

Cheiroplotheke, seu ... Armamentarium chirurgicum : ... Opus posthumum ... in quo tot, tam veterum ac recentiorum instrumenta ab authore correcta, quàm noviter ab ipso inventa, quot ferè hodiè ad usitatas operationes manuales feliciter peragendas requiruntur ... depicta reperiuntur / ... Nunc primum in lucem editum, studio et opera Joannis Sculteti, authoris ... nepotis.

Contributors

Scultetus, Johannes, 1595-1645

Scultetus, Johannes, -1663

Publication/Creation

Ulmae Suevorum : Typis & impensis Balthasari Kühnen, 1655.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/w8swspcc>

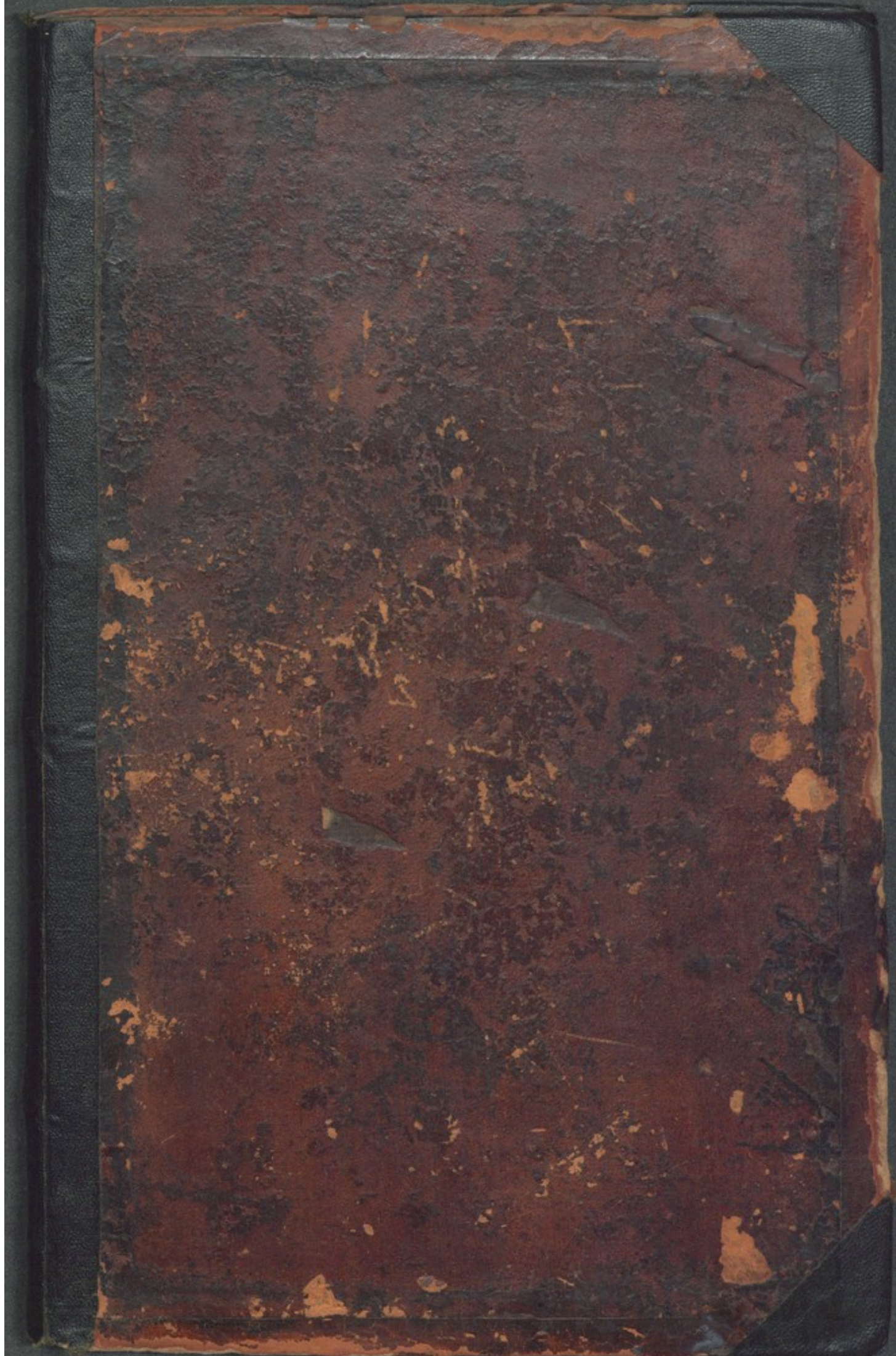
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

47962 / D

H xiv

17/s

32p89

I
A
th
pp

ΧΕΙΡΟΠΛΟΘΗΚΗ,

Seu

D. JOANNIS SCULTETI,

Physici & Chirurghi apud Ulmenses
olim felicissimi,

ARMAMENTARIUM
CHIRURGICUM XLIII. TA-
BVLIS ÆRI ELEGANTISSIME INCISIS,
nec ante hac visis, exornatum.

OPUS POSTHUMUM,

*Medicinæ pariter ac Chirurgiæ Studiosis perutile
& necessarium,*

IN QUO TOT, TAM VETERUM
AC RECENTIORVM INSTRVMENTA AB AU-

thore correcta, quàm noviter ab ipso inventa, quot ferè hodiè ad usitatas
operationes manuales feliciter peragendas requiruntur, iusta & hætenus semper desiderata ma-
gnitudine & applicandi modo, depicta reperiuntur, cum annexa brevi Tabularum descriptione,
& sequentibus cautionibus ac curationibus Chirurgico-Medicis per omnes ferè
corporis humani partes externas observatis.

Nunc primum in lucem editum,

STUDIO ET OPERA

JOANNIS SCULTETI, Authoris ex fratre Nepotis,
Philosophiæ & Medicinæ Doctoris,

*Cum triplici Instrumentorum, Curationum, verumque
memorabilium Indice.*

ULMÆ SVEVORVM,

Typis & impensis BALTHASARI Kästner / Reipubl. Ulmens. Typographi
& Bibliopolæ, ANNO M. DC. LV.

XIP OIA OTHKH

D. J. ...

...

ARMAMENTARIUM
CHIRURGICUM
...

...

...

...

ca
vo
ch
So
fu
m
m
ni
er
ob
no
op
ut
fer
pe

MAGNIFICIS, NOBILISSIMIS,

Amplissimis, Consultissimis & Prudentissimis

DNN. DUUM-VIRIS, CON-
SVLIBVS, AC SENATORIBVS

Inclytæ Reipubl. Imperialis

ULMENSIS.

*Dnm. ac Fautoribus meis omni honoris cultu æternum
prosequendis, salutem & observantiam.*

Nusquisque, Viri Magnifici, Nobilissimi, Amplif-
simi, Consultissimi, & Prudentissimi, qui æterni
rerum Moderatoris & Arbitri mira opera incon-
nivo mentis oculo intuetur, dulcissima contem-
platione oblectatur, & oblectatus magis magisque
carimatur, & rimando indies plura addiscit, & discendo lubens
volensque publico usui consecrat, & experimenta sua auxilio
chalcographiæ seræ posteritati transmittit. Et licet plurima
Scriptores anteriores dixerint, tamen multo majora posteris
suis dicenda reliquerunt. Dominus meus Patruus p. m. pri-
mum, admirando Dei ductu, Studio Medico à juventute ani-
mum dedicavit, & cum in eo felicissimis Chirurgiæ operatio-
nibus non infimam gloriam, absit invidia dictis, consecutus fu-
erit, stupendum Dei miraculum, hominem scilicet, tanquam
objectum suum, suavissima oblectatione contemplans, cotidie
novas observationes didicit, quas foliis chartaceis inscripsit, ea
opinionem & eo animo, ut aliquando revisæ in vulgus exirent. Et
utinam fata mitiora vitæ ipsius diem in plures annos produxif-
sent, ut ipsius hunc suum ingenii foetum potuisset ad umbilicum
pertexere. Sed cum, Deo ita disponente, propter improvisum

ejus ex vivis discessum, ego unus ex illius heredibus ab intestato veniens, ejusque voluntati à pueritia morem gerens pariter professionem nactus, nefas esse duxi, ut hunc mei educatoris laborem Cimmeriis quasi tenebris involverem, præ propriis cum heres teneatur defuncti vota dissolvere. Quod ego hac mea qualicunque opella præstitisse, insuperque nonnullorum amicorum desideriiis, qui operis publicam editionem per literas instanter petierunt, satisfecisse spero, confido. Causa autem princeps hæc fuit, quæ me impulit, ut V. V. St. Str. Nobill. Magg hoc opus inscriberem, quia inter opera Domini mei patruum posthuma scriptam hanc ejus voluntatem invenire licuit, illum ipsum, si diutius vitali fructus fuisset aura, sæpe laudatum suum laborem, V. V. St. Str. Nobill. Mag. consecratum fore. Quare maximè reprehendendus & valdè incivilis essem, si vel tantum cineribus piis vellem reluctari.

Utrumque autem & Patruum & me in justam sui admirationem rapuit vester pulchrior pulchra Vrbe Vlma Senatorius ordo, & quidem is ordo, qui in trino statu, Ecclesiastico scilicet, Politico & Militari in sublimi honoris culmine floret, qui, quod in anima mens, in corpore oculus, & in oculo pupilla est, hoc in Vlma, oculo Sueviæ, vester Senatorius ordo, tanquam pupilla est. Libera est Laudatissima vestra Respublica à jugo imperioso conscientia, libera est curia ab assentatoribus, clementia favoreque intemptivo; libera sunt moenia ab externo milite, & libera est lingua in civitate libera. Quis igitur vos Patriæ Parentes non eadem amoris veneratione prosequatur, qua Patria vel ipsa maximè afficienda, colendaque est? Quis non scriptis & dictis submissum erga vos animum contestetur? Bellum tricenarium Germanicum, de cujus plagis etiam nunc penè tota gemit Germania, & quod Christianus contra Christianum

EPISTOLA DEDICATORIA.

num movit, Defensore Deo, vobisque Directoribus, moenia
 nostra non conquassavit, aras & templa non violavit, pudorem
 virgineum non constupravit, sed hæc omnia constantissima
 Vestra Tutela defendit, Summa Prudentia conservavit, & inge-
 nita sedulitas protexit. Utrumque vos, & Patrum honesto sa-
 lario conductum, & me (quem in primis ærarii vestri favor li-
 beralissime complexus est, sine quo, Athenis præsertim Venetis
 ultra triennium degens, nec vivere, nec Studiis operam navare
 potuissem,) dignati estis in Concilium Medicorum recipere in
 eorum Collegio Collegam fieri jussistis. Hæc, aliorumque be-
 neficiorum cumulum ille vivens gratissimus agnovit, ejus ci-
 neres quieti deprædicant, ego superstes grata pariter memoria
 nullo non tempore persequar. Ea propter, Patriæ Patres con-
 scripti, vestra singularis naturæ benignitas, & incredibilis hu-
 manitas, quæ fronte totoque corporis habitu relucet, mihi tan-
 tum addidit fiduciæ, ut nec ipse dubitarim, vos hac Armamen-
 tarii Chirurgici dedicatione interpellare, vestroque patrocini-
 o, tanquam Ajacis clypeo, lucubrationes hæc Medicas
 præmunire.

Accipite igitur, Patriæ Proceres, hoc observantiæ erga vos,
 gratumque mentis levidens pignus serena fronte, quod vobis
 submisit offero, Deumque ter Optimum Maximum veneror,
 ut Divina sua protectione, vos Governatores inclytæ hujus
 Reipublicæ, una cum gubernaculis & puppi tota, in nostrum o-
 mnium & posteritatis commodum, quam diutissime pios, fe-
 lices & fortunatos conservet, protegat & defendat. Vlmæ III.
 Iduum Martii, Anno M. DC. LV.

V. V. St. Str. Nobill. Magg.

Observantissimus

JOANN. SCULTETUS, D.

PRÆ-

PRÆFATIO AVTHORIS.

Summo à Numine, parentes nostros primos corporis perfectione insignes, æqualitate temperamentorum beatos, oleaginosi humidi purissimæque vitæ flammula imprægnatos, ossium robore decoratos, atque omnibus numeris absolutos, conditos & creatos fuisse, vel infallibile hoc argumentum pressè proponit, quoniam in S. atque innocentia, illis licuisset, hanc sui corporis molem, sine ullo mortis periculo gubernare, & calore consumptum humidum illud radicale, eadem bonitate, eademque copia restaurare, imò ad immortalitatem perducere, nisi Serpentis astutia decepti, de vitæ gustassent arbore, & ita & ipsi morti obnoxii, & posteros sibi similes progenerassent.

Verum & hi, ante diluuium, ortui suo propinquiore, vitæ sanctimonia, & esulentorum è vegetabilibus petitorum innocentia simplicitatèque: alii eorum ad millestimum fermè annum; alii ad secula aliquot, præfixum vitæ terminum (respectu secundarum causarum, quibus Deus cursum suum relinquit, mutatque prout ipsi visum fuerit,) protraxerunt, & distulerunt. Subsequentibus autem temporibus, cum mortales gula incontinentia ad varia ferculorum genera invitaret, illicitusque veneris usus illorum pedetentim corpora debilitaret, exhauriretque, miro modo vitæ periodus abbreviata, & dies centum & viginti annorū fuerunt. Ut enim densa nubes solares radios excipit & obscurat: ita vitiosa corporis dispositio vitæ nostræ lucernam, tanquam corporis lumen, obnubilat. Hæc ergo quotidiana necessitas, Therapeutica Medicinæ initium præbuit, & Euporista sanitatis, atque domestica, auxilia, sibi suisque circumspectos patres familias comparare cõggit, ut lethi festinam inclementiam retardarent.

Quantumvis autem solius naturæ robore, & sex rerum non naturalium convenienti observatione, vel alterantium atque purgantium medicamentorum debita administratione, tanquam per duo humane salutis præsidia, plures morbi expugnentur: dantur tamen alii, qui hæc spernentes nullo alio modo, nullaque ratione, corrigi & emendari possunt, nisi manuali aut chirurgica operatione (continuum videlicet dividendo, disjunctum uniendo, & p. n. superfluum extirpando,) juxta verissimum nostri Senis effatum, sect. 8. aph. 6. Quæcunque non sanant medicamenta, ea ferrum sanat: quæ ferrum non sanat, ea ignis sanat; quæ ignis non sanat, ea incurabilia putare oportet.

In quibus Chirurgicis operationibus, & olim & nunc, passim verè infiniti & industrii Medicinæ cultores, Ægyptii, Græci, Arabes, Latini cum Italis, Galli, & omnium fermè nationum, ob inevitabilem necessitatem, & generis humani commodum,

per integrum vitæ suæ cursum, ita sedulo sudarunt, ut nihil non intentatum reliquerint, usque dum & huic Medicinæ parti majorem perfectionem adjecerint, eandemque scriptis aureisque lucubrationibus, posteritati sacrarint. Præsentes igitur XLIII. Tabulæ chirurgicæ, ob accuratam instrumentorum, (& formæ & magnitudinis ratione) delineationem, commonstratum operandi modum fidelem, & super additas utiles observationes, luce fortassis publica non indignæ, in publicum mortaliū commodum (in iis enim traduntur meis aut manibus aut oculis crebro feliciter experta & comprobata.) à me congestæ sunt, ut & ego pro tenuitate ingenii & modulo à Patre luminum accepti talenti studiosæ posteritati in lectione præsertim Hieronymi Fabritii (cujus verba hic, & vestigia secutus sum in praxi,) inservirem, & alii, succedentibus annis, magis ardua aggredierentur, deficientia supplerent, hisque perfectiora in lucem ederent: procul enim à me cum absit omnis invidiæ stimulus, patet factam & liberam arenam, omnibus ingenuis lubens relinquo, & animatus precor, ut vel elaboratiora tradere, vel feliciter his interim frui dignentur.

I.
In Armamentarium Chirurgicum

D. JOHANNIS SCULTETI,

Reip. Ulmenſis Med. Ordin. Collegæ ſui honorandi.

Non aliter quam ſi Zeuxes, nova ſymbola pin-
gens,
Crassa quidem primum lineamenta facit,
Et ſenſim gnaræ ſtudio naſcentia fingit,
Quo vulgi culpet lima ſiniſtra nihil,
Et quonaturam dubia vel provocet arte,
Vel fallat ſenſus ingeniſa manus:
Græciſic Arabesque ſimul ratione probata
Primum ſtruxerunt artis opus Medica;
Addidit inventis horum vigilante labore
Italiae Medicans, orbe ſtupente, chorus,
Qui claris operas manuales dotibus auxit,
Facto digna loquens experimenta cedro.
Sic Collega meus non inferiora ſecutus
Ornavit Spartam quam bene naſtus erat.
Id quod ſcripta docent jam primum publica facta,
Et quorum laudes vivida fama canit.

L. M. Q. appoſuit

Johannes Georgius Gockelius, Phil.
& Med. D. Phyl. Ord.

II.

TU, quod ab interitu immunes, SCULTETE, tabel-
Cognati à blattis à tineis que cupis, (las,
Quas Tibi quas grates ager ac feret ordo Medentium,
quam ſtatuet laudi digna trophæa tuæ?
Hoc ipſum in primis laudem meruiſſe putatur,
juſtaque quod referat præmia quiſque cliens.
Quin Tibi pro meritis princeps Heliconidos umbræ
Cingit Apollo Tuas Delide fronde Comas:
Atque æterna tui vivent monumenta laboris,
Tum tua laus pariter, tum Patriuque ſenis.

Excellentiſſimo Viro, Medico Experimentiſſimo,
& Chirurgo Exercitatiſſimo vera ami-
citiæ ergo l. m. adpoſuit

Johan. Georg. Volckamer, Reip.
Noribergerſis Medicus.

III.

EGREGIIS LABORIBUS.

Excellentiſſimi Viri

D. JOANNIS SCULTETI, qui Obser-
vationes Chirurgicas, publicæ ſaluti à ſe deſtinatas,
in lucem emittere ſatagebat, at morte heu! improviſa præven-
ventus, Cognato ſuo deſideratiſſimo, Viro Præclaritiſſimo D. IOANNI
SCULTETO, Medico exercitatiſſimo, curam iſtam
glorioſam reliquit.

Honorifica memoria ergo ponitur

Lucas Schröckl / D.

Et ſapientis opus liber hic, quem conſpicias Hoſpes
Et ſuperis gratum, terrigenisque ſimul.
Hic varia & ſcita, & methodo compreſſa decenti
Plurima pervigili parte labore nitent:
Authorem hinc operis ſua gloria digna manebit
Poſteritas ſtamam & tolles ad aſtra ſuam.
Nam Medicis etiam multis Chirurgia rara
Ipſius Genium cepit & Ingenium,
Is dum nec lectu, viſu quoque nota nec ulli
Instrumenta ſuis multa videnda dedit.
Ergo dum ſtudio ſtabunt exculta frequenti,
Florida SCULTETI & fama perenniverit.

IV.

Ulmica terra tibi, niveum Decus inter Olori
A teneris, HENISI, dulcis origo fuit.
HORSTIADEM ſcriptis eadem te prædicat Ulma,
Plaudit THONERO Nobilis Ulma Sene,
(Plures Ulma dedit, Medica qui laude canendi,
Quos tamen obſcuros fama noverca premit.)
Ambos his jungit SCULTETOS Ulma Melampis
Ambos perpetuo charta loquetur anus.

Bona acclam. ergo ſcripſit

Erneſtus Gockelius, U
ict.

V.

Ad Lectorem de libro,

ARNA cupis, Danaos Podaliri atque Machaon
Quis jurare ſuos? En! tibi Lector habes.
At non hæc tantum: ſed plurima præcipuorum,
Tollere qui morbos nos docuere manu.
Qua correctæ leges partim: partimque videbis
Ingenium Medici prorsus olere novum.
SCULTETUM dico, qui rectos edocet uſus,
Effectusq; observans, quos habere, notat.
Ille ſua vivus Patriam olim ſedulus arte
Jurat; nunc alios mortuus hiſce jurat.

In honorem Dn. Autoris p. m. Imq;
appoſuit

Joan. Pfautz, Phil. & Medice

VI.

Quam præſtans fuerit Patruus tuus arte medi-
Hic, SCULTETE, liber monſtrat abunde
Cui tu nunc par es, rumpantur ut Ilia Momo,
Conſiliis nec non dexteritate manus.

Non opus ergo Senem procul huc arcessere Coum,
Istud enim per te Suevia Numen habet.

Fecit veræ amicitia ergo

Tobias VVagner, Med. D.

VI.

Armorum formas varias fabricare modosque,
Mortis ut effigies sic quoque mille vias:
Id jam grande, tenet quos publica cura salutis
Quo frui mur Pacis tempore, crimen habet.
Armorum verò pingendo docere figuras,
Membra quibus nostri corporis arte vigent;
Artificis solius opus Inguis que laboris,
Non nisi condigna nomina laudis habet.
Ergo SCULTEUM, qui talia gnauiter ausus,
Fama vel æternum post sua fata manet.
Obseruant, affect. monum. pos.

Vitus Biedlin/ Ulm, M. D.

VIII.

Non perit sanus Medici iuvenem,
nec bibit sanctum medicamen ejus
temperatus mas; ait IPSÆ, nostra
Vita, Salusque:

Ergo non sanus, dubii que pensus
impetu morbi, Medicum vocabat,
tumque, opem ferret sibi, præmiante
voce rogabat;

Temporis sed nunc neque sanus ullus
consultit planè, neque sanitatis
indigus nostros Medicos, ut ipsi
sæpe queruntur.

Imperitos nam vocat hoc adustus
quilibet rasor, cinislo, coquentes
inguen, obliti fidei in medendi
arte ministri,

Hinc anus mussans, gravicors sacerdos,
Martha nasutans, monachusque tristis,
iustrio, Judas, idiota, miles
Phy! medicantur.

Inici restant Jatrum vocantes
Eruditum, qui temerante turbâ
cognitâ serò sapiunt in imâ
mortis agone:

Hi Sacerdoti patrio remissi
tque Prætori, (det ut hic sepulcrum,
Medicæcantur Phymedicos avaros
per-que-feroces:

Execrantur sed quoque Præitorem
divium, sic & Parochum supinum!
Pastor & Prætor bonus estne, ubi tot
Phymedici sunt?

Istius verum generis querelæ
execrandæ ne pariant furorem,
turba nec mulo-medicans ruinam
augeat Orbis:

Ecce SCULTEUS Vir Apollinaris,
efficax arte, experientiâque,
inter Ulmanos, specimen dietim
exhibet auctum,

Quale sincerus perhibere debet
DOCTOR ægrotis, ratione rectâ
trutinans utrum levis auracutus
morbus onustet;
Pharmacum non vult dare, si diatam
ritè correxisse sat est, & urit
neminem solo medicamine unquam
restituendum.

Alterum si quod Medici probati
expetis signum, reperis legendo:
Arma Chirurgum Bona, Quanta, Quando,
Qui-que ferantur.

Prætor huc ergo venias requirens,
cui potestatem dare sit necessum,
Urbe in Urbanâ, medicationem
perficiendi:

Pastor hic adis, ovium querelas
morbidarum qui reputare gellis,
disce noscas carnifices, amulos
circuitores;

Advolute omnes refici volentes
temporè, usuri Sapiente Jatro,
atque SCULTEO Medico absoluto
plaudico cuncti.

Invenio vixit quid dicitur in vitiis

*Justus Joh. Guittenbaum/
Brunsvigas, D.*

IX.

Qua præclara petunt circumdata mania vallo
Hostiles techmas, & flocci pendere rictus;
Quaque petunt salvam sub tecto degere vitam,
Armorum flagrans ornatus splendet eorum,
Sique modo cupiant Mætris prosternere turbam
Possunt, sic validè pacem servare beatam.
Sic qui mundicola mortis vitare pericla
Optant, qui cupiunt luxata reducere in artus,
Aut qui desidant curabile pellerè vulnus,
Auxilium hic quarant, licet hinc decerpere fructus,
Quaque fugent morbos, liber hic monstrabit apertus,
Invenies facilis studio medicamina salva:
Laudem cantabit numerosam Tentonaproles
SCULTEI, dum Sol radius illuminat auras.

Debite obsequantia ergo lumbis, accinere soluit

Eberhardus Gockelius, M. C.

INDEX

INDEX INSTRUMENTORUM.

A.

- A** *Acus* *Pauli*, Tab. 4. Fig. 1.
Acus *pro inurendo setaceo*, Tab. 7. Fig. 4.
Acus, quibus deponuntur *cataracta*, Tab. 8. Fig. 2. & 4.
Acus, quibus perforatur *hydropicorum scrotum* atque *abdomen*, Tab. 12. Fig. 17. & 20.
Acuum Manubrium, Tab. 8. Fig. 3.
Annulus aeneus ad confirmandum oculum, Tab. 8. Fig. 5.
Acus, qua trajicitur *mamma*, Tab. 12. Fig. 8.
Acus, qua castratores perforant *scrotum*, & aperiuntur *sinus decliviores*, Tab. 14. Fig. 5.
Ambi Hippocr. Tab. 2. Fig. 1.

B.

- Brachierium adultis adhibendum*, Tab. 39. Fig. 6.
Brachierium pueris applicandam, 39. Fig. 7.

C.

- Cannula ad fonticulos in artubus conficiendos*, Tab. 1. Fig. 1.
Cannula ad fonticulos sutura coronali inurendos, Tab. 1. Fig. 3.
Cannula varia naribus immittenda, Tab. 9. Fig. 3. 4. & 5.
Cannula faucibus immittenda, Tab. 10. Fig. 2.
Cannula alata in vulneribus thoracis & paracentesi abdominis utilissima, Tab. 12. Fig. 12. 13. 14. & 15.
Cannula ad curandas hamorrhoides, & exiccanda *ani ulcera*, Tab. 16. Fig. 1. 2. & 3.
Canalis ad extrahendam empyematis materiam, Tab. 12. Fig. 9. & 10.
Canalis, in quo reponitur pes fractus vel luxatus, Tab. 21. Fig. 6.
Cannula ad mitigandum urina ardorem, Tab. 12. Fig. 16.
Capsula Iulii Casserii Placentini, Tab. 1. Fig. 7. & c. Tab. ultima, Lit. G.
Candela cerea ad carunculas in meatu urinario enatas, Tab. 13. Fig. 9. & 10.
Crin-le, Tab. 8. Fig. 1.
Catheter, Tab. 14. Fig. 5.
Culter rasorius, Tab. 2. Fig. 2.
Culter falcatus, quo inciditur caro ante amputationem membri, Tab. 20. Fig. 3.
Cataphracta Galeni, Tab. ultima, Litt. S.
Canteria ad inurendum occipitium, Tab. 7. Fig. 6. 7. 8. & 9.
Canteria ad alias partes fabrefecta, Tab. 19.
Cochlear novula relaxata ad movendum, Tab. 9. Fig. 8.
Cochlear, quo eximitur calculus e meatu urinario, Tab. 14. Fig. 8.
Circuli uterini, Tab. 17. Fig. 6. 7. & c.

D.

- Dilatatorium oris*, Tab. 9. Fig. 9.

- Decussorium*, Tab. 2. Fig. 10.
Dentiscalpium, Tab. 10. Fig. 10.
Dioptra ani, Tab. 17. Fig. 3.
Dioptra matricis, Tab. 17. Fig. 4.

E.

- Enterenchyta*, Tab. 13. Fig. 3.

F.

- Fascia umbilicalis*, Tab. 38. Fig. 8.
Fascia cancer, Tab. 31. Fig. 9.
Fascia ad fonticulos in sutura coronali inustos, Tab. 33. Fig. 6.
Fascia, Sostrati vinculum dicta, Tab. 38. Fig. 6.
Fascia, cataphracta nominata, Tab. ult. S.
Fascia uteri, Tab. 41. Fig. 3.
Fascia ad membra fracta & luxata, Tab. 29. Lit. E. F. G.
Fascia profunda, Tab. ult. A.
Fascia ad deliganda membra mutilata, Tab. 27. Fig. 14.
Fascia ani, Tab. 41. Fig. 7.
Ferula, Tab. 29. Litt. K.
Ferramentum solidum, quo candefacto paratur fonticulus in bregmate, Tab. 1. Fig. 2.
Forceps cum rostro pistaceo, Tab. 4. Fig. 2. Tab. 11. Fig. 1.
Forceps ad inurendum setaceum in nucha, Tab. 7. Fig. 2. & 3.
Forceps ad secandum setaceum, Tab. 7. Fig. 10.
Forceps ad polypum recta (qua abscinditur etiam clitoris) & curva, Tab. 9. Fig. 1. & 2.
Forceps Pelicanus dicta, Tab. 10. Fig. 3.
Forceps dentaria, Tab. 10. Fig. 6. & 7.
Forceps rostrum corvinum dicta, Tab. 10. Fig. 5.
Forceps dentaria communis, Tab. 10. Fig. 4.
Forceps cum rostro gruino recta, Tab. 11. Fig. 6.
Forceps cum rostro gruino curva, Tab. 9. Fig. 10.
Forceps anserina cum cochlea, Tab. 15. Fig. 5.
Forceps anserina sine cochlea, Tab. 15. Fig. 6.
Forceps deceptoria, Tab. 17. Fig. 9.
Forceps ad incidendas cartilagineas, Tab. 20. Fig. 2.
Forfex ad varios usus comparata, Tab. 20. Fig. 1.

G.

- Glossocomum Galeni*, Tab. 21. Fig. 4.
Glossocomum Hippocratis, Tab. 21. Fig. 1.

H.

- Hamulus acutus ad elevandam palpebram & unguentum oculi*, Tab. 3. Fig. 9. In aliis locis adhibendus hamulus duos habet uncus, ut Tab. 34. Fig. 5. & Tab. 36. Fig. 8. videre licet.
Hamulus ferreus ad educendas glandas e vulneribus scapularum, Tab. 15. Fig. 5.

I.

- Instrumentum simpliciter cavum & incidens cannula pro fonticulis in sutura coronali parandis exacte respondens, Tab. 1. Fig. 4.
 Instrumentum Stellatum, Tab. 1. Fig. 4.
 Instrumentum dentatum, Tab. 1. Fig. 6.
 Instrumentum lenticulare, quod Greci $\Phi\alpha\upsilon\sigma\tau\eta$ appellant, Tab. 2. Fig. 8.
 Instrumentum decussorium, Tab. 2. Fig. 10.
 Instrumentum triploides, Tab. 3. Fig. 3.
 Instrumentum crinale pro agilope, Tab. 3. Fig. 1.
 Instrumentum, quo abscinditur uvula corrupta, Tab. 9. Fig. 7.
 Instrumentum dilatatorium oris, Tab. 9. Fig. 9.
 Instrumentum, quo extrahitur calculus in meatu urinario, Tab. 14. Fig. 8.
 Instrumentum, quo Asciticorum abdomen pertunditur, & scrotum eorum, qui hernia aquosa laborant, Tab. 12. Fig. 17.
 Instrumenta varia, quibus glandes & vulneribus scelopetorum trahuntur, Tab. 14. Fig. 9. & 11. Tab. 15. Fig. 9. omnes.
 Instrumentum Alphonsum, Tab. 15. Fig. 1. 2. & 3.
 Instrumentum, quo crus contractum sensim extenditur, Tab. 18. Fig. 1.
 Instrumentum, quo cubitus rigidus paulatim flectitur, Tab. 18. Fig. 5.
 Instrumentum, quo arteria carpi vulnerata, vel arte incisa comprimitur, Tab. 13. Fig. 4.
 Instrumentum Hieron. Fabrit. ab Aquapendente, ad curandas carunculas in meatu urinario, Tab. 40. Fig. 5.
 Itinerarium, Tab. 14. Fig. 7.
 Infundibulum, Tab. 10. Fig. 11.

L.

Lanceola, qua tutissime inciduntur vasa ad emittendum sanguinem, loca imperforata pertunduntur, & secantur fonticuli, Tab. 19. Fig. ult.

M.

- Mαχαίρη εμβουδής, Tab. 2. Fig. 1.
 Modiolus mas, Tab. 2. Fig. 3.
 Modioli Famine, Tab. 2. Fig. 4. & 5.
 Membrana Custos, seu $\mu\eta\mu\beta\rho\alpha\sigma\tau\eta$, Tab. 2. Fig. 9.
 Malleus plumbeus, Tab. 2. Fig. 11.
 Malleus ligneus, Tab. 20. Fig. 5.
 Machina tractoria Vitruvii, Tab. 22. Fig. 1.
 Metrenchya, Tab. 13. Fig. 3.

N.

Nilei Plintheum, Tab. 21. Fig. 5.

O.

- Orenchya, Tab. 13. Fig. 4.
 Oris dilatatorium, Tab. 9. Fig. 9.
 Oris speculum, Tab. 11. Fig. 4.

P.

Pelicanus, Tab. 10. Fig. 3.

Pileus argenteus, Tab. 13. Fig. 7.

R.

- Rostrum gruinum, in angulum obtusum directum, Tab. 9. Fig. 10.
 Rostrum gruinum rectum, Tab. 11. Fig. 6.
 Rostrum Corvini, Tab. 10. Fig. 4. Tab. 11. Fig. 2.
 Rostrum Psittaceum, Tab. 11. Fig. 1. Tab. 4. Fig. 2.
 Rostrum anserinum, Tab. 15. Fig. 19.
 Remora Hildani, Tab. 22. Fig. 3.

S.

- Spatha Celsi, Tab. 2. Fig. 1.
 Scalpellus rectus, Tab. 2. Fig. 2.
 Scodeghino Itatorum, Tab. 2. Fig. 2.
 Serrula Vagatilis, Tab. 5. Fig. 1.
 Serrula recta, Tab. 6. Fig. 1. & 2.
 Scalpra asoria, Tab. 6. Fig. 3. & 6.
 Specillum latum, Tab. 8. Fig. 6.
 Specillum rotundum, Tab. 8. Fig. 6.
 Specillum cochleatum, Tab. 8. Fig. 7.
 Scalpellus falcatus ad separandas a se invicem palpebras, Tab. 8. Fig. 8.
 Stylus cannulis narium immittendus, Tab. 9. Fig. 6.
 Stylus cannulis ani accommodatus, Tab. 16. Fig. 4.
 Scolopomacharia, Tab. 12. Fig. 1. 2. 3. & 5.
 Syringotomi, quibus inciduntur fistulae, Tab. 14. Fig. 1. 2. & 3.
 Scalpellus falcatus, quem Itali gamma ut appellant, Tab. 12. Fig. 4.
 Scalpellus, quo dilatantur vulnera abdominis angusta, Tab. 14. Fig. 4.
 Scalpellus, quo peragitur paracentesis in abdomine & thorace, Tab. 12. Fig. 1.
 Scalpellus, quo dilatantur vulnera thoracis, Tab. 12. Fig. 1.
 Scalpelli ancipites, formam filiorum myrti referentis, Tab. 12. Fig. 6. & 7.
 Scalpellus annulo inclusus, cujus maximus usus est in suppuratis mulierum mammis aperiendis, Tab. 12. Fig. 11.
 Modus eo operandi videntur, Tab. 37. Fig. 5. in thorace.
 Siphon communis, Tab. 13. Fig. 1.
 Siphon auricularis, Tab. 13. Fig. 4.
 Siphon intestinalis, Tab. 13. Fig. 5.
 Speculum ani, Tab. 17. Fig. 2. & 3.
 Speculum matricis, Tab. 17. Fig. 3.
 Scalpellus, quo setaceum nuclia inciditur, Tab. 18. Fig. 6.
 Scalper, quo amputantur digiti, vel manus extrema corrupta, Tab. 20. Fig. 4.
 Scilla, Tab. 21. Fig. 3.
 Scamnum Hippocratis, Tab. 22. Fig. 4.
 Softrati vinculum, T. b. 38. Fig. 6.

T.

- Trypanum Hier. Fabr. Tab. 2. Fig. 6.
 Terebra triformis, Tab. 3. Fig. 1.
 Terebra triploidis, Tab. 3. Fig. 3. A.
 Terebellum acutissimum, quo educuntur affixi scelopetorum globuli, Tab. 15. Fig. 7.
 Truncus ligneus, in quo collocantur membra scalpro auferenda, Tab. 20. Fig. 6.

V.

Vertibulum modiolorum, Tab. 2. Fig. 6.
Veclis debilissimus, Tab. 2. Fig. 7.
Veclis validior, Tab. 3. Fig. 2.
Veclis instrumenti triploidis, Tab. 3. Fig. 3. B.
Veclis Parai, Tab. 3. Fig. 4.
Volsella recta Celsi, Tab. 4. Fig. 1.
Vasculum oculare Aquap. Tab. 8. Fig. 10.

Volsella in semicirculum recurvata, Tab. 10. Fig. 1.
Veclis trifidi, Tab. 10. Fig. 8. & 9.
Vitrum, quo extrahuntur papilla occultata, Tab. 11.
 Fig. 5.
Vncus, quo extrahitur fetus mortuus, Tab. 17. Fig. 1.

Z.

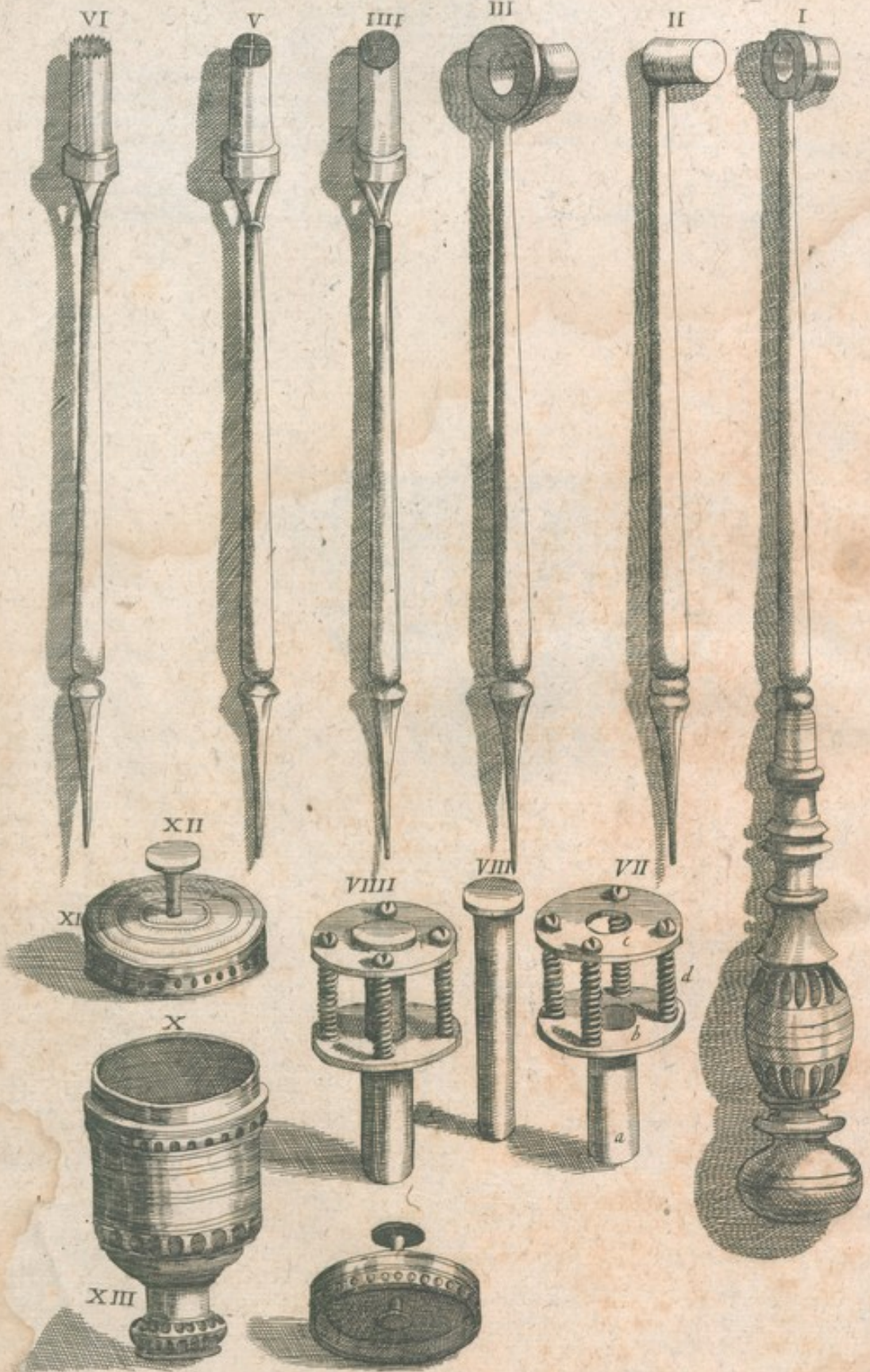
Zonula Hildani, Tab. 22. Fig. 2.

5. 11
1. 4

11

TABVLA I.

fe
su
de
m
qu
in
tis
vi
an
ca
m
in
inc
mi
tal
des
tal
ve
Ha
dol
lofa
dus
lim
uni
sion
ren

D. JOANNIS SCULTETI, &c.

TABULARUM ARMAMENTARI CHIRURGICI EXPOSITIO.

TABULA PRIMA.

De cannulis, ferramentis solidis & incidentibus, quibus inuruntur fonticuli.

FIG. I. est instrumentum ferreum, quod Hieron. Fabricius ab Aquapendente, de fonticulo in futura coronali, cannulam vocat, & invento notatoque atramento fonticuli loco, sinistra manu fortiter imprimit, ut ea impressione & in nata cannula frigiditate, calor

ferricandentis (Fig. II. subsequens) & dolor exinde subortus mitigetur, partesque vicina ab ignis offendiculo defendantur.

FIG. II. est ferramentum solidum & uniforme, sine manubrio (ei tamen vel osseum vel ligneum, quale precedens cannula obtinet, adaptari potest.) quod bene ignitum, dextraque manu superiori cannula intrusum, fontanellam inurit. Duobus hisce ferramentis fonticuli parantur in solis humani corporis artibus, videlicet quando aegri ferrum ignitum non formidant, aut Chirurgus capsulam Iulii Casserii Placentini, quicaterium actuale abscondit, non habet.

FIG. III. est cannula quoque ferrea, superiore tamen paululum profundior, ad recipiendum instrumentum proximè sequens.

FIG. IV. est instrumentum simpliciter cavum & incidens, quo candefacto, & antecedenti cannula immisso, fonticulum efficitur in sutura coronalis & sagittalis concursu, non tantum adurentes, sed etiam incidentes, ob instrumenti acumen, quod habet in extremitate. Hoc quando calvariam attingit, circumvolvendum est, ut cranio aliquod vestigium imprimat. Hujus instrumenti usum improbant multi, non solum ob dolorem, quem inferre dicunt, verum etiam ob periculosa inflammationis metum in pericranio, quae postmodum durae matri subiecta, per suturarum conjunctionem facillime communicari possit, unde hoc rejecto, solidum ei & uniforme (Fig. II. hujus Tabulae depictum.) recentiores substitunt: cavum tamen meo iudicio huic preferendum est, quoniam solidum illud enarrata modo in-

commoda multo facilius inferre potest: addo quod in ista suturarum cum solido ferramento nimis tarde procedat, obtusis in capite crassitiem, duritiem, ac densitatem administrationes autem chirurgicae, in primis ea, quae ferro peraguntur ignito, citissime perficienda sunt.

FIG. V. & VI. sunt ferramenta non simpliciter incidentia & cava, sed prius stellatum, posterius vero dentatum est: quorum illud propter stellam circumvolvi omnino nequit: hoc vero propter dentes non ita promptè incidit. Quapropter chirurgi moderni, & inter eos ferè Princeps Hieronym. Fabricius ab Aquap. hac duo instrumenta, tanquam ad operationem inepta, rejiciunt.

FIG. VII. VIII. IX. X. XI. XII. XIII. conjunctim consideratae constitunt Capsulam, instrumentum ad inurendos fonticulos, in partibus extra caput collocatis, omnium optimum, omnibusque numeris perfectissimum, quod excogitavit Iulius Casserius Placentinus, ut tria illa incommoda (quae masculi timidioris animi scamina, ac pueri expavescant) calorem scilicet, dolorem, & ignis aspectum evitaret. Hoc Placentini inventum occultat cauterium actuale, quod (cum escharam promptissimè inducat, ita ut aegri vix animadvertant) potentialibus si non praefendum, optimo saltem jure substituendum esse sentio. Nec enim propter vaginæ extremitatem, graviolem ex depressione incubitum, & miram operationis celeritatem, vel quicquam doloris, vel etiam subustionis, percipitur, quam ob causam nec vicinarum offendiculum partium, in minimis metuendum est.

FIG. VII. est lamina cannulata ferrea, circularis & immobilis (a. b.) huic & lamina superiori itidem ferrea, circulari, in medio perforata & versus inferiora mobili (c.) quatuor rotula filo aeneo circumducta (d.) infiguntur, ut Stylus (Fig. VIII.) ex cupro solidus, candefactus, praedictis laminis immissus (veluti Fig. IX. ostendit.) & in Fig. X. capsulam ligneam repositus, ut operculo Fig. XI. foraminato abscondi, & beneficio clavus (Fig. XII. & XIII.) ambellata, deprimi possit.

ARMAMENTARIUM CHIRURGICUM,
TABULA SECUNDA.

De Spatha Celsi, cultro rasorio, modiolorum mare, foeminis, & vertibulo; instrumento lenticulari, vecte debilissimo, membranæ custode, instrumento decussorio: quibus Chirurgus opus est ad curandas fracturas Craniis.

FIG. I. est instrumentum, quod ab Hipp. lib. 2. de morb. cap. de suppurata peripneumonia, μαχαίρης σβουδής, à Celso autem & Paulo passim Spatha appellatur: Scalpellum nimirum anceps, utrinque acutus, & in superiore parte paululum latus, qui in extremitate sua in unam uspidem coit. Hoc vulnere capitibus in cruce vel triangulum dilatantur, & paracentesis in thorace tuto peragitur.

FIG. II. est culter rasorius, sive scalpellum rectus, ex una tantum parte incidens, ex altera vero reusus, quo utuntur, quando partium subjectarum non est habenda ratio, videlicet in cute capitis incidenda usque ad cranium, & gummatibus Gallicis, in tibia praesertim vel alibi, aperiendis: deinde ubi utraque acies aliquid ledere potest, ut in factu mortuo intra uterum in plures portiones dissecando, & vulvae carunculis incidendis. Italis vocatur Scodeghino.

FIG. III. est Modiolus mas, seu instrumentum ex optimo chalybe paratum, cavum, teres, imis oris serratum & quatuor alis praeclatum: illa scilicet pars Trypani, quae circa os circumvolvenda est, & dicitur Græcis ζωνίων, Celso vero l. 8. c. 3. modiolus: qui in medio clavum habet, ut, in principio circumvolutionis, calvariae à pericranio denudatae, firmiter insit, & partes circumpositae, labia nempe vulneris & pericranium, ut maxime sensibiles, ab offensione tutiores reddantur. Quod si modiolus in principio adhibendus clavum non haberet, summo cum periculo, & vehementi dolore fieret perforatio calvariae.

FIG. IV. & V. sunt Modioli foeminae, ejusdem magnitudinis cum praecedenti masculo, neque aliter differunt hi & ille, nisi quod clavo careant, unde foemina nuncupantur. Antequam his foeminis utimur, beneficio masculi cranio aliquod vestigium imprimendum, ut ei foemina firmiter insistere possint. Pro perforatione autem Cranii administrator ad minimum tres, sed exactissime aequales modiolos in promptu habeat, unum nimirum masculum & duas foeminas, ut aliquoties mutari, & in aquam frigidam, aut oleum rosaceum immergi queant, ne vel scobe pleni operationem retardent, vel ex crebra circumrotatione calefacti, cranium ipsique subjectas membranas inflamment.

Inventio alarum, quae modiolos in cerebri membranas, vel propriam substantiam immergi prohibent, summum Hieronym. Fabricii ab Aquap. ingenium arguit: nam quavis ex recentioribus nonnulli, ut Vid. Vid. lib. Chir. 4. c. 10. & Ioan. Andr. à Cruce l. 7. de instrum. etiam alarum in modiolis mentionem faciunt, eas tamen nullus eorum tam exactè & accuratè fabricari curavit, quam Fabricius. His modiolis nunquam non felici successu sum usus, utunturque hodierna tempestate (omnibus veterum instrumentis, quae olim ad perforandam

calvariam excogitaverunt, & quorum schemata apud citatos modo Auctores & Param. l. 9. c. 18. inveniuntur, rejectis.) chirurgi, praecipue Patavini, Fabriciique in praxi & professione chirurgica successores; inter quos superstes est celeberrimus ille Medicus, Chirurgus & Professor Patavinus, Petrus de Marchettis, Eques Divi Marci Venetorum, meus olim in Anatomia & Chirurgia, per plures annos, respectivè condiscipulus, cujus mirificam operandi dexteritatem (qua ferè omnibus Italiae palmam praecepit) tota non tantum Italia, & undique concurrrens studiosorum cohors stupet, sed ea innumeri felicissimè restituti quasi ad caelos usq. extollunt.

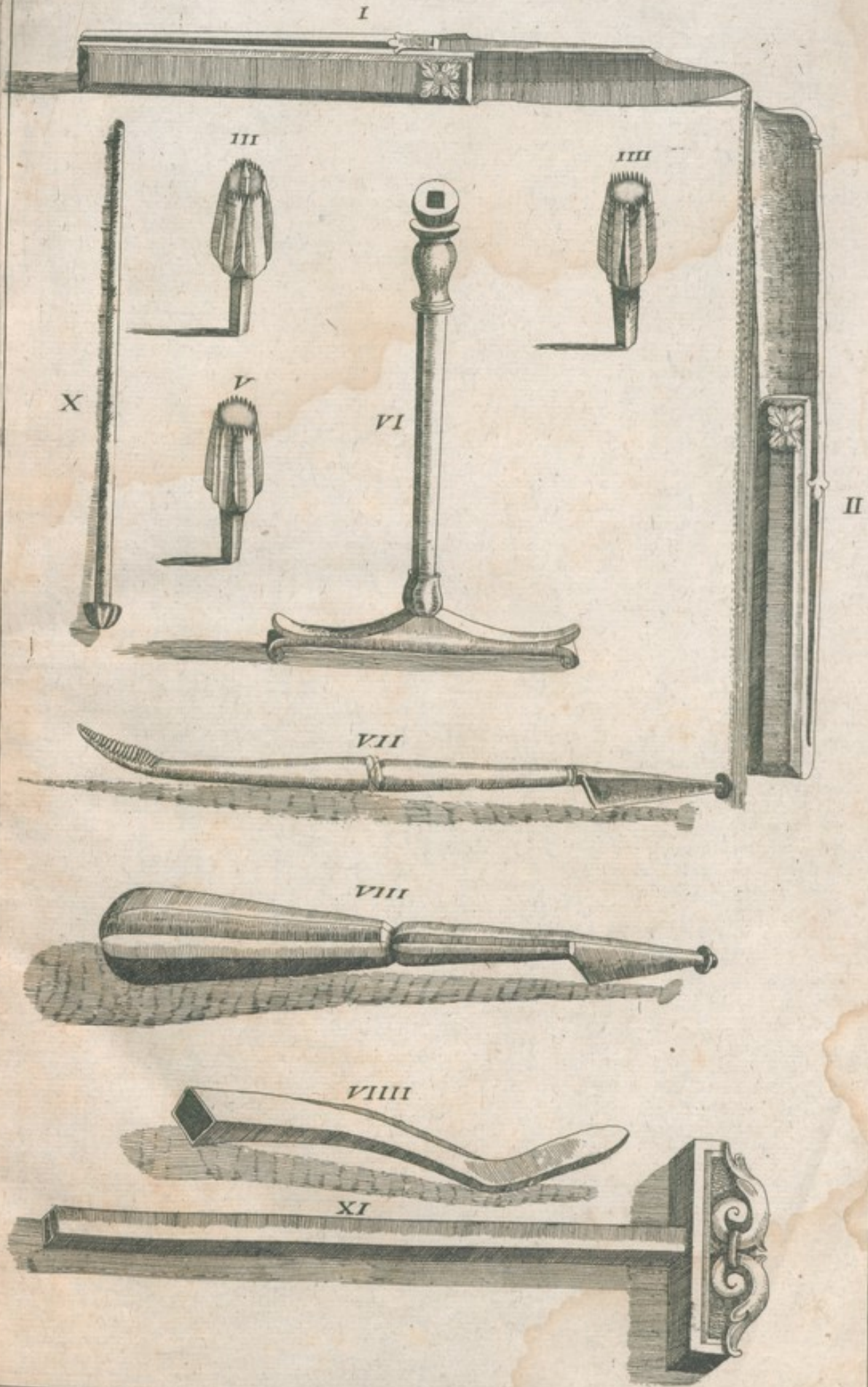
FIG. VI. est Trypani altera pars, quae manubrium seu vertibulum appellatur, & excisum habet foramen, quo mediante modiolorum apex gossipio involutus promptè excipitur & extrahitur, quotiescunque commutatio tantò ζωνίων fuerit necessaria. Hac ratione ex modiolo & vertibulo componitur Trypanum, quo citò tuto & jucundè perforatur cranium.

FIG. VII. est instrumentum compositum ex scalpro (ob lenticulam in extremitate) lenticulari dicto, & vecte. In sine perforationis cranii, hic Vectis inter Labia excisi ossis immittitur, ad officulum hinc inde movendum, ut vacillet, & volsella (Tabul. IV. Fig. 1) parte dentata auferri possit: Confert quoque ad modicas cranii depressiones elevandas, firmitatem suam in manu sola chirurgi obtinens. Lenticula inservit ad asperitates (quae post terebrationem, & ossis excisi remotionem relinquuntur) abradendas & levigandas, ne cerebri membrana, ob continuum earum motum, illis allisa offendatur.

FIG. VIII. est instrumentum Lenticulare solum, quod oras facti foraminis, veluti modo dictum, levigat, ne membranas pungendo, dolorem & inflammationem inferant.

FIG. IX. est lamina argentea (ex ferro n. nunquam parari debet, ob ipsi ingenitam frigiditatem, quae tam crassa quam tenui membranæ cerebri nocet.) firma, paulum resima, & ab exteriori parte levissima utimur in magnis cranii depressionibus, & fracturis ubi ter, quaterve, cranium os trypano perforare, atq. foraminum interstitia excidere necessarium est: tunc enim lamina inter calvariam & duram matrem demittitur, ut ejus pars exterior cerebro propior sit, ne acamine forcipum & ferrularum (quarum delineationes videantur infra Tab. V. & VI.) membrana cerebri vel pungatur, vel incautè incidantur: hinc Celso, qui in describendis ferramentis Chirurgicis instrumentis, admodum sedulus fuit, l. 8. c. 3. Membranæ custos dicitur, Græcè μνηροφύλαξ.

FIG. X. est instrumentum decussorium, quo doramater modicè depressa, cranio exactè applicatur, ut purulentis

und
ur,
is
fu
ro
io
ur
vi
du
ne
eri
um
en
tu
no
ex
cor
ori
ve
x
al
en
fr
gi
du
n
w
w
m
ts
m
B
D
o
in
in
p
m
r
v
B
w
r
m
m
ca
a
at
ra

11

[Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several horizontal lines across the page.]

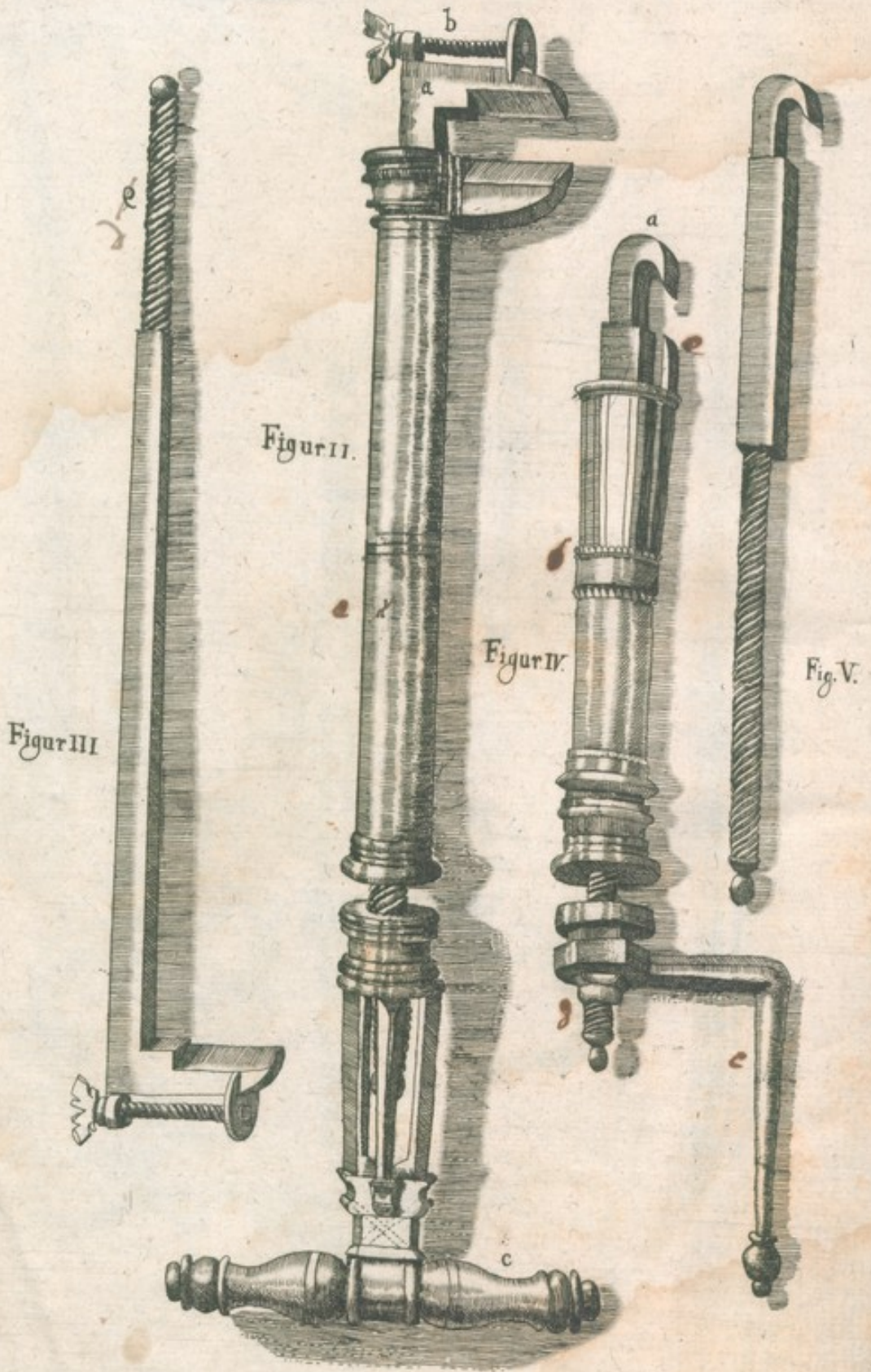
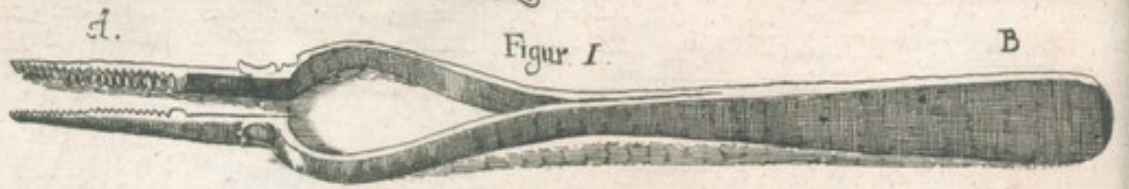

A. M. D. C. C. C. C.

TABVLA QVARTA.

Figur III

Figur II.

Figur IV.

Fig. V.

paralenta materia, inter cranium & membranas collecta, per foramen modiolis factum, facillè egrediatur.

FIG. XI. est malleus plumbeus, quem olim usurparunt, quando scalpris incisoriis (quorum imagines variæ reperiuntur apud Paræum lib. 9. c. 5.) particu-

lam cranii separare voluerunt, ad evitandum strepitum, & prohibendam cerebri commotionem. Recentiores, & hac atate cautiore chirurgi utuntur ad hanc operationem forcipibus & ferrulis, de quibus paulò infra, Tabul. IV. & VII.

TABVLA TERTIA.

De Terebra triformi, vecte validiore, Instrumento triploide, & elevatorio Paræi, quibus cranii puncturæ abolentur, ejusdemque depressiones eriguntur.

FIG. I. est Terebra triformis, instrumentum scilicet merè ferreum, tribus iisque diversis terebris constans, quorum usus in punctura cranii, qua ambas laminas non penetrat, est necessarius, ut iis vestigium calvariae impressum deleatur. Hujus instrumenti pars triangularis etiam substitui potest terebello, quo Guilhelmi Fabricii Hildani primam ferè laminam perforat, antequam triploidis torcular adhibet.

FIG. II. est vectis, quem in depressionibus cranii elevandis usurpo: hic valentior attollit robore, quam ille Tab. II. Fig. VII. delineatus, quoniam firmitatem non in manu tantum elevatoris, sed etiam in capite suam habet.

FIG. III. est instrumentum, ob triplicem basin, quam habet, Triploides appellatum: si depressio cranii tam magna est, ut præcedentes vectes ob infirmitatem non sufficiant, Triploidis vectem B. (si spatium adest) submisso, & os depressum perpendiculariter attollo. Si au-

tem locus huic vecti non conceditur, media depressio, Triploidis terebra A. ultra diploidem perforari debet, & disto elevari modo, unicè cavendo, ne terebra ambas cranii laminas perforet, & duram matrem pungat. Vid. Guil. Fabricium Hildanum, centur. 2. obl. 4. ubi modum depressiones elevandi accuratissimè docet, licet aliis instrumentis, quibus ego nunquam usus, sed hæc triploide unam & alteram depressionem bono cum successu reposui.

FIG. IV. est Vectis, quo utuntur alii in maximis calvariae impressionibus, imitando victores, qui doliorum assulas intus depressas simili vecte solent retrahere. Indita igitur adunca vectis extremitate (a.) sub os depressum, alterum vectis brachium (b.) rectum, offisano inniti debet, ut, dum manubrium dextra deprimitur, adunca instrumenti parte id, quod depressum est, erigatur. Hunc vectem adumbravit quoque & descripsit Ambros. Paræus l. 9. c. 5.

TABVLA QUARTA.

De Volsella & forcipe cum rostro psittaceo, atque vulturino, quibus officula cerebri membranas pungentia abrumpuntur, & eximuntur.

FIG. I. est instrumentum, ad operationes manuales valde necessarium, quod Paulus Aegin. lib. 6. c. 32. *αὐτὸν φονεὶ* & C. Cels. lib. 7. c. 30. volsellam vocat. Hujus parte duplicata & dentata A. frustulum offis corruptum ac mobile, spicula itidem & globuli, eorumque fragmenta, turunda atque pili, & quæ id genus alia in vulneribus extranea reperiuntur, extrahunt. Idem paragitur instrumentis, Tab. XI. Fig. III. & VI. delineatis, quorum alterutrum pro opportunitate usurpandum. Singulariter etiam hæc volsella pars inseruit ad pilos è palpebris evellendos, qui oculos irritant. Præter dictos usus, quos præstat, famulatur medicina comptoria, eâ namque sumina, præsertim regia, pilos in superciliis, & aliis corporis partibus radicatus extirpant. Notandum, si officulum, aut aliud è faucibus extraneum eximendum, hanc instrumenti partem altero tanto majorem debere cõfici, quam fuit depicta. Latiore sui parte ad ceratorum conductum extensionem, supra lineamina vel torium, in defectu spatula, ad tutam pericranii ab offe separationem, antequam modiolus & scalprium cranio admove-

tur, in defectu unguium manus digiti indicis & pollicis paulò longiorum, aut manubrii illius scalpelli, qui infra Tab. XII. Fig. IV. adumbratus est. Unguibus tamen illis longioribus, multo securius pericranium à cranio deducitur, quam manubrio scalpelli citati, aut cultro separatorio Paræi, aut hæc volsella parte lata.

FIG. II. est forceps excisoria, cum rostro psittaceo, (a) cui superius cochlea umbellata (b) affigitur, que rostrum ad duram matrem (utor enim in fracturis cranii) immergi vetat, undè non incommodè ἀπαύσιον appellari possit: inferius habet manubrium (c) quod cochlea (d) Fig. III. circumvolvitur.

FIG. III. est rostrum psittaceum, extra suam cannulam (d. Fig. II.) positum, ut artifex cochleam rostri evidentius cernere queat.

FIG. IV. est forceps alia cum rostro vulturino, cannulata, ad cuius cochleam circumducitur clavus.

FIG. V. est rostrum vulturinum, sine cannula depictum. His duabus forcipibus, ut & illis, quas infra Tab. XI. Fig. I. & II. & Tab. XIX. Fig. I. depingi curavi,

offis aliquod frustulum, in curatione vulnerum capitis, partim rampendo, partim incidendo, aufertur: quae

omnes magnitudine saltem & forma differunt, pro varietate offium, quae removenda sunt.

TABVLA QUINTA.

De Serrula versatili, quâ duorum foraminum interstitium exciditur.

FIG. I. est serrula versatilis, tympanis duobus, iisque dentata praedita, utilis maximè ad intercidenda duorum vel trium foraminum, modiolus factorum, interstitia: ubi enim vetes supra delineati & descripti, ob rima (quae impressionibus in adultorum craniis ferè semper jungitur) angustiam spacium non habent, interdum opus est, ut in cranio duo vel plura foramina modiolis conficiantur, quorum interstitium hac serrula, extra ullum laesionis periculum exciditur, quo vetis ad elevandum commodus submitti, & offis frustulum, quod non raro membranas pungit, eximi possit. Hujus instrumenti, quod ego excogitavi, partes conjuncta literis minusculis, separata vero majusculis notantur.

FIG. II. est lamina ferrea A. in medio secundum longitudinem excisa, qua superius manubrium B. habet, & foramen C. in flexura laminae, inferius autem utringue aciem acuminatam D. quibus firmiter cranionudato insistit.

FIG. III. est claviculus umbellatus, qui asterismo notatur, & per foramen C. Fig. II. transiens, capsula E. infigitur. Hac Capsula E. lamina ferrea foramini A. Fig. II. beneficio orichalcae lamella Fig. IV. regulariter

annectitur, per duas cochleas, quas capsula in parte a-versa obtinet, correspondentes orichalcae lamella, totidemque nodulos, ut Chirurgus beneficio claviculi capsulam, in ipso operandi actu, sursum & deorsum, pro libito movere valeat. Foramini H. axis rotulae imponitur, ut ex Fig. V. & rotula centro apparet. Lamella I. superius dentata est, & ibi excipit rotulam; inferius L. utriusque aequalis, ut serrula K. in capsula, & Fig. V. fissuris M. beneficio rotulae & capuli, regulariter dextrorsum & sinistrorsum moveri apta sit. Lamina Orichalcea N. in medio cava est, & duas habet cochleas O. hujus laminae beneficio serrula, cum instrumentum planè fuerit compositum, aequaliter hinc inde ducitur.

FIG. IV. est Lamella orichalcea, cum duabus materculis, quas supra nodulos vocavi.

FIG. V. est rotula semidentata P. & dimidia capsula Q. una cum tribus foraminibus R. quibus tres cochleae Fig. III. recipit, cum nodis seu materculis tribus S. firmatas.

FIG. VI. est clavis, qua instrumentum in suas partes dividitur, & iterum ex eis componitur.

Lit. T. axim notat, qua capsulam & rotulam in parte a-versa perforat: V. verò manubrium indicat.

TABVLA SEXTA.

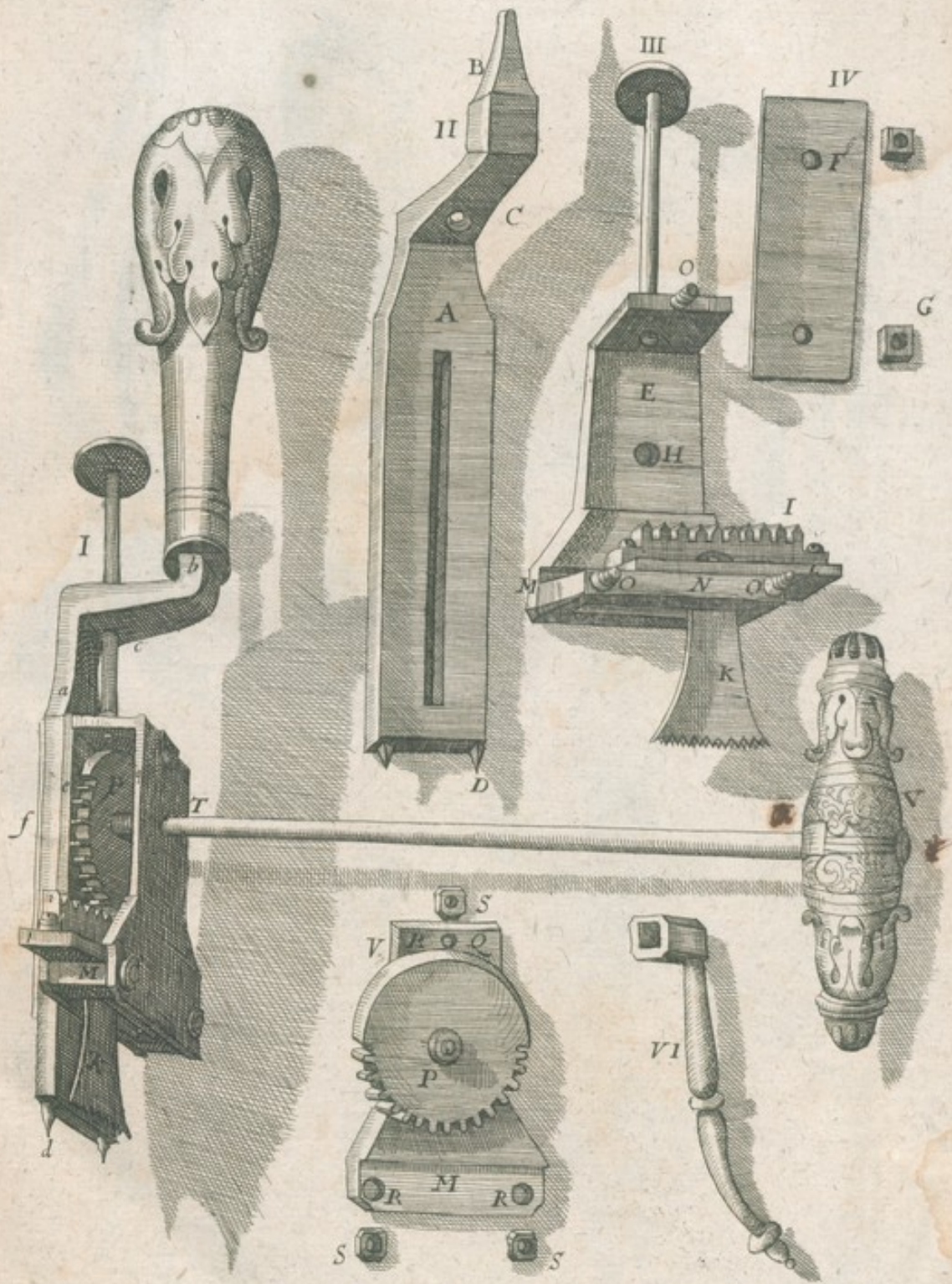
De Serrulis rectis, & variis scalpris, quibus cranium vel cariosum vel fissum abraditur.

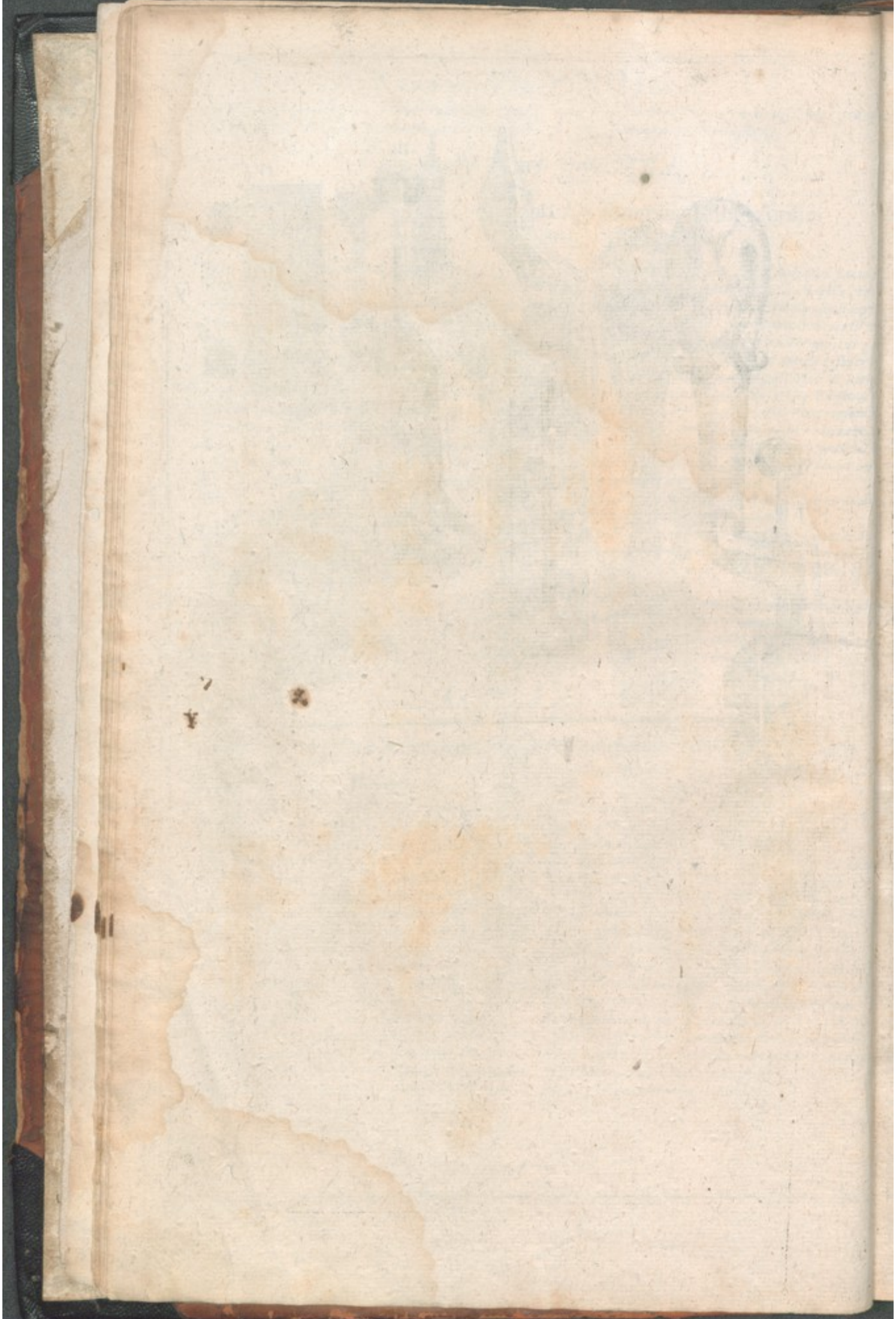
FIG. I. & II. sunt serrulae rectae, quibus alii interstitia foraminum modiolis in cranio factorum intercidunt, scissuras capillares ac non penetrantes abolent, & cariem cranii abradunt.

FIG. III. Galen. l. 6 meth. med. c. 6. tria scalprorum genera describit, primum cavum, *κωνικον* seu scalprum excisorium appellat, cujus delineationem supra Tab. II. Fig. IX. vidimus: alterum, quod in ima sua parte lenticulam refert, quod *Κωνιδιον* vocat: Cujus usum & delineationem, Tabula modo citata Fig. VIII. descriptam & depictam habemus: tertium radendo idoneum, quod Graeci *ζωριγα*, Latini scalprum rasorium, & Barbari raspatiorum nuncupant. Hoc tertio scalprorum genere recentiores utuntur, in tentandis & abradendis fissuris cranii capillaribus, seu de penetratione dubiis, ejusque varias, pro ratione sedis aut rima, formas excogitarunt. Cavam scilicet, ut Fig. III. IV. V. & VI. semilunarem, ut

Fig. VII. acuminatam, ut Fig. VIII. & denique planam Fig. IX. & X. Chirurgus scalpra, cujusvis formae, & minimum quatuor, semper parata habeat, ne indigentia aliunde ea petere cogatur, aut occasio nem operandi, quam praecipitem esse nemo non ignorat, cum patientis periculo, & famae suae non fragio perdat. Cum os cariosum in partibus extremis femore, tibia, humero & cubito, deradendum est, scalpra his majora & validiora parari debent. Conficitur autem unumquodque scalprum ex Chalybe optimè depurato, ut aciem acquirat, qua promptissimè abradat. Scalpris veteres omnibus & singulis suum proprium manubrium adaptarunt: recentiores contra, sed meo judicio minus rectè, unicum manubrium parant, ex quo vel offibus, in cujus imo foramen cochleatum habet, quo omnium scalprorum caudas pariter torculatas excipit, ut ex Fig. III. & reliquis patet.

TABVLA · V.

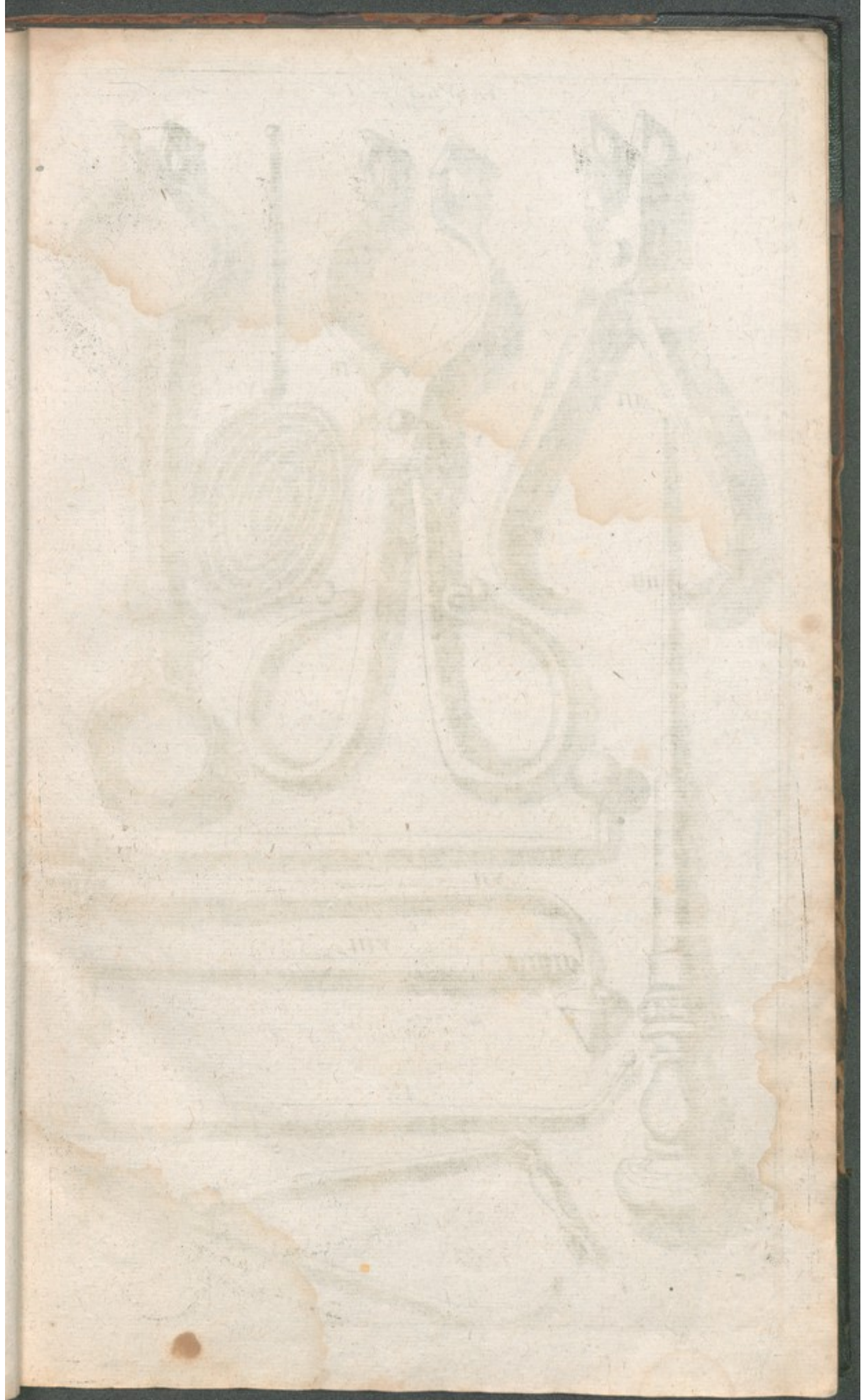

TABVL. VI.

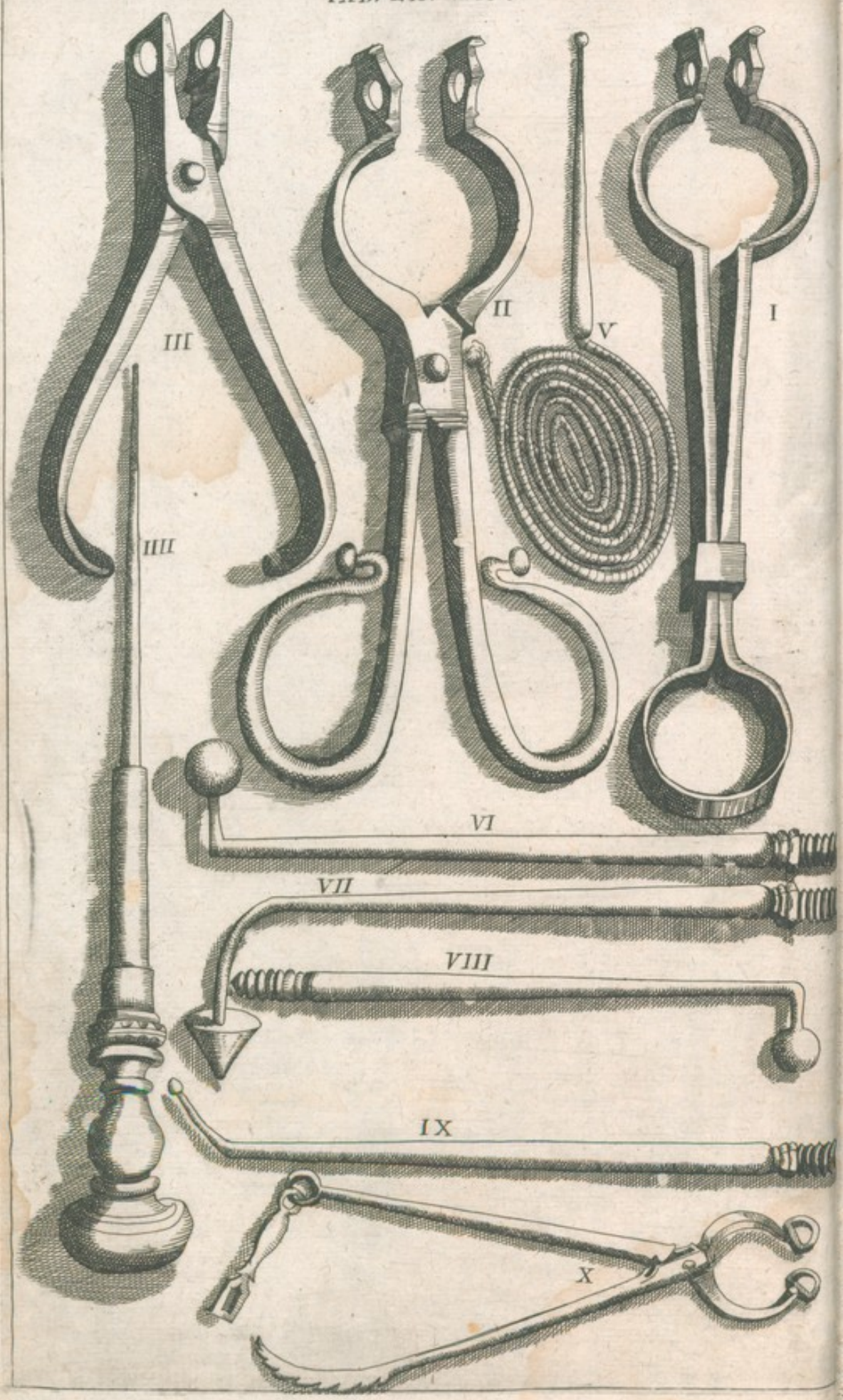

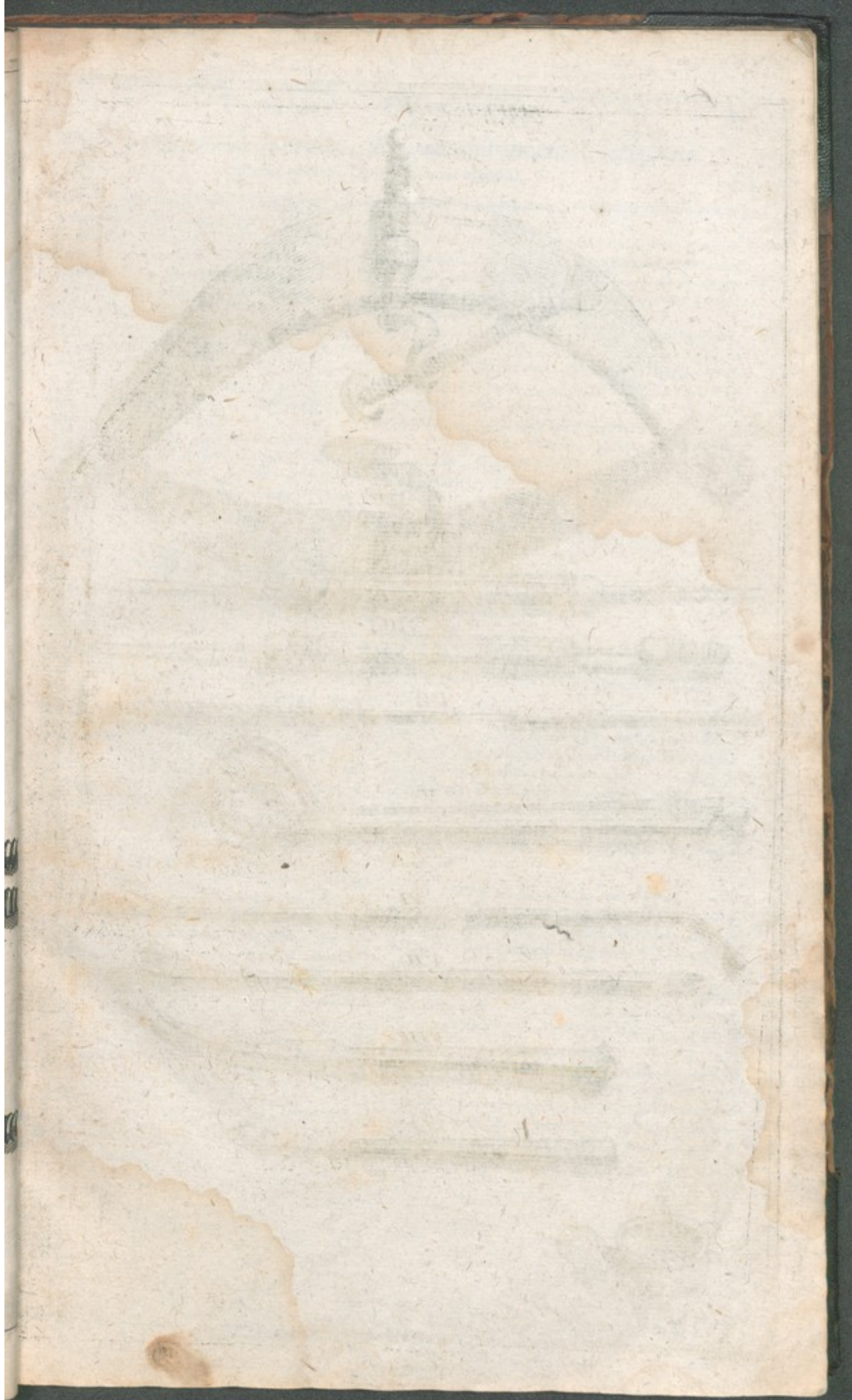
PLATE III

TABVLA. VII.

TABVLA VIII.

De variis ad parandum in nucha setaceum instrumentis, forcipibus
scilicet quatuor, acu, & setone armato,

FIG. I. est forceps, quæ propè foramen superius, quod neque nimis latum, neque nimis angustum est, cavitatem habet amplam & circularem, annulumque ferreum, qui instrumentum seu forcipem ex se stringit, tum necessarius, quando Chirurgus famulum non habet, qui sibi acum optimè ignitam, ad parandum in nucha setaceum, porrigit.

FIG. II. est forceps, quæ superius similem habet cavitatem, at ob defectum annuli, non ex se, sed à Chirurgo, quantum satis est, stringitur. His forcipibus utuntur, quando occiput perforandum venit valde carnosum & pingue: quibus cutis apprehensa, cum crassa sit, circulum ingreditur, ut non elabatur.

FIG. III. est forceps, quæ neque cavitatem, ut Fig. I. & II. neque annulum ut Fig. II. habet: eâ Chirurgus macilentorum nucham apprehendit, donec acum candefacta, & à ministro porrecta, cutim perforarit.

FIG. IV. est acus pro setaceo, quæ neque nimis longa, neque cuspis foramen oppositum fallat, sed palmam aquat, neque nimis tenuis, neque nimis plena, sed foraminibus prædictarum forcipum paulò minus respondet: unde bene

ignita & candens quam citissime pertransit, setaceumque setæ citra dolorem perficit.

FIG. V. est punctale longum & angustum, setonem seu funiculum rotundum, ex serico purpureo adstrictum habens, qui ad medietatem traductus, in foramine relinquitur. Puntali affixus est globulus cereus, ut sine mora & dolore transeat.

FIG. VI. VII. VIII. & IX. sunt ferramenta sine manubriis varia, quibus bene candentibus occipitium in infantibus & puerulis, (in quibus epilepsia, apoplexia, & vertiginis signum aliquod apparet) in Italia frequentissime comburitur. Eadem inustio quandoque auxiliatur adultis, cum huiusmodi affectibus corripiuntur.

FIG. X. est forceps ex se stringens, quæ apprehenditur cutis, si setaceum sectione parandum est: hoc instrumentum dimidia parte majus sit oportet, quam hic depictum cernitur: si alpellus autem forcipi huic respondens, & justa magnitudine depictus, videatur infra Tab. XVII. Figur. IV. & apud Guilhelm. Fabricium Hildan. cent. I. obs. 40.

TABULA OCTAVA.

De Instrumento crinali, acubus argenteis ad depositionem cataractæ idoneis, annulo oculum firmante, specillis, scalpello falcato, hamulo acuto, & vasculo vitreo oculis imponendo,

FIG. I. est instrumentum crinale, curvum & interius gossipio & syndone nigra obductum, quod exterius propter duas fibulas & ligulas annexam habet claviculam umbellatam, qua sinus in oculi majore angulo comprimitur. Hoc instrumentum excogitavit Hieronym. Fabr. ab Aquapendente, cujus mentionem facit, de ægylope per chirurgiam curanda.

FIG. II. duas monstrat acus argenteas, ad suffusionem deponendam factas, quæ manubrio argenteo & octogano inseruntur, quod utrinque habet glandem perforatam, per quam acus argentea transeunt.

FIG. III. est manubrium illud apertum, cujus acus ex una parte inseritur, ex altera cochlea non nihil conspicitur.

FIG. IV. est acus ad curationem cataractæ accommodata, cum manubrio & vagina argenteis.

FIG. V. est annulus æneus (alii laudant plumbeum) ad firmandum oculum pro excisione pterygii, aliisque operationibus in oculo peragendis.

FIG. VI. est specillum oblongum, teres & argenteum, ut pro necessitate possit instecti: cujus alterum extremum latius est, alterum verò globulum habet rotundum & politum. Lata specilli parte, quam Celsus l. 7. c. 7. de ancyloblepharo oculorum vitio, specillum ad-

versum vocat, non solum curatur palpebrarum coalitus, verum etiam pulveres & plagula unguentis illita ulceribus applicantur: globosam partem Chirurgi adhibent ad perscrutandum vulnere & fistularum statum.

FIG. VII. est specillum compositum ex lato ad distos usus, & cochlea acuminata, qua gossipio obvolvitur, pro deterfione sordium, in vulnere, ulceribus, ac præsertim fistulis.

FIG. VIII. est scalpellus falcatus, ex una tantum parte incidens, cujus mucroni argenteus affixus est globulus. Hoc scalpello utitur Eraclides Tarentinus & Celsus pro separatione palpebrarum, quæ coarctantur cum tunicis oculi.

FIG. IX. est hamulus acutus, & mucrone paululum intus recurvatus, qui tam ad palpebram attollendam, quam oculorum unguem levandum, maxime est idoneus.

FIG. X. est vasculum oculare, vitreum, oblongum & ex crystallo conficiendum, ita ut exactè orbitæ oculi respondeat, & medicamenta per infundibulum immissa contineat, ne desluant. Hoc instrumentum oculare invenit, & fusius descripsit Hieron. Fabricius ab Aquap. de suffusione, qui videatur.

TABULA NONA.

De Forcipe ad polypum recta, & curva; cannulis, quæ naribus immittuntur, cum suo stylo; instrumento, quo abscinditur uvula: cochleari uvulæ relaxatæ admovendo, dilatatorio oris, & rostro gruiño obtuso.

FIG. I. est instrumentum Hieronymi Fabricii ab Aquapendente pro polypo extrahendo rectum, ex chalybe confectum, extrinsecus convexum & intrinsecus concavum, quod aciem habet introrsum recurvatam, qua nihil aliud valemus incidere, quam polypum jam apprehensum.

FIG. II. est instrumentum incurvatum, quo inciditur & extrahitur polypus, qui per narium foramina in palato ad fauces tendit, & suffocationem minatur.

FIG. III. est cannula ex ferro solida, quæ naribus tam altè immittitur, ut ulceris, quod ozanam vocant, adæquet longitudinem; postea cannula huic omnino integra, nullibique perforata, inditur stylus ferreus & benè ignitus, quo cannula calescit, & ulcus exiccatur.

FIG. IV. est cannula ad latus perforata, pro callo per duro ulceris in narium latere existentis, per cauterium ætiale consumendo, aut osse corrupto maximè exiccando, idonea.

FIG. V. est cannula in summitate foramen habens, quæ naribus inditur, quando post incisionem, & extractionem polypis sanguis nimium profluens chirurgiâ per incisionem sistendus est: præterea usurpatur, cum summitas narium pro ossis corrupti remotione, aduri debet.

FIG. VI. est Stylus ferreus, qui benè candens dictis cannulis immittitur, statimque retrahitur: quæ immisio & retractio toties repetenda est, quoties necessarium fuerit. Ad operationem hanc citò perficiendam, Chirurgus ad minimum duos in promptu stylos habeat, quos alternatim candefactus cannula immittat. Notandum verò, quod vasculum oculare Tab. VIII. Fig. X. atque hæc cannula naribus immittenda, in justâ magnitudine de-

pingi nequeant, quoniam pro ratione ætatis ægrorum & magnitudine locorum affectorum debent confici.

FIG. VII. est instrumentum, quo abscinditur uvula, orichalceum, quod in parte superiore circumvolutum habet nonnihil excavatum A. in inferiore fistulam B. per quam sili (postquam in seminodum circumvolutum B. & in concavum annuli, ne hinc inde vacillet, repositum fuerit.) extremum C. mediante stylo superius perforato D. trahitur: alterum sili extremum, per duos circulos annexos annulos ducitur, & inferiori fistulæ annulo alligatur. Hoc instrumentum primus invenit & descripsit Guilhelm. Fabricius Hildanus cent. 2. observ. 21. quo correcto uvulam militis Cesariani, à Lucæ Gallica infectam & corruptam, absque negotio ligavi, & bono cum successu abscidi, Ulmæ die 8. Junij anno 1637.

FIG. VIII. est instrumentum uvulæ relaxatæ admovendum, pariter orichalceum, cochlear nempe parvum (dimidio autem majus debet parari, quàm delineatum est.) cujus manubrium fistulosum, & novem pollices longum, inferiori cochlearis parti annexit ut. Hoc cochlear pulveribus adstringentibus & digerentibus mixtis repletur, & uvulæ relaxatæ submittitur, deinde Chirurgus ore arripit fistulæ basin, & inslando pulveres columellæ & palatò undiq; aspergit.

FIG. IX. est instrumentum oris dilatatorium cum cochlea, ex Paracelsi. 9. c. 25. delineatum, quo dentes contracti, validèque commissi diducuntur, ut cibus præberi possit, ne fame pereat æger.

FIG. X. est rostrum gruiño, dentatum, & in angulum obrusum directum, globulis, & peregrinis corporibus, arripiendis, & è vulneribus extrahendis idoneum

TABULA DECIMA.

De Instrumento volsellæ simili, cannula faucibus immittenda, forcipe pellicano, rostro corvino, vectibus trifidis, & infundibulo.

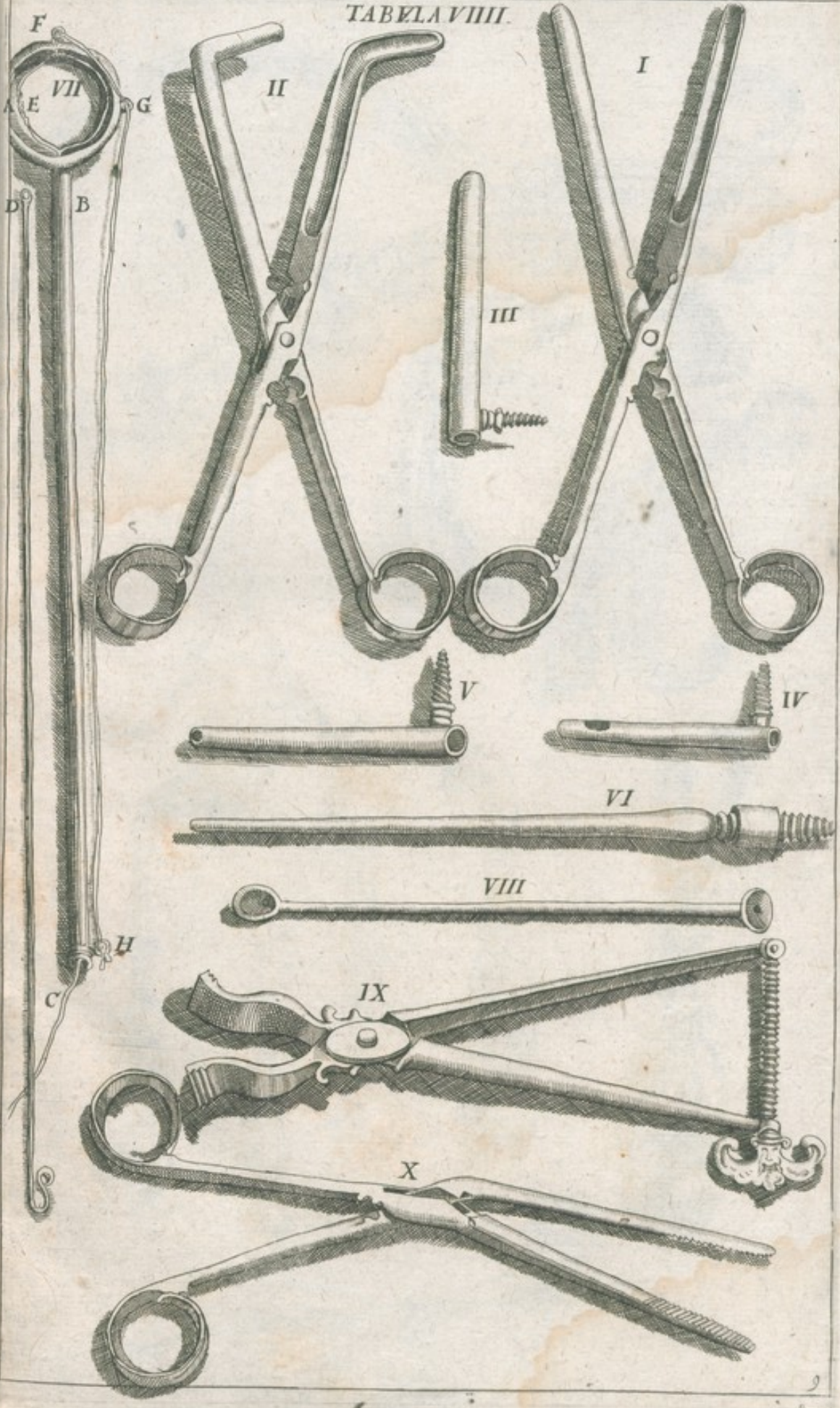
FIG. I. est instrumentum Acantabolo (Tab. IV. Fig. I.) simile, forceps nimirum in semicirculum recurvata, dentata, & in apice nodulo donata, qua ossicula, spina, aliæve res extraneæ, imis faucibus infixæ solent eximi. Quando Clariss. Hieron. Fabricius ab Aquap. in faucium Chirurgia acantaboli mentionem facit, intelligit instrumentum aliquod oblongum & tenue, quod duplex, alterum rectum Tab. IX. Fig. X. adymbratum; alterum recurvum, quale hoc est: utrumque tamen ob arripiendi & extrahendi facultatem volsella nomen meretur.

FIG. II. est cannula argentea ut faucibus immitti

queat, incurvata, crassitie penna oloris, & longitudo unius pedis, cum dimidio vel circiter. Est undique perforata, & in sua extremitate spongiam, magnitudine uvellana, novam & firmiter alligatam habet, qua ad spinas è faucibus & medio œsophago trahendas felici successu utitur Guilhelm. Fabricius Hildan. Cent. 1. Obs. 26. ubi docet operandi modum per cannulam hic depictam.

Sequentia ferramenta usurpantur ad dentes perforatos, aut mobiles, aut vehementissime per intervalla dolentes, sub acerbissimo doloris paroxysmo extrahendos: unde

TABELA VIII.

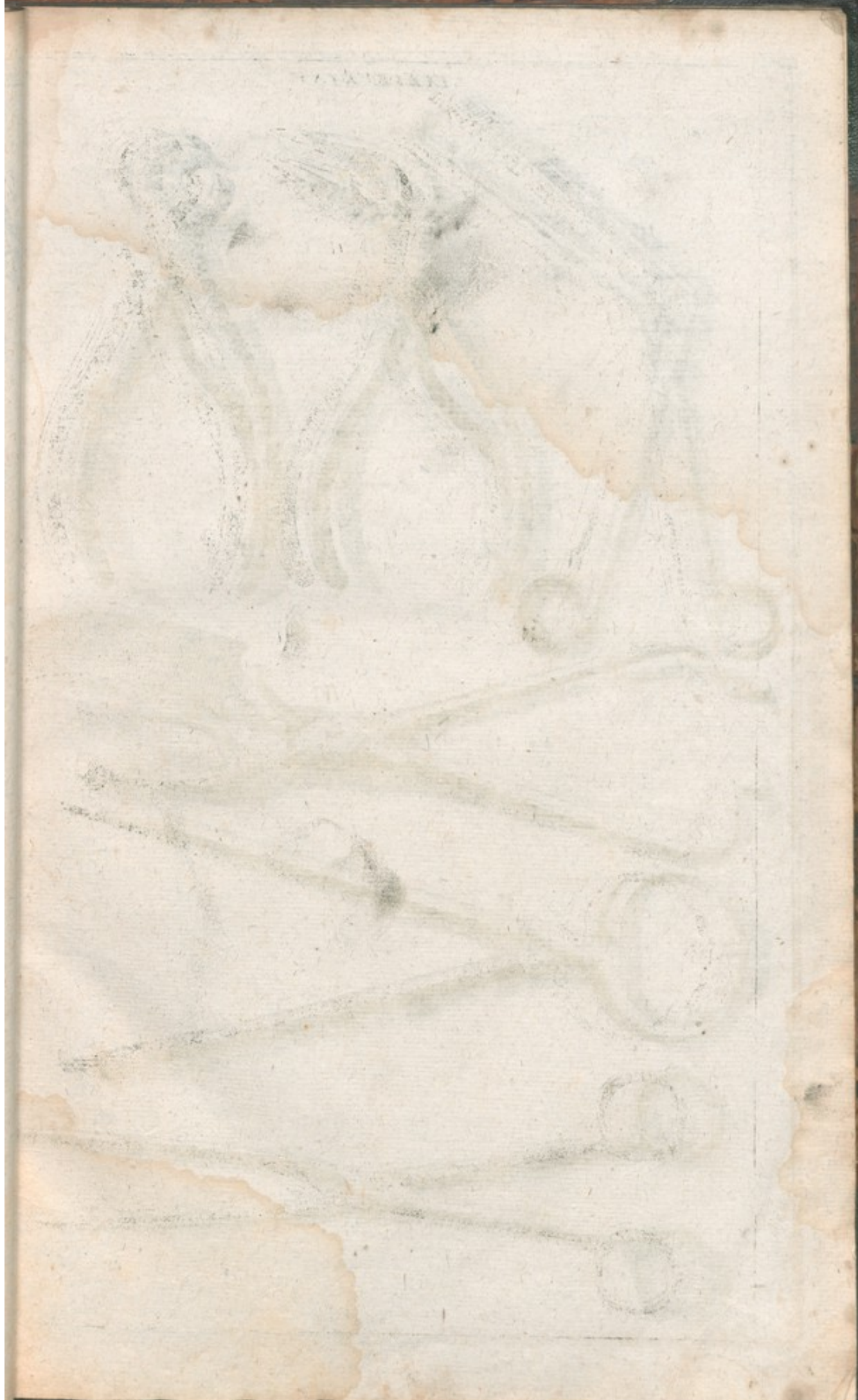

TABVL. X.

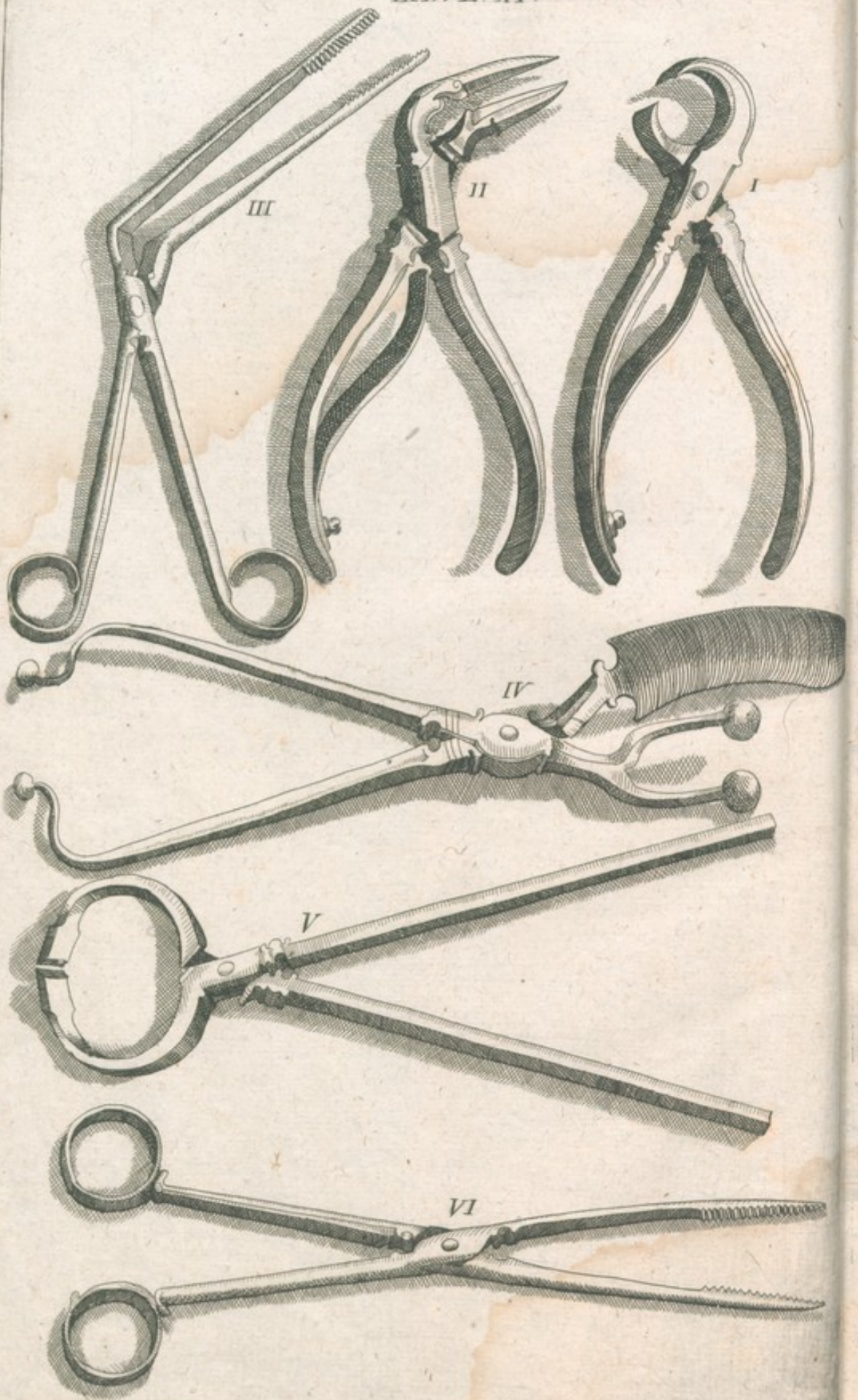

TABLE I

TABVL. XI.

[Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

TABVL. XII.

Fro
ide
rag
qua
sus
nod
orit
rief
quo
exis
gie
beli
res
tes
vi r.

F
anf
eun
amb
funt

F
cus
Hoc
E-a
ab
umb
pro
(.gn
ferr
dant

TABULÆ X. DECLARATIO.

7

FIG. III. est forceps, pelicanus dicta, quoniam rostro pelicani volucris assimilatur: eo autem utuntur ad extrahendos dentes molares.

FIG. IV. est forceps dentaria communis, Italis agnola appellata, quod firmum canis morsum imitetur.

FIG. V. est forceps rostrum corvinum referens; qua dentium radices extrahuntur: de qua Cornel. Celsus (quem veluti in omnibus Chirurgiis mirabilem, nocturna versare manu versare diurna consulit Fabrit. ab Aquap.) l. 7. c. 12. de dentibus ita scribit: quotiescunque dente exempto radix relicta est, protinus ea quoque ad id facta forcipe, quam Græci *πίστρον* vocant, excimenda.

FIG. VI. & VII. sunt forcipum dentariorum effigies, qua valent ad dentes evellendos, quibus neque pelicani, neque forcipis communis opera potest optulari.

FIG. VIII. & IX. sunt vectes trifidi appellati, quod tres cuspides habeant ad protrudendos & excutiendos dentes incisivos, & caninos, qui maxillarum alveolis simpliciter radice infiguntur.

FIG. X. est dentiscalpium, quo separatur gingiva

à dentibus, ut minori cum molestia & periculo evellantur. Vt igitur dentis evulsio feliciter succedat, observatis observandis, humili in loco collocetur ager, capite inter Chirurgi crura inclinato: tum Chirurgus dentem extrahendum altius circumadat, separando gingivam dentis alpio: qui si à gingiva liberatus vacillet, concutiendus, & submisso vecte protrudendus est. At si tenacius hereat, neque post concussionem moveatur, forcipibus dentariis (nunc hac, nunc illa, prout dentis magnitudo, figura & situs, postulare videbitur) excipiendus & evellendus. In horum forcipum dentariorum usu (inquit Ambros. Parvus l. 16. c. 27.) exercitatum & industrium dentisficem desiderem, his enim nisi qui solerter uti noverit, committere vix poterit, quin tres unica concussionem dentes excutiat, eo sæpè inconcussis & relicto, qui dolorem movet.

FIG. XI. est infundibulum seu fistula argentea, cuius pars angustiior inter gingivas agri, qui arcuè confectos habet dentes, extremas ponitur, latior verò cibus liquidum & potum excipit, atque ad esophagum demittit.

TABULA UNDECIMA.

De alia forcipe cum rostro psittacino & corvino speculo oris, instrumento ad incidendas carunculas oris & rostro gruino recto.

FIG. I. est forceps alia cum rostro psittacino, qua utimur infracturis cranii, quando frustulum ossis, quod membranas cerebri vel pungit, vel deprimit, auferendam.

FIG. II. est instrumentum cum rostro corvino in eundem finem affabre factum: notandum verò, quod ambæ hæc forcipes, tertia parte majores, quam depictæ sunt, debeant confici.

FIG. III. quid sit, ex Tab. IX. Fig. X. constat.

FIG. IV. est speculum oris, quo deprimitur lingua

& maxilla inferior, ut oris vitia exactè perspicere, & idoneis tam instrumentis quam medicamentis tractari possint. In primis autem factum est, ut eo furiosorum & attonitorum dentes diducti serventur, donec cibus & potus sufficiens fuerit deglutitus.

FIG. V. est instrumentum incisorium instar forcipis, quo excindantur tumores & caruncula oris.

FIG. VI. est forceps cum rostro gruino, dentata & recta, qua volsella vices agere potest.

TABULA DODECIMA.

De *Σκολοπιμαχαιρίδι* seu scalpellis falcatis, cultro ancipite, acu longissima, Siphone aureo, scalpello annulari, cannulis alatis ac perforatis, fistula aurea meatui urinario immittenda, & instrumentis, quibus hydropicorum venter & scrotum aperitur.

FIG. I. est scalpellus, *Σκολοπιμαχαιρίδι* à Græcis nominatus, ob rostrum illius avis, que Latinis Gallinago, & Græcis *Σκολοπιὰ* dicitur, nempe longus, & ad cuspidem paululum incurvatus veluti rostrum scolopacis. Hoc scalpello dilatantur vulnera thoracis nimis angusta, & aperiuntur abscessus magni. Eundem laudat Fabrit. ab Aquap. pro apertione abdominis hydropicorum infra umbilicum ad aquam emittendam. Nota, hic scalpellus pro dilatatione vulneris in thorace requirit globulum (qualem ex argento scalpellus Tab. VIII. Fig. VIII. habet) ferreum in mucrone, ne pulmones cuspidem scalpelli offendantur.

FIG. II. & III. sunt scalpelli ad mucronem recur-

vati, & scolopomacharii Græcorum formam referentes, quibus fistula in habitu corporis mediocres commodè inciduntur, unde etiam *σκολοπιμαχαιρίδι* appellari solent.

FIG. IV. est scalpellus falcatus, qui Italici vocatur gammanti, & incidit ex parte cava, retusus in parte gibba est. Hoc frequentissimè utitur ad omnem incisionem, que passim sit in omni apostemate, præcipuè verò in parvis incisionibus. Hic scalpellus habet manubrium osseum, quod commodum est, ad dividendum ac separandum aliquid ab aliquo: unde Celsus l. 7. c. 16. de tumoribus tunicatis dicit: tum scalpelli manubrio tunica (que post incisionem cutis protinus alba & intenta se ostendit) diducenda à cute & carne est, eiciendaque cum eo, quod intus

intus tenet: hoc diducitur quoque pericranium à cranio, & ut quis ab oculo.

FIG. V. est scopolomacherium sine manubrio.

FIG. VI. & VII. sunt scalpelli ancipites, qui ad extremitatem referunt formam foliorum myrti: ut utimur ad mammas mulierum cancro affectas abscindendas.

FIG. VIII. est acus acutissima, longa & anceps, qua mamma auferenda trahuntur in basim.

FIG. IX. est canalis ex auro Ungarico paratus, & plurimis foraminibus perforatus.

FIG. X. est stylus ex eadem materia confectus, qui cannula priori immittitur, ut ex duabus figuris unicum fiat instrumentum, quod in vulneribus thoracis pro Siphone utiliter applicatur, & sanguinem ex thorace non concretum, aut pus tenue, trahit. Instrumentum hoc tractorium in angulum rectum vel obliquum secti, & thoraci per vulnus, casu vel studio factum, immitti potest, ut sanguinem nondum concretum vel saniem contingat: Chirurgus extrahat stylum ex canali, & statim prosuet de canali materia in thorace contenta. Hic trahendi modus ex thorace materiam tenuem, ubi sectio inter 5. & 6. juxta Paulum, vel inter tertiam & quartam costam juxta Hipp. propter virium debilitatem vel aliud prohibens non conceditur, optime succedit.

FIG. XI. est scalpellus ille recurvus, qui annulo aureo potest abscondi: inciduntur hoc apostemata in facie aut gena puerorum & in mammis faminarum timidarum,

ne conspicientes scalpellum perterresiant, & ita incisionem abscissus prohibeant.

FIG. XII. XIII. XIV. & XV. sunt cannulae magnitudine differentes, alatae, & pluribus foraminibus perforatae, ut vulnus thoracis teneant apertum. Si alata, ne vulnere immissa, dum ager spirat, thoraci ingrediantur: tot verò foramina habent, ut ea ex omni bus, prout opus erit, possit exire colluvies.

FIG. XVI. est fistula ex auro Ungarico fabrefacta, quae ante excretionem urinae meatus urinario immittitur, ut per eam exeat urina, atque ita leniatur scissimus ille dolor & ardor, quem sentiunt aegri, quando urinam sine cannula reddunt, ob ulcus ex Gonorrhoea violenta subortum in meatu urinario.

FIG. XVII. est instrumentum acu tricuspidale & cannula alata (b.) constans, quo hydropticorum umbilicus, & in hernia aquosa scrotum perforatur, ad emittendam aquam. Hoc instrumentum intruditur usque cannula asterismum, postea acus retrahitur, & cannula sola ad alam intrusa in abdomine relinquitur, absque omni periculi metu.

FIG. XVIII. est cannula sola, & sine acu depicta.

FIG. XIX. est acus sola extra cannulam posita.

FIG. XX. est acus rotunda cum suo tubulo, quae defectu acui tricuspidis pariter securitate perforatur hydropticorum umbilicus, & herniosorum scrotum aqua repleto.

FIG. XXI. est solus acus rotunda tubulus.

FIG. XXII. est sola acus rotunda.

TABULA DECIMA TERTIA.

De Siphone cum tubo recto, & incurvato; matriculari, & auriculari: fistula enematum, pileolo argenteo, & candelis cereis,

FIG. I. est Siphon ad extrahendum & infundendum aliquid, saepe necessarius, qui hic tubum curvum habet annexum, rectum verò FIG. II. potest recipere, quando curvus ad extrahendum aut infundendum non est aptus.

Hic Siphoni interdum accommodatur tubus FIG. III. plurimis foraminibus perforatus, quem Graeci & Galenus l. 9. de compos. med. sec. loc. c. 3. & l. 5. met. med. c. 5. Metrenchytam nominant. Hoc femina, qua negotium immitendi clysterem in uterum alius praepudore non facile concedunt, sibi ipsis liquores pro curatione variorum affectuum uteri, & ejus vagina, varios, commode applicant.

FIG. IV. est siphon auricularis Otenthyta dictus, quo liquores in auditus organa, pro ulcerum detersione & consolidatione, infunduntur.

FIG. V. est Enterenchyta, canalis nempe orichalceus in forma vabulo recurvatus, quem parari curent illi, qui sibi ipsis clysterem applicare malunt, quam ab alio quovis accipere, praesertim, si ob intestinorum, praecipue verò recti, vitia, creber enematum usus requiritur.

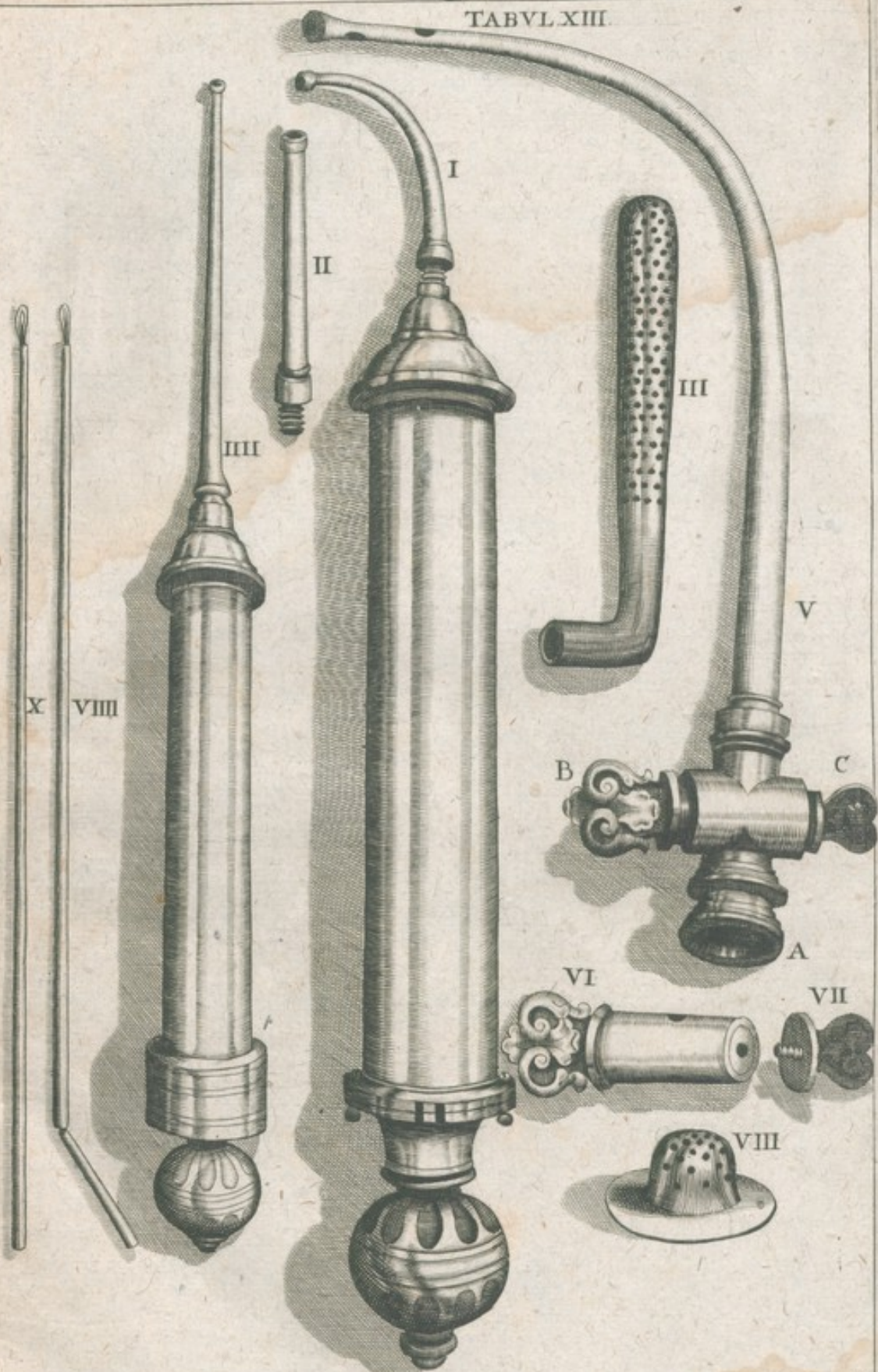
FIG. VI. est dicti canalis seu fistulae incurvata clavis B. FIG. V. cujus beneficio liquor Enematis in vesica, quae circa lit. A. FIG. V. vulgari modo alliganda, ad libitum aegrotantis retinetur, prout canalem claudit & aperit.

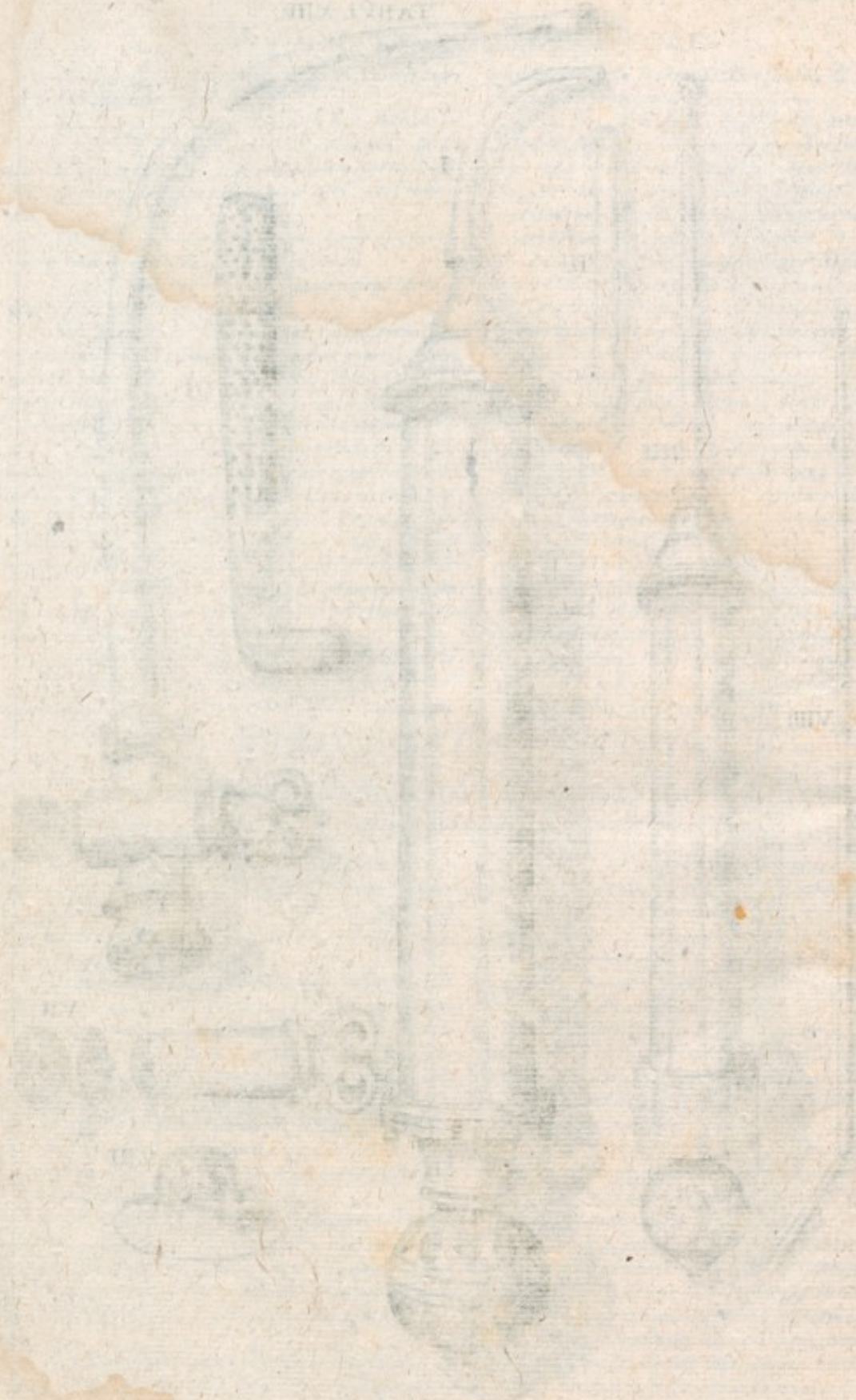
FIG. VII. est claviculus umbellatus, c. FIG. V. qui

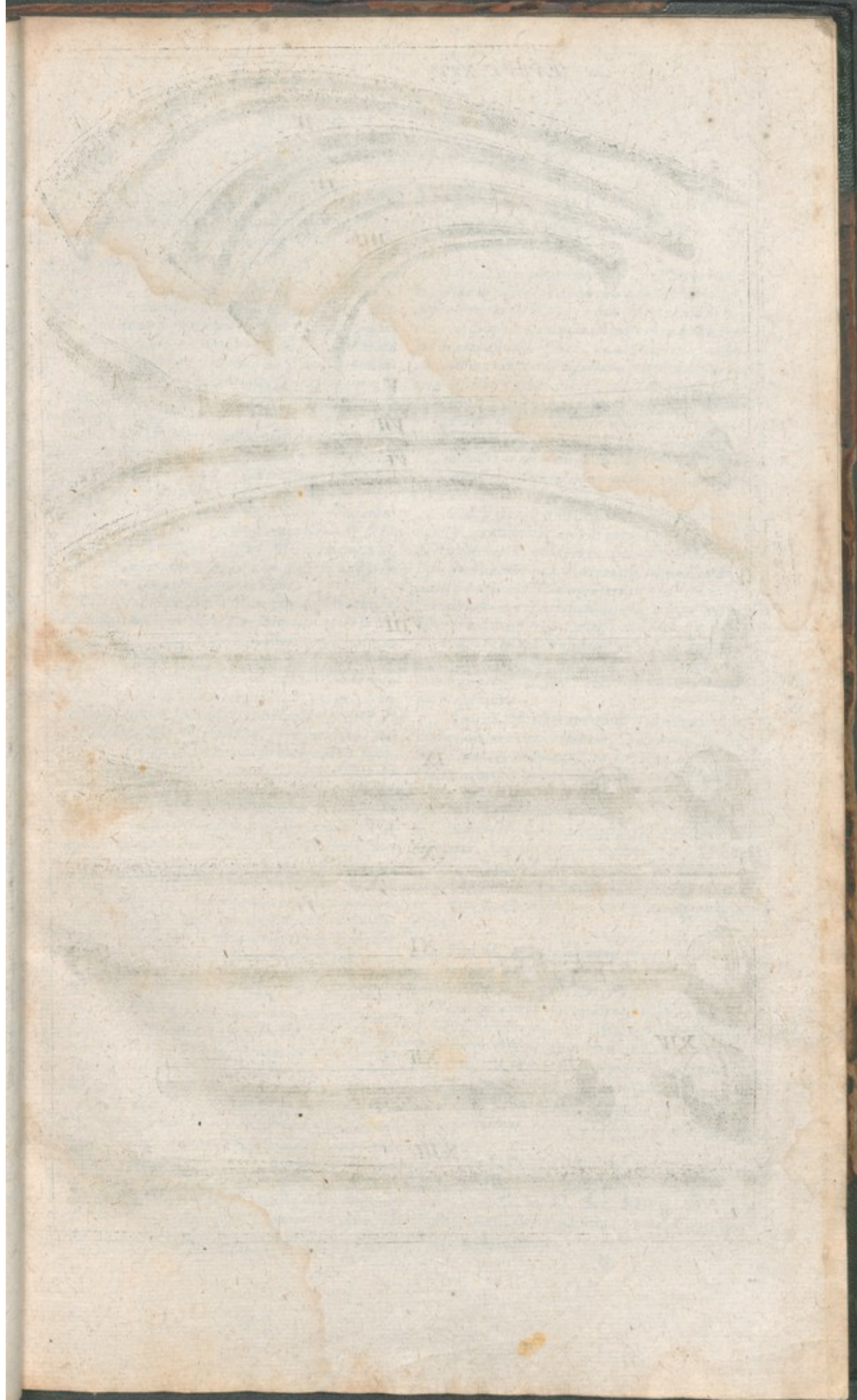
clavi B. FIG. V. intorquetur, ut aliquid de clystere, circumrotatione clavis, possit clabi, quod linteam inquinat. Hoc instrumentum, ut cuilibet appareat, tantum differt ab eo, quod Johann. Heurn. in sua methodo praxin medicam cap. de Clysteribus, & Guilhelmbrit. Hildannus centur. 1. observat. 78. de pingi curarum ad clysteres in alvum infundendos.

FIG. VIII. est pileus argenteus, & ubique perforatus, qui exulceratis mammarum papillis applicatur, ut infantem nutrices absque molestia lactare possint. Surpatur insuper hic pileus in vulneribus thoracis, quamquam enim cannularum praedictarum aliqua thoraci fuerit immissa, & particula Spongiae orificio cannulae per alam indita, superponitur pileus, ut materia, ob quasi momento, per ejus foramina paulatim, & sine riumi iactura, transudet.

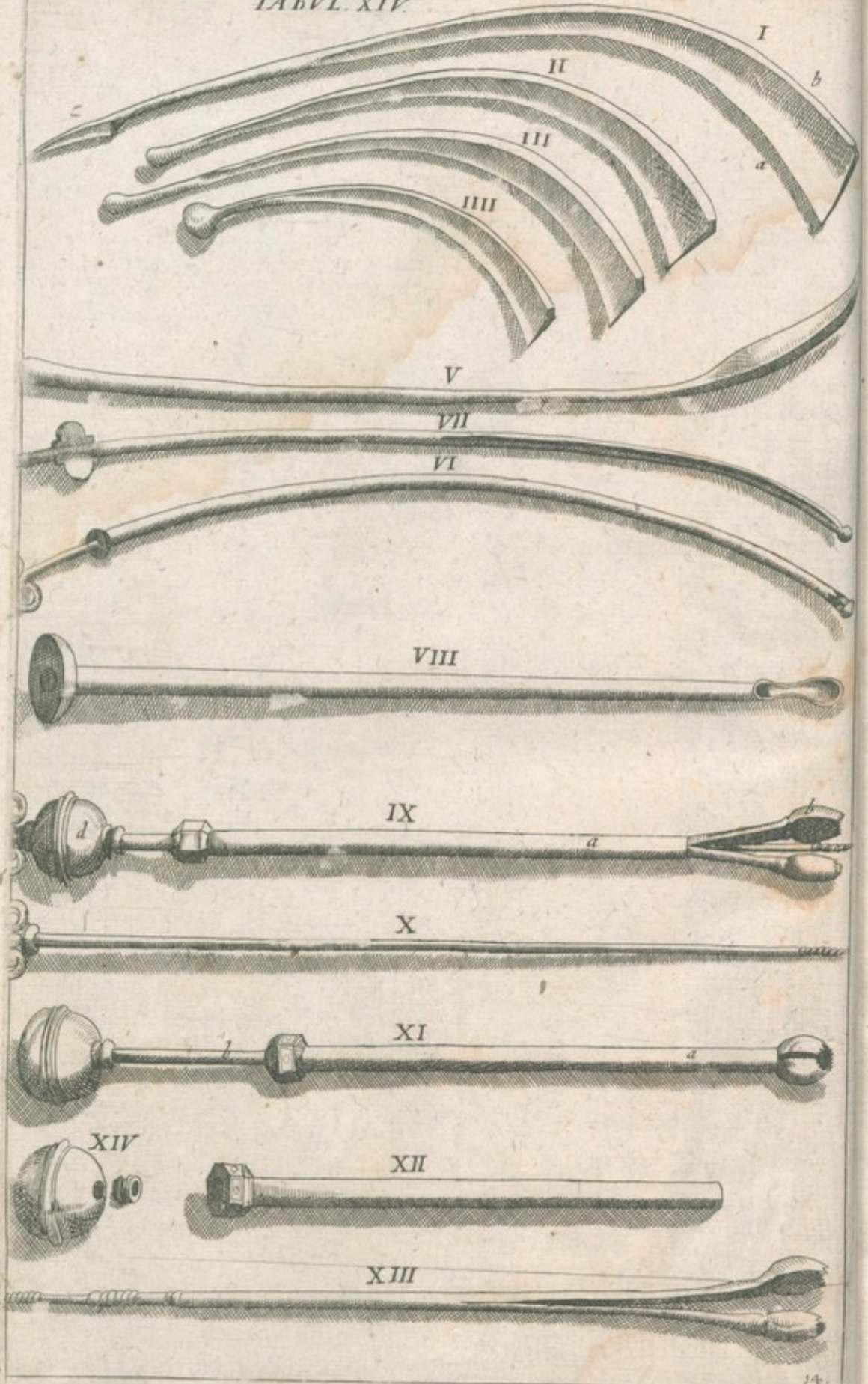
FIG. IX. & X. sunt candelae ex floso forti duplicati cera alba (cui modicum terebenthinae additum sit, ne facile frangantur) parandae, quae usurpantur ad suspensionem urinae ex caruncula in meatu urinario excisae curandam. Candela fig. IX. fracta est, ne in excisione candela frustulum ceræ, quae non nunquam in medio filum non habet, in meatu relinquatur. ischuria augeatur: quare portionem fractam ad alteram extremitatem chirurgus forcipe abscindat, deinde in meatu urinario, quantum opus erit, immittat candelam leo amygdalarum dulcium millitam.

TABVL. XIV.

TABULA DECIMA QUARTA.

De syringotomis, acu qua pertunditur scrotum post sectionem herniæ, & fundus fistule declivioris: cathetere, itineraio & duobus instrumentis, quibus glandes è scilopetorum vulneribus trahuntur.

FIG. I. est scalpellus recurvus, qui parte interna (a) aciem habet, & externa (b) est retusus, Syringotomus scilicet, ex altera extremitate (c) pungens & incidens, quo utimur in fistula quarum unum foramen habente, ut sine fistula perforetur, & postea ab uno ad alterum foramen incidatur interstitium: ad huius cuspidem infingere oportet globulum ex cera alba formatum, quo fistula immittitur scalpellus, sine omni obstaculo, dolore & noxa, ad fundum perveniat.

FIG. II. & III. sunt scalpelli syringotomi, quorum uterque ex altera extremitate obtusus est, & globulum ex ferro levigatum obtinet: His inciditur fistularum penetrantium totus ductus.

FIG. IV. est scalpellus Syringotomus, quo dilatantur vulnera abdominis, ut intestina prolapsa & flatibus turgida commodè reponi possint. Globum habet in altero extremo multo majorem, quam scalpelli duo priores, ne vulnere intrusus intestina ladat.

FIG. V. est acus, seu instrumentum ferreum, aciem ancipitem habens, quod Nursini meo tempore in Italia hac in Chirurgia (quæ hernias curat cum excisione testiculi) maximè exercitati, eoque nomine celeberrimi castratores, per inguinis vulnus ad scrotum fundum demiserunt, quem instrumenti cuspide (cui perperuo cere alba exiguum globulum annexere oportet, ob rationem supra allatam) perforant, quo purulenta materia, qua per inguinis vulnus ad scrotum descendit, expurgetur. Hæc operatio, quoniam satis est horribilis, & maximo vite periculo non vacat, (quod illius auctores optimè norunt, unde curandos suscipiunt ut mortuos) chirurgi astudiosis alium eumque tutum huius instrumenti usum aperiam. Inciduntur eo feliciter fines sinuum declives, quorum causa fistula expurgari nequeunt, nisi æger ita situetur, ut pedes sursum & caput deorsum convertat, ac materia de in proprio motu emanet: Notum enim est, sinus illos, qui callum nondum contraxerunt, de quibus etiam hic sermo est medicamentis solum agglutinantibus, & fasciâ convenienti posse curari, modo materia in sinu collecta exitum quotidie habeat. Cum autem situs iste sursum conversis pedibus & capite deorsum, satis sit importunus, hoc instrumento, cuius cuspidi globulus ex cera debet annexi, sinuum fundus perforatur (in tacto foraminum interstitio) ut pus per inferius foramen egredi possit, & sinuum parietes agglutinari.

FIG. V. est catheter seu Syringa tentativa, quæ in canalem virgæ & vesicæ composita exploramus intimos vesicæ anfractus, in quibus latitare solet lapillus, quo humanæ natura sæpe numero cruciatur: Græcis appellatur νασίτη. & usurpatur ad urinam suppressam reddendam. Est argentea, ut instecti possit, omni asperitate vacat, ne pari exquisitissimo sensu prædita in transitu catheteris afficiatur, & ut sine dolore vesicam ingrediatur. Pluri-

bus in extremo foraminibus perforata est, ut retracto stylo, urina in vesica contenta, per fistulam libere, & sine difficultate, exeat. Notandum, quod stylus fistula non immittitur, ut quasi vi vacui urinam suppressam secum trahat, sed ne urina statim effluat, dum Lithotomus vel Medicus lapillum expiscatur occultum. Magnitudinem catheteris describit Celsus l. 7. c. 26. vid. Tab. XXXIX. Fig. IX.

FIG. VII. est stylus argenteus, qui instecti debet, ut fissuram, quæ in medio sui utque ad extremum obtinet, in dorso vel gibba parte habeat: Latini vocatur Itinerarium, eo quod virgæ immissum fidelissimè collum vesicæ monstrat, & super ipsum incisio faciendâ sit, pro extractione calculi vesicæ.

FIG. VIII. est instrumentum orichalcum, quo extrahitur calculus, qui in meatu urinario reledit, specillum scilicet, quod parte, qua ad cochlearis auricularis similitudinem excavatum est, in candem colis demittitur, ita ut lapillum prætereat & superet, ipsumque suo labro & cavo comprehendat: quo factò per styli specilli cannulatum & lato orificio donatum, uretræ, ut lubrica fiat, immittitur oleum amygdalarum dulcium, postea specillum sensim extrahitur, & canalis post lapillum digito comprimitur, donec è meatu urinario foras deducatur.

FIG. IX. est instrumentum globulis ex vulnere trahendis maximè idoneum, ex optimo chalybe fabricatum, & tribus constans partibus, duabus nempe cannulis & terebello. Cannula externa (a) cannulam internam, qua altera in extremitate in duo divisa est cochlearia (b) ferrata, claudere potest, ut globulum firmet, ne cum terebello, quod ipsi infingendum est, circumvolvatur. Terebellum (c) acutissimum est, & duabus suis cannulis paulò longius, quod per foramen capuli (d) cannula immittitur cernitur.

FIG. X. est terebellum extra suas cannulas depictum.

FIG. XI. est instrumentum idem cum priore (nisi quod terebello careat) quo extrahuntur globuli, duabus constans partibus, cannula (a) & stylo (b) solido, qui in altera extremitate in duo cochlearia desinit, qua globulum in se recipere possunt. Hoc instrumentum idem præstat quod Alphonsinum Tabulæ sequentis.

FIG. XII. est instrumenti præcedentis cannula sola.

FIG. XIII. est instrumenti stylus, addididum solidus, in extremitate altera cochlearium dentatorum effigiem referens, in altera cochleas, capulo & nodulo, assistens.

FIG. XIV. est styli capulus cum matercula, rotundus & curvus.

FIG. IX. X. XI. XII. XIII. & XIV. huius Tabulæ tertia parte majores fieri debent, quàm hic depictæ videntur.

ARMAMENTARII CHIRURGICI,
TABULA DECIMA QUINTA.

De aliis ferramentis ad globulos sclopetorum eximendos idoneis, instrumento nempe Alphonfino, forcipe anserina cum & sine cochlea, hamulo, terebello cannulato, & spatula, quæ rostrum anserinum refert.

Fig. I. II. & III. est instrumentum Alphonfinum dictum, ad extrahendas è vulneribus sclopetorum glandes accommodatum, quod Alphonfus Ferrus, Medic. Neapolitanus l. 2. de vulnerib. sclopetor. c. 3. his verbis describit. Non involvendum tamen silentio est, gravinum rostrum (ut vocant.) utpote, quod & ipsum ad extrahendum instrumentum est excellentissimum, atque ab omnibus, cum veteribus tum recentioribus, commendatum: quo non solum pilula è difficilissimis locis, sed & alia, ut armorum, & cæterarum rerum frustula, extrahuntur. Huic nos, ut commodius manu ac valentius teneri possit, atque ita pile, ac cætera extranea, in vulnere certius explorari, annulos forcipularum adjicimus hoc pacto: *Figura prima* annulus A. ad anteriorem partem missus, instrumentum claudit. *Figura secunda* annulo B. ad manubrium retracto instrumentum aperitur. *Figura tertia* est instrumentum, quod globulum jam apprehendit.

Sequentium instrumentorum imagines desumptæ sunt ex Barthol. Maggi tractatu de curatione vulnerum à bombardarum & sclopetorum globulis illatorum.

Fig. IV. est forceps anserina, quæ circa manubrium cochleam habet, ut globulum firmiter comprehendat.

Fig. V. est hamulus ferreus, educendis glandibus inserviens.

Fig. VI. est forceps anserina, quæ si cochleam haberet, priori similis esset.

Fig. VII. est terebellum acutissimum, cannula munitum, quo educuntur globuli sclopetorum.

Fig. VIII. est terebellum extra cannulam positum. **Fig. IX.** est spatula rostro anserino prædita, ad excipiendo & trahendo globulos parata. Instrumentum Alphonfinum & forcipes anserinæ, tertia parte majores conficiantur, cannula vero cum terebello altero tanto major sit.

Plura quidem, sed propositis hand præstantiora à vivum delincauit Ambros. Paræus in sua Chirurgia, ubi de sclopetorum vulneribus agit, & Guilielm. Fabricii Hildan. Cent. 1. Obs. LXXXIII. Instrumentorum igitur quæ ad globulos è vulneribus partibus trahendos valent, pro varietate vulneris, & forma corporis educendi, varia sunt genera, quorum alia apprehendunt & foras trahunt, vel quatenus acuta globulis solum insiguntur (*Figura VIII.*) vel quatenus serrata sunt in extremitate, & alia figuram rectam (*Tab. IV. Fig. 1. Tab. IX. Fig. VI.* & hæc Tabula *Fig. 1.*) atque alia recurvam habent (*Tab. 1. Fig. X.*) prout iter globuli vel rectè vel obliquè processit. Quædam in se globulum recipiunt, quatenus latiora & cava in extreme sunt (*Fig. IV. V. VI. & IX.*) Alia apprehendunt & recipiunt simul. (*Tab. XIV. Fig. IX.*)

Quod si globulus, specillo inventus, debet tenaculo educi, summopere cavendum est, ne labia vulneris, partesque ipsius interiores, (scilicet arterias, venas, nervos & tendines) ladanur & apprehendantur. Hoc enim fiat, præter enorme sanguinis profluvium, gravissimos dolores, & insignes inflammationes, cum magno vitæ periculo, excitantur. Ad ea igitur præcavenda symptomata, nunquam dilatetur tenacula, nisi cum extremitate sentiat globulus: tunc enim aperienda est tenacula, globulusque ea comprehensus educendus est.

TABULA DECIMA SEXTA.

De cannula omninò solida, & tubulis ad latera perforatis, eorumque stylo, quibus ano immittis exiccantur & comburuntur hæmorrhoides & ulcera intestini recti: de vitro etiam, quo extrahuntur papillæ in mammis occultatæ.

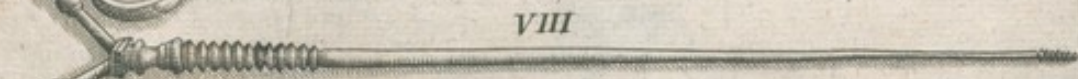
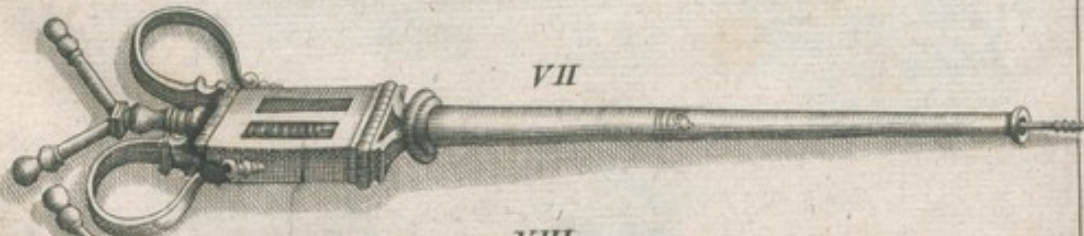
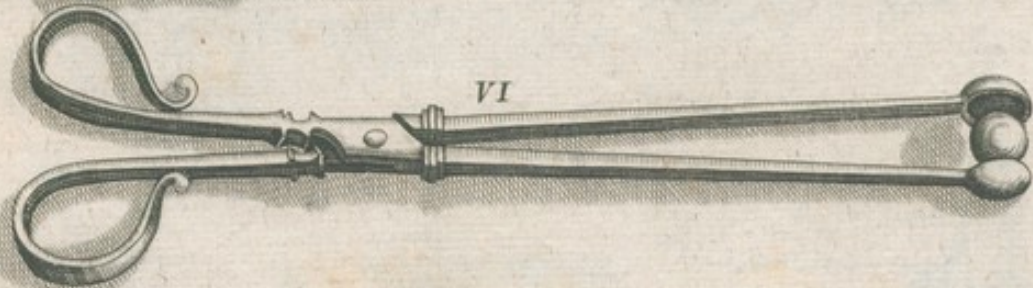
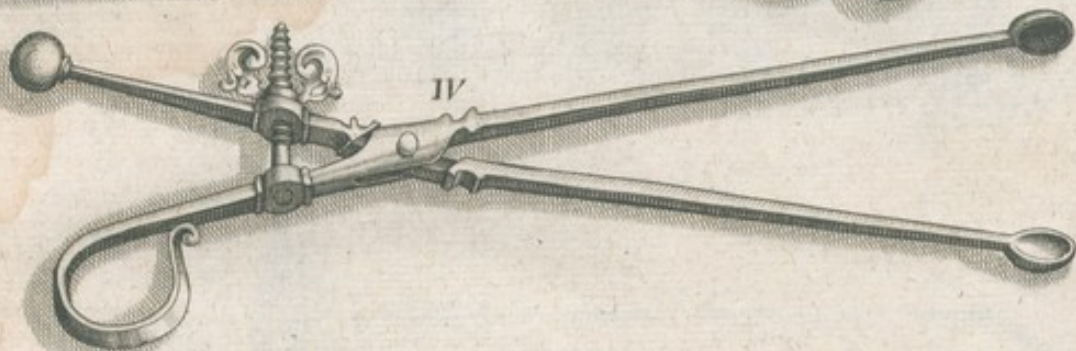
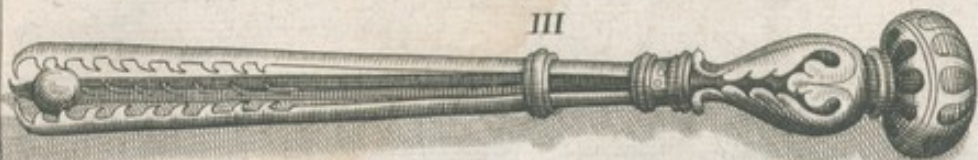
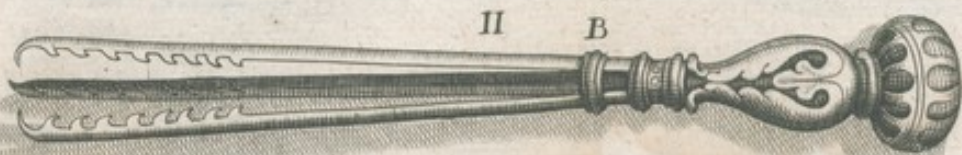
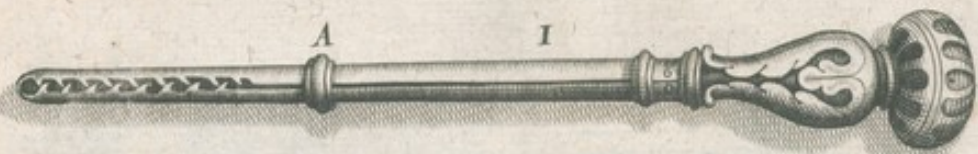
Fig. I. est instrumentum ad resiccandas hæmorrhoides internas, quæ vel tument, vel superficialiter intestinum exulcerant, idoneum, cannula nimirum ferrea, quæ ano inditur, alata, & infundo occlusa, ne ferramentum candens *Fig. IV.* quod cannulae cavitati frequenter immittitur, & eximitur, altius quam oportet, perveniat.

Fig. II. & III. sunt tubuli pariter ano immittendi, sed in latere (pro situ ulceris callosi aut profundi, quod medicamentis non cedit topicis) perforati, quibus immittitur ferramentum ignitum *Fig. IV.* His tubulis partes sanæ ab immediato ignis contactu defenduntur, quo so-

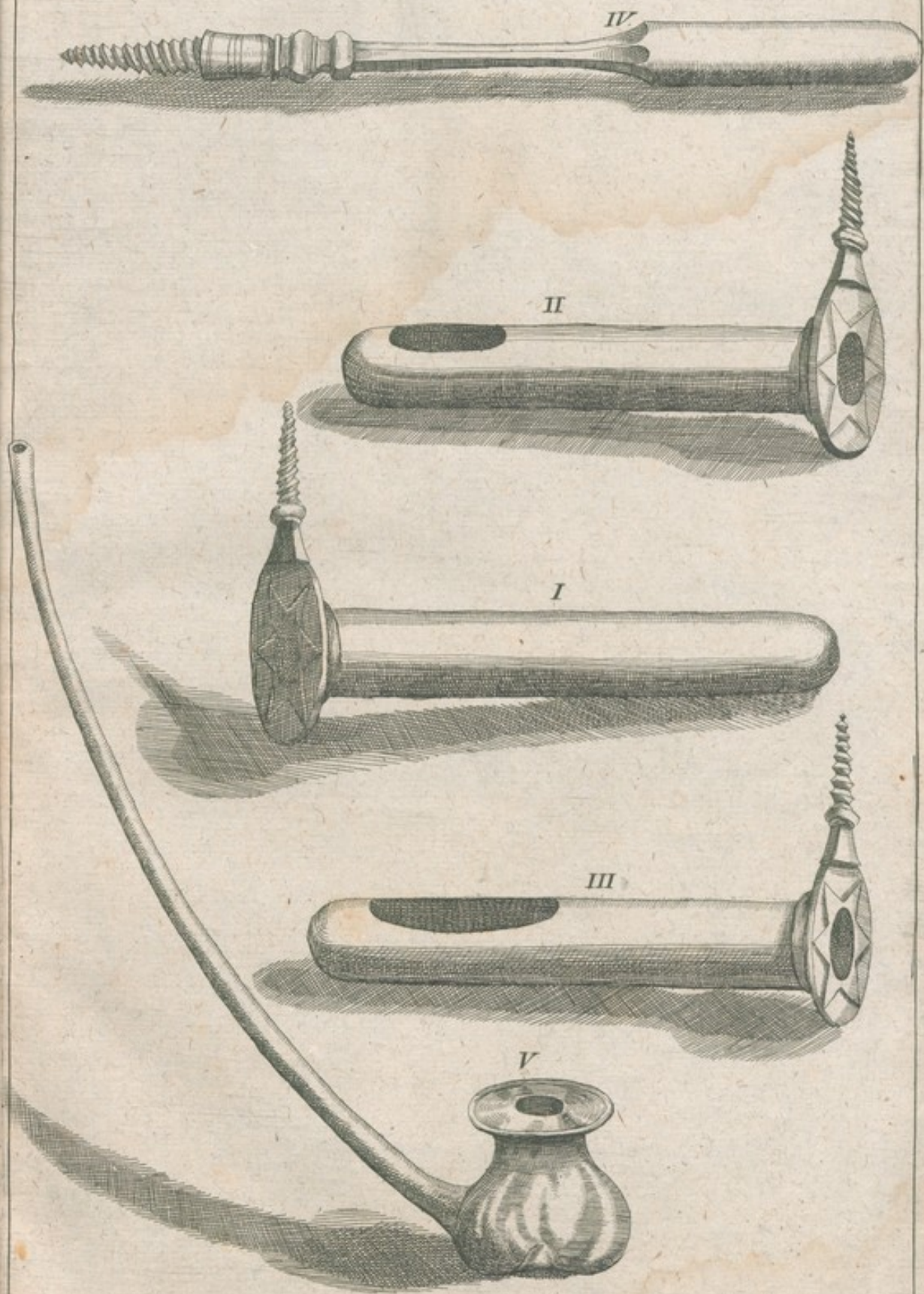
lum ulcus tutissime, bis vel ter, ferro ignito tangi possit.

Fig. IV. est stylus, qui ignitus redditur, & cannulis perforatis ac solida immittitur ad exiccandas hæmorrhoides internas & tumentes, sanandaque ulcera intestini recti, superficialia & profundiora.

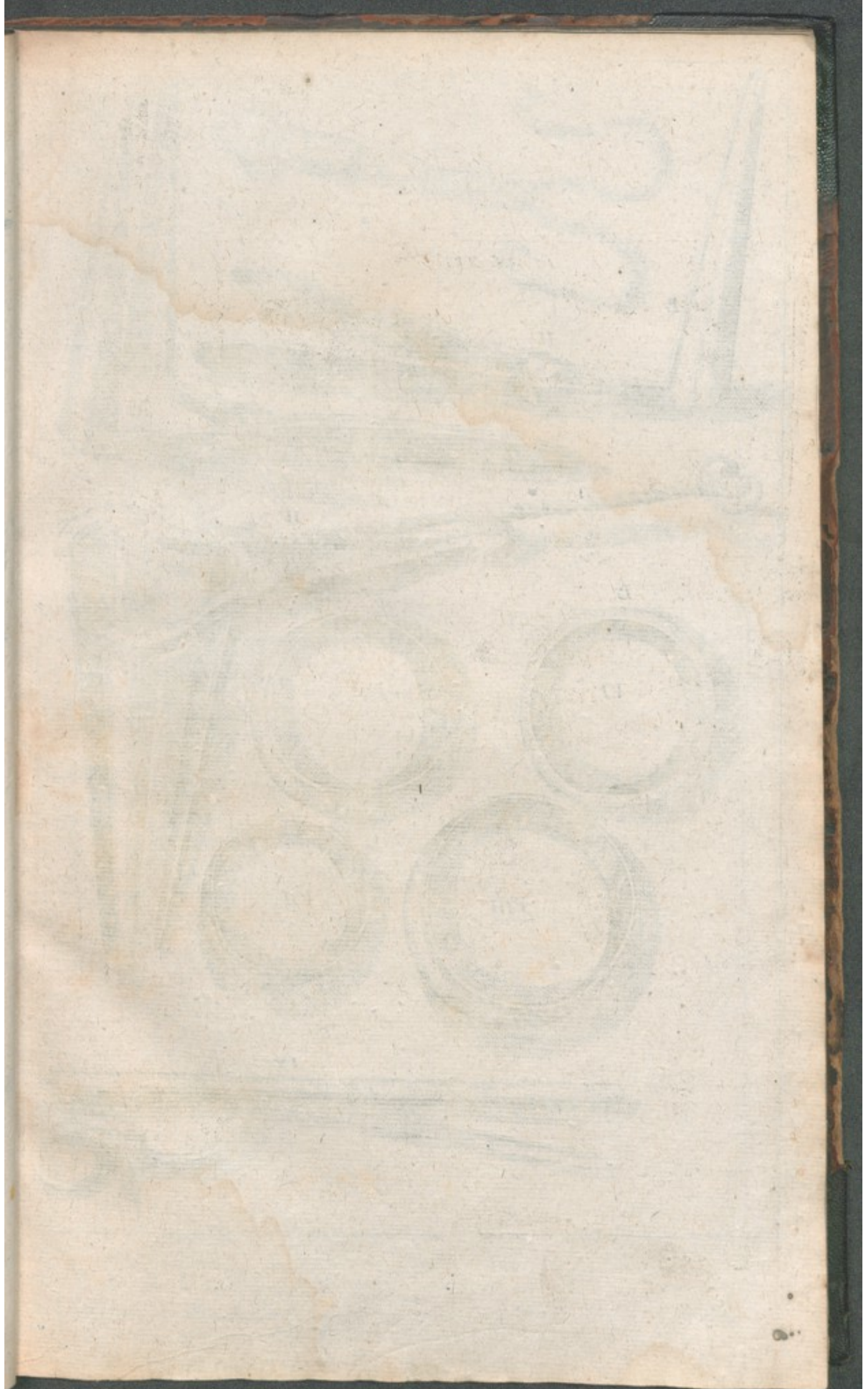
Fig. V. est vitrum vacuum, longum & angustum ex altera extremitate os habens, magnitudini papillæ respondens, ex altera verò foramen parvum cum fistula longa, per quam patiens ipsa succus foras trahit papillam occultam, ut ipsam in ansore apprehendere, & lac maternum sugere queat.

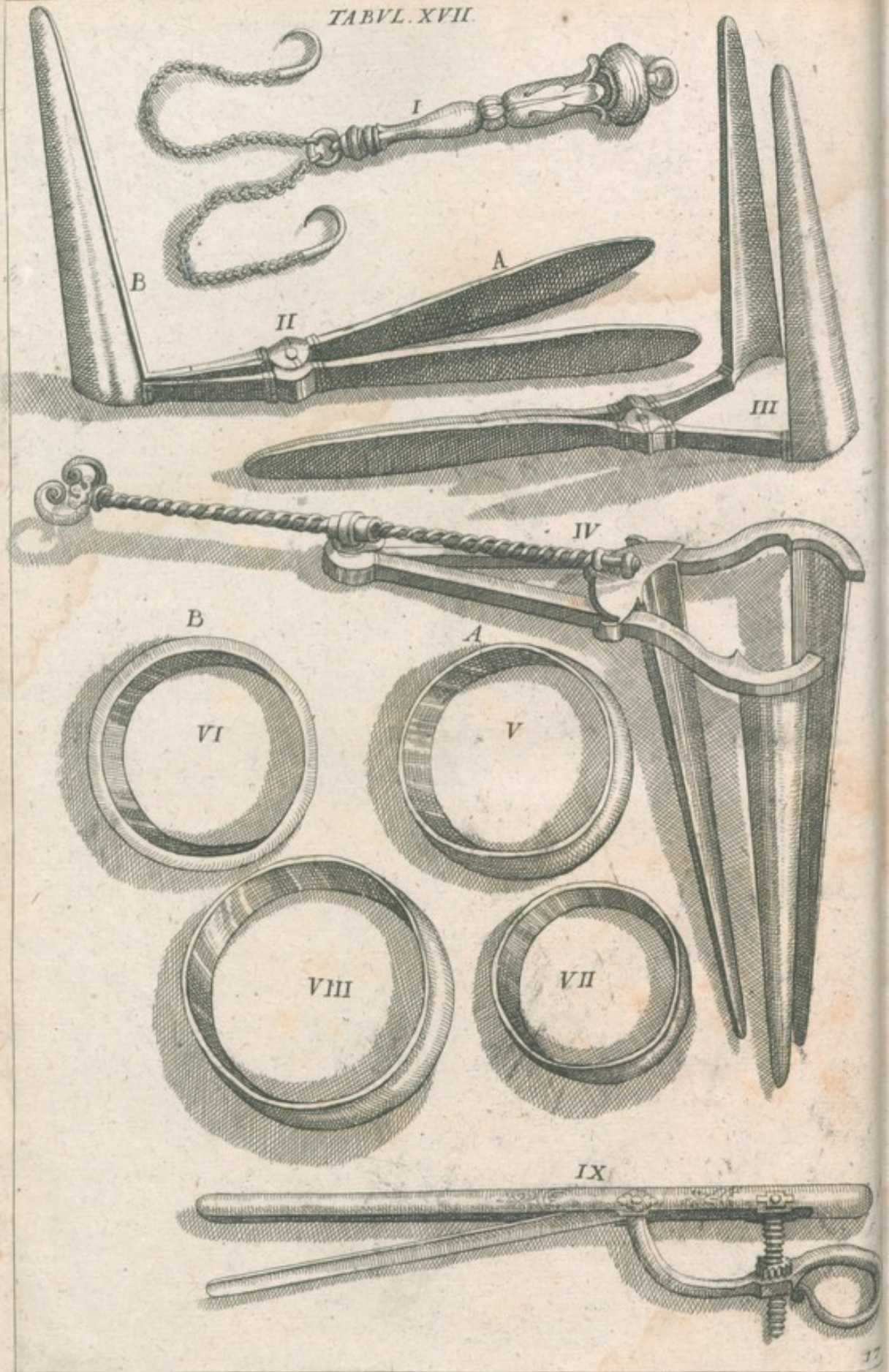

12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

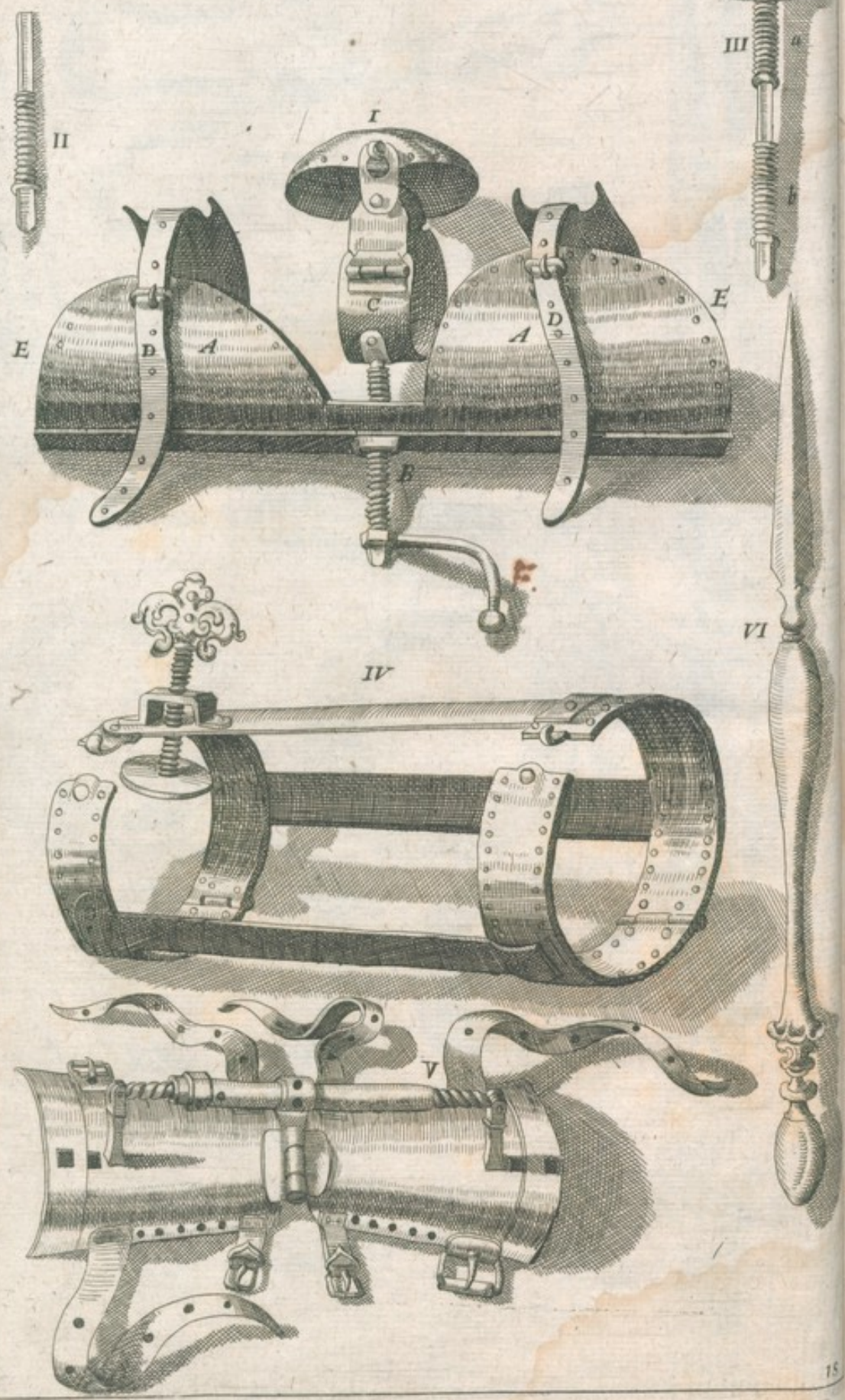

187

[Faint, illegible handwriting]

II

[Faint, illegible handwriting]

III

[Faint, illegible handwriting]

IV

[Faint, illegible handwriting]

V

[Faint, illegible handwriting]

VI

[Faint, illegible handwriting]

VII

[Faint, illegible handwriting]

VIII

[Faint, illegible handwriting]

IX

[Faint, illegible handwriting]

X

[Faint, illegible handwriting]

XI

[Faint, illegible handwriting]

XII

[Faint, illegible handwriting]

XIII

[Faint, illegible handwriting]

TAB. XIX.

TABULA DECIMA SEPTIMA.

De unco ad extrahendum foetum mortuum, speculis ani, dioptra matricis, circulis uterinis, & forcipe deceptoria.

FIG. I. est instrumentum duobus uncis donatum, quo extrahitur fœtus mortuus, integer, vel in frustra incisus, ex utero.

FIG. II. est instrumentum, quod Speculum ani, & vaginae uteri appellant, eò quod hujus beneficio speculantur ulcera intestini recti, & vaginae uteri, ad quantitatem & corporis equalitatem perquirendam. pars speculi A. notata, aperta, & masculus dicta, maribus applicatur: pars vero clausa & B. signata, feminis adhibetur, unde femina appellatur.

FIG. III. monstrat idè speculum, quod maribus convenit, clausum; quod vero feminis applicari solet, apertum.

FIG. IV. est speculum matricis magnum, quod mulieribus adhibetur solum, quando incidendus est fœ-

tus mortuus, aut inspicienda matricis exulceratio. Hæ dioptrae tertia parte majores conficiantur, quam extant depictæ.

FIG. V. VI. VII. & VIII. sunt circuli uterini ex ligno buxæ fabricati, qui post repositionem uteri prolapsi, vaginae induuntur, ne uterus iterum procidat. Bx una parte A. qua intus spectant nonnihil acuminati, ex altera vero B. obtusi. Chirurgus vel Medicus ad minimum tres vel quatuor annulos uterinos, qui magnitudine saltem differant, semper in promptu habeat, ut iis, pro cervicis amplitudine & angustia, uti possit.

FIG. IX. est forcipe deceptoria, eò quod, si non agrotum, Chirurgum tamen decipiat, in dilatandis sinibus, juxta antiquorum sententiam.

TABULA DECIMA OCTAVA.

De instrumentis, quibus pes contractus paulatim extenditur; cubitus rigidus sensim & sensim flectitur, arteria carpi vulnerata comprimitur, & setaceum in nucha inciditur.

FIG. I. est instrumentum ex ferro fabricatum, incurvato & convulso genu adaptandum, quod constat ex diversis partibus, nimirum capsula A. ferrea, quam transit cochlea B. & affigitur annulo ex lamina ferrea in latitudinem, ut genu totum complectatur, fabricato C. fibulis D. ut claudere & aperiri possit: foraminibus in extremitate E. ut gossipio & linteo subducatur: & tandem clavícula ferrea F. cujus beneficio attrahitur annulus, & crus in rectitudinem tendit.

FIG. II. est dimidia & inferior pars cochleæ B. Fig. I. depictæ.

FIG. III. est cochleæ B. Fig. I. extra locum, duobus constans partibus, quarum superior (a) post attractionem annulo affixæ relinquitur, altera (b) extrahitur. Hoc instrumentum non parùm differt ab eo, quod Guilhelm. Fabricius Hildanus in libello suo de combustionibus c. 15. se in venis scribit.

FIG. IV. est instrumentum ex variis è ferro laminis confectum, plurimisque foraminibus perforatum, ut gossipio & linteo induci, ac cubito inserto manica adaptari, claudere atque aperiri possit. Cochleam umbellatam, quam bet instrumentum, comprimitur arteria carpi, consilio aut fortuito aperta, ne vitam cum sanguine profundat.

FIG. V. est instrumentum ferreum, quo utimur, quando cubitus inflecti nequit: Hoc instrumento paulatim, mediante cochleâ, flectitur. Hujus tabulæ instrumenta Fig. I. IV. & V. ad proportionem membri affecti debent parari.

FIG. VI. est scalpellus anceps & folii myrtini formam referens, quo secatur setaceum in nucha: hujus scalpelli forceps delineatur & describitur supra Tab. VII. Figur. X.

TABULA DECIMA NONA.

De ferramentis diversis, quibus candefactis variæ corporis partes variis de causis comburuntur; & lanceola, ad incidenda vasa, aperiendos abscessus cutaneos, & perforandos meatus ani, & præputii oclusos,

FIG. I. & II. sunt ferramenta, in summa parte reflexa & lata, quibus candentibus non solum compescitur sanguinis fluxus enormis, post abscissionem mammae, aut membri sphacelati, verum etiam pars relicta roboratur, ne novum accipiat humorum affluxum. Anno 1635. tempore pestis, Patricius quidam Ulmenis, adhuc superstes, circa anum torquebatur anthrace pestilenti, magno & nigro, qui interiora petens

omnino evanuit, & mortem certissimam minatus est. Pro anthracis retractione, instrumenta Fig. I. & II. optime ignita alternatim, propè anum, admovi, ut non irritaretur eorum contactu, sed tantum vim ignis persentiret, ad bonam laborantis tolerantiam, quo carbunculus retraheretur. Retracto Escharam induxi ferramento Fig. III. sequentis, ad Escharam casum applicui cataplasma, quod bidui spatio eam separavit.

R. Salis commun. ℥. ʒ. ʒ.

piperis. ℥j.

Caricar. ping. n. iij.

Fol. rut. virid. ℥j.

Ferment. veter. acid. ℥j.

Misce omnia in mortario quam diligentissime, in formam cataplasmatum, quod bis in die renovetur.

Hoc cataplasma descripsit Sennertus, & Spigelii majores in Belgio habuerunt pro secreto, eò quod escharam omnem optime tollat. Eschara sublata ulcero imposui super filamenta carpta unguentum citrinum, quod vim habet digerendi, attrahendi, carnem generandi, & venenis resistendi: Circa ulcus adhibui emplastrum album coctum: tandem ad cicatricem duxi emplastro diapalma.

FIG. III. & IV. sunt cauteria actualia rotunda, quibus tangitur os corruptum, ut à sano separetur.

FIG. VI. & VII. ovalem referunt in extremitate formam, quibus hemorrhoides nimium fluentes sigillatim comburuntur.

FIG. VIII. IX. X. & XI. sunt cauteria in extremitate rotunda, qua dentium cavitatibus immittuntur, ad eorum cariem prohibendam. Figura asterismo notata est scalpellum rectum, & ex utraque parte incidens, lanceola dictus: Hoc felicissime Galli & Itali venas incidunt, pro emittendo sanguine: Hoc puerorum recens natorum anus & penis non perforatus aperitur: Hoc, in Germania, fonticuli artuum secantur.

TABULA VIGESIMA.

De forcice maxima, forcipe cartilagine incidente, cultro falcato, scalpro, & malleo ligneo, quibus, præter forcipem, ad amputationem membri sphacelo correpti, indigemus.

FIG. I. est forfex, qua absciuntur non solum ossa, qua in fracturis cum vulneribus eminent, & reponi non possunt: verum etiam ea, qua suo acumine cerebrum pungunt: hæc forcice etiam absciuntur digiti manuum & pedum, superflui, sphacelo & carcinomate affecti: que altero tanto major paretur, quam hic delineata cernitur. vid. inf. Tabul. XXVI. Fig. I. & VI.

FIG. II. est forceps incisoria, ad partes cartilagineas & callosas facta.

FIG. III. est culrellus falcatus, quo caro usque ad

os ferræ secandum inciditur, ante amputationem cruris & brachii necessarius.

FIG. IV. est scalprum, quo non tantum digitorum, verum etiam cubiti & radii capita amputantur.

FIG. V. est malleus ex ligno durissimo fabrefectus.

FIG. VI. est truncus ligneus rotundus & altus, quo partes scalpro auferenda collocari debent.

TABULA VIGESIMA PRIMA.

De instrumento Hippocraticæ Scala, Nilei Plinteo, canali, & Glossocomo Galeni.

FIG. I. monstrat instrumenti, quod Hipp. αὐβὼν nuncupat, effigiem, cum suis additamentis.

FIG. II. est instrumentum ambi dictum in suas partes (columnam scilicet A. Spatham ligneam seu αὐβὼν proprie dictam B. & clavum C. qui continet αὐβὼν versatilem B. in sua columna, A.) divisum. Ambi Hippocrates sect. 6. de articulis, ita describit:

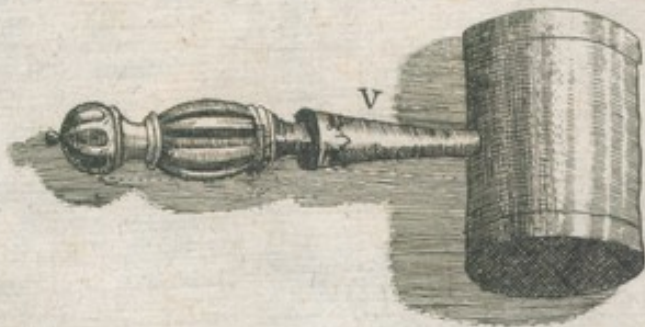
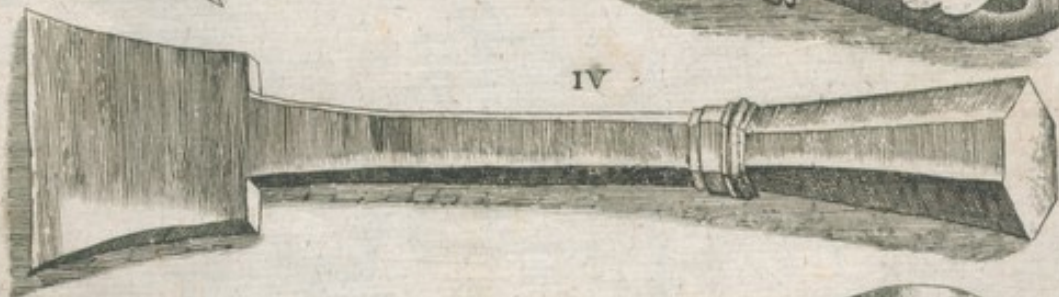
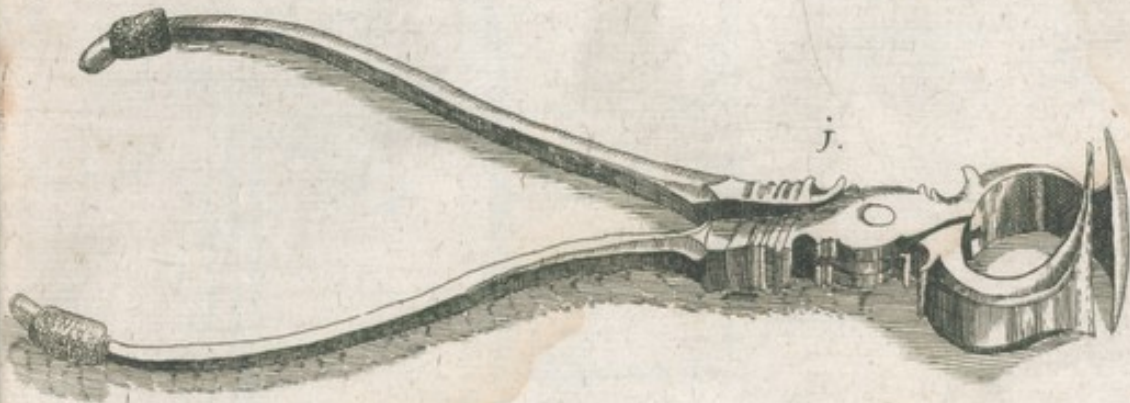
Lignum B. esto latitudinis ferè quidem quing. aut quatuor digitorum, crassitudinis vero duorum, aut etiam tenuius, longitudinis autem bicubitalis, aut paulo minus. Cujus alterum extremum D. rotundum sit & angustissimum ea parte, maximeque tenue. Superciliosam autem habeat eminentiam, in summa rotunditatis parte paulum extantem, qua non latus, sed brachii caput attingit, ut huic supposita ala ad costas adapsetur. Addo, quod lignum hoc tria debeat habere foramina, per qua trajiciantur lora, quibus brachium ligno firmiter alligandum.

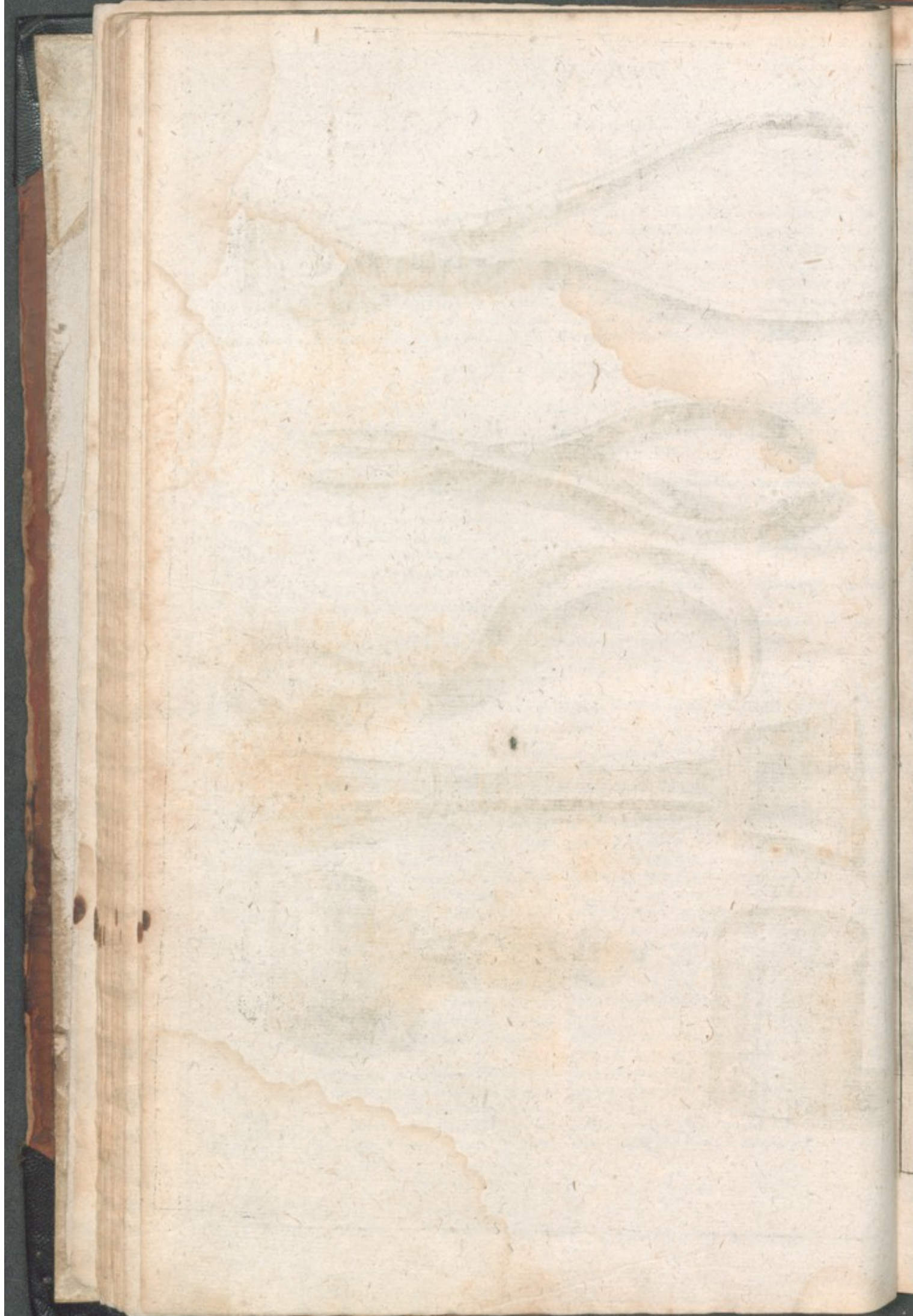
FIG. III. est scala, cujus gradus superior habet corpus quoddam E. rotundum, quod sub alam ponitur inter costas & humeri caput: postea Chirurgus brachium laxatum (sed spatha non alligatum) deorsum trahit, alius minister apprehensa cervice & summo humero, similiter

trahet ex alia parte: tertius apprehendit totum corpus, trahetque deorsum ex alia parte scala. Hujus operationis idea videatur apud Galenum Comm. in libr. Hippocraticis de articulis: habet etiam hæc scala quatuor foramina annexas trochleas, pro usu Nilei Plinteus, quod infra figur. V. explicabitur.

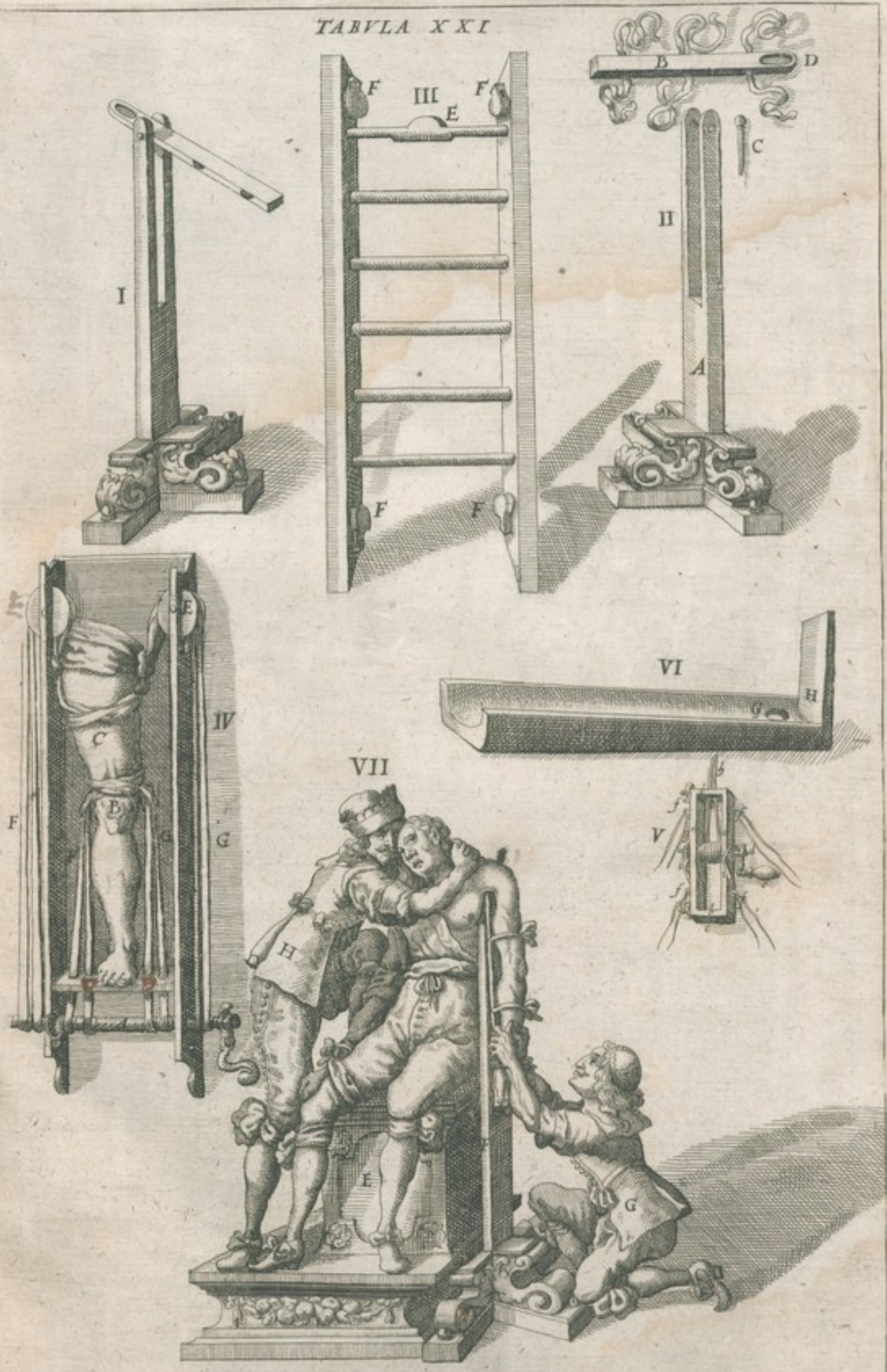
FIG. IV. est formula instrumenti glossocomi, fracturas femoris & cruris (quando patiens ex suo lecto in quo jacet, ut sternatur, transferatur in alium) firmiter continendas, maxime idoneum. Glossocomi hujus scriptio apud Galenum comm. in libr. Hipp. de fractura talis est: Ad continendum autem firmiter, Glossocomi instrumentum à junioribus Medicis inventum est, seu mur seu crus fractum sit, cujus structuram usumque, sciam. Id autem non abs re mihi videtur fuisse excogitatum: & tam si femur, quam si crus comminutum sit, ubi callus circumdatur, commodissime adhibetur. Habet ab ima parte axem A. ad quem extremi laquei in dicta se extendentes deligantur, injiciantur laquei extremitatibus ossis, quod curatur, fiantque ex duabus humeris B. & C. sic, ut quatuor uterque capita habeat, à dextra parte F. totidemque à sinistra G. Exiis extremitatibus, qua inferiori laquei B. sunt, per foramina supra

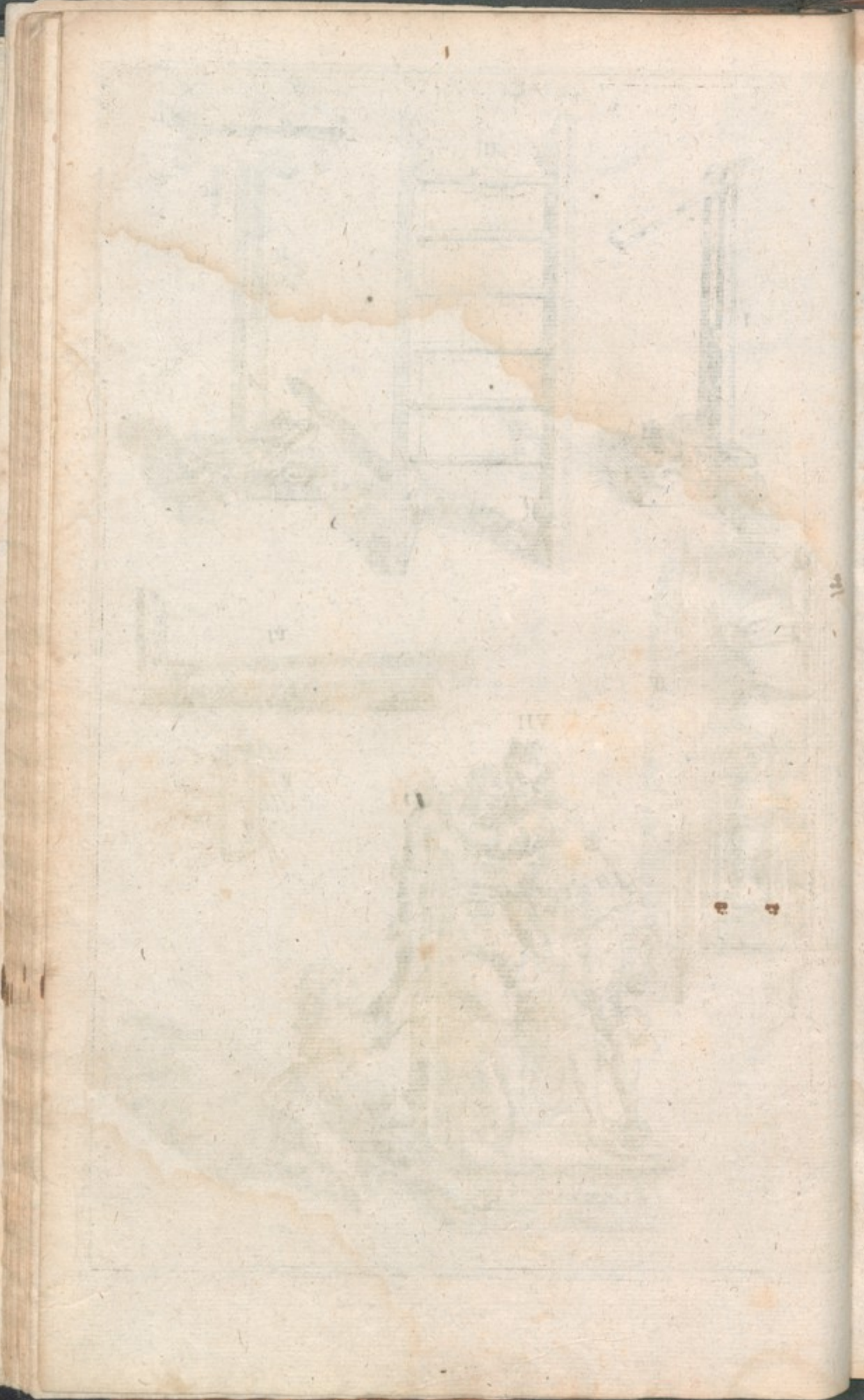
TAB. XX

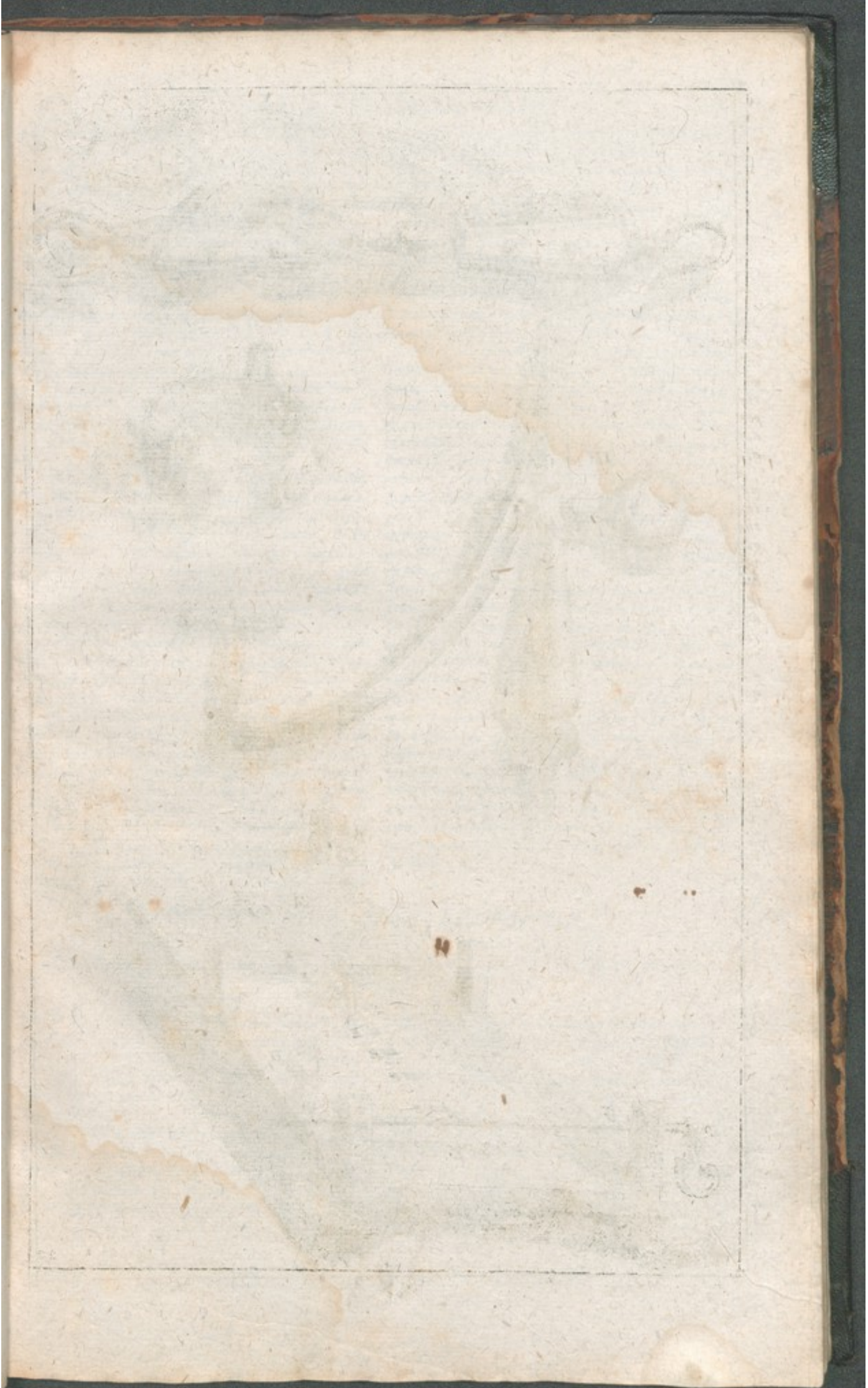

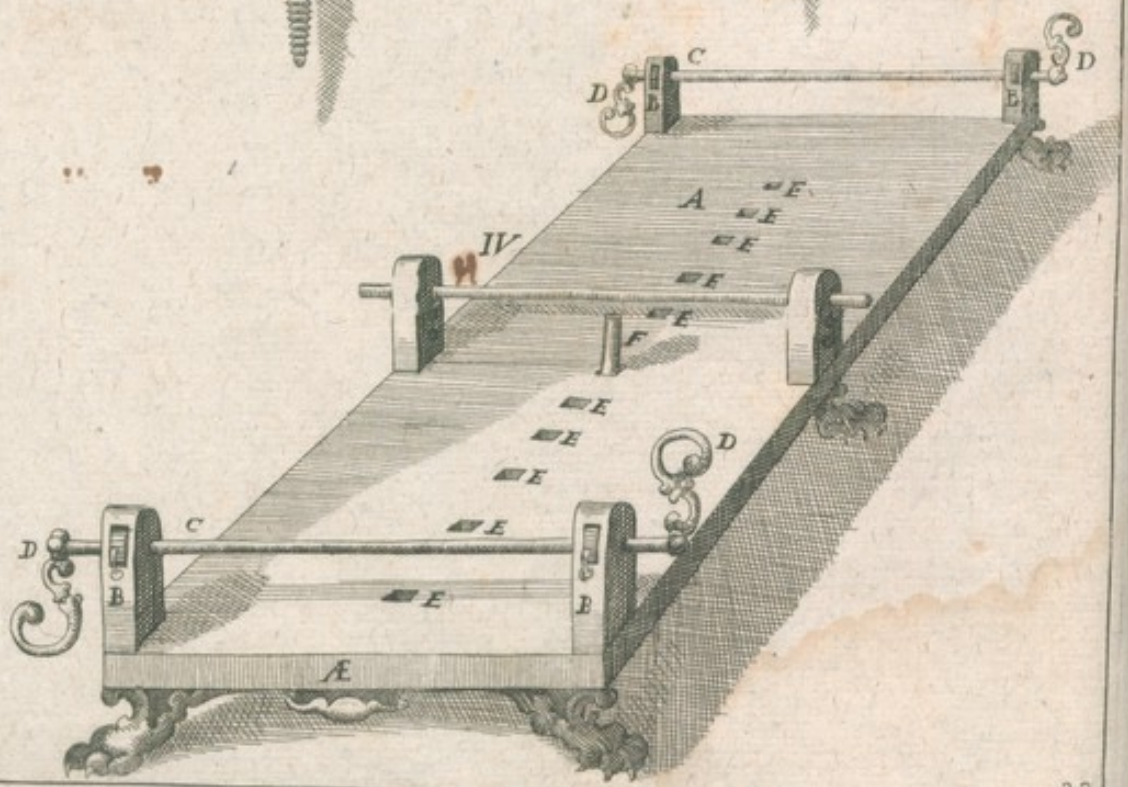
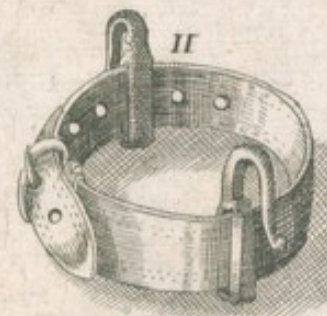
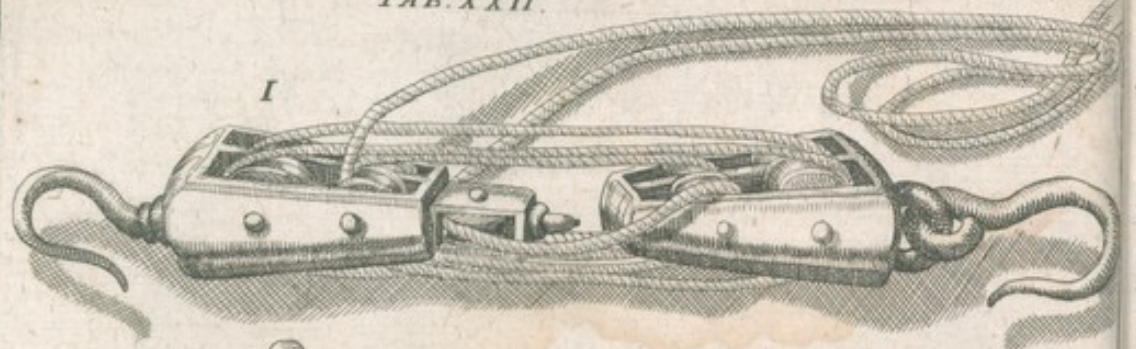

TABVLA XXI

in inferiore parte D. glossoconi ad axem duci debent, quæ superioris, primo procedere ad superiora, deinde ipsa quoque per latera glossoconi perforata trajici, quibus foraminibus Cochlea F. inclusa sunt: utrinque autem ab exteriori parte glossoconi F. & G. superioris laquei C. capita ferenda sunt ad axem. His enim ita constitutis, una axis conversio pariter ambos laqueos extendit, deorsum versus illum, qui ad inferiora fracti ossis alligatur, sursum verò alterum sic, ut ubi crus jacet, liceat in posterum quotidie hanc laqueorum in diversas partes intentionem corrigere, valentius vel lenius extendendo. Laqueum B. igitur, qui in inferiori parte est, directam directionem axis extendit, cum vero C. qui in superiori parte intercedente alio motu extendit, Græci δὴ τῆς αὐτῆς ἰσότητος λέγουσιν dicunt. Schema ostendit extensionem femoris diminuti: Si autem sit crus diminutum, laqueus superior C. infra genu, inferior verò supra malleos alligandus est, atque ita crus in diversa extensum conservandum.

FIG. V. est organum tractorium Nilei Plintheum nuncupatum, factumque ad eorum exemplum, quæ tractoria oblonga & quadrata dicuntur. Hoc instrumentum duo habet latera (a.) quatuor palmas longa, & digitum transversum crassa, quæ extremis partibus transversariis duobus (b.) in medio foramen (c.) per quod laquei (b.) trajiciuntur, habentibus, inter se compacta sunt. Est autem transversariorum crassitudo & latitudo, quantalaterum, sed longitudo palmam implet. Merito igitur talis compactio sit, ut latera (a.) quatuor palmas, transversaria verò (b.) unam longa sint. Totius organi structura oblonga confecta est. Licebit autem, si quis voluerit, latera breviora, quam dictum est, efficere, quandoquidem organum per unicum axim præstat effectum. In medio itaque latera percuta sint rotundis & perviis foraminibus, per quæ axis (d.) trajicitur, cuius caput sinistrum, quo latus excedit, manubrium ligneum habet (e.) In hoc quoque organo quatuor sunt annuli ferrei (f.) cum totidem loris pendulis, lateribus affixi, bini ab inferiore parte, totidemque à superiore, ut scilicet Fig. III. alligari possit. Axis extremitatibus ambabus addita sunt rotula (g.) & his remora (i.) ut axim manubrio circumductum firmiter contineant. Quod

sineque per fasciam alæ subjectam (Tab. XXIII. Fig. II.) neque per linteum glomeratum (Tab. XXIV. Fig. I.) cubitus luxatus reponi potest, hoc organum scilicet alligandum, cubitusque extendendus ea ratione & modo, ut in Schemate apud Oribas. lib. de machinament. c. 14. reperitur.

FIG. VI. est canalus longus, in quo reponitur vel crus vel femur fractum & luxatum, stuppis replendus, canalem enim toti potius parti quam dimidia injicere oportet. Hipp. de offic. Medic. Hac capsula infundendo habet foramen G. quo recipit calcaneum, & ad extremitatem lignum oblongum, quo innititur planta pedis.

FIG. VII. ostendit omnium optimam per instrumenta humeri sub axillam prolapsi restitutionem, quam Fabritius ab Aquap. ita describit: Spatha extremitas inferenda est sub alam humeri luxati, inter costas & caput humeri: reliqua verò tabula per longitudinem brachii interni collocata ligari debet, primum quidem statim sub capite humeri luxati, deinde supra cubitum, postea ad carpum. Hoc factò, ager collocetur supra sedile E. & brachium tabula alligatum, trabi seu columna (Fig. II. A.) beneficio clavi (Fig. II. C.) adaptetur, ita ut columna sit inter costas & tabulam brachio alligatam (Fig. VII. F.) Sic collocato agro & columna, Chirurgus (G.) ex una parte brachium deorsum; ex altera vero minister (H.) cervicem & summum humerum amplexus, agrum similiter deorsum trahat. Dum enim Chirurgus brachium deorsum trahit, tabula etiam cum brachio ad costas trahitur: ubi verò inferior tabula extremitas ad costas adducitur, superior rotunda pars facit motum contrarium, & ita movet caput luxatum ad partem anteriorem, qua motione facta facile postmodum muscoli trahunt, aut ipse Chirurgus impulsus faciens, reponit hoc modo caput ossis humeri. Hic tabulæ utendi modus differt ab eo, quem Paræus lib. 15. c. 27. depingit. Quomodo humerus, per scalam & spatham simul, reponatur, iconem habet Paræus lib. cit. c. 26. Reliqui modi humerum luxatum restituendi, nempe per sedile Thessalicum, januam biforem, trabem transversam & pistillum, inveniuntur depicti apud Galenum, in Comm. Hipp. de articulis.

TABULA VIGESIMA SECUNDA.

De machina tractoria Vitruvii, zonula & remora Hildani, & Scamno Hippocratis.

FIG. I. est machina tractoria cum funiculo, qua utimur ad extendendas artuum luxationes & fracturas, ex Vitruvii libr. 10 cap. 4. desumpta.

FIG. II. est zonula (qua brachium supra carpum, femur supra genu, & crus supra malleolos cingitur,) cum duobus hamulis.

FIG. III. est instrumentum remora dictum, quod in luxationibus humeri ad inferiora, alæ subicitur, ut nodus humeri capiti respondeat & remoram clavus B. firmet. Quamvis hoc instrumentum, quod Guilhelm. Fabritius Hildanus cent. 5. obs. 86. cum utendi modo de-

pingit & describit, à recentioribus summopere commendatur: humeri tamen luxationes (spatha Hippocratis, multò feliciter restituuntur, si manibus reponi nequeunt; quam remora, & reliquis instrumentis.

FIG. IV. est scamnum Hippocratis, ad luxata & fracta membra restituenda & componenda, maxime idoneum. Paratur lignum A. sex cubitos longum, & duos latum: crassitudine E. novem digitos obtinet transversos respiciendum. Hoc lignum habet quatuor alia ligna in superioribus partibus rotunda, duo scilicet, & iterum duo in utraque sui extremitate B. Hujusmodi li-

gna qua Hippocrates Φ lias vocat, in latitudine foraminibus pertunduntur per vias, quibus continentur axes C. penetrantes, qui in suis capitibus manubria ductoria D. habent, quibus circumvolvuntur. Totum lignum, a medio usque ad extremum, caritates obtinet E. quatuor digitos transversos inter se distantes, quarum latitudo & altitudo pariter tres digitos transversos aequat, quibus scalmus seu priapiscus F. recipitur. Foramina haec impervia Hippocrates $\nu\alpha\omega\delta\iota\upsilon\varsigma$ appellavit. Scamnum hoc prater quatuor Φ lias G. extremas, duas alias in medio habet, quae lignum transversum H. in supremo foramine continent, ad restituendum femur in posteriorem & anteriorem partem prolapsum: de quo vid. Orisaf.

libr. de Machin. cap. 37. & 38. scamnum sex pedibus insitit, ut manibus elevari, & de loco in locum moveri possit. Rotuli scamni, remora possunt adaptari, quae axes extremos contineant immotos. Usus huius scamni Hippocratici infra Tabul. XXV. declarabo, ne tyronibus accadat, quod meo tempore Patavii Medico & Chirurgo alias celeberrimo evenisse scio. Hic, cum ad fracturam cruris extendendam scamno opus haberet, sed mutuo accepto uti nesciret, magna cum sui nominis infamia, modum utendi scamno erubescens didicit ab eo, qui scamnum, quasi coactus, mutuo dedit.

TABULA VIGESIMA TERTIA.

De humeri fracti compositione, & luxationum cubiti, humeri, ac femoris restitutione,

FIG. I. docet humeri fracti extensionem & compositionem, quam Hippocrat. lect. 6. de fract. text. 9. pulcherrime describit. Brachii igitur a quissima distantia hac est. Lignum cubitale A. aut paulo brevius, cuiusmodi sunt lignorum manubria, ab utraque parte fune B. deligatum & suspensum esse oportet. Homo autem alto quodam sedili collocatus, manus super incumbat sic, ut manubrium sub ala ita statnatur, vix ut ille considerare possit, sed prope suspensus maneat. Tum supposito firmo aliquo & superdato pulvino uno C. aut pluribus, ea altitudine, qua oblique collocato cubito ad rectum angulum respondeat: praestiterit quidem ex coriolato & molli, vel fascia lata super injecta D. grave aliquod pondus E, quod modice intendat, suspendere. Aut alius vir sic collocatum cubitum ad cubiti flexuram vi quadam deorsum deducat robustus. Fig. II. Medicus vero erectus, altero pede altiore loco collocato, ad grediatur curationem, & manuum palmis os componat. Quod certe facile fiet, hac enim extendendi ratio laudabilis est, si quis ex probe utatur. Alii laudant Celsi humerum intendendi modum, quem lib. 8. c. 10. verbis valde obscuris describit: cuius clarum & integrum sensum apposuit Foësius commentis in superiora Hippocraticis verba, quibus & ego subscribendum esse cenſeo.

FIG. II. est restitutio luxationis cubiti ad mentem Hippocraticam. Ubi cubitus in anteriorem vel posteriorem partem prolabitur, distentio ita adhibenda est, ut cubitus ad rectum angulum cum humero collocetur. Attoltere autem alam oportet fascia F. subiecta, & cubitum super rem aliquam collocare, ac iuxta articulum grave aliquid appendere, Fig. I. aut manibus ministri deorsum urgere, ut in hac Figura. Suspendo autem articulo, necesse est prominentioribus palmarum partibus adurgere. Haec figura convenit, dum deligatur, dum suspenditur, & collocatur cubitus. Ubi is in posteriorem par-

tem prolabitur, subito extendere oportet, & prominentioribus palmarum partibus in suam sedem compellere, quod similiter servandum est, in aliis reponendis. Ubi in anteriorem partem prolabitur, impositio linteo in illa speciem involvito flectere simul & reponere necesse est Tabul. XXIV. Fig. I. Quod si in alteram seu posteriorem partem vergatum reponitur, etiam utrumque fieri debet, vid. Tab. XXIV. Fig. I.

FIG. III. ostendit restitutionem humeri sub axillam luxati Hippocraticam. Quamvis enim optimus restituendi modus sit ille, qui paulo supra Tab. XXI. Fig. VI. fuit commendatus: huic tamen sequens proxime accedit bonitate sua, quem Senex noster his verbis laudare videtur. Quibus igitur humerus frequenter elabitur, ii per se ut plurimum in suam sedem reponere possunt. Immissis enim sub alam alterius manus digitorum nodulis, articulum sursum propellunt, cubiti vero gibbum adpectus adducunt. Ad hunc quoque modum Medicus in suum locum compellet, si interiore articuli prolapsa parte, sub alam immissis digitis, ipse quidem capite ad summum humerum obfirmato, a costis reducat, genibus vero ad cubiti flexum brachio admotis, ad costas repellat. At qui reponit, manus cum habere robustas convenit, aut ipse quidem manibus & capite id praestet, alius vero quidam minister gibberum adpectus adducat.

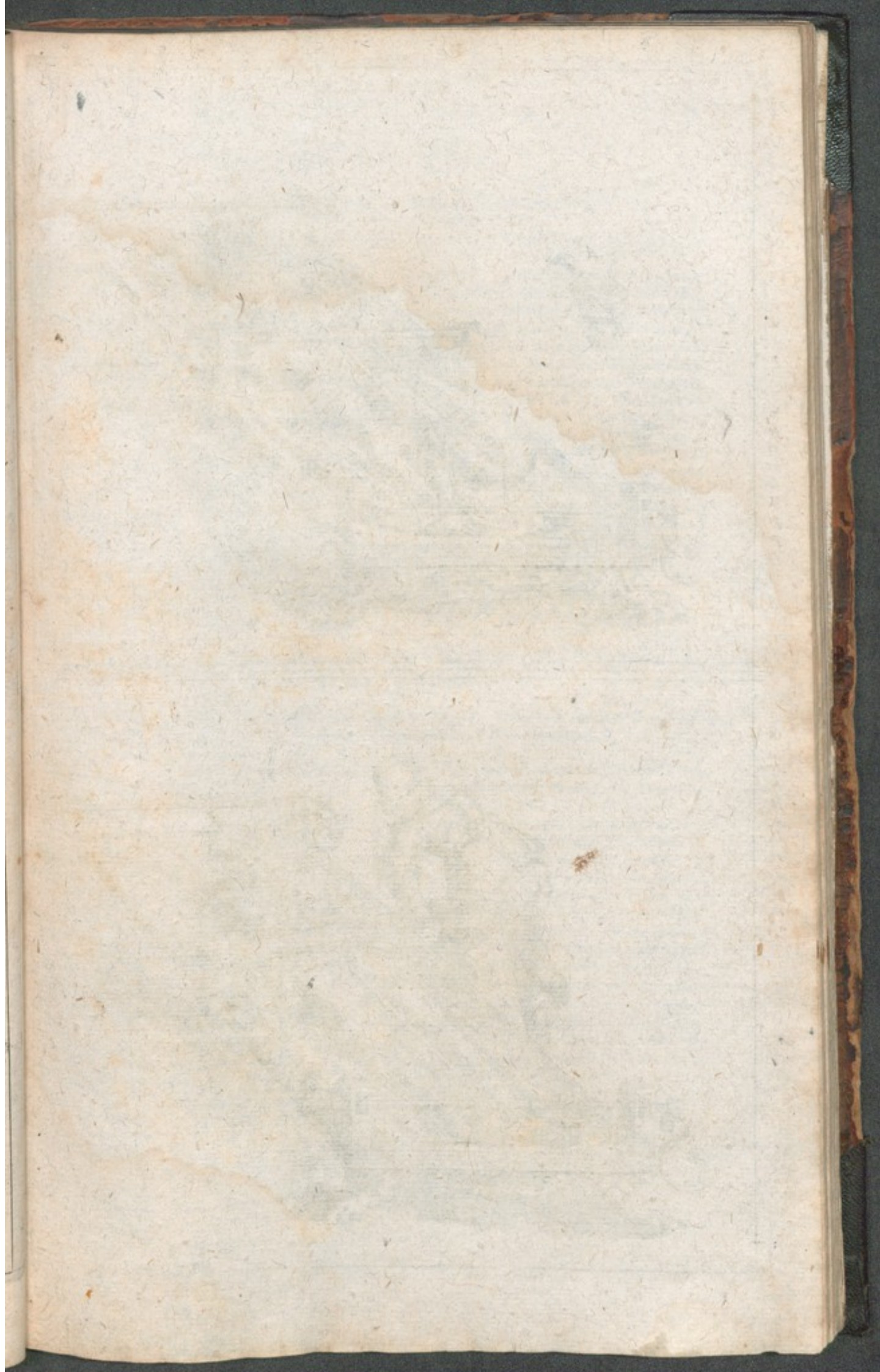
FIG. IV. est repositio femoris luxati, quam Hippocrates describit ut sequitur. Reponitur autem hoc modo femoris articulus, sive in anteriorem, sive in posteriorem partem eruperit. Scala defoditur, cui homo insidet integre & sano crure leniter extento, & qua commodè poterit alligato: vitiatum vero cruri G. Calathus H, in quem coniecti lapides fuerint, vel vas fictile appenditur aqua plenum, cuius effigies videatur apud Galen. comm. 4. Hipp. de artic. text. l. 4.

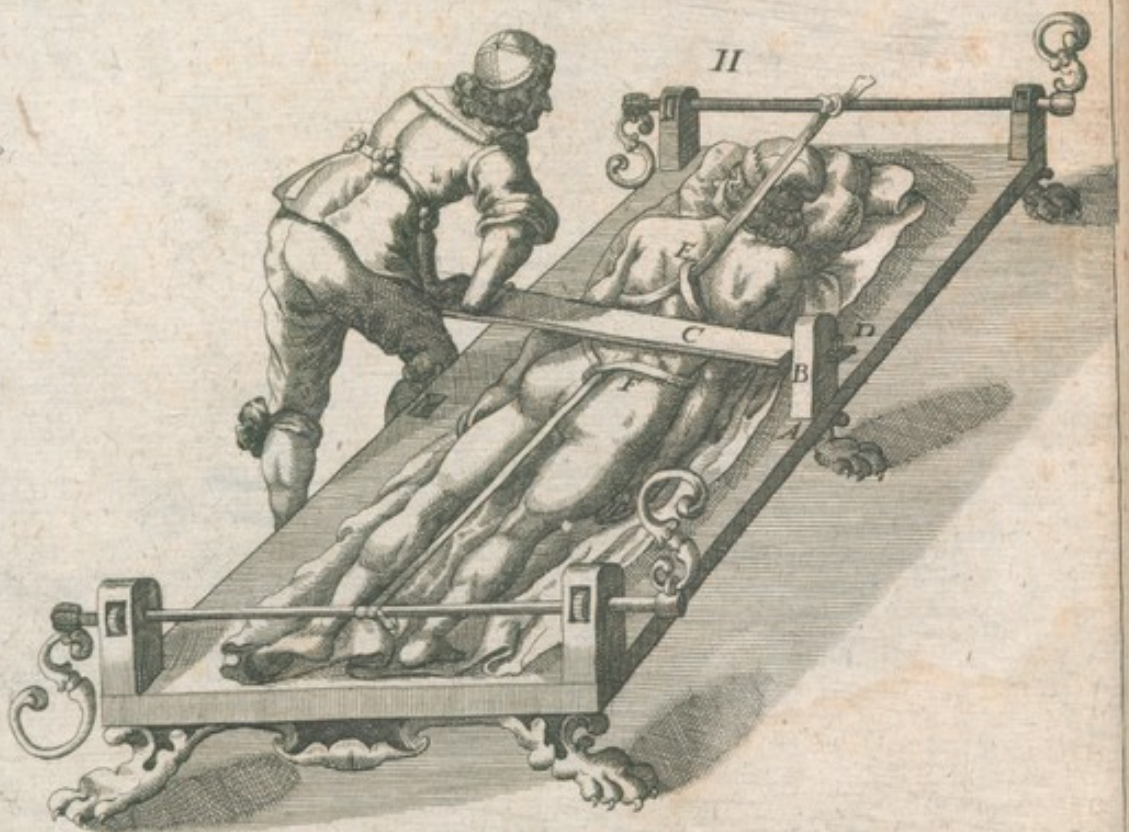
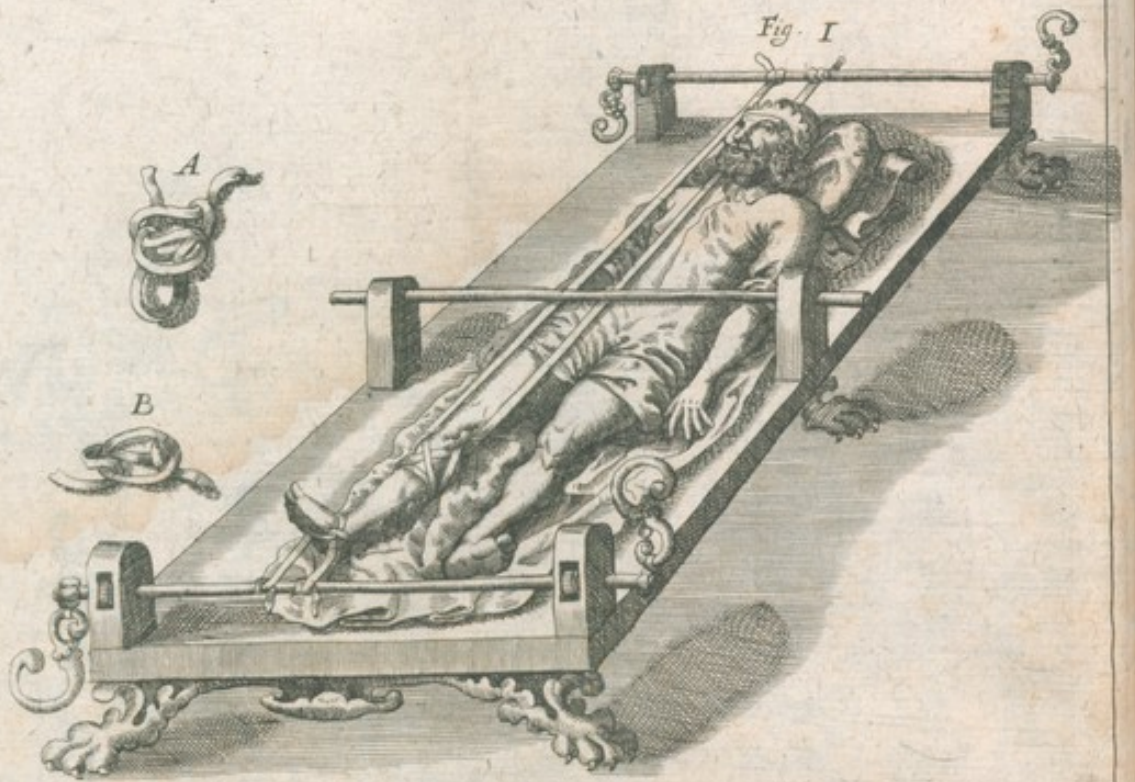

TABULA VIGESIMA QUARTA.

De luxationum cubiti, manus & juguli curatione.

FIG. I. ostendit aliam restitutionem cubiti luxati secundum Hipp. sententiam Expedi autem fasciam glomeratam, ieu linteum durum implicitum; non magnum, quaparte cubitus curvatur, transversum injicere, tum repente cubitum flectere, & quantum maxime potest, manum ad humeri caput porripere: hac enim reponendi ratio iis, quæ sic in priorem & posteriorem partem luxata sunt, abunde est.

FIG. II. manus luxata restituitur. Manu autem vel in anteriorem vel posteriorem partem promovetur, sed maxima ex parte in anteriorem. Manifestum inditium, ubi in anteriorem, quod curvari, ubi in posteriorem, quod digiti porripere non possint. In restituendo collocentur digiti super scamnum vel mensam, & in diversa ad duobus ministris distendantur. Quod extat ex osse, vel prominentiore chirurgi palmæ parte, vel calce simul repellatur, & in anteriorem & posteriorem partem urgeatur: sed ab inferiori juxta alterum os pila aliqua mollis

subjiciatur, manu prona, ubi à superiori est, supina, ubi ab inferiori.

FIG. III. ostendit restitutionem juguli, quam describit Galen. comm. 2. in libr. Hipp. de artic. text. 73. Si caput juguli, quæ cum pectoris osse committitur, vel in latus vel in posteriorem partem prorumpat, tunc ait Hippocrates, commode restitui, si homo resupinetur, subjeçto inter scapulas juxta spinam pulvino, seu cervicali, seu tali quopiam, ut hac via thorax totus recurvetur. Hoc autem expressit vocabulo *τροποδὲς*, quod Poëta etiam usurpavit, quum inquit: *τροποδὲς δὲ ἵππας ἔκαστωρ*. Homine itaque ita figurato, præcipit, ut Medicus alterâ manu humeri ad latus deducti caput in posteriorem partem repellat, sic enim deductæ juguli partes, plurimum inter se recedent, recurvato pectoris habitu multum ad eam rem conferente: alterâ manu componat, atq; in unum adducat deductas juguli partes. Humerum vero juxta latus sursum compelli interdum satis esse in sequentibus adscribi.

TABULA VIGESIMA QUINTA.

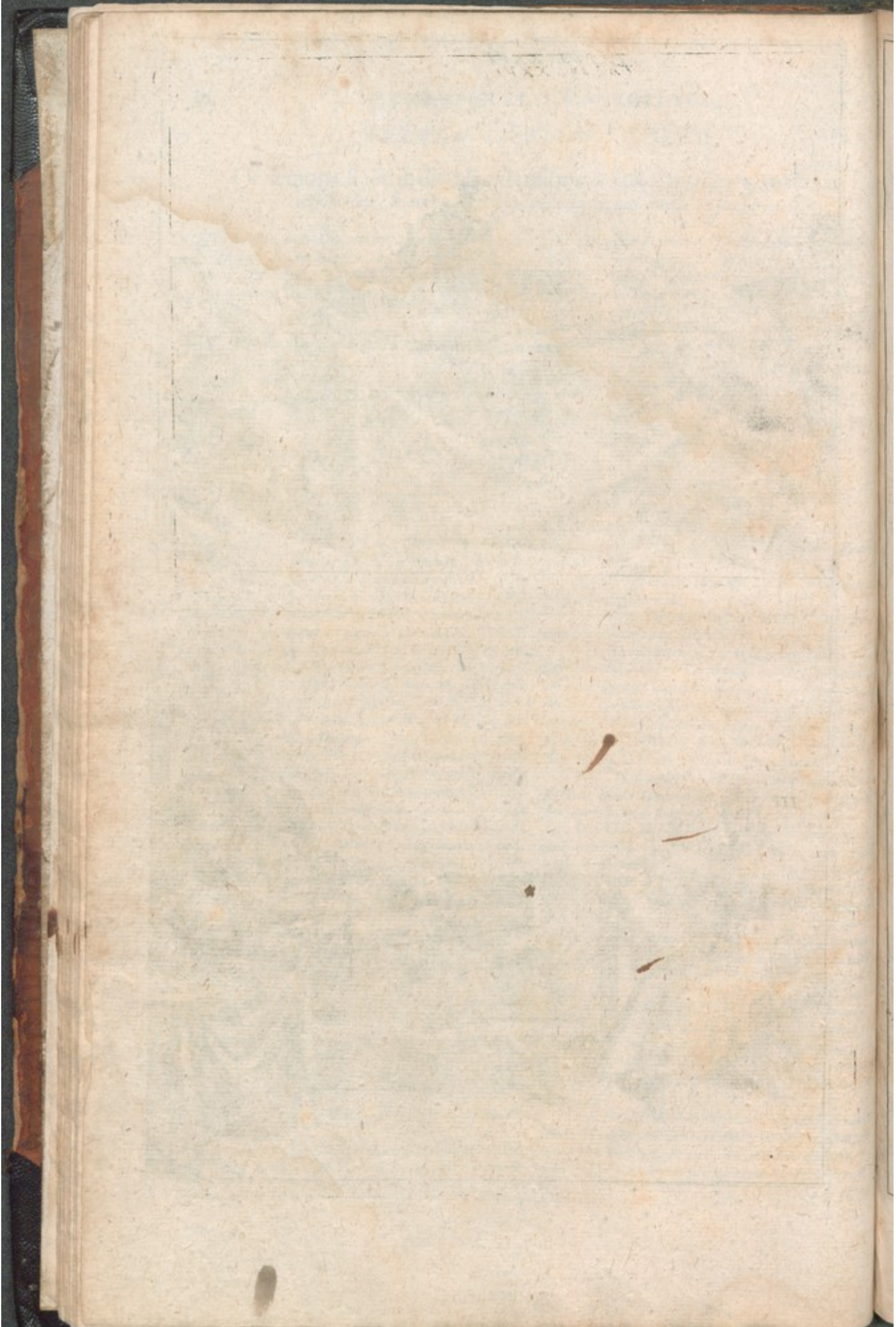
De astraguli luxati restitutione, cruris fracti extensione, & spinæ ad exteriora prolapsæ directione.

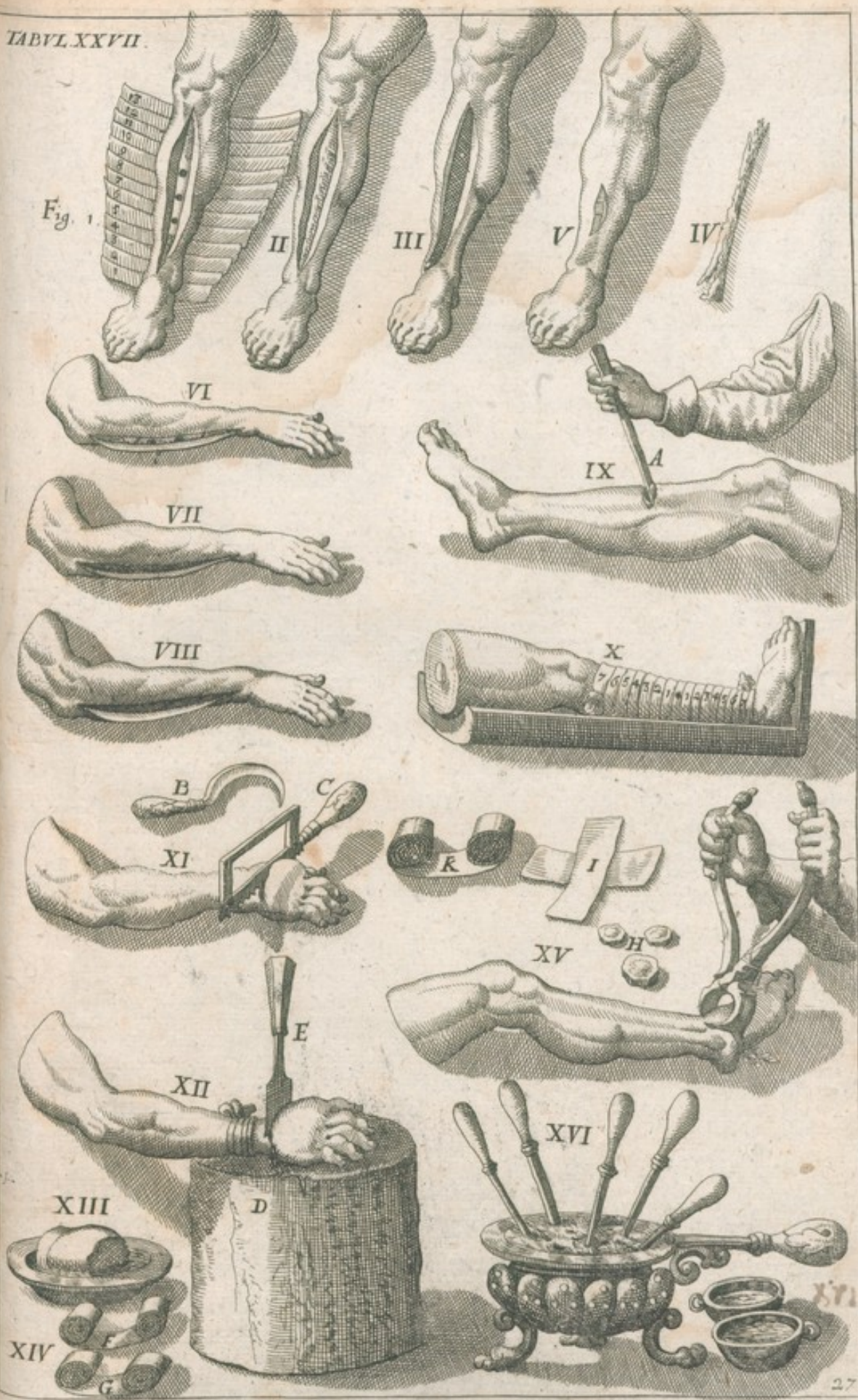
FIG. I. docet tali seu astraguli restitutionem, quam Oribasius libr. de machinamentis cap. 40. describit. Talus modo in anteriorem partem incidit, interdum in posteriorem quoque convertitur, in quas partes ubi venerit æque (super scamnum Hippocratis) resupinare hominem convenit crure viliato extento: ac cruri (statim infra genu) carthesium laqueum A. æqualiter extendentem circumponere, ejusque capita à posteriori parte ad axem, qui supra caput est, adducere. Talum autem draconem seu sandalinum B. injicere, ejusque capita ad posteriorem axem allegare, tumque membrum vel indifferenter diducere, vel continere, & ab inferiori parte extendere: nervus quantum res postulat diductus convenienter impellere, ubi in anteriorem vel posteriorem partem eruperit, retro cogendo: ubi in posteriorem extrahendo, nunc siquidem ob eum habitum impulsus extrahendo aptatur.

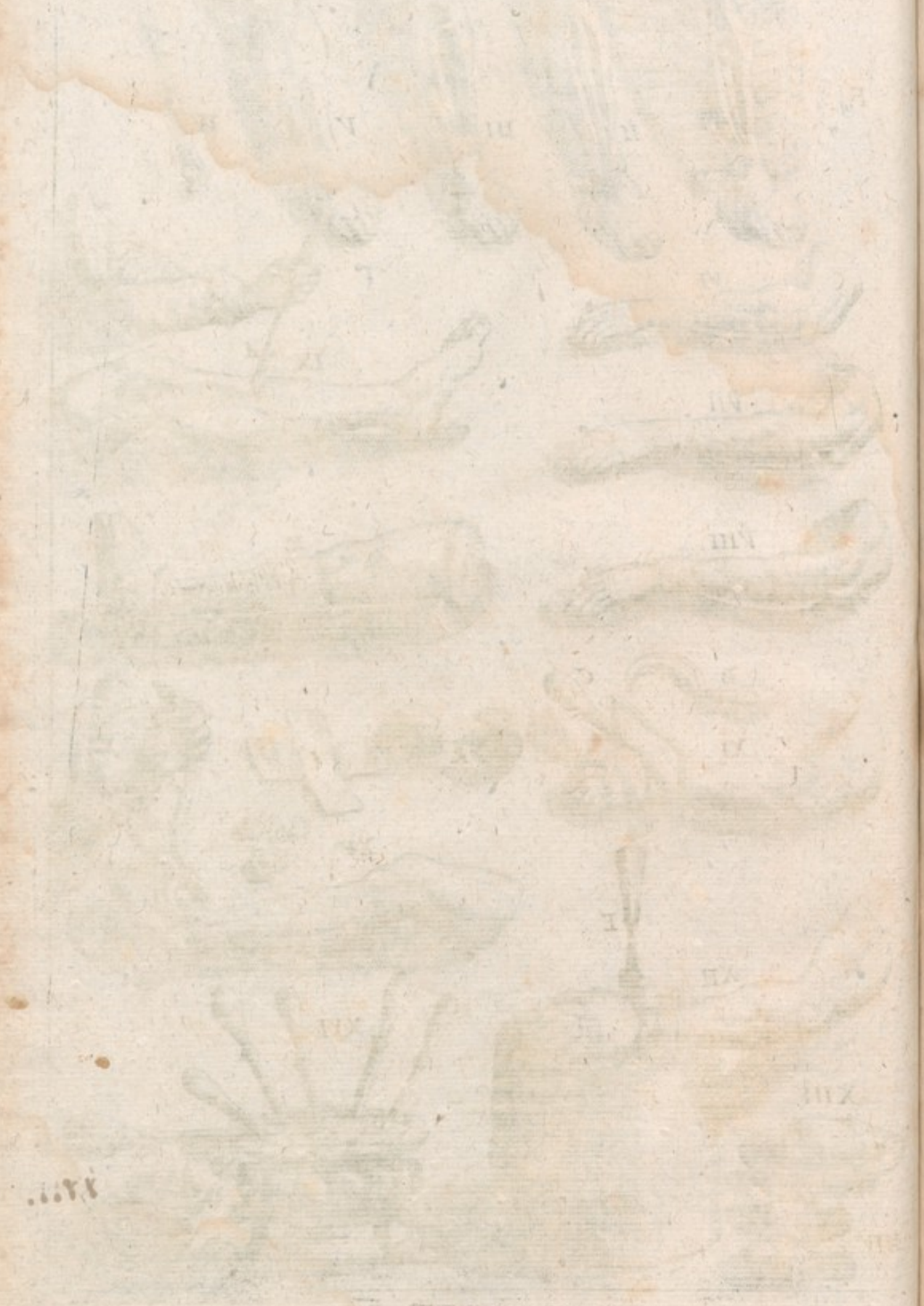
Quod si in fractura vel tibia, vel fibula, vel ossis utriusque simul, cruris manibus extendi nequit, collocetur æger super scamnum Hippocratis, ac cruri infra genu carthesius laqueus A. circumponatur sandalinus vero B. supra

malleolos alligetur: postea crus laqueis in diversa directione extendatur, fracturaque componatur.

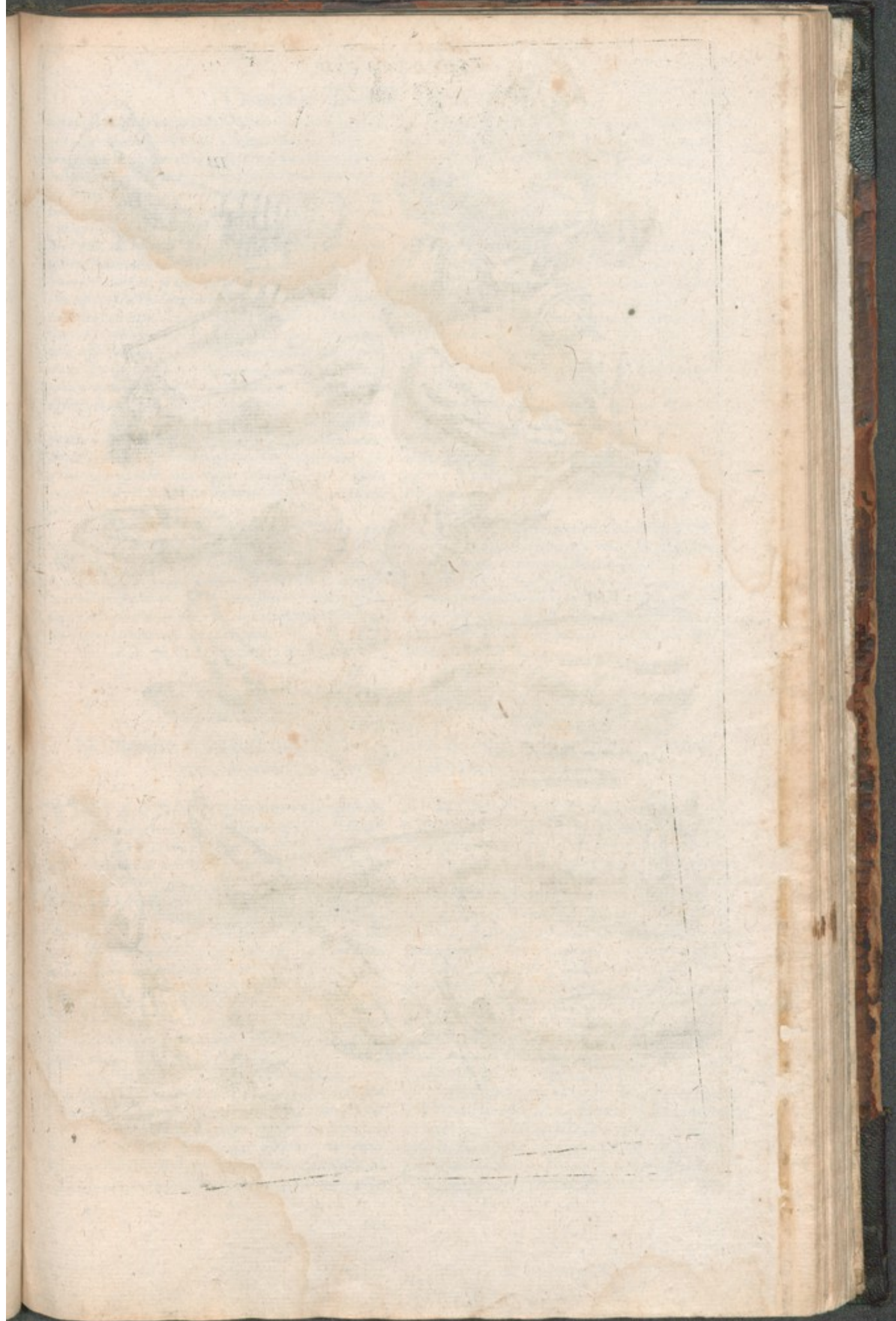
FIG. II. spinæ dorsi ad exteriora luxatæ extensionem & impulsum monstrat, qui facile comparatur, si ex Hipp. scamno Tab. XXII. Fig. IV. adumbrato media *Φ*luis G. cum priapico E. remonentur, & in foramen *τ*ris *Φ*luis dextra A. lignum aliquod B. dimittitur excavatum, quod recipiat spatham C. clavo D. firmandam, ne excidat. Hoc facto, collocetur patients pronus super scamnum: deinde duo laquei corpori circumdantur, unus supra E, alter infra F. gibbum, quorum capita è regione ad axem ferantur, ut spinam circumvoluta æqualiter extendant. Lignum illud, quod spatham recipit, ad minimum tria foramina quadrata habeat, ut ipsis spatha, pro magnitudine gibbi in supremo, medio vel infimo loco, accommodari possit. Ultimo spatha super gibbum conjecta, & magna vi Medici depressa, luxatio impellitur. Hic impellendi modus multum differt ab eo, quem Oribasius libr. de machin. c. 35. figura & verbis nimium obsecris descripsit.

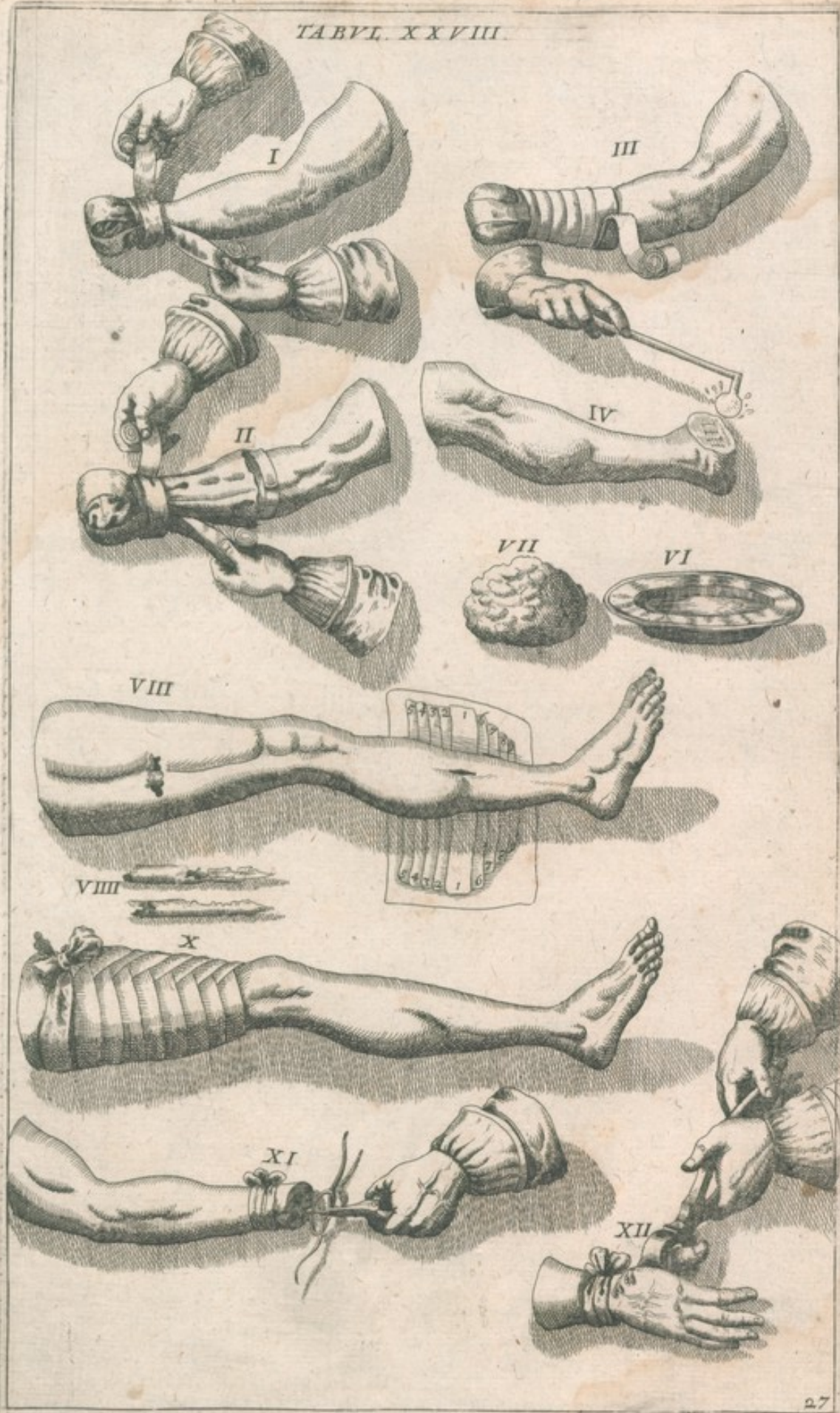

1178

reponi nec possunt nec debent, sed vel immisso (si fieri potest) inter extremitates ossis instrumento, quod scalprum sua figura incisorium refert, dum crus sine violentia extenditur, compellantur; vel si prominentiarum aliqua ita promineat, ut neque per scalprum incisorium A. reponi possit, sed potius vicina corpora dilaceret, doloremque inserat, juxta Hippocratem tertio de fracturis, forfice (Tab. XX. Fig. I) abscindatur, & fracta postmodum ossa in locum compellantur. Cum extantia refecatur, ita ut os brevius fiat, pradicendum volunt aegro, crus vel alias partes fractas futuras esse breviores: quæ prædictio ex Galeno & Hipp. vera est, quando semur vel humerus fractus particulam ossis amiserit: cum verò tibia vel cubito (ossib. sociis nihil patientibus.) portio quadam abscinditur, brevisitas membri semper timenda non est: os enim sanum membrum conservat distentum, donec natura defectum portionis abscissa callo quodam compensarit.

FIG. X. est tibia os cum vulnere & prominentiis fractum, fasciis non in cruce, sed in circumulum adductis obligatum, & intra capsulam debite repositum. Ligatura hac ascialis, qua Hippocrati adscribitur, infra in curatione fracturæ cum vulnere clarissimis verbis explicabitur.

FIG. XI. est manus, cancro occulto affecta, qua abscinditur in parte sana, ad capita scilicet radii & cubiti. Inciditur autem substantia carnosa scalpello falcato B. usque ad ossa, qua postmodum unico ferra C. acutissima ducitur refecantur. Nota, quod supra incisionis locum fascia cubitus nontigatur, ut sanguis infectus ex vasibus effluat, ne retentus cubitum distendat.

FIG. XII. est manus sphacelo tentata, quæ su-

per lignum D. posita, in radii & cubiti capitibus sanis scalpello E. contra Hildan. bono cum successu, amputatur: cubitus supra carpum fascia stringitur, non solum ut sensus minuatur, verum etiam ut arteria, post amputationem partis demortuæ, constringi queant, citra magnam sanguinis profusionem.

FIG. XIII. est pelvis oxycrato repleta, cui innatat vesica, qua madefacta parti mutilata adhibenda.

FIG. XIV. sunt duæ fasciæ glomeratæ F. & G. quarum qualibet duobus donata est capitibus, ad obligandum brachium, cui manus extrema fuit abscissa.

FIG. XV. notat pedem sphacelo corruptum, qui in parte mortua (juxta Hieronym. Fabricium ab Aquapendente, libr. 1. pentateuch. cap. 19. & libr. oper. chirurg. titul. de sphaceli chirurgia) propè sanam forcipe Tab. XX. Fig. I. aufertur. Remota parte mortua, putredinis reliquum ferramentis candentibus (Tab. XXVIII. Figur. IV) absumitur, donec patiens vim ignis percipiat. Postea plagula H. unguento Egyptiaco Hildani illinuntur, quæ eschara applicantur. Splenis tandem superpositis I. pes mutilatus fasciâ K. madidâ ad genuumque obligatur, veluti manus (Tab. XXVIII. Fig. II. & III.) usque ad medium cubitum.

FIG. XVI. sunt ferramenta varia (Tab. XIX.) & ignita, tam ad putride partis reliquias absumendas, quam ad sanguinis fluxum sistendum, idonea.

FIG. XVII. sunt vascula duo medicamentis repellentibus, vino nimirum rubro, albumine ovi & oleo rosarum repleta, quibus fascia (sive in sano sive in mortuo pars amputetur loco) imbuantur, ad prohibendam inflammationem.

TABULA VIGESIMA OCTAVA.

De ratione deligandi membra mutilata, & cum vulnere fracta; canali pedis, & generali luxationum atque fracturarum curatione.

FIG. I. docet Deligationem cubitorum post abscissionem manus, seu quomodo fascia (F. Fig. XIV. Tab. XXVII.) cubitus (Fig. XI. & XII. Tabul. XXVII.) in vivo truncatis adhibeatur. Postquam arteria sanguinem fundentes, vel forcipe extracta, filoque constricta, vel ferramentis candentibus tacta fuerint, vulnere cum Plagulis medicamentum stegnoticum, & super has splenia oxycrato expressa applicentur, deinde fascia bis vel ter in cruce adductis capitibus, uno, usque ad dimidium cubiti brachium involvatur.

FIG. II. monstrat primò vesicam oxycrato madefactam, & priori fascia superpositam, secundo alteram fasciam (G. Fig. XIV. Tab. XXVII.) qua ut prior in cruce super adducta, uno capite ad flexuram cubiti ascendat, ad prohibendum humorum affluxum.

FIG. III. est brachium, cui manus extrema fuit resecta, medicamento sub plagulis stegnotico curatum, splenis cruciatim appositis, primâ fasciâ, vesica oxycrato madefacta, & secunda fascia obligatum. Hæc deligatio observanda est in quocunque membro mutilato, sive in confinio vivi, sive in loco vivo fiat operatio.

FIG. IV. est pes ob sphacelum in parte demortua truncatus, in quo putredinis reliquum ferramentis optime ignitis, usque ad patientis sensum, absumitur.

FIG. VI. est pelvis posticâ repleta, quâ imbuuntur splenia, fascia prima, & spongia nova Fig. VII. qua irrigatur totum quasi brachium, ad præcavendam sanguinis accursum.

FIG. VIII. est fractura dextri femoris cum vulnere in parte sylvestri, quam passa est Catharina Bôlin Giengensis, de qua infra singularis reperitur observatio; monstrat insuper, quomodo cruri cum vulnere fracto fascia ascialis (Tab. XXIX. Fig. X. in circumulum adducta & de quaplura dicentur in fracturæ cura) subjiciatur.

FIG. IX. est frustum femoris de vulnere extractum, & dextra sinistraque parte depictum, ut ejus caries melius videri ac considerari queat.

FIG. X. est semur fractum fascia asciali & in cruce adducta obligatum, canaliq. Tab. XXI. Fig. VI. longo imponendum. Nam si quis canale femori subjiciat, qui poplitem non excedat, is potius lædit, quam prodest. Neg. enim corpus, neque tibiæ sine femore moveri prohibebit: quin popliti

popliti adhibitus molestiam afferet, & ad id, quod minimè opus est, impellet. Genu namque flexi minime opus est. Si quis enim aut femore devincto, aut tibia, genu inflectat, is vinculorum rationem totam perturbabit, tum necesse erit, ut muscoli alio atque alio habitu collocentur, & ossa fracta dimoveantur. Imprimis igitur conandum, ut poples extendatur. Canalis ergo erit usus, qui à coxa ad pedem suppositus similiter contineat, præcipueque, si ad poplitem cum canali fascia laxa circumjiciatur, velut infantes in cunis fasciari solent. Ubi enim femur in superiorem partem, aut ad latus distorquebitur (vel per somnum, vel dum æger ad sedendum progreditur, aut ipsi stratum subternitur) ita cum canali melius continebitur. Canalis igitur à summo ad imum usque, aut nullus adhibendus. Ceterum imo calci magna cura adhibenda, ut tum in tibia tum in femoris fracturis apte collocetur. Etenim si pes dependeat, tibiæ reliqua obfirmata, ossa in anteriore tibiæ parte gibba apparere necesse est, idque eo magis, si hominis calx suaapte natura grandior fuerit. Hipp. de fract. femoris. vid. Tabul. XXVI. Fig. II.

FIG. XI. est brachium mutilatum, in quo arteria instrumento extrahitur, ad ligandū, ne sanguis fundat.

FIG. XII. est pollex dextra manus, qui carpoprius fascia compresso, propter sphacelum forfice Tab. XX. Fig. I. in vivo abscinditur.

Guilhelm. Fabricius Hildanus tractatum doctissimum conscripsit de cura gangræ & sphaceli, quem tyrones attente legant, sapiusque magna diligentia perlegant, in quo (præter modum fascia ligandi partes mutilatas, quem in ipsorum gratiam hic apposui.) omnia ad resectionem membri necessaria inveniunt. Is pluribus quidē probare nititur rationibus, partem demortuam cito, tuto, & jucundè abscindi non posse, si putredinis aliquid relinquatur ferramentis candentibus absumentum: illa tamen meo iudicio non evincunt, amputationem membri affecti, juxta Hieronymum Fabricium ab Aquapendente institutam, nunquam benè succedere; multo minus demonstrant, hanc illi, quæ peragitur in vivo, postponendam esse; considerando, amputationem in parte sana institutam, jucundè fieri non posse, si ve novacula, si ve cauterio cultellari incidantur partes molliores: neque etiam tutò, quoniam viva pars fascia restricta facili negotio emoritur, immo sectio etiam in parte sana semper accuratè institui nequit, quin aliquando partes profundiores altius, quàm exteriores, corrupta relinquuntur; quod si fiet, vel nova sectio tentanda, quæ esset horribilis, vel reliquia ferramentis juxta recentiores comburenda. Non citò, quia majus temporis spatium requiritur, ad extrahendas instrumento arterias, si log, confringendas (& si fascia removeretur, nonnunquam tale sanguinis profluvium sequitur), quod nisi vasa

cauteriis actualibus tangantur, mortis causa fit.) quàm ad vulnus statim ferris ignitis inurendum: ne dicam, magis protrahi operationem, si post resectionem ab Hildano & veteribus præscriptam, aliquid putredinis remanet. Unde rationibus & felici experientia fretus, Hieron. Fabric. ab Aquapend. operandi modum, resectioni veterum præferendum esse statuo.

Quod si vires ægri, ob vapores putridos, & antecedentem sanguinis fluxum, adeo debiles sint, ut certissimum cum in ipsa operatione defecturum; in eo casu abstinendum à sectione, quoniam magis excusabile est, ægro tantem relinquere, quàm ipsum scienter occidere. Cum autem nulla spes vita sit reliqua, nisi pars abscindatur, quid Chirurgus incumbit? partem demortuam manè & vesperi ferramentis optimè candentibus quotidie tangat, ad imbibendos humores putridos, ne sursum versus repat sphacelus, patienti etiam medicamenta alexipharmaca, quæ vapores à corde depellant, spiritusque, rescicendo vires instaurant, per os exhibeat, & etiam externa regioni cordis adhibeat. Viribus parumper resicillatis (pristinæ enim cum certo vita periculo expectantur) cum prædictione periculi, operationem petitam aggrediat, nam satius est viribus ita se habentibus, anceps & miserrimum hoc auxilii genus experiri, quàm nullum. Dum Patavii studio medico operam dedi, Comes quidam Vicentinus ambo cruris dextri ossa in medio fregit, cum profusione sanguinis usque ad synopen, & superveniente sphacelo. Pedem sphacelatum Excellent. Petr. de Marchettis, ob virium, ex sanguinis fluxu, debilitatem rescicare noluit, sed ferramentis candentibus sapius adhibitus prohibuit, ne serperet putredo, & medicamentis internis & externis corroboravit, & spiritus, quantum possibile, rescicuit: Tandem, incio patiente, partem demortuam novacula circumcūm circa incidit, quæ decidente, reliquum putredinis cauteriis actualibus absumpsit, ad removendam escharam unguentum Ægyptiacum simplex adponens. Tertia (post abscissionem pedis extremi usque ad fracturam) die, patienti coquerenti de insigni dolore digiti maximè pedis dextri, Chirurgus subridens respondit, se mirari querelam de dolore digiti, qui ante triduum fuerit sepultus: quibus æger ita fuit perterritus, ut statim in gravissimum animi deliquium incidit. Ablata eschara, musculusque, ut solent, sursum retractis, ossa quatuor digitos transversos prominebant, quæ filamentis aridis & pulveribus quotidie siccantibus cooperta, duorum mensium spatio à sanis separabantur. Ut præcedentes tabulæ, & proximè sequens, quæ de curatione fracturarum & luxationum tractant, melius intelligantur, curam eorum generalem ex Hieron. Fabricio ejusque Præceptore Fallopio, (hos enim qui habet, omnes habet) paucissimis perstringam.

Curatio Luxationis Simplicis.

Fit quinque scopis, 1. Extensione, 2. Repositione, 3. deligatione, 4. depositione partis luxate, & 5. religatione partis. Extensio autem facile fiet, si quatuor observantur, primò tempus, secundo organa apta, tertio modus, & quarto extensionis quantitas. Tempus ab Hippocrat. de art. 64. proponitur, ut scilicet statim post luxationem fiat, dum pars adhuc cælet. Quod si extensio ob absentiam Medici vel Chi-

rurgi statim fieri non possit, faciamus id die etiam secunda vel tertia, nisi cogamur ob inflammationem, quæ prius supervenit, desistere, in quarta vero propter exacerbationes nihil tentandum: observatum enim, quod, si tentetur extensio, restitutio feliciter non succedat, sed eam multa sequantur incommoda. Unde Fallopius de luxationibus cap. 3. No-

neo vas, inquit, ut habeatis semper rationem temporis, ad summum non excedentis diem tertium, & si dies tertia esset jam praterita, expectandus est terminus inflammationis, & tempus, usque quo periculum non sit de inflammatione, est que Hippocrat. 4. de artic. 65. momento dies septimus, ad quem usque ager (inedia seu vituperotius tenui) extenuandus est. Ergo si primis tribus diebus fieri non possit extensio, expectate usque ad septimam. Tempus in quo potest restitueri est prima, secunda & tertia, vel saltem 7. 8. & 9. in decima vero, undecima, duodecima & reliquis, non est tutum, quia tum generatur callus. Sed antequam deveniamus ad extensionem, preparandus est articulus ad indolentiam, & facilitatem restitutionis, calefaciendo, emolliendo, & laxando partes articuli, scilicet musculos, tendines & ligamenta, si enim mollita sunt, facilius trahentur & sine dolore. Calefactio autem & emollio articulis fit, aut per frictions, aut per affusionem plurima aqua calida, vel hydrulei, vel decoctionis malva, alth. &c. Frictione commodè utimur in locis, ubi aqua non facile potest affundi; debet autem fieri manu unctamateri: aliqua oleosa vel pingui, ut oleo communi, aut axungia porci minime salita. Spigelius in publicis lectionibus narrabat, ad curationem luxationis tantum posse balneum aqua dulcia, ut eo nihil sit praestantius.

Organa extensionis sunt manus, vincula & instrumenta. Manus adhibentur, si luxatio sit levis, vincula, si medicis, instrumenta si magna. Manus ergo sunt vel Medici, vel ministrorum, prout extensione opus est levi, vel paululum majore: vincula vero, ubi requiritur, ob contractionem musculorum majorem, extensio validior, in quibus observanda 1. figura, quomodo scilicet obvolvenda, de qua (quoniam verbis exprimi non potest) videatur Oribasi liber de laqueis: 2. materia, qua sit valida, mollis & tractabilis. Talis est corium cervinum, molle & preparatum, ex quo conficiuntur thoraces. Inunguntur deinde unguento pomato, ut tractabiles fiant. Nonnulli intuntur, in defectu corii, linteis parum detritis: 3. ubi injicienda; in loco nimirum remotiore articuli luxati, ne muscoli constringantur, aut in validiore extensione dilacerentur. Ubi infra luxationem duo adhuc sunt articuli, Hippocrates utrique articulo adhibet vinculum. vid. Tab. XXVI. Fig. 1. Instrumenta mechanica, que precipue necessaria sunt in antiquatis, vel primis tribus diebus non repositis luxationibus, sunt 1. scala (Tabul. XXI. Fig. III.) 2. Glaf. socorum seu Ambi Hippocrat. (Tabul. XXI. Fig. 1.) & 3. scammum Hippocraticum (Tabul. XXII. Fig. IV.) dictum.

Modum extensionis indicat Hippocrat. 1. de fract. 1. dum dicit, quod Medicus luxationum & fracturarum extensiones (quae per tractionem in diversas sunt partes) quam rectissimas facere debet. Oportet igitur servare rectitudinem, tum ratione ossium, tum ligamentorum & musculorum, propter fibras. Nam servata harum partium rectitudine, extensio sine dolore & difficultate succedet.

Quantitatem extensionis optimè sciet Medicus, quando non ignorat, ex quo loco exciderit, per quam

viam egressum, & ad quem locum sit progressum, in quo quiescat. Extensionem propè factam animi deliquium a gri vel adstantium non impediatur.

Reponitur os in suum locum manibus, vel Medici vel ministri, modice inunctis cerato aliquo molli, vel oleo rosarum. Fit autem repositio vel per circumgyrationem, vel per impulsam in oppositam partem illi, ad quam prolapsum est. Hi motus non semper necessarii, nam interdum, ubi extensio facta, si muscoli prius contracti tantum remittantur, facile sua sponte articulus in locum naturalem redit.

Signa autem venè repositi membri sunt, primò figura membri naturalis, quando nulla cavitas, nullusque circa articulum tumor apparet, quemadmodum ante restitutionem, sed in omnibus similis sit sanæ parti, aut parum admodum absit, propter influxos humores. Secundò doloris remissio, que signum est inseparabile, semper enim dolore sedato, signum est restitutum esse os, non autem contra sequitur, restitutum est os, ergo dolor cessat: potest enim interdum dolor remanere, quod prius valde lasi sint muscoli. Tertio juxta nonnullos strepitus, qui sentitur ab agris & adstantibus, dum os in cavitationem suam redit, sed signum hoc fallax est, & nunquam exoptandum, siquidem strepitus iste interdum fit, cum extenduntur articuli, & nimis trahuntur, sæpe etiam strepitus fit, cum ossis supercilia rumpuntur, ex collisione mutua ossium, quam sequitur motus difficilis.

In deligatione prima observanda sunt duo (figura scilicet partis affecta, & deligatura ipsa,) que conservabunt articulum in suo situ, & imminentem inflammationem prohibebunt.

In figura oportet observare figurationem articuli, non solum restituti, sed etiam totius membri, nam sicut figura quadam naturales, & indolentes: ita quadam non naturales & dolentes sunt: Figura in indolens brachii est stexa, sicuti pedis in rectum extensa Tabul. XXVII. Fig. II. & III. sed notandum, quod dicta figura articulo vel toti membro ante deligationem tribuenda est, ne scilicet fasciæ vel laxentur, vel nimis constringantur.

Deligatura, fit fasciis lineis, quia melius constringunt, quam illa que ex lana conficiuntur; mollibus, ne dolores inferant; equalibus, ut equaliter ubique constringant; & mundis, ut ex colore cognoscantur humores, qui ex articulo resudant. Latitudo fasciarum secundum partes deligandas variat: partes enim crassiores, requirunt fascias latiores, tenuiores vero angustiores. In crassis (femore scilicet & genu.) sint quatuor, in tenuioribus (ut tibia, humero, cubito & manu) trium, in tenuissimis (ut digitis) duorum saltem lata digitorum transversorum aegrotantis. Fascia distinguuntur à Galeno in interiores, que sub splenis ligant articulum, & dicuntur sub ligamina: Et in exteriores, que splenis imponuntur: Hippocrates utitur duabus interioribus, totidemque exterioribus: quamvis interdum una sufficiat fascia, quando scilicet articulus non est facilis ad prolapsum.

Longitudo fasciarum ob varietatem partium deligandarum varia est: in cubito longitudo fasciarum debet esse trium cubitorum (per cubitum intelligo spatium ab apice digiti medii, usque ad articulum cubiti) egrotantis: in cruribus quatuor, in humero novem: in femore duodecim: & in digitis minus duorum digitorum. Fascia ut praeferat constrictionem etiam inflammationem arceant, ex mistura vini austeri, & oleo rosarum madescant, quoniam sicca multo tempore inter se non cohaerent. Alii fascias moderate oblinunt, felici successu, cerato Hipp. humido quod describit Galen. l. 6. de compos. med. per. gen. c. 4. dicitur ceratum a cera quam recipit, & humidam, quia ob oleum est molle. Proportio autem cerae & olei est, ut sumatur una pars cerae, & duo olei v. gr. ꝑ. cerae albae, & ꝑ. olei rosacei. Viranda sunt hic illa medicamenta, quae sunt ex pulveribus adstringentibus, & albumine ovi, quoniam articulum, vel nimis refrigerant & exsiccant, ut flexura impediatur, vel humoribus influxus excludunt exitum. Deligatio laxati articuli communis est fracturis, quo pacto autem facienda sit, infra docebitur, in curatione fracturae simplicis, & Tabul. XXIX.

Depositiō membri est triplex. Alligatio, suspensio, & collocatio. Alligatio, cum juxta Paulam thoraci alligatur brachium in luxatione & fractura humeri aut cubiti. Suspendio, si suspenditur brachium de collo apposita vitta. Collocatio, quando collocamus membrum affectum supra aliquam partem corporis, ut brachium supra thoracem, vel supra stragulum aliquod capsulae inditum. Alligatio & suspensio utitur in partibus superioribus, collocatio vero in inferioribus. Depositiō autem debet esse in figura partis mediae, mollis (unde canalis stappa repletur, ne ager molesti impatiatur) aequalis (maximum enim incommodum ex parva inaequalitate oriri potest) & sursum vergens, ne fluant humores ad partem affectam, & inflammationem efficiant, Tab. XXVI. Fig. II. & III. Post bonam deligationem, & membri depositionem requiritur etiam quies, ita ut Antiquiores in luxatione & fractura femoris perforarint lectum & stragula, ut agri per illud foramen excernant, ne moveri cogantur.

Religatio indicatur 1. si membrum non recte fuerit deligatum, quod apparet, si nimis arcte constringitur, unde in extremis membri luxati partibus exoritur tumor durus; vel nimis laxè, quod indicatur, cum neque bonus, neque malus, id est, neque moderatus, neque magnus aut durus, apparet tumor. 2. si pruritus aut dolor adsit. Pruritus ille fit vel à rebus secundum naturam ut temperamento calidiore, vel à rebus praeter naturam. Solutis dictam ob causam fasciis, affundatur membro aqua tepida pura, non solum ut mitigetur ille pruritus, & discutiat humores ferrosus, qui remansit impressus ex ligatura, verum etiam ut roborentur ligamenta, dum aqua siccat humiditates collectas. Nisi ergo deligatio sit

malè facta, nec pruritus infestet, solutio protrahatur usque ad septimum diem. Si autem nimis arcte, secundo; si nimis laxè, tertio, ob pruritus vero tertio vel quarto ad summum diei ligaturam dissolvere oportet. Septima die, quae est terminus transactae inflammationis, deligatio iterum solvatur, & affundatur aqua tepida (non nimis calida, quae ligamenta laxaret.) sed non amplius fascia supra dicto liquore madesacienda, nec cerato rosaceo oblinenda, quoniam inflammationi jam satisfactum est, sed septima dies indicat corroborationem & consolidationem articuli, & ideo medicamento opus est siccante valde & adstringente. Si tamen septimo die adhuc suspensio esset inflammationis, tunc usque ad undecimam diem protrahatur roborantium medicamentorum appositio. Talia sunt 1. Medicamentum catagmaticum Moschionis, cujus descriptionem habet Galen. l. 3. de comp. med. sec. genera c. 9. 2. ceratum diapalma. 3. ceratum Barbarum, quod optimum est hyemis tempore. 4. emplastrum catagmaticum. Renodai. Haec medicamenta antequam apponantur, emolliantur vel cerato rosarum humido, vel myrtino, pro molli frictione partis affectae. Facta molli frictione, articulus leniter movendus ad hanc aut illam partem, ut humor in articulo genitus exprimatur sine dolore. A medicamentis (non dissoluta) post modum super linteam extensa apponantur, & deligatio prioribus paulò arctior sit oportet. Post hanc deligationem membrum solvendum non est, usque ad finem curationis. Ut cognoscatur tempus, quo sanantur luxationes, sciendum est, quod tres dentur gradus articularum; alii enim sunt parvi, & ad restitutionem faciles: quidam medicres & majoris momenti: nonnulli magni & ad restitutionem difficiles. Primorum (articularum digiti cujusvis) cura terminus est dies decimus quartus: secundorum (articularum, ossium pedis & manus extremae) vigesimus: Tertiorum (reliquoarum) quadragesimus. Articuli ergo digitorum inter quatuordecim dies glutinantur, & propterea in luxatione talium articularum a septima vel nona die, usque ad decimum quartum non oportet unquam fascias solvere: in reliquis expectandus est terminus sanationis, nisi aut pruritus, aut ulcuscula, aut humor inter caput articuli & sinum collectus, laxarum fasciarum solutionem indicent, tertio quoquo die repetendam. Hoc modo procedendum, donec membrum satis videatur robustum: quo tempore solvenda est ligatura, & pars luxata decocto fovenda, quod eam roboret. R. Flor. Chamomil. ros. rubr. anth. stachad. Fol. saliv. Beton. salic. chamadr. rva arthet. centaur. min. absynth. ana m. vini rubr. mediocriter austeri lb. vj. lixiv. dulc. Barbitorum lb. iij. bulliant ad consumptionem quarta partis: postea, apposito cerato, per aliquot dies absque deligatione, in media figura Tabul. XXVI. Fig. II. & III. membrum restitutum est conservandum: dein egrotanti precipiendum, ut operationes consuetas moderate exercere incipiat.

Curatio Luxationis cum inflammatione, ante vel post restitutionem, exorta.

Si inflammatio urgeat ante repositionem, aderunt dua indicationes, altera luxationis, & altera inflammationis: sed quia magis urget inflammatio, illi prius est incumbendum: nam si prius tentaretur restitutio articuli luxati, fieret convulsio, vel gangraena partis, quam sequitur sphacelus: Omittenda igitur in hoc casu restitutio articuli, & ponenda pars in medio, minimeque doloroso situ. Tab. XXVI. Fig. II. & III. Universalibus praemissis, rebus non naturalibus bene dispositis, & alvo laxâ clysteribus conservata, parti affectæ apponatur Lana succida, & continuo super affundatur hydræ oleum calidum, quod recipit copiosam aquam calidam, & copiosum oleum rosatum. Aqua calida enim discutiet humores, laxabit partes, doloremque sedabit: Oleum rosarum mitigabit dolorem, & repellendo impedit inflammationis augmentum. Lana succida etiam mitigabitur dolor, & prohibebitur inflammatio, sed quia dum cessat inflammatio, humores collecti paulum incrassantur, ideo sub finem inflammationis debemus membrum leniter fricare manibus inunctis oleo amygdal. dulcium, vel communi, deinde imponere malagma vel Nili vel Nilei, quæ Galen. l. 8. de comp. med. sec. loc. cap. 5. describit, & præstantissima sunt in declinatione inflammationis, propter ceram, ammonia-

cum, oleum, crocum & acetum, quibus ad emolliendum, evocandum, & discutendum nihil est præstantius: sed cum hac non ubique habeantur in officinis, adhibeatur, Emplastrum oxycroceum Nicolai, quod pariter emollit, discutit, & ex alto trahit, quare optimo eventu potest substitui: superata inflammatione, extendatur, reponatur, deligetur, & deponatur membrum, eo modo, quem in luxatione simplici didicimus.

Si inflammatio post repositionem succedat, quod crebrius fit, tum ratione extensionis violenta, tum doloris perpetui, instituendus est victus tenuis, secunda est vena, & purgatio instituenda, statimque dissolvenda est deligatio (etiam si sit in prima vel secunda die) & similiter hydræ oleum tepidissimum affundendum, donec ager ex hoc jurvamen aliquod percipiat. Postea deligetur membrum laxius, paucioribus fasciis hydræ oleo imbutis. Hoc singulis diebus faciendum est, usque ad inflammationis declinationem, quæ fit die ut plurimum quinta; declinante inflammatione, apponenda sunt vel malagmata dicta, vel oxycroceum Nicolai, pro resolvendis inflammationis reliquiis, cum ligatura adhuc laxiore. Ablata vero inflammatione, observetur curandi modus in simplici luxatione dictus.

Curatio luxationis cum vulnere, & osse, vel tantum detecto, vel parum etiam prominente extra cutim.

Si articulus luxetur, ita ut sit vel detectus, vel extra spellem parum protrusus, affectus est lethalis, & majoris periculi, si restitatur, quam si non restitatur. Si enim non restitatur, supervenit inflammatio, convulsio, & interdum mors. 1. aderit turpitudine ipsius membri. 2. ulcus insanabile, quod si forte cicatrice aliqua obducatur, ob mollitiem facile etiam solvitur. Si vero reponatur, maximum adducit convulsions, gangraenæ & mortis periculum. Sed nonnulli huiusmodi periculi timent solummodo in articulis magnis (Carpis videlicet, cubito, humero, talo, genu & femore, quæ ob tendinum robur, ligamentorum & vasorum magnitudinem, restitutionem prohibent, nisi eam æger & adstantes, audita prædictione periculi, urgeant, quam Medicus die vel primo vel secundo, vel octavo, vel nono tentare debet, ne artem Medicam ignorare videatur)

non autem in articulis minoribus, digitorum nempe pedis, & manus extreme, quos Celsus cum prædictione periculi pariter reponit, rationem habens primo inflammationis & convulsions, deinde vulneris & luxationis. Ubi ergo articulus major reponi nequit, primum habenda est ratio universalium & victus, membrumque sine omni extensione & deligatione, in media figura, vel de collo suspendatur, vel in capsulam leniter collocetur, ut immobile maneat, & dolorem non sentiat. Impedienda quoque inflammatio & convulsio imminens, medicamento dolore mitigante, concoquente, refrigerante & repellente, quale est, ex mente Hipp. 4. de artic. 6. Ceratum picatum, quod super splenium, vino austero, nigro, ac tepido expressum extenditur, & tepide articulo imponitur.

Curatio Convulsions, post articuli restitutionem subortæ.

Si osse restituto, supervenit convulsio, statim articulus iterum luxandus, copiosaque aqua, vel oleo tepido, optime ac diu ablucendus: Calefaciendum quoque totum corpus, ita ut sudor excitetur, & omnes ar-

ticuli caleant, quoniam inter se omnes consentiunt: Inungenda sunt præterea nervorum principia, nacha scilicet, spina dorsæ, inguina & axilla, oleis & unguentis, ad convulsiones facientibus.

Curatio luxationis cum callo, qui impedit restitutionem & motum articuli,

In articulis, ante vel post restitutionem, malè tractatis, facile crescit callus, præcipue verò in iis, qui non multa carne sunt circumvallati, ut cubitus, genu & pes: reliqui articuli quandoque, sed non ita facile patiuntur callum, quoniam carnosiores sunt, & humorem sanguineum, qui pro alimento & faciliori articulorum motu illabitur, facile discutunt. Callus autem vel est durus, ut lapidis naturam acquirat, vel non ita durus, uti lapidosus. Signa calli lapidosi sunt quatuor, 1. articulus gracilissimus & siccissimus conspicitur. 2. articulus ab ægro moveri non potest, neque etiam violenta manu Medici. 3. extenuatio & gracilitas membri est diuturna. 4. adhibita fuerunt medicamenta nimium refrigerantia, vehementer adstringentia & exiccantia, quibus humor prædictus in lapidosam abiit materiam. Signa lapidis simpliciter duri sunt itidem quatuor. 1. Si recens est affectus, dum enim antiquatur, fit lapidosus. 2. quamvis membrum ab ægro moveri nequeat, potest tamen à Medico. 3. si medicamenta idonea articulo fuerint apposta. 4. aderit tumor aliquis in parte quidem durus, non tamen ossis.

Callus lapidosus curationem Celsi sine periculo non admittit, quare ita relinquendus. Curatio verò calli mollis, seu minus duri, talis est: Primò evacuetur corpus purgatione & venæ sectione. 2. instituat bona victus cæterarumque rerum non naturalium regula. 3. emolliatur pars oleo, vel sequenti medicamento.

℞. Radic. alib. ℥ij.
cucum. asinin. ℥ij.

Curatio luxationis articuli, qui de sua sede, post restitutionem, spontè recidit,

Articulus recidit tribus de causis. 1. quando post violentam luxationem malè reponitur articulus, & ligamenta non bene exiccantur. 2. quando tumor aliquis, ex inflammatione circa articulum oborta & malè curata, prohibet, ne articulus in sua sede possit contineri. 3. cum humor ad articulum finit, qui ligamenta laxat. Prima causam, jora exiccantia requirit: Secunda verò emollientia & discutientia indicat, de quibus supra: Tertia omnium est pessima, que (post expurgationem corporis per pharmaca, venæ sectionem & bonam victus rationem) postulat adustionem, quâ nihil est præstantius. Nam hæc absument primo humiditates illas per crustam, qua cavum facit ulcusculum, quod cicatrice

Fol. Malv.
Bismalv. ana. mij.
Semin. lini.
fanugr.
Caricar. ping. ana. ℥ij.
Capit. ver. nec. n. j.

Coq. in s. q. aq. simpl. donec caro capituli ab ossibus separetur, cujus vapore per aliquot dies articulus callosus foveatur, solum excipiant frictions per tertiam horam partes durantes, manibus inunctis ex oleo amygd. dulc. & pinguedine anserina recentimixtis. Facta frictione imponatur Malagma Nilei, supra allegati, vel oxycrocium Nicolai, pinguedine anserina malaxatum. Post tres vel quatuor dies pro emolliatione & discussione calli, laudatur fumus aceti. Unde Galenus accipit lapidem pyritem, (vel in hujus defectu molarem) quem ignitum facit, postea aceto perfundit, in quo macerata sit portio quadam gummi Ammoniaci, ut vapor inde sublatus, & per 3. hore partem susceptus, non solum attenuet callum, sed etiam emolliat: attenuatone facta, cataplasma imponendum est vel sequens, vel fortius. ℞. Furfurum hordei & oxym. simpl. q. s. pro form. cataplasmat. Notandum, ut æger (si articulus est restitutus) inter usum emollientium & discutientium, articulum, quantum possibile, moveat, quo motu callus digeritur. Si articulus nondum restitutus, & callus oboritur, hic prius curetur, dein articulus reponatur: ut in luxatione simplici dictum.

obductum partem relaxatam contrahit: per inustionem nim calefacimus, siccamus, & humores digerimus. Sed animadvertendum est, 1. ut uratur locus, ad quem cadit os, ut si humerus sub alam cadat, sub axilla ustio fieri debet, si caput femoris ad anteriorem partem luxetur, anteriora pluribus in locis urenda. 2. ne urantur partes nervose, ligamenta, vena, arteria & glandula, quibus ignis est inimicus, exoritur enim, ob siccitatem, convulsio mirabilis. 3. ut ustio fiat ferramentis, que non magnas faciant escharas, unde eligantur ferramenta parva, olivaria, acuminata, & optimè ignita. 4. ut post inustionem articulus quiescat per multos dies, si enim iterum luxetur, affectus erit immedicabilis.

Curatio Elongationis articuli.

In articuli elongatione ligamenta laxiora debent constringi medicamento non frigido (hæc enim articulum rigidum & ad motum ineptum reddunt) sed calidis. Cum autem non detur simplex, quod vim habeat calefaciendi & simul constringendi, apponendum est compositum,

veluti est emplastrum ex pelle arietina. Si autem medicamenti non succedat curatio, unicum superest remedium: nempe ut cutis externa ex utraque parte (cavendo tunc partes prædictas) inuratur ferramentis parvis, & optimè ignitis, deinde pars fasciis aptis deligetur.

Cura-

Curatio Fracturæ Simplicis

Transverse & obliqua quatuor absolvitur, 1. Repositione, 2. Repositi conservatione, 3. Calli generatione, & 4. Accidentium fracturæ supervenientium correctione. Repositio duobus expletur, extensione nimirum & conformatione, vel per impulsum, vel per coaptationem.

In Extensione etiam considerandum, 1. ubi, 2. tempus, 3. modus, 4. instrumenta, 5. qualitas & 6. quantitas.

Ubi, extensione opus est, quando ossis fracti partes nondum directæ jacent, sed una alteri adhuc superimponitur.

Tempus optimum est; si statim cognita fracturâ instituat extensionem; nam si id non fiat, magnus, ob dolorem vehementem, fit humorum affluxus, & musculi versus sua principia trahuntur, hinc extensio difficilis evadit, & si instituat, ossa fracta adjacentes partes carnosas pungunt, & consequuntur convulsiones, inflammationes, aliaque mala accidentia. Potest tamen ante inflammationem, die scilicet secundo vel tertio, extensio tentari: in quarta & sequentibus (donec timor inflammationis præterit.) extensionem Hippocrates prohibuit. Verum recentiores, ut inflammationem imminuant, dolorem mitigent, & musculos versus sua principia contractos emolliant, aquâ calidâ persundunt partem fractam. Alii sumunt hydræcum, vel decoctum malvæ, alth. & c. horumq; vaporem membrum, per integrum horæ spatium, ferunt. Ubi notandum, ab initio hujus fomenti, partem affectam quidem intumescere vehementer, sed ubi paululum fomentatio perseveravit, non modo tumorem vaporem excitat, verum etiam priorem, qui extensionem prohibuit, evanescere. Optimum quoque remedium est pellis recens mactari vituli, vel alterius animalis, adhuc calens circumligata, & per horas aliquot supra membrum fractum decenta; habet enim insignem vim digerentem, emollientem, & anodynam.

Modus. Membrum fractum in media figura, supra & infra fracturam, instrumentis ad extensionem necessariis, comprehenditur, & in diversa, sursum scilicet & deorsum, quam rectissimè trahitur.

Instrumenta, interdum sunt sola manus duorum ministrorum robustæ, ubi mitius Tab. XXIX. Fig. 1. interdum habent ex Anteo vel corio, ubi valentius Tab. XXVI. Fig. 1. interdum machinamenta, ubi vehementissimè extendendum, Tab. XXV. Fig. 1.

Qualitas pro varietate, & præsertim magnitudine ossium & musculorum variat. Hinc minimam exposulat extensionem radius; majorem ossa, qua in summa manu & summo pede sunt, adhuc majorem cubitus & fibula; validiorem humerus & tibia; validissimam femur. Præterea in unoquoque osse validiorem extensionem tolerat, 1. Corpus molle, quam durum, 2. primus dies, quam reliqui, quibus durat timor inflammationis, 3. fracturæ vetusta, quam recens.

Quantitas. Membrum in directum extenditur, usq; quo ossa ponantur è regione invicem, at se mutuo non contingant.

Conformatio probè fiet, si, dum organa extenden-

tia sensim & sensim remittantur, & membrum in media figura conservatur, partes ossis fracti, quæ è directo nondum exactè jacent, in directum examussim ponantur, earumque eminentia in proprias cavitates, citra omnem violentiam, suaviter & blandè, manibus chirurgi recondantur. Tab. XXVI. Fig. 1. Hac operatio optimè succedit, quando membrum conformatum sano in figura erit simile, tactu nulla sentietur inæqualitas, & dolor vehemens sedabitur, vel mitescet.

Conservatio fracturæ, jam coaptata, continet deligationem, & inflammationis, per topica, prohibitionem. Deligatio fit fasciis, splenis, & ferulis.

Fasciæ Tab. XXIX. E. F. G. autem parantur ex lineis vetustis, aliisque usibus ex parte attritis, ut sint trahiliores, validis tamen, ne extensa lacerentur; nullas consutiones aut extantias habeant, ut equaliter, ac sine dolore, constringant. Latitudo autem fasciarum magnitudine partis innoscit; pars enim crassior latiores, tenuior angustiores requirit.

Longitudo tanta sit, quanta requiritur, ut scilicet deligatio, & supra fracturam & infra, comprehendat non parum de parte sana, facta debitis circumvolutionibus, quæ tot sint, quot requiruntur ad firmamentum partu fractæ.

Splenis Tab. XXIX. Lt. 7. sunt panni linei (antiquè parabantur ex stappa pexa) sapienter complicati, sicque dicuntur, quoniam imitantur splenes brutorum, qui solent esse oblongi & angusti. Alii hos pannos vocant plagulas; veteres appellaverunt plumaceolos aut pulvillos, quoniam ex plumis, inter duos pannos consutus, paraverunt. Hac splenia adeo longa sint, ut totam deligationem comprehendant; brevior æquæ omnes fasciæ circumvolutiones non tuerentur. Latitudo autem ipsorum sit trium aut quatuor digitorum, ejus qui deligandus est. Quod verò ad crassitatem attinet, sint triplicia & quadruplicia etiam, ubi majori opus est firmitate; & cum debeant totam partem circumdare, tot accipienda sunt, quot possunt partem in orbem complecti. Unde Hipp. libro de offic. Medic. Spleniorum longitudo, latitudo, crassitudo & multitudo talis esto: Longitudine deligationem æquent, latitudine trium sint aut quatuor digitorum, crassitudine triplicia aut quadruplicia, multitudine, ut in orbem convoluta, neque plura sint, neque pauciora. Et Galen. in comm. hujus loci: in hoc, quem nunc de fracturis Hippocrates instituit, sermone primæ plagulas commemorat, splenia quoque à splenis similitudine, quem imitantur, appellata: quæ præcipit longitudine æquare deligationem, ut potè quæ in ejus gratiam adhibeantur, videlicet, ut eam firmam & immotam servant. Latitudinem vero habere trium aut quatuor digitorum hominis, nempe deligandi. Crassitudo ea sit, ut triplicia vel quadruplicia sint: Quadruplicia quidem, ubi deligatio majore eget custodia. Verum ubi minore, triplicia posse satisfacere arbitratur. Eam autem plagularum multitudinem adhiberi consulit, ut in orbem deligatum membrum comprehendant.

Ferulæ Tab. XXIX. K. sunt assætæ leves (quæ ossibus fractis & luxatis apponuntur, postquam transierit inflamma-

flammationis tempus, ut fracturam magis stabiliant) plagulis non admodum dissimiles. Veteres, inter quos primus fuit Hippocrates, pararunt ferulas ex ligno ferula fruticis cortice, aut ex ipsis ramis per medium divisis, unde & nomen habent ferula. Est enim hoc lignum aptissimum ad hunc usum, cum & durissimum, unde antiqui ex eo scipiones parabant, quibus innitebantur. Nos in defectu hujus fruticis (quandoquidem in Germania locisque frigidioribus haberi nequit) optimo cum successu paramus ferulas ex operculo capsularum, quibus utuntur Pharmacopaei & Mercatores ad merces recondendas. Si nec dicta opercula haberi possunt, ferulae optimè conficiuntur ex vaginis ensium antiquis, quae quoniam corio obducuntur, sunt dura, sed simul leves. Hippocrates libr. de offic. Med. text. 9. bonas ferularum conditiones exposuit, dum scribit: Ferulae porro laeves, (xūda) & aequales, circa extrema reliniae sint oportet, & ab utraque parte deligationis, paulò breviores, crassissima verò qua parte fractura erupit. Non asperas, sed leves vult, ut possint nunc sursum nunc deorsum, nunc in rectum nunc in obliquum prout opus requirit, trahi: Non distortas, quae deligationem & membrum distortent, sed aequales, ut aequaliter cingant. Simas juxta extremitates, hoc est, ex inferiore extremitate, leviter deorsum, ut magis adstringant in loco fracturae, quam ad partes sanas, quae compressa dolent, deinde inflammantur. Ab utraque parte deligatione facta breviores, eadem causa, ne premani partes in extremo sanas, atque adeo dolorem ac inflammationem inferant. Galenus comm. 3. de Chirurg. Offic. text. 11. scribit: Fractura vero maxime conducit, ut ferula neque aspera, neque distorta sint, quippe quod utroque modo comprimunt, sed quae distorta sunt, id insuper habent, ut deligationem distortant, quae distorta, contra facta etiam pars distortetur. Consultis praeterea, ut illae eligantur, quae ab ipsis capitibus sunt firmas, quae enim eandem semper usque ad extremum crassitudinem servant, aequalem e parte deligationem, ceteris omnibus praestant: quod fieri minimè expedit, cum ipse velit, ut ferula in media deligatione magis adstringant, inde verò usque ad extremas partes sint magis laxae, ubi & laxissima esse debent. Vult etiam ut longitudine sint breviores, quam sit deligatio, ne cutim ultra deligationem attingant, quae, ex eo quod humores à vinculis expressos parumque recipit, tumidior redditur. Vult etiam crassiores esse ferulas, ubi fractura insident, quod locus supra ceteris earum compressione indigeat.

Inflamatio imminens prohibetur, medicamentis anodynis & repellentibus, parti extrinsecus appositis. Ego felici semper successu utor medicamento, quod componitur ex vino austero, oleo rosarum & albumine ovorum spatula agitato, debita proportione mixtis. Si dolor urget, albuminibus omisiss, vino oleum in majore quantitate immiscere soleo. In hoc medicamento fascias Tabul. XXIX. E. & F. quae dicuntur subtilissima, imbue & exprimo Tab. XXIX. H. juxta admonitionem Avicenna, qui libr. 4. Fen. 5. tract. 1. c. 5. de curatione dislocationis praecipit, ut firmis solliciti, ne imponantur calida & sicca. Calida enim calefaciunt, & calefaciendo humores attrahunt: sicca vero non cohaerent inter se.

Facta igitur extensione, fractura composita, omni-

busque adligandum necessariis preparatis, membrum adhuc in diversa extentum, est immediate fasciis sursum & deorsum ductis involvendum. Initio autem, fasciae primae circumvolutiones supra fracturam facere oportet, & tantam facere compressionem, quanta sufficiens sit ad firmanda ossa: hinc versus superiorem partem, ad sanam scilicet ducenda est deligatio, paulatim compressionem minuendo Tab. XXIX. Fig. I.

Ubi satis de sana parte fuerit comprehensum, ibi deligationem terminare oportet. Dein alia fascia (prima longior, ut ad eum locum pervenire possit, ubi prima desit) accipienda est, atque una vel altera circumvolutio (contrario modo, si prior versus dextram, hac versus sinistram) facienda est supra fracturam, atque ex ea versus inferiorem partem, ducenda est deligatio, similiter paulatim compressionem minuendo. Sed circumvolutiones hujus fasciae non sint adeo frequentes, quoniam non adeo timemus ab extremis partibus, & ubi satis de sana parte fuerit comprehensum, finem circumvolutionis ad inferiora facere oportet, Tab. XXIX. Fig. II. & reliquas fascias, rarioribus circumvolutionibus, redire per ipsam fracturam, usque tandem ventum sit ad finem fasciae prima. Quoniam verò haec duae fasciae, jam circumvoluta, ad fracturam continendam debiliores sunt, splenia circa fracturam, & totum membrum, per ejus scilicet longitudinem adhibenda, ut unum alteri non superponatur, sed inter unum & alterum unius digiti transversarii hominis scilicet deligandi, spatium intercedat, quae firmantur fasciis tertiis ex duplato capite, ita ut prima circumvolutio fiat super fracturam, deinde alterum caput ducatur versus superiora crebrioribus circumvolutionibus, rarioribus verò alterum versus inferiora, deinde ab inferioribus sursum, usque in eum locum, in quo desit alterum caput hujus fasciae, utrumque tamen caput toties circumvolvendum, ut plagularum extremitates utrinque parum prominent. Tabul. XXIX. Fig. III. Signum congrua deligationis erit, quando patiens se firmatum esse refert, non compressum, & magis super partem laesam, quam super sanam, minimè versus extremas.

Congrua deligationi succedit bona membri Depressio, quae est in media figura, mollis, aequalis & sursum vergens. Pars igitur deligata intra capsulam ligneam stuppae paxa, & linteo involuta, repletam deponatur, atque ita usque in tertium diem relinquatur, si patiens eo, quo deligatus est die, & sequenti nocte, sibi videtur magis compressus, secundo minus, ad hoc etiam in extrema parte tumor aderit mollis & parvus: major enim & durus, pravam & nimis arctam indicat ligaturam, & imminens inflammationis ac gangraena periculum, unde ager incunctanter solvendus, atque denuo, sed moderatè, deligandus est.

Si tertio, post primam deligationem, die, laxiores videntur fasciae, resolvantur (animadvertendum autem, ubi solvenda deligatio, antequam ossa sint aliquantulum firmata, circumvolutas spiras non esse paulatim solvendas, sed pars cubet, atque lintea & fascia secernatur, donec, detecta superiori parte, pessis omnia detrahere, parte à proprio loco non elevata, sic enim non est opus, ad solvendam deligationem, partem elevare, atque

suffren

suspendere & contrahere, ex quibus nulla potest utilitas egrotanti contingere, quousque medicamenta adhibenda, membrumq; denuo fasciis involvendum parsque prurienti aqua tepida sapienter perfundenda, ut fuligines detenta evaporent: postea membrum ligatura, qua moderatè paulò arctior sit, constringatur, in capsulamque deponatur usque in septimum diem, quo fasciæ iterum solvenda, membrum aqua perfundendum, & deligandum, fasciis adhuc arctius adductis, ita tamen ut vitam & alimentum permittant transire ad membrum extremum. Partem igitur fractam applicetur ceratum diapalma, vel emplastrum catagmaticum Renodæi, aut unilato linteo aut pluribus angustioribus inductum, supra hoc fasciæ unum caput habentes, vinog, austero expressæ, & supra has plagule, prius in vino expressæ, deinde albumine ovi subactò imbuta, denique fasciæ ex duobus capitibus, eodem vino insuccata.

Huic rite peractis, quoniam hoc tempore plarumque cessat inflammationis timor, ad fracturam magis stabilendam ferula (quæ, nisi transacta septima, ob inflammationis periculum, tunc non alligantur, ut deligationem conferrent) circumquaque plagulis in utroque superfasciationis extremo prominentibus, per longitudinem membri, circum circa vinculum L. maximè laxis apponenda, hoc ordine, ut primo ligentur in superiore parte, secundo in inferiore, tertio vero supra fracturam, ne validior fiat supra fracturam constrictio, & dolor excitetur. Tab. XXIX. Fig. IV. In appositione præterea ferularum, cavenda sunt ossa prominentia & excarnia, namq; illis apposita dolorem inferrent, & exulcerarent: Unde aut ad latera apponantur, aut sint breviores. Membrum ita deligatum, detineatur immotum in capsula, usq; ad vigesimum, nisi pruritus, excoriatio, dolor, aliæque accidentia, fasciarum resolutionem, & convenientem remedium applicationem desiderent. Nihilominus tamen Medicus interim agrotum, de tertio in tertium diem, visitet, & ferulas laxas, le viter admodum supra fracturam constringat, id semper præ oculis habens: quod ferula circumponantur, non ut comprimant, sed ut subjectam deligationem tueantur, ac firmet.

Cum autè terminus hic præterit ferula ac fasciæ religanda, & pars affecta, pro generatione aut nutritione calli, aqua calida (donec intumescat, nec ultra) fovenda, deinde apposito catagmatico, fasciæ & ferula laxius adstringenda (ut humores calli generantes & nutrientes concrevant) in capsulam pars deposita per biduum relinquenda, ad explorandam calli quantitatem & qualitatem de novo religanda. Quinto quoque post hac die, fasciæ solvenda, & membrum aqua calida perfusum, cerato, fasciis, ferulisque laxioribus, tractandum, usq; dum fractura callo mediocri confirmetur, quod in cubiti ossibus, in triginta plerumque diebus, in humeri & sibiæ quadragesimæ, in femoris vero quinquagesimæ fieri solet: Nihil tamen est perperuum; nam & natura à natura, & ætas ab ætate plurimùm distat.

Callus autem generatur ex sanguine, qui ante septimam attrahi non debet, hinc Emplastrum oxycroceum primis diebus periculosum, ob imminens vel præsentem inflammationem. Ad calli generationem alii exhibent insula, in qua bullierint folia agrimonie, & radices consolidæ majoris. Nonnulli viscidiores cibos præbent. Recentiores, ante 60. annos, invenerunt lapidem, qui in Palati-

natu crescit, & ad calli generationem, ab incolis istius loci, mirum commendatur laudibus, unde & *calli dæmon* vocatur: de quo legantur Guilielm. Fabr. Hild. cent. 1. obs. 90. 91. & 92. & Sennertus l. 5. Inst. part. 2. sect. 1. c. 7. Extrinsecus tutissimè applicatur non modò ceratum Barbarum, & diapalma Galeni, verum etiam Emplastrum oxycroceum Nicolai, & catagmaticum Renodæi. Barbarum & oxycroceum apponantur hyeme, diapalma tempore æstatis, Emplastrum Renodæi mediis temporibus.

Fracturas quandoq; nonnulla sequuntur symptomata, utpote pruritus, excoriatio, callus major vel minor, dolor, gracilitas membri, & distortio, qua omnia Medici operam requirunt.

Pruritus cessabit, si aqua tepida pars religata foveatur, donec rubescat, & paulò amplius, ut attracta materia iterum digeratur. Quando locus affectus tepida affusionem commode non admittit, aqua vapori saturata utiliter apponitur. Scalptura ob pruritus aegris prohibenda; eò quod pessima, & præter excoriationem, humores attrahat, & dolores graves excitet.

Excoriatio, qua oritur non raro, quando fasciarum resolutio diutius quam par est protrahitur, deinde quando patientes ex impatientia scalpunt, sanatur affusione tepida, ut in pruritus cura dictum, & adhibitione unguenti de cerussæ, quod refrigerat & exiccet.

Dolor mitigatur fomento hydrelæi, vel decoctionis capitis castraticum floribus chamomilla.

Callus injusto major generatur, quando æger plenior, quam decet, victu nititur, vel Medicus negligentior est in curatione, si manu ejus qualitatem non explorat, & fasciæ nimis laxè circumvolvitur. Præcavetur, si vitæ detrahatur, qualitas calli aliquoties exploratur, & fasciæ paulò arctius constringuntur. Minuitur primo medicamentis emollientibus, postea emollientibus & discutientibus simul (in curatione luxationis cum callo proposito) donec ad mediocritatem veniat. Callus minor habet causas contrarias, unde præservatur etiam contrariis. Augetur crassiore victu ratione, alimenti ad partem affectam attractione, per affusionem aqua calida (ca moderate, ut, dum pars adhuc attollitur, priusquam concidat, desistamus) & fasciarum laxiore ligatura.

Extenuatio partis fit, vel propter fasciarum nimiam stricturam, vel inopiam alimenti viscosi. Si strictura extenuationem efficiat, fasciæ magis remissè ligentur: si alimenti inopia gracilitatis causa est, alimentum attrahatur soto aqua calida, donec rubeat pars, cui deinde Emplastrum aliquod picatum, linteo lato inductum, apponatur, multotiesque velociter detrahatur, cavendo postmodum stricturam fasciarum circumductionem, qua alimentum attractum iterum repelleret.

Distortionis membri, vel in lae conformationis ossium est causa, vel Medici incuria dum aut extensionem, aut coaptationem, aut deligationem minorem, quam par est, facit; vel agrotantis vitium, quando membrum fractum ante calli confirmationem movet, aut ipso innititur; vel fractura culpa, quando præsertim femur rumpitur. Nam ossa femoris, neque, si diducta per vim extensionis deligaris, sic diducta vinculo contineri poterunt, sed cum primo intentio remiserit, inter se concurrent. Hic enim carnes crassæ ac validè deligationem supe-

rant, non ab ea superantur. Hippoc. de fract. Quod confirmare videtur Celsus, dum lib. 8. c. 10. de crurum femorumque curatione scribit: neque enim ignorari oportet si femur fractum est, fieri brevius, quia nunquam in antiquum statum revertitur; & Avicenna libr. 4. Fen. 5. tradit, raram admodum esse femoris fracti integram curationem. Quorum verbum nos admonent, ut integram curationem femoris nunquam promittamus, sed omnem potius diligentiam adhiberi claudicationem dubiam predicemus, ne ex fractura natura, aut, quod sapissime contingit, ex agrotantium impatientia, superueniens, nostro adscribi errori, & premii loco famam minuire possit. Fit etiam mala conformatio fractura culpa, quando frustulum ossis inter ambo ossa fracta continetur, quod eorum mutuam contactum impediatur. Ossa Medici & agrotantis vitio distorta nunquam rumpantur (nisi aliter fieri nequeat, ob magnam membrum in operationibus suis lationem) si patiens senex, & debilis, callus vetustus & induratus, & os magnum, quale est femoris & humeri. At si lasio magna, patiens juvenis &

robustus, callus recens, qui sex menses non excefferit, emolliatur callus per quindecim dies, per fusionibus, balneis & emplastris: deinde membrum ab utraque parte, vel manibus, vel machinis, vel machinis, prout necesse fuerit, in diversa extendatur, usque dum callus frangatur, & ossis fracti partes manuum palmis coaptari possint: postea fractura curetur, ut supra dictum. Si ossis frustulum membrum totum distorqueat, scalpello Tab. II. Figur. II. sectio fiat usque ad os fractum, & volsella ossis portio glutinationem impediens, extrahatur, deinde fractura per extensionem coaptetur, deligetur & deponatur, eodem modo quo fractura recens. In dicta femoris distorsione os minimè rumpendum, magis enim conducibile est vivere cum claudicatione, quam periculosam operationem, non sine torminibus & recidivam metu sustinere. Femoris autem distorsio praecavetur, si membrum in, ante, & post deligationem instrumento glossocomo Tabul. XXI. Fig. IV. quod huic usui secundo destinatum est, conservetur extentum, usque ad perfectam fractura confirmationem.

Curatio Fracturæ asseralis.

IN fractura asserali, seu per longitudinem ossis facta, fascia arctius stringenda sunt, quam in reliquis, ut ossa fracta, quae per latitudinē à se invicem recesserunt, ad mutuam contactum & actum ducantur, & recidere nequeant, Galen. l. 6. m. m. c. 5. Caterum ea omnia agenda, quae in curatione fracturae transversae & obliquae dicta sunt. Atque ista quidem de fracturarum curatione sim-

plicium, in quibus neque ossa eminent, neque aliqui vulnus accessit, sufficiant: nunc paucissima tradam, quomodo fractura cum vulnere curanda sit. Fracturarum cum vulnere varia sunt species, velenimos à periostio & carne denudatum est, velius adhuc relictum: in utraque iterum vel ossis portionem aut parvam aut magnam expectamus abscessuram, vel nullam.

Fractura cum vulnere simplici.

IN quâ nec os à suis tegumentis denudatum est, neque aliqua ossis portio abscessura, curatur ut fractura sine vulnere, nimirum 1. congrua extensione, 2. debita coaptatione (quam sequitur labiorum vulneris ad mutuam contactum adductio, adductorumque conservatio, per harteola emplastica cruciatim imposita & fasciam) 3. deligatione, & deniq; 4. depositione.

Hic tamen circa curationem notandum, primo, ut extensio fiat à chirurgo statim vocato, prima aut ad summum secunda die, priusquam scilicet parti gravis superveniat inflammatio. Si chirurgus opportunè non fuerit accessurus, sed tertia, quarta, aut quinta die, in quibus inflammatio vel imminet, vel capis, tunc tentanda non est extensio, donec septem vel paulo plures dies praeterierint: totis interea viribus contra inflammationem pugnet Medicus, tam removendo causam antecedentem, per dietam, chirurgiam, & pharmaciam, quam respiciendo ad partem affectam anodynis, repellentibus, & congrua, quantum licet, membri depositione, & vulnus suppurantibus contendo. Praeterite inflammationis periculo, vel per extensionem solam, vel etiam vectis operam, fractura coaptanda, deinde tribus fasciis, & sufficiente plagularum numero, deliganda, molliterque deponenda.

Secundo, ut extensio non sit adeo valida, ut in fractura simplici, propterea, quia substantia carnosa, musculosa, & nervosa, jam lacerata, confusa & attrita

est: aliqui insignes dolores & convulsiones excitarentur, cum maximo visa discrimine.

Tertio, ut fascia prima paulò latior sit, quam vulnus ipsum, praecipue circa principium, à quo incipienda est circumvolutio, ut ora vulneris utrinque comprehendat: Si enim fascia angustior esset, tunc ulcus circum cinctum teneret, & dolorem inferret.

Quarto, Fascia etiam minus stringantur, quam in fractura sine vulnere, ne compresso vulnere, dolor & inflammatio oriatur: ob eandem causam sint magis etiam molles, quam in fractura simplici. Pars, tertio post extensionem & directionem die, solvatur, iterumque deligetur, ita tamen, ut deligatio aliquantum magis comprimat (ad membrum gracilius reddendum) quam diu timor durat inflammationis, nisi dolor aliter suadeat. In secunda vero solutione, non arctior fiat deligatio, sed potius laxior, ut detur exitus sanguini futuro materiae calli.

Quinto Ferula non apponantur ad vulnus, sed si apponenda, adhibeantur ad vulneris latera & partem oppositam, donec sit sanatum vulnus. Raro autem contingit, vulnus in tali fractura simplex, secundo vel tertio apparatu, cicatrice non obduci, vel saltem carne non repleti. Sanato vulnere, si os nondum est confirmatum, eadem agantur, quae in fractura simplici.

Si autem interea (neque enim ossis separatio, nisi fractura conformatione frustrata, aut osse diutius detecto

semper

semper ab initio potest presentiri) die scilicet 18. vel 20. vel alio vulnus invadescat, & fractura ossis abscessum minetur, (quem indicat sanies multa, quæ vulneris magnitudini non respondeat, labia vulneris inversa, & caro hebes in vulnere generata) considerandum ossis frustulum sit magnum, aut parvum? si magnum, signa propofita erunt intensiora, sin parvum,

remissiora. 2. an abscessum à reliquo osse sit separatum, vel adhuc cum eo contineatur? Illud cognoscitur, quando ager vel ad eam rem intentus, tacitam quandam motionem, vel minimè attentus, dolorem pungitivum percipit. Hoc, quando patiens, neque latentem, neque manifestum sentit motum.

Fractura cum Vulnere, ubi os nudatum non est, ossis tamen frustulum parvum recessurum expectatur.

Modus curandi, in fractura simplici adhibitus, nequaquam formidandus, sed, ommissis ferulis, continuandus, laxiori saltem deligatione, & crebriore (de tertio scilicet in tertium) resolutione, opusque natura medicamentis quam citissime jurandum, donec ossiculum omnino separatim vossella ar-

ripi, ac citra violentiam extrahi possit. Ossiculo extracto, ferula adhibeantur ad latera vulneris, donec consolidetur. Si vulnere ad cicatricem ducto, fractura nondum fuerit confirmata, ferula undique erunt apponende, sicut in fractura simplici dictum.

Fractura cum vulnere, in qua os nudatum non est, magna tamen ossis portio, vel plures (ut in vulneribus sclopetorum) recessuræ, vel statim, vel postea cognoscuntur.

Si statim, aliam & à superiore longè diversam, proscitissima ossis separatione ligaturam exposcit, ut membrum quotidie deligari & solvi queat, absque eo quod fractura moveatur. Probatissimus autem deligandi modus est Hippocraticus, quo pus non intercluditur, fractura stabilitur, inflammatio arceatur, dolor non excitatur, & citissima ossis recessio procuratur. Ad hac omnia præstanda, ex panno lineo parentur plagula duplicata, non angustiores, quam ut labia vulneris sufficienter apprehendant, quoad longitudinem paulo longiores, quam ut semel membrum circumceant, totq. numero sint, quot ad faciendam fasciam fascialem Tab. XXVII. Fig. X. opuserit. Haec œnelæ, ex vino nimirum austero & oleo rosarum composito, ut dolorem sedent, & inflammationem prohibeant, insuccata, apponuntur latiori linteo, eo ordine, ut media plagula sibi proximas, & hæremotiorum medietatem contegant. His præparatis, fractura coaptata, vulnereque appposito suppuratorio, tetrapharmacoscilicet Galeni, linteum illud, unâ cum dispositis plagulis, membro deligando subjiciatur, ita ut media plagula sub fracturam veniat: Tabul. XXVIII. Fig. VIII. Deinde minister alterum media plagula caput tentum detineat, alterum Medicus, quæ adducuntur, ut longè ab extremitatibus sese circulari modo intersectent, & arcu, quantum in fracturis cum vulnere & particula ossis abscessura, licitum potius, quam necesse est, partem lasam firmant. At mediâ in circulum adductâ adducatur etiam superiorum prima, deinde secunda, postmodum tertia, & sic deinceps, donec ad partem illam perventum sit, ad quam fascia prima Tab. XXIX. Fig. I. si vulnus non adesset, ascendere deberet. His superioribus appofitis, similiter inferiorum prima, deinceps, tertia & quarta, & sic deinceps, descendendo etiam usq. ad partem sanam. Tab. XXIX. Fig. II. Hac medicamenta, cum sua ligatura, (quotidie fascias cum œnelæ solum irrigando) applicentur, quousque tempus inflammationis

præterierit, de in omni industria eo intendendum est, ut os recedens, quam citissime fieri potest, foras extrahatur, naturam adjuvando iniectione decocti divini, & appositione cerati sacri Galeni, supra vulnus, (ut ejus tantum oras comprehendat) & diachalciteos circa partem affectam. Nota, inducatur ceratum diaphalma splenis septem (pluribus vel paucioribus) simplicibus, & in circulum eorum capita adducantur, à medio incipiendo, ac postmodum ascendendo & descendendo, ut cum plagulis duplicatis fieri solet. Splenis ex cerato adhibitis, plagula ex linteo duplicato confecta, & vino saltem austero imbuta, ut melius inter se cohæreant, apponantur.

Osse in conspectum detruso, eoque vossellâ, si citra violentiam fieri possit, extracto, vulnus cerato divino consolidandum. Vulnere autem ad cicatricem ducto, membrum in quiete conservandum, donec fractura confirmetur, appofitis undique ferulis. Observandum præterea, si fascias, ob earum duritiem vel immunditiam, removeri necesse est, ut membrum elevetur quidem sed statim iterum deponatur supra latius linteum, cui ordinatim linteola ista duplicata jam fuerint appofita Tabul. XXIX. Fig. VIII.

Si non statim, sed demum postea, os abscessum appareat, deligatio (quæ tribus peragitur fasciis & splenis) mutetur in fascialem, modo descriptam, donec os abscesserit. Osse satio magno (qualia sunt illa Tab. XXVII. Fig. IV. & Tabul. XXIX. Fig. IX. depicta.) recesso, spleniorum circularis apparatus (Tabul. XXVIII. Fig. VIII. in crure) in cruciformem (Tab. XXVII. Fig. I.) mutandus, deligatioq. ab infima plagula incipienda, & suprema finienda, (Tab. XXVIII. Fig. X.) ut humiditates in cavitate ossis separati collectæ (quæ plagulis descendentes deorsum trans sinum magnum efficerent) è vulnere exprimantur; vulnere ad cicatricem ducto, pro confirmatione fracturæ, ferula apponi possunt.

Fractura cum vulnere, in qua os à perioftio denudatum est,
extra vulnus tamen non eminet,

Curatur primò moderata membri extensione, secundo convenienti coaptatione, tertio labiorum vulneris admutuum contactum adductione: quarto apta deligatione, & quinto congrua depositione. In deligatione considerandum, an aliqua ossis portio sit recessura, vel nulla? Nulla abscedet, si os nudatum statim cutis operculos fuerit resectum: Aliqua recedit, si os

diutius aëri fuerit expositum. Si nullum aut parvum os est abscessurum, deligatio tribus fasciis, & splenis, est peragenda, velut in fractura cum vulnere simplici, & in qua ossis parvi expectatur separatio: si magnum est abscessurum, deligatione fasciali pars affecta vincienda est, ut modo dictum in fractura cum osse magno abscessuro.

Fractura cum vulnere, in qua os extra vulnus eminet.

Anequam reponatur, considerandum est, an os emineans in propriam cavitationem, beneficio debita extensionis, citra violentiam, & convulsionis periculum, restitui possit, nec ne? Unde, si potest citra periculum restitui, restituatur, sin minus, non restituatur. Periculosum restitutionem indicant, prominentia magna, inflammatio, & pars, ob muscutorum contractionem, dura: Facilem, os emineans parvum, absentia tumoris phlegmonosi, & partis mollities. Quod si ergo restitui nequit, è duobus malis minus eligendum, os (cum prædictione futurae membri brevitatis, ne ea chirurgi adscribatur error) emineans & nudum, forfice Tab. XX. Fig. I. pracidendum, & postea fractura, per modicam factam extensionem, coaptanda. Melius enim est membrum aliquantum brevius reddere, quam ossa non coaptata relinquere, vel violenter extendere, quorum utrumque agrotanti convulsionem, & mortem afferret. Si os imminutum modica manus extensione adhuc reponi nequeat, illa adjuvanda est extensio, juxta Hippocratem, vel se seu quodam scalpro incisorio, inter ossa fracta immisso, Tab. XXV. Fig. IX. Fractura coaptata, membrum deligetur, ut in fractura cum vulnere simplici dictum. sed fasciis & Emplastris foramen supra vulnus incidatur, ad medicamenta vulnere magno quotidie applicanda. Ratio perforationis fasciarum hæc est: quia vulnus magnum, & ideo per secundam intentionem curandum, copiosam generat sanie, indeque crebram inspectionem requirit; os autem comminutum ob metum novæ muscutorum contractionis, frequentiorem membri elevationem, fasciarumque resolutionem prohibet, unde media via, ut vulnere & fractura satisfiat, incedendum.

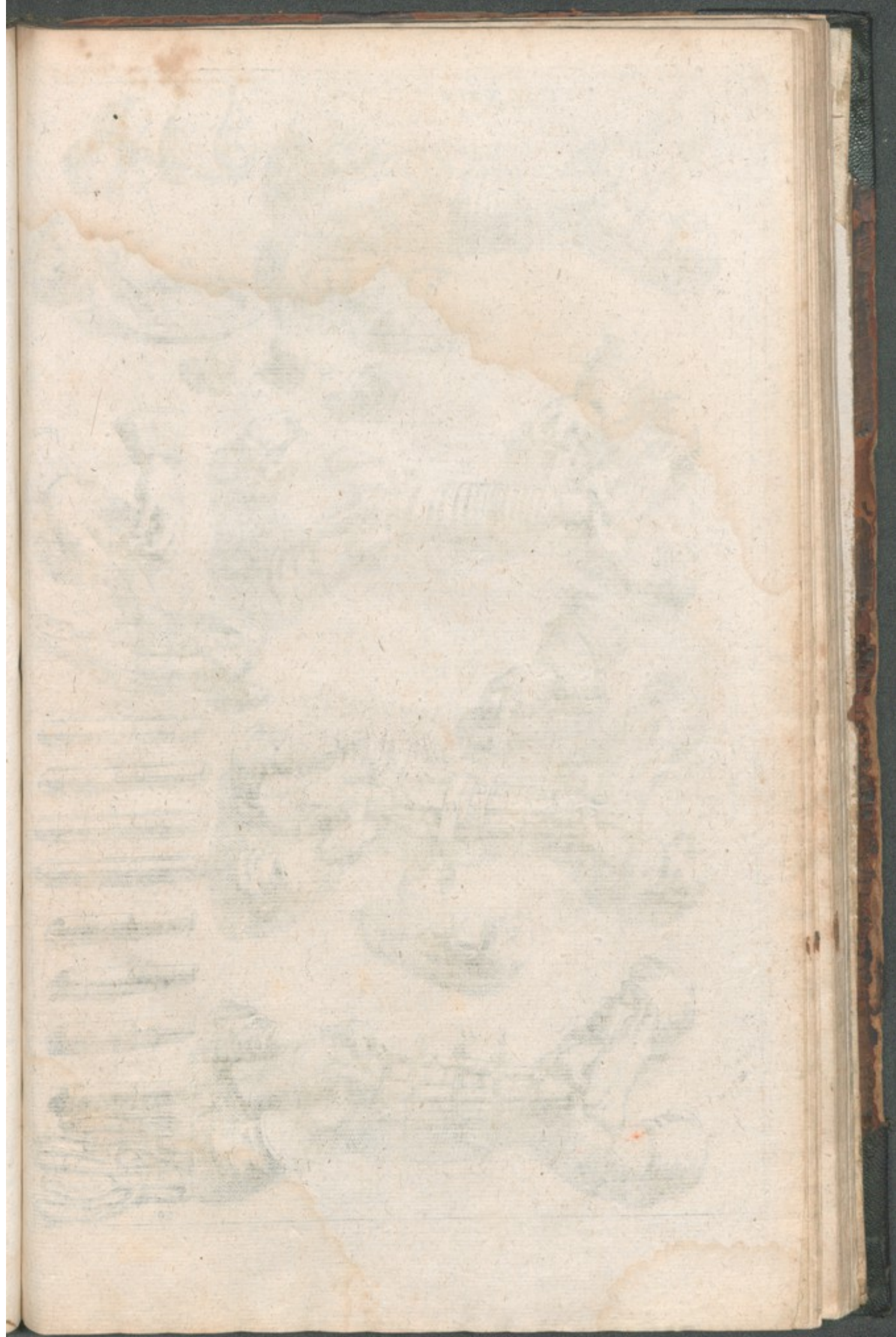
Hoc deligandi modo per plures curavi; inter præcipuos superstes vivit juvenis quidam, qui circa vigesimum ætatis annum, tempore nocturno ab alto cecidit, pedisque sinistri fistulam & tibiam in medio crure cum eminentia ossis fibula magna fregit quam nisi forfice Tab. XX. Fig. I. abscidissem, fracta ossa minime componere potuissem. Hic patiens spatium 4. mensium, beneficio scipio-

nis ambulare capit, reliquo tempore ita incedens, quasi crus nunquam fregisset, aut nullam ossis portionem amisisset, quod probe observandum, quia raro contingit, ut ager, ex duplici fractura cum vulnere & deperditione ossis, restitutus non claudicat. Hæc ligandi ratio, quamvis magnam requirat diligentiam chirurgi, tamen non raro ingratos se exhibent curati: quare non semper vitio verti debet Medicis circumforaneis, qui quandoque curationem juxta Hipp. dictamen, à mercede exordiuntur, illamque exigunt, dum dolor est, cum

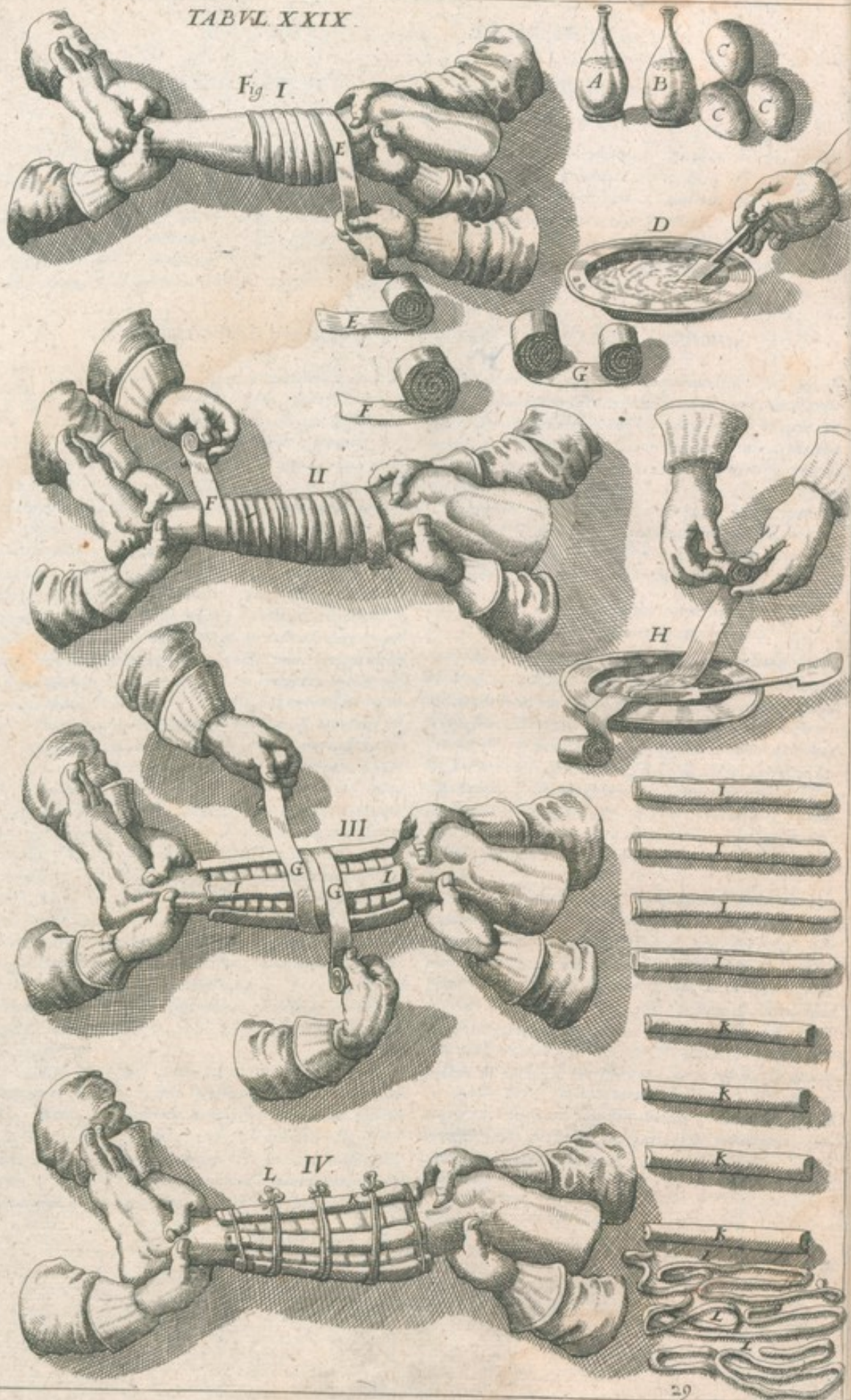
-- postquam pæna recessit,
Audeat & sanus dicere, multa dedi.

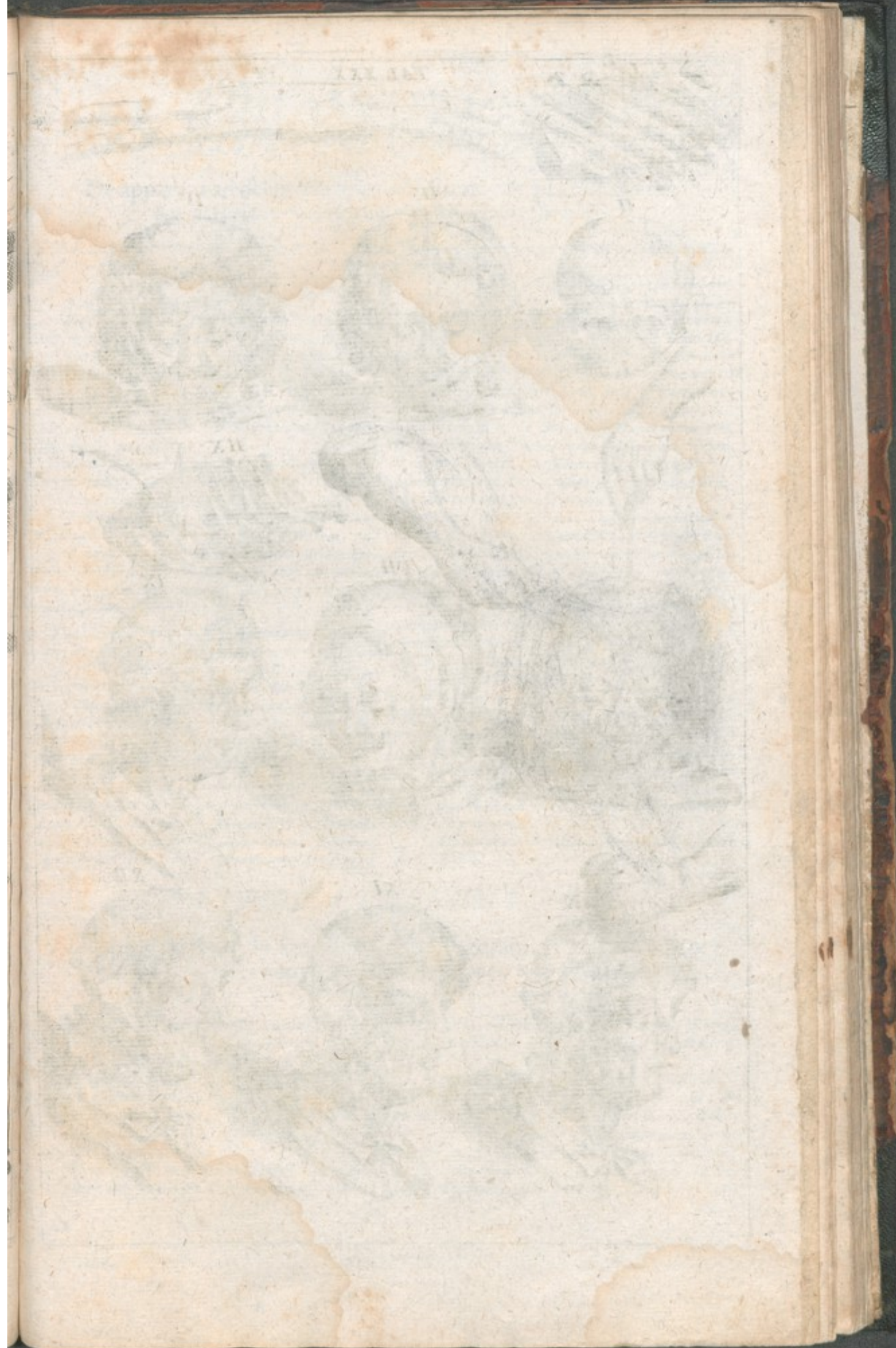
Cum os emineans parvum, citra violentiam & periculum convulsionis reponi possit, primò membrum extendatur moderatè, deinde fractura componatur: quod si ossa sola extensione difficulter coaptari queant, ob timorem magni doloris & periculosa convulsionis, validior ne fiat extensio, sed inter ossis divisi partes extensas latius vectis extremum & tenuius imponatur, ut depressiori ossis parti subiectum, & eminentiori innixum, extensionem juvet, donec ossa è directo collocata videantur: deinde paulatim extensio relaxetur, & vectis extrahatur.

Si, fortè fortuna, os, quo innititur vectis idoneus, in superiore parte multa comminuta, vel aliquod acutum, habeat, ut vectis non detur commodus locus, illa scalpro rasorio, Tab. VI. Fig. III. auferenda, hoc autem forfice, Tab. XX. Fig. I. pracidendum, ut vectis tuta sedes comparetur. Osse reposito, considerandum est, an aliquid de osse recessurum sit, nec ne? si statim facta erit repositio, nihil recedet; si verò non statim, aliquid recedere potest. Si nihil est recessurum, pars affecta (vulnere appposito prius suppuratorio) deligetur, ut in fractura cum vulnere simplici dictum: Si vero aliquid recessurum expectatur, deligatio instituenda erit, juxta modum in fractura cum magno ossis separationem adhibitum.

TABVL XXIX.

TABULA VIGESIMA NONA.

De apparatus ad deligandum crus fractum, & ipsa ratione deligandi Hippocratica in luxationibus & fracturis observanda.

LIT. A. ostendit vitrum vino austero,
B. oleo rosato repletum.
C. tria ova.

D. agitationem albuminum ovorum.

E. F. duas fascias, de quibus Hippocrates de offic. Med. text. 3°. Linteorum autem subligationes duarum sint, una E. ex loco in superiorem partem desinit, altera F. ex parte affecta in inferiorem vergit.

G. Fasciam cum duobus capitibus.

H. Fasciarum madefactionem: lintea enim non arida, sed succo accommodato madentia sint oportet, Hipp. de offic. Med. text. 16.

I. Plagulas quadruplicatas, & succo expressas.

K. ferulas in utraque extremitate firmas.

L. habenas, quibus alligantur ferule.

FIG. I. monstrat, quomodo Hippocrates, dum membrum à duobus ministris tenetur extentum, fasciam E. versus dextram ter volvat circa partem affectam, deinde sursum ducat, usque dum ad bonam membri partem, quatuor, quinque, vel pluribus circumvolutionibus perveniat.

FIG. II. quomodo docet fasciam secundam F. quapriore duplo longior est, contrariomodo involvat, (prior enim versus dextram, & sursum, hac versus sinistram, & deorsum) semel scilicet circa fracturam, deinde ter, quater aut sepius, infra fracturam, usque ad aliquam membri partem: fasciæ reliquum, quod Chirurgus in sinistra manu habet, sursum versus circumvolvendum, quousque perveniat ad finem primæ fasciæ.

FIG. III. explicat, quomodo plagulas I. insuccatas per longitudinem apponat circa fracturam (ita ut inter unam & alteram, unius digiti transversum spatium non excedat) & fasciâ, duobus capitibus donata, G. firmet: caput G. sursum volvendo, alterum vero G. deorsum po-

stea sursum, quousque pervenerit, ubi illud terminatur.

FIG. IV. docet, quomodo post septimam, qua plerumque timor inflammationis cessat, ferulas plagulis, & superligamini per fasciam G. facta, imponat, lorisque tribus alliget. Hipp. enim de fract. text. 23. his verbis fracturam curam describit: Tum demum (præparatis prius necessariis, fractura coaptata, membroque adhuc in media figura extento) linteo deligare oportet, initio primæ fasciæ ad fracturam injecto, sic ut firmet quidem fracturam, non tamen vehementer comprimat. Ubi circa eundem locum, iterum atque tertio fasciam primam involveris, sursum feratur, quo sanguinis affluxus retineatur, ibique desinat, eamque respectu secundæ minimè longam esse oportet.

Text. 27. Altera fasciam initio quidem supra fracturam injecta, ac semel circa eandem voluta, tum demum deorsum feratur, minusque comprimendo longiora spatia transcurrat, quo possit ad eum locum, in quo prior finit, recurrere.

Text. 32. Post hac splenia, modico cerato (vel alio convenienti medicamento) illita, superinjicienda, sic enim levius & firmiter habebunt. Quæ ita deinde fasciis (fasciæ autem duobus capitibus prædita, trium fasciarum officia absolvit) alligare oportet, permutato ordine inter se, modo quidem in dextra, modo etiam in sinistra ferantur, ac plurimum sanè ab inferiore parte sursum, interdum vero à superiore deorsum ducantur.

Text. 41. Ubi vero (post tumorem inflammationis) fasciæ deligaris, ferule sunt apponenda, & quam maxime laxis vinculis comprehendende, ita ut quiescant, neque quicquam ferularum appositio, ad membri compressionem addat.

Et hæc de curatione fracturæ & luxationis in genere dicta sufficiant.

TABULA TRIGESIMA.

De apparatus & modo fonticulum supra futuram coronalem inurendi & deligandi; vulnera capitis in cruce dilatandi, & rimulas cranii dubias abradendi.

HIC quidem declarandum esset, an cauterii ætuali supra coronalem cranii commissuram usus sit opportunus? quia tamen hanc questionem Iulius Caesar Claudinus 3. Responsione Medicinali, Thomas Fienus l. 3. de cauteriis c. 22. & Marcus Aurelius Severinus pyrotechn. Chirurg. l. 2. p. 2. c. 11. ventilaverunt, actum non agam, sed explicationem figurarum hujus tabule aggrediar.

FIG. I. & VII. monstrat apparatus eorum, quæ ante, in & post operationem requiruntur; instrumenta

scilicet varia, folium brassicæ) butyro recenti illitum, lintheum triplicatum, & fasciam quatuor capitibus præditam.

FIG. II. asterismus designat futuræ coronalis & fagittalis concursum, quem capillitio, cute crassa, & membrana teclum, Chirurgus difficulter invenit. Ad hujus accuratissimam inventionem, tam veteres, quam recentiores Chirurghi, variis utentur modis, quos omnes recenset Fabricius ab Aquapena de operationibus Chir. fol. 6. Ego modos Arabum Principis Avicenna, & Lati-

zorum Celsi in unum reducens, suturarum conjunctionem inquiri, ut sequitur. Ducto stylum ab una media aure ad alteram mediam, deinde aliud ab apice narium ad verticem (Fig. III.) usque, ubi fila cruce[m] efficiunt, ibi fonticularum locus, qui, de aphis capillis, atramento scriptorio signandus, sicuti Fig. IV. ostendit.

FIG. V. docet modum operandi, ubi Chirurgus sinistra tenet instrumentum (a) minimè ignitum, quo cutim atramento notatam fortiter comprimit, obrationes, quas supra Tab. I. Fig. I. adduxi: dextra vero manu instrumentum (b) optimè candens cannula (a) immittit, quod, cum simul vim incisoriã habeat, si ad cranium pervenerit, circumvolvendum est. Circumvolvitur autem non solum, ut per poros ossis materia detur exitus, verum etiam ne pericranium inflammationem concipiat, quæ facilis est, si instrumentum non circumvolvitur.

FIG. VI. est fascia quatuor capitibus, cujus anteriora (h. i.) sub mento connectuntur: posteriora vero (k. l.) ad occiput silo consuenda, ne nodus, dum eger supinus jacet, compressione vigilias excitet, quæ sepius inflammationem pericranii lethalem inducunt.

FIG. VII. cernitur conveniens fasciæ usus & deligatio, pro retentione medicamentorum, quæ fonticulo supra suturarum concursum in isto applicantur.

Sed ad quid apparatus iste figura prima, si duo tantum instrumenta ad operandum sufficiunt? servit ad fallendum patientem. Cura affertur sellam humilem & articulatam, ut Barbitonsores in tonstrinis habent, vertendo alterutrum latus, sive dextrum sive sinistrum, versus lumen atque fenestras, dorsum vero versus januam, idque ob hanc rationem, ne eger in hac desidens, ferrum candens ex culina afferendum videre queat. Agro rectè collocato, de promo supra discum ligneum, & in mensa depositum instrumenta (c. d. e.) ferramentum verò (a.) in sacco absconditum servo; instrumentum (b.) famulus clam ancilla patientis tradit, & mandat ipsi, ut illud benè ignitum reddat, nec afferat, donec carbonem vivos apportare iussu fuerit. Hæperactis, famulus pro necessitate capillos abradit. Figur. IV. ego autem fasciam Fig. VI. linteum duplicatum

(f. Figur. I.) & reliqua post operationem necessaria præparatio, loquens interea cum patiente, ad huiusmodi Chirurgia præstantia, & (si discendi cupidus, ut non raro fieri solet) de instrumentorum qualitatibus, & aliis, quæ animam ab ignis timore præservare possint. His præparatus famulo clarè præcipio, ut ambabus manibus temporariter teneat (vid. Tab. XXX. Fig. I.) ut à tergo patientis me sistens, suturarum juncturam filis (Fig. III.) invenire, inventamque (Fig. IV.) atramento notare possim. Dum locus signatur, voco ancillam, ut ignitabulum afferat, mensa illud apponat, & unum ex ferramentis (c. d. e.) moderatè tantum calefaciat, & à prætereunte, adque mentiam pergentem ancilla clam recipit instrumentum (b) optimè candens, & ita ægro vix animadverte[n]te (credidit enim nondum calefactum esse ferramentum ad urendum necessarium) iuturæ fonticulum coronalis parò. Hic decipiendi modus etiam observandus in reliquis fonticulis, ad occultandum cauterrium, & minuendum ignis timorem.

FIG. VIII. est apparatus ad dilatanda capitis vulnera, & abradendas rimas, quæ utramque laminam non penetrant.

FIG. IX. In vulneribus capitis cum lesione cranii autè omnia capilli removeantur, & caput abradatur, illud cum oleo rosarum humectando, cum tali tamen cautela, ne pili aut oleum, quod vulneribus capitis non convenit, vulnus ingrediatur: deinde dilatetur vulnus in formam crucis, nisi suture prohibeant: altera post dilatationem die, sedes instrumenti atramento scriptorio denigretur.

FIG. X. tertia post incisionem die nigredo ex atramento contracta, scalprum rasorii abradatur. Nota, quod in abrasione labia vulneris muniri debeant linteolis, velut in trepanatione Tab. XXX. Fig. V.

FIG. XI. ostendit rimulam, in medio sedis abrase, adhuc scalprum delendam. Si Chirurgus certus est, rimulam non penetrare, de rasione[m] non repetit, sed nature opus relinquit, quæ interdum squamam cum rimula (n.) separare solet: Si autem suspicio est, rimulam hanc penetrare, illam abradat, ut omnino evanescat, & cranium ubi vis æquale appareat; Figur. XII.

TABULA TRIGESIMA PRIMA.

De apparatus & modo vulnera capitis in triangulum secandi, cranium modiolis perforandi, & caput fasciã cancro dicta deligandi.

FIG. I. est apparatus instrumentorum, ad capitis vulnera dilatanda, craniumque fractum perforandum, necessarius.

FIG. II. ostendit dilatationem vulneris in triangulum, scalpello Fig. I. (a.) Cruciformem enim hic loci influere sectionem prohibet suture coronalis, & musculus temporalis: sectio incipit à fronte, secus enim instituta, incidere[m] musculi temporalis fibre transver[s]im. Triangulus queritur in latere fissure cranii dextro, quem modiolus, quem suture coronalis la-

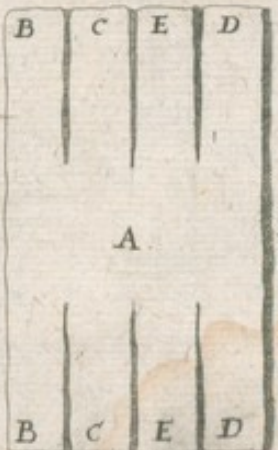
teris sinistri non admitteret, adhiberi possit: caput manibus tenetur, & pulvinari suffulcitur, ut firmum permaneat.

FIG. III. videtur vulnus in triangulum dilatatum, & cranium cum rima detectum angusta, per quam materia, quæ ad membranas descendit, evacuari nequit: ad rima igitur asterismo notatum latus, cranium trypano excidendum est, pro materia exitu.

Perforaturus cranium accedat patientem instrumentis Figur. I. huius Tabula depictis, cerebello scilicet, modiolis

TABVL XXXI.

Fig. I

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI

modiolo mare (b.) feminis duabus (c. d.) specillis (e. f.) vol-
tilla (h.) & instrumento lenticulari cum veete (i.) in-
structus, deinde preparat. quadisco Fig. IV. sunt apposta,
& fasciam Fig. X.

FIG. IV. monstrat vitrum aqua rosarum plenum
(a.) qua imbuuntur linteola labiis vulnerum apponenda;
(b.) linteolum sericum rubrum, oleo rosarum imbutum,
& filo appensum (c.) globulum (d.) ex filamentis siccis, ad
oboccurandum foramen modiolo faciendum, ne ma-
teria vulneris ad membranas cerebri descendat;
globulos cranio denudato adhibendos (e. e.) siccis enim
non veniunt sicca; globulos item (f. f.) digestivo (g.) illi-
tos, ad digerenda vulneris labia; linimentum simplex
linteo inductum (h.) & linteum triplex vel quadruplex:
(i.) ossiculum (k.) stylo ferreo (l.) truditur ex modiolo femina.

FIG. V. preparatis preparandis, suffulto capite, & labiis
per linteola munitis, Chirurgus modiolum clavo praeclatum
& asterismo Fig. III. notatum adhibeat, quo perforationem
incipiat, quam sceminis finire debet. Hic Chir-
urgiae tyrones Porralius admonet; cum secundum
Hipp. Aph. 1. sect. 1. experientia sit periculosa, ut
frequenter sese exercent in perforandis demortuo-

rum craniis, supponentes, loco duræ matris, cranio
chartam papyraceam.

FIG. VI. ostendit cranium ad rimam latus modioli
excisum.

FIG. VII. Ora foraminis levigantur scalpro lenti-
culari.

FIG. VIII. monstrat linteolum oleo imbutum, quo-
modo supra membranam demittatur filo alligatum, ut
extrahi possit: extracto substituitur novum quotidie.

FIG. IX. est fascia qua cancer dicitur, in vulne-
ribus capitis ad continendum omnium optima & ac-
commodatissima, in medio lata A. & in utroque latere
quatuor habens capita, quorum duo incipiunt a tempori-
bus, & desinunt in occipite consuenda D. duo oriuntur ab
occipite, & combinantur in syncipite B. duo post C. &
totidem ante aures E. deflectuntur, & sub mento colli-
gantur.

FIG. X. est caput fascia cancro obligatum: com-
binantur 1. capita D. in occipite, 2. C. sub mento, 3. D.
in syncipite supra frontem, & 4. E. sub mento: ligetur ta-
men caput delicatè, ita ut fascia quidem contineat, sed
non comprimat.

TABULA TRIGESIMA SECUNDA.

De ratione elevandi vectibus cranium depressum, abrumpendi for-
cipibus ossiculæ membranas cerebri pungentia, excidendi ferrâ versatili
foraminum modiolis fractorum interstitia, & generali vulnerum capitis
medela.

FIG. I. Depressiones cranii quando ob rimam angustiam
elevari nequeunt vectibus, Tab. II. Fig. VII. & Ta-
bul. III. Fig. II. III. B. & IV. tunc ad rimam latus sanum
calvaria bis vel quoties necessarium erit, modiolo per-
foratur, deinde foraminum interstitia ferrâ Tab. V. ver-
satili exciduntur, ut vectis necessarium genus cranio sub-
mitti possit.

FIG. II. Attollitur depressio cranii, triploidis (Ta-
bul. III. Fig. III. A.) terebra.

FIG. III. IV. & V. monstratur usus forcipum, qui-
bus abscinduntur partim, & partim abrumpuntur ossi-
cula, quæ cerebri membranas pungere possunt. vid. in-
fra observ. Martini Kunzii & Michaelis Schneideri.

FIG. VI. ossiculo forcipibus abscindendo membra-
næ custos submittitur, ne iis cadantur membrana cere-
brum investientes.

FIG. VII. elevatur cranium depressum veete Parai
submitto.

FIG. VIII. Quod si forcipes superiores ad manum
Chirurgus non habet, ossiculum etiam hac tuto apprehen-
ditur, & abscinditur forcice, submitto prius membra-
naram custode, ut Fig. V. cernitur.

FIG. IX. ferrâ versatili nondum instructus, duorum
foraminum interstitium hæc ferrulâ intercidere & exe-
mere solitus sum.

FIG. X. Interstitio foraminum exciso, omne vectis
genus cranio elevando submitti potest: eligitur autem il-
lud, quod magis est idoneum. Ad hanc tabulam perti-
net etiam fig. I. tabulæ sequentis, quæ indicat usum
terebelli, quo deletur punctura cranium non pene-
trans, vel adhuc dubia.

Ut autem, hujus & precedenti tabula figura, quæ
de vulneribus capitis agunt, melius intelligantur,
earum usum breviter ordine recolligam, morbos soluta
unitatis in cranio, membranæ & cerebro percur-
rens.

De vulnere capitis simplicissimo.

Vulnera capitis ex sola & simplici cutis incisione ad
pericranium, abique tamen hujus detrimento,
deducta, omnique symptomate destituta, vel un-
niuntur, unitaque conservantur, aut sutura, aut me-

dicamento agglutinante, vel per carnis repletionem
curantur; Posterior curandi modus priori tutior esse vi-
detur, quoniam cute per integrum incisa, ferè impossi-
bile est, quin etiam cadatur pericranium.

De vulnere capitis cum offensione pericranii, altera-
tione cranii, & fede instrumenti.

Reliqua vulnera cum lésione pericranii, aut sede instrumenti, per carnis generationem curari debent: illa non consuuntur, nec agglutinantur turò, ob tres causas, quas Hieron. Fabrit. ab Aquap. l. 2. pentateuch. c. 16. adducit; non hac, ut operationes manuarie, si forte fuerint necessaria, absque dolore institui possint. Cum igitur, prima lésionis hora, ad vulneratum, ex sola pericranii incisione, vocatus fuerit Medicus, vulnus statim, globulis ex suppâ cannabinâ confectis & albumine ovorum conquassato imbutis, dilates, quo sanguinis fluxus comprimatur, vulnerisque labia disjuncta teneantur; inungat etiam partes vicinas cum oleis adstringentibus calefactis, ad præcavendam inflammationem, applicetque convenientem fasciam (qua cancer dicitur Tab. XXXI. Figur. IX. & X.) cum linteo triplici, ne partes lasa ab aère ambiente, qui vulneribus capitis est adversus, magis ladantur; aut medicamenta vulnere apposita decidant: Defascia hic notandum, quod ejus capita D. in occipite colliganda debent conlui, quoniam nodus aliàs muicùm lædit, & cum vigiliis dolores excitat.

Secunda post offensionem die, suppam omniaque extranea removeat, & constricto sanguine, capillum in aream abrasis, vulnus linteamentis carptis, in globulos formatis, & digestivo villitis, tractet, de super applicando ceratum diapalma forcipe perforatum. & unguento linimenti simplicis obductum, plagulam ex linteo triplici, & fasciam, non neglectis etiam inunctionibus prædictis: atque ita pergendum, donec pus appareat bonum, quod est album, & non foetidum.

Eo apparente, pro vulnere mundificatione digestivo aliquid detergentis quotidie immisceat, donec omnino mundum fuerit, continuando usum lintei triplicis, & fasciæ, cum inunctionibus.

Vulnere a sordibus detereso, carnis generationi studeat; quapropter super labia unguentum sarcoticum (non oleum rolarum, quo quidam imperiti barbitionfores utuntur) filamentis aridis inducendum apponat, de super ceratum diapalma solum, dein linteam triplex, in vino rubro, vel decoctionis adstringentium expressum, & fasciam. His utendum usque ad perfectam carnis generationem.

Quod si os detectum ab aère ambiente, vel alteretur tantum, (si per duas ei horas modò exponatur) vel etiam nigrescat, (si diutius ei expositum fuerit) tunc demum undique abradendum, vel ad mutationem coloris, vel donec sanguis ex eo dimanet, quando scilicet apparet pus bonum, & vulnus deteresum. Hoc tempus si observet Chirurgus, unica vice de rasumpulveribusque cephalicis inspersum, & filamentis aridis tractatum os, altera post de rasionem die, carne obiectum inveniet. Neque enim audiendus est Jacob. Berengarius Carpensis, qui lib. de fractur. cran. c. 42. singulis diebus os superficialiter alteratum, raspatorio abradere precipit: quoniam de rasio dicto tempore peracta est iusticiens: ante tempus verò debitum instituta sæpius repeti debet, non sine ægri periculo; quia hac ratione ferè ad diploidem pulatim devenit raspatorium. Timidiore, de squamationem ossis alterati natura negotio relinquunt, sed curationem protrahunt.

Vulnus carne repletum tandem cicatrice est obducendum, aut linamentis aridis solum, aut etiam superimposito cerato divino. Hoc curandi modo turissimopariter accuratissimo, præmissis tamen universalibus, & regimine rerum non naturalium benè observato, innumeros felicissimè restitui. Ex quorum ordine adhuc in vicis sunt. Iohannes Petrus Wils Ulmensis, qui Anno 1643. die 13. Martyr præter aliquot fracturas cranii, tria pericranii vulnera ex fustibus accepit; Dn. Ioh. Rudolph. Straus a X. a. s. fenburg. Generosis. Comitibus a V. V. Alnstein Oeconomus, cuius pericranium propè suturâ coronalè transversim incisum reperi, Anno 1645. die 13. Augusti, Melch. Frick Fullo Ulmensis, eodem anno & die vulneratus, Ioh. Bucher Rusticus Achstetensis, qui propè musculum temporalem anno 1642. die 13. Martyr vulnus pericranii accepit & Erhardus V. seker Bambergensis, Oeconomus Domini Præfelli. N. Sals, qui anno 1645. Mense Junio in capite lasus, à me apud L. trunculatorem Ulmensis tandem curatus, administrante Matthæo Stal. lino.

Apparens instrumenti sedes statim post vulnere dilatationem, qua scalpello fit, abradatur: deinde vulnus dilatatum & cranium scalpri de rasum medicamentis idoneis tractetur.

Vulnus capitis cum denudatione cranii, & rima capillari non penetrante.

Quod si Medicus prudens ad curandum vulnus capitis breve, cum denudatione cranii, vocatus fuerit, quamprimum capillos abradat oleo communi humectatos, & ossis statim quam diligentissimè perquirat, vel stylo exploratorio, vel oculis, vel utriusque simul, & si fracturam seu rimam invenerit, aut ex antecedentibus & presentibus symptomatis, fracturam suspicionem habuerit, aut saltem de fractura dubitarit, vulnus statim, contra vulgarem Barbitonforum consuetudinem, scalpello recto (Tab. II. Fig. II.) in cru-

cem (Tab. XXIX. Fig. IX.) aut formam trianguli (Tab. XXX. Fig. II. ubi scilicet futura & musculi, temporales præsertim, sectionem cruciformem prohibent) dilates, ut os nudatum operationes manuum necessarias (tuto, & citra partium sensibilium lésionem) per scalpria aut cerebram, admittat. Si tamen abrasio cranii aut perforatio necessaria, sine vulnere per ferrum dilatatione institui poterit, à sectione tunc planè abstinendum erit.

Vulnere artificiosè dilatato, Medicus quamprimum

mum ejus labia & pericranium simul, ungue pollicis & indicis digiti manus dextræ, à calvarie substantia separet, super os filamenta arida ponat, vulnusque reliquum globulis ex stappa cannabina confectis, ovi albumine madidis, & pulvere stegnotico aspersis impleat, non solum ut sanguinè sistat, verum etiam ne vulnus concidat, sed in proximam diem nullo negotio optimè pateat. Desuper mittat linimentum simplex parvolinteo inductum (ut vulneris labia tantum comprehendat) supra hoc Emplastrum seu cataplasma Hippocratis, cum decentiper cancrum deligatura, & partium vicinarum ex oleis adstringentibus inunctione, ad præcavendam inflammationem.

Alter a die, remota stappa, constrictio sanguine, & expurgato vulnere ab omnibus extraneis, super rimam pennam atramentum scriptorium ducat, cranium filamentis aridis tractet, labiis vero digestivo quodam illitis, desuper applicito linimento simplici, Emplastro Hippocratis, & fascia cancer dicta, cum prædicta inunctione.

Tertia vilitatione, religato vulnere, auribus ægri, juxta quosdam, Lana oppilatis, ejusque capite bene collocato, & pulvinari fulcito, rimam, qua atramentum scriptorium, aut potius typographorum (quod Jul. Casar Arantius comm. in Hipp. de vulnerib. capitis, scriptorio, propter calcanthum, quod mordax est, præfert.) absorpsit, scalpris rasiatoris abradat Tab. XXX. Fig. X. secundum longitudinem, à latiori scalpro incipiendo, ac per gradus ad strictius, inde ad angustius procedendo, donec rima penitus abdita sit, & os sub ea album

& sanum appareat, quod certissimum & demonstrativum signum est, rimam derasam non penetrasse. Inter operandum scobem sæpius detrahat à scalpris, & cautus sit, ne iis cutim aut pericranium lædat: quod evitabit, si caput patientis sub operatione quietum persistit, labiaque vulneris per linteola parva unaque munita fuerint, Tab. XXX. Fig. V. Alii rasiatoria sæpius oleo rosarum imbuunt, quo facilius currant: ac quia hujusmodi inunctio scalprorum aciem retundit, illa mutare soleo.

Ossi decenter & sufficienter derafo filamenta arida apponenda (cranium enim nudato & derafo non convenit digestivum, nec unguentum aut pingue quicquam) labiisque digestivum linamentis carpsis illitum admovendum, desuper linimentum simplex, cataplasma Hipp. & fascia cancer dicta, cum solia inunctione ex oleis, fluxionem arcenibus.

Apparente pure laudabili, digestivo aliquod detergens immiscendum, donec omnino purum evadat vulnus. Vulnere deterso, tunc ossi derafo pulveres cephalici inspergendi, filamentaque arida adhibenda, labiis vero unguentum sarcoticum cum cerato diapalma, linteo triplici in vino decoctionis roborantiæ expresso & fascia, omnis oleis. Vulnus carne repletum, per epulotica nota cicatrice obducendum. Hoc modo tractatus & curatus fuit Iohann. Rudolphus Straus à Kassenburg, & Casparus Wirth molitor Xenodochii Ulmensis, qui rimam capillarem non penetrantem passi sunt, prope futuram coronalem.

Vulnus capitis cum fractura Calvarie capillari penetrante.

Cum autem, dum tentativè sic scalpris operatur Medicus, inveniat rimam, que secundam laminam penetret, eam nequaquam rasiatoris delere tentet (quoniam iis membrana cerebrum investientes facile offendi possint) sed relicta omni Chirurgia, procedat exiccantibus, quibus solis sæpius ægrotantes curantur, nec enim si maturè instituitur derafo, timendum est, quin natura materiam, qua per rimulam ad crassam cerebri membranam (dubio procul in parva quantitate.) descendit, possit resolvere, neque etiam post derafionem, dura mater per rimulam in secunda lamina remanentem quidquam recipit, quoniam excrementa vulneris ad defluxum apertæ, filamentis aridis quotidie exiccantur.

Interdum os scalpris derafum, & exiccantibus tra-

ctatum squamam separat, ut via, pro materia supra membranam collecta exitu, sit sufficiens. Hanc separationem observavi in Georgio Stürzel qui Anno 1639. in dextro principio rimam capillarem, que tamen utramque cranii tabulam penetravit, perpeffus, post derafionem rimæ ad internam usque laminam, & spontaneam desquamationem, felicissime curatus fuit, in Nosocomio patrio.

Quod si symptomata gravia rimam in secunda lamina comitantur, que materiam copiosam inter crassam membranam & cranium collectam arguunt, remotis scalpris, cranium incunctanter trypano perforandum est; juxta Hippoc. dictum text. 2. de vulnerib. capitis; postquam scalpro os deraferis, si tibi exigere sectionem videtur, secare debes, neque pati, ut res tertium diem excedat, priusquam seces, sed intra id spatium secabis.

Vulnus capitis cum evidente, sed angusta cranii rima.

Quando illius ratione, ex instrumenti qualitate, & accidentibus supervenientibus, certum est fissuram penetrare, tunc magna sanè diligentia exploret Chirurgus & consideret, an rima sit satis lata pro evacuatione materia, qua per ipsam ad membranam cerebri crassam defluxit, nec ne? non satis lata Chirurgiam trypano instituendam expetit. Medicus igitur ante omnia prædicat periculum, ut sermones stolidorum vitentur; angustiores enim cranii fractura majus habent periculum

quam latiores; nam rima stricta materiam exitum prohibet. Deinde statim vulnus ad operationem in cranio peragenda, nimis angustum scalpello informatum crucis, aut trianguli (eam scilicet quam locus affectus permittet) dilatet, labia vulneris, panniculumque cranii unguibus ab osse divellat, quo factò, ossi linamenta sicca, labiis vero stegnotico imbuta apponat, & in reliquis procedat, veluti in curatione vulneris pericranii.

Secunda, vel ad summum tertia post lesionem die,

¶

in pun-

in punctura præsertim duræ matris ab ossiculo) cranium modiolis, dum vires adhuc constant, perforandum: post triduum enim, & quamdiu adest aut imminet inflammatio, modiolorum usus est periculosus; neq; audiendi sunt, qui iuxta sententiam Pauli l. 60. cap. 90. astate diem septimam, & hyeme decimam quartam expectant, quoniam eo tempore instituta perforatio serum præbet auxilium, vires enim tunc debiles, & suspicari licet, cerebri panniculos à materia jam infectos. Quare Chirurgus in principio vocatus acceleret (fugiendo saltem juxta quosdam plenilunium, quoniam in eo cerebrum augmentatur, & cranio appropinquat, ita ut Chirurgus modiolis à Bânûcos non instructus, illud cum membranis facile ledere possit) operationem (maximè verò in compressione & punctione panniculorum; quia ad ista citissime sequuntur apostemata, & accidentia mala, monente Guidone de Cauliac de vulnerib. cap.) remotis è vulnere removendis, capite immobili reddito, labiisque per linteola artificiosè contactis Tab. XXX. Figur. V. (ne vel ab ambiente aère refrigerentur, vel ab instrumentorum contactu offendantur.) cranium aperiendum, & terebra propè rimam Tab. XXXI. Fig. III. in loco decliviore (nisi cum prohibeat sutura, que certis de causis, quantum fieri poterit fugienda est.) profaciliori exitu materia supra crassam membranam collecta. Primò autem adhibendus modiolorum mas, in cuius medio clavus est, & debite circumvolvendus, donec tale cranio imprefferit vestigium, ut ei modiolus femina firmiter iniistere possit. Dein remoto mare, trypani vertibulo modiolus femina dictus est adaptandus, qui fortiter & aequaliter, ut masculus circumvolvendus (donec ad laminam vitream devenit) & per intervalla commutandus, ne circumductione nimium incalescat. Immersionem modiolorum in oleo antiquam recentiores reprehendunt, eo quod oleo ossibus sint inimica, & instrumentorum aciem obtundant. Cum ad vitream pervenerit, non solum cautiùs & mitiùs terebra comprimatur, verum etiam sæpius eximatur ad conjectandum, quantum ossis perforandum adhuc supersit. Nec imitandus Glandorpheus, qui perforando pergit, donec excisa pars cranii trypano adhæreat: sed si os ferè excisum vacillare incipit, Chirurgus rectè omnium minimo, & debillissimo Tab. II. Fig. VII. inter os vacillans & firmum millo. illud hinc inde moveat, & volsella parte dentata extrahat.

Nota, propter sanguinem inter operandum ex diploide promanantem, operatio non est differenda, sed cautè acceleranda. Sanguis enim post perforationem & ossi-

culi detractionem, supra membranam delapsus gossipio specilli cochleari circumvoluto leviter abstergendus, foramenq; modiolis factum globulo ex filamentis aridis obstruendum, & statim fluxus iste sistetur.

Finita perforatione, & sanguine firmiter subsistente, asperitas foraminis instrumento lenticulari leviganda Tab. XXXI. Fig. VII. Si unum foramen modiolis paratum nondum videtur sufficiens, & alterum erui faciendum: ut ex Historia Happelii; Hebichii & Schneideri infra patebit. His ritè peractis, supra membranam duram per foramen demittatur linteolum ex serico rubro, vel lineo albo, instar orbis rotundum, filo alligatum (ut extrahi possit) oleoque rosarum completo & calefacto immersum Tab. XXXI. Figur. IX. ut materiam descendente in pus convertat, & membranas obmorsum, ab illius ossis defendat. Linteolo immisso, foramini globulus ex filamentis siccis indendus, ne pus in vulnere genitum ad membranam cerebri descendat: ossi detecto linamenta arida, labiis digestivo quodam illita adhibenda; desuper linimentum simplex (ne pus includat) perforatum cataplasma & fascia, cum inunctione partium vulnèri proximarum, ex oleis repellentibus, ad arcendum phlegmonem; Hic medendi modus strictè observandus, donec periculum inflammationis desierit; & admonendus æger, ut quotidie, religato vulnere, materia ad membranas cerebri de fluxu egressum, expiratione per nares, ore clauso, promoveat.

Apparente pure laudabili, supra membranam crassam, loco olei rosati, mel rosaceum colatum, cum linteolo, quod filo alligatur, est demittendum, ossi filamenta sicca, & labiis digestivo quodam detergente imbuta apponenda, pro mundificatione membrane crasse & vulnèri: externè continuandus etiam usus linimenti simplicis, emplastri Hippocratici, fascia & oleorum adstringentium.

Si vulnus mundum, & membrana à sordibus deterfa, conspicitur, omisso serico, & lineo linteolo & melle rosaceo, foramini globulus ex filamentis aridis indendus, os detectum pulvere cephalico aspergendum, ossi præterea filamenta arida, & labiis unguento quodam sarcoico illita admovenda, atque desuper ceratum diapalma cum linteo triplici, ex vino decoctionis capitalium rubro expresso, & convenienti ligaturæ apponenda sunt. His pergendum, donec os carne bona tectum, & vulnus ea repletum fuerit. Tandem epuloticis cicatrix inducenda est; Hanc medendi rationem optimam inveni in Georgio Seiz Rustico Idelhusano: de quo vide Gregor. Horstii observationem Chirurgicam XX.

Vulnus capitis cum fissura cranii penetrante, & satis hiante.

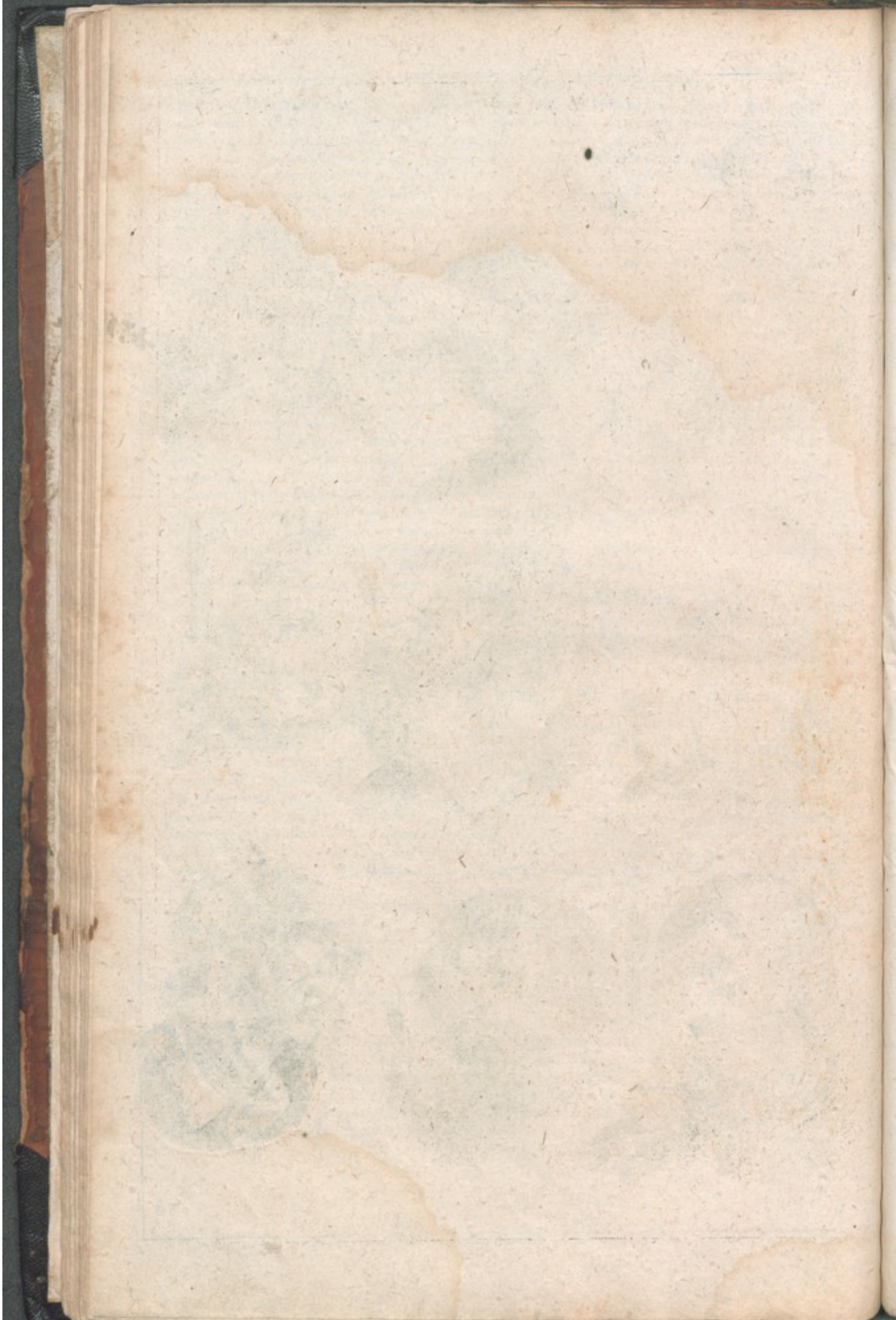
Si fissura hiat, ut pus peream liberè possit expurgari, neque perforatione cranii, neque dilatatione vulnèris per scalpellum, (quæ propterea unicè instituitur) opus est: Unde eos animadversione & reprehensione dignos rectè judicat Chalmetaus, qui nò tantum in parva cranii fissura (tamen nò penetret) verum etiam in ma-

xima rima satis audacter modiolum adhibent; quo errore non mediocri, curatio in longissimum tempus protrahitur, cum summo ægrotantis damno, & famæ Medici naufragio: qua incommoda, an ignorantia, an avaritia medentium adscribi debeant, anceps hæreo. Cum

igitur

TABVL. XXXIII.

igitur fissura magna modiolum rejiciat, quid Medico cordato & prudenti, in simili casu, tentandum erit? sequatur strictè curationem fissura angusta, post modiolorum usum necessariam & (omisso tamen trepano tanquam supervacaneo & noxio) supramembranam crassam demittat linteolum oblongum, magnitudini fissuræ respondens, filo alligatum, & oleo rosaceo imbutum &c: Hunc curandi processum extollet, adhuc superstes

Johannes Anwander, Ratiarius Kirchdorfenfis, in cujus sinistro syncipitis later. (anno 1633. Mense I. Nuario) fissuram inveni (tam lata, ut digitum majori proximum facillimè imponere potuissem) cum ingentibus duræ matris inflammatione, quæ præmissis universali- bus, ex oleo rosati, cum linteolo serico tepide admodum & cataplasmati Hippocratici diligentissimo usu, post tri- duum evanuit.

Vulnus capitis, cum læsione duræ matris.

Supra vulnus duræ matris, cum rima cranii satis hiante, demittitur pariter linteum sericum, oblongum, filo alligatum, & oleo rosarum imbutum: apparet pure bono, linteum novum melle illinendum rosaceo, & supra membranam demittendum, quæ deter- sa, vulnus ejus unguento de betonica liquefacto, & per foramen tepide infuso incarnandum. Cæterum os &

vulnus externum tractetur, uti supra in fissuræ cra- nii penetrantis, & satis hiantis cura indicabam. Cum verò fissura fuerit angusta, ut soluta membrana crassa topica applicari nequeant, tunc vulnus scalpello debite dilatetur, calvaria modiolis perforetur, omniaq; observentur, quæ supra de curatione rimæ angustæ leguntur.

Vulnus capitis cum læsione piæ matris & substantiæ cerebri,

Vulnera piæ matri vix infliguntur, absq; offensione sibi subjecti cerebri, quare abstinendū ab omni- bus oleosis & pinguibus medicamentis, pro- pter quæ substantiam cerebri facillè putrescere verè scribunt: quidam etiam mel rosaceum, ob suam acri- moniam & calorem, rejiciunt, & ipsi syrupum ex rosis substituunt: in hujusmodi tamen vulneribus, & sy- rupo & melle rosaceo sæpius, & nunquam cum no-

xa aliqua usus sum. Præ reliquis tamen remediis non sa- tis laudare possum illud unguentum, quod Hieron. Fa- bricius ab Aquap. l. 2. sui Pentateuchi cap. 20. describit, & felici successu sæpius adhibuit: cujus & ego virtutem expertus sum in Michaele Schneidero, de quo infra singularis extat observatio. Vulneri & rimæ pro- spiciendum, sicut in vulnere duræ matris moni- tum.

Vulnus musculi temporalis, cum læsione pericranii & vasorum.

Vulnerum capitis periculossima sunt ea, quæ mus- culi temporales patiuntur: velantur enim ex- terna sui parte pericranio, quod super ipsos ve- hitur & involvit: in interna verò parte nudi sunt & nudo immediate accumbunt ossi: Undè probè obser- vandum si pericranium (quod dictos musculos involvit, ab interna cerebri crassa membrana, per suturas cranij ortum) vel leviter saltem inflammabitur, quod statim in consensum trahit membranam crassam & tenuem, i- psisque subjectum cerebrum; periculosa etiam sunt mus- culorum temporalium vulnera, ob sanguinis proflu- vium, ex arteriis incisis, quod selectissima nonnunquam vix sistunt stegnotica. In simili casu nihil præstantius in- veni emplastro Galeni (cujus encomium videatur apud Zacutum Lusitanum Prax. Med. admirand. l. 1. ob- serv. 85.) ex aloë, thure, pilu leporinis exactissime tri- turatis, & cum ovi candido mixtis, quo vulnus impletur, ad obstruendas arterias: quo pretiosissimo remedio si sanguis non supprimeretur, ob crapulam aut furorem, valde ebulliens, optimo successu exhibentur gr. iij. sper- nioli compositi Crollii, & circa collum applicatur empla- strum (cujus mentionem facit Jonstonus in sua Idea

Medicinæ, c. de Hæmorrhag. narium) ex argilla sur- nacea, cum aceto rosarum acerrimo compositum, & fa- scia quatuor digitos transversos lata inductum, & quo- ties exiccatur renovatum, donec sanguinis fluxus, post horam dimidiam, vel etiam citius, mirabiliter consistat. Hæc tria autem remedia hic obiter annotare placuit, quoniam non solum in sistendo temporum sangui- nis fluxu miram vim exerunt, verum etiam deploratam narium, vel gingivarum hæmorrhagiam, quæ extra- ctionem dentis violentam sequitur, infallibiliter com- pescit, ut testabitur Johann. Jacobus Wäper, testor Fl- mensis, & Gallus Draittinger, Rusticus & capto Dor- nēst. attensis. Pulvis ore assumptus sanguinis ebullitionem refrenat, Emplastrum vulnere impostum, vasorum incisiones conglutinat, & illud collo applicatum san- guinis ad caput fluxum intercept. Hoc vulnus (ut & profundiores plagæ absq; tamen læsione cranii) consisten- tente sanguine per primam intentionem curari minime debet, sed, contra Vesalium, carne impleri, & dein cicat- trice obduci, summopere cavendo, ne ipsi inflammatio superveniat, quæ emplastro Hippocratico arcenda & depel- lenda.

Vulnus Musculi temporalis superficiale.

Primo sanguis siccus siccus suppis ovi albumine imbutus, & pulvere Galeni adstringente aspersis: altera die ablatis suppis, labia vulneris admutuum contactum uniendo linteolis, cerato diapalma, obductis, & in cruce applicitis; & partes circumcirca inungenda o-

leo rosarum, ad arcendum phlegmone: supra linteola emplastica etiam, ne decidant, ponendum est medicamentum, quod facultatem habet reprimendi humores (quale est, linimentum simplex, vel album coctum) & fascia cancer dicta.

Vulnus musculi temporalis, cum cranii rima angusta.

Cum autem cranium sub musculo temporali rimum conceperit non statim convenit carnem producere, sed rima quantitas expendenda, an sit lata, vel angusta, aut capillaris? Si capillaris est rima, & vulnus angustum, tunc illud globulis ex spongia paratis, si modo potibile, prout opus, dilatetur: sin minus possibile, cutis scalpello usque ad os cranii incidenda est, cautè tamen, ne aut vasa aut musculi fibrae per transversum incidantur. Si igitur Chirurgus vulnus in tempore dilatandum, cum rima cranii capillari, occurrat, statim pradicat inflammationem & convulsionem

partis opposita, dein illud (frustra prius tentatà dilatatione per spongiam) secundum fibrarum seriem incidat, ne accidentia pradicta, si forte supervenerint, artificiali vulneris dilatationi adscribantur: qua prognosis, in Germania praesertim, ubi Chirurgica operationes, non sunt adeo consueta, sicut in Italia & Gallia, diligentissimè observanda. Vulnere itaque secundum fibrarum ductus dilatato, carne musculosà ab osse separata, rimaque diligenter derasa, in reliquis procedat Chirurgus, uti supra in curatione vulneris, cum rima capillari & angustà, didicit.

Vulnus musculi temporalis, cum rima cranii satis patente.

Cum sub musculo temporali rima cranii satis hiat, ut materia, que ad duram membranam delapsa, sufficienter possit expurgari, tunc neque vulnus scalpello dilatandum, neque rima scalpello deradenda,

neque cranium ad latus rimae modiolis perforandum, recensita enim operationes (ob rationes supra, in cura fissuræ magna, allatas) in rima magna reprobantur.

Contusio capitis sine laceratione cutis, introcessione cranii, & suspicione alicujus fissuræ.

Mirabili successu curatur recens maclatorum animalium pellibus, praesertim verò canis vel muris, quae contusiones, dum adhuc calent, adhibita, & per viginti vel plures horas relictae, egregie dissolvunt. Si contusio unica pelle in totum non discutiat, altera ipsi admovenda. Cum verò non cujusvis sit canem excoriare, semper elegi pellem agninam, quae omnibus ferè horis potest acquiri, & reliquis parem digerendi facultatem obtinet.

Hoc unico, & experitissimo (nunquam enim me fefellit) remedio, praeter multos pueros & adultos, curavi puellam fabri lignarii 4. annorum, quae ob casum ab alto, magnam supra bregma contusionem passa est, quam

Medicus quidam novacula aperuisset, nisi ego ipsi adjunctus aperitionem dissuasisset ex Hippocratis lect. 8. Aph. 7. quo implicite docet, nullum affectum requirere chirurgiam, nisi medicamenta ipsi frustra fuerint applicata. Cum igitur symptomata sectionem urgentia absuissent, nec ullum remedium topicum adhuc frustra applicitum, ille spreta Chirurgia pellem agninam apposuit, ejusque miram efficaciam (non solum in hac puella, verum etiam posthac in adultis non raro) expertus, mihi sepius gratias retulit maximas, pro dato consilio & auxilio. Quapropter adhortor chirurgiae tyrones, ut nunquam contusiones, aliove tumores, scalpellis aperiant, nisi eos topicis rebelles inveniant.

Depressio cranii simplex, sub integra cute, in pueris.

Obtusiones cranii, integro sub corio, patitur nonnunquam depressionem simplicem, & citra rimum interdum fissuram solam, quandoque fissuram & depressionem simul. Depressio citra fracturam in solis contingit pueris, rima vero tam simplex, quam cum introcessione, in adultis saepissime evenit.

Cranium in pueris sub illa integumentis, & citra divisionem depressum, ita, ut tangentibus vel intuitibus fovea mediocris (& quam nulla praeva sequuntur symptomata) appareat, Paraus l. 9. c. 3. cucurbita

communi in suum situm naturalem optime reducit. Ingeniosissimus noster Hildanus, in eundem finem, excogitavit duo praesidia, cucurbitam nimirum corneam, & Emplastrum, quibus nihil conferentibus, ad sectionem cutis, & elevationem ossis, per suam triplodis cerebram, veniendum esse censet cent. 2. obs. 5. quae duae tamen operationes mihi neque necessariae, neque fructuosa, videntur. Non sunt necessariae, quoniam depressiones in pueris tales, quae cerebrum ejusque ventriculos comprimunt, quo minus spiritus animales laborari, elaboratique in

totum corpus distribui possint, sunt incurabiles. Non frustra sunt; quoniam primo, teste Hippocrate, vulnera capitis simplicia, & ex solacutis incisione, Medico negotium, & ægrotis periculum, afferunt: absque autem dubio negotium illud, & periculum augebitur, quando, præter cutim, etiam pericranium & os, ex instituto, inciditur. Quia secundo, dum elevatorium centro depressionis insigitur, foræa cranii facile increta: Qui tertio, cum torcular cranio adhuc tenero & molli, ad diploidem usque vi quâdam debeat insigi, certè timendum erit (quoniam elevatorii triploidis torcular a Galieno non est) ne internam cranii tabulam perforet, & casside membranam crassam ladat: Quia quarto, os tenerum aëri exponitur, unde nigredinem concipit, que corruptionis nota est: qua corruptio si natura separanda relinquatur, non raro interiora versus serpit, ita ut deorsum per scalpura vel excisionem cum nodiolis periculosam exposulet: neglecta autem Chirurgia vulneris curatio, cum periculo patientis, producitur. Qui autem os cranii puerilis superficialiter corruptum scalpura abraderet sibi proponunt, incrementum foræa expectent; Hinc læpientis est medici, omnem potius operam manualetn omittere, quàm nihil prodesse possit, quàm rationales Medicæ artis administrationes aliqua infamiae nota afficere.

His ego rationibus motus, in depressionibus puerorum, sine rima & seorsu accidentibus, ab omni Chirurgia abstineo, & crebra experientia suffultus, circa depressionem capillos abradi curo, & pellem agniculidam, cui decentis fasciæ cancer dicta ligatura, adhibeo, inunctis partibus vicinis, collo & temporibus præsertim, cum oleis adstringentibus, ad impediendum hæmorrhagiam, & præcavendam inflammationem. Si prima vice pelles tumorem non consumserit, aliam applico, relinquendo eam per diem iterum naturalem; Discussio tumore, si foræa tactu parva deprehenditur, nulla que symptomata, gravia adsunt, que partium sub cranio noxam portendant, pelli agnina ceratum diapalma Galeni lintheo latiori inductum substituo, pro corroboratione partis affecta. Hanc medendi rationem tutissimam esse, pluris mecum observarunt chirurgi illi, qui mihi in ejusmodi casibus sapissimè adstiterunt, inter præcipuos Ulme sunt, peritissimi præ cæteris Chirurgi George Nædlin & Nicolaus Neutte; quos testimonii causa nominare placuit. Modum quoque medicamentis tuto, nec magno quidem negotio, graves collisiones puerorum feliciter ad sanitatem restituendi, invenient Chirurgi Tyrone apud Julium Cæsarem Arantium, ad calcem doctissimi sui commentarii in Hipp. librum de vulneribus capitis &c.

Contusio capitis cum depressione, sed sine rima cranii, sub integra cute, in adultis.

In adultioribus ejusmodi foræa sub integra cute, rarisimè (in iis nimirum, quibus natura molle dedit cranium) vel certè nunquam sine rima, in cranio reperiuntur: si enim post dissectionem cutis rima in externa cranii lamina non apparet, timendum erit, ne inter tabula fissuram patiat, per quam materia ad cerebrum quidem descendere, sed iterum per eam evacuari minime potest. Hujusmodi fracturam observavi Anno 1692. Ulma in milite Suecico, qui ob depressionem cranii, secundo decubitus die, mortuus est. Ego sciendè cupidus, que tam cito mortis causa extiterit, cranium serrâ divisi, & inveni ejus internam laminam non solum fissam, sed etiam ossiculam (quod absque dubio cerebrum matres assidue pupugit) de se remittentè, integrâ existente, externa cranii lamina. Quoties igitur in adultorum capitibus talis appareret foræa, certissimum est calvariam esse divisam: Nisi enim fissum esset cranium, inquit Hipp. mediam desiderare nequiret. Sedposito, nondum tamen simpliciter concessio, dari introcessionem cranii sicioris sine rima, illa soli nature negotio (ut Felix Würtzius præcipit) committenda non est, sed cutis statim scalpello in triangulum, vel cruciformam,

incidenda, pericranium à cranio separandum, vulnusque hians globulis conservandum, non solum ut Medicus certior fiat, an cranium sit fissum, verum etiam, ut si depressionem comitetur rima (quod maxime timendum) rectè convenientis instrumentum adhibere possit.

Altera, post incisionem cutis usque ad cranium, die (si rima nulla in externa lamina oculis conspicitur, nulloque specilli globulo deprehenditur, nec aliquam, ob symptomata suspicari licet, hac integrâ existente, internam calvariae tabulam esse fractam) sumatur Terebelli (Tab. III. Fig. 1.) pars triangularis, a sterissimo notata, qua cranium, in centro depressionis, modo non ultra laminam externam leniter perforatur. Facto per terebellum foramine, terebra triploidis est insigenda, beneficioque superioris cochleæ tam diu circumvolvenda, donec insigatur parum interna lamina. Deinde cranium depressum, inferiorem triploidis instrumenti cochleam deorsumvolvendo, perpendiculariter erigendum. Cranio, quod erat depressum, levato, instrumentum triploidis removendum, vulnusque tractandum, ut supra de cura vulnerum capitis; cum denudatione cranii & sede instrumenti legitur.

Contusio capitis in adultis, cum depressione cranii & fractura laminae internæ, citra vulnus cutis & rimam laminae externæ.

Cum, cute capitis artificiosè incisa, exterior lamina appareat integrâ, & depressionem mala comitentur accidentia, dubitandum non est; quin tabula interior aliquam patiat naxam: quare cranium

in medio depressionis terebra triploidis affixum non erigatur, sed ad latus depressionis trepano perforetur, ut materia, qua, per fissuram lamina internæ occultam, ad cerebri crassam membranam defluxit, exitum habeat,

& cranium, quod introcessit, necessarii vectis operâ elevari possit.

In contusionibus capitis, cum forvea, in homine adulto, cuius integra in cruce, vel triangulum, incidatur, aut eius vulnus, pro trepano & vecte adhibendo non satis lata, scalpello dilatur. In contusionibus

verò sine forvea, neque scalpello, neque trypano, neque vectibus quidquam est tentandum, sed sola pellis agnina contusioni apponenda, nisi symptomata superveniant, quæ fracturam cranii indicant, scalpello vel modiolis opus habentem.

Introcessio cranii, cum rimâ in medio depressionis latâ.

Si depressioni calvaria jungitur rima (quæ, nisi sit latis hians, cranii denudationem à pericranio requirit) evidens, ea vel est in medio depressionis, vel ad latus. Quæ in medio depressionis, ea vel est lata, vel angusta. Si rima est lata, & depressio modica, cranium elevetur vecte, Tab. II. Fig. VII. quando rima la-

ta, & depressio modicâ major apparet, submitatur vectis robustior Tab. III. Fig. II. Quod si, cum rimâ latâ, multum intercessit calvaria, tunc allegati vectes parum valent, quare triploidis elevatorio Tab. III. Fig. III. B. erigenda est.

Introcessio cranii, cum rima in medio depressionis angusta.

Ad depressionis terminos, cranium modiolis excidatur, dein duorum foraminum interstitium serrula mea versatili Tabul. V. sine omni læsionis metu, auferatur, non solum, ut prædictorum vectium

aliquis cranio submitti, verum etiam, ut ossicula, quæ interdum ab interna cranii lamina separantur, & instar aculei crassam, vel etiam tenuem, cerebri membranam pungunt, vossella eximi queant.

Introcessio cranii cum rimâ, ad latus depressionis lata, & angusta.

Rima in medio depressionis vel est lata, vel angusta. Si lata, tunc vectis conveniens cranio submitatur. Si angusta, similiter ad rimæ latus sanum & detectum calvaria modiolis perforetur, & vectium beneficio erigatur. Si vectis, per unum foramen submissus, cra-

nium attollere nequit, paretur etiam foramen secundum, dein foraminum interstitium serrula versatili separaretur, ut in quocunque fissura dilatata loco necessarium vectis instrumentum applicari, eoque cranium reduci possit.

Vulnus capitis, cum dedolatione cranii.

Nullam operationem manualement exposcit, sed carne obducenda, ut calvaria scalpri recens derasa: vid.

infra observation. Alphons. Schadai: Patricij Ulmensis.

Contra fissura

Quam Hippocrates calamitatem appellat, inventa curatur, ut contusio cranii cum fractura, sub integra cute, incisione nimirum cutis per scalpellum, separa-

tione pericranii ab osse, & (si rima penetrans fuerit angusta.) cranii perforatione, per modiolos, &c.

Punctura cranii non penetrans, & penetrans.

Terebelli delectatur Tab. XXXIII. Fig. I. punctura que non penetrat. Cum verò utramque perforat laminam, cranium modiolis aperitur, adhibendo ipsi puncto clavum modiolis maris, donec vestigium aderit, cui semine possint insistere: quæ duæ operationes, ut citò, tuto & jucundè peragantur, pericranium ab osse separandum est.

Traditur curandi modus, fracturas & vulnera capitis, certe præstantior est eo, quem Felix Würtzius lib.

de curat. varior. vulnere cap. 7. 8. & 9. commendat, nostrique passim in Germania barbitonsores, tanquam Apollinis oraculum sequuntur, non raro tamen cum magno agrotantium vitæ periculo. Neque miror, quod curatio votis sapissimè non respondeat, cum citatus Würtzii locus multos errores contineat, quos tyrones animadvertent, si brevem, & Hippocraticam operandi & curandi rationem, cum Würtziana, vel obiter saltem, contulerint.

TABULA TRIGESIMA TERTIA.

De abrasione puncturæ cranii, sectione vasorum temporalium, curatione ancyloblephari, suffusionis perfectæ, & egilopis: ratione firmandi oculum.

Fig. I. ostendit, quomodo punctura cranium non penetrans, post sectionem cutis & detectionem ossis, Terebello, Tab. III. Fig. I. delectatur.

FIG. II. digitus, pilis derasis, locum sectionis, va-

forum temporalium, quæ sit inter verticem, musculum temporalem & frontis, inquirat: explorat etiam, an vas ipsi subiectionis sit vena, vel arteria. Si, maxillâ inferiore motâ, digito persentitur musculorum tempo-

temporalium motus, in altiore loco vena vel arteria quaerenda est: vas est arteria, si percipitur pulsus, vena si nullus.

Alteram manu curatur, ancyloblepharon. Palpebra autem vel inter se, vel cum alba, aut cornea, aut utraque oculi tunica, coalescunt. Palpebrarum coalitus inter se curatio, peragitur scalpellis falcatis (Tab. VIII. Fig. VIII. cuius apici annexus est psillus & acutus ex argento globulus) operâ, qui immittitur ab interiore angulo, ubi nunquam ferè cohærent, inter oculum & palpebras (ut partem retusam oculo, & secantem palpebrarum commissuram opponat) usque ad exteriorem: deinde digito locus incidendus pertinetur, antequam secatur, quo percepto palpebrarum commissura incidatur. Sectione factâ, inter utramque palpebram linamentum interponatur, ne denuò coalescant.

Ubi palpebra tunicis oculorum adhærent, adversus scalpellus (qui nihil aliud est, quam latior specilli pars Tab. VIII. Fig. VI.) magna moderatione inter palpebram & tunicam oculi immittatur, quo separentur ea, quæ cohærent sine læsione, si fieri potest, utriusque par-

tis. Si tamen aliquam lædere fuerit necesse, potius palpebra adnata, quam oculus incisionem patiatur. Post liberationem verò oculi à palpebra, interponatur etiam linteam mundum, ne iterum invicem glutinentur.

FIG. III. in dextro oculo exhibet suffusionem in Figur. IV. acu deponendam; insuper tuberculum tunica-tum, internasum & sinistri oculi majorem angulum, subortum, & ad interiora ruptum (quod ægyptem vocant) curari medicamentis nequit, unde tuberculum volvella dentibus apprehenditur, & in fundo circumciditur scalpello (Tab. II. Fig. I.) ita tamen, ut aliquid de caruncula spongiosa relinquatur, secus enim perpetuum sequeretur lachrymarum profluvium per genas.

FIG. IV. docet, quomodo ante depositionem suffusionis perfectâ, oculus sanus gossipio & fascia claudatur; locum quoque, ubi apponitur acus, (Tabul. VIII. Fig. IV.) quem describit Albucasis l. 2. c. 23. seqq. verbis: pone acus extremitatem propè tunicam corneam, per crassiem radii (seu specilli obtusi) in ipsa albedine oculi, qua respicit minorem seu externum angulum.

De suffusione.

Cataractâ perfecta, matura & consummata, quæ in pelliculam, ut vocant, concrevit, hanc ab ambitu pupillæ, cui accrevit, discernere, immissa acu per tunicam corneam, ultimum est remedium: quod si feliciter succedat, eo momento, quo detractio facta est, visus restituitur. Antequam verò incipiatur operatio, Oculista consideret, an unus, vel uterque oculus, patiatur. Quod si utroque oculo obducto patientes cæci penitus existant, facilius sit ad operandum, quoniam peius metuendum non est, licet non bene succedat operatio. Unico vero tantum læsio, cum sanus ad visionem sufficiat, minus temerè opus tentandum, præsertim si pellicula seu tela non omninò concreta, quæ interdum triump, quatuor, quinque aut plurium annorum spatium vix perficitur. Neque tamen materia pelliculam efficiens, ullo modo incrassanda, veluti hæc quæstionem Joh. Baptistæ Silvaticus Controv. 36. elegantissimè decernit. Et licet plerique Auctores requirant mediocrem humoris concretionem, experientia tamen constat, cataractam facilius deponi, quando perfectè concreverit. Nam quæ immatura est, mollis & mucosa adhuc, apici acus non resistit, nec integrâ removeri potest, sed si ipsa rursum concreverit, vel callosior facta, vel aequo humore perfusa facit, ut agri non tantum nihil videant, sed & omnis spes sanationis, per reiteratam operationem (quæ si his instituat certè frustra fit) ipsis adempta; quod etiam accidere solet, si instrumenti acuminè, humor vel crystallinus vel vitreus, corum a tunica, offenduntur, vel solum vena in ambitu pupillæ laceretur. Ex quibus patet, quod hoc remedii genus valde anceps sit & dubium, & ob ejusdem summam difficultatem, facile error irremediabilis committi possit: unde sanitas temerè, ut consueverunt circumforanci (qui pudore, licet promissa non præsent, minimè erubescunt, dum modo eos spes alacri lucris,) nunquam est promittenda patienti,

sed diligentia. Ego, ut rem fatear, hanc chirurgiam nunquam tentavi, quamvis instrumenta parata habuerim, sed eam vidi bis ab Italo, bono successu administrari, in uno oculo Nobilis cujusdam Patavini, & Monachi Veronensis. Operator autem, qui erat Patavinus, Chirurgiam sequenti instituit modo. Preparato corpore, & implo-rato Numinis Divini auxilio, elegit conclave aliquod mediocri lumine perfusum, & die sereno ac tranquillo, tribus horis ante prandium, ægrum adhuc jejunum, in sella propè lectum collocavit (à cuius tergo erat aliquod fulcimen & pulvinar) ita ut versus lucem spectaret, ex opposito sedili Chirurgus agrum, diductis cruribus, cum sella exceptit, illiusque manus utrinque femoribus suis innitentes sustinuit: à tergo agri, minister (caput patientis erectum & firmum ambabus manibus tenens) oculum dextrum, qui sanus erat, gossipio & fascia obvolvitur Tabul. hujus Fig. IV. Quo factò, inter Chirurgum & patientem pulvillos posuit minister, ut operantis brachium firmè sustineri possit. Vid. apud Guilhelm. Fabricium Hildan. cent. 4. obs. XVI. instrumentum, quo cubitus Chirurgi, veluti basi aut columnæ, firmisimè incumbit. Hoc pariter peractò, Chirurgus pollice dextro fricuit oculum affectum (palpebras claudendo, moxque recludendo) & masticato prius semine feniculi, halitu ejus fovit: Postea sumpsit acum auream (quoniam suffusio deponenda fuit alba, argenteam verò instrumentum requiritur, cum humor concretus fuerit niger, vel alterius coloris) quæ longa, manubrio striato & intorto, ad firmiorem apprehensionem, versuque cuspidem acutissima, & sensim attenuata sit. Tab. IX. Fig. IV. Hanc itaque manu sinistra, propè oculi sedem, innixa in latere oculi externo, in albo parùm ab iride distante, paulò altiore sede quam in medio, impressit, & quidem non violenter, sed sensim eam contorquendo, donec corneam tunicam penetraret, intrusit: quod ager facillè tulit,

cum

cum minimo doloris sensu : sic intrusam acum mox versus pupilla foramen, ubi tela accrevit, direxit, & usque ad pellicula interiorem sedem paulatim propulit, quod commodius fiebat, cum per corneam acus aurea videri potuisset. Eo blandè adaptà, & ut telam ab ambitu foraminis removeret, aliquoties sursum & deorsum ducta (cum prima vice non semper succedat.) depressit, & alicubi liberatam pelliculam, acupenitus, ubi adhuc adharebat, separavit, ac deorsum, in infimam scilicet, & obscuram oculi sedem, deposuit : Cum pellicula infra pupilla regionem devenisset, Chirurgus oculum clausit, & acum per quadrantem horæ reliquit, ut tela in parte inferiore, in quam decussa est, permaneret, quod cognoscitur, si ex oculi commotione pellicula non redeat. Interim cavendum, ne in depositione cataractæ, illa in plures partes scindatur : portiones enim illa licet depressa fuerint, facile tamen rursus in pupilla sedem deferuntur, & illic fluitando visum obscurant. His omnibus rite peractis, etiam benè successit depositio, pupilla iterum nigra apparuit, & ager mox videre cepit. Tandem palpebrâ depressâ, oculoque clauso, acum sensim rursus extraxit, ne materia, suffusionem qua fecit, in pristinam sedem restueret, aut humor vitreus, seu crystallinus, laderetur. Nec est aquei humoris effluxus metuentus, cum foramen in crassa hæc tunica factum, statim post acus exemptionem, rursus collabatur.

Operatione sic finita, oculo restituto & sano, attramen utroque clauso per 6. dierum spatium, quotidie, ter aut quater, apposuit gossypium ex una parte imbutum aqua rosarum & faniculi, cui modicum croci & pulveris faniculi addidit, pro corroboratione : ad præcavendam vero inflammationem fronti applicuit linteum unguento illi tum ex ovi albumine conguassato, & pulveribus Galeni adstringentibus, supra gossypium & aensivum modo dictum, aliud linteum, & fasciam alligavit. Ab eo tempore, agri victus ratio non fuit libera, sed tenuis solum concessa. Et ne visus, luce multum nondum assuetus, obruatur, ut in tenebris, obseratis undique fenestris ligneis, aliquandiu moram traheret ager, & sensim luci assuesceret, præcepit. Ut etiam spiritus nulla vi ad oculos ferrentur, præcavit omnem vehementem motum, atpote tussim, sternutationem, clamorem, conatumque magnum in reddendis excrementis alvi & vesicæ. Supinus cibum & potum sumpsit, neque surrexit ad alvum deonerandam, sed vas ex ligno recipiens ano submisit : atque ita ager pristinam lucem adeptus, diligentiprophylacticorum usu, & gestatione fonticuli, brachio inusti, per plures annos incolumis vixit. In utroque oculo suffusionem juxta Celsum, me præsentem, felici quoque successu deposuit Vlmx 1037. Mense Decembr. Domino Tobia Neubronnero, & Domina Kazenboeckin Ophthalmiater insignis. N. Marianus, Origine Romanus. Atque hæc de suffusione, feliciter deposita, dicta sufficiant : quæ ex observatoricina mea ideò transtuli, ut Medicina studiosi, si circumforanei, quibus hodie ut plurimum curandi conceduntur, ipsis præsentibus non rite procedant, haberent quod corrigere possint. Et cum suffusionis Chirurgia omnium subtilissima sit, eam Cels. l. 7. c. 7. de natura oculorum & eorum suffusione luculentissime proposuit, quem consulat le-

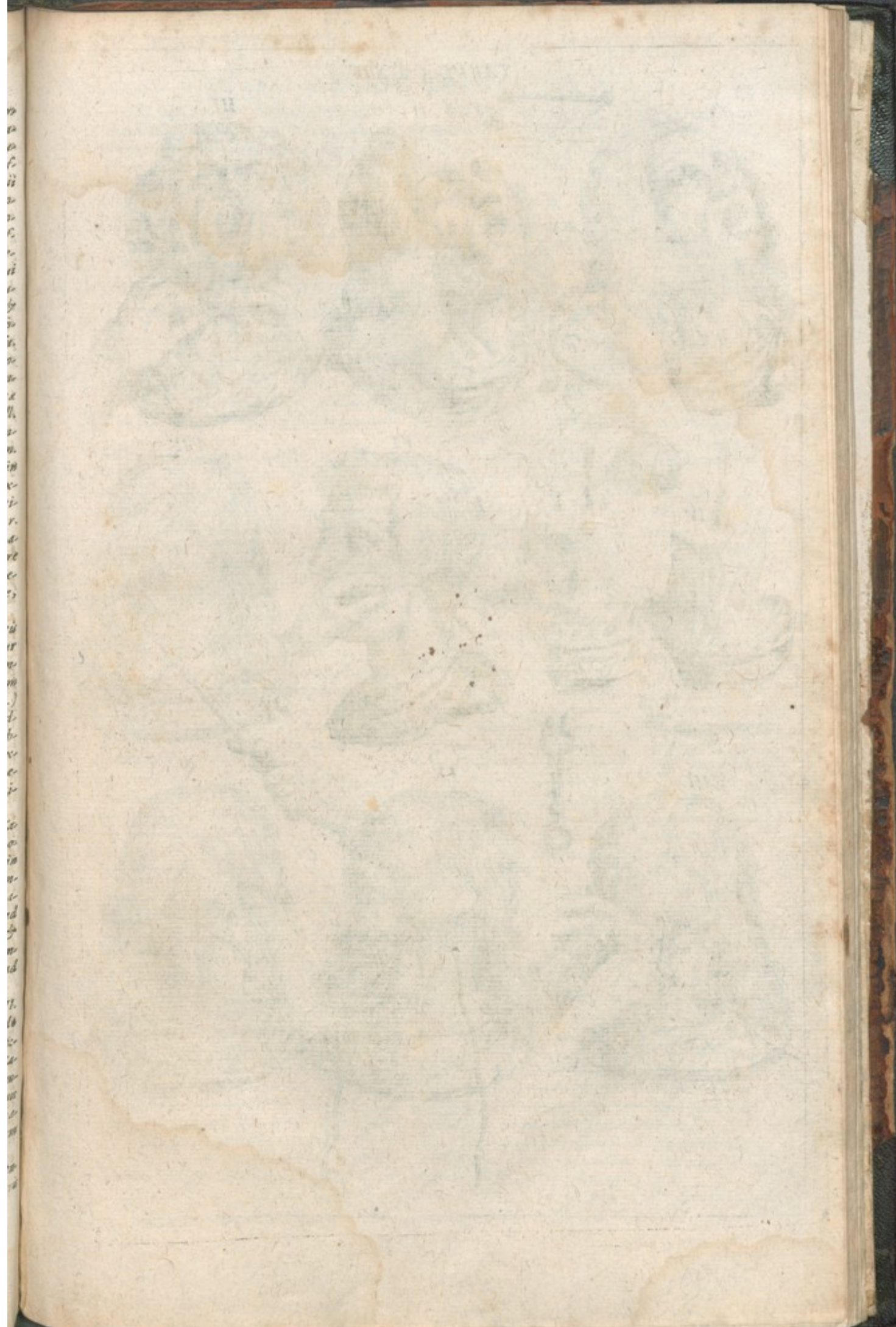
ctor, & qui plura desiderat, adeat Platerum, vel Georgium Bartisch Oculistam Dresdensem. Pro discussione cataractarum incipientium, multæ reperiuntur apud Auctores collyriorum descriptiones, quibus præstantissimi effectus ab eis tribuuntur : ego expertum habeo Fel. Lucii piscis modico sacchari mistum, quod post purgationem totius, & adhibitum vesicatoriam retro aures, sinistro oculo ex fratre nepotis instillatum, septimana spatio suffusionem, in principio existentem, resolvit : quod remedium sapius feliciter usurpavit Adrianus Spigelius, qui præter hoc mihi valde commendavit oleum hepatis mustelæ fluviatilis, de quo vid. Forestus l. 1. c. 15. & aquam Martin. Rulandi Ophthalmicam, & illam sociadem, utpote valde utilem & Neapoli in magno usu. Hanc descripsit Joh. Anglicus in Practica sua, quam Rosam Anglicam appellat, ejuoque mentionem facit Sennerius Pr. l. 1. p. 1. sect. 2. omisâ tamen descriptione, quæ talis est : xv. Fenicul. Rut. Euphras. Verben. Tormentill. Beton. Rosar. Endivia sylvestr. Callitrich. Anagall. Pimpinell. Chelidon. Papyri, paon. Fol. vitis, Apii, Agrimon. Caprifol. ana p. æq. Terantur & prid. ponantur trita in vino albo : Secunda die in urina pueri venerem non experti : Tertia, in lacte mulieris ; & quarta in melle optimo, quo tempore destillentur, & ad usum reserventur. Ambas has aq. in usum nunquam revocari, eas demum juvenuti studiose, præter institutum, proponere volui, ut effectus earum, quæ mihi à celeberrimo Medico summo perè commendatæ fuerunt, datâ occasione, explorarent.

FIG. V. monstrat foramen post excisionem tumbræ in angulo majore tunicati : supra hoc foramen ponitur cannula (a. Tab. I. Fig. 1.) ut oculum defendat, & compressione cutis vicina sensum obtundat, dum os nudatum vel cariosum, ferramento olivari (b. Tab. XIX. Fig. VI.) candente, & per cannulam immisso, aduritur. Ossi adusto filamanta carpta apponantur, donec squama ossi abscidat, de in sinus fistulosus spongiola, vino aluminoso expressâ, & instrumento umbellato compressus, agglutinatur, quo agglutinato, ulcus sarcoticus, & ultimo epulotica tractandum.

FIG. VI. monstrat oculum dextrum annulo (c. Tab. VIII. Fig. V.) firmatum, polypum de nare dextro pro-pendentem, & sectionem tumoris sub cute tunicati in maxilla superiore exorti : cujus folliculum imprudenter adamante (d.) ruptum, evacuatâ materia specillo luto a cute, & subjectis musculis, separavi usque ad radicem, quem scalpello (Tab. XI. Fig. II.) præscidi, & ossiolum cauterio actuali (Tab. XIX. Fig. VII.) optimè candente retigi : quo factò, vulnus linteolis emplasticis ad mutuum contactum adduxi.

FIG. VII. exhibet vasculum vitreum (c. Tab. VIII. Fig. X.) oculo alligatum, per cujus infundibulum oculi affecto collyria guttatim instillantur : de in modum extrahendi enaribus polypum instrumento ab Hieron. Tab. l. ab Aquap. invento, polypum in super forcipe apprehensum, & extra forcipem collocatum. Mazzuchii Glandorpius elegantissimum tractatum conscripsit de natura & curatione polypi, quem ejus curatores summo cum fructu perlegent.

FIG. VIII. ostendit, quomodo inter excisionem tum-

moris tunicati, qui inter musculos superioris labii, ad magnitudinem ovi gallinacei, subortus, honestissimam & pulcherrimam matronam, non sine dolore, planè deformem reddiderit, labia pro excisione tumoris à se invicem, hamulis duobus, fuerint diducta, vid. infra sing. Histor.

FIG. VIII. Monstrat excrescentiam carnis instar fungi, in anteriore palati parte, retrò dentes incisivos, exortam, qua magnitudine nucem juglandem superavit, & quoties digito, veltiam lingua, levitèr saltem, tangebatur, magnam sanguinis copiam profudit: de quo cas. vid. infr. singul. obs.

TABULA TRIGESIMA QUARTA.

De abscissione uvulæ corruptæ, perforatione asperæ arteriæ, inustione occipitis, & modo parandi acu ignita setaceum in nuca, & auriculæ lobo.

FIG. I. ostendit medietatem uvulæ sphaeloc tentatam, qua, antequam corruptio serpat, & integram uvulam, cum vicinis partibus, afficiat, filoper annulum (a. Tabul. IX. Figur. VII.) admoto & constricção pracidenda est.

FIG. II. preparato annulo (a. Tab. IX. Fig. VII.) minister speculo oris (Tab. XI. Fig. IV.) linguam deprimat (Tab. XXXVI. Fig. VII.) Chirurgus verò partem uvulæ corruptam, annulo apprehendat, dextraque sive sinistra filum (b.) notatum vehementer attrahat, & sic uvulam arctissime constringat. Facto ad uvulam nodo, filum (c.) forcipe abscindat, & extracto instrumento, utrumque filum extra os propendere relinquat, donec uvula, secundo vel tertio die, decidat.

Si uvula ob influxum pituitæ relaxabitur, optimo successu pulvis, ex alumine crudo & pipere albo mistus, inflatur. Modus autem ejusmodi pulverem inflandi talis est: Lingua, speculo oris (quod Chirurgus sinistra teneat) depressa, mox dextra cochlear (d) pulvere repletum uvulæ admoveat, deinde fistulabasin (e) ore arripiat, & inflando pulverem in cochleari admotam uvulæ undique aspergat. vid. Guilb. Fabrit. Hildan. cent. 2. observ. 21. de uvulæ relaxatæ curatione.

FIG. III. Aspera arteria in affectibus laryngis, qui suffocationem minantur, à Chirurgo Anatomia non ignaro tutissime perforatur, modo sequenti: Inclinato agrotantis capite retrorsum, non solum ut aspera arteria reddatur conspicua, verum etiam ut longior fiat, & ejus interstitia membranosa magis appareant, atramento ducenda est linea, per mediam & anteriorem colli longitudinem, ferè usque ad juguli cavitatem. Deinde digitis tangendum est caput asperæ arteriæ, hinc ex anteriori parte exactè digito finis laryngis ingrediendus, quo invento descenderè oportet, usque quo tres aut quatuor asperæ arteriæ annuli præteriti sint (tres quidem in brevi, quatuor in collo longopraditis, quem terminum cognoscimus vel sensu vel ratione: sensu in collo excarni: ratione verò, imaginantes conjicientesque latitudinem trium circulorum, quo in casu contulerit, asperam arteriam alicujus sani videre.) ut ibi sectio fiat, non autem statim sub larynge, ne inflammatio, sectioni facile superveniens, laryngi communicetur, antea plusquam satis occlusa. Inventus ita locus membranæ, inter duos circulos cartilagineos medius, atramento signandus est secundum latitudinem colli: postea cutis cum subjecta membrana carnosâ, hinc inde digitis ministri, pol-

lice scilicet & indice utriusque manus, apprehensa per longitudinem lineæ ad laryngem ad jugulum facta (sic enim nullum periculum est, ut vasa, nervus aut musculus, lædatur.) scalpello salcato (f.) secanda, ita ut transversa linea in medio sectionis sit, & ipsa sectio tam longa faciendâ, ut dilatata pollicis transversâ latitudinem contineat, & scalpelli ancipitis (g) usum admittat.

FIG. IV. Sectione factâ, digitis labia vulneris diducenda, & sanguis spongiâ (i) abstergendus, ut muscoli duo, qui asperæ arteriæ immediatè incumbunt, & sternohyoidei appellantur, appareant. Tum muscoli, quos alba quadam distinguit linea, per longitudinem manubrio scalpelli (h) ut asperæ arteriæ corpus in conspectum veniat, diducendi sunt.

FIG. V. arteria apparente, spatium retuso hinc inde hamulo conservandum, donec sectio per aciem spatia dimidia g. inter unam & alteram cartilagineam fiat transversa. Scalpellus autem tam altè immittendus, ut ad cavitatem asperæ arteriæ penetret: cujus penetrationis indicium erit, si spiritus cum murmure per vulnus exibat. Hinc cannula (k) argentea, foraminata, incurvata, magnitudine vulneri arteriæ exactè respondens, brevis, ne interna arteria latera attingat, alata, ne à spiritu intro trahatur, filisque duobus alligata, ut extrahi & firmari possit, vulnere arteriæ factò immittenda, in eoque tam diu relinquenda, donec merus inflammationis præterierit. Postea extrahatur cannula, & renovato, si opus fuerit, cutis & membrana carnosâ vulnere per scarificationem; labia adducantur suturâ, adductaque conserventur lintæolis emplasticis, & decenti ligatura.

FIG. VI. ostendit letaceum auriculæ sinistrae lobo inustum, pro interceptione materia, qua illinc per venam, ac nunc perforatam & adustam, quotidie fluxit, ad nutriendum & augendum tumorem, qui ex crassiore basi de collo propendens, ob venas jugulares, & arteriæ carotidis internum ramum, neque amputari, neque cure separari potuit. Escharâ butyro ablata, setaceo immisi annulum primò plumbeum, donec illud undique consolidaretur: quo factò, plumbeo substitui aureum & margarita pulcherrima adornatum, qualem hodie mulieres Arabum in utroque aurium lobo gestare decorum existimant. Hæc annellatione non modò fuit impeditum tumoris incrementum, verum etiam per accidens intantum decrevit, ut patiens nobilis, thorace induto, ipsum facili negotio occultare potuerit: De excisione & amputatione tumorum cum folliculo vid. Tab. XXXV. Fig. II.

FIG. II. monstrat inuisionem occipitii adu-
rum ferramento candente & rotundo, ubi apoplexia, a-
liorumque soporosorum affectuum, est periculum. Solet
autem occipitis cavitas ferramento candente aduri,
potissimum in infantibus nuperrime natis, & pueris la-
ctentibus, quos gravissimus ille morbus, quem comitia-
lem vocant, frequentissime infestat, ob eorum cerebri
temperiem frigidam & humidam. Pro huius morbi, tam
curatione quam praeservatione, Medicina praesentaneum
invenit auxilium, nempe occipitis inuisionem, qua ut tu-
tissima est, ita etiam humores pituitosos, qui caput ag-
gravant, saepe numero, cum manifesta utilitate, revel-
lit, derivat, & evacuat. Hinc etiam occipitis inuisionem, in
quibusdam locis, tam frequens est, ut Florentia nulli,
vel certe paucissimi, inveniuntur pueri, qui eam non statim
post baptismum sustinuerint. Abrasis igitur capillis
ferramentum occipitis cavitati, quae est inter primam &
secundam colli vertebram, respondens, ovale & oblon-
gum (Tab. VII.) candescat, quo cavitas in exiguo pericu-
lo tenella aetate, & extra paroxysmum, semel & leviter
saltem tangatur. In majori vero periculo, proveciore
aetate, ipso paroxysmo, & ubi per multos dies locus aper-
tus conservandus est, ferramentum, bis vel ter, altius
adigatur. Postea loco adusto applicetur, vel butyrum cum
diapalma, vel triapharmacum, ut eschara decidat, qua
ablata, ulcus per necessarium tempus detineatur aper-
tum, & fluens cerato sacro aut diachylon; ultimo cicat-
rice educatur cerato de cerussa, vel alio epulotico.

In eodem loco setaceum tribus instrumentis, forcipe
nimirum, acu ignita, & setone paratum, evacuat
humores, qui caput replent, revellendo ab oculis ad cer-
vicem; derivat, qui ad partes oris & pectus desuunt, &
intercipit, qui ad spinalem medullam artuumque juncturas
destillant. Cum autem tanta sit setacei utilitas,
visum est ejus inducendae rationem & modum, in stu-
diosorum gratiam, verbis & figuris aliquot subiicere.

Ager scabello humili insideat, & Medicus digito
indice locum pro setaceo aptum, seu cavitatem illam, qua
est inter primam & secundam colli vertebram, inquirat.
Qua percepta, capilli statim deradantur, & locus perfor-
randus atramento scriptorio per longitudinem notetur,
ita ut linea in media cavitate fiat: ne autem medius ille
locus fallat, ager rectam cervicem chirurgus offerat. Mox
chirurgus ambo foramina adhaec recedenda, tum a dextris,
tum a sinistris, similiter atramento scriptorio signet, ut
utriusque signi interstitium sit unius & dimidi transversae

digiti, plus minusve, prout aegri cutis crassa, aut tenuis
suerit.

FIG. VIII. Loco signato, atramentoque exiccato, a-
ger caput retrorsum ita inclinet, ut cutis panniculusque
caruosus laxentur: hinc chirurgus cutem, & membranam
carnosam, digitis primo a musculus subjectis abducat,
dictorumque integumentorum, quam plurimum
siceripotes (intactis tamen cervicis musculus, ob convul-
sionis, aliorumque accidentium malorum, timorem) tenaculâ
(l. vel m. Tab. VIII. Fig. I. II. & III.) idoneâ com-
prehendat, ad se trahat, & arcte constringat, ad bonam
laborantis tolerantiam, vel potius ad dolorem, ut sic
constrictis nervis pars perforanda quasi obtupefcatur & pa-
riens sensum pyrotici, alias satis dolorifici, minus perci-
piat. Ea autem ratione, cutem & membranam, forcipe
apprehendat, ut anteriori linea per longitudinem cavitate
ducta, & utriusque foraminum faciendorum nota, per for-
cipes foramina oculis objiciantur. Deinde acam (n. Tab. VII. Fig. IV.) optime ignitam, ut facilius & citius
peneret, per utrumque forcipis foramen, icu quasi oculi
trajiciat, iterumque extrahat.

FIG. IX. Postea immotâ forcipe, puntale, quod in una
extremitate globulum obtinet cereum, in altera sericum
funiculum habet adnexum (Tab. VII. Fig. V.) transmittat,
funiculumque, ovi albumine imbutum, trahat usque ad
medietatem, butyro recenti illitâ, ibique immotum relinquat.

FIG. X. His factis utrumque serici extremum ad
anteriora colli & pectus ducat, & partem linteae quadrup-
plici aquâ rosarum & albo ovi, ad prohibendam inflamma-
tionem, expresso, atque convenienti fasciâ, deliget.
Sequentibus, plerumque usque ad sextam, diebus, ante-
quam funiculum, nunc ad dextram, nunc ad sinistram,
paululum ducit, eam funiculi partem, qua cuti submit-
tenda, aliquo digestivo oblinat, & extra diploma quadrup-
plex, dicto medicamento expressum, apponit, quousque
ulcus bonum generet pus, & timor inflammationis praer-
terit. Tunc funiculum submitendum sequenti, vel simi-
li, unguento illinat.

℞. Terebinth. Venet. in aq. malv. lot. ʒi.

Syrup. ros. ʒss.

Pulv. turbeth. & Rhab. ana. ʒi. M. pro Ung.

& desuper emplastrum ad fonticulos Tab. ultima Litt. L.
descriptum, applicet, quam diu ulcus aperit tenere est
animus. Ultimo funiculum, sensim & sensim, extra-
hat, & cutim musculus subjectis adglutinet, imposito cera-
to divino, plumactolo quadruplici & ligatura compressiva,

TABULA TRIGESIMA QUINTA.

De sectione setacei, evulsionem pilorum oculos irritantium, excisione
tumorum cum folliculo, curatione palpebrae superioris, quando nimirum vel
relaxatur, vel contrahitur, staphylomatis, & pterygii, vulneris labiorum in
gena medianibus plagulis emplasticis ad murum contactum adductione, & oris lepo-
tini correctione.

FIG. I. est modus parandi setaceum cum forcipe, Tab.
VII. Fig. X. & scalpello, Tab. XVIII. Fig. VI. depi-
cto, quem Guil. Fabr. Hild. cent. 1. obs. 40. describit &
priori, qui ferro candente, praeserendum censet, propter
ea quod ignis tum partem desiccat & roborat, tum etiam

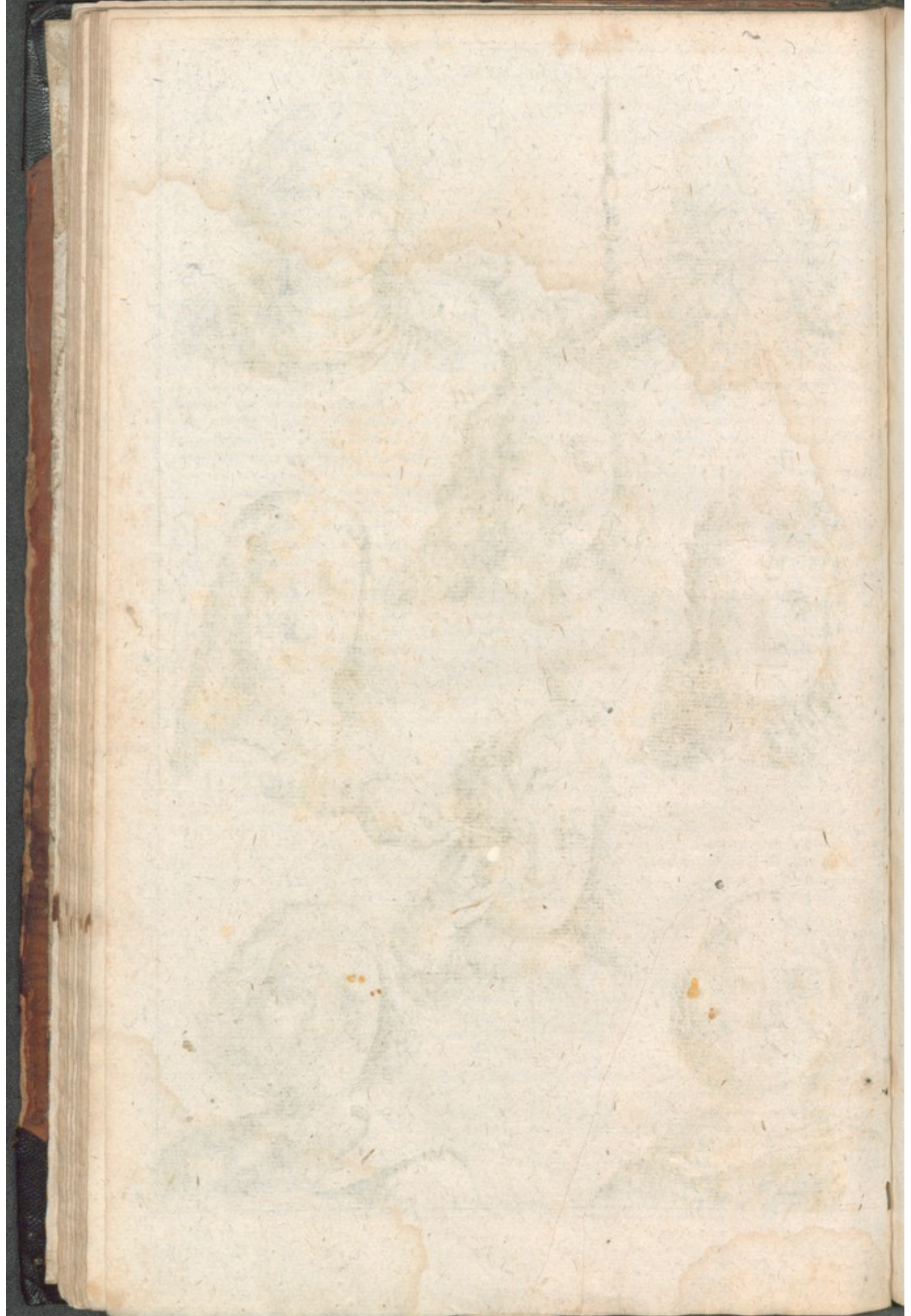
agrotantibus dolorem, & horrorem, inserat. Quoniam
vero scicitas illa butyro recenti corrigitur, dein calor
& dolor mediocris, ad attrahendos peccantes humo-
res, multum valent; acrique a sectione aquae abhor-

Fig. I

TABVL. XXXV.

II

reant, quam ab inuisione, neglectis Hildani rationibus, quam plurimis se accenno inuissi optimo etiam successu, ratione decipiendi egrum obseruans, quem Tabul. XXX. Figur. VII. tradidi.

Fig. II. monstrat. exuisionem pilorum, in palpebris Paulinam; Palpebra digitis inuertatur, pili oculum pungentes & irritantes uolcellâ extrahantur, cutisque globulo specilli candente comburatur, ut condensetur, ne pili in eâ iterum renascantur. 2. Excisionem Atheromatis, quod in medio frontis enatum, magnitudine nucem juglandem superat. Inciditur in hâc figura cutis, qua atheromatis folliculû tegit, per transversam, scalpello aliâ falcato, in quarta uero figura per longitudinem, ut integer abscessus cum sua tunica, separari possit. Incisionem frontis transversam considerabiles sequuntur affectus. Incisis namque per transversum fibrâ musculorum frontis, supercilia dependent, & palpebrarum apertionem impediunt: succedit etiâ paralyssis palpebrarum incurabilis, ob incisionem nervorû: quod expertus est Adrianus Spigelius, in leui tantum vulnere nervi frontis, ut annotavit in Fabr. corp. hum. l. 7. c. 2. Quia tamen huiusmodi tumor in medio musculorum frontis oriebatur, sectioque transversa paucissimas musculorum fibrâs ladebat, eam nulla sequebatur aut paralyssis, aut aliud vitium, quod palpebrarum elevationem impediret. Ut autem atheromatis huius excisionem melius intelligatur, tumorum tunicarum curam hic brevissimis describam uerbis.

Tumores tunicati, ut meliceris, atheroma, & steatoma, aut uelut tenui pedunculo ficus propendent Tab. XXXIII. Fig. II. aut latiore basi partibus quibusvis inhaerent. Propenduli non exciduntur, sed amputantur adimum in pusillanimitis, filo ad suporem partis constricto, & relicto, donec tumor decidat; in cordatis scalpello. Quodsi, post tumoris propenduli abscissionem, sanguis copiose profluat, aut filum aliquid de radice relinquat, tunc, ne recidiv. sit metuenda, locus ferro candente leuiter tangatur, escharâque ablata, cicatrice obducatur. Hic chirurgia modus expeditissimus est, & ob ulcus paruum ac aequale, curatio compendio transigetur. Qui latiore basi partibus incumbunt, uel sunt exigui, uel mediocres, uel majores, uel maximi; exigui nucem arellanam, mediocres juglandem, majores ouum gallinacem, & maximi peponem magnitudine aequant. Maximi, ob uenas & arterias, separari nequeunt, hinc amputandi sunt. Amputatio autem, seu abscissio, juxta Hier. Fabrit. ab Aquap. fit forcipe, qui recipit & constringit totum abscessum, ad ejus radices, qui postmodum, ad euirandum sanguinis profluvium, scalpello incidentibus ignitis, praefecatur totus supra forcipem (qualem depingit Guilh. Fabr. Hild. cent. 2. obs. 2.) absque eo, quod cutis à folliculo diducatur. Locus deinde concoquentibus, mundificantibus, sarcoticis, & epuloticis tractetur. Reliqui exciduntur, non amputantur. Excisio autem fit hoc modo.

Primò patients, tum ad lumen illustre, tum ad chirurgum, quam commodissimè uel in sella, uel in lecto, collocandus est; & si timidus sit, siue puer, siue samina, siue alius pusillanimitis, manibus ad dorsum retractis religandus, ne uel doloris impatiens sectorem in agendo uariè manibus impediât, aut pavens quoquo uersum a-

gitetur, ut ex Hipp. de offic. Medic. Marcus Aurel. Severin. l. de abscessib. anom. c. 23. monet. Collocato aegro, capilli (si tumor est in capite, alias opus non est) deradantur, atramentoque signetur sectionis longitudo, quâ incidat, quanta est tumoris rotunditas. Interdum tumor postulat duplicem & cruciformem cutis incisionem, & tunc incisio prima longior sit, quam secunda. Fit unica incisio supra tumorem exiguum & mediocre, praesertim cum musculo frontis, uel temporali inhaeret, ne transversim ledantur eorum fibrâ, aut uasa. Cruciformem sectionem requirit mediocri proximis & major: eam etiam admittit tumor capillis rectus. In simplici & cruciformi tamen incisione cavendum, ne folliculus subjectus incidatur, in meliceride praesertim, euacuatur enim humor, & concidit tumor, ut folliculus difficulter separari possit. Neesse enim est, tunicam, qua materiam melli uel pulcicula similem continet, integram auferri: nam si uel minima illius portio relinquatur, renascendi illius occasio praebebit. In steatoma autem, cum ad ipsa illa pinguedo, uel solidior seui substantia, difficulter effluat, in folliculi lesione usq; adeo uergens periculû non est: quod si non concidat abscessus, leui occasione tunica potest diduci. Debet igitur scalpellus falcatus, quo sola incidatur cutis, acie exterius recuruatâ habere Fig. II. Factâ sectione, uel una per longitudinè, uel duplici per cruce, latior specilli pars Tab. VIII. Fig. VI. inter cutim & folliculum, qui diuersim acate habet colorem, immittatur, qua sensim folliculus apprehensus à cute diducatur, quod facile fiet, quoniam folliculus cuti non ualde adheret. Quod si folliculus in circuitu cuti magis adhereat scalpelli obliqua manu derenti acie (Tab. II. Fig. I.) & subter manubriolo scalpelli Tab. XII. Fig. IV. separatur. Inter separandum sanguis effluens spississimè spongia abstergendus, ne sectorem turbet. Si chirurgus ad fundum folliculi peruenierit, uenam, tumori nutrimentum afferentem, scalpelli acie, per transversam oportet incidere, ne uel minima relinquatur folliculi portio, & tumor regeneretur. Hoc per acto & folliculo ad unguem extracto, uulneris labia (si laxiora prius cutim redundantem refecerit, deinde) coniungat (dimissa ob patientes multis doloribus iam peritosa futura) linteois emplastici in cruce appositis. Hâc ratione duo atheromata, ad magnitudinem ouis auferri accedentia, in genu religiosi casusdam felicissimè curati.

Quod si folliculus iam sit ruptus, uel per se, uel per chirurgi incuriam, tum necesse est, ut uel tumor reuertatur, uel remaneat ulcus fadum, & ferme incurabile. Ubi considerandum tempus ruptionis. Si modo sit ruptus, immittatur, inter cutem & folliculum, latior specilli pars, uel scalpelli manubriolum, donec membrana tumoris in totum fuerit separata. Quod si multo ante sit ruptus, uel septicis consumendus in timidioribus, uel ferramentis candentibus in fortioribus: quo consumpto uulnus concoquendum, mundificandum, carne replendum, & cicatrice obducendum. uide Actium Teatr. 4. serm. 3. cap. 7. & 8. & Celsum l. 7. c. 6. de cura meliceridis, steatomatis, & atheromatis manuali, quam his uerbis describit. Omnia derasa ante, si capillis conteguntur, per mediam in longitudinem, uel cruce oportet incidere: sed steatomatis tunica quoque secunda est, ut ef-

fundatur quicquid intus coit, quia non facile à cute, & subjecta musculorum carne, ea tunica separatur. In ceteris, ut meliceride, & atheromate, ipsa tunica involuta servanda est. Protinus autem cute incisa, tunica alba & intenta se ostendit. Tum, scalpelli manubriolo, tunica diducenda à cute & carne est, ejiciendaq; cum eo, quod intus continet. Si quando tamen ab inferiore parte tunica musculus firmiter inhaeret, ne is ladataur, superior pars illius tunicae forficula decidenda, alia, vel reliqua portio, ibi relinquenda. Ubi tota tunica exempta est, ora vulneris committenda, sibi laque seu futura, (modò eam admittat aeger) his injicienda, & desuper medicamentum glutinans dandum est. Ubi vel tota tunica, vel dimidia, quae musculo firmiter inhaeret; vel aliquid ex carelicum est, post erodentia, vel leviculum ignem, pus morientia adhibenda sunt.

FIG. III. ostendit, in dextro oculo, palpebrae superioris relaxationem, & in sinistro ejusdem curationem: quam Hier. Fabricius ab Aquap. crudeli & obsoleto Celsi chirurgi praefere, & sequentibus verbis commendare videtur: Ego autem, quando oculum superior palpebra operit, pono unum glutinum (seu linteum glutino meo imbutum).

R. Sang. Dracon.

Thuris.

Sarcocoll.

Mastich. ana ʒ. F. Pulvis, & cum ovi albumine agitato fiat mixtura, instar mellis, crassa.)

cum duabus vel tribus habenis supra totam superiorem palpebram; alteram vero simile priori linteo, quoad habenas, supra supercilium in frontem, tum ambas, vel omnes tres habenulas superiores attractas inferioribus habenulis alligo. Et ita aperitur oculus, sit quoque, ut spatio temporis congruo, curetur palpebra relaxata, beneficio dicti glutinis adstringentis & siccantis, & palpebram ac frontem contrahentis. Haec curandi ratio optime succedit, quia non tantum exiccat quod influxit; verum etiam novum humoris affluxum prohibet, quam expertus sum, in nobili quadam femina, teste Joh. Georgio Baulero, qui huic fidem adhibere noluit, donec ipse effectum, cum admiratione, viderit.

FIG. IV. ostendit in fronte sectionem cutis cruciformem supra atheromatis folliculum, de quo supra Figur. II. Sectione per scalpellum falcatum, cutis facta, eam, si specillo separari nequit, Chirurgus à folliculo diducere incipiat scalpello Tab. II. Fig. I. quod ut recte assequatur, caute incedat, cultrumque transversum potius quam rectum adhibeat: rectus enim nimis velociter incidit, & folliculum necessario laedit.

In dextro oculo vitium τὸ λαγυφτάλιον (quod est, quando palpebra superior oculum contegere nescit.) exhibet, in sinistro curationem, ab Aquap. inventam & propositam, quam mitissima est, & si continuatur, felicissima. Applicetur linteum glutino imbutum, tribusque habenulis appensum superior palpebra (1) & aliud gena, ita ut superior linteum ex adverso, cum suis habenulis respondeat (2) Glutino exiccato linteoque cuti firmiter

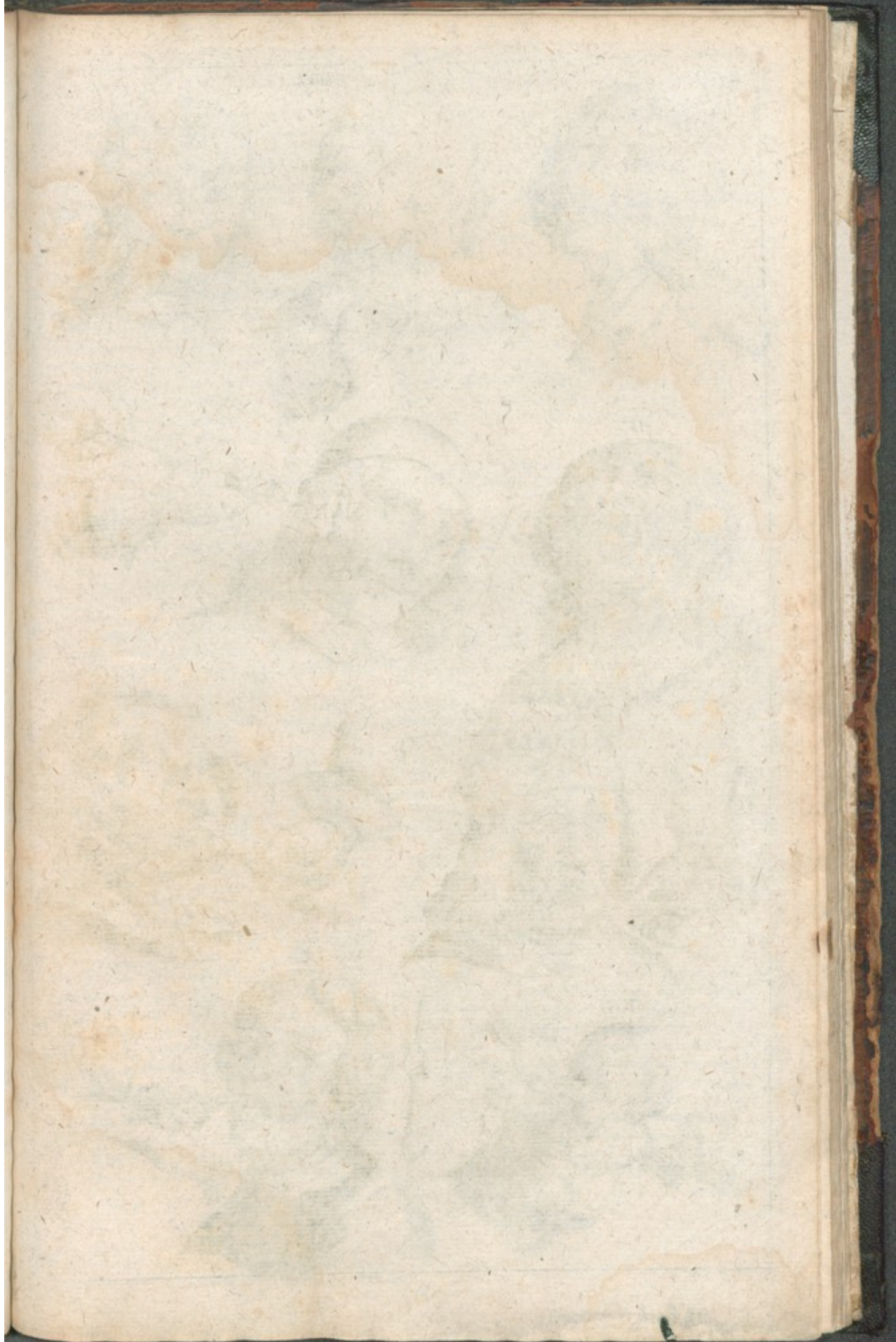
adherentibus, eorum habenula invicem alligentur valenterque subinde adstringantur. Quod si haec duo linteae non sufficiant, tertium, cum suis habenulis, applicetur fronti supra supercilium (3) & quartum gena infra secundum, & tertio ex adverso respondens (4) apponatur, quibus similiter agglutinatis, habenula colligantur, nodos duplici adstringantur, sic fiet, ut palpebra superior distendatur, adque inferiorem perducatur palpebram, & oculum tegat. Hunc curandi modum ipse nunquam sum expertus, sed administrare saepius vidi.

FIG. V. docet staphylomatis (quod interdum latiore habet basin (b) quam sit ejus corpus reliquum, quandoque angustiore (a) reliquo.) curationem, quae fit per constrictionem appellatam. Si staphyloma fuerit in dextro oculo, commodissime aeger ad pedes Chirurgi collocatur, capiteque reflexo ipsius genibus innititur: Si vitium in sinistro, patiens sella chirurgi adversa insideat.

Staphylomatis, quod angustum obtinet fundum, constrictionem Celsus lib. 7. c. 7. describit. Ductis palpebris ad ipsas radices, per medium staphylomatis fundum transverse (ab eo angulo, qui manui dexterae est commodus, ad alterum) acu daulina, seu filum duplicatum, ducente, deinde medio fili duplicati inciso, acueque remotâ, unius lini, seu fili simplicis, duocapita ex superiore parte, alterius ex inferiore strenuè adstringere inter se oportet, quae paulatim secundo id excidunt. Chirurgia autem hac, & sequens, adhibetur, non ut visus jam perditus revocetur, (hoc enim impossibile est) sed ut moderatus decor aegrotanti reparetur.

Staphylomatis, quod latiore habet basin, curationem Paulus Aegineta lib. 6. de re Med. c. 19. tradit: Acum igitur sine filo, ab inferius sursum, per staphylomatis fundum trajicere, & alteram acum, duplex filum ducentem, ab oculi angulo, qui ad manum est dextram, ad alterum, per staphylomatis fundum transigere, & manente priore acu, quae trajecta fuit sine filo, fili ansam seu medium secare & ablatâ acu, alteram staphylomatis partem ad superna, alteram ad inferna, per fila deligare oportet. Hieronym. Fabric. ab Aquap. se, in utroque staphylomate, utitur filo serico, simplici & non torto, atque etiam rubro, quoniam tinctura etiam strictionem atque sectionem adjuvat. Filius in utroque vitio constructis album ovi concutiat, lanaque exceptum oculo imponatur, ad arcendam inflammationem. Altera die, post solutionem fasciae, oculus lenibus medicamentis tractetur, donec fila, unâ cum staphylomate decidant.

FIG. VI. ostendit curationem pterygii, quod ab interno oculi angulo ortum, ultra pupillam se extendit, & visum impediens, operam requirit Chirurgicam, quae quinque manibus peracta optime succedit, si eo, qui indicabitur, modo instituat. Aegro, ut in staphylomate remotione dictum, recte collocato, Chirurgus palpebra, tum superiori tum inferiori, linteum applicet glutinatorium, quorum utrumque habenulam longam, quam ministri manus ab oculo longè distans apprehendat, adque se trahat, ut palpebrae diducantur, & absque incommodo Chirurgi operantis, diducta conferantur. Alius minister oculum annulo Tab. VIII. Fig. V. firmet applicito.

placito. Palpebris hac ratione diductis, oculoque per anulum firmato, Chirurgus hamulum, mucrone suo modice incurvatum Tab. VIII. Figur. IX. pterygio elevando circa medium papilla cactus submittat, ne corneam oculi tunicam ledat, deinde acum modice inflexam, qua fistulam ex serico simplex, & rubro colore tinctam habet transmissum, sub pterygio, per hamulum submissum, elevato trajiciat, sibi ambobus capitibus manu sinistra apprehendat, & pterygium, filo distentum, manubrio scalpelli Tab. XII. Fig. IV. in dextra detento, à medio usque ad extremum, sensim & sensim separet. Quo factò, filum removeat, & partem unguis separatam hamulo apprehendat, apprehensam distendat, & separationem pterygii manubriolo scalpelli continuet, donec ad majorem oculi pervenerit angulum, ubi unguis scalpello Tab. XII. Fig. II. tam accurate excidendus, ut neque ex eo aliquid relinquatur, quod ulceratus vix ullam recipiat curationem; neque ex caruncula aliquid detrahatur, ne affectus, quem quædam vocant, excitetur. Hæc expleta Chirurgia, appo-

nantur oculo exiccantia, de quibus vid. Sennert. Fabrit. ab Aquap. & Celsus.

FIG. VII. ostendit vulnus genæ dextræ, & fissum insertum, & labium superius in medio ad dentes incisivos, insertis ossis leporini, fissum.

FIG. VIII. monstrat dictorum affectuum curationem. Vulneris labia ad mutuum contactum ducuntur, & appositis linteis Emplastice adducta conservantur, donec consolidentur. Os vero leporinum sequenti modo corrigatur: Labium fissum in utraq. parte hamulis apprehendatur, & à gingivis scalpello idoneo Tab. II. Fig. I. separatur deinde linteum inter gingivas & labium, ne rursus vicem agglutinentur, immittatur, & glutinum utrinque, cum habentibus applicetur: quo factò, labia fissura forfice renoventur, & renovata ad mutuum contactum adducantur suturis, quæ, ne tam cito abrumpanitur, attractis glutini habentibus conserventur, donec labia in totum, beneficio Balsami Hispanici, coalescant.

TABULA TRIGESIMA SEXTA.

De dentis cariosi adustione, buccam offendentis excisione, ægro-
tantium, ore validè constricto, nutritione, foraminis in palato p. n. facti ob-
structione, liquoris in aures periculosa infusione, dentium constrictorum didu-
ctione, maxilla inferioris depressione, vinculi sub lingua incisione, faucibusque inha-
rentium exemptione.

FIG. I. docet, quomodo dentes cariosi & perforati, ad cariem sistendam, ferramentis candentibus (ex Tabul. XI. X. petitis) & in foramen adactis adurantur.

FIG. II. monstrat, quomodo dens in alieno loco genitus, & buccam offendens, ferramento Tab. XI. Figur. II. excidatur.

FIG. III. exhibet applicationem infundibuli, Tabul. X. Fig. XI. delineati & descripti: cujus extremitas intra gingivas extremas immittitur angusta, latior cibus liquidum excipit, & per angustam ad œsophagum eorum, qui valde constrictos habent dentes, demittit.

FIG. IV. monstrat palatum ex luc Gallicâ erosum a deo, ut foramen illud in nasi etiam cavitate penetraret, & vocem articulatam pronunciariprobiberet: quod instrumento aureo, cui spongiola fuit adnexa obturavit, ut patiens verba articulatè & distinctè profere potuerit. Post usum decocti, foramen illud ferramentis candentibus tetigi, quod natura, separatis prius aliquot officulis, carne replevit: ulcus carne repletum, collutionibus oris, & errhinis exiccantibus, cicatrice obduxi.

FIG. V. admonet Chirurgi et yrones, ut in curandis aurium affectibus liquores convenientes blandè potius instillent, quam per siphonem auricularem violenter immittant, ne membrana tympani rumpatur, & incurabilis auditus gravitas subsequatur.

FIG. VI. dentes constrictos valide que commissos diducit instrumento dilatatorio Tab. IX. Fig. IX. adumbrato, ne ager fame pereat: ubi dilatatorii usus non conceditur, felicissimo successu clysteres nutrientes in anum infunduntur, quod expertus sum in Melchiorè Jussè qui ob-

vulnus ventriculi per 14. dies solis clysteribus nutritus.

FIG. VII. ostendit applicationem speculi oris, ad explorandos faucium affectus summe necessari Tabul. XI. Fig. IV. deprimit enim prædictum instrumentum non solum linguam, sed etiam maxillam inferiorem depressam conservat, donec loco affecto penitus perspecto medicamenta fuerint adhibita. Spatula ad latus posita, pluribusque perforata foraminibus, sola plurimumque deprimitur lingua, ut oris vitia innorescant: spatula annulo, qui acie præditus, absterguntur crassiora lingua excrementa, quæ ipsi, in febrilibus ardentioribus ut plurimum, tenaciter inhaerent.

FIG. VIII. docet modum incidendi vinculum sub lingua nimis strictum, & loquelam, ut putant, impediens: quod obstetrices passim ungue, & barbitiones nostros imprudenter phlebotomo dilacerare solent, non raro cum magno sanguinis profluvio, & dolore, qui aliorum postea malorum causa existit, que Hier. Fabrit. ab Aquap. cum annexo Chirurgiam hanc debite administrandi modo, verbis sequentibus recenset. Præter linguæ depressionem, & detersionem, tertia lingua chirurgia est, ut administratur, quando subiectum lingua vinculum inciditur, de qua antequam dico, vos admonitos velim, de obstetricum ubique locorum temeritate, qua passim, & sine discrimine, in quocunque recens nato infante, digiti indicis ungue, quem paratum & acutum ad id perpetuo gestant, incidunt, sub eorum lingua ligamentum, quod incisionis opus nisi præstarent, posse in futurum loqui infantem nequaquam credere possunt: quasi verò natura (ô admirabilem & nondum satis exploratam obstetricum ferè om-

inimium inscitiam) non possit loqui homo, qui locutionem, tanquam hominis propriam actionem, obinet, sine alicujus fatua mulierculæ operâ, qua ipsi auxilietur, & præsidio sit. Et ego vidi infantem nuperrimè natum, qui dum diutius detinebatur, ut expectaret secundinas, neq; plorabat, ne quicquam molestum perſentiebat, postquam verò obstetrix vinculum sub lingua imprudenter incidit ungue, statim ex dolore ploravit. Sed hoc minimum est, illud certè longè majoris momenti est, videlicet propter eam unguum Chirurghiam, inflammatione abortâ sæpe numero infantes papillam genetricis vel nutricis conductæ, apprehendere nequeunt, neque lac sugere, propter quam causam sapissimè moriuntur infantes, aut lactentibus intumescunt mamma, quod adhuc longè pessimum est, parentes etiam potius vel in partum immaturum ac difficilem: vel in simplicem impotentiam apprehendendi papillam, vel in quodcunque aliud vitium, quam in veram obstetricis imperitæ culpam rejiciunt. Quæ cum verissima, miror valdè, quod lege sancitum cautumque non sit, ut prohibeantur infantum neces, ab obstetricibus sapissimè illatæ. Vos igitur moneo, ut præcipiat, ne unquam obstetrices filios, prolemque vestram aut aliorum, unguibus ad linguam attingant. Quod si vinculum illud in lingua majus fuerit, poterit quocunque ætatis tempore excindi, quod ligamento tamen huic raro, imo rarissimè, accidit, quia natura non hominem conderet ad loquendum idoneum, nisi etiam instrumenta ad id aptissima, construeret concederetque. Quod si ex centum millibus unus nascitur infans, cum ligamento majore, quod Chirurghiam exposulet, nihil interest, sive statim post partum, sive post lactationis tempus, sive postea, à Chirurgo exercitato, incidatur. Quod si hoc eveniat, solemus præcipere, ut ager linguam extradentes exerat, quam Celsus quidem volsella dentatæ parte, sed nos forcipe apprehendimus. Interdum neque volsellâ, neque forcipe linguam apprehendere possumus, ut in infantibus aut pueris, qui linguam exerere aut nesciunt, aut nolunt. In his curandum ut plorent, deinde posito inter duos digitos, pollicem v. mirum & indicem sinistra manus, linteo quodam tenui & aspero, quo lingua apprehendatur, foras trahatur, sursum revellatur & incurvetur, ut vinculum appa-

reat, quod extra tandem manu excidimus. Sumpsiq; (non phlebotomo barbitonorum vulgari & inepto, sed) scalpello ad cuspidem modicè recurvato vinculum lingua, si majus, quam par sit, transversè secamus, semel, bis, iterumque, donec universum sit dissectum, magna cura adhibita, ne subjecta vasa, (quorum incisionem sequitur sanguinis fluxus, huncque aut suffocatio, aut ad minimum virium, in tam tenerrima ætate, dispendium) violentur, quod sub perito Anatomia Chirurgo venire non potest, qui vasa sub lingua exactissimè novit, & scalpello falcato evitat. Huc usque Hier. Fabric. ab Aquap.

FIG. IX. docet, quomodo spina piscis, vel ossiculum angulatum, vel aliud inter comedendum faucibus inherens, nec in ventriculum descendens, convenientibus instrumentis extrahatur, vel in ventriculum depellatur. Eximuntur hæc extranea variis modis. Si sint in conspectu, volsellâ Tab. IV. Fig. I. rectâ apprehenduntur, & è faucibus extrahuntur, adhibito interim oris speculo. Quod si spina, ossiculum, vel alia, hiante ore & lingua speculo oris depressa, in conspectum non veniant, cum altius in guttur descenderint, tunc volsella recurvata Tab. X. Fig. I. apprehensa verò instrumento Tab. X. Fig. II. sapius gula immisso, impacta educantur. Alii, à cibo, ventriculum digitis, vel penni oleo amygdalarum dulcium inunctis, & in fauces demissis, ad vomendum irritant, ut a nâ cum cibo spina, vel quodcunque extraneum per os expellatur. Verùm cum dictis modis & instrumentis, sæpe frustra spinarum & ossiculorum extractio tentatur. Hieron. Tab. Ab Aquap. sumit candelam, ex cera alba ad crassitiem digiti minimi consecram, & non nihil incurvatam patienti tradit, ut ipse eam in fauces demittat, donec impulsus corpus extraneum in ventriculum descendat.

Nonnulli, in eundem finem, majores deglutire bolos jubent. Aliqui globulum plumbeum filo fortiter alligant, quo sæpius deglutito & retracto illud, quod gula firmiter inheret, in ventriculum detrudunt. Cuius res gula infixæ, nec instrumentis per os eximi, nec alio modo in ventriculum descendere potest, Fabricius ab Aquap. ex Paulo & Leonide, totum negotium natura & tempori committit.

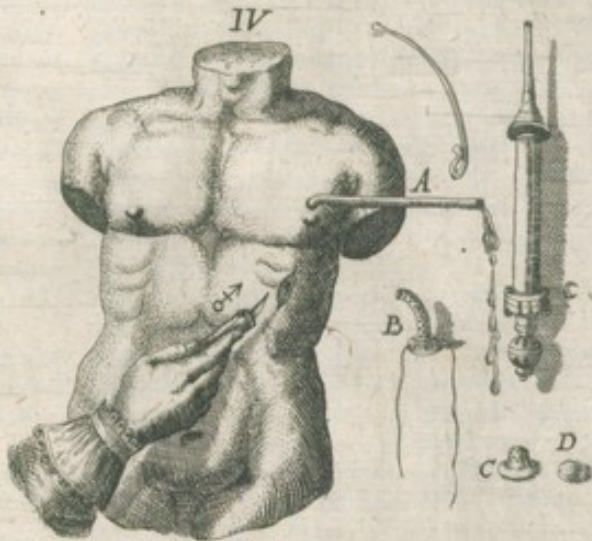
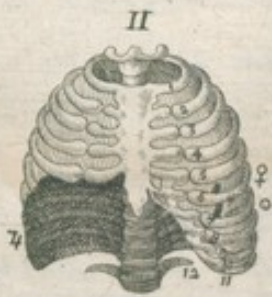
TABULA TRIGESIMA SEPTIMA.

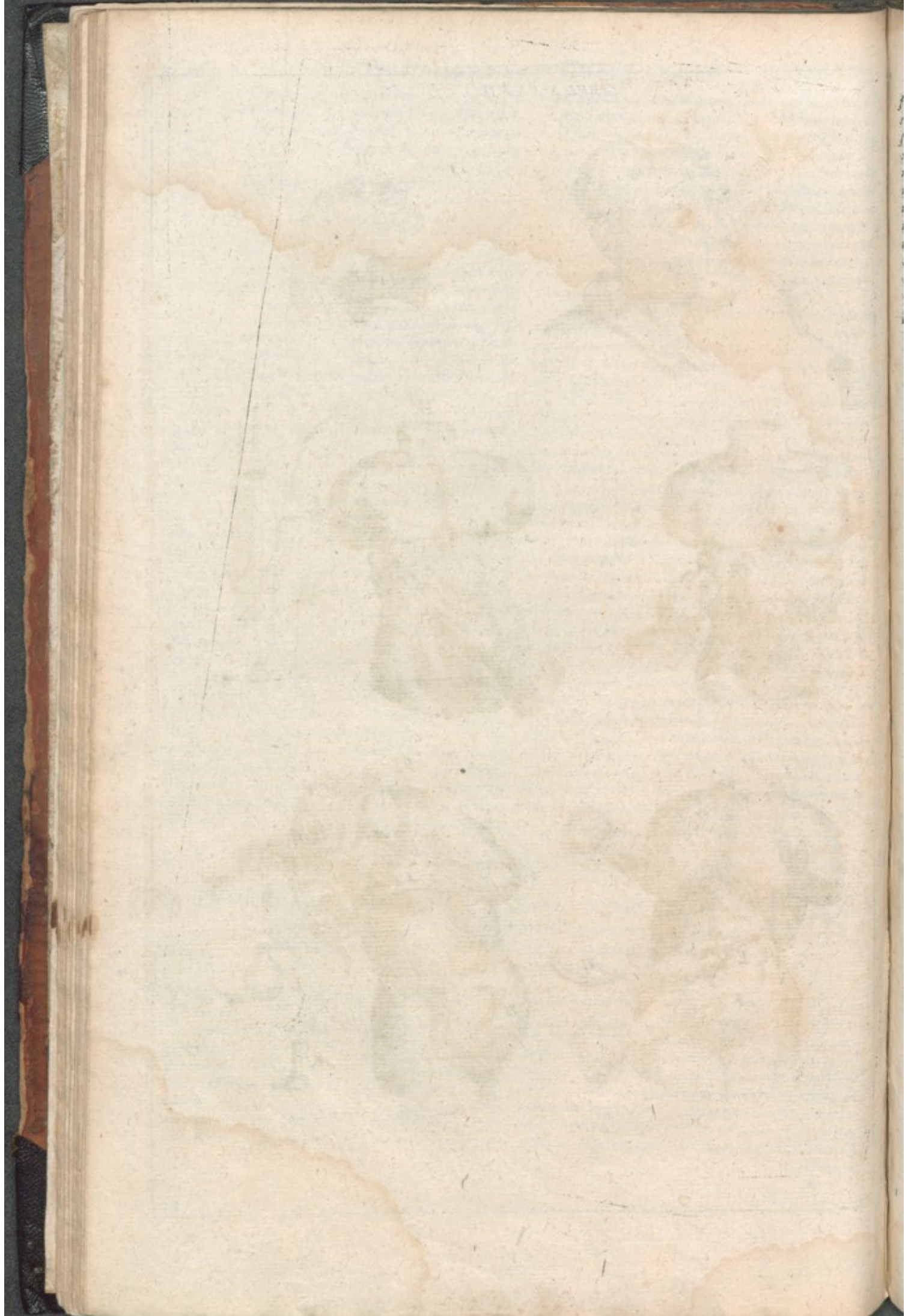
De inuſtione narium in ozæna præsertim & post excisionem polypi, & ratione instituendi paracentesin thoracis Paulinam & Hippocraticam, dilatandi & curandi vulnere thoracis, pectoris & abdominis, atque provocandi papillas lactantium.

FIG. I. quomodo nares exulcerata solùm, vel cum corruptione ossis, ferramentis candentibus, & per cannulas immisissis, adurantur, docet. His adjungantur ea, quæ supra Tab. IX. Fig. III. IV. V. & VI. dicta sunt. Curavi sartorem Patavinum ozæna Gallica domi detentum, quæ etiam, post internum decocti ex ligno guajacino usum, per duos annos continuos, à barbitonore ejusdem loci primario, fuit tractata medicamentis ex antimonio & mercurio præparatis. His tamen nihil conferenti-

bus, patiens per chirurgum, D. D. Spigelii consilium & operam petiit. Spigelius autem eo tempore valetudinarius, domo exire, agrumque visitare non potuit, unde me Chirurgo illi ordinario adjunxit, mihi que præcepit, ut turandam ex linteo puro conficerem, eamque nari lase immitterem, ibique per diem naturalè relinquerem, ut ozæna situs, quantitas & qualitas addisci possit. Mandatis obtemperavi & turandâ extraxi, quam serè in apice, ac in dextro latere, velut in orbem maculatam, summe hæ-

fatentem

fatentem inveni, & spigello monstravi: qui, hanc subito atque vidit, dixit ulcus esse in summo ferè naris loco, supra scilicet partem cartilagineam, idque in latere dextro, non adeo quidem magnum, sed cum ossis corruptione conjunctum, quod in usionem postulet. Quærenti rationem dictorum, dedit sequentem: quia turunda ferè in apice est contaminata, ulcus situm habet in summitate naris: quia eadem exterius est solum commaculata, necessario sinistrum duntaxat latus afficitur; ulcere non adeo magno, quoniam macula est parva, cum osse tamen corrupto, quia turunda est nigra, & valde fetet; Chirurgia opus habet, quoniam huic affectui, usque in præsens tempus, medicamenta talia fuerunt incassum adhibita, quæ, si os corruptum non fuisset, ulcus jam pridem ad citricem duxissent. Quam chirurgiam, seu in usionem naris, per cannulam mihi perficiendam reliquit, ut potè facilem, quæ mearum operationum prima fuit. Quare cannulam elegi (varias enim habebat Spigelius.) idoneam, (eam scilicet, quæ in latere foramen habuit, Tab. VII. Fig. IV. delineata) illamque linteo, quod vino nigro austero erat expressum, pro illa sarum partem defensione, involvi, ac nari exulcerata immisi, ut foramen dicta cannula ulcus equaret: preparatâ & nari immisâ cannula, recepi ferrum, Tab. IX. Fig. VI. optimè candens, quod per cannulam immisi usque ad locum affectum, idemque statim retraxi, repetendo styli candentis immissionem & retractionem ad summum quater vel quinquies, quàm citissimè tamen, unde ad minimum duo ferramenta ignita, ut loco citato monui, requiruntur: Post in usionem natura (mitigato prius dolore, & eschara ablata,) medicamentis adjuncta, intra 14. dies particulam ossis separavit, & ulcus, applicitis exiccantibus, fuit cicatrice obductum.

Hanc chirurgiam post hæc in pluribus feliciter cum successu expertus sum, (quamvis Germani, & præcipue Ulmenfes, ab in usionibus quibusvis maxime abhorreant) utroque agrotantium oculo, ad evitandum instrumenti igniti spectum, gessipio, & fascia clauso.

Ozæna narium, cum vel sine venere ætuis suspitione, absque tamen ossitarie, si medicamentis curari nequit, exposcit cannulam omnino solidam Tab. IX. Fig. V. quam tamen nunquam, ut verum fatear, adhibui, neque unquam adhibere vidi. Mihi autem narravit studiosus quidam Mediolanensis, se in usionem per cannulam omnino solidam ab Excell. Hieron. Fabric. ab Aquapendente adhibitam felicissimo successu admisisse.

Modus absque dubio fuit iste, quem Autor ipse describit. Immittenda cannula ferrea, (omnino solida. Tab. IX. Fig. V. nec linteo involuta, sed albumine ovi probè agitato, oblinita,) tam longa, ut ulcers longitudinem adæquet, nariumque cavitationem amuletur, & per ipsam ferramentum candens indendum, quod tamen non nisi cannulam attingat. Sic fiet, ut ferrum candens calefaciat cannulam, & hæc nares & ozænam: nolo autem, ut nares ex hoc calore dolcant, sed locus exulceratus citra dolorem calefiat, ad bonam laborantis tolerantiam, qua per spectâ, tunc cannula è naris è vestigio eximenda, rursumque immittenda, totiesque ferramentum candens, quod tantum calefaciat, repetendum, quousque exiccata sufficienter pars extiterit: ex pluri-

buse nimiteratis vicibus, & sine dolore iterata calefactio suppleat vicem ad usionis partem scilicet exiccando & corroborando & tumores digerendo, atq; ita ulcus sanando.

FIG. II. ostendit costas thoracis detectas, urea, quæ infra de perforatione thoracis dicentur, chirurgiæ tyrones melius intelligant: Quæ situr locum Paulinum; & Paulino inferiorem; & A. Hippocraticum. Locus enim assignatis thorax in quavis empyematis specie solet aperiri.

FIG. III. Q. monstrat solum triplicatum, quo Paulinus ipsoque inferior locus invenitur: R. incisionem solum cutis supra musculos intercostales, quæ sit exadæptomaximo.

FIG. IV. monstrat, quomodo in vulneribus in thoracis cavitationem penetrantibus, sanguis per canalem (A. Tab. XII. Fig. IX.) descriptam, extrahatur. 2. Qualis post sectionem thoracis F. cannula (B. Tab. XII. Fig. XII. & C.) pileolus argenteus (C. Tab. XIII. Fig. VIII.) spongia D. & siphon pro injiciendis in thoracem idoneis liquoribus necessarius (C. Tab. XIII. Fig. II.) sit adhibendus. 3. Quomodo thorax perforandus, & quid post thoracis apertionem, sive Paulinam, sive Hippocraticam, agendum. Ante apertionem verò thoracis, quatuor consideranda sunt. 1. An Chirurgia sit faciendum necne? 2. quo tempore. 3. quo in loco. 4. quo pacto. An sit faciendum significabunt quatuor 1. morbus, 2. anni tempus, 3. vires ægris, & 4. magnitudo mali, seu quantitas humoris evacuandi.

I. Morbus, si scilicet in capacitate thoracis, vel pus ex vomica peripneumonia aut pleuritide, vel biliosus ichor ex erysipelate pulmonum, vel aquosus humor ex hydrope thoracis, vel sanies cruenta, loturæ carniū similis, vel sanguis ex vulnere in thoracem fluens. Hanc collectionem materiam dignoscimus, primo ex respiratione, quæ tantum est difficilis in inspiratione, ob pulmonem liberè, propter materiam collectam, sese expandere non valentes: non verò in expiratione, cum materia suo pondere pulmones comprimat. Secundo ex pulsibus celeribus vehementioribus, frequentibus, parvis, inequalibus, & inordinatis. Tertio ex prægressa febre, cū accidentibus vehementioribus. Quarto, ex decubitu insanum latu difficili, quod materia peccans pulmonibus incumbat, & eos gravet, ne liberè huc vel illuc moveri possint. Quinto ab inundatione in thoracis cavo percepta. Quibus sexto addi potest ruffis, quæ tamen non est semper in omni empyemate, sed tunc saltem, quando materia in bronchiis pulmonum continetur, quæ in inferiorem aspera arterie tunicam & ejus caput, partes exquisito præditas sensu, sua vel copia vel acrimonia, irritat, atque ita tussim excitat.

II. Anni tempus, Hippocrates solstitium hyemale & æstivum evitare jubet, quod iis temporibus maxima & quasi repentina fiat æris permutatio: vel cum semper post sectionem aliquid æris thoracem ingrediatur, præsertim vero dum evacuatur materia per vulnus recens factum, tempora dicta quantum possibile erunt fugienda.

III. Vires. Nisi enim vires bene aut mediocriter constent, intermittenda erit hæc manualis operatio, ne scilicet nobilissimum aliàs perforationis præsidium, agro mortuo, diffametur. Vires autem metiantur Mediciplurumque a pulsibus, qui tamen illos in hoc casu decipere possunt, quod talis materia in thorace collecta pulsus faciat parvos, celeres, frequentes & inordinatos. Certissimum

simam autem earum, si constant, signum est, cum agra vel sedere, vel ambulare queunt, beneficio natura benevalentis, aut subsidio scipionis alicujus.

IV. *Quantitas.* Si enim pauca materia in thorace fuerit, non opus est apertione. Natura enim ipsam aut digeret, aut per urinarias vias, aliaque loca, secernet. Si vero copiosa, sine mora & incunctanter instituenda est apertio, ne quantitate materia suffocetur aeger, aut ejus qualitate prava corrumpantur pulmones.

Sed quo tempore? Id nobis insinuasse videtur Hippocrates l. 6. Epid. s. 7. text. 9. inquit: hydropicos in thorace βαρσοι secare oportet, tabescentes vero αὐτὰ ἀρῆρῃ. Interpretes utrumq; vocabulum verterunt statim, sed βαρσοι hic minus significat, quasi Hippocrates dicit, hydropicos minus cito, tabescentes vero citissime & statim secandos esse, aut urendos. Ratio est, quia Hydropicis, cum materia colligatur sensim in thorace, non opus est, ut ab initio statim fiat operatio: quia tum demum nocet collectio illa, ubi in magna quantitate fuerit. At tabescentes & Empyematici, materiam unico quasi tractu, rupta vomica, colligunt, unde statim thorax aperiendus. 1. ne patiens suffocetur propter dilatationem pulmonum, a materia parvalente quantitate, impeditam. 2. ne ab erodente pure, vel in pulmonibus, vel in alia thoracis parte, ulcus aliquod nascatur, quod aut difficilimum, aut nullius postmodum sit curationis.

Quo loco? Debet esse locus talis, in quo tutissime apertio fieri potest. Loca autem sunt multiplicia, anteriorius, posteriorius, ad latus, inferius, & superius. Sed anteriorius & posteriorius neque bene neque tuto fit thoracis apertio, propter musculum pectoralem, & musculos dorsum admodum nervosos, qui valde periculose inciduntur. Ergo restat, ut apertio instituatur ad latus, & vel superius vel inferius, nam in hoc musculi pectori non ita adhaerent. Anteriorius tamen aliquando, in regione scilicet sterni, si materia inter mediastinum fuerit collecta, fieri solet apertio. Paulus ergo lib. 6. c. 44. in superiori lateris parte; Hippocrates vero lib. 2. de morbis in inferiore thoracem aperit. In superiore quidem inter 5. & 6. costam numerando a superioribus Tab. XXXVII. Fig. II. 2. in inferiore inter 3. & 4. numerando ab inferioribus Tab. XXXVII. Fig. II. 2.

Paulus locum suum invenit, numeratis vertebrae thoracis, a superioribus incipiendo, inter 5. & 6. vertebrae filum imponit in apice spinae dorsum, & ad medium sternum deducit: Deinde tertiam filii partem, eamque a sternum ad spinam demittit & quo extremitas filii triplicati pertingit, locum atramento signat: qui ita signatus rectam & perpendicularem cum papilla mammarum facit lineam Tab. XXXVII. Fig. III. 2.

Hippocrates inter 3. & 4. costam pectus aperit numerando ab inferioribus, & causa est, quia hac ratione pus, aliaque in thorace contenta materia, melius effluit; & eligit locum, ubi est eminentia illa & flexura costarum, quibus musculi adnascuntur, non tamen super illam, aut retro versus dorsum, eo quod ibi musculi nervosi apertionem impediunt, sed paulo anteriorius versus sternum. Tab. XXXVII. Fig. II. 2. Videtur quidem in hoc loco periculum esse propter diaphragma, ne laedatur, nullum tamen est, quia diaphragma, ubi costis adhaeret, tam alte non ascendit (copia enim materia deprimitur) ut laedi possit.

Ubi ergo materia collecta fuerit, ibi apertio molienda est. Si in parte sinistra, in latere sinistro aperiatur thorax: si in dextra in dextro, si in utraque utrobique. Ex his tamen recensitis locis, Hippocraticus eligendus, quod pus, vel aliena materia in thorace collecta, ob declivitatem apertionis situm, melius evacuetur, quam in Paulino. Hic tamen non simpliciter contemnendus, si quidem si re paulo diligentius considerata, in latere dextro sit administranda apertio, locus Paulinus Hippocratico preferendus quod in dextro latere hepar gibba sui parte diaphragma sursum pellat in sinistro vel Hippocraticus, quod diaphragma, ob humilioris lienis sedem, & copiam materiae, ad inferiora detrudi possit; Unde Hipp. lib. 2. de morb. inquit, optandum esset, ut in sinistra parte materia evacuanda semper decumberet, vel Paulino inferior, scilicet inter costam 6. & 7. Tab. XXXVII. Fig. II. In virum namque non ita alte ascendit diaphragma, ut in mortuis. His igitur in locis thorax aperiatur sine offensione, pericardii, pulmonum, & septi transversum.

Modus autem hic est. Thorax apertio fit vel sectione, vel ustione, vel perforatione. Sectionis & ustionis mentionem facit Hipp. sect. 7. aph. 47. dum inquit quicumque suppurati uruntur vel secantur, & c. ustionis vero l. 2. de morbis. In omnibus tribus modis consideranda sunt agra decubitus, respiratio, instrumenta & operatio. Quod decubitus attinet, agra corpus & brachium lateris aperiendi mediam habeant figuram, ne musculi nimium contrahantur: Unde in modo Pauli supinus jaceat agra, in Hippocraticis autem pronus. Respirationem quod concernit, in modo Hippocratico agra debet expirare, ut pulmones coincidant; in Paulino autem spiritum continere, ut diaphragma deprimatur. Instrumenta pro diverso operandi modo variant. In sectione Hippoc. utitur scalpello, Tab. XII. Fig. 1. descripto, & spatula dicto. Paulus vero thoracem aperit σκωδονομαζαοιο gladiolo scilicet longo, & ad cuspidem paulum recurvato, Tab. XII. Fig. 1. Recentiores utroque scalpello. In ustione vero Hippocrates usurpat ferrum oblongum, nec admodum crassum, quod post inustionem foramen majus fiat, quam instrumenti est crassities. Hippocrates etiam costam terebrata cavā, in cochlea formam sabbrefacta (non solida, qualem habent futores, dum perforant calcæorum soleas ad filum trajiciendum) perforat. Haec tres operationes, pro diversitate materia in thorace contenta, sunt adhibende, nam cum alia materia crassa sit, & alia tenuis: illa foramen majus, hac vero minus requirit. In crassa itaque, ubi pus collectum est, debet fieri sectio in tenui vero & aquosa, veluti in hydrope thoracis, vel ustione vel perforatione pectus aperiendum censet Paulus, & Hippocrates. Recentiores ustioni & perforationi preferunt sectionem, quam minorem faciunt in hydrope thoracis, majorem in suppuratis, & maximam in materia pituitosa collectione.

sectio thoracis ita aperagitur; invento loco atramentoque notato, agra in medio collocatur sita: deinde scalpello (Tab. XII. Fig. 1. & Tab. hujus Fig. III. h.) oblique posteriora & superiora versus incidatur: hinc scalpellus (Tab. II. Fig. 1.) panniculo albo obligatus (ita ut summa ipsius pars ialtem ad unguis magis digiti mensuram expedita restet, ne altius, quam par est, intromissa aliquid

musculorum costarum pectus

aliquid lædat) musculisque intercostalibus externis adhibitis, sensim & paulatim adigatur, donec in cavitatem thoracis penetret. Tab. hujus Fig. IV. F. Quodsi vulnus hoc præter speciem angustius fuerit, & materia crassior, tunc vel illud scalpello, Tab. XII. Fig. I. & Tab. hujus Fig. V. E, quod pulmones propter obstaculum in extremitate positum offendere nequit, dilatandum: vel ut materia liquidior reddatur, aquamulsam per siphonem, Tab. hujus Fig. IV. C. infundenda est in thoracem. Facta sectione, emittatur quidem materia in thorace contenta (non tamen tota unica vice; ne vires agro deficiant, aut majus malum succedat. Si unica vice velimus evacuare, tunc natura, collecta materia quasi assuetata, persensit aliquod vacuum, pro quo evitandum, in subsidium mittit omnes in toto corpore contentos humores, unde majus empyema, quam fuit antea, orietur) quotidie ad ʒij. vel quantum vires ferunt. Hæc materia quantitate emissa, vulnus turunda ex stappa, vel lino crudo confecta, & filo alligata, singulis diebus obturetur usque in decimum diem: ubi materia serena omnis evacuata est, per quinque dies vinum & oleum tepescentum per fistulam (Tab. hujus Fig. IV. C.) infundatur, ne pulmones humectari soliti de repente exsiccentur; deinde cannula argentea Tab. hujus Fig. IV. B. indatur, ut liquor, mane vel vesperi infusus, emitti possit: quod enim mane in thoracem infunditur, ad vesperam evacuetur, quod vero vesperi, mane. Post decimum quintum sectionis diem, cannula argentea substituatür turunda ex linteo cera alba oblinito, cavens, ne vulnus in fistulam immedicabilem degeneret, aut materia in thorace remaneat. Quando thorax omnino exsiccatus est, penicillus ex linteo incerato cavus, in crassitie & longitudine quotidie minuatur, donec vulnus carne repletum, cicatrice possit obducı. In materia tamen aquosa, vel pure tenui, statim post apertionem thoracis, foramini imponatur cannula ex ætate respondens, & cannula penicillus filo alligatus, ne aqua vel pus tenue universim effluat, & agri moriantur (monente Hipp. sect. 6. aphor. 27.) sed ut tantum materia, quantum virium ratio permittit, evacuetur. Quodsi ob aeris frigiditatem, aliamque causam, consultum non est, ut quotidie semel vel bis materia detur exitus, cannula spongiola Tab. hujus Fig. IV. D. imponatur, pileolusque Tab. hujus Fig. IV. C. addatur, ut materia omni quasi momento per ejus foramina, paulatim & citra viriam jacturam, transfudet.

FIG. V. Vulnerum thoracis & abdominis dilatationem exhibet, qua scalpellis peragitur.

Vulnus cuicumque thoracis loco insitum vel penetrat & pleuram perforat, vel non perforat, & eam minimè pertundit. Illud iterum vel est angustum vel latum, & utrumque vel cum partium internarum lesione, vel sine ea.

Vulnus thoracis infra 6. costam acceptum, in cavitate penetrans, & sine partium internarum lesione factum, nunquam consuatur, aut per primam intentionem curetur, ne materia, que in cavitate thoracis fluxit, cum agrotantis vita periculo, præcludatur exitus: sed immittatur primum turunda ex lino crudo parata, filo alligata (ne in inspiratione in thoracem ra-

piatur.) & sanguinem sistentibus imbuta, ut apertum maneat vulnus. Secundo, & reliquis diebus, vulnus turunda ex linteo parum detrito confecta, & medicamento pus moriente oblinita digeratur, & apertum conservetur, ut materia collecta libere possit exire.

Quodsi materia intra thoracem collecta fuerit crassa, atque ad exitum per vulnus inepta, illa attenuetur injectis per aliquot dies lactis, ex decoctione hordei, passularum & melle rosato, & vulnere imponatur cannula argentea, Tab. hujus Fig. IV. B. digestivo oblinita, spongiae ejusdem Tab. Fig. IV. D. obturata, & pileolo, ibidem C. cooperta, ut pus injectæ aque decoctio sensim & sensim expurgetur. Quando purulenta materia convenienter expurgata fuerit, loco cannule ex argento alata, vulnere immittatur turunda ex linteo incerato cava, sarcoticoque imbuta, qua quotidie, ut supra dictum, minor & brevior fiat, ne carnis generationem impediatur: Quando prædictum vulnus fuerit angustum, statim scalpello, E. Fig. V. hujus Tab. dilatetur ad materiam expurgandam.

Vulnere supra quintam thoracis costam penetrante, si velato sive angusto, turunda foramen, stegnotico imbuta, & filo alligata, apertum teneatur, ut eodem, vel sequente die, sanguis in thorace nondum concretus, per applicitum canalem, Tab. hujus Fig. IV. A. extrahi possit.

Quodsi materia ob sui crassitiem, vel sublimiorem vulneris situm, per hunc canalem haud effluat, apertio thoracis mature proponatur, eaq. ab agro vel adstantibus consanguineis concessa, peragatur, modo sub explicatione Fig. III. & IV. hujus Tab. fusius tradito. Hoc præsidio chirurgia presentaneo non admissa, cum materia per vulnere orificium, vel ex se satum latum, vel scalpello frustra dilatatum, effluere nequeat, illa, prædicto vita agrotantis periculo, diureticis potius per os exhibitis tentetur evacuari, quam eclecticis expectorari.

In vulnere thoracis cum parva pulmonum, vel diaphragmatis ad partem carnosam incisione, non solum procuraretur materia vel per vulnus ex se latum, aut scalpello dilatatum, vel per foramen novum, vel per vias urinarias exclusio, verum etiam per siphonem in thoracem infundatur, primo decoctum venas sanguinem fundentes constringens, secundo materiam crassam attenuans, tertio vulnus internum detergens, & denique quarto illud consolidans.

Ex vulnere abdominis penetrante, vel prolabitur omentum, vel intestina. Si omentum prolapsum sit, considerandum erit, an sanum adhuc sit, vel putrefactum. Si sanum est, tunc statim, vino calido lotum, blande manuum digitu intro pellendum; deinde vulneris labia ad mutuum contactum ducenda, adductaque suturis, Tab. XXXIX. Fig. V. delineatus, conservanda. Quodsi omentum putrefactum sit, erit extrahendum, & filo; ex serico simplici & rubeo, fortissimè constringendum; tum verò portio corrupta supra filum adstrictum, scalpello amputanda, reliquum verò, quod sanum est, vino calido abludendum, blandeque in abdomen reducendum, filo

longo

penetrant.

longo extrorsum propendente: deinde vulnus suturis modo citatis coniungendum, sicuti men, ut aliquod spatium, ubi filum propendet, relinquatur. Quodsi intestina fuerint prolapsa, statim & antequam flatibus repleantur, digitus citra violentiam impulsus, in abdomen recondantur. Si foramen, seu vulnus abdominis sit angustum, & intestinum prolapsum, & ob longam extra ventrem moram, à frigidi aeris contactu, flatibus repletum, & adeo turgidum, ut manuum opera ipsam intrmittere impossibile sit, tunc diu foveatur spongia vino albo & calenti expressa, aut massa lini crudum lixivio acris decocta ut flatibus dissipentur, deinde reducat, & vulnus abdominis debite consuatur. Si hac ratione intestini prolapsi reductio non succedat, vulnus syringotomo G. & F. dilatetur, ut intestinum intronmitti, & vulnus dilatatum, juxta Galeni regulam, consueat.

FIG. VI. H. Quod si sub vulnere abdominis penetrante, intestina crassiora casim vulnerata sint, tunc blandè protrahantur, & consuantur, eomodo, quo pelliciones pelles consuere solent, relicta a portione sili ex lino contorti, ut extra vulnus abdominis propendeat; postea vino calenti abluantur, & sensim in suum locum reponan-

tur; Ultimo repositorum suturæ inspergantur pulveri ex thure, mastiche, pyrethro, &c. vulnusq; abdominis fibulis unendum.

Papillæ lactentium I. non raro intra mammam ita occultantur, ut ipsas infans recens natus neque ore apprehendere, neque ex his lac sugere valeat. In simili casu vel nutrix infantis vitri, Tab. XVI. Fig. V. depicti, basin admoveat papillæ occultatæ, & orificium fistulæ ore apprehendat, suæque papillam extrahat: vel natus gradior vitrum oblongum K. papillæ applicet, & fascia mammillæ alliget, quos factis, angustioris vitri partem labii apprehendat, pariterque sugendo papillam evocet latentem. Amatus Lusitanus vitrum angustioris orificii L. serventi aquam implet, quam eo impensè c. lesaclo, rursus effundit, vitriq; orificium statim papillæ admovet: hoc namque subito papillæ firmiter adhaeret, eamque tam validè extrahit, ut ore infantis facilimè apprehendi possit. Dicta instrumenta non solum papillas, verum etiam lac evocant. Quod si sicutur necesse non est, ut simul cum papillis lac extrahatur, tutissimè papillis extrahendis applicatur digitale, ex ligno hedera paratum.

TABULA TRIGESIMA OCTAVA.

De abscissione mammæ carcinomate exulcerato affectæ, perforatione fundi fistularum subter costas reptantium, constrictione umbilici Cellina, & cingulo umbilicali.

FIG. I. ostendit mammæ dextræ carcinomate exulcerato affectæ. basin duabus acubus Tab. XII. Fig. VIII. quæ filum ex lino contortum trahunt, trajectam.

FIG. II. monstrat, quomodo Chirurgus filorum transversorum capita collecta, manu sinistra apprehendat, & dextrâ se alpellum Tab. XII. Fig. VII. adigat, eoque cancerum radicitus abscindat.

FIG. III. exhibet cancerum à pectore abscissum, qui sex libras Medicinas pependit.

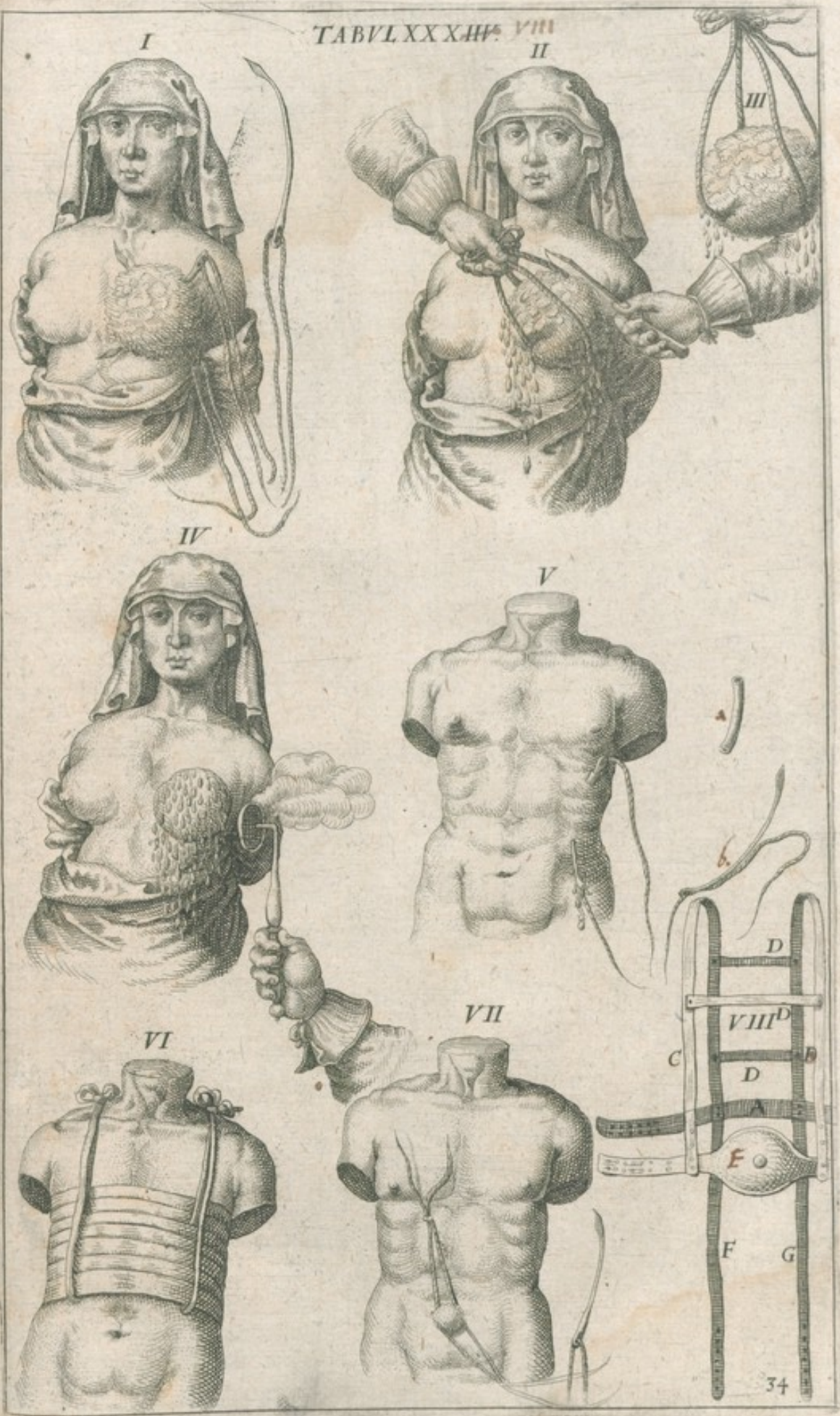
FIG. IV. docet, quomodo Chirurgus post abscissionem mammæ exulceratæ, locum ferramento candente leniter adurat (vid. infr. singul. histor.) saltem pro corroboratione partis.

FIG. V. est instrumentum Hieron. Fabr. ab Aquapend. quo pertonditur fistula thoracis, quæ à spatio intercostali superiore subter costam unam vel alteram, vel etiam plures, sese insinuat, videlicet inter pleuram & costas, donec in aliquod costarum subjectarum spatium terminetur. Inmittitur cannula argentea & incurvata (a) extremitas, usque ad fistulæ fundum, ut exterius spectet: dein per cannulæ fistulæ immittam impellitur acus (b) longa (quæ longe à cuspide foramen habet, & filum ducit) ut fistulæ fundus perforetur, & filum per superiorem & inferiorem sinus portam exeat. Perforato fistulæ fundo, eximatur acus per novum sinus foramen, & sili extremitates colligantur, ut fistulæ foramina teneantur aperta, & materia purulenta per inferius effluat, donec sinus subtercostalis, vel carne repleatur, vel agglutine-

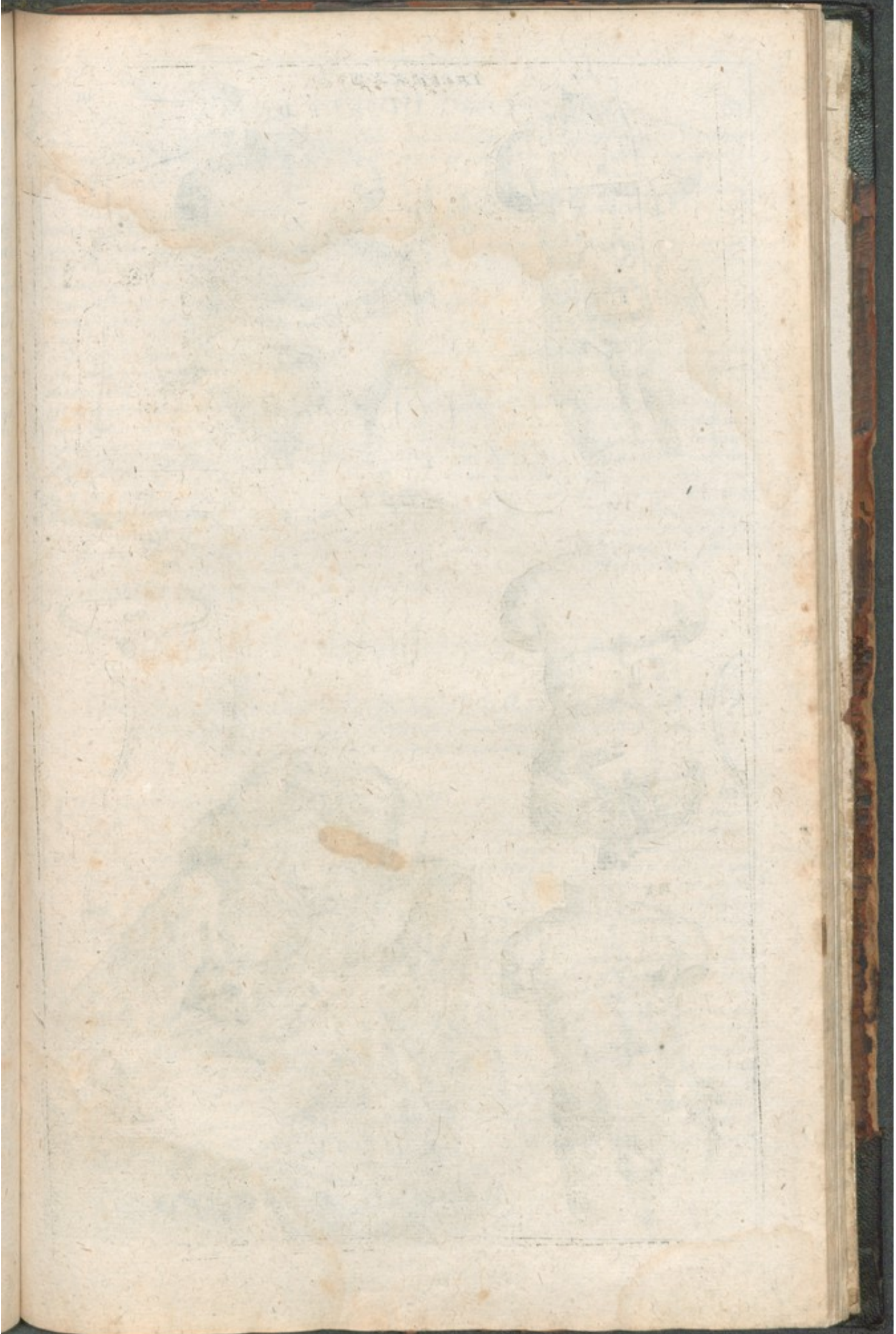
tur: de reliquis thoracis fistulis vid. infra Tab. XXXIX. Fig. IV.

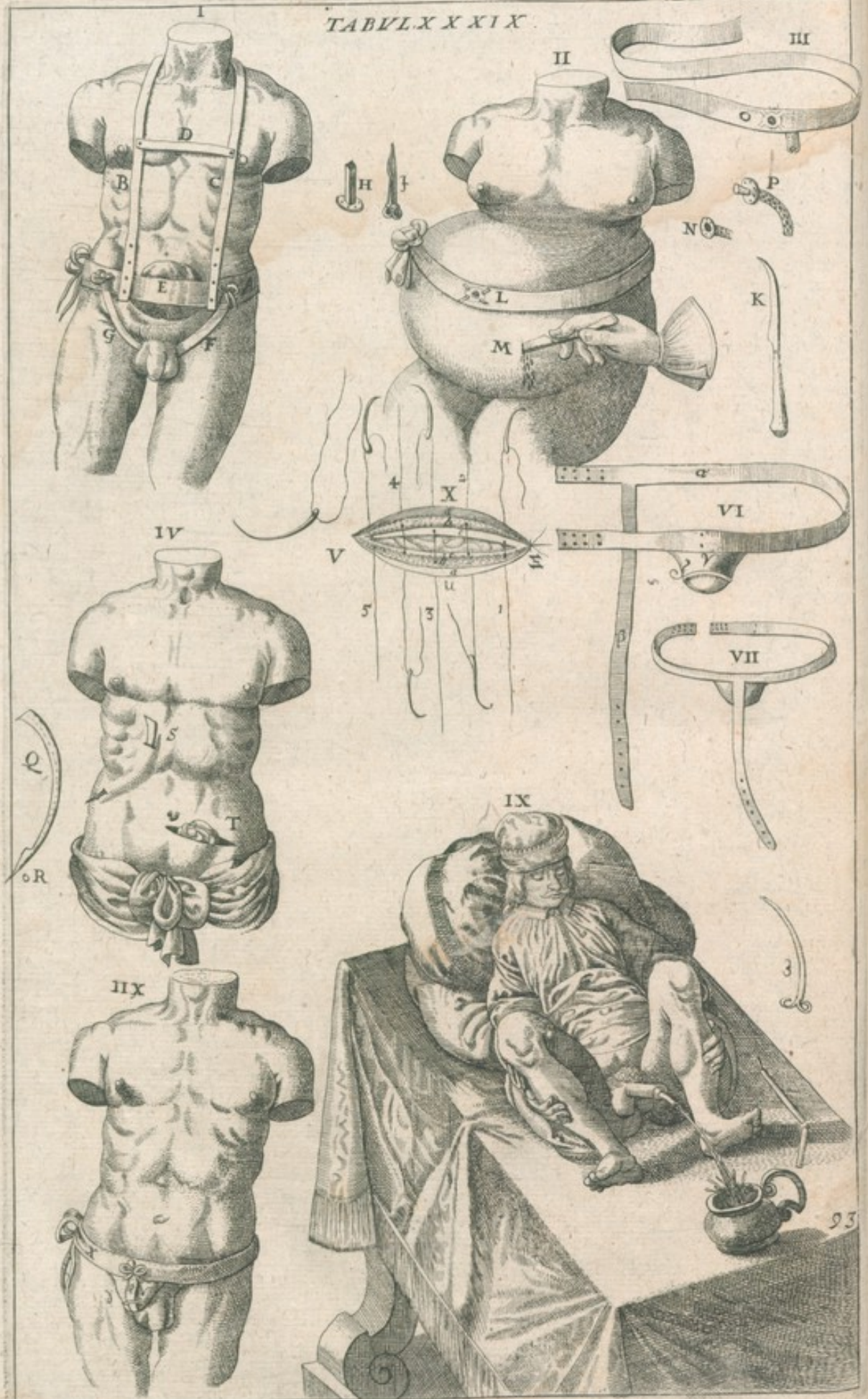
FIG. VI. est Sostrati vinculum, quod maximè convenit, ubi pectus morbo afficitur, qui deligationem requirit. Hanc Galen. l. de fasciis. c. 31. describit. Maximè convenit, ubi medium pectus, vel dorsum, aut latera seu thoracem, ob vulnus præcipue thoracis, aut fracturam costæ volumus devincire: duas igitur fasciolas, tres digitos latas, justè longitudinis, summis hamerorum capitibus injicimus, earumque ambo capita rectè sinimus dependere: deinde fascia glomerata, vel vnius capitibus thoracem totum & latera, ut contegantur, extremamque fasciam nodo alligamus, capita vero, quæ & à priori & posteriori parte pendebant, fasciæ circuitibus assumimus, ac si longiora fuerint, sursum conversa, quæ jugulum cum lato scapularum osse committitur, intersè colligimus.

FIG. VII. ostendit, quomodo Celsus prominentiam umbilici chirurgicè curet. Resupinato corpore agrotantis (ut sive intestinum, sive omentum, sive utrumque per umbilicum plerumque dilatatum prolabitur, recondat) umbilicum forcipe apprehendit, ad se trahit, & ad basin acu (quæ duo sili ferica, simplicia & inflecta, dicit) trajicit: postea filorum ansam scalpello incidit, & colligatis utriusque sili extremitatibus umbilici exaltati basin validissimè constringit, ut id, quod supra vinculum est, emoriatur, & decidat. Quia tamen dictam Celsi chirurgiam tam facile non admittunt ægri, mitiore

1111

Et à me sapissimè expertam excoxitavit Hieron. F. brit. ab Aquapendente, quam administrat medicamento & cingulo sequentis Figura.

Occasione hujus materia, rarissimam in infante, umbilici relaxationem, & intestinorum extra corpus propeudentium p. n. prolapsum, ex matris repentinâ imaginationis impressione, mihi 14. Januarii 1643. à Clarissimo Domino Doctore Ioann. Georgio Gockelio, Reipub. nostra Physico ordinario Medicor. assiduo, & collega meo plurimum honorando, acceptam, non immerito hic inserere placuit. Villica (ita sonabant verba) quadam Berenstatensis, Ulmana ditionis, Iacobi Höckeri conjux, praecedenti messis tempore, sed primis gestationis mensibus, suburbanis rusticisq. operationibus incumbens, & frumenti per agrum hinc inde sparsos manipulos colligens, sub eorundem uno, reptantium viperarum acervum subito animadvertit, harumque & motum & figuram, umbilicali regioni superimpositâ manu, ita strenuè sibi imaginata est, ut toto quidem quo utero gerebat tempore, utcumq. bene habuerit, at heri, circa crepusculum vespertinum, siliam, sacrâ mox undâ Barbaram innotatam, quoad reliqua viridam quidem peperit, sed, ex radicatâ illa imaginatione, non bene formatam, adeo ut omnia nata hujus intestina, aliâs, secundum naturam, in inferiore ventre occultanda, hic, prater naturam, per relaxa-

tum umbilicum, extra corpus, tanquam magno in culeo recondita, soloque peritoneo investita, conspicienda se prabuerint; qua etiam extrajam uterum posita (materno videlicet & salut. ri calore destituta, à circumstante insuper aère frigidiore lasa, & coarctata.) nec hypocausti calidioris beneficio, non tegumentis, non ullo Medico & artificio, & auxilio, in suo naturali statu conservari potuerunt: Hinc elapso biduo, & sequenti Dominico die, vix hunc ingressa Atundum, ad beatorum iterum sedes migravit.

FIG. VIII. A. est cingulum umbilicale ex linteo duplici gossipino paratum, quod ea parte E, qua umbilicum contegit, scutum, veluti placentam, duriusculum obtinet, in cuius centro globulus ex adstricto linteo est, qui in umbilici dilatationem sese insinuet, ut intestinum, aut omentum, vel utrumque, rursus exire prohibeat: sed prius ceratum, constrictivum super alutam extensum, debet apponi, postea, cingulo applicito, abdomen constringi. Aliqui cingulo umbilicali A. addunt fascias scapulares B. C. qua tribus transversis lineis D. colligantur & cingulum humeris annectunt, ne descendat, sed firmiter regioni umbilicali inhaereat. Sed ea necessaria non sunt, quoniam ossa illi descensionem cinguli, subligamina F. G. verò ejusdem ascensionem prohibent.

TABULA TRIGESIMA NONA.

De cingulo prominentiæ umbilici applicito, & modo perforandi abdomen, incidendi fistulas thoracis externas, suendi vulnera abdominis, applicandi bracherium, & evocandi urinam suppressam.

FIG. I. ostendit cingulum umbilicale, Tab. praeced. Fig. VIII. viro applicitum: quo solo plurimis medicos umbilici prominentias tam in viris quam faminis, cum in adultis tum pueris, curavi, & majores, ne creverint, prohibui.

FIG. II. & III. monstrat locum, modum & instrumenta paracenteseos, in abdomine hydropicorum peracta. Circa hanc operationem chirurgicam etiam quatuor consideranda sunt, primò an sit faciendâ? secundo quo tempore? tertio quo in loco? quarto quo modo? An faciendâ, significabunt morbum & aegri vires. Morbus est Ascites tantum, aut cum reliquis hydropis speciebus aqua permixta est: si scilicet tumor abdominis, à copiosissimo praesertim aqua potu, brevi temporis spatio ad insignem magnitudinem pervenit, & medicamenta per os exhibitâ non juvant, eo quod virtus eorum, calore naturali humoris copia oppresso, in actum deduci minimè possit. Vires constantes sint oportet, quas cognoscimus, quando aeger adhuc erectus stare: aut sedili sine incommodo assidere

potest. In malo itaque inveterato, virisq. debilitate (quam indicant senium, pueritia, tussis, ventris fluxus, cachexia, febris ardens progressa, viscerumque schirrhus & corruptela) operatio nullum habet locum. Tempus est statim, antequam scilicet in abdomine conclusus humor, visceribus & caeteris interioribus partibus noxam notabilem inferat. Locus, in quo sit paracentesis, vel est in umbilico, vel sub umbilico, tribus aut quatuor digitis aegri transversis interpositis, idque vel in dextra, vel in sinistra, nunquam media abdominis parte ad lineam albam. Ubi umbilicus ita laxatus est aut tumens, ut inter exteriorem partem, ac internam cavitatem & aquam, tenuissima tantum cutis intercedat, quae vel ipso tactu, digitique compressione & perspicuitate deprehenditur, commodissimè in umbilico aperitur abdomen. Verum si laxitas illa umbilici non appareat, tum abdominis pars umbilico inferior, & dextra perforetur cum lienu vitio, sinistra, si hepatis culpa ascites orta fuerit. Modus comprehendit situm patientis, instrumenta, & operandi rationem.

Ager, qui propter aquam abdomen valde tumidum & distentum habet. Supinus in lecto collocetur, vel scabellum infideat. Instrumenta quibus hydropticorum venter commodissime aperitur, sunt duplicia, videlicet vel instrumentum ex cannula alata H. & acul. compositum, Tab. XII. Fig. XVII. pro perforatione umbilici; vel scalpellus K. ad cuspidem parumper recurvatus, & ex unâ tantum parte aciem habens Tab. XII. Fig. I. pro apertione abdominis infra umbilicum. Umbilicus tutissime perforatur, si instrumentum Tabal. XII. Fig. XVII. cannulatum fascia assuatur, illudque in medio ipsius adigatur L. usq. ad cannula asterismum, postea acus è cannula eximatur, & cannula usque ad alam abdomini immittatur, ibique relinquatur. Sectio infra umbilicum necessaria variat. Fallopius sectionem administrat hac ratione. Secat prius cutem per transversum abdominis ad pollicis magnitudinem, gladiolo falcato, & ex altera parte obtuso, qua incisa, reliquum caute perforat scalpello, quo Germani venas ad emittendum sanguinem incidunt, phlebotomo nimirum vulgari. Hieronym. Fabricius ab Aquap. eodem utitur gladiolo quo Fallopius, sed illud quoad intenus oblique in cutem admittit, donec ad cavam usq. regionem penetraverit, & peritonæum etiam perforarit. Ad cavitatem scalpellum penetrasse, non solum aqua exitus indicio est, verum etiam dignoscitur à chirurgo in sectione abscessuum exercitato, quando prementis nihil renittitur. Sectione facta, gladiolum extrahit, & cannulam argenteam, tersam, alatam, à lateribus perforatam, longiorem primâ vice (in posterum breviorē N. quæ tantummodo in cavitatem pertingat) ad extremum obliquam, scalpello exacte respondentem, & fascia annexam, ne extra foramen labi possit. O. Per hanc cannulam humorem serosum non confertim, sed tantum emittit, quantum vires, qui expulsu rectissime & certissime cognoscuntur, concedunt. Sero in debita quantitate evacuato, cannulam non extrahit, sed in abdomine relinquit, & turundâ ex linteo claudit, P. postea aquam iteram educturus. Hydroptici perforati diligenter custodiuntur, ne ipsis incisus solvatur fascia, prociadat cannula, unica vice effundatur aqua, & cum patientis inierit, tunc morbi aliâ unicam ferme auxilium infametur. Ad imitationem Fabricii Anno 1625. die 7. Augusti aperui Ulmæ abdomen Nobilissimæ virginis, quæ Ascite, Anasarca & tympanitide laboravit, & annum unum & dimidium à perforatione integerrimè vixit, postea sincera tympanitide affecta obiit.

FIG. IV. ostendit incisionem fistulæ thoracis cistissimam & quasi momentaneam, qua fit syringotomo, quod in altera extremitate habet aciem Q. Tab. XIV. Fig. i. circa cuspidem globulo cereo R. obvolutam, quominus in immissione carnes laceret. Hinc in fistulam immittitur, & ubi ad fundum ejus pertingit, per carnem & cutem superincumbentem dextrâ adigitur, ut globulo cereo in ulcere remanente cuspis syringotomi per foramen factum exeat, qua digitis sinistra apprehensa, amborum

foraminum intersitium, uno quasi ictu, inciditur. Monstrat præterea vultus abdominis pro repositione intestinorum dilatatum, quod in sequenti figura, juxta Galen. l. 6. meth. med. c. 4. sententiam, consuetur, peritonæum scilicet cum musculis, & muscoli vicissim cum peritonæo.

FIG. V. docet modum, quo labia vulneris in abdomine ad mutuum contactum ducantur, adductaque suturâ seu fibulis conserventur. Repositis in testinâ Minister manibus apprehendat vulneris labia, & Chirurgus tantam vulneris partem porrigat, quanta ad consuevendum est necessaria. Infigit autem (1) acum qua filamentum trahit ex lino contortum ab infernis & externis (u) introrsum per cutem (a) & musculos (b) subiectos, ad peritonæum (c) usq. postea in tacto peritonæo. (c) hujus partis, per alterius partis peritonæum, atque etiam per musculos, ab internis ad extra, acum transmittit, post, exempta acu, ambobus capitâ constringit, facitque punctum. Hinc (2) interjecto spatio unius digiti transversi, per abdomen ejusdem partis, à supernis & externis (x) introrsum, in tacto peritonæo acum transigit, postea per peritonæum, musculos & cutem, ab internis ad extra, acum transmittit, facitque punctum, & ita deinceps pergit, modo perforando modo prætereundo peritonæum, donec tot fiant puncta, quorū sunt necessaria ad per sectionem abdominis suturam.

Hic modus sicut etiam observandus, quando abdomen, post partum cæsareum fibulis unieundum est.

FIG. VI. est bracherium, seu retinaculum herniæ, inguini adultorum sinistro applicandum. Bracherii cingulum (a) & subligaculum (b) multis foraminibus pertusum, ut claudi rursusque aperiri possit, conficitur è corio levi aut linteo xylino duplicato. Scutum (c) pilis capreoli impletur, ut duriusculum fiat & intestini, vel omenti prolapsum impediat; habeat quoque pronexum, ne transmissum subligaculum ab eo vacillet.

FIG. VII. est bracherium pueris adhibendum, quod ex eadem materia concinnatum est, ex qua superius: differt tamen in eo, quod hujus cingulum non in latere, neque subligaculum anterius, sed utrumq. ad posteriora claudi debeat, ne tam facile aperiri possit pueris.

FIG. VIII. monstrat bracherium inguini sinistro applicitum. Repositu reponendis & adhibito cævato super locum affectum idoneo, scutum seu pulvillus pilis capreoli, aut lana, duorum vel trium digitorum altitudinem infartus apponitur, qui ut firmiter habeat, nec loco facile moveri queat, cingulo anterius inguini per lumborum regionem cinctò & constrictò ad latus a, nec non subligaculo latiusculo B. (quod posterius cingulo annexum, deorsumque ductum, sub crurum divisione sursum de novo reflexum, per scuti medium permeans, & pronexum illum, qui ictu propterea adjungitur, ne subligaculum ab eo declinet, penetrans, cingulo anterius acutè alligatur) comprimitur.

Ratio curandi enterocolem, à me sæpissimè experta.

HÆC consistit in tribus, 1. repositione intestini intra abdomen; 2. conservatione repositi, ne rursus per inguina ad scrotum descendat; & 3. peritonæi, vel relaxati constrictione, vel disrupti consolidatione.

Ante repositionem chirurgus exercitatus diligentissimè consideret, an hernia sit parva, vel magna? an recens, vel phlegmone correpta? an etiam intestinum ad huc flaccidum, vel materia aliqua repletum?

Si hernia parva sit, & recens, intestinumque vacuum facillimè reducetur, si ager supinus in lecto collocetur, capite paulum declivius, & pedibus elevatis, quoniam hæc ratione intestina ad septum transversum ruentia, secum trahunt id, quod ad scrotum descendit.

Si autem hernia magna sit & recens, chirurgum oportet intestinum nulla materia distentum digitis tractare, & illud, capite prius patientis declivius posito, sensim & sensim, tam diu molliter circumagere, donec paulatim rursus abdomen ingrediatur. Quod si chirurgus manu lassus fuerit, opus est, ut ministrum habeat cordatum, & in huiusmodi operatione optimè informatum, qui ipsam adjuvet, & intestinum digitis similiter tractet.

Herniæ cum associatur aut inflammatio, quam indicat dolor, calor, & febris; aut flatus, quorum indicium est rugitus, & dolor extendens sine gravitate; aut fæces, que cognoscuntur ex biduana vel tridua alvi suppressione, magna serosi duritie, & dolore gravissimo: tunc à reductione intestini desistendum est, tam diu, donec inflammatio abierit, fæces egressa, & flatus dissipati fuerint.

Inflammationi confert seq. cataplasma,

- ℞. Farin. bord. ℥j.
- Furfur tritic. ℥b.
- Ol. ros. compl. ꝑij.
- Vini rubr. q. f. Misc.

Quod calidè seroto & inguini impostum valde digerit, humores modice repellit & partes efficacissimè roborat. Si post 24. horas non recesserit inflammatio, cataplasma toties renovetur, & applicetur, quoties ad curandum phlegmone opus videtur. Cataplasmati, ob caloris vehementiam, nimis exiccato, atque ideo separatu difficili, effundatur Oenelaum calidum. Inflammatus quoque locus, pari utilitate ex Fallopio fovetur lixivio calido, in quo cineres ex ligno sagino ebullierint. Accipiantur igitur dua siliicrudi (quod suam digerendi vim loturâ tullo-nium nondum amisit) massa, indantur cacabo, & coquantur cum manipulo dimidio seminum cymini in lixivio acris: deinde messorum una extrahatur, inter duos discos, exprimatur, expansa calidè, quantum ferre potest ager, circa scrotum apponatur, repescens removeatur, & alia substituat, eaque repetatur, donec inflammatio omnino sublata fuerit. Cû dolor inflammationem concitat, tunc cataplasmati, vel fomento, quæ vel major portio addatur olei rosati.

Si inflammatio concurrant fæces, que repositionem impediunt, casus quidam est maxi-

mè desperatus: nihilominus tamen (omissis purgantibus per os exhibitis, quæ maiorem alias humorum ad partem affectam affluxum caularent, & ut ipsa mors, teste Fallopio, ægrotantibus acceleretur.) facum tentetur eductio, balneis aut fomentis distensionem relaxantibus, & clysteribus lenientibus, moderata quantitate injectis. Vitetur facum interim generatio; exhibitis patienti cibis boni succi & pauci excrementi, quales sunt iuscula carniùm tenuia, confusa, ova sorbilia &c.

Flatus etiam sæpissimè absque inflammatione intestinum replent, quo in casu nihil præstantius est fomento, quod ex decoctione lixivii acris, seminibus cymini & silo crudo, atque pauca additione vini malvatici potentis paratur. Inflammatione curata, facibus excretis, & flatibus dissipatis, reponatur intestinum in propriam sedem, digitis sensim ac sensim impellendo.

Post repositionem intestini, ob relaxationem peritonæi, in serotum prolapsi, ceratum constrictivum ab Hieron. Fabric. ab Aquapend. commendatum, quod

- ℞. Boli Armen.
- Sanguin. Dracon.
- Mastich.
- Sarcocoll. ana. ʒj.
- Bisling.
- Tegul. pulv. ana. ʒij.
- Resin. pin. ʒjs.
- Ovi album,
- Ceræ. ana. q. s. M. f. Ceratum.

extendatur super corium tenue & molle, ad magnitudinem loci affecti, ut eum non multum excedat, ac, deorsum prius inguini pilis, applicetur, nec renovetur, nisi amplius cuti adhaerescere velit. Apposito cerato, bracherium Fig. VI. inguini arctè adalligetur Fig. IX. ut foramen peritonæi, per quod intestina protrumpunt, comprimatur.

Si propter disruptionem peritonæi, intestina ad scrotum dilabuntur, adstringentibus glutinantia immisceantur, ut

- ℞. Cerat. constrict. Hier. Fab. ab. Aquap.
- Empl. Apostolicon. Nicol. ana. p. æq.
- M. & malax. cum ol. mastichin.

extendatur in corio, & cum bracherio inguini applicetur, pro conservatione intestini in suo loco & consolidatione apertura, per quam sibi viam ad scrotum parat intestinum. Præcipua enim cura consilii in remedii externi, & exquisito subligaculo.

His non conferentibus, necessaria est universa corporis expurgatio, ab humoribus serosis præsertim & pituitosis, qui peritonæi, vel rupti, vel dilatati, consolidationem ac constrictionem, ex se difficilem, impediunt: adde etiam, quod cum necessarium sit, non modò externis uti adstrictoriis, verum etiam internis, si omissa universali administratione corpus excrementitius humoribus scateret, obstructionibus viscerum inde enatis, in febres, aut alia mala, incidere posset. Expurgatio autem

fiat blandis medicamentis. *Præmissis universalibus, confugiendum erit ad constringentia interna & externa. Inter assumenda experitissimum habeo sequens Electuarium*

℞. Conserv. Symp. ʒij.
ros. antiq. ʒj.
Cortic. citr. cond.
arantior. cond. ana ʒʒ.
Puly. herb. perfol.
Herniar.
ling. serpent.
Rad. consol. maj. ana ʒjs.
Semin. plantag. ʒiiij.
Cichor.
fenicul. ana ʒj.
Corall. rubr. præp. ʒjs.
Marg. præp. ʒʒ.
Lapid. chrysol. præp. ʒj.
Syrup. myrtin. vel corall. q. s.
M. F. Electuar.

De quo patiens, quatuor horis ante prandium, & tribus ante cenam, deglutiat quantitatem nuclei juglandis, & superbibat scyphum vini rubri austeri, aut albi, in quo infusus sit sequens sacculus,

℞. Herb. Fragar.
Consol. med.
Vinc. per vinc.
Equiseti.
Ling. serpent.
Perfol. ana. Mj.
Rad. figill. Salom. ʒis.
Consol. maj. ʒj.
Semin. plantag. ʒʒ.
Cichor. ʒij.
fenicul. ʒij.
Cumini. ʒj.

Incis. & contus. Misc. ad sacculum, qui in tribus mens. vin. alb. infund.

Si febris ratione vinum non conceditur merum, a qua illud diluatur, & foliis alchimilla alteretur. In infantibus etiam præstantissimus est pulvis sequens.

℞. Radic. consol. maj.
Herb. ling. serpent.
perfoliat.
Herniar. ana. ʒj.
Semin. plantag. ʒiiij.
Fenicul.
Cichor. ana. ʒj.
Corall. rubr. præp. ʒij.
Marg. præp. ʒj.
Lapid. Chrysol. præp. ʒʒ.
Sacch. ros. tab. q. s. ad grat. sapor.
M. F. pulvis

de quo, mane & vespere, exhibeatur cochlear parvum in pulmento. Assumpto pulvere infans bibat de hac mixtura, vel sequente decocto

℞. Aquæ plantag.
Fragariæ ana. ʒvi. M.
& si lubet, edulcor. saccharo. vel
℞. Radic. consol. maj.

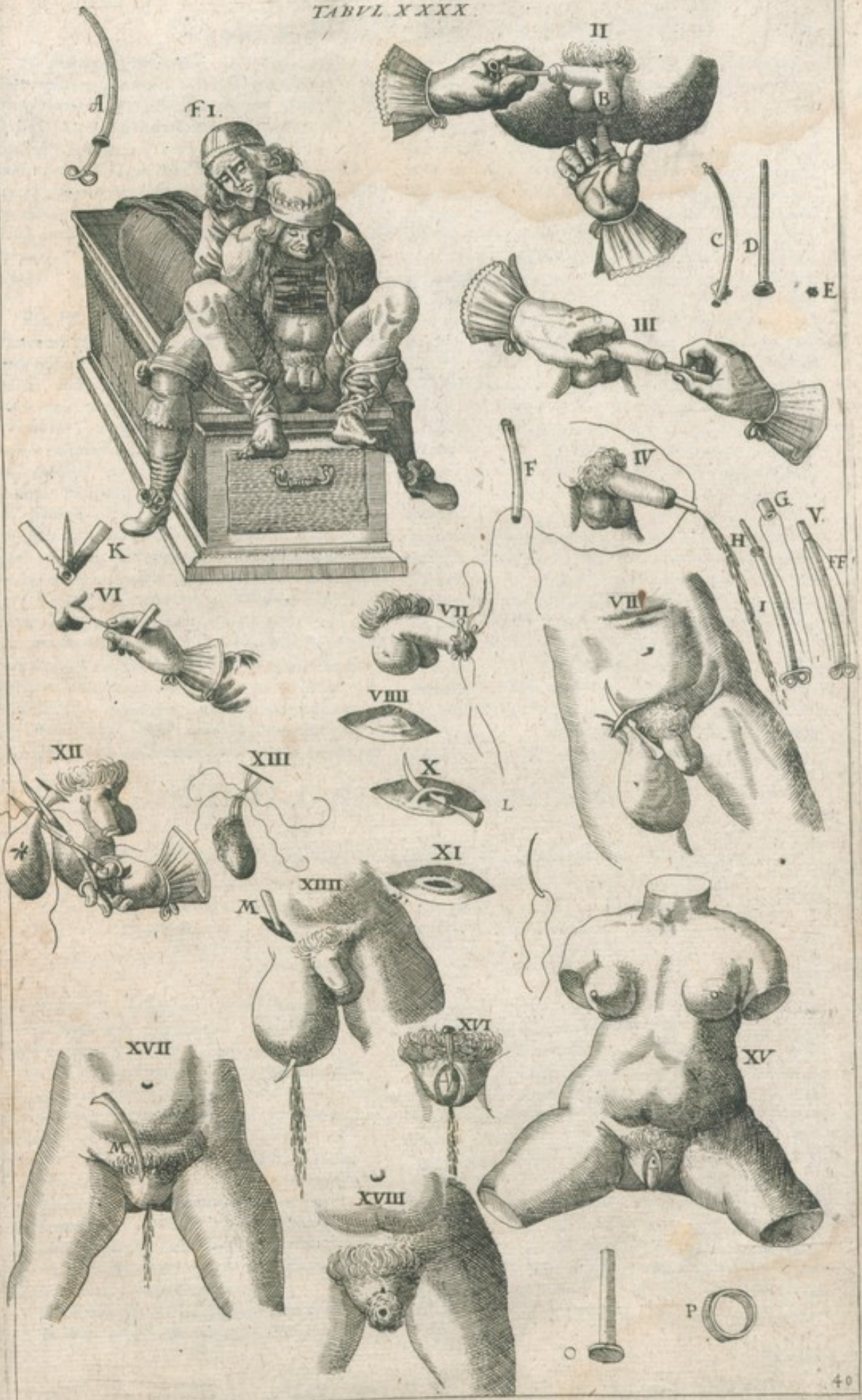
Herb. vinc. pervinc.
consol. med.
femin. plantag. ana. ʒij.
Incis. Misc. ad chartam
pro decocto.

Inter usum remediorum internorum, ceratum etiam idoneum, sub bracherio accommodato, inguini applicetur, & quotiescunque renovandum, locus affectus, (dum patiens relapsivus in lecto decumbit.) fovetur seq. decocto.

℞. Rad. consol. major.
Tormentill. ana. ʒij.
Herb. vinc. per vinc.
Fragar.
Ling. serpent.
Bisling.
Herniar.
Perfol. ana. Mj.
Flor. ros. rub.
Balauftior. ana. Mʒ.

Cortic. granat.
Cupul. gland.
Semin. Sumach. ana. ʒij.
Incis. decoq. in vin. rubr.

novum postea ceratum apponatur, & relinquatur, donec cuti amplius non adhæreat. Hac autem cerati mutatio, locique affecti fomentatio tam diu repetatur, quousque peritonæi vel dilatatio, vel ruptura constricta, aut adglutinata fuerit. Hac etiam, tam interna quam externa remedia, minime proderunt, nisi recta victus ratio observetur. Evitanda igitur edulia quacunque dulcia, stultenta, & pravi succi, è quorum numero sunt omnes herbae crude, legumina, fructus horarii, lacticia, & his similia. Utendum pane probe cocto, addito anisi vel cumini semine. Vescendum præterea carnibus siccis ad constringendum, & viscidis ad consolidandum: illas suppedirant iardi, merula & perdices; has vitulorum, ac anserum, anatumque pedes & ala, elixapotiis, quam assa subministrant. Potus ordinarius sit vinum minime dulce, nec album, sed rubrum subastringens, aut saltem mediisaporis. Sed cibus & potus, in parva quantitate assumptus, ad maturam sanitatis recuperationem plurimum conducit. Eger supinus, & capite & pedibus elevatus, in lecto se contineat ad minimum per quadraginta dies, & summam subligaculi curam habeat, nec unquam sine bracherio per brevissimum temporis spatium surgat, multo minus venter exoneret, ne intestina procidentia, id quod jam medicamentis constrictum vel consolidatum fuit, rursus aperiant. Opera etiam danda est, ut quotidie alvus laxa sit, ne dum indurata faeces cum labore excernuntur, conatus ille plurimum obsit. Ad leniendam alvum strictiorem profunt pruna laxativa Augustanorum, si eorum quatuor vel quinque hora ante cibum, assumantur. Nec obest, cum semel in septimana superfluitates primæ regionis expurgantur, pilulis Aloeticis Hieron. Fabrit. scrupuli pondere hora ante cenam, assumptis vel clystere ad vespeream injecto, quasi componatur ex decocto emolliente & refrigerante, melle rosato, elect. lenitivo & oleo chamomilla, per plurimos dies alvum lubricam relinquet.

2

Elapsis quadraginta diebus, aeger surgat quidem, sed ceratim cum bracherio gestet, donec tuto removeri posse videantur. Esi nullus castratorum herniosos absq. periculosissima illa testicularum excisione (Tabul. XL. Figur. IX. & c.) citra recidiva metum curari posse credat: innumeros tamen, quorum cognomina silentio lubens praterco, longo temporis progressu, & magna adhibita cura, dictis remediis, victus ratione, atque bracherio, pristina sanitati tutissime restitui: quos verò vel ob assecelus magnitudinem, vel diurnitatem integrè sanare non potui, eos saltem præservavi, ne morbus adauge-retur.

FIG. IX. Ostendit, quomodo urina suppressa per catheterem educatur, qua operatio chirurgica experto Medico est facilis, imperito è contra satis difficilis, & periculosa. Hanc describit Celsus l. 7. c. 26. Res verò interdum cogit emoliri manuali opera urinam, cum illa non redditur, aut quia senectute ejus iter collapsum est, aut quia calculus, vel concretum aliquid ex sanguine, intus se opposuit. At mediocri quoque inflammatione, aut caruncula meatum urinarium obstruens, sapè eam reddi naturaliter prohibet. Idque non in viris tantummodo, sed in feminis quoque interdum, necessarium est. Ergo anea, vel potius argenteæ, quas variè quas appel-lant, fistula sunt, qua ut omni corpori grandiori mino-rique sufficiant, ad mares tres, ad feminas dua, Medi-co habenda sunt. Ex virilibus maxima decem & quinq. sit digitorum, media duodecim, minima novem: Ex mu-liebribus major novem, minor sex. Incurvas verò esse eas, muliebres scilicet, paulum, sed magis viriles oportet, omnesque leves admodum: ac neq. nimis crassas neque nimis tennes. Homo æget, tum resupinus super subtel-lium, aut lectum, collocandus est. Medicus autem ad-

xtro latere, sinistra quidem manu, colem masculi conti-nere, dextrâ verò fistulam argenteam oleo inunctam, E. leniter demittere in iter urine debet. Atque ubi ad cervicem vesicæ ventum est, simul cum cole fistulam inclinatam, in ipsam vesicam compellere, eamque urinâ redditâ, recipere. Huc usque Cellus. In hac chirurgia maximè animadvertendam, ne in immisione fistula ar-gentea, valvula carnosâ, qua vasorum seminalium or-ificia in meatum urinarium desinentia claudit, viole-tur, quod cognoscitur ex intrusionis difficultate, dolore, & sanguine emanante. His enim signis apparentibus, re-trahendâ paulum fistula est, rursusque leniter intruden-da, donec, valvula intactâ, vesicam ingrediatur, per eamque urina reddatur. Alii filo argenteo, fistula cavi-tati respondentem, gossippi floccum alligant, & in cathete-ris cavitate immittunt, eumq. cum fistula in vesicam impellunt. Ubi fistula in vesicam pervenerit, filam cum lana alligata è fistula retrahunt, & ita quasi per siphonem eliciunt urinam. Sed neque gossipium, neque filum est necessarium. Non gossipium, quia per syringam ad late-ra perforatam liberè exit urina: Non filum, quia propter dictam rationem, magis efficit, quàm prodest; dum e-nim filum è cannula trahunt, non raro fistulam simul e-ducunt, cum majori difficultate iterum immittendam, Ubi urina suppressa ob vesicæ inflammationem, ca-theteris immissio periculum non vacat, laceratâ enim cer-vicè inflammatio augetur, & ea cessante sequitur inemè-dabilis quasi urina incontinentia. Satis igitur est, parvâ candelâ cereâ. Tab. XIII. Fig. IX. modicè inflexâ, oleoq. communi illitâ, prius chirurgiam tentare, quàm cathete-ris usum malum exasperare. In Ischuria quoque renum vitio subortâ, frustra adhibetur syringa & cereolum, cum urina in vesicâ non contineatur.

TABULA QUADRAGESIMA.

De collocatione agri ad explorandum & eximendum calculum

è vesicâ & meatu urinario; mitigatione ardoris urine chirurgica, extirpa-tione carunculae in uretra p. n. enatae, perforatione penis, ligatura verrucarum in præputio veneræ, herniarum cum deperditione testiculi curatione, hymenis integri incisione, vulvæ clausæ apertione, uretræque extra abdomen in suum locum prolapsi & repositi curatione.

FIG. I. docet situm agri calculo laborantis: in hoc enim explorant calculum vesicæ cathetere A. per ure-tram immisso, & digito indice ano indito.

FIG. II. præter rationem explorandi calculum, o-ffendit incisionem perinæ B. supra itinerarium C. vesicæ immissum, scalpello Tab. II. Fig. II. factam. Sectione facta, lithotomus itinerarium retrahit, & per vulnus perinæ catheterem immittit, ut dilatatorium seu vesicæ specil-lum super syringam sine offensione in vesicam perveniat. Specillo applicito catheterem extrahit, cervicem dila-tat, instrumento idoneo calculum apprehensum edu-cit, &c. De extractione calculi legitur Ambros. Paræus l. 17. à cap. 35. usque ad 48. & absolutissimus tractatus Guil. Fabricii, Hilan. de lithotomia vesicæ.

FIG. III. calculus ex meatu urinario sine sectione educitur, propterea, quod si ex angustiiori loco lapis exivit,

puta ex vesicæ collo & orificio, multò magis ex latiore pro-trahetur, ut est canalus colis. Sumo specillum Aquapenden-tis quod in cochlearis similitudinem excavatū in extre-mo sit D. ut auricularis scalper, quod in canalem demitto, ita ut lapillum E. prætereat ac superet, ipsumque quad. n. tenus suo labro & cavo comprehendat: tum per specilli stylum cannulatum, uretra oleum amygdalarum dul-cium immitto, & specillum sensim ad me traho, ita enim deducitur sensim foras lapillus, tum ipsum digitis comprimendo, tum specillo cavo trahendo. vid. Tab. XIV. Fi-gur. VIII. Imo sapissime observari, lapillos ejusmodi, qui in urinarium meatum prolapsi sunt, sine sectione, & citra specilli operam, exiisse: si patiens balneo emolliente frequenter insederit, & lithontripica moderata prius assumserit, aut in canalem urinarium stillari permi-serit.

FIG. IV.

FIG. IV. demulcet urinæ ardorem, qui in Gonorrhæa virulenta, dum redditur urina, tam vehemens est, ut patientes potius velint mori, quam mingere. Quando igitur talis inter mingendum percipitur ardor & dolor, qui nullis medicamentis, sive assumptis sive infusis, potest mitigari, patiens glandis meatui immittat fistulam argenteam politissimam, filisque alligatam F. quam manibus apprehendit, ne fistula, ab irruentis urina impetu, extra meatum colis pellatur, sed ut firmiter maneat, donec per ipsam urinam absque contactu meatus aut doloris sensu, profluat.

FIG. V. Non raro caruncula ex ulcere in meatu urinario oritur, atque ita interdum augetur, ut urinam supprimat. Hac manuali operâ, & idoneis medicamentis extirpatur, quæ erodendi vim obtinent. Ne tamen alii partes, quam sola caruncula in meatu erodantur, urinæ medicamenta applicita profluens eluat, Hieron. Fabr. ab Aquapend. excogitavit instrumentum, cuius beneficio nihil nisi caruncula exciditur, prohibeturque ne medicamentum caruncula admotum ab urina, qua sapius excernitur, elui possit. Fit autem cannula G. ex linteo, cerâ albâ oblinita (longitudine digiti transversa, & latitudine ea, ut aquet argenteum catheterem L.) quâ filum longum habeat appensum. Hac cannula, prius tamen extra idoneo medicamento oblita, v. g.

R. Mell. in ciner. ust.
Tutiæ præp.
Butyr. recent. in aq. plant. lot.
Terebinth. similic. lot.
Cercæ flav. ana ꝑ̄ss.
Alumin. usti, ꝑ̄ss.
M. F. Linimentum

quod, crebra experientia teste, carunculas meatus urinarii absque dolore & sanarum partium excoaratione consumit. Quidam experimentum Rochi Cervieri summis laudibus extollunt.

R. Pulv. ꝑ̄. viv.
Merc. præcip.
virid. æris
Antimon. crud. ana. ꝑ̄ss.
Cercæ albæ ꝑ̄ss.

Misc. f. a. in mortuo plumbeo ad formam unguentici cannula Medicamentorum uno oblinita, stylo extra fistulam argenteam prominenti H. adæptetur, atque una cum argentea fistula & stylo, in urinarium canale immittatur, nec occurrat caruncula. Et cum jam est in loco caruncula, argentea fistula cum suo stylo retrahatur, cannula verò, ex linteo cera inducto parata & immissa, relinquatur in meatu, ut per eam urina excernatur, qua simul prohibet, ne medicamentum caruncula admotum ab urina elui possit.

FIG. VI. Evenit interdum, ut infantes sine foramine in glande, per quod urinam reddant, nascantur, cuius statim gladiolo acuto occurrendum, qui cuspide habet angustiore. Ager supinus collocetur, & colus, prope glandem, sinistra apprehendatur, ac, gladiolo in dextrâ detento, foramen clausum aperiatur, quo factò, foramini immittatur penicillus ex plumbo, subtilis, solidus, & epulotico inunctus, qui dum ager minuit, debet

auferrî, postea iterum intrudi, idque per tres & quatuor dies, donec labia foraminis cicatrice obducantur. Quod si nascantur cum glandis foramine valde stricto, illud quam citissime ampliandum immisissâ parva turunda (quæ conficitur ex medulla sambuci compressâ, & unguento rosaceo oblinisâ) ut imbibitâ humiditate intumescat, & humefactâ foramen dilatat.

FIG. VII. ostendit excrecentias carnis, in glande & præputio, Gallicas, eazundem, curandi modum, qui commodissime vinculis procedit. Nam cum hæc caruncula angustam habeant basin, filo serico simplici, tenui, & rubeo, constringuntur, ut bidui spatium decidant. Utillissime nonnunquam oleo antimonii, vel Logadorum, tanguntur: interdum, pari successu, verruca volvellâ apprehensa scalpello abscinduntur, deinde locus ferro optime ignito adurit, ne sanguis vicinas partes inficiat.

FIG. VIII. IX. X. XI. XII. XIII. & XIV. monstrant chirurgiam horribilem, quæ Nursini, meo tempore in Italiâ celeberrimi castratores, hernias intestinales curarunt. Ager supinus in Tabula ligatur, tota deinde dilatatio in inguine oblique signatur aramento, minister in imo abdominis intestina comprimit, ne foras prorumpant: hinc chirurgus scalpello falcato, obliqua factâ sectione cutis, Fig. VIII. (ut peritonæi processus conspici possit. Fig. VIII.) eodem gladiolo peritonæum incidit Fig. X. & per foramen Fig. XI. testem sursum expellit, postea indice omnes membranas avellit, & a scroto separat, in primis vaginalem dilatatam Fig. XII. testem simul foras evellit: postea vasa spermatica, & tunicam vaginalem, forcipe accommodatâ, apprehendit, & suturâ simul jungit, inde supra suturam testiculum scalpello excidit, & abijcit (Alii, vasa spermatica & tunicam, duobus in locis constringunt, & apprehensis inferioris sili extremitatibus interstitium forcipe incidunt, testiculumque abijciunt.) omnia vasa verò sanguinem fundentia ferramento candente adurit, & intus reponit, filolongo exteriori relicto, & ultimo, perforamen inguinis, immittit ferramentum L. Fig. XIV. ad cuspidem globulo cereo munitum, usque ad scroti fundum, ut perforetur ad expurgandam materiam, quæ ex inguinis vulnere quotidie in scrotum demittitur, perforatumque conservat turunda immissa, usque dum vulnus inguinis sanatum fuerit.

Tab. XV. ostendit membranam pudendo muliebri transversim inductam, quam veteres pro hymene habuerunt.

FIG. XVI. Membrana hymen dicta, concubitus prohibens, at pro purgatione menstrui superius perforata, scalpello falcato (Tab. XII. Fig. II. cuius apici cereus affigatur globulus) inciditur, ut mulier viro aptissima reddatur. Quod si pellicula ista uteri vaginam proximis obstruat eam. Spatha Celsi Tab. II. Fig. I. incidit Paulus l. 6. cap. 27.

FIG. XVII. docet, quomodo Hieron. Fabr. ab Aquapend. in agglutinatis vulva labris chirurgiam, juxta Paulum, administret. Feminam resupinat (in hac & præcedentis figuræ chirurgia) ita ut crura ad summum ventrem contracta habeat, femora vero inter se dispersa, subjicit autem ulnæ ipsius ad poplites, & vinculis idoneis

ido
des
mi
Fig
di
ra
m
cl

ti
te
ju
la
to

ti
re
c
e
b
f
7
c
n
s
b
a

idoneis ad cervicem deligat: deinde scalpello fistula incidendi destinato, nempe vel syringotomo in altera extremitate acuto Tab. XIV. Fig. I. vel scolopomachario Tab. XII. Fig. I. II. III. & V. labra agglutinata, prius per longitudinem atramento signata incidit. Labris ab invicem separatis, & sanguinis fluxu sedato, fistula plumbea medicamento epulotico illinatur & vulva immittatur, ad perfectam usque curationem, ne labia rursus concresecant.

FIG. XVIII. agit de uteri extra abdomen procidentia, quam patiuntur femina, quando ipsi ligamenta uteri membranosa vel relaxantur, vel abrumpuntur. Huius mali curatio tria requirit: repositionem uteri prolapsi, repositi in suo loco conservationem; & ligamentorum adstrictionem, vel consolidationem.

Ante repositionem considerandum est, an procidentia uteri sit simplex, vel ipsi adjungatur inflammatio aut tumor frigidus: His enim appertentibus, repositio non tentetur, donec morbi evanescant. Inflammationem sistet cataplasma vel massa lini cruda in lixivio acri decocta & expressa, de quibus videatur cura hernia intestinalis Tab. XXXIX. sub Fig. VIII. Tumorem frigidum discutiet foris ex decoctione malva, althea, stor. chamomill. &c. Tumorem frigidum curatus, evacuato per clysterem stercore, & excret. urina (ut undiquaque à compressione liber sit uterus) chirurgum vel expertam obstricticem oportet a groatanti supinam collocare, ita ut coxas altiores habeat & poplites incurvatos, cum cruribus diductis; deinde accipere candelam, O (qua habeat basin) ex cera & assa-

fatida confectam, suaque crassitie muliebris vagina respondentem, & ea citra violentiam totum protrudere id, quod procidit, donec tota moles ad sinum reducat. Hoc facto, patiens candelam linco triplicato in vino rubro expresso, & fasciâ Tab. XLI. Fig. III. firmet, per octo vel novem dies decumbat extensis & coaptatis inter se cruribus, ita ut alterum alteri incumbat: brachio lapidem aquila dictum alliget, & naribus suaveolentia, nisi uterina suffocationi fuerit obnoxia, admoveat. Reposito utero, qui ex relaxatione ligamentorum procidit, corpus à serosis & pituitosis humoribus expurgandum & (post cucurbitularum circa sacrationem cum magna flamma sub umbilico & renibus applicatione, & inter remedium adstringentium interiorum usum) regioni uterinae & propè inguina ceratum constrictivum applicandum, circulusque P. baxem vagina intrudendus, ubique ad perfectam usque curationem relinquendus. Mulier tertio vel quarto quovis die ceratum removeat & metrenchytae cannulam Tab. XIII. Fig. III. uteri vaginae immitat: deinde per horum spatium balneo ex moderatè adstringentibus (validiora enim menses supprimunt) parato insideat, & ceratum renovet. Rerum non naturalium regimen observet, quod herniosus loco præcæto fuit prescriptum. Puerperis nondum probè purgatis adstringentium usus est maximè periculosus. Ligamentis uteri membranosis abruptis, cerato constrictivo immiscendum est Emplastrum Apostol. Nicolai, vel aliud consolidans.

TABULA QUADRAGESIMA PRIMA.

De clitoridis seu mentulæ mulierum inutiliter auctæ abbreviatione, metrenchyta, inspectione ani & matricis, extractione fetus mortui, & repositione intestini prolapsi.

FIG. I. docet, quomodo Hieron. Fabric. ab Aquapend. instrumento ad polypum accommodato, clitoridis inutile incrementum (malum Aegypti & Arabibus endemium) abscindat. A. monstrat clitoridem forcipe comprehensam. B. exhibet corpus clitoridis excisum, & extra forcipem positum.

FIG. II. notat metrenchytae siphoni Tab. XIII. Fig. I. affixam, ut sinui muliebri immitti possit, ad insuendos idoneos liquores.

FIG. III. monstrat subligaculum, quod detinet medicamentum a externo uteri officio appositum.

FIG. IV. exhibet applicationem speculi uterini Tab. XII. Fig. IV. depicti, quam Paulus l. 6. cap. 73. sequentibus verbis describit. Locetur femina supina in sella, ita ut crura ad summum ventrem contracta habeat, femora verò inter se disparata. Subjiciantur autem ulnae ipsius ad poplites, & vinculis idoneis ad cervicem deligentur. Qui verò chirurgiam exercet, ex dextris paribus sedens, instrumento exploratorio, dioptra appellato, pro ætate convenienti exploret, & per specillum muliebris sinus profunditatem metiatur, ne si longior sit dioptrae fistula, uterum comprimi contingat. Et si longior

sinu reperta fuerit dioptrae fistula, lintea complicata pendendi alii imponantur, quo super ipsa locetur dioptra. Oportet autem fistulam calefactam, oleoque accommodato inunctam, blandè immiscere, ut cochleam ad supernam partem habeat: & dioptra quidem ab operante teneatur, cochlea verò per ministrum citra violentiam obtorqueatur, quo fistulae lamine diductis sinus muliebris disparatus, ad explorandum id, quod curam manualementem exoptet.

FIG. V. extrahitur fetus mortuus uncis (quando nimirum factus, obstitum prætere naturalem, testiculis eorum præparatis, quos nobis Horatius Augenius commendat, aut femina alterius lacte expelli nequit) Tab. XVII. Fig. IV. ex Andr. à Cruce depictis, utrog. oculorum cavitati immixtis. Si integer hac ratione educi nequit, scalpello C. Tab. II. Fig. II. incidatur, & observatus observandus frustratim eximat. vid. plura apud Hieron. Fabr. ab Aquap.

FIG. VI. anus recensinatorum oclusus lanceola perforatur: post operationem loco affecto applicentur ea, quae in perforatione penis & vulvae dicta sunt.

FIG. VII. monstrat repositionem prolapsi intestini

H

fini

stini recti blandam, & digitus chirurgi (alii laudant digitos patientis) tentatam, cum linteo quadruplici D. & fascia, ad retinenda medicamenta, & intestinum in suo loco conservandum.

FIG. VIII. anus inspicitur dioptra Tab. XVII. Figur. II. parum calefacta, & ut lubrica reddatur, oleo oblinita, ad explorandam hæmorrhoidum qualitatem: ulcerum vero statum exactissime etiam cognoscimus turunda ano immissa & per integrum diem reli-

ta, atque retracta. Ulcera intestini recti perspectatissime curantur, cannula (longo manubrio donata & adlatu perforata Tab. XIV. Fig. I.) linteo in vino austero expresso & perforato obducatur (solida enim cannula Tab. XVI. Figur. I. albumine ovi saltem illinitur) & ant immissa ter quaterq, stylū optimè ignitū Tab. XVI. Fig. IV. Tab. XXXVII. recipiat, veluti supra Fig. I. in ozæna chirurgi dictū. Operatione finita, locus affectus medicamentis infusus & appositu tractetur, usq, ad perfectā curationem.

TABULA QUADRAGESIMA SECVNDA.

De incisione fistularum, curatione hæmorrhoidum, applicatione enterenchyæ, & duobus monstris.

Fistulae ani sunt duplices; quædam excitantur ab ulcere intestini recti, quod varias habet causas, pituitam scilicet salsam, bilem acriorem, & morbum (in Regionibus præcipue calidioribus.) Gallicum, qua erodendo fistulas ani producant; alia ortum trahunt à tuberculo (ob equitationem vel casum) exterius circa anum enato & suppurato, cuius sanies, si exitum non habet, sinum efficit profundum.

Priores vel excidunt intestinum rectum, simulque perforant quatuor communia integumenta, ita ut purulenta materia, vel potius sanies, exterius, per cutim egrediatur; vel circa partes musculosas & cutaneas consistunt.

Posteriores itidem, vel intestinum perforant, vel ad intestini recti tunicam tantum exteriorem pertinent.

Signa fistularum propositarum accuratè tractavit Aquapend. lib. 3. Pentateuch. c. 12. harum singulas, ab

Excellentissimo Medico & Chirurgo, Adriano Spigello, Præceptore meo plurimum honorando (cujus per septennium, ab anno videlicet 1616. usque ad annum Christi 1623. in Antiquissima & celeberrima Universitate Patavinâ, quæ non modò per Italiam, sed per totam etiam Europam, & ubique gentium, ob clarissimorum Doctorum splendorem, vetustissimorum studiorum auctoritatem, & sydereâ doctrinæ, ac virtutum omnium, monumenta, inter Academiâs ferè principatum obtinet, præparator Anatomicus fueram, & cui in peragendis operationibus chirurgicis per decennium adstiteram) ferramentis dextrè incisas, & felicissimo successu curatas vidi: Nec mihi defunt magni nominis viri, animo forti militiam sequentes, ex lue Gallicâ etiam ani fistulis vexati, quos, præceptoris crebra experientia fretus, in Patria curavi, modo sequenti.

Fistularum ani penetrantium curatio.

Fistulam, sive ab ulcere intestini recti, sive à tuberculo in natibus exortam, perforantem, & medicamentis non cedentem, curaturus, specillum depromo argentum (Fig. I. Lit. B.) in utraque extremitate capitibus rotundis (c. d.) praditum, illudque pro necessitate incurvo. Hujus extremitati (d) & syringotomi (Tab. XIV. Fig. III) globulo (e) filum ex lino duplicatum (f) alligo. His ritè peractis, fistule orificio (g) lenè intruendo specillum, illudque ut & filum duplicatum, & globosum scalpelli caput, per ani orificium A. traho, ut ex Fig. II. Lit. h. & i. adumbratione constat. Postea, manu sinistra arripio instrumen-

ti syringotomi incidentis partem (h), dextra verò ejus partem (i) atque sic instrumentum trahendo & impellendo fistulam uno ictu, ne diu ægri doloribus torqueantur, integrè incido. Qua incisa sanguis sistendus, inflammationi prohibenda, callus (medicamento B. Arsenici præp. 38. Mel. ros. 38. M.) absumentus, vulnus recens carne implendum, & cicatrix inducenda. Hæc ratione, absque cauterio actuali, quod ab aliis ad callos fistularum consumendos maxime laudatur, fistula penetrantes facilimè, & tutissimè, curantur.

Fistularum ani non penetrantium curatio.

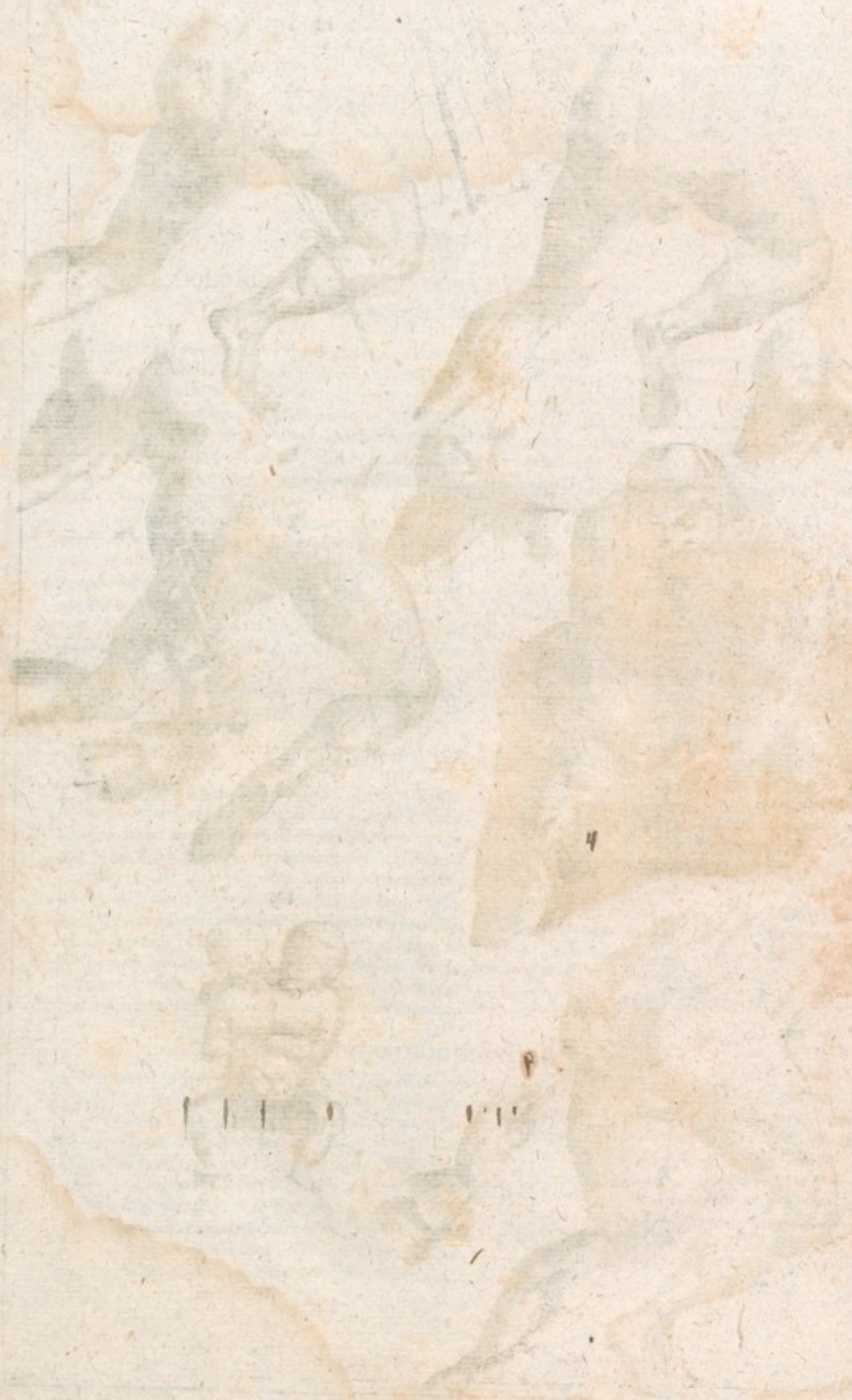
Si occurrit fistula ani, qua originem traxit ab ulcere intestini recti, nec tamen integumenta communia perforavit, ad manum sumo specillum (k) quod in una sui extremitate capitulum rotundum, & pro trajectione filii serici foramine aliquo donatum (l) habet; in altera, pro incisione fundi fistula instar acus tricuspis acuminatum est, cuius apici affigatur pilula cerea, (m) quæ in instrumenti acumen liberiorem transitum habet ad sinus fundum, neque timor est, ut in latera ejus impingat, operationem hanc impediât, & dolorem excitet.

Preparato itaque specillo incerto, ulceris intestini fundum inquiri, eoque invento, specillum fortiter arudendo cutim perforo (Fig. III.) totum illud, per fistulam duco, propendente ex utroque foramine filo serico (o) Fig. V. Per rupto sinu, Cornel. Celsus l. 7. cap. 4. de ani fistulis, & qui eum sequuntur, utrumque filii contorti (sericum tamen simplex & rubrum, ob tenuitatem & tincturam citius incidit & erodit.) extremum colligunt, illud ar. aservo, & quodam parvo ligno (n. Figur. V) arctissime stringunt, & universi sinus incisionem filo peragunt:

quia

TABVLA. XLII.

quia tamen fistula totius per filum inciso & curatio, (Figur. V.) nimis tardè procedit, illamque assiduus comitantur dolor, (omnis autem operatio citò & jucundè fieri debet.) merito rejicit eam Hieronym. Fabricius ab Aquapendente, nec locum habere ait, nisi in iis, qui metuculosè ferrum expavescent. Unde ego ita me gero. Fistulâ specillo perforatâ, & foraminibus (beneficio serici festucâ arctè per biduum constricti) pro usu syringotomi (Tab. XIV. Fig. II.) quod altero extremo capitulum crassius habet, sufficienter dilatatis, festucam (n.) & sericam (Fig. V.) removens, fistulam incido eum in modum, quem supra Fig. I. & II. descripsi. Hac posterior per filum, & aciem scalpelli, fistulam curatio, Celsi & recentiorum opiniones conjungit, & experientiâ teste fidissimo, simplici per filum incisione melior existit, & tolerabilior, præcipuè verò, quando orificia, propter sinus longitudinem, nimium distant. Si & hæc operatio aquo tardior videbitur, omnibus bonæ operationis conditionibus satisfaciet chirurgus, si statim fistulam inciderit illo syringotomo, quod in ea extremitate, qua alias globulum habet, incidit. Hoc instrumentum supra Tab. XIV. Fig. I.

adumbravi, & Tab. XXXIIX. Fig. III. applicui. Si fistulae à tuberculo externo & suppurato excidentur, curam requirunt eandem, procedendo ut Fig. IV. adumbrat.

Nota. Sphincter, ex Hippocr. de Hæmorrh. turcopotest incidit, quovis modo, sine læsione sui officii, si saltèm a clava ejus pars relinquatur intacta, alias sequeretur involuntaria secum excretio, & tandem ipsa mors. Fistula in senibus, ex antiqua fluxione, tunc non curantur, nisi ante consolidationem inuratur fonticulus, tribus vel quatuor digitis supra genâ, in parte domestica, pro evacuatione materiae quotidie collectæ. Hæmorrhoides, quæ manuum operationem postulant, vel sunt interna vel externa, quas primus doctissimè ex Anatomia demonstravit Hieron. Fabricius ab Aquapendente. in operat. chirurgic. titulo de Hæmorrhoidibus.

Hæ primo intuitu apparent, illa verò non nisi per abdominis compressionem, spiritusq. retentionem, aut secum excretionem in conspectum veniunt: si chirurgia opus habent, utraq. aut tument, aut immodicè fluunt.

Hæmorrhoidum tumentium curatio manualis.

Nonnunquam tumentibus, dolor aut inflammatio jungitur, & tunc curatio medicamentis potius internis & externis, unguento nimirum Linaria Hoyst. l. 4. obs. 42. vel aliis (pro quorum base constituat scrophularia, quæ solâ a foridibus repurgata, collo appensa, & nudo corpore gestata, admiraculum usque dolores hæmorrh. mitigat, vid. Tabern. l. 2. fol. 431. & Craton. conf. 207.) tentanda, quàm malam chirurgiam qualicunq. ac exasperandum est. Si absque doloris sensu, & sine phlegmone in tumorem attollantur, & occulta sint, accipio ferramentum, p. latum (ex Tab. XIX. petitum) & optime ignitum, quo ita inuro hæmorrhoides, ut illas tamen non attingam, hoc est, ut ignis tantum calorem perferant, ad ægri bonam tolerantiam: si patiens, ut sæpe fieri solet, chirurgiam expavescit, bono etiam eventu hirudines singulariter preparatas adhibeo, sanguinem abundantem educo, postea turundam linimento simplici oblitam ano impono, & spongiam novam, ex vino nigro austero, aut in quo ebullierint adstringentia, expressam applico, ad partis corroboracionem.

Hippocrates quidem, ad prædictam chirurgiam requirit ferramentum capite rotundo, quale illud, quod Tab. XIX. Fig. V. ad virum depictum, & in subseq. Figur. lit. g. signatum est, quo omnes sigillatim reficcat: Latum tamen hic magis probandum judico, quoniam hoc citius finitur operatio; Hippocratis autem præstat, quando vel altera tumentium fluit: quoniam hoc sanguinem fundentes facile præterit, illud latum verò, omnes fluentes cum occacatis exiccat, non sine magno patientium detrimento; quod ex animæ aversionibus Spigelianis manere voluit.

Aliquando hæmorrhoides quidem intumescunt, ob altiore tamen sui in intestino situm, nullo modo in conspectum venire. multo minus ferramento ignito, sive lato, sive rotundo, tangi possunt. Tunc, si ex chirurgia auxilium petitur, pro exiccacione, necessaria est illa cannula, quæ supra Tab. XVI. Fig. III. adumbrata, ano inditur frigida, & calescit stylo ignito (Tab. modo cit. Fig. IV.) sæpius cannulam immisso, ut calescat paulatim exiccet hæmorrhoides.

Hæmorrhoidum nimium fluentium curatio chirurgica.

CUM sanguinem immodicè profundunt, ferro punctuali (Fig. VIII) omnes sigillatim tangendæ, unica tantum relicta, per quam sanguis in posterum redundans effluere possit. Earum fluxus interdum tam perna est, ut eum facta etiam revulsione medicamentis adstringentibus, tam ore assumptis, quàm adhibitis sistere, peritissimo etiam Medico nonnunquam impossibile sit. Hanc pertinaciam expertus sum Venetiis (ubi chirurgiam per integrum annum exercui, & Medicis hæmorrhoides sæpius occurrunt curandæ.) in Nobili Veneto, ex Contarenorum stirpe nato juvene 26. annorum, tem-

peramenti sanguinei, tempore veris, labor ante primùm (antehac enim nunquam.) hæmorrhoidibus externis nimium fluentibus, ad quem vocatus, venam brachii dextri internam incidit, dorsoque cucurbitulas sine scarificatione siccas, applicari jussi, conservam rosarum antiquam cum croco Martis, (non neglectis ligaturis partium superiorum.) per os ut sumeret, exhibui, & medicamenta valenter adstringendi facultate prædita, ovique albumine subacta, & gossipio usito excepta parti affecta apposui, nihilominus tamen fluxus semper vehemens duravit, agerque rubi-

cunâs alias, in pallidissimum fuit mutatus, ita ut de vita sua periclitaretur. Nobili, & adstantibus, ad inhibendum sanguinis fluxum, & conservandam vitam, venarum adustionem, juxta Hipp. l. 2. de hæmorrh. Aërium Tetrab. 4. serm. 2. c. 15. & Sennert. pr. l. 3. p. 2. c. 13. contra Hieron. Fabrit. ab Aquap. proposui, propositamque confirmavi Hipp. Aph. 6. sect. 1. ad extremum morbum extremum requiritur remedium: & Aph. 6. sect. 8. Quæcunque non sanant medicamenta, ea ferrum sanat; quæ ferrum non sanat, ea ignis sanat: studio verba illa omittens, quæ ignis non curat, ea incurabilia judicare oportet; ne patiens ansam capiat dubitandi de restitutione sanitatis. Patiens autem, cum videret mortem non longè distare, senis nostris sententiam fidem adhibuit, mihiq; & adstantibus, quod Chirurgiam adurentem, sibi adhuc reliquam, admittere vellet, porrectâ manupromisit. Unde domum festinans, necessarius me instruxi instrumentis, punctalibus nimirum, (Tab. XIX. Fig. VII. VIII. & IX.) qua retrocedens famulo Nobilis patientis, ut ea ignita redderet, tradidi: quibus optimè ignitis, omnium venarum hæmorrhoidalium quæ fluxerunt, ostiola, sigillatim tetigi, crustamque induxi, à superioribus incipiendo, ne sanguis ex intractis defluens, ferramenta ignita extingueret. Videatur Ludov. Septal. l. 7. Animadvers. 112. lectu dignissima.

Sanguine chirurgia suppresso, & optimâ victus in-

stantis regulâ observatâ, Nobilis ille pristina sanitati restitutus fuit, cui consului, ut singulo trimestri cucurbitulas quatuor scapulis & dorso affixas & scarificatas, adhiberet, ne natura in futurum sanguinis abundantiam per venas ani expellere assuescat. His ritè observatis, ab hæmorrhoidum fluxu liber, per decennium, in egerimâ sanitate vixit.

Quod si natura prædicti Nobilis, hæmorrhoides antehac sapius aperuisset, & quasi assueta, ad hanc solam partem superflua transmittere solita fuisset, unicam hæmorrhoidum ferro intactam reliquisset, postmodum pulvisculis emplastis, & adstringentibus, occludendam, ita ut spontè, vel arte, facillimè reserari, & per eam sanguis, qui in corpore indies aggregatur, & satusque temporibus evacuari solet, purgari possit, ne affectus illi (quorum Hipp. mentionem facit sect. 6. Aphor. 12. A diuturnis hæmorrhoidibus curato, nisi una quæpiam servetur, periculum est aqua inter cutem, vel tabes impendet; Et Epidemior. l. 6. sect. 3. text. 33. & 34. qui sanam inem per ora venarum, quæ in ano sunt, profunderè solent, neq; inflammatione pulmonis, neque ulcere exedente, neq; furunculis corripuntur, neque tuberculis, quæ à cicurum similitudine terinthis dicuntur, ac fortassis, ne lepra quidem, forteque neq; aliis id genus. Intempestivè tamen curati, multi brevi hujusmodi morbo correpti sunt, eamque ob causam perniciosè habuerunt) producantur.

Hæmorrhoides exulceratæ,

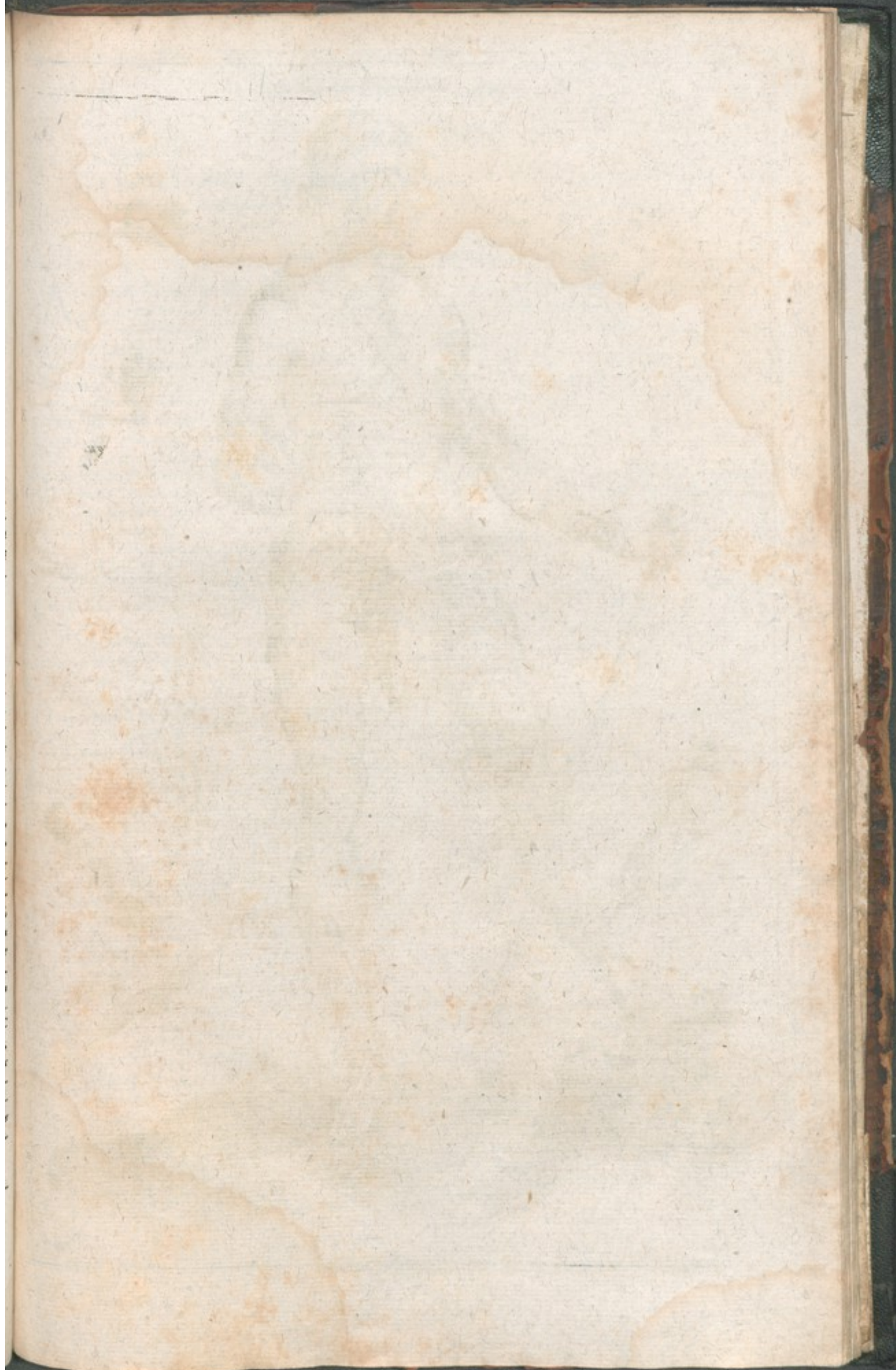
Interna, ne in fistulas degenerent, exiccanda: Quapropter ano inditur cannula ferrea, quæ in later perforata, Tabul. XVI. Fig. II. aut III. & huic immittitur stylus optimè candens, Tab. XVI. Fig. IV. ac sapius extrahitur, quo hæmorrhoidum ulcera adurantur, & partes vicina defendantur. Dolore mitigato, & escharâ ablata, ulcus incarnandum, & consolidandum, medicamentis sarcoticis & epuloticis.

FIG. VIII. monstrat applicationem enterenchyta seu instrumenti fistularis, Tab. XIII. Fig. V. ad infundendos clysteres in anum.

Annopost Christum natum MDCXXXIX. Die XVIII. Junij conjux Bartholomæi Abelini, Textoris Ulmani, fatum edidit mortuum, qui in partibus obscanis nullum signum habuit, ex quo cognosci potuisset, masculus ne an femina fuerit. Neq; etiam via apparuit ulla per quam fatus urinam, aut faces alvi, excernere valeret. In perinao dependit aliquid ad longitudinem digiti auricularis, quod, instar intestini cæci, perforatum non erat: Ab osse pubis usque ad calcem ambo pedes arctissimè cohærebant: in reliquis verò partibus fatus pulcherrimè fuit formatus.

FIG. IX. Annopost Christum natum 1651. dies Julij, hora ferè sexta post meridiem, in vico VVinterbach Ducatus VVurtembergici, conjux Georgii Langii, bubulci, Anna, partum edidit monstrum, atque ita conformatum, veluti in delineatione cernitur: nimirum duobus

capitibus, quatuor pedibus, totidemque brachiis præditum. Hoc, statim atque nascebatur, monstrum Vir Reverendus, Dominus M. Joann. Nicyp parochus istius loci ordinarius, baptismo donavit, & subsequente 6. Julij in ade sacra, nomine Christiani & Christiana insignivit. Fatus hora 6. post meridiem ex hac vitâ discessit. Septimo Julij, cadaveris abdomen & pectus in præsentia Domini Christophori von Rueff | Schorndorffii Physico ordinario, Jacobi Guffelin | Pharmacopæ ibidem, proprii genitoris, (ô durum pectus!) & aliorum, secundum artem aperui, & inveni, primum duos ventriculos, quorum uni cuiq; annexa fuerant intestina tenuia, quæ tamen ad principium crassorum in unicum intestinum cacum, colon & rectum desinebant. Extractis artificiosè intestinis, sub dextro hypochondrio, in conspectum venit unum solum parenchyma hepatis, in sinistro unicum lienis, in regione verò lumborum tres venæ, totidemque ureteres magnitudine æquales, orificiis suis in unicam system urinariam hiantes. Generationis organa quod attinet, unicus aderat uterus cum partibus omnibus ad generandum necessariis; pendulum illud post anam non erat perforatum, sed instar intestini cæci occlusum. In capacitute thoracis duo reperi corda totidem capsulis inclusa, unicum mediastinum, quod corda sic ab invicem separavit, ut unum in sinistro, & alterum in dextro latere situm habuerit, cuius monstruosi partus externam imaginem operi post hunc adjunxit Autoris ex fratre nepos.

TABULA ULTIMA.

De funda Galeni, cancro labiorum, arteriæ incisæ compressione, pedis contracti distensione, cubiti rigidi inflexione, sinus in femore magni apertione, locis & fasciis fonticularum, glandium & vulneribus sclopetorum extractione, varicum sectione, labiorum vulneris per fibulas adductione, tibiæ cariosæ ablatione, & deligatura pectoris, quam Galenus Cataphractam vocat.

Aest funda Galeni l. de fasc. c. 62. fascia scilicet in quatuor partes scissa, ad labrum inferius deligandum accommodata, cujus descriptionem in gratiam studiosorum chirurgia, in primis verò barbitonorum, quibus raro iste liber de fasciis est ad manus, transcribere volui, ut hanc fasciam, ejusque applicandi modum, ad curandos labiorum affectus, præcipuè verò cancerum exulceratum, utilissimum pariter, ac chirurgiam exercentibus scitu summè necessarium, addiscerent. Medium, quod integrum est, injicito super labium inferius, superiores verò partes ad mentum adducito, atque inde ad occipitium, ibique in speciem literæ X altera super alteram excedente, ad summum caput, & inter ipsum & frontem attrahito, ministroque tradito, reliquias verò binas partes sub infimis auriculis ad occipitium porrigito, atque ad formam literæ X ad frontem attrahito, & has & quæ à ministro continebantur inter se devincito.

Æ. Indicat labium exulceratum, fascia funde ad mentem Galeni deligatum. Patiens erat Gallus Sigman, Rusticus Langenaviensis, ex Territorio Ulmensi, cancro labiorum exulcerato affectus, qui postquam à multis chirurgiis peritis dolens percepisset, se ab isto malo liberari non posse, nisi sectione radicitus extirpetur: patiens ob difficultatem domesticam, qua premebatur, ab Inclyto Reip. Patr. Senatu supplices impetravit, ut in Xenodochium reciperetur, & cancer ferro ac manu chirurgi exercitati Georgii Niedlin absinderetur. Abscissione per forcipem facta, & ulcere ad cicatricem ferè ducto, malum repululavit. Senatus Inclytus hujus recidivæ certior factus, patientem meæ cura tradidit. Hic ob dolores capitis & artuum nocturnos, mihi valdè suspectus, in Nosocomium Gallico morbo affectis destinatum translatus, decoctum ligni Guajaci sumpsit, unde dolores capitis & partium extremarum cessarunt. Cancer verò interim topicis tractatus nihilominus pauperculum vehementissimè cruciavit. Deinde corpus, per sudorifera nimis calefactum, usque feri caprini depurati refrigerandum, & ab atrabilariis humoribus per epicrasin purgandum existimavi, decocto Magistrali sequenti.

℞. Aq. fluviatilis lib. XV.

Hord. integr. p. j.

Bulliant in vase obturato ad crepaturam hordei, tunc adde,

Fol. Borragin,

Cichor.

Berbon.

Carduib.

Sonch. ana Mj. & iterum bulliant ad remanentiam ℞ xij. abjectis herbis, in colatura infund. p. 24. hor.

Rad. polypod. ℞iij.

Pulv. colocynth. in petia ligat. ℞ij.

Rad. hell. nigr. præp. ℞s.

Ireos nostratis.

Aga ric. crud. ana ℞j.

Uvar. passar. ℞vj.

Semen. anif. ℞s.

Misce omnia & ebulliant ad consumptionem medietatis, & in fine pro unica ebullitione adde

Cinamom. optim. ℞ij.

Nuc Mosch. incis. ℞j.

Fol. sen. s. stipit. ℞is.

Colatura dividatur in 12. doses, ut una dosis sint ℞vij. servabatur in phiola qualibet, super affuso oleo ad digitæ latitudinem, & dabatur alternis diebus summo mane, à qua patiens jacuit in lecto bene coopertus, donec madorem corporis sentiret, atque post horam jusculū sumpsit, & quia, ob colocynthidem decoctum amariusculum fuit, statim post assumptionem deglucit aliquid de pomo asso, aut ℞s. passularum. Purgans hoc facile trahit non solum humorem, qui influere potest, sed eum quoque, qui jam influxit. Et nocendum, hujus folii decocti crebro usu, multos ab exulcerati carcinomatis doloribus liberatos, pluresque à nondum exulcerato fuisse curatos. Hæc obiter de decocto.

Preparato corpore, precibus pauperculi devictus labium forfice absidi, primò intuitu bono cum successu. At sequenti die observavi tuberculum, quod fortex, utpote quæ ad talem chirurgiam valdè est incommoda, reliquit.

Hoc tuberculum pulvere illo caustico, quem ab Empirico acceptum Aquapend. describit lib. 1. pentateush. cap. de cancro, consumere frustra tentavi, indeque de certa curatione dubitare, & imminentem recidivam timere capi. Patiens autem, meo jussu, repetiit usum decocti purgantis, singulis quaternis diebus, & cum ulcus beneficio Ung. de Tutia sequentis

℞. Ol. ros. complet.

myrt. ana ℞.

Servi vitul. castr. ℞vj.

Succus solat. hortens.

plantagin. ana. ℞x.

Vini granatorum ℞iij.

Bulliant ad succ. consumptionem, facta colatura.

H 3

℞. Ceruss.

℞. Ceruss. pulver. ʒx.
Lichargyr. præp. ʒiij.
Plumbi usi & loci
Antimon. præp. ana. ʒv.
Tutia Alaxandr. ʒʒ.
Camphor. ʒʒ.

Misce omnia in mortario plumbeo, &
F. Ung.

ferè ad cicatricem duceretur, remanebat enim solum illud tuberculum, bonè victus regulâ, internis externisque remediis instructus, spe citissima restitutionis latissimus domum redire festinavit. At quod supra timui, elapsè semestri etiam venit, recidiva scilicet altera, malum prioribus multo pejus. Hæc recidivas autem forfici, qua operatio peracta, unice adscribendas existimo. Hæc enim ad tentatam chirurgiam ineptissima fuit: Si igitur cancer totum labium occupat, Chirurgi, meo & Riedlini erroribus docti, eum forfice abscindere caveant, ferè enim impossibile, quin ea aliquid vestigium relinquat, ex quo malum recrudescere queat. Memini quod aliquando in publicis lectionibus, ab Excellentiss. Adriano Spigelio, hæc cautionem audiverim, quam tamen pro nihilo habui, usque dum in rustico hoc & alio expertus, eam non observata, patientes de vita, & de fama chirurgum periclitari. Ager secundam recidivam passus, etiam tertiam chirurgiam à me petiit, quam monetâ ex argento confectâ, acuta, & aqua forti intinctâ, juxta Aquapend. placitum, administraffem, absque dubio majori cum fructu, nisi vasa circumcirca maximè tumida, laborem frustrantem fore indicassent. B. est usus & applicatio illius instrumenti, quod supra Tab. XVII. Figur. III. descripsi, & depingi curavi. Hoc in vulneribus, vel potius puncturis, arteriarum carpi, quæ in duello facile contingunt, pro sistendo sanguine, utilissimum expertus sum, ut infra ex singulari observatione patebit. Alii sumunt monetam argenteam, quam vulnere superligant: quia tamen ligaturâ istâ satis strictâ esse debet (laxior enim sanguinis fluxum nequam cohibet) ob imminetent manus extrema gangranam, & subsequentem sphacelum (comprimuntur enim vasa ut alimentum & spiritus vitales & animales influere nequeant.) valde periculosa videtur, unde hominum salutem melius prospectam judico, si omnes Chirurgi simile instrumentum in promptu habeant, ut tempore necessitatis eo usi valeant. Patavii, ubi exercitium Anatomicum & Chirurgicum à plurimis seculis maximè floruit, meo tempore reperiebatur exercitissimus Arteriotomus, qui ad curandos capitis atrocissimos dolores suâ medicorum, arteriam carpi non raro incidit, factaque sanguinis evacuatione ordinata, vulnus prædicto instrumento ita compressit, ut ne gutta quidem sanguinis citra chirurgi voluntatem profundetur, neque ullum ex compressione alias metuendum symptoma superveniret. Sæpius Ulma accidit, ut ab imperitis balneatoribus, & chirurgi titulo certè indignis, pro vena basilica arteria comes aperiretur, unde plerumque vel nimia sanguinis profusio, vel aneurisma magnam, quod male curatum mortem intulit. Si itaque in futurum præter speciem talis error committatur, pro correctio-

ne hujus (præter remedium, quod Christ. Colleg. DD. Gregor. Horstius observationum chirurgicarum prima, lecta certe dignissima proponit) simile instrumentum, quod arteriam comprimendo sanguinis fluxum sistit, ut artetia cubiti læsæ adapteatur; meo judicio non erit alienum. In Helvetia, arterias temporum casu vel arte ruptas & incisas, parte corticis medice nuci juglandis convexa feliciter comprimunt.

C. Indicat applicationem ferri (quod supra Tab. XVII. Fig. I. adumbrari curavi ex Guilhelmo Fabrit. Hildan. libello de combustionibus.) intervenientis ad genu contracti extensionem. Iacobus Mürdel Jacobi Lanionis filius. s. annorum, in terram silicibus stratam patrem currendo insequens & cespitans cecidit, sine doloris querela usque in quartam diem ambulavit, quo claudicare, & de genu contuso conqueri capit: Mater de puerofatus sollicita vocat barbitorforem, Johann. Andream, qui statim cataplasma contra cruorem Felici Wirzen altera die (pro discussione ut reor) linteum triplex ex vino calido expressum applicavit. Puer ita tractatus corripitur febre acutissima, quare medii convenientibus à Medico ritè adhibitis, die quodam critico per abscessum pedis affecti, inflammationem scilicet erysipelatosam solvitur, qua totum crus & femur ad inguina usque occupavit, calore, rubore, & dolore puerum vehementer affligens. Curata inflammatione supererat in genu ante febre contuso tumor ingens, quem, cum omniare solventia explosisset, ad suppurationem ducere tentarunt, & genu tam in parte domestica quam externa medicamine caustico aperuerunt, materia nulla, vel certè paucissima effluente. Re ita se habente, Medicus ordinarius discessit, & totum curandi negotium Andrea Barbitorfori reliquit, hic pro arte & arte puerum tractavit, ulceraque caustico inusta consolidavit, & tumorem planè induravit. Mater magis quam unquam sollicita, & observans, bonum virum huic malo esse insufficientem, & propterea etiam anxium, me consilii causa vocavit. Hæc ex relatione. Accedens inveni tumorem in genu haud absimilem illi, quos vulgò Gnidenschwam appellat, puerumque contractum, genu enim extendere non potuit. Facto prognostico, affectum hunc esse ancipitem & quidem diuturna curationis, rem ita aggressus: pro emolitione & discussione tumoris, quotidie per quadrantem horam cum spongia adhibui fomentationem ex sequentibus.

℞. Herbar. Malv.

Verbasci.

Bethon. ana. mjs.

Flor. malv. mj.

femin. lini ʒj.

Rad. Alch. ʒij.

Incis. & contus. ad chartam.

Post fomentationem apposui ceratum diastimapis quod Hieron. Fabrit. ab Aquapend. cap. de melicerid. descripsit, & D. Spigelius ita correxit.

℞. Salis gemm.

Lichagyri aur.

Ceruss. ana. ʒiij.

Ceræ & Terebinth. ana. ʒij.

Galbani.

Opopon.

- Opopon. ana ʒʒ.
 Siccapi pulv. ʒij.
 Ol. veter. ʒij.
 acet. acerr. q. s. F. l. a. ceratum molle.
Subpoplite & adlatera in unxi genu seq.
- ʒ. Unguent. Evæ ʒij.
 Nervin. ʒvj.
 Cerati citrini. ʒj.
 Ol. lumbr. terr. ʒvj.
 vulpini. ʒij.
 M. pro Unguento.
- ʒ. Ol. olivar. lb. j.
 medul. crur. bovis.
 ceræ flavæ.
 Resin. Pin. ana. ʒij.
 Butyr. rec. ʒij.
 M. F. Ung. Evæ, seu Anodynum, quod Foscarinus ex Turcia secum attulit.
- ʒ. Succ. Nicotian. ʒvj.
 Ceræ citrin. recentiss. ʒij.
 Resin. ʒij.
 Terebinth. ʒij.
 Ol. Myrtin. q. s. F. cerat. molle.

cujus descriptionem habeo ex l. 1. Pentateuch. chirurgic.
 Hier. Fabr. ab Aquapend. cap. de herpet. miliari.

Usu fomentationis & cerati continuato, genu detumuit: ex inunctione vero poplitis pro extensione nulum juvamen patiens percepit; quare instrumentum hoc applicui, quo paulatim crus extendi possit, ferreum: quod patiens (prius applicato genu corroborationis ergo, cerato barbaro, cum Magistrali diasinap. mixto, & facta inunctione poplitis, cum superposito sparadrappo seq.

- ʒ. Cerati citrini mod. defec. ʒij.
 Ceræ flavæ noviss. ʒij.
 Resin. Terebinthina.
 Pin. ana. ʒi.

Misce ad ignem & intingatur rela.)

Continuè, noctes diesque portavit, singulis diebus coehleam instrumenti parum attrahendo, donec crus in rectum duceretur, ut spatium unius anni patiens sine baculo ambularet. Causa contractionis erat mala pedis situatio, quam cavere debuissent capsula lignea, quam videre licet Tab. XXI. Fig. VI.

Anno 1636. die 10. octobris vocatus fui ad pueram Martinum Gravium Leipheimensem, qui mihi ostendit crus ex ganglio in genu versus posteriora contractum, quod pramissis universalibus, eodem instrumento in eodemque topicis octo mensium spatio, in directum extendi.

D. Instrumenti Tab. XVIII. Fig. V. descripti usum ostendit: Nam sicut ad extensionem brachii nil melius, quam lapidis ponderosi in manu gestatio, ita ad flexendum illud paulatim nihil conducibilius sum expertus, quam hoc instrumentum: patiens erat puer militis, qui luxationem cubiti passus, ob malam situationem, cum flexere non potuit: hunc, ut pueros precedentes, in unxi quotidie, sparadrappum applicui, & instrumentum gestare iussi: hic duorum mensium spatio convaleuit, & pro

necessitate cubitum, sine doloris sensu & impedimento, flexit. Observent igitur juniores chirurgi, ut membra fracta aut luxata commodè collocent: non raro enim prater membri contractionem, sequitur inflammationem malam figuram. vid. Tab. XXVI.

F. Anno 1626. die 19. Novembris me vocat frater meus Martinus, ad socerum suum Joann. Wolventer Nautam Ulmensem, & in Danubio navigando versatissimum. Is ipse, quem Clariss. Collega, D. D. Greg. F. Orstius in suar. Observ. Chirurgic. IX. curavit, ostendit mihi sinum in femore sinistro (qui ex contusione ad suppurationem ducta, & negligenter tractata, originem duxit) petiitque medulam. Ego sinus magnitudinem specillo explorans, superficiale tantum, at satis longum & latum inveni. Cum autem huiusmodi sinus declives, ut notum, raro agglutinentur, seq. die forfice deceptoria, supra Tab. VII. Fig. IX. (nondum eo tempore Syringotomis Tabul. XII. Fig. I. II. & III. ac Tab. XIV. Fig. I. descriptus instrum. clus) in scio patiente eum incidere tentavi, postea carne replendum: sed cum nimis tarde per forficem istam fieret operatio, nau. instrumentum animadvertens, femur movit, manibusque mihi dextram repulit. Unde seposita curatione perferram, sinum parumper (ut ex Figurapates) dilatatum, albumine oviconquassato & Stuppâ pexâ, obligavi: subsistente sanguine tertio & quarto die per siphonem infundebam hydromel pro eluenda cavitate: quinto, sexto & septimo vinum nigrum austerum, in quo coquebantur Balaustra, cortices granator &c. injeci, & spongiam novam eodem liquore madefactam & expressam fasciâ longâ, & trium digitorum transversorum latâ, (latiore enim non ita stringit) superligavi, ligaturam ab inferioribus incipiens, & supra sinum in parte sua finiens; his medicamentis, in quibus magna glutinandi virtus posita, & deligandi modo, intra septimanam, fratris socer felicissimè curatus fuit. Ab eo tempore nunquam ad Chirurgiam deveni, nisi remedia pharmaceutica frustra fuerint adhibita: Neque post hac amplius forfice deceptoria (quia Chirurum, non agrum decipit.) ad sinum dilationem sum usus.

F. Indicat locum fonticulorum in brachio. Varii in locis conficiuntur fonticuli, hi tamen in brachio in usi reliquis utiliores, & accommodatiores esse videntur: Unde etiam a Medicis præceteris eliguntur, pro evacuatione scilicet, omnium eorum humorum, qui caput humanum offendere solent; cum inter partes inferiores superioresque ex acie medium situm obtineant, humorum in caput ascensum impediunt, eosque influentes à capite, ob convenientem distantiam, commodissimè revellant, atque derivent. Nec solum in capitis, oculorum, aurium, narium, oris, faucium & gula vitiiis, verum etiam in thoracis, cordis, & pulmonum affectibus, magnum & mirandum præstant auxilium. Quanquam autem his fonticulis in prædictis morbis multum juvant, & agris sint accommodatissimi, idque propterea, quod ipsos videre, propriusque manibus gubernare possint. Nihilominus tamen non pauci reperiuntur, qui fonticulos in genere, ut qui diligentiam & laborem requirunt spernendo sanitatem, planè vituperant: alii ob fatorem detestantur: reliqui verò ob timorem ignis sibi inuri recusant. Hu respondeo, quod

quod neque vestimenta sine labore, mane & vesperi, induantur & extrahantur, neque excrementa absque favore reddantur. Sicut autem hoc vel illud ad vitam humanam est necessarium; ita hi ad bene vivendum, & integrā sanitatem fruendum, summē utiles. Et quem admodum nullum pœnitet ullius laboris, quem induendo & exuendo impendit, ita nemo de his conqueritur, imò dum ipsos tractat, magnam voluptatem sentit, sive propter dulcedinem, quam expruritu percipit, sive quod de die in diem manifestē cognoscit illius materia evacuationem, quæ secundum errores commissos genita, & in corpore retenta grave malum attulisset: aut potius quod beneficio huius sanitatem amissam adipiscatur. Unde sapius uno fonticulo non contentus, sibi facillē duos, interdum etiam plures, prout opus erit, parari curat: adde quod fonticuli, si arte regantur, non siccant, & facti in debito loco non dolent.

Locus fonticulorum quatuor condiciones requirit, 1. ut patiens ipsum videat 2. ut ad ligaturam sit idoneus 3. ut habeat venam 4. ut sit in musculorum duorum interstitio, ad prohibendum dolorem, quo impeditur facillē motus.

Locus hic in brachio invenitur, si chirurgus cubitum patientis, vario modo, volvit, flectit, & extendit, usque dum debitam musculi deltoidis & bicipitis separationem invenit. Multi consueverunt fonticulum in ipso deltoidē, quidam in sine huius, alii in parte posteriore ipsius. Ego tamen, ob dictas condiciones, locum lit. F. notatum eligo, interstitium scilicet musculi deltoidis & bicipitis, idque potius in parte superiore, quam minus sensibilis, quam inferiore, ad quam brevi temporis spatio decurrit.

Invento fonticuli loco, modus erit considerandus. Paratur fonticulus scalpello, caustico potenciali, & ferro ignito. Cum vero ferrum ignitum huius chirurgie inventoribus magis usitatum, caustica potentialia non probo, utpote quæ tardæ, & ut plurimum cum dolore magno operantur; nec in a se cure adhibentur, quoniam eorum agendi vis nobis non ita exacte est cognita, sed interdum præter expectationem nostram efficaciora, non rarò impotentiora inveniuntur. Missum quoque scio ferrum secans, sive scalpellum, propter rationes modo recensitas, quibus addo, quod sectio fonticuli sanguinem profundat, quem plures videre nequeunt. Magna dexteritate veteres utebantur ferro ignito, quod erat incurvatum, & longum habebat manubriam (Tabul. I. Fig. II. depictum) sed cum vidissent, quod illud instrumentum non solum carnem à chirurgo signatam iunxerat, sed etiam partes vicinas calefaciat, præter hoc excogitarunt aliud instrumentum cannulatum, quod partes vicinas defendat: vid. Tab. I. Fig. I. Per cannulam hanc non ignitam, & cuti fortiter impressam, intrudunt solidum candens, ut penetret secundum Medici intentionem, nonnunquam magis & minus profunde. Iulius Casser. Placentinus invenit instrumentum supra Tab. I. descriptum, & hic Lit. G. signatum, quod ignem occultat, partes vicinas à læsione defendit, & præ cæteris instrumentis ad omnes fonticulos extra ca-

put inurendos accommodatissimum, & securissimum est. Hoc me plus quam sexcentos fonticulos, cum admiratione adstantium, & risu patientis fecisse, testabuntur illi, qui adhuc vivunt, & fonticulos à me paratos gestant.

H. est fascia pro fonticulis in brachio ligandis commodissima, quia facillimè ab egro adaptatur; utilissima, quoniam conservat fonticulum in suo loco; & pulcherrima, eo quod ex tela alba parata potest lavari; neque hac, ut reliquæ fasciæ, tam facillè visus aut tactus sensu deprehenditur.

I. Locus fonticulorum in femore est (quatuor digitis transversis supra genu, inter musculum sartorium & vastum internum, quarendus) ad ligandum aptissimus, & comitem venam sphenam, ubi fonticulus in hysterics affectionibus efficacissimus, revellendo & derivando. Curavi eo mulieres quorum nomini parco, quæ ob suppressionem mensium, utriusque, aliaque symptomata sunt passa; plures etiam quæ ulcera in tibiis habuerunt dysepulotica; illic revellendo, hic intercipiendo & derivando.

K. est fonticulus, quem mihi inter principia musculi gasterocnemii, contra dolorem ischiadicum summo & felicissimo cum successu paravi. Laudat quidem Excellentiss. Adrian. Spigel. in hum. corp. fabric. l. 5. c. 9. ob transitum venæ popliteæ in iustionem fonticuli in sura, seu musculi gasterocnemii principiorum coitu, quem Daniel Bæcretius in Jul. Casser. Placentin. Tabul. Anatomic. (quos ego are emi spigeliano ab Hæredib. Casserii.) lib. 1. Tab. 2. lit. Græc. π. notavi. At quoniam locus ille ob suam declivitatem ad deligandum valde est incommodus, ego juxta Andr. Vesal. in corp. hum. fabric. l. 2. Tabul. 10. de musculis locum paulo superiorem elegi, cumque non sine ratione: habet enim huius loci fonticulus omnes boni fonticuli, quas supra recensui conditiones: 1. venam popliteam, quam antiqui & recentiores in ischiade, aliisque morbis pluribus, quos Aærellius Severinus lib. de angeologia cap. 26. collegit, magno certè cum successu aperiebant. 2. Interstitium principiorum gasterocnemii: neque enim metuendus ille nervus satis insignis, qui sub genu transcurrit, ut ledatur; nam ubi fonticulus conficitur, nervus progrediendo, jam jam profundiora petit, ut ferro candente offendi nequeat. 3. deligaturam firmiter consistentem. 4. patiens ipse ipsum regere, & gubernare potest. Notissimum est, qui semel ischiadicis doloribus vexatur, non facillè ab iis liberatur, ita ut sibi polliceri possit, se in posterum ab eiusmodi cruciatibus fore immunem. Sanctè tamen restari possum, me metipsum post usum balnei Thalfenge nsis, vulgo Gumbbrun, in agro Ulmano siti, beneficio huius fonticuli, per novennium, à paroxysmo præservasse, & si vixero forsitan ulterius, venæ ischiadice sectioni, omnibusque purgantibus, sudoriferis, & topicis medicamentis, quæ per annum integrum, ex clarissimorum Medicorum consilio, assumsi & adhibui, valedicens. Quare si in futurum in tali cruciatu ischiadiæ diuturno, tam interna quam externa remedia sine successu usurpata fuerint,

vini, meo consilio & bona spe salutis ad hanc chirurgiam, tanquam ad sacram anchoram confugiant, inustionem scilicet fonticuli in loco signato: non dubito enim, quin patiens sanitatem, Chirurgus vero maximam laudem deportaturus sit.

L. est falcia pro fonticulis in femore & sura deligandis, omnium optima.

Quomodo fonticuli jam parati conservari, recteque gubernari debeant, ex scheda Aquapendentis, qui eju mentionem facit in opere suo operationum chirurgicarum, & titulo de fonticulis, discere potuissimus, nisi illa incuria typographi, cui Autor schedam tradidit, ut typis in lucem daret, amissa fuisset. Hanc igitur destituti legant elegantissimum tractatum, quem scripsit Hieron. Capivacius, de relecta anteriorum administratione, & Dominicus Galvanus Medicus Athesinus (cui acceptum tefero Sparadrapp. meum.

R. Cerati de ceruss. seu Albi cocti Aug. 3xij.

Pul. ceruss. 3iij.

Thuris.

Tragacanthiana 3vj.

Ireos. Flor.

Benz. ana 3v.

Storac. liquid.

Ol. spic. adorati ana 3ij.

Saponis veneci. 3ij.

ceræ q. l. vel 3ij.

Veronenses chirurgi, in viris usurpando addunt parum moschi, ad gratiorem odorem.

Misce f. art. & cum tela nova F. Sparadrappum, quo per annos viginti & duos, plus quam fonticulos mille suram cum utentium admiratione, ab omni symptomatum incuria præservavi) de fontanellis, lib. 2. cap. 13. 14. 15. 16. & 17. qua ad mentem Aquapendentis, sui Præceptoris, accuratissime scripta esse certus scio, stylo tamen Italico, qui dignus esset, ut Latinitate donaretur.

Nonnulli miris laudibus depradicant Ceratum, quo Dux Hetruria fonticulos suos ab omni symptomatum incuria præservat.

R. Succu Hederæ, lbij.

Nicotian. lbj.

Terebinthin.

Resin. pin.

Ung. ros. Mes.

Cer. citrin. ana lbj.

Ol. N. Moschi. 3ij.

Pulv. cyper. odor. 3j.

Ceruss. elect. lbj.

M. F. Ceratum.

M. Forceps in vulneribus sclopetorum, pro extrahendis globulis in profundo sitis, affabre facta, quam supra Tab. XIV. Fig. IX. ad vivum delineavi.

N. dicta forcipis usum, & applicandi modum ostendit, qui talis est: Extrahatur terebellum, & exterior cannula demittatur versus cochlearia, ita ut instrumentum claudatur, & formam referat instrumenti Tab. XIV. Fig. XI. depicti: hoc facto, exterior cannula oleo

rosato inungatur, & instrumentum dextra chirurgi vulnere clementer immittatur, usque ad cochlearium extremas denticulata globulum amplectatur: tunc, pollice atque indice sinistro, instrumentum chirurgus teneat, eoque quantum ager tolerare poterit, globulum premat, ne forcipi cedat: postea, digitus manus dextra, terebellum, per seramen capuli rotandi immittat usque ad globulum, illudque circumvolvatur, & globulo paulatim infingat. Quamprimum vero Chirurgus terebellum globulo sufficienter inharere cognoverit, cannulam exteriorem sursum parumper & sensim trahat, eamque statim deorsum remittat, ut cochlearia divisæ globulum recipiant, & receptum firmissime tenendo, terebelli operam adjuvent: quibus rite peractis, terebellum & amba cannule, adcoque totum instrumentum, cum affixo & recepto globulo, extrahatur eo modo, quem figura designat.

Notandum, à pluribus allegari & commendari instrumenta, quorum imagines inveniuntur supra Tabul. XV. depictæ, quibus, si globulus cedat, facile nervus, vena, & arteria leditur: quæ propter, qui duo ista instrumenta Tab. XIV. Fig. IX. & XI. (qua, durante bello Germanico, viginti annorum spatio, in pluribus feliciter usurpavi militibus) in promptu non habent, nec habere valent, optime faciunt, qui & reliquis tenaculis rostrum grunum rectum Tab. XI. Fig. VI. vel in angulum obtusum recurvatum. Tab. IX. Fig. X. substituant, utpote quibus Chirurgi Patavini frequentissime sine noxa, globulos è vulneribus trahunt. Leg. omnib. numer. abfolucit. tract. Franc. Plazzon. de vuln. sclopetor.

O. Indicat sectionem varicum, juxta Aquapend. sententiam, que tamen, ut nostris Germanis est horrenda, ita facile ex ea oriri possunt prava symptomata. Dum Patavii literis operam dedi vidi rusticum in Nosocomio D. Francisci sub Excellentiss. Spigelij manu, sanima cum utilitate, chirurgiam delineato modo institutam, sustinere.

Ego, ad imitationem, hunc operandi modum in patria semel tentavi: sed errore patientis, motu scilicet nimio, qui nullus esse debuisset, sequebatur inflammatio agrum vehementer affligens, & prohibens, ut voto non potuerit respondere exitui: unde patientis cum suis parentibus, ea ut me corripere & torqueret inflammatio, optarunt. Hoc famen a fragium semel passus, varicibus in extremis affectos, deinceps solis topicis, sub tibialibus ex pelle canina confectis, tractavi.

P. ostendit vulnus acinace femori profunde inflatum, quatuor futuris seu fibulis unitum, & in decliviori loco foramen habens, cui turunda Q. immittitur, ut, pro materia exitu, apertum conservetur.

R. ostendit modum deradendi tibiam cariosam scalpris Tabulâ VI. depictis.

Martinus Schmidt Oellingsensis, puer undecim annorum, conqueritur de vehementissimo dolore tibie dextrae, & duobus foraminibus materiam puris fetidam fundentibus, quorum unum erat circa malleolum internum, alterum circa externum. Hunc affectum Barbibiton for pagi illius ordinarius tractavit pro luxatione p-

ubi jugulum cum ossē pectoris committitur, sic ut hic mel à posteriore, his propè jugulum. Ad eandem quoque similitudo X. litera fiat, & juxta cervices, & autem rationem, quoties opus est, circuit, deinde in super latum scapularum os, & sub ala, ut quater X. literam representet, nimirum semel à priore parte, semel à thoracem referat.

Atque ita divinā permissione in his 43. Tabulis instrumentorum meorum chirurgicorum & delineationem, & legitimum administrandi modum, ea, qua potui dexteritate, infallibili experientia duce, omnibus informationem requirentibus, ob oculos ponere, describere, & publici juris facere volui,

TABULAE XXVIII. DE QUARANTIA.

Ad hoc in divina permissio in his 43. Tabulis inscriptum meo-
rum circumscriptorum & annotationum, & legitimum ad hunc modum
dum potest dextere, in illis experimenta duce, omnibus labor-
ationem sequentibus, op. oculus potest, dextere, &
publicis factis voluit.

OBSE-
1 2

OBSERVATIONUM CHIRURGICARUM CENTURIA,

Confirmans & dilucidans ea, quæ in superiorum Tabularum descriptione breviter dicta sunt.

OBSERVATIO PRIMA.

Vulnus capitis cum depressione & rima cranii magna.

ANNO 1637. die 9. Januarij, hora 7. pomeridiana, Johannes Happelius Ulmenfis, Metator equitum, temperamenti calidi & humidi, agens trigefimum secundum ætatis annum, in duello à tubicine quodam sauciatus fuit, & septem vulnera accepit, quorum unum in sinistri brachii radio externo propè carpum, reliqua verò sex in capite (primum scilicet post sinistram aurem, secundum circa suturam coronalem, tertium propè sagittalem; quartum & quintum ad frontem cruciforme: & hæc quidem omnia cuti superficialiter, mucrone saltem gladii, inflicta fuerunt. Sextum vero vulnus, in musculo temporali dextri lateris circa suturam coronalis principium, satis periculosum fuit: inversus namque gladius, ejusque manubrii minor globulus usq. ad majorem penetrans, cranium cum quadam fracturâ depressit.) Hæc omnia urbanus quidam Chirurgus tractavit, uti simplicia alias vulnera tractari solent.

Die 10. Dn. Consulis mandato, egrotum demum, accessi, & omnia reliqua inspecta vulnere parvi feci, excepto illo quod erat in musculo temporali: nec mea me fefellit opinio, quia specillo obtuso & lato (Tab. II. Fig. VI.) cranium depressum deprehendi, unde statim vulnere, ut dilataretur, spongiæ novæ & contortæ particulam imposui, pulverem Iridis Florintina & Aristolochia ossi inspersi, labiis digestivum adhibui, desuperque diapalma ac cataplasma idoneum applicavi.

Vulnere illa circa suturam coronalem & sagittalem non nihil quoque inditis filamentis carptis & digestivo oblitis dilatavi, desuper apponens ceratum diapalma, & fasciam Tab. XXXI. Fig. IX. & X. reliqua verò veluti simplicia tractavi. In victus ratione, cibus fuit panatella, cremor hordei, & pruna Damascena, Potus, aqua hordei Magistralis

℞. Hord. crud. ʒʒ.
pass. min. ʒij.
Semin. anif. ʒjs.

coq. sensim, per duas horas, in trib. aq. fontan. mensuris. Decoct. antequam refrigescat, add. cinam. crassiusculè incis. ʒij. cum tinctura rosarum edulcorata, & vino granatorum attemperata. Vesperti usus est sequente Clystere, ad laxandam alvum, per quinque dies valde adstrictam.

℞. Herb. Malv.
Violar.
Beton.
Parietar. ana Mj.
Semin. Lini. ʒvj.
Fenicul.
citr. ana. ʒjs.

Rad. alch. ʒʒ.
coq. in f. q. aq. ad ʒx,
colatur. adde
Mell. ros. sol. ʒjs.
Elect. lenit. ʒj.
Ol. violar.
chamomill. ana ʒjs.
M. f. ʒ. F. Clyster levis admodum, ne commoveat egrum.

Die 12. hora 10. matutina propter inquietam noctem, majoremque tumorem atque dolorem circa vulnus, indicavi patienti & adstantibus opus esse, ut vulnus in musculo temporali per scalpellum dilatetur: & vulnere, dicta ratione obligato, patienti ob oris amarorem prescripsi & exhibui sequentem syrupum cholagogum:

℞. Syrup. ros. sol. ʒij.
Extract. Rhab. cl. ʒjs.
Diacart. ʒjs.
Mag. Tartar. ʒj.
Aq. ceras. nigr. q. s.
Misc. pro syrup. liquido,

ex quo quinque dejecit materiam biliosam. Die 13. aliquantum melius habuit, quam die præterito, & vul-

A a nus

mus modo consueto obligavi. Die 4. ager conquestus est de dolore vulneris temporalis. Ideo propter angustiam ego, & chirurgus prima lationis hora vocatus, delibera vimus, vulnus scalpello, secundum fibrarum musculi temporalis ductum, in formam trianguli, aut litera V. Tab. XXXI. Fig. II. esse dilatandum, ut cranium depressum prope foramen, modiolis trepani debite perforari & recte convenienti submisso elevari possit. Tabul. XXXII. Die 5. & 6. propter vulneris dolorem, & inflans novilunium, vulnus obligavi, uti diebus antecedentibus. Die 7. ager ob dolorem, quem materia exitum non inveniens (vulnus enim nimis fuit angustum) induxit, usus est enemate suo lenitivo. Die 8. hora nona matutina, propter progressam inquietam noctem, vulnus musculi temporalis in formam lit. V. scalpello recto Tab. II. Fig. II. dilatavi, pericranium ab osse unguibus separavi, cavitate stappa cannabina in globulos formata, ovi albumine agitato humectata, & pulvere stegnotico aspersa, replevi, partes vicinas oleo rosato inunxi, & splenium Tab. XXXI. Fig. I. ex vino rubro expressum, cum fascia modo citata, adhibui. Die 9. sanguine, post incisionem integumentorum crany firmiter subsistente, monstravi adstantibus praevisam cranij depressionem, ejusque necessariam perforationem indicavi. Die 20. cranium, prope depressionem & principium suturae coronalis modiolis perforavi, oras foraminis, instrumento lenticulari Tabul. II. Fig. IX. levigavi, submisso recte debilissimo Tab. XXXI. Fig. VII. cranij depressionem erexi, membrana crassa sericum circulari, rubrum, oleo rosarum tepido imbutum, floque appensum Tab. XXXI. Fig. IIX. admovi, cranio pulverem cephalicum, & filamenta sicca apposui, labii autem digestivo oblitavi, desuper ceratum diapalma & cataplasma Hippocratis applicui. Die 21. vulnus & ager melius habuit, totaque nocte se dormisse confessus est, ideo membrana crassa cerebri iterum adhibui sericum rubrum, oleo rosato imbutum, & filo annexum; cranium pulvere ex Aristolochia rotunda & Iride Florentina conspersi; labiique digestivum imposui, quod

℞. Resin. tereb. in aq. bethon. lot. ʒiʒs.
vitell. ovi. nō j. Misc.

addendo desuper ceratum diapalma & cataplasma. A die 22. usque ad 26. patiens ratione vulneris optime habuit. Die 27. quatuor cranij particulas adhuc depressas, vellebusque Tab. II. depictis non cedentes, instrumento novo Tab. IV. Fig. II. excidi, & membrana crassa, ob conceptam putredinem, sericum linimento (quod constitit ex syrupo de rosis siccis, guttulis aliquot spiritus vini, & rerebinthina) imbutum applicui, excrescentiam carnis flaccidam pulvere aluminis ussi exedens. Die 28. ad expurgandos humores biliosos & serosos, quibus abundabat corpus, praescripsi sequens infusum.

℞. Rhab. elect. ʒj.
Agaric. rec. troch. ʒjs.
Fol. sen. Alex. f. st. ʒʒ.
Gingib. optim.
Crem. Tartar. ana ʒʒ.
Flor. Borrage. p. s.

F. infus. per noct. in f. q. aq. ceras. nigr. adde
expressioni Mannae electae ʒjs.

M. F. Potio.

quod magnam serosorum humorum copiam eduxit. Die 29. & 30. vulnus & ager bene habuit, Die 3. Febr. ob inordinatam victus rationem, passus est dolores colicos ita insignes, ut spatium quatuor dierum nunquam dormire potuerit: post usum tamen Enematis

℞. Decoct. Carmin. ʒx.

Mel. ros. sol.

Anthos. ana. ʒj.

Elect. lenitiv. ʒx.

Ol. amygd. dulc.

Rutac. ana ʒjs.

M. F. Clyst.

dolor remisit, neque ad vesperam, qua iterum usus est enemate praescripto. Vulnus habuit, ut diebus antecedentibus, bene, & caro rubra, tam matris dura, quam cranij medietullio, increvit. Die 9. Febr. post assumptam potiunculam ex olei amygdal. dulc. ʒiij. manna ʒij. & aqua chamomilla ʒj. paratam, dolores colici, qui ipsum valde cruciarunt, parum remiserunt: noctem namque totam vigiliis consumpsit. Quare die 10. usus est balneo ex aqua dulci, in qua coctus fuit sacculus sequens:

℞. Herb. malv.

Chamomill.

Parietar.

Veronic.

Semin. lini

carui

furfur. ana Mjs.

insuantur sacculo.

A quo ager bene habuit. Die 11. evomit magnam bilis copiam: vesperi iterum injectus est clyster ordinarius, a cuius redditione vomitus, in vulneribus capitis non opportunus, & dolor circa praecordia cessavit: nihilominus tamen dormire non potuit, quare exhibui Landani Opiati cum magisterii gr. iij. in conserva rosarum, a quibus per sex horarum spatium quietissime dormivit. Vulnus carne repletum optima, tractavi filamentis carptis, & cerato divino, ut cicatricem acquireret. Die 14. & 15. bene habuit, ob humoris tamen & pituitosi & biliosi in corpore abundantiam, sumpsit pulverem in vino absynthites purgantem.

℞. Pulv. Rhab. el. ʒij.

Mech. nigr. ʒjs.

Crem. Tartar. ʒʒ.

M. F. Pulv.

A quo septies deiecit materiam peccantem. Die 16. & 17. omnia recte habuerunt. Die 18. patiens in publicum prodiit sine data venia, ipsique aeris summa frigiditas dolores colicos induxit, qui usu balnei superioris citissime cessarunt. Die 19. vulnere cicatrice totaliter tecto, patiens a frigore noxa optime munitus, citra doloris colici recidivam in publico ambulavit.

OBSERVATIO SECVNDA.

Vulnus capitis cum inflammatione pericranii, & fissura calvariae dubia,

ANO 1638. die 15. Octobris, mandato Dn. Consulis, me in ades Johann. Jacobi Heckingi, civis & satoris Ulmenfis, contuli, quem in lecto jacentem, quatuorque capitis vulneribus obnoxium reperi: quorum unum fuit in syncoipite sinistri lateris, cum magna pericranii, quod ad putredinem tetendit, inflammatione, & fractura cranii: reliqua autem tria fuerunt simplicia. Omnia quatuor balneator quidam statim curavit, ut simplicia alijs tractari solent. Die 16. (qui fuit secundus a latione dies) ob majorem putredinem atque inflammationem pericranii, fissuramque cranii de penetratione adhuc dubiam, vulnus, in syncoipite, scalpello in cruciformam dilatavi Tabul. XXX. Figur. IX. Stenoticisq. medicamentis obligavi. Tertio die subsistente sanguine, fissuram cranii usque ad secundam laminam scalpri derasi Tab. XXX. Fig. X. Quarta die alius derasi, nihilominus tamen vestigium atramenti rima penam induciti relinquebatur, quod nullo scalprium genere potui delere. Interea, ob alvi constipationem, & humorum ad pectus defluxum, praescripsi potionem blandam, ne humores agitentur.

℞. Syrup. ros. sol. ℥ij.

Elect. lenitiv. ℥i.

Aq. ceras. nigr. q. f.

M. F. Pot. brev.

à qua septies deiecit materiam biliosam. Quinto die inspecto vulnere, & spiritu patientis cohibito, serosa quaedam materia, cum aliquot sanguinis guttulis, & fissura scalpri altissime derasa promanavit. Rebus sic stantibus, in memoriam mihi revocavi, aurea Senis nostri effata, libr. de vulnerib. cap. text. 22. sic dicentis: Ubrius alius descendit, neque radendo eximi potest, in hoc casu ad sectionem seu perforationem cranii deveniendum est. Et text. 28. Quum quis ossissim, aut ruptum, aut contusum, aut quocunque modo fractum intelligens, per errorem neq. raserit, neque perforaverit, veluti os non opus habeat &c. Inter recentiores Anatomicos & Chirargos Hieronym. Fabrici. ab Aquapend. ejusque Praeceptor Fallopius sentiunt, se a symptomata non esse expectanda, quae Barbitonsores nostri cum miseri patientis periculo saepissime imprudenter expectant. Fallopius contusiones in exteriori cranii lamina consistentes parvi facit; eam vero, quae ad medullam cranii pervenit, periculo minime vacare scribit, eo quod ibi colligatur sanies, quae descendens crassam cerebri membranam erodere possit. Unde die 6. ob praedictas causas cranium prope fissuram trepano perforavi, Ta-

bul. XXXI. Figur. V. & foramine per lenticulam levigato Tab. XXXI. Fig. VII. linteolum ex serico rotundum, oleo rosato imbutum, filoque alligatum Tabul. XXXI. Figur. VIII. membrana dura, pulverem & filamenta arida ossi, digestivo oblitivis labiis, & desuper diapalma atque cataplasma imposui. Vesperis aeger melius habuit, quam mane: remisit enim dolor utriusque oculi ad tunicam adnatam, de quo ante perforationem cranii est valde conquestus.

Die 7. bene habuit, de nihiloque alio conquestus, nisi de tussicula, & levissima adhuc gravitate circa oculos. Religato vulnere, & inspecta crassiore cerebri membrana, tantus perforationem modiolus excisus fator exiit, ut pra illo vulnus vix tractare potuerim. Deverso per lenticulam vulnere, membrana crassa in superficie erat aliquantulum viscosa, & semiputrida, veluti pericranium, ob qualem putredinem oleum rosatum non videbatur sufficiens, sed medicamentum compositum, quod putredini membranae valde resisteret.

℞. Syrup. de ros. sic. ℥ij.

Terebinth. lot. in aq. bet. hon. ℥j.

Spir. vini gutt. vi.

M. in form. linimenti.

quo linteolum circulare imbui, & tepidi membranae praedicta imposui Tab. XXXI. Figur. IIX. ossi filamenta & pulverem ex Aristolochia rotunda & tride Florentina adhibui, labiis unguentum conveniens admovi, desuper diapalma ceratum, & cataplasma (quod conficitur ex farina fabarum, hordei, mica panis, vino rubro & oleo rosato) fascia cancer dicta, Tab. XXXI. Fig. X. applicui: Die 8. bene habuit, & fator gravissimus membranae aliquantulum remisit.

Die 10. aeger denuo sumsit potiunculam medicam, à qua sex sedes habuit. Die 12. membrana cerebri crassa, continuato linimenti usu, ad rubedinem tetendit. Die 13. aeger bene habuit, & dura mater rubicundior facta apparuit, quam die praeterito, viscosam illam & semiputridam durae matris particulam undique separatam, volsella dentibus Tab. IV. Fig. I. arripui, & perforamen extraxi. Adie 14. usque ad vigesimum bene habuit. Die vigesimo Novembris cranium desquamavit ossiculum, quod, quia ab interna cranii lamina omnino separatum fuit, volsella extraxi, vulnusque beneficio cerati divini ad cicatricem deduxi. Die 27. aeger pristina sanitati restitutus, mihi gratias retulit pro habito labore maximas.

Vulnus capitis in musculo temporali cum rima cranii latissima,
& duræ matris inflammatione.

Johannes Amvander 1 Ratiarum Kirchdorfsensis, Anno 1633. die 3. Januarij ad vesperam acinace quodam vulneratus fuit in sinistro tempore, cum fissura cranii adeo patente, ut digitum facillimè ipsi indicem imponere potuissèm: *Patiens secundo die lassus, delatus est in edes Chirurgi Johannis Georgii Bauleri, ubi dura matris inflammata statim imposuit sericum oblongum & oleo rosaceo imbutum, ossi, cum filamentis aridis, pulverem cephalicum atque vulnere digestivum, ceratum diapalma (profuit etiam linimentum simplex) cataplasma & fasciam cancer dictam. Digestivi & cataplasmati appositi hac est. descriptio.*

℞. Resin. Tereb. lot. in aq. ros. ʒij.

Ol. ros. ʒi.

Vitell. ovi num. j.

M. F. digestivum.

℞. Farin. Hord.

Fabar. ana ʒvj.

Mic. pan. domest. ʒiiij

Puly. rofar. ʒʒ.

Ol. rosat. ʒiiij.

Oxym. simpl. & vini rubr. ana. q. s.

M. ad ignem in formam cataplasmati.

Vesperis patiens ad revellendos humores, coactus admisit sequens Enema:

℞. Decoct. herb. emoll: ʒx.

Flor. cass. rec. extract. ʒi.

Mel. ros. sol. ʒis.

Olei viol. & chamom. ana ʒis. Misc.

Tertio scela fuit vena mediana sinistri brachii & emissus sanguis ad ʒv. Victus erat tenuis, panatella scili-

cer & cremor hordei. Potus fuit aqua hordei Magistri alii, cui ad levandam sitim interdum immiscuit cochlearia duo, vel tria sequentis syrupi.

℞. Syrup. Acetor. citr.

Granator. acid.

Tinctur. Ros. ana ʒiiij.

Misc. ad Ollam.

Religatum vulnus, ob remissionem membranae inflammationem, iisdem medicamentis & fascia obligavimus.

Quarto, propter amarorem oris, de quo valde conqueustus est ager, prescripsi potionem laxativam.

℞. Syrup. ros. sol. ʒij.

de mann. ʒi.

Elect. de succ. ros. ʒij.

Aq. ceras. nigr. q. s.

M. F. Potio.

à cuius haustu patiens deiecit materiam biliosissimam. Quinto patiens melius habuit & inflammatio meningii crassa omnino evanuit. Sexto membrana linteum Sympo de rosis sicca illitum adhibuit, & digestivo, quod plaga labii applicandū, mel rosaceū addidi. 7. vulnus & membranam quotidie tractavi donec ambo satis munda appaerent. Decimo vulnus & membrana omnino palchra fuerunt: quare, omisso linteolo, plagam unguento de bethonica incarnavi, incarnatamq; cerato divino cicatrizavi. Die trigesimo sexto ager conqueri capit de dolore pungitivo circa locum affectum, obsequamularum ossis, quam natura separavit, & ego vossella arreptam extraxi. His paucissimis remediis patiens lethaliiter vulneratus brevi temporis spatio, abique manuum opera, felicissimè restitutus fuit.

OBSERVATIO QUARTA.

Vulnus capitis os frontis dividens periculosum, & adhibito
trepano curatum. Sequentem casum ex D. Gregor. Hortii lib. posteriorum observat. p. 357. transcribere non dubitavi.

ANNO 1626. die 11. Octobr. Georgius Seitz in vico Edelshausen annor. 40. plus minus, nocturno tempore gladio graviter in capitis anteriori parte vulneratur, qui mox incidit in Empirium, qui pertusionem (scu rimam) Crani non observans, adhibitis (pro more suo) Scarificis vulnus externam consolidare nititur. Cum autem indies graviora fierent symptomata, suavisu suorum Ulmam sese confert, & 20. Octob. me, cum Clariss. Collega Domino Iohan. Scultero, in Chirurgicis operationibus exercitato, consilii causa vocat. Consideratis ergo Circumstantiis, anquem in herba latitare suspicabamur, quam ob causam de quodammodo dilatato vulnere cranium ipsum per utranque laminam divisum deprehendimus, sub eodem materia purulenta collecta, cujus egressus, expiratione per nares ore clauso, pro-

movebatur. Prognostico facto, trepanum adhibendum esse diximus, quem ob causam, viribus constantibus adhuc, agrum bene sperare iussimus. 21. Octobris, cum Elect. Lenit. pracedense die vacuatus esset, recta sectione cutim, ad rectitudinem fibrarum musculi frontis, vel supercillii potius dividendam esse statuimus, ne per crevem, ut aliam fieri solet, divisione facta, levis transversim praedicti musculi fibræ palpebra superior postea deprimetur, quod Anno 1614. 7. Martij, Eisenbachii per lapsum ex alto, musculo hoc confuso, femina cuidam accidisse meminimus. Facta itaque sufficienti incisione, cutis à crano digiris separabatur, & linteolis rasis, pulvere stegnotico conspersis, ac albumine oviparumper exteriorius humectatis, vulnus ligabatur. 22. sanguine firmiter subsistente, per collegam meum trepanum fuit adhibitum (Tab. XXXI.

Fig. V.) cuius operatione peracta, dura mater etiam aliquantulum laesa & inflammata conspiciebatur, sanie tenui per foramen ejus parvum ebulliente. Mox igitur inflammationem alterare, sanieque quotidie detergere conati sumus, non neglectis internis lenitivis & evacuationibus reiteratis, tum etiam ordinata victus ratione

tenui, qua ratione post elapsas septimanas duas vel tres perfecte restitutus fuit aeger, hactenus in annum tertium pristina sanitate gaudens. Manifestum igitur non tantum in principio, sed etiam in progressu morbi, trepanum concedi posse, modo laborantis vires adhuc constant.

OBSERVATIO QUINTA.

Vulnus capitis cum depressione cranii maxima

ANNO 1634. Mense Aprili, Martinus Rums / Durhamensis a Praefecto milium seu Capitaneo in dextra occipitis parte, prope suturam coronalem & sagittalem concursam, vulnus accepit crassa compede, qua non tantum pericranium, verum etiam magnum cranij spatium deprimeret. Hac autem depressio, ob sanguinis concreti copiam, a Barbitionore, in principio morbi non fuit observata, sed vulnus tanti momenti, velut simplex, utique ad 14. lesionis diem ab ipso tractatum, cui seva symptomata supervenerunt. His rebus ita stantibus, ego cum Clariss. meo Collega, Dn. D. Gregorio Horstio ad vulneratum vocatus sum, & inspecto vulnere, invenimus, circa suturam sagittalem & lambdoideam, maximam depressionem cranij, quam communicatis consiliis (ob febrem continuam, dolorem capitis atque vertiginem) cute prius incisa & cranio aperto, curandam esse statuimus. Vesperis, ob constipationem alvi, aeger usus est Clystere refrigerante & humectante: Die 16. ablata fascia, & inspecto vulnere, depressionem digito non nihil terigi, & aeger statim de punctorio dolore conquestus est. Itaque foream cutis instrumento in cruce signavi, signatam scapello recto Tabul. II. Fig. II. incidi, pericranium unguibus ab osse separavi, & vulnus dilatatum suppa cannabina & medicamento (ex pulvere stegnotico Galeni & albumine ovi agitato) imbuta obligavi. Die 27. Sanguinis fluxus restricto, suppaque remota invenimus tam magnam cranij depressionem, ut coacti essemus cranium septies modicis in depressionis circumferentia perforare, & foraminum interstitia forfice incisoria Tab. XX. Fig. I. excidere, quod adhuc in cranio Tab. XXXII. videre licet. Hisce peractis oras cranij instrumento lenticulari undique levigavi Tab. XXXI. Fig. VII. dura mater pannum ex serico rotundum, oleoq. rosarum madefactum, ossis pulverem ex radicibus Aristolochiae rotundae & Iridi Florentinae & filamenta arida, labijs filamenta digestivo (ex resina terebinthina in aqua plantaginis lota, vitello ovi & oleo rosato) oblita, ac super hac diapalma imposui, omniaq. adhibito prius cataplasmate (quod constabat mica panis domestici, farina hordei & fabarum, floribus rosae & betonicae, oxymel. simplici & oleo rosato) fascia Galeno cancer dicta obligavi. Die 28. missus est sanguis e vena mediana sinistri brachii ad 3iij. Victus ratio fuit panatella, & aqua hordei succo granatorum permixta. Die 30. propter amarorem oris, (de quo serè omnes in capite vulnerati conqueruntur) usus est hoc syrupo:

℞. Syrup. ros. sol. ʒij.
Elect. Lenit. ʒi.
Semin. citr. ʒjs.
Decoct. fl. & fr. q. s.
M. F. Syrup. liquid.

A quo quinquies deiecit materiam biliosam & spumofam. Die 1. Mox aeger placide dormivit, & dura mater, circa suturam sagittalem, viscosa & semiputrida fuit, ideo ipsi linimentum ex syrupo de rosis siccis, spiritu vini & terebinthina, panno serico inductum imposui, atq. vulnus reliquis remedijs tractavi. Die 2. magnam obstinenter aeger sequentem sumsit syrupum.

℞. Syrup. acetos. citr. ʒj.
acetosell.
Oxyf. sacch. simpl. ana ʒʒ.
Aq. cerasor. nigr.
Fragar.
Borrag. ana ʒij.
M. F. Haustus.

Die 3. cohibito, naribus oclatis, spiritu, copiosa & flavamateria ex vulnere dimanabat: postea deterfo vulnere, frustulum ossis nigrum prope suturam lambdoideam in conspectum venit. Die 4. sitis remissa, & frustulum ossis modo dicti velsella extraxi. Die 5. propter fetorem ossis vulnus lavit decocto divino. Die 6. fetor ossis remissus, & ad majorem vulneris exiccationem digestivum adhibui:

℞. Tereb. lot. in aq. scord. ʒij.
Pulv. myrrh.
Aristoloch. rot.
Irid. Florentin. ana ʒj.
Mell. ros. colat. q. s.
M. in form. Linim.

Die 7. aeger recte habuit, ac cum alvus non esset satis lubrica, usus est Enemate.

℞. Decoct. commun. ʒv. iij.
Elect. Diacathol. ʒj.
Olei violat.
chamom. ana ʒjs.
M. f. a. pro Clystere.

A quo ter deiecit. Die 8. aeger placide dormivit. Die 9. dura mater fuit rubicundissima, ex qua, dum illam gossipio absterfi, aliquot sanguinis guttulae effluerunt. A die 10. usque ad 14. bene habuit. Die 15. ob constipationem alvi deglutivit bolus ex elect. lenitivo ʒi. & sacch. s. q.

s. q. formatos à quibus quater deiecit. Die 20. membrana crassa, & interstitio laminarum cranij, caro increvit rubra. Die 24. bene habuit, ac pro majore capitis roboratione, cataplasmati superiori vinum rubrum & parum fufurum tritici addidi. Die 30. Majfacta est magna desquamatio cranij, & vulneri carne solida

repleto ceratum divinum apposui, ad cicatricem componendam. Die 10. Junij vulnus cicatrice obiectum, & si-
pationem in publicum prodiit. Die 20. aeger pristina sanitati restitutus, munus suum militarciterum cum laude obivit.

OBSERVATIO SEXTA.

Vulnus capitis aliud cum introcessione calvarie permagna.

ANNO 1636. die 18. Novemb. hora 9. antemeridiana, Rusticus quidam Idelhusanus, temperamenti calidi & humidum, circa 32. aetatis annum, à quodam fabro ferrario ob quas lites de finibus agrorum, coram judice & arbitro, marra inversa, in dextram syncipitis partem adeo percussus fuit, ut non tantum retro in terram caderet, & sanguinem è naribus stillaret, verum etiam ibi sine sensu & motu jaceret instar mortui. Hora 10. lasi conjux vocavit quendam Ulmā chirurgum, qui vulnus pulvere adstringente Galeni & albumine ovi agitato obligavit: cum tamen statim, considerando causam, quæ fortis erat, illud in crucem dilatare debuisset. Die 19. hora 4. post meridiem, leclica delatus est Ulmam, & circa septimam ipsam inveni cum insigni capiti dolore, febre, animi deliquio, & tumore dextri oculi. Unde prescripsi aquam corroborantem, qua con-

statat sequentibus

℞. Aq. ceras. nigr.
Acetof.
Borrag. ana ʒss.
Spir. cephalic. Anhalt. ℥ij.
Marg. præp.
Corall. rubr. præp. ana ʒj.
Lapid. chrysol. præp. ʒß.
Man. christ. perlat. ʒß. M.

de qua sapius cochlear unum atque alterum assumpsit. Obstitim & nauseam vesperi usus est dimidia parte hujus julepi.

℞. Syrup. è succo viol. ʒss.
Tinct. ros. cum julepo. ʒiiij.
Aq. Endiv. ʒij.
Vini granat. ʒiiij. M. pro 2. dosib.

Die 20. duabus horis ante meridiem, conquestus est de maximo capitis dolore: soluta fascia, detecto & inspecto vulnere, specilli globosa parte diligentissime exploravi vulneris latitudinem & profunditatem, & cranium valde depressum esse deprehendi.

Quamobrem, eodem die, vulnus spatha Celsi, Tabul. II. Fig. I. in forma List. X. vel crucis dilatavi, & membranam unguibus à cranio diductā, ad sistendum sanguinis fluxum, & vulnus apertum conservandum, apposui stippam cannabinam, sabacto ovi candido madefactam, & pulvere stegnotico aspersam: ad prohibendam inflammationem, totum caput & collam oleo rosato in unxi, spleniumque quadruplicatum, in vino rubro expressum, partibusque plagæ vicinis applicitum, fascia Tab. XXXI Fig. X. alligavi. Vesperi bibi syrupum refrigerantem, ususque pro potu aqua hordei, pro cana vero panatella.

Die 21. hora 10. ante meridiem, sanguine suppresso, solvi fasciam, & remorū removendis, inspexi vulnus, ac inveni non tantum depressionem in osse syncipitis, latitudine unius pollicis transversa à sutura coronali, duorum vero transversorum à sagittali distantem, verum etiam duarum rimarum dispersionem vi contusionis subortam, quarum anterior à modo dicta depressione per suturam coronalem ad dextrum oculum, & posterior vero ad sinistram aurem protendit. Rebus ita confusis, ossi pulverem Aristoloch. rotund & Iridis Florentina, labijs unguentum digerens, & desuper ceratum diapalma applicui, ac propter tumorem insignem dextri oculi adhibui sequens cataplasma, quod constabat eæ

Farin. hordei.
fabar. ana ʒij. VI
Micapanis domestic. ʒiij.
Pulv. ros.
bethonic. ana ʒvj.
Ol. rosat. ʒiij.
Oxymel. simpl. q. s. M.

Ante meridiem, horis duabus ante prandium, assumpsit bolos lenitivos ex elect. lenitiv. ʒj. & sacch. albiss. s. q. formatos. Die 23. ob majorem capitis inflammationem, dolorem, vertiginem, & que tumorem dextri oculi, coactus sus cranium depressum, propè suturam coronalem & sagittalem, modiolus trepani perforare. Perforato cranio, & foraminibus asperitibus per instrumentum lenticulare de rasis, recte submissis os depressum reduxi Tabul. XXXII. Fig. II. dura matri particulam serici oleo rosato imbutam, floque firmiter annexam, imposui, & reliquum vulnus pulvere noto, filamentis aridis, & digestivo oblitis, ceratodiapalma, & cataplasmate obligavi, non neglectis inunctionibus partium vulnere vicinarum, & colli. Vesperi aeger melius habuit, quam tempore matutino ante cranii perforationem, usque est suo syrupo refrigerante. Die 24. hora decima ante meridiem, patienti, qui multo melius habuit, quam diebus prateritis, revulsione & refrigerationis gratia, incisa fuit vena mediana dextri brachii & emissus sanguis ad ʒiiij. Die 25. lenito dolore, exhausta aeger portionem, ob constipationem alvi in vulnerebus capitis valde noxiam.

℞. Elect. lenit. ʒj.
Syrup. ros. fol. ʒij.
Aqu. Ceras. nigr. ʒ. ʒ.
M. F. PODO, omnis ferè caloris expers.

Vulnus mihi & oculus dexter optime placuit: ager ad vesperam resumpsit Syrupum suum refrigerantem. Die 26. dixit patiens se per totam noctem quietissime dormivisse, nullumque aut capitis, aut oculi dextri dolorem percepisse. Die 27. iterum placide dormivit, & nullam circa vulnus molestiam sensit. Ex dura cerebri membrana, guttula aliquot serosa materia effluerunt. Ad majorem igitur exiccationem, linimentum ex iyrupo rosarum, terebinthina & spiritu vini paratum, & panno serico inducitur, membrana crassa apposuit. Cataplasmati, loco oxymellitidis simplicis, vinum rubrum austerrum immiscui, ad majus capitis robor. Die 28. ager tam bene habuit, quam die praterito; sed ego membranam cerebri ex contusione superficialiter denigratam conspexi. Die 29. ob alvi constipationem, patiens assumpsit potiunculam suam laxativam, a qua tres habuit sedes. Membrana vero, a linimento imposto, ad suppuratorem tendit, ut post detersionem gossipio tentatam macula illius nigra, & aliqualem sanguinis effusionem, rubra appareret. Die 30. iterum bene habuit, sed circa frontem & musculum temporalem conquestus est de dolore quodam pulsatorio. Die 2. Decembris dolor iste sponte cessavit, agerque dixit, se ratione virium absque baculo ambulare posse. Materia purulenta, quae a dura matre per foramen modiolus factum eo die effluxit, fuit alba & bene cocta. Loco linimenti, & digestivi membrana carnosae & labii plagae adhibui Unguentum de Bethonica, cerato citrino permixtum.

℞. Succ. Beton. ꝑij.
Pimpinell.
Matrisylv.
Consol. maj. ana ꝑss.
Vini malv. ꝑv.
Bulliant. ad conf. vini, dein adde resin. Tereb. ꝑij.
sevi castrat.
Ol. ros. ana ꝑj.
Pulv. mastich.
myrrh.
mum. ana ꝑss.
virid. ar. ꝑij.
Cer. q. l. M. pro Ung. de Bethon.

Die 3. & 4. ager bene habuit, & ego separatam duram matris particulam vossella dentibus extraxi, ea-

demque remedia, qua diebus prateritis, imposui. Die 5. dura mater undique carne rubra fuit obiecta, quod optimum signum est Celso, qui libr. 8. scribit: ubi bene res cedit, incipit ab ipsa membrana caro increfcere. Die 7. ad majorem exiccationem, dura matri apposui ceratum divinum. Die 8. 9. & 10. ager bene habuit: Die 11. nihil dormivit. Die 12. conquestus est de dolore capitis Die 13. parum dormivit. Die 16. specillo non nihil incurvato, inter primam & secundam cranij abulam perveni, & ossis particulam lenticula undique separatam vossella beneficio exemi. Die 16. aliud officium circa frontem desquamatum anaxatabon extr. xi. Die 19. 20. 21. & vigesimo secundo bene habuit. At 23. conquestus est de dolore frontis gravatissimo, propter quem assumpsit supra descriptam potiunculam, a qua quinquies deiecit: sed quia, post prandium, aquam frigidam copiose bibit, de ventriculi dolore conqueri capit. Die natiuitatis Christi, carnibus multis vescatur, unde novus ad plagam humorum affluxus, calor totius febrilis, & caro in vulnere nigra apparuit. Quapropter ipsi esus carnum interdicitur, & sola panatella pro cibo fuit concessa, sic purgato leniter corpore, & observata ratione victus tenuis, excrescentiam carnis nigram alumineusto consumpsit, & spatio quinque dierum ager melius habuit. Mense Ianuarij vulnus cerato Divino.

℞. Gum. Ammon.
Galb.
Opopon.
Bdell.
Pulv. myrrh.
Thuris.
Mastich.
Aristol. long.
virid. æris
Lapid. calam. præp.
hæmatit. ana ꝑj.
Lithargyr. aur.
Olei commun. ana ꝑij.
Ceræ citrin.
Resin. Tereb. ana ꝑvj.
M. F. ceratum, quod ulcera citissime glutinat, neque in iis carnem inutilem gigni permittit, ad cicatricem duxi, & agrum dictis remedijs pristina sanitati restitui.

OBSERVATIO SEPTIMA.

Contusio capitis ob intermissum trepani usum, centesimo die mortem inferens,

Rosticus, vir robustissimus, nunquam per dies vita sua infirmus, quadragenarius, ab aliis pugnis exceptus, valide in nudo capite percussus fuit, crebrosq. ac vehementes ictus sustinuit: factum hoc 11 Novemb. anni 1630. Ager non magni aestimavit hoc, & per aliquot dies subsequentes consuetamunna obiit, quamvis dolores

non parvos ex percussione senserit. Decimo octavo ejusdem mensis die magis infirmari, doloresque majores perferre capit. Maxilla inferioris motus difficilis accessit, ita ut vix os aperire, cibosque ingerere, tandem etiam os claudere, sine manus subsidio maxillam comprimentis, non amplius potuerit. Barbitonsor villanus

tunc vocatus, capitis plagas, nescio quibus remediis curare capit. Cum autem omnia ingravescerent, Chirurgus quidam exercitatus post quadriduum, nempe vigesimo iecundo ejusdem mensis, ex vicino oppido accersitus fuit, qui caput sub tumidum ab ecchymosi reperit. Is variis externis adhibitis discutientibus tumores repressit quidem, at dolores non submovit, qui totum caput & nucham etiam indies magis occupare ceperunt, & ita invaluerunt, ut nec caput movere, nec oculos attollere posset; accesserunt vertigines, pervigilia, levia deliria, membrorum debilitates, ita ut pedibus vix stare, minus ambulare, interdum etiam brachia sustollere non potuerit. Medicus tandem vocatus septimo die Mensis Decembris adfuit, qui ex lecto adductum & scamno assidentem, ipsam conspexit, torvum vultum exhibentem, ita ut non parum terreretur, & vel convulsiones, vel alia graviora ac periculosa accidentia jam imminuentia metuere. In habita signorum ac symptomatum exploratio, caput etiam, ut qua parte magis doleret, scire posset, manibus contrectando perquisivit, & in posteriore ac suprema parte mollitiem quandam digito cedentem, ad cuius compressionem cavitas conspicua in cute manserat, deprehendit, adeoque sanguinis sub cute musculosam concretam & putrescentem effusionem, & congestionem animadvertit, quae per cutis incisionem, ne cranei os ab eo corrumpatur, vel pericranium inflammetur, vel supra enumerata accidentia intenduntur, & tandem necem adferant, evacuandum iudicavit. Factum hoc a chirurgo praesente, & crucis in modum cutis novacula aperta est, & incisio facta usque ad pericranium: & effluxit sanguis nigricans, concretus & serosus. Ab apertura hac symptomata illa ut cunctae mitigatae sunt, & capitis dolores, magna ex parte, remiserunt. De hac re alii praesertim qui damnatum agro intulerunt, male iudicare ceperunt, ac si ista incisio non necessaria, sed frustranea, maiorque noxa capiti illata fuisset. Inde motus praesens Medicus, qui ex symptomatum praesentia, non parvum periculum imminere censuit, & insuper in istam suspicionem venit, ac si cranium rimulam ex ictibus contraxerit (non dum enim tunc ipse certum esse poterat, an arma vel fustes praeter pugnos adhibita fuissent,) vel sanguis sub cute collectus putrescens cranium inficere ceperit, vel oborta inflammatione in externae parte, sutura sagittali vicina, portio saniosi humoris per suturam intus decesserit, vel venula quaedam, qua in cerebrum vel ejus membranas contingunt disruptae sint, a quibus sanguis effluens, inque sanie conversus symptomata illa excitaverit: proptereaque, ut etiam pericranium a crano revelleretur, imo etiam cranium perforatio, si symptomata non recessissent, institueretur, suscipit, aliam etiam

Medicum in Chirurgicis exercitissimum adesse voluit, qui vocatus, cum omnes circumstantias probe examinasset, cum illo plane consensit, & ut pro abundantiori cautela pericranium solveretur consuluit, alioquin certam securitatem nunquam promitti posse, quod rationibus & exemplis confirmavit; sed in hanc rem Medicus tertius & chirurgus, qui ab adversa parte huc submissierant, consentire noluerunt: eo quod graviora symptomata nulla amplius adessent, nec signa lesi cranium ulla apparerent, hinc ab omni periculo immunem esse pronunciarunt, quapropter ut vulnus, quod per aliquot dies apertum adhuc servari possit, iterum consolidetur, suaserunt; reliqui ne viderentur non necessarias afflictiones superaddere velle, consenserunt. Factum ergo ut vulnus consolidatum. Ab hoc autem tempore denuo affligi caput ingentibus doloribus totius capitis, maxime ejus partis intima; qua incisio facta fuit, de quibus etiam nunquam conqueritur, diebusque noctesque accedunt iterum vertigines & magna debilitates, noctes totas insomnes ducit, cibos fastidit, horrores & frigoris partium inferiorum, superiorum autem astus continuos, sustinet. Die 5. Februarii defluxionem gravem sensit per sinistram capitis partem, ac si aqua calida perfunderetur, humoribus per fauces delabentibus & in pectus irruentibus, ubi insignem gravitatem, qua se suffocatum iri putabat, induxerunt; sed post paucas horas iterum discussi sunt. Medicus praesens denuo vulnus aperiendum & dilatandum existimavit: Alter autem in id consentire noluit, sed omni periculo vacare pronunciarit.

Infirmior autem quotidie sit aeger, corporeque suo indies consumitur & moritur.

Duplex hinc oritur quaestio. 1. An apertura vel incisio cutis in capite a praesente chirurgo instituta necessaria fuerit. 2. An percussiones in capite factae, periculum & ipsam necem asserere potuerint? Ad primam respondetur, quod non solum a chirurgo tentata cutis in capite incisio, verum etiam ipsius pericranij dissectio, & cranei per modiolos perforatio, summe fuisset necessaria, ob symptomatum urgentium praesentiam, qua aliqua sub crano noxa indicantur. Ad secundam, quod contusiones cum vel sine rima cranei, nunquam spernenda, post centesimum lesionis diem ipsam mortem inferre possint, praesertim vero tunc, quando cranium fractum, ad expurgandam materiam illam, qua per rimam ad membranam crassam vel cerebrum paulatim descendit, modiolis non aperitur. Has quaestiones mihi proposuit Clariss. D. D. Jac. & Goldus, Physicus Memmingens. & responsionem meam confirmant quatuor sequentes observationes: quarum duas priores ut communicatas hic inserere visum fuit.

OBSERVATIO OCTAVA.

Contusio cerebri nona septimana ex improvise necem inducens.

ANNO 1636. Mense Decembri, ex Clarissimi Domini mei Collegae, Iohannis Georgij Gockely, Phil. & Med. Doct. & Reipubl. Ulmens. Ordinarii, fidelissima relatione accepit, funestissimi nostri Teutonici belli oc-

casione (in quo utrinque fortissimi sanguinis flumina effusa priorum promeritis lacrymis ansam dederunt) Casirianum quendam militem, Austriacum, in excursionibus illis, & imaginaria quadam pugna, in qua ad glori-

dius usque ventum erat, à Suecico quodam equite, castrâ, duobus repetitis ictibus, in capitis occipite ita multatum fuisse, ut, expugnatus, humique prostratus, captivus in adversariorum suorum manus pervenerit, & receptui dato signo, cum aliis commilitonibus, semimortuus in Xenodochium Ulmense delatus fuerit.

Hos ergo omnes, Medicis, Amplissimi Senatus nostri in aegros benignitate constitutus (ex quorum numero D. D. Gockelius alter aderat) & chirurgus suo traditos, alimentis necessariis nutritos, internis & externis medicamentis, ex arte ita tractatos fuisse, ut plures illorum ad suos incolumes salvi que pervenerint, hunc nostrum attamen (sed sine cruento vulnere, absque ulla cranij aut fissura, aut evidenti quadam depressione) percussum, elapsis circiter novem septimanis, cum & expedite loqui & ingredi valeret, nullosque amplius ex contusione dolores sentiret, & recreandi animi gratia sapientulâ obambulando, genio suo indulgeret, de abitu, vel tandem etiam in patriam cogitare cepisset; verum dum proxima quavis data occasione, certo sibi navis discessum decreverit, nocti salvus, ut quidem omnibus videbatur, somnum atque quietem capiens, subito, in ipso sopore, extinctum & mortuum esse.

Ne ergo omnino in sperati huius ex vita discessus causa lateret, prafatum Dominum meum Collegam à Nobilibus Xenodochii Ulmani prafectis humilimè petiisse, ut aperta per chirurgiam calvaria, ponderatis matribus, & inspectâ ipsa cerebri substantia, liberam ipsi indulgentiam & potestatem concederent, in fundamenta ulterius inquirere, & totam quasi rem, ab ovo, ut dicant repetere: Dn. Prafectis habentissimè annuentibus, se cruciformis incisione, per cranij ab osse separatione, & ipsius cranij, juxta usitatum modum, serra in orbem factâ dis-

sectione, partiumque omnium diligentissima inspectione & consideratione, ne minimam in cranio rimulam, nec ullum etiam levissimum depressionis vestigium animadvertere potuisset, verum in percussa parti subjecta cerebri substantia, non secus ac in putridis pomis usu venire solet, ad digitum crassitiem, enormem & ad ventriculos, fere anteriores penetrantem putredinem, & aliqualem pia matris corruptionem invenisse; reliqua autem cuncta omnino illasa apparuisse.

Communicatis nostris super hunc casum opinionibus, de externa causa & violenta percussione dubitare nullo modo potuimus, cum illa & morbum & necem militi huic intulerit: sed hoc nobis scrupulum injecit, & admirationi justa fuit: I. Quod ladens illa vis non proximas potius, sed interiores magis partes percutiendolasorit, quamvis experientia plura talia observavit exempla. II. Quomodo in cerebro temperati illi & pellucidi animales spiritus tam graviter turbari possint, ut & ipsi in momento quasi, cerebri siderationem admittant, partibus exterioribus salvis? Et III. Quare putredo illa insignis, in ipso cerebro suborta, & pia matri communicata, nullos unquam partium internarum dolores, nullamque vel exterorum vel interiorum sensuum depravationem induxerit, sed ex improvise omnem sentiendi facultatem cum ipsa vita abstulerit? Hac igitur observatione chirurgi notent, ut nullas capitis percussiones, etiam si partes cerebri continentales illeas invenerint, leves judicent, in iis nunquam indubitatam salutem promittant, nullosque, in dicta præsertim, errores concedant, sed potius arte cauta, & prudente diffidentia ægotantes ita tractent, quo sacræ nostræ artis vera lumina existant.

OBSERVATIO NONA.

Introcessio cranij; & punctura duræ matris, quæ ob denegatum instrumentorum apparatus, interemit ægrum,

Prafatus modo Dn. D. Gockelius mihi narravit, dum Anno 1633, die 23. Februarij ad Physicatum Biberacensem vocaretur, & ob bellicos ibidem tumultus spem inter & metum versaretur, quod paganus quidam, ab invadente hoste, ob spem prædæ, in privatis suis adibus direptus, & ensis manubrio, sed sine cruento vulnere, ad verticem ita percussus fuerit, ut calvaria os, ad instar foveæ, insigniter depressam, duram cum pia matre vellicarit, atque febrem, cum mentis ab alienatione, induxerit. Medicus iste salariatus ad ægrum vocatus, dato pharmacolaxativo, adhibita venæ sectione in brachio, & præscriptis alterantibus, febrem cum symptomatibus emollire tentavit, ac insuper omnem lapidem movit,

quo communibus & præsentibus instrumentis, depressionem elevarit attolleretque, & ad statum naturalem reduceret; at omnia frustra. Nam ob trepani defectum, quod aliunde propter viarum insecuritytatem tam cito afferri non potuit, innocentissimus ille vir, altero mane vitam cum morte misavit, adeo ut defectus necessariorum, supra depictorum & descriptorum instrumentorum, & debite manuali operationis denegata administratione, salutis spem huic ademere. Hic notandum, si prima lesionis die cutis in cruce fuisset incisa, & consistente sanguine eodem die cranium modiolò perforatum, ut ossiculum membranas cerebri pungens eximi potuisset, æger forsitan mortuus non esset.

Vertigo cujusdam oviculæ, ex abscessu cerebri proveniens.

ANNO 1634. die 24. Decembris cum essem in tonstrina Nicolai Reutte | is mentionem fecit suarum ovicularum, quarum una laboravit vertigine, Germanis Wirbling appellata. Hoc malum, dixit pecoris magister, pulchrioribus ferè oviculis esse commune, ipsosque toto cerebro in aquam converso, tandem subitanea morte perire. Chirurgus igitur oviculam vertigine & circumgyratione debilitatam mactari jussit, mactatque caput in ades meas misit, ut illud aperirem, & in veram hujus symptomatis causam diligenter inquirerem. Unde detum prius cranium, ambas meninges, cerebri substantiam, ejusque anteriores ventriculos perlustrans, ne

guttulam alicujus aqua reperi. Hinc tertium quartumve ventriculum inspexi, in quibus pariter nullum aqua vestigium invenire licuit, sed tertius copioso sanguine repletus comparuit. Postea os factus organa, manubris scalpelli anatomici osse elevavi & in sinistro latere inter cerebrum nempe & ejus piam matrem inveni abscessum, instar vesicæ piscium, aqua limpidissima repletum, propeq; oculum sinistram, substantiam cerebri subnigram. Ego miratus fui, cum in hoc malo ipsissimum cerebrum afficeretur, cur ovicula non potius convulsionibus aut paralyti quam vertigine laboraret.

OBSERVATIO UNDECIMA.

Contusio capitis, cui successit vertigo, & apoplexia.

ANNO 1645. die 25. Januarij secui caput ovicula mea, qua simili vertigine interiiit. Ablato cranio, substantiam cerebri cum suis omnibus integumentis examinavi, statimque in sinistro, occipitis quasi, latere sub dura matre folliculum, instar piscium vesicæ crassum, aquaque & vermiculis, quales in caseis generantur, repletum; incipiebat enim ad fundum putrescere. Hic autem tumor tunicatus magnitudine ovum gallinae superans, in cerebri substantiam ita se insinuavit, ut tertium ventriculum nonnihil comprimeret. Hæc ovicula, opilionè teste, tota sui interioris die in dextram sese partem circumgyravit. Quod accidit superioribus oviculis, illud etiam hominibus potest evenire. Observavi namq; similem cerebri affectum cum Barbitonfore Johanne Durrauf & Chirurgo Georgio Rudlin | in Maria Schwormannnen | qua post contusionem sincipitis à me curatam, per integrum annum de sola vertigine gravissimas querelas habuit, remediisque frustra usurpatis, ad cenam ali-

quando sedens apoplexia fortissima subiro obiit. Hujus parentes à me petierunt, ut cranium aperirem, ad levandam vel confirmandam illam veneni suspicionem, quam ex certo quodam facto conceperant. Aperta igitur calvaria, inspectoque cerebro, in sinistro latere reperi tumorem quoad folliculum & materiam contentam, superiori non absimilem, qui magnitudinem ovi gallinae mediocri ad aquans tertium ventriculum ex parte compressit. Quarentibus, quanam hujus tumori tunicati causa extiterit; respondi, nec forsitan adeo malè, quod cerebrum ea parte vehementer percussum debilitatem quandam contraxerit, propter quam affluens alimentum non in cerebri, sed modo ostensam substantiam sicut conversum. Ex his iterum patet omnes capitis percussiones esse magni faciendas, quoniam nullus tam perspicaci ingenio prædictus, quin partes interiores ad interitum dispositæ illud aliquando effugiant.

OBSERVATIO DUODECIMA.

Vulnus capitis cum incisione falcis, membranae crassæ, & pia matris.

ANNO 1635. Michael Schneider | Miles Ulmenis, & præsidarius Elchingensis, à milite Cesariano in vertice & occipite acinace vulneratus fuit: vulnus in occipite erat simplex, illud verò in vertice, non solum cum depressione & fissura cranij, verum etiam lesione membranae cerebri crassæ, & falcis, quarum arteria carotidis & vena jugularis admittit. Hæc duo vulnera Barbitonfor imperitus more suo tractavit, & per primam intentionem curavit. Quid sit, miserrimus pater abhinc atrocissimos sustinet dolores, quos sequuta est phrenitis, convulsio totius, & tandem Apoplexia. His ita se habentibus, sexta à lesione septimana, ad vesperam, conjuge agri adhuc vivente, in consilium vocatus agrum apoplexia correptum inveni, cujus causa fuit obstructio

nervorum à copioso pure, quod per vulnus expurgari debuisse, dependens, imo tanta erat puris nigri & fatidi copia, ut etiam per nares & palatū exitum quaesierit, apoplexiam solverit, & mihi certissimam ossis fissuram & lesionem interiorum significavit. Locum verticis consolidatum digito tangens, inveni maximam foricam, qua depressionem cranij evidentissime significat. Facto prognostico, agrum in maximo versari periculo, dysterem laxatum injici, eoque rejecto venam cephalicam aperiri curavi. Secundo die cutem & pericranium in crucis formam scalpello Tab. II. Fig. I. incidi, pericranium digitis ab osse vehementer depresso & multoties fissis diduxi, vulnusque medicamentis; segnoticus dilatavi, ut in peragenda operatione

rationibus in hoc affectu maxime necessariis satis hiet. Tertio die, sanguine firmiter subsistente, cranium quinque ad depressionis circumferentiam trepano Aquapendente perforavi, & per unumquodque foramen linteolum oleo rosaceo imbutum ad duram matrem demissi, ossi pulverem notum inspersi, vulnerisque labia digestivo, terato diapalma, linteo triplici vino assero calido expresso, & fascia commoda obtexi. Die 5. foraminum interstitia ferrula mea versatili Tab. XXXI. Fig. 1. intercidi, cranium depressum, sed dicta ratione ab integro & sano liberatum; cujus interior lamina ad diploidem usque fuit corrupta, vasa ex eadem eminentia submissa prius membrana custode abrupti forcipibus Tabul. XXXII. Fig. III. IV. & V. Hoc factum, instrumento decussorio Tabul. II. Figur. X. cerebrum modice depressum, & materia purulenta in maxima copia, per datam viam, effluxit. Meningi deinde crassa, (cujus falx transversim incisa continuo stillabat sanguinem) atque tenui linteum foraminum respondens, & unguento Hier. Fabrit. imbutum apposui, ossi pulverem & filamenta sicca, labiis digestivum, & desuper ceratum diapalma, cataplasma & fasciam. Vesperi patiens melius habuit, & materia purulenta per nares & palatum expurgari desit. Die 6. iterum membranam, ejuq. falce inspexi, & deprehendi sanguinis stillicidium, quod ob vasa profundiora missum compeisci non potuit. Vasa namq. incisa immediatim adstringentium & consolidantium contactu, & aliqualem compressionem re-

quirunt, quorum utrumq. hic non fuit concessum, ob novam hemorrhagiam & apoplexiam metum. Quapropter acri sanguine & conjugi indicavi, virum citra vitæ periculum integrè sanari non posse, quia vulnere ad cicatricem ducto, materia extillans iterum in pus mutatur, & exitum per superiora non inveniens, prædicta symptomata excitare, & mortis causa fieri potest. Præmissa hæc prædictione membranam, os & labia pro more tractavi, & vulnus instar fonticuli in sutura coronali & sigistalis cursu inusti apertum detinui, per quod materia sensim quoq. & paulatim exiit, & inde patiens suo functus est officio per dimidium anni spatium. Hic vino inebriatus ulcusculum neglexit, ut spatio 24. horarum consolidaretur, & ne guttula materia amplius exiret. Symptomata prævisi non statim occurrentibus, æger cum conjugæ de tutissima sanitate non dubitavit, donec post trimesis eiusdem symptomatibus correptus subito obierit. Post obitum ægri, si cranium ferra aperivissem (sed concessum non fuit) citra dubium materiam sub cranium invenissem. Ex hac historia luculenter patet, perforationem non primis saltem diebus, verum etiam non rarò longè post læsionis tempus, summo cum fructu inlitui posse. Constabit etiam ex sequente, symptomata præva quandoque comparere statim, quandoque post centesimum diem, quæ, si cranium à principio, veluti supra fol. 34. monui, fuisset apertum, nunquam, omni procul dubio, ægros corripuissent.

OBSERVATIO DECIMA TERTIA

Vulnus capitis vigesima nona septimanam per trepanum curatum.

ANNO 1629. Mense Septemb. Domini N. Tschlers Magistri Equitum agnatus, Mediolani in capite accepit vulnus, quod Chirurgus ob symptomatum absentiam, per primam intentionem intra quatuordecim dierum spatium curavit. Anno 1630. Mense Martio curatus venit Ulmam, de summo totius capitis dolore, vertigine, oculorum caligine, & paralyti dextri brachii, conquerebat. Huic ego ob suspicionem fissuræ cranij post vigesimam

octavam à læsione septimanam, cutim & pericranium in triangulum incidi, cranium modicè die 13. Martij, in a. diebus Nicolai Reutte ad lateri rima angustissima, bis perforavi, foraminumque interstitium ferra versatili excidi. Evacuata materia, qua per rimam sub cranium paulatim descendit, dicta symptomata cessarunt, ita ut æger mensi spatio unius, pristina sanitatis felicissimè restitutus fuerit.

OBSERVATIO DECIMA QUARTA.

Rima & depressio cranij laminæ interioris, exterioris salva.

ANNO 1626. Mense Julio, Nobiliss. Inclita Reipublica Ulmensis Damm viri scriptor etuli quod Bartholomæum Schaffer militem Cesarianum, à rusticis Altenstatten sibus in capite læsum visitare volens, jam mortuum invenit, & presentibus multis, in mortis, qua vigesimo occubuit, causam diligentissimè inquisiverim, cujus solitaria fuit occipitis circa suturam lambdiformem vulnus in dextra parte, cum læsione & introcessione interioris solam, exterioris salva, cranij lamina, qua cerebrum continuo compressit, à barbitonforibus simpliciter curatum: cum enim in hac cranij noxa, materia, quæ per rimam occultam ad cerebrum delapsa, absq. chirurgia neglecta auxilio, non potuerit expurgari, multo minus cranium, continuo cerebrum deprimens, sine idoneo instrumentu, elevari, ortus est abscessus sub calva-

ria, qui, introducta prius febre & phrenitide, raptus dextrum cerebri ventriculum replevit, & subitaneis convulsionibus necem intulit ei, cujus vitæ in principio læsionis, debita cranij perforatione & elevatione (quæ duæ operationes in Italia citra ullum lædendi periculum ferè cotidie instituntur) procul omni dubio conservari potuissent.

Et quia in nostro territorio non hic solus, verum antehac plures ob neglectum vel potius incognitum in cranio operandi modum interierunt, Inclitus Senatus merito decrevit, ut barbitonfores quantum possibile informarentur, quomodo se in casibus tam periculosos gerere debeant, ne patientes, ob denegatum manus præsidium, vitam cum morte commutare cogantur.

ARMAMENTARII CHIRURGICI,
OBSERVATIO DECIMA QUINTA.

Vulnus capitis, post apertionem cranii, ex potu vini interdito, lethale.

ANNO 1634. die 19. Maj. Henricus Hebich à victoribus vulneratus fuit, in capite circa suturam coronalem & musculum temporalem, quam primis diebus tractavit Nicolaus Reutte | qui me tertia die ad agrum vocavit, e cujus vulnere statim frustulum cranij undique separatum vossella extraxi. Die 4. propter magnam vulneris inflammationem, idonea medicamenta adhibui, usque in diem à latione nonum, quo patiens de punctione & gravativo capitis dolore capit conqueri, qui certissimum signum fuit, quod materia purulenta sub cranio contineretur, & membrana cerebri ab osse pangerentur. Die 10. agris parentes in consilium vocarunt Clariss. & Excellentiss. Dominum Gregorium Horstrum, qui mecum consuluit, ut cranium modiolis aperiretur, quo materia, que sub cranio descendit, exitum habeat, & ossiculum extrahi queat. Cranium die 1. Junij in presentia Domini

D. Horstii perforavi, & statim membranas cerebri inflammatas observavi. Tertia post apertionem die, ob duræ matris insignem inflammationem purulenta materia sufficienter expurgari non potuit, quapropter cum consensu & in presentia Dominorum D. D. Gregorii Horstii, & Iohannis Reguli Villingeri, modiolis aliud foramen paravi, amborumque foraminum interstitia serula mica versatili intercedi. Post secundam perforationem, ossiculum ab Interna lamina separatam, quod cerebri & ejus membranas assidue pupugit, vossella exemi, quo exempto dolor ille punctionis per aliquot dies omnino remisit. donec à largissimo vini potu abscessus in ipsa cerebri substantia genitus, febrem symptomaticeam, delirium, & convulsiones totius excitavit, & interitus (nam die 20. Junij patiens vitam cum morte mutavit) causa extiterit.

OBSERVATIO DECIMA SEXTA.

Contusio capitis, tribus mensibus, instante novilunio, convulsiones inferens,

MARCUS BÖCK | Ulmensis, Danielis filius, Anno 1629. die 15. Novembris de lapsu est in caput, & statim parentibus ecchymosin, in dextra synicipiti parte propè suturam coronalem & sagittalem, monstravit, cui successit primo dolor capitis, deinde convulsiones totius. Vocatus exhibui interna, à quibus convulsiones cessarunt, & tumorem admota recens maciati agni pelle ferè resolvvi. Nihilominus tamen circa novilunium puer conquestus est de capitis dolore, quem sequebantur prædictæ convulsiones. Post duos menses tumor capitis indies major factus est, ita ut eadem symptomata, tertio & quarto mense circa novilunium, puerum infestarent. A parentibus denuo accersitus, inspecto tumore, & adstantibus indicavi, hujusmodi symptomata, meo iudicio, excitari à materia acra, erodente & vellicante pericra-

nium, neq. etiam mea me fecellit opinio. Siquidem facta per scalpellum Tab. II. Fig. II. cruciformi sectione Tab. XXX. Fig. X. usque ad cranium, & evacuata materia vulnus dilatavi. Die 2. subsistente sanguinis fluxu, religavi vulnus, & reperi cranium subnigrum & asperum. Die 3. cranium ad medullam prius deraso in dispersis pulverem cephalicam, & filamenta siccata apposui, donec optima carne obtegeretur. Vulnus autem tractavi primo digerentibus, secundo mundificantibus, tertio incarnantibus, & denique quarto cicatrizantibus. Hac ratione puer septenu vigesimo post sectionem, vel centesimo & vigesimo post morbi principium die, pristina sanitati restitutus fuit, qui adhuc vivit, & vestigia incisionis monstrare potest.

OBSERVATIO DECIMA SEPTIMA.

Vulnus capitis cum dedolatione exterioris calvarie tabulae.

ANNO 1631. die 4. Novembr. Nobiliss. Patricius Ulmensis in vertice & occipite latus fuit, cum dedolatione cutis & dedolatione cranij, ad magnitudinem illius moneta, quam Thalerum Imperialem vocant. Vulnus hoc Nicolaus Reutte | statim replevit stegnotico, & ego patienti, injecto prius rejectoque clystere laxativo venam cephalicam incidi, & 3vi. sanguinis educi curavi. Die 5. religato vulnere, osse ad medullinum usque rejecto, in dispersis pulverem cephalicam, ipsique

filamenta decerpta apposui, Labijs plaga adhibui digestivum, & desuper diapsalma atque cataplasma ad præcavendam inflammationem. Die 3. vulneratus ob amaritudinem oris asumpsit medicamentum cholagogum, à quo sapius deiecit materiam biliosam, qua ventriculum, oesophagum & os amarum reddidit. Die 5. ager melius habuit. Die 8. ob constipationem alvi patiens conquestus est de dolore capitis circa vulnus, quare admisit clysterem laxativum, quo rejecto, dolor etiam remisit. Die 9.

Vulnus

Vulnus coxit pus album & aequale, unde digestivo aliquod detergens immiscui. Die 12. Cranio capit caro increverit: quamobrem labius sarcoticum ex unguento de bethonica & cerato citrino applicavi, donec cranium, beneficio hujus sarcotici & pulveris cephalici, carne solida obductum fuisset. Vulnus carne repletum tandem cicatrizaui cerato Divino, atque his levibus remediis (quæ

tamen chirurgum rarissime fallunt, si modo, præmissis universalibus, bonam vivendi regulam præscribat, diligenterque in id incumbat, ut patientes tenuiore victu sit contenti, & vino & Venere abstinant, & alvum lubricam contendant) Nobiliss. virum adhuc superstitem, aliosque plurimos citra derisionem aut perforationem cranij felicissime curavi.

OBSERVATIO DECIMA OCTAVA.

Punctura cranii utramque laminam penetrans.

ANNO 1631. Die 29. Augusti Miles quidam Casarianus vulneravit instrumento quodam acuto Jacobum Wirthi Aichensem in vertice, quem Barbitonsor istius loci obligavit, & intra septimanam curavit. Octavo post curationem die, æger conquestus est de insigni tumore & dolore capitis circa locum affectum. Nono delatus est Ulmam, cui decimo die cutim & pericranium scalpello Tabul. II. Fig. I. in formam litteræ X. incidi, & cranium denudavi. Undecimo inveni puncturam cranij, quam, eodem die, terebello Tab. XXXIII. Fig. I. delere tentavi. Cum autem punctura ista usq. ad

secundam laminam pertingeret, atque de penetratione suspicio esset; cranium duodecimo (omisso cerebello) modiolis perforavi, & materia, que sub membranam descendit, exitum paravi. Expurgata materia, membrana apposui linteam oleo rosato imbutam, ossi pulverem cephalicam, labiis digestivum, & desuper diapalma cum cataplasmate noto atque fascia cancer dicta. Die 13. dolor remisit, decimo quarto inflammatio declinavit. Die trigesimo cranium se desquamavit, quadragesimo vulnus cicatrice obductum fuit.

OBSERVATIO DECIMA NONA.

Vulnus capitis, cum duobus fungis, lethale.

Conradus Scheiffelen Ulmensis, miles Casarianus, 27. annorum, temperamenti calidi & siccæ, in cruento & æcerrimo conflictu propè Wittensveier die 9. Augusti. anno 1638. acinace sauciatus est, in parte posteriore capitis, cum lesione ossis. Hoc vulnus à principio tractavit quidam empiricus, quasi simplex esset. Die 24. Decembris patiens Ulmam venit, & iterum in manus cujusdam imperiti balneatoris incidit, qui vulnus obligavit, veluti primus, inque in 31. diem lanuarij anno 1639. quo fuit receptus æger in Nosocomium patriæ, ubi Balneator iste partim cicatrice, & partim ex crescentia carnis obductu vulnus, specillo obtuso & tenui exploravit, dictumq. modo specillum per tertiam suam longitudinis partem recto tramite non tantam in fissuram cranij, utraq. cerebri membranas, verum etiã in ineffissimam cerebri (heu quantum error!) substantiam, ex qua puris copia effluxit, immittens. Die 1. & 2. Febr. preparato & purgato corpore, patiens de oculorum gravitate conquestus est. Die 3. Balneator imprudens jussu patientis, me, ut & Clarissimum Collegam Dn. D. Moysen Heldium, & peritissimum præceteris chirurgum Georgium Niedlin in consilium vocavit. Inspecto vulnere, & consideratis circumstantiis, ob intromissionem inprimis specilli tam profundam, anguem in herba latitare suspicari sumus. Unde cutim scalpello Tab. XXXI. Fig. II. in trianguli formam statim incidi, vulnusque dilatatum stegnoticis obligavi. Die 4. subsistente sanguine, & inspecto vulnere, rimam cranij magnam & satis latam, cum duobus fungis invenimus. Rebus ita stantibus, cranio pulverem cephalicum & filamenta sicca, labiis digestivo quodam oblini, & desuper diapalma apposui, cum cataplasmate

Hippoc. inflammationem prohibente, & fascia quatuor capitibus pradita Tab. XXXI. Fig. IX. & X. Die 6. æger conquestus est, de capitis vertigine, & dextri oculi dolore. Die 7. melius habuit, & sumisit bolos ex zvj. Elect. lenitiv. & zj. Elect. de succo rosarum, cum saccharo, à quibus quater deiecit biliosa. Die 8. æger iterum conquestus est de oculi dextri dolore, & fungus imposui unguentum Ægyptiacum Eildani, pulvere aluminis ussi permixtum, quod tamen medicamentum prædictos duos fungos non consumpsit, sed ita optime saltem deterpsit, ut specillum obtusum Tab. VIII. Fig. VI. inter utrumque fungum intromittere potuissim. Et cum rima satis longa & lata esset, & tot errores à barbitonsore commissi, ad trepanum, seu perforationem cranij pervenire nolui, ne operatio tam insignis, & quæ plurimum fuit salutaris, infamaretur: ex re latius enim consistit, non duxat ambas cerebri membranas esse lasas, verum etiam ipsum pati cerebrum. Quare die 9. ob capitis dolorem patienti secta fuit vena mediana dextri cubiti, & emissus sanguis ad ℥iij. vesperi melius habuit. Die 14. parum dormivit ob frigidum hypocaustum, sicut enim vulnora capitis gaudent calore temperato, ita illi frigiditas aeris est adversa. Die 15. bene habuit, labia vulneris recenter facti fuerunt rubra circa dolorem: fungi autem majores visi. Pro exiccatione fungorum usus sum decocto Di-

vi.
R. Vini Malvaric. ℔jss.
Rosar. rub. p. jss.
Bethonic.
Matris fylv.
Pimpinell.

Bb 3

Centaur.

centaur.
Stœch. Arab. ana p. ij.
Rad. arif. long.
Ireos Flor.
Cortic. thuris. ana ꝑj.

bulliant omnia ad consumptionem duarum partium (sed rosæ bulliant ebullitione unica) & colentur. Colaturæ addantur mellis rosarum optimè despumati ꝑij. M. absque ullo fructu, quod tamen in aliis fungis sapius præsentaneum fuit remedium, ob id particulam majoris fungi in superficie novacula abscondi. Die 16. æger quidem benè habuit, sed conquestus est de ratione victus admodum tenuis. Die 17. conquestus est ægrotus de totius dextri lateris stupore, ac uterque fungus major apparuit, quam diebus proximè præteritis. Die 18. patiens cibis à me præscriptis non fuit contentus, unde ejus soror dedit panatellam, è pomis aliisque rebus confectam, quam assumptam statim evomuit, & quam pessimè inde habuit. Die 19. magna puris copia per fungorum interstitium effluxit, & cranium non nihil ad flavedinem, cum depressis plagæ labiis, retendit. Die 20. dextrum latus omnino fuit paralyticum, patiens tota nocte dormivit, & de nihilo conquestus. Die 21. fungus uterque planè albus, craniumque omnino lividum apparuit. Die 22. patiens loquelam amisit, cerebrum caro correptum, & brachium dextrum motibus convulsivis agitatum. Die 23. hora ante meridiem nona, patiens obiit. Die 24. Feb. inspexi vulnus, in quo punctus seu funghi adeò subsederunt, ut digitum annularem facillimo negotio potuerim fissura inserere. Aperto ferra cranium, superficies ossis lasi interna in tantum fuit corrupta, ut totum occipitis os usque ad suturam lamdoideam tenuius esset, quam os petrosum. Hic notandum,

quod ad fracturam cranii cognoscendam non opus sit, ut æger frangat nuces, vel ossicula alicujus fructus, quando non adest, depressio cranii, quæ possit cerebri velamina pungere, atque adeò dolorem inferre gravem: fregit enim hic nuces avellanas & juglandes, ossicula etiam cerasorum & persicorum, obiit officium militare & nunquam conquestus de minimo capitis dolore. Mox specillo obtuso intra fungos posito abscessum deprehendi magnam, qui in sinistro cerebri latere latitavit, proprio folliculo circumscriptus. Remotis proximis cerebri integumentis, cerebrum ipsum cum abscessu tunicato monstravi, & processum dura matris, qui falx dicitur, elevavi, ut spatium, quod est inter dextram & sinistram cerebri partem, cum suis vasibus & spiribus inspicere posset. Cerebro transversim inciso, & magna ejus portione, citra lesionem ventriculi sinistri, ablata, abscessus in conspectum venit, ex quo pus fatidum in magna quantitate effluxit: detergo per gossypium abscessum, in circumferentia apparuit crassa aliqua membrana, quæ materiam purulentam continuit: in vicinis enim partibus nullum adsuit vel inflammationis vel corruptionis signum. His consideratis ventriculum sinistram aliquantulum compressum: dextrum verò minimè depressum, sed aqua limpida distentum ostendi. In sinistro plexus choroides pallidus, in dextro rubicundissimus apparuit.

Ex his causam paralyseos dextri lateris, vertiginis, doloris dextri oculi, & hæsterna convulsione dextri brachii habemus. Ideoque ubi lasum & fissum cranium, & fungosa caro subcrevit, quæ supra cranium & carnem emineat, certissimum signum est, quod, si non substantia, saltem cerebri membrana contusa, vel lacerata sint.

OBSERVATIO VIGESIMA.

Vulnus oculi, cum infixio fusi aculeo.

ANNO 1644. Die 21. Marty Rosina Pfeifferin / filiola militis 4. annorum, cecidit in mucronem fusi, qui non solum palpebram superiorem oculi sinistri laesit, verum etiam fractus, in orbita oculi relictus, & ita intrusus fuit, ut videri minimè potuerit. Hoc vulnus barbisonfor obligavit, & tanquam simplex consolidavit: Inde oculus quotidie major factus est, & membrana palpebra interne omnino adnata. Rebus ita stantibus palpebras digitis non nihil deduxi, & membranam specillo lato ab oculo separavi. vid. Tab. XXXIII. Fig. II. quo facto, cataplasma, (quod ex pomo dulci, albumine ovi, & aqua sequenti erat confectum:

℞. Aq. Plantag.
Rosar. ana ꝑj.

Tut. præp. ꝑj.
Lapid. chrysol. præp. ꝑj.
Alumin. crud. ꝑss. M.

oculo repide adhibui, & fascia ad oculum Galeni obligavi. Die 22. sumsi diacydon. lavativ. ꝑijss. à quo quinque deiecit. Nucha applicari jussi vesicatorium. Abusu horum medicamentorum dolor & tumor inflammatorius remisit. Die 23. & 24. benè habuit. Die 25. puella conquesta est de magno oculi dolore. Ob id oculum ipse reli-gavi, palpebras digitis ab oculo deduxi, & mucronem fusi vossella extraxi, quo extracto, dolor omnis mox cessavit. Et hæc sunt medicamenta, quibus filiolum militis sanitati pristina felicissimè restitui.

OBSERVATIO VIGESIMA PRIMA.

Convulsio oculi, ex concussionere cerebri.

ANno 1639. die 5. Septembris, hora prima post meridiem, Georgius Wrecklen Miles Ulmenfis, à commilitone suo, factu raphani libræ pendenti, in dextro oculo adeo læsus fuit, ut illico humi prostratus, instar mortui jaceret. Sic attonitus æger in Xenodochium delatus, cui sequentia fuerunt adhibita. Primò palpebras digitis diduxi, & oculum affectum inspexi, quem (ut etiam sanum) superiora versus omnino convulsam inveni. Rebus ita stantibus, mihi in mentem venit Hipp Aphorismus 58. sect. 7. Quibus occasione aliqua cerebrum fuerit vehementer concussum, mutos protinus fieri est necesse: quod etiam in nostro percusso evenit. Unde revulsionis gratia præscripsi Eucema sequens:

℞. Mell. ros. iol. ʒij.
Anchofati ʒi.
Elect. de succ. ros. ʒʒ.
Diacathol. ʒvj.
Decoct. Carmin. ʒviii. M.

Post rejectum clysterem, secta fuit vena mediana utriusque brachii, & emissus sanguis ad ʒviii. Interim sapissimè exhibita fuit Aqua confortativa, spiritus cephalico Anhaltino permixta. Die 6. Septembris, qui secundus erat à læsione, apoplexia supervenerunt convulsiones totius corporis, per integram noctem durantes: pulsus ægri fuit æqualis. Ob id reiteratus est clyster, & spiritus cephalicus diligenter exhibitus.

Rejecto clystere æger melius habuit, neque oculi amplius fuerunt convulsi, sed in suo naturali statu, & quod majus est, me & adstantes denuò vidit & audivit, loqui tamen non potuit, procul dubio propter compressio-

nem aut obstructionem nervorum recurrentium. Die 3. tota nocte dormivit, de nihiloque alio conquestus, quàm de laryngis compressione. Quare sumpsit potionem purgantem:

℞. Syrup. ros. sol.
Mann. elect. ana ʒvj.
Extract. Rhab. ʒi.
Diacarth. ʒʒ.
Aq. pimp. & veronic. ana q. s.
M. F. Syrup. liquid.

Post cuius operationem per intervalla usus est seq. Lambiviva:

℞. Syrup. viol.
Oxymel. simpl. ana. ʒj.
Flor. Benz. ʒʒ.
Aq. veron. ʒij. M.

Die 4. æger melius habuit quàm die præterito, digitisque monstravit, se velle comedere ovum. Die 5. iterum bene habuit, petiit eadem ratione mellicratum, sed ob loquelam nondum restitutam bibit potionem medicam, hora 8. ante meridiem.

℞. Syrup. ros. sol. ʒij.
Elect. diacathol. ʒvj.
de succ. ros. ʒij.
Decoct. fl. & fr. q. s.
M. & F. Potio.

Hora quarta à sumptione potionis Medica æger expeditè loquutus est. Die 7. pulcherrimè vixit, & pristina sanitati, citra topicorum auxilium, restitutus in publicam prodit.

OBSERVATIO VIGESIMA SECUNDA.

Vulnus & Fractura Nasi.

ANNO 1644. die 22. Aprilis Nobiliss. & Strenuus vir, Dominus Wolfgangus à Bartenheim Teutonicus Ulmenfis, rura sua visitans decidit ex equo, qui ipsi nasum calcaneo fregit, & adeo laceravit, ut vulneris labia propter insignem hæmorrhagiam & nasi frigiditatem ad mutuum contactum adduci vix potuerint. Ea nocte sanguinis fluxum chirurgus Johann. Jacob. Niedselin medicamento stegnoticis sistit. Die 23. in subsidium vocatus, nasum omnino depressum, valdeque laceratum inveni. Rebus sic stantibus septum narium transversum, ossiculaque nasi depressa specillo nuculato, nunc obtuso reposui, & naribus tubulum plumbeum, cerato diapalma ac linimento simplici obductum imposui, ut septum & narium ossa jam reposta in loco conservarentur. Vulneris labia sine sutura ad mutuum contactum adduxi, adductaque linteois oblongis, ex medicamento sequenti imbutis.

℞. Album. ovi optim. agit. n.ºj.
Pulv. Tut. præp. ʒjs.

Lapid. chryf. præp. ʒj.
Aq. plantag. ʒʒ. M.
& in cruce adhibitis conservavi, atque sic membrum affectum fasciâ Galeni ad nasum obligavi. Ob vehementem capitis dolorem, fronti & temporibus applicui oxyrhodinum.

℞. Albumin. ovorum. n.ºij.
Aceti Rosac. ʒʒ.
Aq. Rosac. ʒiiij.
Ol. Rosac. ʒij. M. Pro Oxyrrh.

Suppaca n.º abina exceptum. Collum ex oleo adstringentibus inuncti, eique splenium in vino rubro austero adhibui, ad impediendum humorum in caput affluxum. Ob animi deliquium præscripsi aquam cordialem:

℞. Aq. Ceraf. nigr.
Pimpinell.
Fragar.
Rosar. ana ʒj.
Marg. præp. ʒjs.

Mag.

Mag. corall. rubr. ʒj.
Pulv. Lapid. chryf. præp. ʒʒ.
Man. Christ. perlat. ʒʒ.
M. F. Aq. cordialis.

de qua sapius per intervalla sumpsit patiens. Hora nona ante meridiem usus est clystere refrigerante, alvum laxante, & per consequens humores a capite revellente.

ʒ. Herbar. Malv.
Pimpinell.
Violar.
Borrag.
Nymph.
Flor. chamomill. ana Mg.
Semip. Lini.
melon.
Fenicul.
citri ana ʒj.

coq. in f. q. aq. font. & Colatur. ʒiiiij.
Adde Mell. ros. fol. ʒiiiij.
Ol. Violar. ʒij.
chamomill. ʒj. M. F. Enem.

& inde bis deiecit materiam valde crassam & adustam. Hora decima Chirurgus incidit venam medianam dextri brachii, & uncias quinque eduxit sanguinis, qui biliosus & semiputridus fuit. Vesperis sumpsit haustum acidularum Uberkingensium vino granatorum permixtum, ad extinguendam sitim intolerabilem. Victum ordinari tenuem, pro cibo cremorem hordei, interdum panatellam, nonnunquam jusculum carnis, in quo luteum ovi fuerit dissolutum; pro potu decoctum C. C. usi vinogranatorum correctum.

Die 24. Aprilis ager quoad vires & dolorem capitis melius habuit, quam die præterito: vulnus linteolio emplastico tractavi, & patienti ob nimias vigilias, & totius incendium præscripsi sequens pediluvium & Emulsionem.

ʒ. Herbar. Bethon.
Lactuc.
Violar.
Flor. Nymph.

Rosar.
Papav. ana Mj.
M. Pro decoct. pedum.
ʒ. Semin. melon. ʒjs.
Papav. alb. ʒʒ.
Aq. Nymph.
Fragar.
Ceraf. nigr.
Acetof. ana ʒiiiij.
F. Emuls. cui adde
Mag. corall. rubr. ʒjs.
Perl. præp. ʒij.
Syrup. violar. ʒij.
Misce pro trib. dosib.

quarum qualibet sumatur post cœnam & pediluvium. Die 25. patiens interrogatus respondit, se aliquantulum dormisse, & conquestus est de summo calore & rubore oculi dextri, quem post reiteratum clysterem, sequens cataplasma statim iurvit.

ʒ. Pom. dule. in lact. coct. & fort. expr. n.ºij.
Album. ovi conqual. n.ºj.
Pulv. Tut. præp. ʒjs.
Aq. ros. parum. M. F. Cataplasma in oculorum inflammationibus, & epiphoris expertissimum.
Ad die 26. usque ad trigesimum Aprilis tubulos plumbos unguento de Tutia Magist. obduxi, pulvereq. carnis excrecentiam prohibente.
ʒ. Pulv. Alum. usi ʒʒ.
Tutia præp. ʒij. M.

asperforaribus indidi, exterius ceratum divinum applicui: quibus medicamentis vulnus intra & extra nasum, consolidavi. Post vulneris curationem patiens ipse tubulos solo unguento de Tutia insectos naribus immisit, & fascia Galeni firmavit, donec etiam ossicula prius fracta & depressa callo quodam fuerint colligata. Iudem remediis externis curavi Dominum Christophorum Schlechterum, & Melchiorem Friedl qui præter vulnus in naso, & capite acceptum; passus est vulnus thoracicum latione diaphragmatis & ventriculi, de quo infra singularis observatio.

OBSERVATIO VIGESIMA TERTIA.

Tumor cum folliculo excisus in maxilla superiore.

ANNO 1631. Rosina Stenglerin | Gieglingsensis, temperamenti melancholici mihi narravit, quod ipsi ante quadriennium caruncula in oris sede sinistra, circa superioris maxilla dentes molares, enata fuisset, moles scilicet rubra, pendula, & magnitudine nucem moschatam adæquans, quam septima mense istius loci Barbitonsor, ante ullam corporis præparationem, aut medicamentorum topicorum usum extraxit. Paucos post menses denuo excrevit dura, rubra, venis obsita, & maxime dolens, usque in quartum annum, quo magnitudinem ovi anserini superavit, ita ut non tantum prædicta maxilla, & dentibus molaribus, sed etiam canino, & media palati parti adnata, deglutitionem & lo-

quelam impediret, quare ejus excisionem à me instantè petiit. Hic tumor circa dentes molares, non ratione malignitatis, sed aceti acerrimi, quo sæpius os obfatorum colluit, aliquantulum exulceratus fuit. Cum autem viderem, tumorem alia ratione tolli non posse, quam chirurgiã: ad corpus præparandum præscripsi, die 8. Octobr. medicamentum, quod

ʒ. Hydromel. Tartarif. ʒij.
Aq. borrag. ʒiiiij.
Cordial. Saxon. ʒj. M. pro dos. j.

Hoc syrupo patiens usæ est per triduum, bis in die, nimirum mane ante prandium, & vespere ante cœnam.

Die 8. deglutivit quinque horis ante prandium sequentes pilulas.

℞. Mass. pilular. aurear.
sive quib.
Extract. coch. ana ℥j.
Mag. mech. nigr. gr. vij.
cum syrupo de bethonica form. pilul. par-
væ, quæ deurentur.

à quibus decies dejecit materiam ferosam, biliosam & adu-
stam. Die 10. ad inspiciendum sanguinem ipsi secta
fuit vena mediana sinistri brachij, & emissus sanguis ad
℥iij. omnino ferosus & adustus. Unde ordinavi saccu-
culum medicatum.

℞. Radic. Fœnicul. ℥iij.
Polypod. ℥℥.
Com. absynth. pontic. p. j.
Herb. Bechon,
veronic.
Agrimon. anap. ℥.
Flor. Borrage. p. j.
Fol. fen. Alex. f. stip. ℥ss.
Radic. mechoac. nigr. ℥ij.
Rhab. elect. ℥iij.
Hermod.
Turbeth. ana ℥ss.
Sem. cartham. excort. ℥vj.
Anis.
Fœnicul. ana ℥ss.
Crem. Tartar. ℥iij.
Gingib.
Cinam. ana ℥j.

Incisa & contusa dentur ad sacculum, in mensura vini
Nucarini, per 24. horas infundendum, de quo alter-
nis diebus duabus horis ante prandium hausit ℥iij.
Ab usu vini cathartici remisit frequens illa salivæ ex-
spuitio, qua sanguinis inspectionem & expurgationem
indicavit. Interim patiens non neglexit bonam victus
rationem, & loco vini bibit decoctum sarsaparilla.
Die 20. & 21. mane, vesperi, & post canam sumpsit de
sequente mixtura tantum, quantum cuspis cultri latio-
ris comprehendit.

℞. Conserv. Borrage.
Rosar. ana ℥j.
Cortic. citr. cond. ℥ij.
Nuc. mosch. cond. ℥j.
Mag. corall. rubr.
Marg. ana ℥j.
Lapid. Hæmatitid. ℥℥.
Syrup. acetos. citr. q. s.
M. F. conditum.

Die 23. cum ab usu conditi patiens bene haberet, ad con-
servationem virium sapis assumpsit cochlear unum atq.
alterum de sequenti Aqua corroborante.

℞. Aq. ceras. nigr.
Borragin.
Rosarum ana ℥j.
Spir. Cephal. Anhalt. ℥j.
Marg. præp.

Magist. corall.
Lapid. Hæmatit.
Chrysolit. præp. ana ℥j.
Man. Christ. perlat. ℥℥.
M. ad vitrum.

Et ne aliquid desit inter bene operandum, prescripsi a-
quam hanc odoriferam,

℞. Aquæ odorif. Fuchsi.
Rosar. ana ℥j.
Aceti ros. ℥vj. M.

His præparatis, ore patientis aperto, & ejus capite ab ad-
stantibus firmiter detento, tumorem ante, retro & post
molares dentes scalpello separavi, & in medio forcipe Ta-
bul. XI. Fig. V. abscissum extraxi.

Post tumoris extractionem, patiens, ad sistendum
sanguinis fluxum, os sapis colluit mixtura.

℞. Aq. plantaginis.
Prunellæ.
Rosarum ana ℥iij.
Acet. ros. ℥j.
M. pro Collution. oris.

Cum autem, post repetitam oris collutionem, sanguis
non substitisset, venulas & arterias ferramentis e Ta-
bul. XIX. candentibus tetigi, ipsisque spongiam ustam, &
pulvere adstringente Galeni aspersam, atque splenium
albumine ovi agitato & vino rubro expressum, imposui.
Maxillam exterius linteo quadruplici expresso, & fascia
duobus capitibus prædita obligavi. Vesperi patiens bene
habuit, & subsistente sanguine, serosi humoris magna
copia ex ore defluxit. Die 24. patiens de insigni capitis do-
lore conquestus est, sed medicamenta in ore relicta fue-
runt, ob timorem novæ hæmorrhagiæ. Die 25. sanguine
firmiter consistente, spongiolam adustam & splenium ex-
traxi, & prescripsi gargarisma seq.

℞. Aq. Plantagin.
Prunell.
veronic.
Rosar.
Quinque fol. ana ℥iij.
Mel. ros. col. ℥ij.
Tinctur. ros. ℥ss. M.

Ore eloto, ulceri filamenta carpta unguento expulveri-
bus Galeni adstringentibus, & albumine ovi agitato ob-
lita imposui, fasciaque & linteo triplici maxillam exte-
rius obligavi.

Vesperi ob ventris constipationem agra admisit, E-
nema laxativum.

℞. Decoct. carmin. ℥viii.
Mell. ros. sol. ℥iij.
Elect. Diacath. ℥j.
Ol. chamomil. ℥iij.
amygd. dulc. ℥j.
M. E. Enema, à quo sexies dejecit.

Cc

Die 26.

Die 26. per totam noctem se quietissime dormivisse dixit, & quoad fauces bene habuit. Die 27. extractis medicamentis, quae nudius tertius apposui, circa palatum & dentes molares apparuit quaedam particula viscosa, quam specillo, lana in spiritu vitrioli madefacta, involuto aliquoties tetigi, osque cum faucibus gargarismate ordinario lavari iussi. Die 28. extractis de novo medicamentis, omnia circa dentes molares atque palatum pulcherrime habuerunt. Die 29. Eschara, quam ignis induxit, ablata, saepius per diem lavit os medicamento hoc:

℞. Mell. ros. colat.

Tinct. rosar. ana ℥ss. M.

Die 30. ob capitis dolorem repetiit usum pilularum cephalicarum, a quibus dolor omnino cessavit. Die 31. ulcericatrix induci, & patiens articulatè, citraque omnem hasitationem lingua, loqui capit. Die 1. Decembris agra bene quidem habuit, sed ad maiorem oris excitationem bibit decoctum sarsaparilla. Die 2. omnes oris partes cicatrice ferè obductas vidi, & ad praevidendam mali recidivam consului, ut usum vini medicati repetere. Die 3. ulcus omnino consolidatum apparuit, & patiens exinde laetissima in publicam prodiiit.

OBSERVATIO VIGESIMA QUARTA.

Excresecntia carnis in palato.

In palati anteriore parte, retro dentes incisivos, foramen est notatum dignissimum, per quod ex palato in narium amplitudinem, venula atque arteriola, una cum tunica paulatim succingente, transmittitur. Ex hoc foramine, ante tres menses, nascetur Nobili Matrana, & conjugi Domini Alberti Schlechers, quaedam excresecntia carnis instar fungi, ex qua magna sanguinis copia effluxit, quotiescung, illa vel leviter lingua tetigit. Tandem cum ille fungus, seu excresecntia carnis, ad nucis juglandis magnitudinem, ita ut loquelam interciperet, pervenisset, usa est consilio sui Barbitonjoris, qui quaedam medicamenta, at sine fructu, adhibuit. Anno 1641. die 10. Martij vocatus, locum affectum inspexi, specilloque excresecntiam circa basin tetigi, ex qua stā-

tim sanguis copiose effluxit. Hisce consideratis manifestum erat, malum hoc ex praedicto foramine originem traxisse; Quapropter aliquoties usa est pilulis Aquapendentis, quae caput optime purgant, & bona victus ratione. Excresecntiam medicamento, quod consuebat spiritu vitrioli rectificato, succo portulacae, & tinctura rosarum tetigi, ac diminui: Denique instrumento, quo extrahere polypum soleo, residuum extraxi. Sic spatio 10. dierum, summatim cum admiratione, sanitate restituta fuit. Ante huius mali invasionem per biennium conquesta est de insigni dolore & gravitate auditus, jam vero, post sanguinis effusionem, absque dolore bene audit. Ideo arbitror per paratam esse factam morbi translationem.

OBSERVATIO VIGESIMA QUINTA.

Sinus callosus & corruptio ossis palati.

Nobilissimus & Reverendissimus Decanus, Dn. N. à Cronburg Anno 1626. conquestus est per clarissimum Medicum Augustanum, Tohanti Wolsgangum Dccc. de periodico dentis dolore, & molestissimo quodam palati sinu, petiitque à me consilium & operam. Cum igitur huiusmodi affectus primam suam originem traxerint à consuetis hemorrhoidibus suppressis, consului, ut Reverendus admodum patiens, post sufficientem sanguinis à vena basilica sinistri hyachy missionem, corpus vino medicato à superfluis & excrementis humoribus expurgaret, hemorrhoides dein hirudinibus aperiri, fonticulumque sinistro femori inuri concederet, quo humores è toto in caput ascendentes & sinum cum dolore dentis ferventes ad inferiora quasi revellatur, & per fonticulum educantur: Ad praevidendum doloris impetum, proposui chirurgiam in anthelice peragendam, quam praefatus Medicus, scolopomacherio meo candente, deterrime instituit. His omnibus factis, dentem cariosum

extrahi curavimus, quo injectiones ex decocto in curanda ossium carie divino, per cavitate vulsi dentis ad sinum palati fistulosum pervenirent. Quam vero cavitas illa dentis, & callosus palati sinus non coirent, neque patiens citra ignis vim curari posset, quaevisi, utrum ignis efficaciam adhuc residuam, cum bona spe salutis, vellet experiri. Egro annuente, Domino Doctore Durni illud instrumentum Tab. I. Fig. IV. Armamentarii adumbratum Augustam misi, quo optime ignitus sinum callosum, & cariem palati obtegentem, citra guttula sanguinis profusionem incidit usq, ad dentis cavitate, eoque in orbem circumvoluto notabile vestigium ossis impressit. Eschara ablata, in conspectum venit palati caries, quam ter quaterve ferramentis candentibus Tab. XIX. Fig. VIII. & IX. tactam, natura medicamentis exiccantibus assumpis & adhibitis adjuta separavit, & ulcere consolidato patiens pristinam sanitatem adquirens fonticulum in se more per plures annos cum maximo fructu conservavit.

OBSERVATIO VIGESIMA SEXTA.

Tumor alius cum folliculo in maxilla superiore separatus.

EX consilio Medicis & iuraſia conſtat, mala, de quibus conqueritur Nobilis & honeſtiſſima Domina Maria Cordula Trappin eſſe Hemicraniam, & ſteatoma, vel meliceridem ſuperioris maxilla ſubcutaneam. Cauſa horum affectuum eſt materiapiſtiſoſa, tenuis & bilepermixta. Quemaſmodum bilis originem habet a caliditate hepatis, & obſtructione lienis ſic illa partim ex cute, partim ex ventriculo, & utero provenit. Procurratione affectuum neceſſe eſt, ut humores piſtiſoſi & biliſi evacuentur, hepar refrigeretur, lien ab obſtructionibus liberetur, caput exiccetur, ventriculus & uterus corroboretur, ne huiusmodi humores in corpore generentur, colligantur, & poſtea in caput ruant. Hiſce indicationibus, ut prognoliſicum attingam, credo nos ſatiſfacere non poſſe, conſiderando talem capitis & inferiorum indiſpoſitionem, qua difficilis ſit curatu. Nihilominus tamen (ne paucorum menſum ſpatio, malum pejus fiat, quod certe fiet, niſi primo quoque tempore idonea uſurpentur remedia) proponam, qua in hoc caſu fieri debeant. Aperienda igitur, meo iudicio, vena cephalica dextri brachij, & uncia ſex vel ſeptem ſanguinis emittenda. His peractis reuulſionis & derivationis gratia, Domina patiens ſibi curet inuri ſetaceum, inter primam & ſecundam cervicis vertebra, vel loco huius, ſingulis tribus menſibus nucha adhibeat veſicatorium, & quatuor digitis ſupra genu Tab. XLIII. Lit. H. ſiniſtrum, atque incommodo brachij dextri loco Tabul. XLIII. Lit. H. inuratur fonticulus. Tumori duro, ante uſum acidularum, & decocti ſarſaparilla, nullum topicum adhiberem. Corpus preſparetur & purgetur medicamentis blandis. Utatur igitur ſyrupo catharico.

℞. Syrup. de manu. lax. ʒi.

Extract. Rhab. ʒi.

Diacart. ʒiſ.

Mag. Tartar. ʒi.

Aq. ceras. nigr. q. s.

Ol. macis, gutt. ij.

M. F. Syrup. liquid.

Poſtea ſumathydromel Tartariſatum, & denuo purgetur inſuſione Agarici, Rhabarb. ſoliorumque ſenna, ſyrupi roſ. ſolutivo & manna. Hoc factu hepatis caliditas temperetur, lienque obſtructus aperiatur uſu acidularum. Deinde totum corpus precipue vero caput, propter hemi-craniam, purgetur ſequentiſibus pilulis:

℞. Maſſ. pilul. aurear.

cochiar. ana ʒiſ.

Mag. Gelapp. gr. vij.

Cum ſyrup. de bethon.

Form. pill. n^o. xxj. deaurentur.

Poſtea caput expurgetur errhinis & maſticatoris blandis, ne irriſcentur humores ad oculos & thoracē. Caput etiam roboretur ſpiritu cephalico. cuius gutt. xv. mane & veſperi, in aliquot cochlearibus aqua cerasorum nigrorum ſumantur. Tempore autumni, poſt totius expurgationem, hepatis attemperationem, obſtructi lienis reſerationem, & capitis corroboratorem, nihil praſtantius eſt ad diſſolvendam tumorem in maxilla ſuperiore durum, quam decoctum ſarſaparilla, quod habet hanc prerogativam, ut omnes tumores duros digerat & diſſolvat: ita tamen exhibeatur, ne ſanguinem calefaciat.

℞. Radic. Saſſapar. ʒij.

Lign. Guajac. pro corroboratorem ventric. ʒ6.

Aquz fontan. ℞. viij.

Fiat inſuſio per 24. horas, dein coquantur ad conſumptionem medietatis, & colentur pro ſyrupo ſudorifero, de quo ſumat mane, quinque horis ante prandium, ʒv. &, quatuor horis ante cenam, ʒiij. & ſingulis diebus, mane tantum, hora una poſt aſſumptum ſyrupum, in lecto blandē & ſine vi ſudet per horulam. Pro potu ordinario fiat ſecundum decoctum, coquendo eandem materiam, primi decocti in ℞x. aqua ad conſumptionem tertiæ partis, cui in fine ebullitionis addantur ʒiſ. uvarum paſſarum & ita decoctum uſum per 30. dies continuet, renovando ſecundo quoque die decoctum ſecundum. Inter uſum ſudoriferi animadverteſſendum, ne alvus conſtipetur, ideoque alternis diebus utatur enemate, aut potionem medica laxativa. Singulis quoque ſeptimanis ſumat ſemel praſcriptas pilulas, vel medicamentum æquivalens, & eo die, quo ſive purgans ſive laxans per os aſſumit, a decocto primo abſtineat. Pro debilitate ventriculi recipiat ſemicochlear ſpiritus maſtichini ſequentiſ.

℞. Maſtich. ʒiij.

Galang. ʒi.

cinam. ʒi.

inſund. in ℞. q. ſpir. vin. & deſtill.

Exteriori ventriculi regioni applicetur ceratum, ex Carranna & Tacamahaca, aut aliud ſimile. Si hiſ medicamentis tumor iſte non cedit, ad ſectionē deveniendū eſt. Et haec ſunt pauca illa remedia, quibus Nob. patiens tutiſſimē poteſt uti: ea tamen omnia Clariff & Excell. Medici praſentis iudicio relinquo Ulm. Sued. die 20. Aug. Anno 1642.

Curatio prædicti tumoris.

Tumor, cuius in præſcripto conſilio mentionem feci, fuit in dextra maxilla ſuperiore, & magnitudinem ovi gallinacci ſuperavit, albus, immobilis & durus. Præterito

autumno (preſeparato corpore, & educto ſanguine) uſa eſt patiens decocto ſarſaparilla, quo tumor ſere diſcuſſus, ut ex epiſtola Dominae patientis ad me datum patet.

Extractum literarum die 7. Mart. Anno 1643. ex aratarum Heilbrunnæ.

Tumor in mala dextra poſt uſum decocti ſarſaparilla minor factus eſt, ita ut ſere evaneſceret. Sic Deus Opt.

maximus direxit curationem. Ego putavi perfectē curatum eſſe tumorem. Quid ſit? Inſelix poſt Bachanalia,

in balneum ordinarium, consilio & consensu Medici, ingressa sum: & vix iterum egressa, animadverti alterationem atque augmentum tumoris. Hinc quotidie majorem compressionem, non absque dolore, sentio, veluti tempore praterito. & c. ex his patet fructus & utilitas decocti sarsaparilla.

Sed post aliquot menses, cum uteretur balneo, caput calefactum est, & tumor propter mærores & continuas lacrymarum effusiones ad priorem magnitudinem auctus. Rebus sic stantibus, patiens Heilbronnâ venit Ylmam, ut ibi tumor chirurgiâ curaretur. Communicatus, cum Excellentiss. Domino D. Christophoro Eisenmengeri, Reip. Heilbrunnensis Physico, consiliis, datoque prognostico, nos optimam sperare sanitatem, si modo os illasum fuerit, præmissa purgatione & vena sectione, Dominam agram Anno 1643. die 2. May. in lectum, ligatis ad latera manibus, collocavi: deinde unus ex adstantibus hamulo labium superius nonnihil sursum traxit, ut commodè inter tumorem & musculum primum, qui labium attollit, cultello separatorio pervenire possem. Hoc cultello superius usque ad ossis jugalis saturam perveni, & tumorem à prædicto musculo separavi. Inferius au-

tem, præ dentes molares & gingivam, cartilagineam tumoris tunicam, quam ab osse quarto maxilla superioris eodem scalpello diducere frustra tentavi, inveni, ita ut coactus fuerim folliculum incidere, quo inciso effluxit materia quadam crassa & flava, instar mellis, tumorque subsedit. Effluxa materiâ, & cartilagine per forcipem excisa, vulnus albumine ovi, pulvere chrysoliti præpar. & adstringente Galeni obligavi. Die sequente, & subsistente sanguine, præ musculum secundum, qui labium abducit, inveni quoddam tuberculum, sub quo erat foramen, per quod specillo obtuso, citra negotium, in cavitatem osseam perveni. Die 12. in præsentia D. D. Eisenmengeri tuberculum illud incidi, & foramen illud dilatavi. Die 13. post abitum D. D. Eisenmengeri, præ dentem caninum aliud tuberculum instar ossis durum reperi, quod etiam forcipe Tab. XI. Fig. II. excidi. Interstitium extracti folliculi, ab ultimo dente molari usque ad caninum, ita consolidatum fuit, ut ne guttula puris exiret: foramen autem globulis apertum conservavi, donec ossiculum beneficio decocti sarsaparilla desquamaretur. Ossiculo oblato, vulnus cicatrice obdusi.

OBSERVATIO VIGESIMA SEPTIMA.

Vulnus sclopeti in maxilla inferiore.

ANNO 1634. die 27. Augusti Teserarius equitum Suecicus, in conspectu Nordlingensi, in maxilla inferiori paulum infra dextram aurem, duobus sclopeti globis sauciatus est, quorum uterque linguam laesit, & oppositam maxilla partem fregit, cum offensione tonsillarum omnium dentium molarium, insigni fluxione sanguinis, animi deliquio & febre. Die 5. læsionis ob insignem sanguinis fluxum, animi deliquium & febrem adhibui sequentia:

℞. Syrup. Acetof. citri.
Julap. ros. cum Tinct. ana ʒjs.
Aq. Endivæ.
Plantaginis ana ʒijs. M. p. Syrup.

Vesperis usus est potione cordiali:

℞. Margaritar. præp.
Corall. rubr. præp. ana gr. vii.
Lapid. Chrysol. præp. gr. vii.
Aq. rosarum.
Plantaginis.
Ceras. nig. ana ʒi.
Syrup. corall. ʒij.

Acetositatis Citri ʒjs. M. F. potio.

Hæ peractis, revulsionis gratia, præscripsi clysterem refrigerantem,

℞. Mell. ros. sol.
Olei violat. ana ʒiij.
Decocti emoll. ʒx Misc.

à quo ter deiecit materiam nigram, & sanguine mixtam. Post usum clysteris, & sanguinis fluxu compresso, reliquum vulnus & non solum inferiorem maxillam in utraque reperi parte læsam, verum etiam linguam, cum insigni inflammatione faucium & amissione loquela. t-

decoq. illicò adhibui pro lotionè oris gargarissimum adstringentem. Elotis faucibus, tam interne quàm externe imposui spongiolam combustam, albumine ovi agitato imbutam, atque pulvere stegnotico Gal. & lapid. chrysol. præp. aspersam, partibus vicinis oleo rosato inunctis fasciam adhibui: & hac ratione sistebatur enormis ille sanguinis fluxus. Die sequente aliquantulum melius habuit, nihilominus tamen de insigni dolore capitis, laterisque dexeri pulsatorio conquestus est. Ob id secta fuit vena mediana ejusdem lateris ad emittendas ʒiij. sanguinis. Post horam sumpsit jusculum hordei, per infundibulum Tabul. XXVI. Fig. III. injectum. Tertio quoque die monstravit digitis insignem dolorem musculi temporalis. Quapropter adhibuit sequens cataplasma.

℞. Farinæ hordei.
Fabar. ana ʒvj.
Micæ panis domest. ʒiij.
Olei ros. ʒiij.
Vini rubr. &
Oxymel. s. ana q. s. M. ad

ignem in formam cataplasmatidis.

Vesperis sumpsit suam panatellam per siphonem, & parum aqua hordei. Media nocte sumpsit haustum syrupi Acetositatis citri, & vini Granator. ana ʒjs. cum Aq. ceras. nig. ʒij. Die quarto monstravit digitis & scripsit, se in faucibus, hoc est, circa columellam, seu plectrum vocis, insignem dolorem pati. Subsistente sanguine vulnus reliquavi, ex quo pus fluxit cum tanto sapore, quem ferre non potui: elotis faucibus sequenti Gargarismo.

℞. Aq. Plantaginis. ʒij.
Prunellæ ʒi.
Bol. Armeni. ʒj.

Salis Prunell. ℥ij.
Aluminis ℥j.
Syrup. Myrtini ꝑj. M.

Vidi circa columellam, & specillo obtuso tetigi quandam duritiem vacillantem, seu frustulum ossis, quod partes circumstantes pungit, & dolorem circa fauces induxit. Hanc ossis particulam velle dentibus exemi. Vespero, propter constipationem alvi, usus est prescripto clystere. Die 5. aliquantulum melius habuit, & religato vulnere, magna puris semicolli copia exiit. Die 6. sumisit portionem medicam.

℞. Syrup. ros. fol. ꝑj.
Extract. Rhabarb. ʒj.
Aq. Plantaginis. q. f.
Lap. Chrysol. præp. gr. vi. M.

à quo quater deiecit materiam flavam, vulnus obligatum fuit digestivo.

℞. Terebinth. lot. in aq. scordii. ʒij.
Pulv. iridis Florent.
Aristolochiæ rotund. ana ʒss.
Syrup. de ros. siccis ʒij.
M. p. digestivo.

Exterius applicata fuit turunda oleo violato, & lumbricorum terrestrium oblita, ad linguam nihilo usus est præter Aq. ros. & gargarismum. Die 7. cepit balbutire, dixit, monstravitque digitis fauces iterum dolere, inspexi & extraxi ossis particulam, vulnus dein obligans, ut die præterito. Die 8. conquestus est de dolore colico, sed post usum clysteris ordinarij, cui addita fuit portio, quedam amygdalar. dulcium, melius habuit.

OBSERVATIO VIGESIMA OCTAVA.

De dolore dentium periodico felicissimè curato.

Quamvis pilula D. D. Herlicij in ore detenta omnem dentium dolorem mirificè sedet, qua conficitur ex seminibus apij, opio, hyoscyamo, & syrupo papav.

℞. Semin. apij, gr. ij.
hyosciam.
Opij, ana gr. ʒv.
Syrup. papav. q. s.
M. F. Pilula no. j.

Nihilominus tamen ad periodicam dentium exacerbationem, qua præstantissima sæpè elusit remedia, cu-

randam & præcavendam, Dn. D. Spigelius, scelopomachario Tab. XII. Fig. I. & c. candente, eam antheleice partem, qua superiorem tragi immediate contingit, felicissimo semper successu incidit, vulnusque deinde iterum consolidavit. Hac nova chirurgia illeramus arterie carotidis, qui ab auri antheleice ad dentes pergit, transversim inciditur, ita ut, intercepto humorum affluxu, dolor non amplius revertatur. Hujus præsidij chirurgici miram virtutem in se primum expertus est Author, postmodum, me presente, in non paucis aliis.

OBSERVATIO VIGESIMA NONA.

Apoplexia fortis ob dentitionem difficilem.

ANNO 1638. Die 27. February Hora noctis 8. Illustris & Generosi Baronis Ferdinandi Geizkoffleri filius Ordolphus, inter duodecimū & decimum tertium sue ætatis Mensem, ob difficillimam dentitionem, apoplexia fortis mortuus. Quarto ante obitum die parentibus in unctionem occipitis, alias valdè proficuum, mihi que pluries compertam, proposui, quam parentes recusarunt, unde et alia adhibui remedia, qua in hujusmodi magna intumescencia & gingivarum pruritu, febre & catarrho non sine fructu usurvari solent. Nihilominus tamen sine manifesta membrorum convulsione,

clamore & dentium stridore spes ultima totius familie universali apoplexia correpta e vita discessit. Quod autem hoc tempus dentiendi valde periculosum sit, præsertim, quando pueri caninos edunt dentes, hoc est inter 12. & 13. à natiuitate mensem, ex Hipp. Aphor. 25. Sect. 3. constat, & proverbio: Parentes de liberis suis gaudere non posse, donec dentes sub oculis, canini dicti, editi fuerint.

OBSERVATIO TRIGESIMA.

Vincula linguæ unguibus malè disrupta.

ANNO 1628. die 2. Martij conjux Jacobi Zimmermans peperit pulcherrimum filium, cui obstetrix, cujus famæ parco, ligamentum unguibus more suo incidit, ut in futurum articulatè loqui posset. Huic operationi successit dolor & inflammatio, qua papillarum apprehensionem, vel lactis potius suctionem fetui prohibuit. Pa-

rentes lactendi impotentiam lingua vinculo adscripserunt, & existimantes quod obstetrix linguam nondum saturat à vinculo liberarit, vocarunt chirurgum, qui pari imprudentia, ligamentum & vas linguæ incidit, è quibus sanguis in asperam arteriam defluxit, & fatum tertia die suffocavit. Extincto infante, mater cepit con-

queri de tumoribus mammarum à lacte concreto, quorum dexter malè tractatus tandem degeneravit in cancerum exulceratum, & feminam, post perpeffos graviffimos dolores, enecavit. Emella quadam recens nata, postquam ipsi chirurgus vinculum lingua phlebotomo vulgari incidisset, propter dolorem lingua parum lactis materni sugere valuit. Lactè in mamma dextra concrefcente, mater fatum admovit papillæ sinistra, qui, mitigato prius dolore, lac in utramque traxit mammam, ita ut tumor ex concreto lacte durus minimè emolli, & resolvipo-

nerit, nisi emella ablaçaretur. Quo factò mater infliola observavit veriebras dorsi versus dextram distortas, cui distorsioni vix emendabili ansam præbuit fetus unica papilla admotio. Ex his duobus saltrem exemplis fatuus apparet, quàm periculose vinculum lingua unguibus obstetricum, & chirurgorum phlebotomo non raro dilaceretur, & quantùm faciendâ sit legitima hujus vinculi chirurgia, quàm multis cum animadversionibus nobis proposuit Hieron. Fabricius ab Aquapend. de qua vid. Tabul. XXXVI. Fig. VIII.

OBSERVATIO TRIGESIMA PRIMA.

Scrofulæ totum collum occupantes.

ANNO 1631. Mense Januarij charissima conjux Josephæ Königs | scrofulis totum collum occupantibus obnoxia, me in consilium vocavit, cui præscripsi pulverem mixtum ex partibus æqualibus sacchari & gingiberis & turpethi, qui pituitam, scrofularum conjunctam causam, ex profundioribus & remotioribus locis peculiariter expurgat, teste Avicenn. l. 4. Fen. 3. Tract. 2. c. 10. quia tamen honestissima hujus farina natura ab usu pulveris in vino exhibendi abhorruit, sequentem mixturam tribus vicibus, citra nauseam, assumpsit.

℞. Pulv. Turpeth. ℥iij.

Gingib. Indic. cond. q.s.

M. in form. Elect.

Corpore ab humoribus crassis sufficienter expurgato, parti affecta apposui ceratum oxelcum, oleo Logadorum seu de lacertis emollitum, cujus descriptio hæc est: Recipientur lacertæ virides vivæ, quantum placet, coquantur in oleo communi, donec lacertæ comburantur, & oleum fiat nigrum. Colatura indatur vitro, & reponatur ad solem, usque dum sæces subsideant, oleum clarescat, & fuscum colorem acquirat. & exhibui per triginta dies singulo mane ℥vj. de Electuario, quod Hercules Saxonia, & Ioannes Prætorius, tanquam longe certissimum ad curandas scrofulas remedium, pro secreto habuerunt, & ita pararunt.

℞. Lacertarum sive communium, sive virid. N°. C. Abscessis capitibus & caudis, exemptisque interaneis infundantur in aceto vini albi per se certimo, & sine pipere factò, per 4. dies deinde exsiccentur, & macerentur in alio aceto siccenturq. iterum in umbra aut Sole, & in pulverem redigantur. Quo factò, pulveris ℥i. admisc. mell. ℥iij. Fiat mixtura. de qua per 30. vel 40. dies pueris dentur ℥ij. adultis verò ℥b. 3vj. vel ℥i. ad summum

His remediis exhibitis & apposis nostræ patiens spatio menses curata est. Johan. Riol. l. 2. Anthropograph. c. 15. de mensenterio scribit, scrofulas in corpore nunquam erumpere, nisi mensenterium strumosum fuerit, quod etiam testatur Guido & Ingrassias. Eiusmodi mensenterium innumerabilibus glandulis repletum inveni in Nobilib. Domina Wtesheimern cadavere, quod quoniam totus corporis habitus scrofulis erat quasi refertus, aperui, & in hydropis causam inquisivi.

Mirificam unguenti, quod Fabricius ab Aquap. l. 1. pentateuch. c. 21. ad scrofulas apertas commendat, virtutem expertus sum in quadam monacha & puella, quarum illa scrofulas habuit exulceratas in mammis, & hæc in collo.

OBSERVATIO TRIGESIMA SECUNDA.

Angina cum respiratione difficilima, & prohibita deglutitione.

Nobilis quadam femina Ulmenfis, Anno 1627. Die 7. Iulij, menstruis fluentibus, circa vesperam periculosa angina fuit correpta, qua respirationem valde difficilem reddebat, deglutitionemque cibi & potus denegabat. Huic vocatus subito clysterem laxativum injeci, & eo rejecto sanguinis ℥iij. ex vena brachii mediana educi curavi, Die 8. Iulij hora sexta matutina Enema fortius fuit infusum, quo reddito, patienti in lecto erecta barbitonfor venas sub lingua incidit, & cucurbitulas siccas femorumparti domestica, veluti etiam heri, cum multa flamma affixit, non solum, ne purgatio menstrualis impediretur, verum etiam ne major ad partem affectam fieret attractio. Sanguine sufficienter extracto, cu-

cucurbitulas removi, & patienti gargarissimum præscripsi, qui in omnibus periculosis anginarum speciebus, cum in principio augmenti fuerint, maxime commendatur, si eos fauces inflammata sæpius in die colluantur.

℞. Pulv. sinap. ℥js.

Acet. vin. acerrim. ℥j.

Aq. plantag. ℥iij.

Sacch. albif. ℥ij. M. F. Gargarissimus.

quod spatio horarum quatuordecim, partim humores repellendo, partimq. eos resolvendo, patientem morti proximam ab angina liberavi.

OBSERVATIO TRIGESIMA TERTIA.

Facies pulvere tormentario ambusta.

ANNO 1634. Mense Novembri, Aematarij cuiusdam filius in taberna sua deposuit ollam viris carbonibus repletam propè scrinium, in quo recondita fuerant decem libra civiles pulveris tormentarij. Hinc Africanus violentior adspirans scintillam ex olla in scrinium nullo operculo contextam detulit, ex qua pulvis accensus pueri manus calefacturi faciem ita combussit, ut neque oculos neque palpebras attollere, neque cibum & potum vel manibus apprehendere, vel ore accipere potuisset. Parentes de pueri restitutione valde solliciti, mecum consilium prima lesionis horaperierunt, quibus, ut pro

virili satisfacere, prescripsi singulare linimentum, quo solo chirurgus partes lasas quater in die inunxit, & septimanæ spatio ingentem illam ambustionem, nulla remanente cicatrice, curavit.

℞. Butyri rec. novies, vel Sapius liquefacti & in aqua spermat. ranar. destill. loti ʒvj.
Ol. de vitell. ovor. ʒij. M. F. Linim.

Quod in quibusvis ambustionibus empyreuma extinguit, inflammationem mitigat, pustulas prohibet, simulque dolorem lenit.

OBSERVATIO TRIGESIMA QUARTA.

Gutta serena fetaceo nuchæ inulto curata.

ANNO 1639. Maria Nöthlin in Territorio Ulmensi nata, circa vigesimum sextum suæ ætatis annum ob superfluos menses conquestra est de utriusque oculi vitio, quod vulgo gutta serena nominatur. Huic in Nefocomium suscepta circa novilunium venam saphenam dextræ pedis incidit, & sanguinis uncias sex educi curavi. Deinde pitulas uterino cephalicas:

℞. Mass. pill. de castoreo ʒij.
Extract. cochiar. ʒj.
Mag. Gialapp. gr. vj.
Aq. artem. l. q. l.
Form. pill. n^o. xxj.

& vinum medicatum prescripsi ad expurgandum totum & caput. Post catharticoꝝ usum fonticulum femori dextro quatuor digitis supra genu inulsi. Elapsis quatuor septimanis, menses cœperunt fluere, sed admodum dimi-

nute: quapropter patienti exhibui dosim pilularum de ammoniaco correctarum, à quibus purgatio satis evidenter fuit promota.

Circa tertium novilunium menses apparuerunt, & fluxerunt, sed adhuc diminute: quamobrem patienti repetiit usum pilularum menses promoventium, à quibus ad nutum fluxere. Quarto mense purgatio iusto tempore & quantitate respondit: nihilominus tamen, patienti tristissima, inde visum non recepit. Hinc, quia antehac in Iohann. Davidis Commerellij charissima conjuges, & Iohanne Chuhrado Ehingero fetaceum nuchæ inustum ad huiusmodi nervorum obstructions præstantissimum inveni, cervici fetonem applicui, ulceraque per viginti dies aperta detenui, donec ægra pristinum visum lætissima receperit. Mensibus rite fluentibus, fonticulum in femore consolidavit, & ab eo tempore usque ad annum 1645. incolumi sanitate fruita est.

OBSERVATIO TRIGESIMA QUINTA.

Excrecentia carnis in naribus gallica.

Rusticus quidam in Angingensis ozæna Gallica laboravit, cuius excrecentia natesita fuerant obstructa, ut patienti per eos aërem inspirare minime potuerit. Quapropter prescripsi curam ex ligno sudoriferam, eaque finita, excrecentiam narium consumpsi sequenti unguento:

℞. Linim. fol. ʒ6. ad carunculas in meatu urinario auferendas, è Prexotii medicina pauperum propof. ʒi.
Mercurii præcip. ʒʒ.
M. in formam unguenti.

quo illinantur turunde naribus immittenda. Carunculis excessis, naribus imposui canales plumbeos, & cerato divino obductos, donec consolidarentur ulcera. In eiusmodi ulceribus alij commendant mixturam ex decocto ligni sassafras, melle rosato, pulvere precipitati & aloes succotrina, qua sæpius in die nares lavant, & felicissimè curant.

Hoc unguento præstantissimo nuper quoque Ulmanum textorem, post præmissam curam sudoriferam, ab eodem malo citra omnem doloris sensum intra septimanæ spatium liberavi.

ARMAMENTARII CHIRURGICI,
OBSERVATIO TRIGESIMA SEXTA.

Gutta serena utriusque oculi incurabilis.

ANNO 1642. Johannes Hegelen Apparitor Ulmen-
sis, conquestus est de amaurosi, qua moderis gut-
ta serena vocatur: Hinc in Xenodochium delatus,
accepit repetitis vicibus pilulas ophthalmicas.

℞. Mass. pilul. Lucis.

sine quibus ana ℥jss.

Magist. Gialapp. gr. vi.

Ol. fenicul. dest. gutt. ij.

Aq. Euphrasie q. s.

Form. pill. no. XXVII.

quibus nil quicquam conferentibus, cervici primum ve-
sicatoria imponi, & setaceum in nucha applicari iussi,
quod utrumque praesidium, cum cacus sine emolumenti
perceptione, admississet, revocavi in memoriam, qua
Anno 1626. observatoricina mea inserui. Cadaver pau-
percula cujusdam Paravina (qua per viginti annos amauro-
si pededentim invadente laboravit, & tandem cancro
mammilla sinistra occulto, & medicamentis in pectoris
cavitatem detruso, miserrime obiit) delatum fuit in
Theatrum Anatomicum, ubi praesentibus multis studio-

sis, in causam huius cecitatis legitimam inquisivi. A-
perto igitur cranio, inveni duos anteriores cerebri ven-
triculos subsidentiam passos, & conglutinatos, per quos
spiritus animalis ad oculos deferri non potuit. Unde ner-
vus opticus sensim emarcescentibus (apparebant enim du-
plo minores, quam in aliis) amaurosis, illeso undiquaque
oculo, inductus fuit, bene enim adhuc nutrebat ut venis
& arteriis recte constitutis, nisi quod arteria ad oculi ra-
dicem ingressa turgibat, adeoque inflammationem quan-
dam, mensuris nempe regurgitantibus insinuat. Ad-
debat Excell. Spigelius in lectione Anatomica, quam su-
per paupercale caput habuit, vitio huic minime occurrere
potuisse, licet Pausanias aliquando ex vulnere frontis
talem guttam serenam sublata fuisse affirmet; inde
quoque satis elucescere, guttam serenam non semper, i-
mo rarissime, ex obstructione nervorum opticorum oriri,
sed plerumque, ejusmodi dispositionem praesupponere. Hinc
etiam mirum non est, quando ejusmodi affectus om-
nem & multis expertam medendi operam elu-
dunt.

OBSERVATIO TRIGESIMA SEPTIMA.

Introcellio cranii mollioris in adulta minimè fissi.

IN generali capitis contusionum curatione supra fol. 37.
annotavi, cranium in adultis rarissime deprimi citra
rimam, sive interna, sive externa lamina, nisi in iis,
quibus à natura mollius est cranium. Hoc confirmavit
Ancilla Mich. Niemanns 1 qua trigesimo aetatis anno,
vas aqua plenum supra caput ferens, de scalo decidit in
sinciput dextrum, cui tumefacto accersitus Nicolaus
Reutte 1 pellem agninae calidè applicuit. Altera die, re-
motà pelle, & forvea digitis percepta, adstantibus depres-
sionem cranij, & necessariam cutis divisionem, indicavi:
quà concessà, integram cutim scalpello in crucem incidi,
statimque oculus, & specillo rotundo, deprehendiparvam

atque in exteriori lamina minimè fissam depressionem.
Obligato vulnere, de interiori lamina integritate ma-
ximè dubius, quoniam casus ab alto fuit vehemens, mo-
diolorum operam proposui, quam patiens admittere no-
luit. Facto itaque prognostico, quod vulnus hoc, vel po-
tius depressio, lamina interiore fissà, citra cranij perfo-
rationem tuto curari nequeat, ea verò integra existente
patiens minori cum periculo sanari, plagam per 12. dies
aperam tenui, quam, cum nec unicum appareret acci-
dens, quod interiori lamina rimulam, vel aliqualem
cerebri noxam arguisset, per secundam intentionem cu-
ravi.

OBSERVATIO TRIGESIMA OCTAVA.

Fissura cranii capillaris & penetrans in puero & adulto curata.

ANNO 1644. biga quadam deonerata transit Davidem
Heilbrouner 1 & sinciput sinistram cum detectione of-
fis & rima cranij lesit, qua observata & parentibus mon-
strata, vulnus stuppa segnotico imbuta dilatavit Chi-
rurgus Ezechiel Vogel 1 quo necessaria cranij deorsio
tutissime institui posset. Altero mane accersitus reperi
cranium à pericranio latè nudatum, & fissura dubia
fractum. Hinc rimam scalpello instructus statim deorsum,
& ultra medietulliam perveniens observare interiorem
cranij tabulam rima tantummodo capillari fissam. Qua-

re, remotus scalpello, vulnus cum osse deorsum medicamen-
tu solitis tractavi, puerumque viginti quatuor dierum
spatio felicissime restitui, qui neglecto scalpello usu,
quod crebra testatur experientia, perire potuisset. Ra-
tiones, propter quas cranium hand perforari, videan-
tur supra folio 33. de rima calvariae capillari & pen-
etrante.

Eodem modo restitui Johan. Georgium Hortmanni
qui Anno 1635. die 28. Decembr. in musculo temporali vul-
nus accepit cum rima cranij penetrante, sed capillari.

OBSERVATIO TRIGESIMA NONA.

Contusio occipitis scalpris derafa.

ANNO 1627. Mense Septembri, Maria Eugen! à militibus Bavaricis miserrimè tractata, conquesta est de vehementissimo occipitis dolore, cujus causa erat empiricus, qui medicamentis tumore statim suppurantibus maturavit, deinde resolutiva, per quatuordecim dies, adhibuit, donec materia purulenta exitum, ob integumentorum crassitiem, non inveniens, pericranium (unde vehemens dolor) & cranium corroderet, muscutorumq; (qui caput extendunt, & spleny rectique vocantur) infersiones ab esse diduceret. Patiens in Xenodochium Ulmense recepta, petiit auxilium manuale. Quare, praemissis universalibus, & ratione victus tenuioris instituta, occipitis exteriora, ut materia praclusa pararetur exitus, scalpello in triangulum, ne muscutorum dictorum fibrae per transversum lederentur, incidi usque ad os, quod asperum, & à materia corrosam, reperi. Evacuata igitur materia, vulneris labia medicamento stegnotico, satumoto, replevi, & altera die os asperum scalpris

undique derafi: Operatione peractâ, cranio pulverem Cephalicam inspersi, vulncrique digestivum adhibui, donec bidui spatium cranium scalpris derafum, carne solida obduceretur. Osse carnibus contexto, vulnus beneficio unguenti de bethonica incarnatum, cerato divino cicatrizarvi. Post vigesimum à derafione diem, cranium aliquot squamulas protrudens, dolorem capitis renovavit, qui tamen, exemptis vossellâ ossiculis, statim cessavit. Hic obiter monendum, ne chirurgiæ tyrones (si contusiones in capite suppuratæ appolitis medicamentis tam diu minimè cedunt) resolutivum usum protrahant, sed potius, citra moram & periculi metum, cranium velamenta debite incidant, ne pus sub crassissima cute longius dimorans, pravam qualitatem acquirat, & cum pericranio subjectam calvariam erodat. vid. Tab. XXXII. fol. 30. contusio capitis sine lesione cutis & cranij.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA.

Fistula thoracis, cum erosione claviculæ.

ANNO 1627. die 10. Novembris, ad me venit Johannis Majeri, civis & cupidinarj Ulmenfis, Uxor, Sabina, monstrans tumorem cum fistula, supra claviculam sinistram, cujus fistula orificium fuit tam angustum, ut vix alicujus acicula cuspidem admitteret. Hujus causam querenti respondit ægra, quod ante semestrem, febre acutissima laborasset, quæ per abscessum in hanc partem judicata. Hunc abscessum Medicus alias exercitatus & Matthæus Memmingerus Barbitorum adhibitis suppurantibus caustico medicamento, non jucundè (eo quod per 36. horas applicitum atrocissimos dolores, crebrumque animi deliquium excitavit) aperuerunt & escharam, quæ magnitudinem thaleri adæquavit, phlebotomo violenter detraxerunt, quæ ablata effluxit materia quadam fatida & flavâ, at in pauca quantitate. Ulcus hoc per quatuor hebdomadas apertum tenentes, tandem consolidarunt, remanente notabili tumore & duritie, quam natura negotio resolvendam reliquerunt. Post mensem & dimidium, relictus tumor in magnitudine priore multo majorem creverit, quem denno maturantibus usurpatis emollium cultro rasorio inciderunt, ut materia excluderetur, quæ iterum pauca & biliosa fuit: quæ exclusa, vulnus iterum per primam intentionem consolidarunt. Sic tertia & quarta vice ferramento abscessum inciderunt & conglutinarunt, ne minimum de lesione ossis suspicantes, quam tot recidiva facillimè indicare potuissent, ita ut vel tandem abscessus in fistulam degeneraret, ob quam patiens, quotiescunque brachium sinistrum, vel etiam

quemcunque pedem parum movebat, atrocissimos cruciatus, & syncopen passa est. Cui ita narranti, & meum auxilium roganti, præscripsi medicamenta, quæ evacuerent biliosos humores, in toto corpore abundantes, horum enim copiam demonstrabant constitutio corporis calida & sicca, febris acutissima antecedens, flavus totius corporis color, & ipsa materia flava, quæ per fistula orificium quasi transudavit. Corpore præparato & repetitis vicibus cholagozo optimè expurgato, fistulam angustissimam dilatavi, non ferramenti incisoris (quibus non solum musculus pectoralis, ex præcedentibus iucisionibus satis latus, magis offenderetur, verum etiam timor esset, ne in sinistre adhibitis vaso jugularia dissecta, vel parum lassa, vitam cum sanguine effunderent.) sed turunda ex radice Gentiana præparata (hoc est in turunda formam accommodata, supra fornacem excicata, & in altera extremitate filo alligata.) quam foramini imposui, eam detinendo Emplastro diapalma ac deligatura cataphracta Tab. Ultim. S. & relinquendo in fistula per diem naturalem: Sequenti die radicem ab ichore bilioso tumefactam, & imo apice denigratam, vossella exempti, & specillo rotundo sinus qualitatem, & coloris hujus causam investigans, os asperum reperi, & mobile. Quare pro majore foraminis dilatatione, radicem alterâ crassiore adhibui, cum Empl. diacaltheos & dictâ fasciâ, inunctis quoque partibus vicinis, ad detinendam radicem, & prohibendam inflammationem, quam dolor ex dilatatione subortus, licet vehemens non fuerit, facile attrahere potuisset. Tertia die gentianam adhuc

maiores intrusi, & sic consequenter, quotidie auximagnitudinem turunda, usque dum foramen pro remotione essis, iam separati ferè, sufficiens visum fuerit.

Sexto die fistulam, globulis ex spongia paratis filoque alligatis, implevi, ut extrahi possint, propendentibus filis de foramine, & superimposito Emplastro cum fascia cataphracta, & inunctione partium vicinarum.

Preparatio globulorum est hac: sumatur spongia nova, & aqua dulci nunquam madefacta, intingatur in cera & resina partibus aequalibus, commixtis & liquefactis, postea subprælo fortiter exprimat, & in umbra siccat: exiccata conscindatur in globulos rotundos, cum filo annexo. Septima die, remotis spongiolis, fistula fuit amplissima, per quam ossiculum, velsella arreptum absq; singulari dolore extraxi: octavo die, subsistente sanguine, ossifano & detecto pul. seq. inpersi:

℞. Radic. Irid. Flor.

Aristol.

Peuced. ana ʒjss.

Euphorb. ʒʒ.

Myrrh. ʒj. M. F. pulv.

quem filamentis carptis & siccis aspersum appositi, donec firmata carne fuerit obduclum: Ulcus vero sacchari albissimi pulvere (quod etiam bilis acrimoniam mitigat.) quotidie inperso deterfi, & tandem Emplastro diapalmaticarum comparavi. Duritiei remanenti applicui Emplastrum Oxelaum, cum linteo triplici vino decoctionis expresso, & ligaturâ conveniente, ut reliquia discuterentur, & novus ad partem adhuc debilem fluxus humorum prohiberetur. Hâc ratione, intra quatuordecim dies, felicissimè mulierem, ab affectu periculosissimo pariter ac molestissimo, liberavi, ut testabitur patiens adhuc superstes, quæcum Georgio Hebachio Tinctore, in altero conjugio, per decennium, integerrimè vixit.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA PRIMA.

Vulnus thoracis cum fractura costæ.

Iohannes Wandersisen! Augustanus, sculptor ararius, & publicus factionis pennatae Pancratiastes, Anno 1628, Vlma, in diversorio ad Rosam, hora noctis undecima, vulnus accepit à pistore quodam, affectioni Martiata addito, in sinistro hypochondrio, circa quartam costam spuriam (quæ in parte cartilaginosa per transversum erat dissecta.) cum exitu omenti, & magna sanguinis profusione, quam varia sequebantur symptomata, animi videlicet deliquium, vomitus, dolor & tumor insignis circa septum transversum. Vocatus statim omentum adhuc integrum reposui, & vulneri turundam, ex strappa cannabina, albumine & vitello ovi concussis imbutam, pulvere stegnotico inpersam, filoque alligatam indidi, superimposito cerato diapalma, cum decenti per solvratum vinculum de ligatura: reposito omento, & exhibitio medicamento corroborante, Die quarto Ianuarij, circa horam sextam matutinam, agrum accessi, ut vulnus religarem & inspicerem; at quoniam, propter virium debilitatem, & hæmorrhagiam metum, non licuit, illi exhibui jusculum gallina adstringentibus alteratum, & ob cruciatus colicos cataplasma abdomini applicui, quod constabat ex digerentibus, resolventibus, anodynis, pro virium restauratione & sistendo sanguinis fluxu, seq. Elect. præscripsi.

℞. Conf. ros. antiq.

lymph. ana ʒiiij.

Trochisc. de charab.

Terra sigill.

Corall. rubr. præp. ana ʒj.

Marg. præp. ʒʒ.

Syrup. Myrrh. q. s. pro Electuar.

de quo sæpius per diem sumpsit ʒj.

Obpectoris angustiam, & respirationis difficultatem, ordinavi Eclegma seq. cuius crebro usu crassam & viscidam materiam expuit.

℞. Syrup. capill. ʒ.

Liquirit ana. ʒvj.

farfar.

Veron. ana ʒʒ.

Tab. diatrag. frig. ʒiiij.

aq. violar. q. s.

M. F. Eclegma.

Ob dolorem & tumorem, circa vulnus, inflammatorium, applicui cataplasma usitatum. Quinto mensis die, dolor & tumor aliquantulum remissis, unde subsistente sanguine, vulnus religavi, cui turundam, digestivo inunctam & filo alligatam, intrasi. Superpositis cerato, cataplasmate, & fascia eadem. Eodem die exhibui juscula Herb. pimpinell. Tormentill. consolid. major. Saracen. Equiset. Veronica, Fragaria, & sem. melon. alterata, ut materia in abdomine contenta, per vias urinarias excerneretur: addita sunt adstringentia, ne diuretica sine his exhibita, novam hæmorrhagiam excitarent. Sub noctem conquestus est de pruritu in meatu urinario, qui præ sagiebat, materiam in cavum abdominis fluxam, beneficio diureticorum, per urinam expelli.

Sexto mensis die dolor omnino remissis, tumorque circa vulnus evanuit: at patiens dixit, se majorem sensisse pruritum dum urinam redderet, quam insperat, & copiosiore permixtam invenit.

Septimo die, conquestus est eger de dolore circa humerum dextrum, sub vespertinam de dolore hepatis cum febre & tussis sicca.

Cum igitur octavo predicti dolores cum calore febrili increverent, ex vena basilica dextri brachii misi sanguinem ad ℥iij. quo evacuato, dolores post unam & alteram horam cessarunt, & febris denuo remisit.

Nono, materia vulneris erat cocta, & patiens in reliquum bene habuit: unde vulnus consolidare capi, quotidie turundam minuendo, donec cicatrix inducenda veniret. Per noctem vero sentienti, circa os sacri & vesicae regionem, dolores colicis similes, praescriptae die decimo potionem sequentem:

℞. Ol. Amygdal. dulc. rec.
expr. ℥iij.
Mann. elect. ℥iij.
Aq. chamomill. q. s.
M. F. Potio.

Qua assumpta magnam bilis copiam evomuit, vigesimaeque per alvum excrevit materiam biliosissimam, qua hujusmodi dolorum unica extitit causa. Hac evacuatione facta patiens melius habuit, remittentibus in totum doloribus usque in diem vigesimum tertium, quo ob errorem in victus regimine commissum, diarrhaea biliosa fuit

correctus, nam suavis muliercularum assumpsit, & avidè comedit pruna sylvestria, à quibus insignis dolor colicus, cum tenesmo, oriebatur: quapropter die 24. exhibui Rhabarb. pulv. ad ℥j. in aqua cichorei, & duabus post Rhabarbarum assumptam elapsis horis, potionem sequentem.

℞. Ol. amygdal. dulc. rec. extr.
Decoct. chamomill. ana ℥iij.
M. F. Haustus.

Bile sufficienter excreta, circa horam undecimam ante meridiem cruciatus colici, cum tenesmo, penitus cessavit. Die vigesimo octavo vulnus cerato divino ad cicatricem fuit perductum, ita ut ager de nullo circa plagam dolore, de nullaque respirandi difficultate conquerens, vigesimo nono in publicum prodiret, & cum sociis ad mediam noctem perpotaret. Die quarto Februarii restitutus cum conjuge in patriam iter paravit & illam ante discessum sustibus egregie excepit, oblevissimam causam excandescens. Cujus facti certior factus, maritum admonui, ut sibi in posteram, quantum possibile, ab animi pathematu caveret.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA SECUNDA.

Vulnus thoracis periculosum.

ANNO 1633. Die 9. Mensis Februarii, Generosus Dominus Nicolaus Dietericus, dictus Epyrreiter in monachia sauciatus fuit à Generoso Domino Wittwein Praefecto vigilum Suecico & duo vulnera accepit, quorum prius insigebatur sinistro carpo cum lésione venarum ac tendinum, ad manum extremam decurrentium, alterum dextra mamilla digito transverso infra papillam, quod in capacitatem thoracis penetrabat cum vaforum intercostalium lésione, & spuito sanguineo. Hic propter se vera symptomata, & animi praesertim deliquium, quadriga delatus est in suum hospitium, ubi vulnere omnia necessaria fuerunt adhibita. Inter alia hoc notatu dignum esse iudico. Ante primam vulneris deligationem, nonnulli ex magna illa turba adstantiam dixerunt se posse exsugere sanguinè, qui in thoracem fluxit. Admissi suxerunt quidem, at non sanguinem, sed potius aurum: unus enim inter sugendum vulnerato anulum adamantinum, mille florenis comparatum, clam detraxit, sed proditus iterum restituit. accersitus vulnus thoracis inspexi, & specillo obtuso per foramen in capacitatem thoracis misso, eam sanguine repletam inveni. Ex spuito sanguineo suspicatus sum lésionem pulmonum, unde per vulnus albumen ovi, pulvere adstringente Galeni, Lapid. Chrysoliti preparati & pauca aq. plantaginis conquassatum per siphonem (Tabul. XXXVII. Figur. IV. C.) injeci, immisi dein vulnere turundam ex stappa cannabina confectam, eodem liquore

imbutam, & filo alligatam: inunxi partes vicinas ex oleo rosato, desuper apposui ceratum diapalma, partemq. linteo triplici ex vino rubro expresso, sostrati vinculo (Tab. XXXII. Fig. VI.) obligavi. Vulnere in carpo eadem remedia, ad fluxum sanguinis compescendum, fuerunt applicita. Pro roboratione virium & sistendo sanguinis fluxu in thoracem, sapis recepit de sequenti aqua.

℞. Aquae ceras. nigr.
Rosarum,
Plantag.
Pimpinell.
Veronic. ana ℥j.
Cinamom. ℥j.
Spir. lillior. convall. ℥j.
Pulv. lapid. chrysol. præp.
Hæmatit.
Corall. rubr. ana ℥j.
Bezoard. gr. vii.
Marg. præp. ℥j.
Man. Chryst. plat. ℥℞. M.

Obsticim bibit aquam hordei, syrupo coralliorum & Tinctura rosarum permixtam, strictè observans tenuitatem victus.

Propter sputum sanguinis & febrim, revulsio-
scilicet & ventilationis gratia, curavi venam jecora-
riam affecti lateris aperiri, & quatuor uncias sangui-
nis educi. Hisce peractis, prater decoctum hordei tinctu-
ra de rosis alteratum, & ptisanam hordei, pro cena nihil
assumpsit. Secundo mane conquectus est, se praterita no-
cte nihil vel parum dormisse, unde hora octava matuti-
na sequentem admisit clysterem.

℞. Rad. Acetof.
Althææ ana ʒʒ,
Herbar. Pimpinell.
Agrimon.
Acetof.
Malv.
Violar.
Veronic, ana Mʒ.
Semin. Lini ʒiiij.
Fanicul.
Citr. ana ʒj.
Coq. in f. q. aq. ad ʒx. colat. add.
Mell. violar. solut. ʒiiij.
Ol. violar. ʒij.
Chamomill. ʒj. M.
F. Clyster.

à quo ter deiecit. Post rejectum clysterem religavi vul-
nus, ex quo parum sanguinis effluxit. Eodem tempore
conquectus est Generosus patiens, de insigni dolore & ca-
lore lateris vulnerati, ob sanguinis fervorem in thorace
collecti. Cum autem sanguis iste ob vulneris angustiam
exitum nullū haberet (et si æger collocaretur in eadem
figura, qua læsus fuerat) & febris nimium cresceret,
necessarium planè fuit sanguini exitum parare, vel vul-
neris dilatatione per scalpellum (Tab. XII. Fig. 1. & Ta-
bul. XXXVII. Fig. V. E) vel nova sectione inter tertiam
(Tab. XXXVII. Fig. II. A.) & quartam ab ultima enumera-
ta costam, secundum Hippocr. instituta. Hic enim obi-
ter notandum, quod Hippocrates costas incipiat nume-
rare ab infima seu duodecima numerata, eo quod digitis
optime tangi queat, atque idem sit, ac si dixisset, inter
9. & 10. costam instituendam esse sectionem à superioribus
numerando. Dilatatio vulneris frustra fuisse tentata,
quoniam major sanguinis in thorace contenti pars in re-
gione diaphragmatis fuerat collecta. Parum etiam Pa-
racentesi profecissem, sive in dextro, sive in sinistro
latere facta fuisset. In sinistro non contulisset, quo-
niam in dextro colligebatur materia. Dextrum inci-
dendi prohibuit dorsi jecorisque insignis dolor & intumes-
centia supererat expurgatio per urinam & sputum, quam
tamen expectare nimis periculosum erat, ob materia co-
piam, qua nativæ coloris suffocationem minabatur.

Quare obligavi vulnus, velut die praterito, & ad aliud
auxilium deveniendum esse mecum concludens, mihi
curavi fieri cannulam & obitorem aureum (Ta-
bul. XXXVII. Fig. IV. A.) ut facili negotio vel in triangulu-
m, vel semicirculum instecti possint. Hoc instrumento

in triangulum curvato, & in capacitatem thoracis len-
tè imposto, styloque extracto, magna copia sanguinis (sive
suctione que sit ore) per cannulam effluxit. Post sanguinis
hanc evacuationem, vulnere imposui cannulam alatam
& auream (Tab. XII. Fig. XII.) pulvere adstringente Ga-
leni, chrysoliti præp. & albumine ovi illitam: desuper ap-
plicui Emplastrum diapalma, spongiam novam in vino
rubro expressam, & linseum duplex, cum Sofrati vin-
culo. Ab hac evacuatione tota nocte melius quam præ-
terita quiescere potuit vulneratus. Tertio post lesionem
die instrumentum prædictum thoraci adhibui, & libram
iterum unam & dimidiam, cum admiratione non solum
assistentium, verum etiam cum bona virium tolerantia
extraxi.

Sumpto prandio, quoderat ptisana & decoctum hor-
dei, accepit vesperi emulsionem:

℞. Semin. melon. ʒiiij.
Papav. alb. ʒj.
Aq. fragariæ.
Pimpinell.
Veronicæ.
Nymph. ana ʒij. F. Emulsio,
cui addatur.
Lapid. chryf. præparat.
Margaritar. præp.
Corall. rubr. præp. ana gr. viiij.
Syrup. violar. ʒj. M.

post cuius usum tota nocte quietè dormivit. Die quarto
lesionis, mingens acerbissimum dolorem in meatu uri-
nario sensit: inspeixitque urinam, qua omnino turbata
& satida mihi certissimum signum fuit, materiam in tho-
race contentam ad vias urinarias tendere.

Vesperi ob constipationem alvi usus est Enomate se-
quenti:

℞. Sequent. Decocti ʒx.
Mell. viol. sol. ʒij.
Cass. rec. extr. ʒʒ.
Ol. viol. ʒij. M.

à quo bis deiecit.

℞. Herb. Veron.
Pimpinell.
Prunell.
Plantag.
Agrimon. ana M.ʒ.

Hord. integr. p. ʒ.

Coq. in f. q. aq. & vini oligophori ad ʒvj. colaturæ
adde Mell. ros. col. ʒij. Misce pro injectione deter-
gente & consolidante.

Hoc decocto per siphonem Tab. XXXIII. Fig. IV. C depi-
ctum injecto, & denuo evacuato, cannulam ex auro
perforatam Tab. XII. Fig. XII. & digestivo oblitam vul-
neri imposui, ac desuper ceratum diapalma, ut & sple-
nium quadruplicatum ex vinoque rubro expressum, ad-
hibui. Interim non fuit neglectum vulnus carpi, sed al-
ternis diebus suis remediis curatum & obligatum. Die

Sexto ob amaritudinem oris exhibui potionem medicam sequentem.

℞. Syr. ros. sol. ℥jss.
Extract. Rhab. ℥j.
Diacarth. ℥j.
Cremor. Tart. ℥ss.
Aq. Cichor. q. s. M. F. Potio.

Die Septimo potum ordinarium miscui sequenti decocto.

℞. Herb. Veronicæ.
Agrimon.
Vincæ per vinc.
Prunell.
Fragar. ana. M. j.

Cin. Astacor. fluviat. ℥j.

coq. in f. q. vini oligophori ad ℔j. s. col. adde mell. ros. col. ℥ij. M.

Die Octavo vulnus carpi & patiens benè habuerunt; ille tamen nihilominus pulvere usus est cordiali.

℞. Pulv. lap. chryl. præp.
Mag. marg.
coral. rub. anagr. 1ʳ.

M. cum f. q. syrup. viol. & corall.

Die Nono patiens optimè habuit, & de vulnere thoracis parum puris cocti exiit: unde, omissa injectionis decocto, solam cannulam digestivo oblinitam vulnere imposui. Plaga carpi, loco diapalma, applicui ceratum divinum, ad inducendam cicatricem.

Die Decimo omnino nihil de vulnere thoracis effluxit, sed patiens conquestus est de tussicula, qua ab usu trochiscorum pectoralium cum ambrâ, & moscho cessavit.

℞. Spec. diair. s. ℥ij.
diamb. c.

Pulv. ireos Florent. ana ℥j.
Trochif. Gall. mosch. ver. gr. XXIʳ.
amyl. ℥j.
Sacch. albiss. ℥jss.
candi alb.
penid. ana ℥vj.
Ambr. gryl. ver. gr. vj.
mucilag. tragac. in aq. rosar.
diss. q. s. F. Trochisci.

Urina adhuc dum turbida & melleo colorifica erat.

Die Undecimo cum patiens optimè valeret, nihilque de cavitate thoracis amplius exiret, ne vulnus degeneret in thoracis fistulam, omissa cannula, turundam filo alligatam, & unguento de bethonica illitam, indidi, de super admoto cerato citrino.

Die 12. 13. & 14. æger sine querelis transiit & dixit, se ratione virium, citra scipionis beneficium, ambulare posse.

Cam die 15. 16. & 17. vulnus mundum & detersum apparet, ipsi turundam quotidie breviorè imposui, ut caro ab intra excreveret inciperet. Die 17. vulnus carpi, cerato divino adjutū, cicatrice acquisivit.

Adie 18. usque ad 22. per optimè patiens Strenuus valuit, unde extraxi turundam, & ejus loco plagulam ex filamentis carptis confectam, & unguento de bethonica oblinitam vulnere apposui, & partem affectam spongiâ novâ & ex vino rubro expressâ, ac scissâ compressivâ, quam cataphractam Tab. Ultim. S. vocant, obligavi.

Die 23. vulnus cerato divino cicatrice fuit obductum, & patiens pristina sanitati restitutus.

Die 34. conquestus est de vehementissimo sinistri pedis dolore, qui originem traxit ex animi commotionibus, sed repurgato corpore à biliosis humoribus, cessavit.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA TERTIA.

Vulnus thoracis paracentesin requirens.

ANNO 1622. Mense April. Antonius Auriga Patavii sauciatus est in dorso, ense ad sinistram mammam penetrante, atque adeo duo vulnere efficiente, quae in sequebantur præceps in terram lapsus, animi grave deliquium, aponia, sudores in toto corpore frigidi, pulsus intermittentes, & vomitus sanguinis cum suspicionem cordis aut œsophagi vulnerati. Vulnus in utraque parte obligavi, sed prius foramen in mamma scalpello falcato Tab. XXXVII. Fig. V. E. dilatavi, & utriusque turundam, ex stappa cannabina, albumine ovi oblinitam, filoque alligatam imposui, nihilq. omisi, quod in ejusmodi vulneribus fieri necesse est. Obligato vulnere ob summam virium debilitatem, patienti vinum fuit concessum, nullum tamen arteriarum in carpo pulsus per integrum diem digitis percipere potui.

Die sequente quævis magna sanguinis copia ex vulnere fluxerit, nullus tamen pulsus deprehendi potuit, nisi vulneratus, de loco in locum, aut de latere in latum, mo-

veretur. Eodem die assumpsit panatellam, quam subito revomuit, unde œsophagus latus esse mecum conclusi.

Tertia die patiens difficulter respiravit, in latere affecto propè diaphragma insignem sensit dolorem, de vulnere vix guttula effluxit, & quod maximum fuit, pulsus omnino defecit. Hanc ob causam inter tertiam (Tab. XXXVII. Fig. II. A.) & quartam thoracis costam, secundum Hippocratem, pectus fuit apertum, hac intentione, ut evacuetur materia in thorace contenta, ne calidum innatum suffocaretur, & substantia pulmonum putresceret. Facta perforatione, vix tres aut quatuor guttula sanguinis de vulnere effluxerunt, quod ideò notandum esse censeo, quia nonnulli ajunt maximum fieri sanguinis fluxum, ob vasorum intercostalium incisionem; sed non eo inficias, aliquando, & præcipuè in biliosis corporibus, succedere ejusmodi in cavitate sanguinis profluvium, quando inciditur vena aut arteria, quæ tamen scalpello Tab. II.

Fig. I. facillimè evitari possunt. *Sic lasa vena aut arteria intercostalis, quid refert? parum, aut nihil: sanguis enim ob vulnus inter tertiam & quartam costam recens factum, in cavitate thoracis retineri nequit, & si retineretur, sequenti die, dum obligabitur vulnus, iterum effluet. Aperto igitur thorace, de vulnere effluxit materialoturacarnis similima, ad integram fere libram: qua evacuata manifestè percepi pulsum, & vulnere turundam medicamento ex albumine ovi & pulvere adstringente Galeni oblitam, immisi. Vespere denno reli-gavi vulnus arte incisum, rursusque integram libram sanguinis cum tertia parte puri commixtam exemi: postea vulnere imposta fuit turunda ex linteo convoluta parata, & digestivo sequenti oblita:*

℞. Olei Hyperic. ʒs.
Terebinth. ʒj.
Mell. ros. colat. ʒss.
M. F. digestivum.

de super ceratum diapalma, linteum quadruplicatum ex vino rubro expressum, fasciæque convenienti.

Quarto die obligavi superiora vulnere, & ex laterali à me facto vitrum puris, quarta parte sanguinis mixti extraxi. Circa labia vulneris novi apparuit inflammatio, propter quam agro interdixi vino, & prescripsi aquam hordeaceam pro potu ordinario. Pulsus manifestissimus fuit, & ex superioribus vulnerebus purulenta materia, in paucissima quantitate, effluxit: Unde patienti prescripsi sequentem syrupum, de quo singulis diebus, summo mane & vespere duabus horis ante cœnam, Uncias quatuor aut quinque per os assumeret.

℞. Hordei decorticati, M. j.
folior. Fragar.
Vincæ per vinc.
Fol. Bugulæ.
Pimpinellæ.
Cichorei.
Farfaræ.
Pilosellæ.
Equiseti.
Verbenæ, ana M. ʒ.
Rad. Rub. Tinctor. ʒij.
liquiritiæ ʒj.
Aq. fontis ℔. vj.

vini albi ℔. ij. Bulliant, ad consumptionem medietatis, & in fine decoctionis addantur mellis colati ʒij. M. pro syrup. vulnerario.

Quinto die, per hoc effluxit denno vitrum puris non nihil fatidi, magisque ad flavedinem, quam ad albedinem tendentis. Ex utroque antiqui vulneris foramine exiit materia instar aspei mucosa (ut in peripneumoniciis sepius vidi) at in paucâ quantitate. Labia novi vulneris fuerant livida, plagula ob magnam corporis impuritatem denigrata, & febris solito major facta.

Sexto die, mane & vespere, effluxit vitrum dimidium puris, ob cuius maximam fatorem nemo in cubiculo manere potuit, subplagula quoque & spiculis hu-

mor verè melancholicus visus fuit, hinc sequens decoctum prescripsi.

℞. Scordi. M. j.
Mell. ros. colat. ℔. j.

Aq. comm. ℔. vj. coq. ad tertiæ partis consumptionem, & de colatura injiciatur integra libra per siphonem Tab. XIII. Fig. II. delineatum. Post injectionem immisit turundam prescripto digestivo oblitam. Specillum argenteum puri immisissum, & illico extractum, si nigrum fiat, egrotum vix exasurum Hippocrates tradidit. Ego ad imitationem Hippoc. puri specillum immisi, quod cum nullam nigredinem contraxisset, sed albidissimum permansisset, de restitutione bene speravi.

Septimo die, majorem febrem, quam diebus præteritis, habuit ager, pus etiam in magna quantitate effluxit, sed non adeo malum spirans odorem, ut die quinto & sexto.

Octavo die labia vulneris inter tertiam & quartam costam facti inflammationem conceperunt, cujus causa patiens majorem dolorem & febrem vehementiorem sensit.

Nono die, fator purulenta materia evidenter remisit: Vespere verò circa vulnus novum adsuit Erysipelas, cum dilatatione foraminis & costæ tertiæ denudatione.

Decimo die vulnus artificiosè incisam adhuc latius comparuit, quam die præterito, cujus dilatationis causa meo judicio fuit humor biliosus, qui acrimonia sua substantiam carnosam corrodit. Noctu circa costas spurias, insignem sensit dolorem propter erysipelas, atque nervum intercostalem, qui musculo abdominis descendenti inseritur.

Undecimo die melius habuit, & tota nocte dormivit: siphonem noluit admittere, ob dolorem membrane, qua succingit costas.

Duodecimo die tam magnum dolorem mane sustulit, quam pridie, unde omissa turunda, vulnere tantummodo spongia particulam, decocto vulnerario expressam, imposui: nocte toto corpore bis sudavit.

Decimo tertio melius habuit, pus quoque album effluxit. In his casibus nullom præstantius remedium, quam non purgare corpus, quia si exhiberetur purgans, omnes humores concurrerent ad intestina, & extenuaretur corpus, cujus extenuationem mala sequerentur symptomata.

Die decimo quarto tota nocte bene dormivit, pus etiam, in paucâ quantitate, per vulnus exiit: vespere verò illa in majori quantitate exiit, & pulsus vehementior solito fuit deprehensus.

Die decimo quinto majorem febrem habuit, quam die præterito: quia ager in sinistro & sano potius, quam dextro & laeso decubuit latere, unde pus in thorace contentum febrem auxit. Vespere vulnere laterali fuit imposta turunda, quia caro nimium crevit.

Decimo sexto patiens sumpsit, ob amaritudinem oris, quam per quatuor circiter dies sensit, Rhabarb. & quo medicamento quater biliosa egressit excrementa, deinde melius habuit.

Decimo septimo praeberi decoctum ordinarium. Vesperis pus album, in paucissima quantitate, exivit, ob id decoctum per siphonem non fuit injectum, vulneratus etiam non amplius iussit. Nocte bene dormivit, febris vero nonnihil major fuit die praeterito.

Decimo octavo neque injecti decoctum, neque vulnere turundam imposui, sed solummodo plagulas unguento de bethonica oblitus adhibui, de superque Ceratum Barbarum: pus ad viriditatem magis quam ad albedinem tetendit. Nocte dormivit, sed habuit rixas per somnum, quae significarunt praevorum humorum in corpore abundantiam.

Decimo nono tota nocte sudavit. Pus adhuc nonnihil viride fuit: quatuor horis ante prandium sumpsit Cassiam rec. extr. ʒss. dissolutam in juscule decoctionis cichorei, borraginis, pimpinella, & veronica, quater ipsum purgavit; excrementa erant omnino biliosa.

Vigesimo die ʒs. puris exivit, ob id vulnere arte facto, & in turunda iterum dilatato imposui cannulam stanneam, cum spongia ex vino rubro expressa. Vigesimo die, tota nocte non potuit dormire, quia cannula praemebat costas, & membranam pleuram.

Vigesimo primo. Nihil ex vulnere effluxit, nihilominus tamen cannula fuit vulnere imposta, ut veri-

Deinde sumpsit flores castae in praedicto juscule alterato dissolutas, una cum pulvere Rhab. Mecho. nigra, & Cremoris Tartari. In posterum non sumpsit decoctum vulnerarium, sed juscule ex nonnullis herbis, Cichorii scilicet, Borraginis, Sonchi, Fragariae & Vincae per, Vinca alteratum: foramen in mamma consolidavit.

Vigesimo secundo sumpsit iterum praedictum juscule alteratum.

Die vigesimo tertio semel injectum fuit decoctum vulnerarium, & parum puris effluxit, quod quia adhuc nonnihil viride fuit, patiens denuo usus est pulvere suo purgante.

Die vigesimo sexto, septimo & octavo non amplius injecti decoctum vulnerarium, semelq. in die oblitimus vulnus, & febris post duos dies remisit.

Die vigesimo nono patiens sumpsit juscule suum alteratum: pus fuit album, & patiens quasi extra periculum.

Die trigesimo sexto cum reviserem vulnus, ex ea magna puris copia effluxit, cum tumore labiorum, quod signum fuit alieni erroris, quem invidius ratione commiserat: interrogatus respondit, quod comederit de prohibitis lacticiis: a quibus in posterum abstinuit, & brevi feliciter restitutus fuit.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA QUARTA.

Fistula thoracis acu pertusa.

Officialis quidam Caesarianus Anno 1630. lethaliter sauciatus fuit tribus digitis transversis infra claviculam dextram, & Ulma in caupona aratro insignita ferè curatus, ob errores in vicibus ratione commissos corripitur inflammatione, qua suppurata degeneravit in sinu sub cute latissimum, cuius fundus ad octavam usque costam descendit, ita ut neque Chirurgus, neq. Medicus materiam in sinu collectam expurgare potuerint, nisi agrum cotidie in caput, pedibus sursum spectantibus collocarent. Cum autem sinus consolidatio protraheretur, patiens quotidiana corporis conversione multum perturbatus, me sibi ab hospite commendatum vocari iussit. Accedens, re percepta, proposui sinu incisorem, quae scolopomachario peracta felicissime solet succedere. Hac chirurgia non concessa, modum excogitavi, quo citra sinus incisionem materiam facilem acquirat exitum. Quapropter immisso per sinus orificium, gentiana

dilatatum, instrumento Tab. XIV Fig. V. cuius apici globulus cereus erat affixus, in sciopaciente (credebat enim me sinu qualitatem explorare) fundum citissime perforavi, acumque detraxi. Evacuata per datam viam materiam, vulnere inferiori indidit turundam integro ovi imbutam, superiori unguento de bethonica in sectam, appositoque emplastro diapalmae & linteo quadruplici, totum pectus Sostrati vinculo deligavi. Postea vulnus recens penicillo, ex tela incerata carvo, per aliquot dies apertum detinui, donec superius applicito cerato divino consolidaretur, sinuque parietes mellicrato optime deteresi, spongia nova in vino rubro expressa, & fasciis, quam Galenus cataphractam Tab. 2. Ultima. S. appellat, arte adhibita conglutinarentur. Sinu agglutinato, cannulam quotidie minui, tandem ulcus cicatrice obdixi. Hic modus curandi optimè succedit, quando sinus nullum contraxerit callus, tecus, voto non responderet curatio.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA QUINTA.

Empyema thoracis a pertione curatum.

ANNO 1625. Nicolaus Kohler Civi & vanae Vmense apertus fuit thorax in dorso inter quartam & quintam a suprema costam cultro panario, qui pulmones laesit adeo, ut patiens statim, praeter sanguinis sputum, de magna respirandi difficultate conqueretur. Prima laesionis hora accersitus, in cavitatem thoracis siphone injecti mixturam stegnoticam, & turunda apertum confectum servavi vulnus. Ad virium instaurationem, & sangui-

ni compressionem praescripsi electuarium (cuius in re dicitur videantur observat 41.) & victum tennem. Discedens adstantibus indicavi, patientem certo periturum, nisi inferius scalpello novum vulnus quoniam primum pareretur. Adstantes recusarunt. Mane si agrotum proposui paracensein Hippocraticam, qui statim in isem consensit, eaq. mediante, aliisque remediis non neglectis, felicissime restitutus per annos aliquot integerrime vixit.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA SEXTA.

Materia Empyematis diureticis evacuata.

ANNO 1631. Valentinus Dettelbacher | Pistor Vlmensis, in diversorio ad Solem sibi ipsi cultrum sub papilla sinistra in thoracis cavitatem adegit, citra tamen lesionem partium contentarum. Quapropter vulnere turundam stegnotico communi imbutam imposui, spleniumque in vino nigro austero expressum Sostratis fasciâ alligavi. Quo

facto clysterem laxativum injici, & sanguinem e dextro brachio educi curavi. Deinde materia partim per vulnus, partim per vias urinarias expurgata, plagam internis & externis medicamentis multoties propositis, injectionibus scilicet, unguentis, emulsionibus & decoctionibus vulnerariis consolidavi.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA SEPTIMA.

Vulnus thoracis penetrans per septum transversum in ventriculi fundum.

ANNO 1645. die 12. Augusti, Melchior Friedl | Fullo Vlmensis, ab hortulano quodam vulneratus fuit, non solum in capite & naso, de quorum curatione supra Tabul. XXXII. & Obs. 22. dictum, verum etiam in thorace, quinque digitis transversis infra sinistram papillam. Vulnus capiti & naso inflictum Chirurgus Elias Walther | statim stegnotico debite obligavit, & tertium in pectore inveniens me vocari iussit. Accedens, vulnere in thorace accepti qualiter specillo exploraturus, in cavitate temper venire non potui: concidit enim vulnus, ob musculorum situm mutatum, in quo patiens fuit laesus. Inter explorandi actum vulneratus evomit magnam sanguinis copiam, ita ut, gravi Syncope correptus, divinis potius, quam humanis auxiliis indigere omnibus visus fuerit. Hic vomitus mihi lesionem ventriculi, & per consequens diaphragmatis in parte carnosa, atque perforationem pectoris indicavit. Quare, praedicto adstantibus vita periculo, vulnere turundam stegnotico usitato imbutam imposui, & applicito limmento simplici thoracem Sostrati vinculo Tab. XXXVIII. Fig. VI. deligavi. Secunda die, hora quinta matutina, patiens denovo vomuit duas mensuras sanguinismero diluti, & post hanc omne id, quod ore assumptum deglutivit. Quaeritur igitur fuit, cum plaga nasi, non in narium cavitate penetrasset, ita ut sanguis per palatum, ad fauces, & ab his in ventriculum defluere potuisset, unde sanguinis iste & ciborum vomitus proveniret? Quarentibus respondi, quamvis vulnus collapsum, specillo adhibito, introitum in thoracem non concedat, nec aliqua in abdomine plaga appareat, nihilominus tamen accidentia, lesioni thoracis supervenientia, satis probare, gladium per musculos intercostales, & diaphragmatis partem carnosam, (nervosa enim substantia si esset laesa, graviora symptomata egrum infestarent.) in ventriculum penetrasse. Perforatam pleuram significavit sanguinis in thoracis cavum fluxus, & multo magis indusii puritas: si namque thorax non fuisset apertus, sanguis ef-

fluens, procul dubio, indusium rubicandissimo colore tinxisset. Nec obstat, quod patiens de nulla unquam peccatoris angustia aut tussi conquestus fuerit: sanguis enim dicta symptomata efficiens, per vulnus septi transversi defluxit in abdominis cavitatem, in qua suppuratus per alvum tandem exiit. Ventriculi vulnus indicavit, sanguinis & assumptorum vomitus, defectus appetitus & dolor circa praecordia. His rationibus ego permotus, ventriculi solius rationem habui, reliquis vulneribus non neglectis. Quare potum & medicamenta consolidantia, in paucissima quantitate crebro exhibui, (ne eorum copia vel distenderetur, vel ad vomitum irritaretur ventriculus) & vires injectis Clysteribus quotidie duobus, ex jusculo nempe carniumpingui & vitello ovi paratu conservavi: Potus fuit vinum granatorum, medicamentum vero conservae rosarum antiqua pulvert mastichis permixta.

℞. Conf. ros. antiq. ꝑiij.
Mastich. elect. sub. pulv. ꝑb.
Syr. consol. major. q. s.
M. in form. elect.

de quo, mane & vespere, sumpsit quantitatem nucis juglandis. Externam ventriculi regionem in unxi oleis adstringentibus:

℞. Ol. rosati.
Mastich.
cydonior. ana ꝑb.
absynth. ꝑiij.
M. ad ollam.

& vulnus sub papilla veluti simplex per secundam intentionem curavi. Septima decubitus die aeger sedem habuit parulentam: Octava in pectore vulnus fuit consolidatum.

Decima quarta, & reliquis, aeger ore assumpsit liquores consolidantes, eosque citra dolorem retinuit.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA OCTAVA.

Fistula thoracis exedentibus curata.

ANNO 1643. Joannes Jacobus Wolfius, *Adolescens Heilbronensis, passus est in dextro thoracis latere tumorem durum, qui ad suppurationem ductus, & malè curatus, in fistulam degeneravit, quam Chirurgi Heilbronenses veluti desperatam natura reliquerunt. Pateriens Ulmam veniens, expetiit consilium & operam, quam etiam promisi. Præmissisque universalibus ad discendam fistula qualitatem, orificium angustissimum medullâ sambuci vehementer contorta dilatavi, donec specillam rotundam Tab. VIII. Fig. VI. admitteret, quos asperum tetigi. Ad consumendum callum fistula immisi penicillum sequenti unguento imbutum:*

℞. Pulv. semin. hyoscyam. ʒj.
Alum. ust.
vitriol. ust. ana ʒjss.

Butyr. in aq. plant. lot. q. s.
M. F. Ung.

Extirpato callo, fistula turundam (cujus apicem decocto Divino madefactum, euphorbio pulverisato aspersi, reliquum vero unguento oblinivi:

℞. Ung. de Bethonic. ʒj.

Ægyptiac. simpl. ʒss.

M. F. Ung. quod calli generationem prohibet.)

imposui, donec, post duos menses, costa squamulas aliquot protruserit: quibus exemptis, turundam cotidie minui, soloque bethonica unguento infectam applicui, donec ulcus carne repletum, beneficio cerati Divini, inducendam cicatricem requireret. His topicis eger, & vino medicato, pristinam sanitatem consecutus, Ulma discessit.

OBSERVATIO QUADRAGESIMA NONA.

Vulnus thoracis scalpello dilatatum.

ANNO 1631. Die 22. Novembris Johann. Georgius Kofmiger Hippoporopans Vlmensis in sinistro latere inter sextam & septimam thoracis costam accepit vulnus, quod sine partium internarum lesione penetrabat, angustissimum, ita, ut nullam turundam admitteret. Quapropter accersitus, illud statim dilatavi scalpello. Tab. XII. Fig. I. seu Tab. XXXVII. Fig. V. E. quo sanguis in cavitate prolapsus & pectoris angustiam efficiens convenienter posset evacuari. Evacuato tantum, per vulnus, sanguinis quantum vires oppressa concedebant, vulnere imposui turundam ex lino crudo confectam, remedio sanguinem

sistente infectam, filoque longo alligatam, & præmissoclystere laxativo, sanguinem e vena mediana sinistri brachij Chirurgus eduxit. Sequentibus diebus, mane & vespere, vulnus religavi, illique, emissa prius convenienti sanguinis quantitate, turundam digesti vossepè jam proposito, imbutam immisi, donec, evacuata omni materia vulnus bonum coqueret pus. Ultimo plaga adhibuit annulam ex lino incerato carvam, & medicamento sarcotico inunctam, quam cotidie tenuiorem & breviorē paravi, usque dum vulnus carne repletum cicatricem requireret, postmodum cerato divino inductam.

OBSERVATIO QUINQUAGESIMA

Aliud vulnus thoracis scalpello dilatatum.

ANNO 1627. Die 5. Decembr. Barbisonfor Adam N. ad me venit, & mihi nunciavit, Reverendum Dominum Gallum Schnizer Parochum in pago Einsingen heri post canatem, à milite quodam Casariano, gladio lasum esse, duo vulnera accepisse, quorum unum in dextra inferioris maxillæ parte, alterum in dorso prope vertebrae, inter tertiam & quartam thoracis costam (eo scilicet loco, quo Hipp. Paracentesin instituere solet.) lateris dextri in cavitate penetrans, usque ad supremam ejusdem lateris costam; paulo inferius, quam ubi clavicula summa ossis sterni extremitati annectitur, cum lesione pulmonum & vasorum intercostalium, quam subsecuta hæc symptomata: Animi scilicet grave deliquium, magna respirationis difficultas, sudores frigidi, & dolores circa pectus maximi. Vulnus in dorso Barbisonfor obligavit, turunda albumine ovi oblita, saltemq; inter membranam carnosam & musculum, an scalpello dictum, imposita, adhibitoq; desuper Emplastro stictico Croly, vulgo Stictis Pflaster. Vulnus erat simplex in maxilla inferiore, cui

adhibuit ceratum di. palma. Sequenti die interveni vulneratum cum magna respirationis difficultate, severissimis doloribus, tam in parte anteriore, quam posteriore, ob vasorum intercostalium lesionem. Vulnus, quod erat angustum, tentavi specillo obtuso, quo perveni in thoracis cavitate, quod significavit, magnam sanguinis copiam in thorace fuisse collectam.

Quapropter statim ad sistendum sanguinis fluxum, siphone in capacitatem thoracis infudi sequentem mixturam:

℞. Pulv. adstring. Galen. ʒj.

chrysol. præp. ʒj.

Albumin. ovor. n^o. iiii.

Aq. plantagin. q. s.

M. Pro injectione.

& vulnere imposui turundam filo alligatam, & spissiore stegnotico oblinivam, ut apertum conservaretur: desuper applicui linteam in vino rubro expressum, & fasciâ, quam Softrati vinculum Tab. XXXII. Fig. VI. appellant, ad detinendam turundam, & impediendam inflammationem.

Ad hemorrhagiam compescendam, & vires rescindendos usus est Conditio.

℞. Conserv. Symphit. ʒvj.
rosar. antiq. ʒj.

Troch. de terra sigill.
Charab. ana ʒj.

Bol. armen. præp. ʒij.

Marg. præp. ʒss.

Sacch. ros. tab. &

Syrup. granat. ana q. s.

M. F. Conditum, de quo æger sapius per diem sumat aliquam portionem.

Ad similes vana præscripsi julepum refrigerantem & adstringentem.

℞. Syrup. Granat.

Myrtin. ana ʒjs.

Aq. Veronic.

Plantag.

Prunell.

Cichor. ana ʒij.

Species diamarg. frig. ʒjs. M.

Hora 5. post meridiem sumpsit grana aliquot Laudani opiatum cum Magisterio, a quibus per quatuor horas placide dormivit: Die 3. ob infirmi ventris dolorem patiens admisit Enema anodynum, & laxativum:

℞. Rad. Alth.

Tormentill. ana ʒss.

Herb. Malv.

Agrimon.

Veronic.

violar.

Flor. chamomill. ana Mj.

Semin. lini.

fænuigr. ana ʒiiij.

Anis.

fenicul. ana ʒjs.

Uvar. passar. ʒss.

Coq. inf. q. aq. font. ad ʒxx.

colalura adde

Mell. ros. sol. ʒij.

Ol. violat. ʒijs.

M. pro Enemate,

à quo bis deiecit materiam biliosam & serosam. Post Enematis rejectionem, incisa fuit vena jejoraria lateris laesi, & eductus sanguis ad ʒiiij. Hora tertia post meridiem, extraxi turundam, sed nihil effluxit, ob vulneris angustiam, quod scilicet dilatavi T. b. XXX. Fig. V. E. ut materia in thorace collecta liberum haberet exitum. Post vulneris dilatationem ʒj. sanguis adeo calidi effluxit, ut profluens patientem magis ureret, quam candela accensa. Sanguinis libra evacuada, thoraci injeci iterum mixturam venas, sanguinem fundentes, constringentem, & vulnere immisi turundam filo annexam, atque idoneo medicamento inquinatam. Ad dolorem pectoris mitigandum ordinavi unguentum.

℞. Ung. pectoral. ʒj.

Ol. amygdal. dulc.

Chamomill.

lumbricor. terr.

ana ʒjs.

M. ad ollam.

Die 4. ob sanguinem in thorace contentum, major febris, quam diebus præteritis. Soluta Sostrati vincula & turunda extraxit libra integra sanguinis, vesperi libra 7. iterum libra 1. & semis effluxit. Circa 10. noctis horam sequentem assumpsit Emulsionem, à qua iterum tres horas dormivit.

℞. Semin. melon. excort. ʒss.

lactuc.

papa. alb. ana ʒj.

Aq. Frag.

Pimpinell.

Veronic. ana ʒiiij.

F. Emuls. cui adde

Spec. diamarg. frig. ʒjs.

Syrup. violat. ʒij.

M. Pro dosi.

Ad difficultatem respirationis & dolorem pectoris (cujus causa erat magnus sanguinis effluxus) sapissime cochlearium sumsi de sequenti mixtura.

℞. Aq. veronic. ʒij.

Pimpinell.

Cichor.

Plantag.

Ceras. nigr. ana ʒss.

Lapid. Bezoard. gr. ʒiiij.

Hæmatit. ʒss.

Terr. sigill. ʒj.

Corall. rubr.

Mag. Marg. ana ʒss.

Manus Christ. perl. ʒss.

M. ad vitrum.

Quinto die, religato vulnere, iterum ʒj. sanguinis effluxit; Respiratio facilior fuit quam diebus præteritis, ob id præscripsi decoctum vulnerarium.

℞. Hord. integr. p. ʒ.

Fol. Fragar.

Vinca per vine.

Bugulæ.

Pimpinell.

Veronic.

Cichorei.

Farfar.

Pilosellæ.

Verbene.

Equiset. ana Mʒ.

Rad. rub. tinct.

Torment. ana ʒss.

Liquirit. ʒj.

Aq. fontis ʒvj.

Vini alb. ʒij.

coquantur ad consumptionem medietatis & in fine ebulliant add mell. ros. colar. ʒijs. Misc. & col. pro syrupo, de quo quotidie mane hora 7. ʒiiij. & vesperi hora 4. ʒij. sumpsit. Potus erat aqua hordei cum herbis vulnerariis decoctis.
Die 7. aliquantulum melius habuit, & ʒj. sanguinis effluxit. Vesperi, ob dolorem circa regionem umbilici, injectus fuit clyster supra descriptus. Turundam vulnere immittendam oblini vi digestivo:

℞. Terreb.

℞. Tereb. loc. in aq. plant. ʒij.

Olei lumbr. terrest. ʒj.

vitell. ovin. ʒj.

M. in form. linim.

Septimo die pulsus fuit omnino aequalis, & tam mane quam vesperi ʒviiiij. puris sanguine mixti effluerunt.

Die 8. iterum ℞j. puris sinceri effluxit, patiens conquestus est de tussi, propter quam prescripsi Ecceagma:

℞. Lohoch. de pulm. vulp.

Sani & exp. ana ʒvj.

Syrup. de farf. *

derof. sicc.

Veronic. ana ʒj.

Hyslop. ʒʒ.

Pulv. Hyslop. ʒjs.

Flor. Sulphur. ben. purg. ʒij.

Trochisc. de spodio ʒjs.

M. & dentur cumbaculo liq.

Interim, ob fatorem puris, non fuerunt neglecta injectiones ex decocto scordij, hordei, & mell. ros. colat. Die 10.

℞j. puris cocti ex thoracis cavitate fluxit, & ager melius habuit, quam die praterito. Die 11. per vulnus effluxit

℞ʒ. puris optimè cocti, cum pulmonum aliquot particulis, in quibus aspera arteria ramosè evidentissimè inspicere licuit. Die 12. & 13. pus effluens fuit coctum. Patiens propter tussim & amaritudinem oris, duabus horis ante prandium sumpsit seq. bolum.

℞. Flor. Cass. rec. extr. ʒj.

Spec. diamarg. frig. ʒʒ.

Agaric. trochisc. ʒij.

Rhab. elect. ʒj.

cum sacch. f. bolus.

à quo ter quaterve deiecit. Die 14. melius habuit, quam diebus prateritis. Die 15. ʒiiij. puris fatidi effluerunt: quapropter cavitationem thoracis elui injectione prædicta.

Die 16. in minore pus quantitate exiit, neque fator tam magnus fuit, ut die praterito. Die 17. urina non fuit amplius biliosa, ut alia, agro de tussi valde conquerenti ordinari lambiturum:

Die 18. tussis, & fator remisit, ita ut tota injectio à calore non fuerit mutata. Die 19. ager bene habuit, urina quoque planè naturalis fuit. Die 30. ager conquestus est de dolore vulneris, quod inspexi, & invenit cannulam à carne optima extrusam: ob id, & quia nihil materiae effluxit, removi cannulam, & imposui turundam, unguento de bethonica oblitam: & quotidie bis de hoc decocto in cavitationem thoracis siphone injecti, ad consolidandas & corroborandas partes internas.

℞. Rad. Symph. decoct. contuf. & cribro traj. ʒij.

Spec. diatrag. frig.

Succ. liquirit.

Sacch. penid. ana ʒiiij.

Syrup. liquirit.

viol. ana q. s. M.

Die 18. tussis, & fator remisit, ita ut tota injectio à calore non fuerit mutata. Die 19. ager bene habuit, urina quoque planè naturalis fuit. Die 30. ager conquestus est de dolore vulneris, quod inspexi, & invenit cannulam à carne optima extrusam: ob id, & quia nihil materiae effluxit, removi cannulam, & imposui turundam, unguento de bethonica oblitam: & quotidie bis de hoc decocto in cavitationem thoracis siphone injecti, ad consolidandas & corroborandas partes internas.

℞. Hord. integr. Mʒ.

Rad. conf. major.

Tormentill. ana ʒiiij.

Herb. Veronic.

Pimpinell.

Pilosell.

Achimill.

Consolid. Sarac.

Bugula.

Verben.

Equiset.

Vincæ per vinc.

Fragar.

Scord. ana M. ʒ.

Semin. cichor. ʒʒ.

Aq. font. ℞vj.

Vini alb. ℞j.

coq. ad tert. part. consumptionem, in fin. add.

Mell. ros. col. ʒjs.

M. Pro injectione.

Die 36. vulnus omnino consolidatum fuit, & patiens pristina sanitati restitutus, in publicum prodit.

OBSERVATIO QUINQUAGESIMA PRIMA.

Empyematis per diuretica felix curatio.

ANNO 1638. die 24. Junij, Divi Iohannis Baptista, hora 7. vespertina, Dominus Johannes Machque, Capitaneus bene potus, in monomachia vulneratus est à Domino de Brien / legato seu vicario militum, dextro musculo pectorali, duorum transversorum digitorum infra claviculam, vulnere penetrante (per venter nam cephalicam & thoracicam) in cavitationem thoracis, cum insigni hamorrhagia, animi deliquio, convulsione, stertore, sudore frigido, à ʒo ʒia, & risu Sardonico. Et sic ultra dimidiam horam sine sensu & motu jacuit. In quo periculoso casu, ob prædicta symptomata, patientis, & conjugii & filii charissimis dixi, hæc esse præludia mortis. In mentem mihi venit Aphorif. Hippoc. 9. sect. 7. A sanguinis profluvio desipientia, aut etiam con-

vulsio, malum. Nihilominus tamen hæc medicamenta sunt adhibita.

℞. Aq. Ceras. nig. ʒiiij.

Spir. Cephal. Anh. ʒj.

Lapid. Bez. ʒj.

Corall. rub. præp. ʒjs.

Lapid. Chrysol. præp. ʒj.

Sacch. perlar. ʒʒ.

revulsione gratia ano inditum fuit acre suppositorum, naribus vero & pulsibus admota aqua odorifera Fuchsi & acetum rutaceum. Vulnus turunda ex lino crudo confecta, ovi albumine imbuta, pulvereque stegnotico aspersa, linteo in vino rubro expresso & fasciâ ad claviculam Galeni obligavi. Et sic deligatus totam noctem quietè

Ec 2

transegit,

transiegit, & crapulam edormivit. Secundo, ob angustiam dextri lateris, & dolorem circa diaphragmatis regionem, aperta fuit vena mediana ejusdem lateris; & emissus sanguis ad uncias quatuor. Vespere, ob ardorem urine, sumpsit dimidiam partem emulsionis:

℞. Sem. Melon. ℥j.
Aq. Pimpinell.
Fragariæ.
Veronicæ ana ℥iiss.
Ceraf. nig. ℥ij.
Corall. rub. præp. ℥jss.
Marg. præp. ℥j.
Lapid. Chryf. præp. ℥ss.
Sacch. cand. & Syr. viol. simp. ana ℥j.
M. pro emulsione.

Plaga imposui turundam digestivo oblitam (quod constabat ex vitello ovi, Terebinthina lata in aqua rosarum.) & pulvere Lapid. Chryf. præp. aspersam: deinde appposito splenio in vino rubro calide expresso fasciam dictam Galemi adhibui. Tertio die alvus mota est sequenti clystere:

℞. Herb. Malv.
Violariæ.
Parietariæ.
Veronicæ.
Flor. Chamom.
Malvæ ana M. s.
Sem. Lini ℥iij.
Melon.
Citri ana ℥iij.

coq. in suffic. q. aquæ. s. ad ℥viii. colaturæ adde.
Mellis. viol. sol. ℥ij.
Elett. Lenit. ℥j.
Olei violat.
Chamom. ana ℥jss. M. F. Clyster.

à quo quater deiecit. Vulnus tractavi propter fluxum sanguinis medicamento stegnotico (quod ex albamine ovi, Lapid. Chryf. præp. & pulv. adstr. Gal. paratum erat) & ager ob animi deliquium, sepius per diem grana aliquot de confectioe Alkermes sumpsit, à qua melius habuit.

Vespere, post emulsionis usum, conquestus de ardore urine, inde vitro excepta, in cuius fundo purulenta materia apparuit. Dolor & gravitas circa diaphragmatis & hepatis regionem desit, & totam noctem placide dormivit. Die 4. propter absentiam febris, & quia materia in capacitate thoracis ad urinarias vias tenderet, opera pretium duxi prescribere decoctum vulnerarium:

℞. Cineris Astacor. flur. M. js.
Herb. Pimpinell.
Vincæ per vincæ.
Veronicæ ana M. ij.
Aq. Fragariæ ℥j.
Vini Oligophor. ℥vij.

bulliant ad tertiam consumptionem, addend. in fine Mell. ros. col. ℥ij.

Hoc decoctum mane & vespere mixtum fuit emulsioni, quod mirifice sanguinem in thorace contentum ad vias urinarias deduxit. Ex vulnere sanguis fluxit grumosus, quapropter caritatis thoracis decoctum adstringens & consolidans per siphonem injeci, quod describitur observatione 50.

Deinde vulnere cannulam, ex linteo & cera flava confectam, imposui. Desuper ceratum diapalma, & spongiam in vino rubro expressam cum fasciâ adhibui. Die 5. & 6. ager iterum melius habuit. Die 7. vero nihil dormivit, & conquestus est de dolore vulneris, & totius lateris. Inspecio vulnere cannula sive turunda, ex linteo incerato cava, extra vulnus posita erat, unde materia in pectore contenta, & dolorem excitans, non habebat exitum. Evacuata materia remisit dolor, sed patiens conquestus est de oris amaritudine, propter quam prescripsi Syrup.

℞. Mann. el. ℥jss.
Extr. Rhab. ℥j.
Cremoris Tart. ℥ij.
Aq. Veronicæ. q. s.
M. F. Syrup. liquid.

à quo ter deiecit materiam biliosam. Vespere cum dolor in partibus pectoris superioribus & inferioribus, hoc est, circa vulnus, hepatis & diaphragmatis regionem remissus, inspeximus & tetigimus infimum ventrem, qui flatibus erat distentus. Quare usus est prescripto Enemate, quod ipsi optime conduxit, & inde tota nocte adnatum dormivit. Die 8. urina erat turbida & catarrhosa, unde hesternus dolor à defluxione capitis potius, quam ab ipso vulnere originem traxisse videtur. Die 9. usus est Emulsione cum decocto vulnerario. Vulnus obligatum fuit uti prateritis diebus, nisi quod sola turunda perforata oblita erat digestivo antea prescripto, & aspersa pulvere ex Aloe, Thure lap. Chrysolito, primo decocto vulnerario per siphonem injecto. Die 10. 11. 12. & 13. optime valebat. Die 15. Urina fuit clara, & tota nocte optime quievit. Ex vulnere fluxit pus bonum & album: ideo cannulam, seu turundam ex linteo incerato cannulatam, extraxi, eamque unguento de bethonica oblitam imposui. Die 16. surrexit & paulisper ambulavit, & nonnihil puris albi & cocti ex vulnere fluxit. Vespere usus est decocto vulnerario, & emulsionem seminum Melonum. Die 17. & 18. iterum bene habuit, & ex vulnere, nihil, aut parum materia exiit. Quapropter extraxi turundam, & filamenta carpta & ceratum diapalma imposui, & spongiam novam ex vino rubro expressam superligavi. Die 20. & 22. vulnus cicatrice obduxit.

OBSERVATIO QUINQUAGESIMA SECUNDA.

Cancer mamillæ exulceratus scalpello abscissus.

Religiosissima Domina Anna Sibylla, Abbatissa Urspringsensis, 47. circiter annorum, temperamenti calidi & parum siccī, ante quinque annos, ex mensium suppressione laborare capit, ex qua in mamma sinistra tuberculum ipsi ortum est durum, nigrum & dolorosum, ita ut barbitonsorū opem implorare cogeretur, qui tuberculi istius duritiem, non intellecta causa, emollientibus & humectantibus resolvere conatus est. sed hac ratione, non modo non opem tulit, verum potius miseram mulierem in majorem calamitatem precipitavit: Scimus enim ex nostro Sennerto, cancerum emollientibus tractatum exasperari. Dum his emollientibus tuberculum non cessit, Balneator illius excisionem proponit, & dum fecat, ac mammam cruere manantem videt, lepore timidior a fugit, & cruentam ferè, mortuam Abbatissam dereliquit, ita, ut, propter balneatoris ausugiam, sorores monasterii pra anxietate fuerint coacta, sanguinem ex vulnere fluentem sistere, & agram aq. corroborantibus reficere. Ab hac incisione integra mamma exulcerari capit, & in horrendam magnitudinem excrevit, cum satore, ac si acetum cum carne mixtum esset, febre propter viciniam cordis ingenti, & acutissimo dolore, quem in longius perferre non potuisset. Sesslingam venit, & meum & Clariss. viri D. D. Iohan. Reguli Villingeri, Affinis mei plurimum honorandi, consilium & auxilium imploravit. Nos primo intuitu & visitatione malum, ex odore, rumore, & ortu, judicavimus esse cancerum, cui cum aliter, nisi totius mammae abscissione, mederi non possit, de hac Abbatissam admonuimus, ut illam cum forti animo & spe certissima salutis, (cum radices profundas nondum habuerit, & tempus menstruorum jam praeterlapsum fuerit) sustineret.

Quaigitur consentiente, mammam exulceratam, ob summum satorem, putredinem & dolorem, lavi decocto divino, ipsi pulverem ex alumine siccō, tertia prepar. lapide chrysoliti, & scordio paratum inpersi, & de superceratam oxelaeum linimento simplici mixtum:

℞. Cerati oxelaei.

Linimenti simpl. ana ʒi.

Ol. myrtin. ʒij. M. in mortario plumbeo.

Linimenti simplici descriptio.

℞. Succ. Solatr. rec. exp.

Ol. ros. ana ʒxx.

coq. secund. art. ad consumptionem succi, colaturae adde

Litharg. aurei.

Ceruf. ana ℔j.

Misc. sec. art. in formam Ung.

Ceratū verò oxelaeum paratur sequentibus.

℞. Ol. comm. vetust. ℔j.

acet. vin. acerr.

Litharg. aur. ana ℔℞.

Misceantur ad ignem lentum, donec cerati consistentiam acquirant.)

applicui. Prescripsimus vinum laxativum ex hydragogis & melanagogis, quo corpus per Epicrasin à vitiosis humoribus expurgaretur. Dein Dominae Abbatissae secta fuit vena mediana brachii sinistri, at emissus sanguis in paucissima quantitate, eum modo in sine, ut ejus substantiam & qualitates inspicere queamus, fuit autem sanguis adhuc serosus & semiputridus, absque omni ferè fibrarum concretionē. Quapropter usa est condito ex Trochisc. viperinis.

℞. Conservae Boraginis. ʒjs.

Trochisc. de viperis, ʒiiij.

Syrup. corall. q. s. F. condit.

ut materia serosa & maligna à centro ad circumferentiam duceretur. A dictorum remediorum diligentissimo usupatens melius habuit, satorque eum putredine omnino cessavit.

Sic preparato & purgato corpore, Domina Abbatissa, mammae abscissionem instanter rogavit: unde, ne longiore procrastinatione ulcus profundiora peteret, Anno 1641. die 25. Junij, omnia ad operationem necessaria preparavi, & sequenti die sectionem ita institui. Exhibita patienti potiuncula ex confect. Alkeam. aquae cordialibus & cinamomi, ad Chirurgiam perveni. Et si in totius mammae abscissione accipienda sit acus oblonga, anceps, acutissima, duo fila trahens & trajicienda in infima mamilla basi: deinde fila utrinque alliganda & constringenda firmiter, ac si non sufficiat, transmittenda alia acus sit, & similiter fila liganda, ut ex Tab. XXXIX. Fig. I. patet: ad evitandum tamen maximum dolorem, qui ex duplici acis traiectione saboritur, ego (fretus cognitione anatomica sine transmissione acuum in mammam, novo vinculo, variis capitibus donato, quod excogitavi, ligatum, in circumferentia tumoris erosi atramento scriptorio notavi, hinc unico tractu, mamillam, acutissimo scalpello, à musculo pectorali radicitus, (ne mihi accideret, quod posthac cuidam lithotomo evenisse sequens observatio docet.) abscisi, & haemorrhagiam non statim stiti sed postquam omnis sanguis atrabilarius & adustus, ex venis proximis effluxerit: quare venas & arterias, saltem corroborandi gratia, cantherio ignito leviter inussi, deinde loco affectio pulverem adstringentem Galeni, & lapidis Chrysoliti preparati albumine ovi conquassato exceptum, & filamentis captis illinum imposui, & deligatura, quam Galenus & alii Graeci Autores cataphractam appellant, commode firmavi. Die 27. Junii, sanguinis fluxu subsistente, mammae decurtata digestivum non adhibui, sed ceratum divinum, ob partus humiditatem. Die 28. nullus aderat dolor, nullumque inflammationis signum, nihilominus tamen 29. sumpsit haustum vini laxativi, & 30. portionem de condito viperino, ad vitiosorum humorum reliquias educendas, & dissipandas. Trigesimo Junii, Ul-

mam uelata, usque ad 4. Augusti optimè patiens habuit, & nunquam conquesta est de ullo symptomate. Die sexto obseruavi aliquot carunculas albas in mamma, & interrogavi Dominam Abbatissam, an errorem in victus ratione commiserit? respondit, se iussu aconoma haustum vini, quod tamen interdictum fuit, bibisse. Die 8. fuit vox aspera, & statim mihi in mentem venit Hippocratis dictum, libr. de glandulis: Quibus per morbum aut aliam quandam calamitatem mamma auferatur, vox ferox efficitur. Die 9. iterum usque est vino laxatio cum manna permixta, ob constipationem alui. Die 13. cum animi gratia, gossypinas chirothecas acutè texeret, inferiorem mamma partem, ob continuum brachij motum, herpes miliaris corripuit: Quapropter huiusmodi exercitium interdiximus, & patienti prescripsimus vinum medicatum, ut materia biliosa & acris à circumferentia ad centrum, & ab hoc extra corpus moueretur. Die 14. Augusti, ne huiusmodi humores acres in principales corporis partes incurrerent, ipsi fonticulum paravi, reuulsio nis gratia, in sinistro pede supra genu, & brachio dextro. Die 16. ob summum aeris calorem maximumq; herpetis pruriturum facta est excresecientia carnis, unde per os summsit

Syrupum.

℞. Syrup. ros. fol. ℥ij.

Extract. Rhab. ℥iij.

Diacarth. ℥ij.

Mag. Tartar. ℥j.

Aq. cichor. q. s. pro Syrup. liquido.

à quo per novem vices copiosissimam bilem egressit: Excresecientia carnis pulvisculum ex Tutia & Lapid. chrysol. præp. ana ℥j. & alum. Roch. ℥iij. paratum, & filamentis carptis aspersum, applicui, & Herpete miliaris ob insignem pruriturum, post fomentum ex decocto malvæ & aq. fl. vitaliceratum citrinum apposui: à quorum remediorum usu excresecientia fuit consumpta, & herpes miliaris, cum suo pruritu, omnino evanuit. Die 7. Septembris uterque fonticulus suum officium fecit: à nono usq; ad 15. pilulas Aloeticas Hieron. Fabrit. ab Aquap. usurpavit, propter dolorem Capitis & pigritiam alui, & postea optimè valuit cicatrice parti affecta obducta. Die 28. Septembris ipsi secta fuit vena pro exploratione sanguinis, qui bonus & rubicundus absq; omni putredine erat. Die 6. Octobris latissima & sanissima Uimà discessit.

OBSERVATIO QUINQUAGESIMA TERTIA.

Vulnus Sclopeti in inguine & pene curatum.

ANNO 1633. Mense Julio N. N. Villifer equitum in duello vulneratus fuit, sclopeti globulo, in femore dextro prope inguen, meatu urinario & crure sinistro. Globulus namq; membri virilis radicem perforans, & per meatus urinarij longitudinem excurrens, sinistram etiam laesit crus. Tertio lesionis die vocatus, a gri (qui de insigni meatus urinarij laceratione, peniq; inflammatione, & priapismo conquestus est) alvum subdixi, propter gangrenam metum, clystere leniente: & ordinato tenui victu (qui in præcauendis & curandis quibuscunque inflammationibus plurimum valet) vulneribus inguinis dextri, penis, atque cruris sinistri oleum violatum aquis carduibenedicti & malvæ septies lotum, & parva quantitate mellis rosati colati permixtum, per siphonem injeci, & turundas eodem medicamento oblitatas imposui, desuper unguentum linimenti simplicis & cataplasma ex farina hordei & fabarum, mica panis, oxymelle simplici, oleoque rosato & violato compositum adhibui, atq; partes lasas convenienti fascia deligavi.

Die 4. ob insignem inflammationem penis & febrim, barbitorum incidit venam jecorariam dextri cubiti, & ℥vj. sanguinis emisit. Post prandium ejusdem diei aperuit venam saphenam dextri pedis, & ℥v. sanguinis eduxit. Vespere ob insignem penis dolorem, & semi-suppressionem urina, usus est hæc emulsione.

℞. Semin. Melon. ʒvj.

Lactuc.

Papar. alb. ana ʒj.

Agni casti ℥ij.

Aq. Nymph.

Fragor.

Acetofæ ana ʒiij.

F. Emulsio, cui adde

Syrup. viol. ʒjs. M.

Die 5. conquestus est de maximo inter mingen dum dolore, & eschara tam in meatu urinario, quam in reliquis vulneribus separari cepit. Ob id per siphonem injeci sequentem mixturam.

℞. Aq. Rosar.

Malv.

Carduib. ana ʒij.

Boliarm. præp.

C. c. ust. præp. ana ʒj.

Lapid. chryl. præp. (ob sanguinis fluxum) ʒjs.

Olei violati ʒj. M.

Vulneri meatus urinarij, loco turundæ, immisi, per glandis orificium, catheterem aureum Tab. xij. Fig. xiv. linteo obductum, & linimento simplici oblitatum: inguinibus oleo rosato inunctis adhibui lanam succidam, lumbosq; hoc unguento obliniri jussi.

℞. Ung. infrigid. Gal. ʒij.

Comitis. ʒss.

Ol. ros. ʒij. M.

Die 6. propter meatus urinarij obstructionem ab eschara particula patiens urinam per glandis orificium reddere nequit: quapropter ipsam vossella dentibus apprehendi, & foras extraxi. Die 7. dolor remisit, ægerq; paulo melius habuit, quam diebus præteritis. Die 8. patiens bibit vinum, & lusit cum anillis. Vespere conquestus est de priapismo, & inflammatorio penis dolore. Propierea, & ob sanguinis profusionem, æger usus est suo Enemate & emulsione: Lumbos in unxi unguento adstringente, peniq; injeci mixturam, & meatus urinarie imposui sistulam

lam modo citatam, linteo obductam & linimento simplici oblitam. Vulneri cruris & inguinis, post injectionem, oleum violatum & rosatum adhibui. Die 9, propter inflammationem adhuc durantem, iterum secta est vena saphena sinistri pedis, omniaq; medicamenta fuerunt apposta, quæ die præterito. Die 10, eger melius habuit, escharaq; ablata, meatui urinario per siphonem injecti liquorem sequentem:

℞. Aq. Plantag.
Prunell.
Rosar.
Carduib. ana ʒi.
Tutiæ præp. ʒij.
Lapid. hæmatitid. ʒi.
Bol. armen. præp. ʒis. M.

Vulnus inguinis & cruris digerentibus, detergentibus, sarcoticis & epulosicis tractavi. Die 11, rotam diem & noctem sine omni dolore & molestia transegit. Die 12, ob ventris constipationem assumpsit bolos

℞. Flor. cais. rec. extract. ʒi.
Mann. elect. ʒij.
Pulv. liquoric ʒi.
Sacch. albis. q. s. F. Bol.

à quibus quater defecit. Die 13, ab Gonorrhæam non virulentam, præscripsi conditum:

℞. Conserv. Malv.
Violar.
Fl. cichor. ana ʒj.
Semin. Agni cast. ʒis.
Lactuc. ʒi.
Papav. alb. ʒiij.
Syrup. papav. q. s. Milce.
F. Cond.

De quo mane, & vespere ante introitum lecti, & emulsionis usum, magnitudinem nucis castanea assumpsit. Die 14, viscida quadam materia penis meatum prope glandem ita obstruxit, ut urina per vulnus inguinis efflueret. Quapropter particulam viscidam vossella extraxi & fistulam linimento simplici obductam, post liquoris postremo præscripti injectionem, meatui immisi, & ne excidat filo alligavi. Die 15, 16, 17, 18, & 19, ab usu medicamentorum optimè habuit; & pus album, leve, atque æquale, in paucissima quantitate, è vulnere effluxit, quibus incepit caro rubicundissima increfcere. Die 21, & 23, loco canaliculi Tab. XII. Fig. XVI, candellam ceream cerato drvino oblinvi, eaq; imposita meatui urinario consolidavi. Interea tamè semper usus est victu non admodum crasso, & refrigerante emulsione. Die 27, meatus urinaris consolidatus, vulneraq; externa, cruris & inguinis, ad cicatricem ducta fuerunt.

OBSERVATIO QUINQUAGESIMA QUARTA.

Cancer mamillæ malè incisus.

ANNO 1643. Die 9. Decembris, Inclvsi Senatus decreto, cum chirurgis Georgio Niedtin & Ioann. Georgio Bauler visitavi Matthiæ N. charissimam conjugem, quæ sinistro brachio maximè dolens nobis retulit, quod lithotomus N. N. ipsi tertio post partum septimana, cancerum mamillæ sinistra occultum, in præsentia cuiusdam Medici Ulmani, citra antecedentis causæ præparationem & evacuationem, novacula absiderit, duosq; tumores sub axilla insignes quidem, musculus tamen non adherentes, topicis resolvendos reliquerint. Elapsis duodecim diebus tumorum anteriori chirurgus apposuit causticum ex arsenico paratum, quod eum radicatus non exedit, sed tantos dolores exciecit, ut humores è toto adcurrentes brachium enormiter distenderent. Rebus ita habentibus, adstantibus & marito significavimus, miseram mulierem, neque ferro neque medicamentis restitui posse, sed ob relictos tumores certo perituram; quod etiam

iam brevi evenit, vires enim doloribus exhausti nulla purgantia concesserunt, neque dolores ullo medicamento anodyno mitigari potuerunt. Malè itaque fecit tam Medicus, quàm Lithotomus, I. quod canceri curam tempore puerperij, quo corpus ab atrabilariis humoribus expurgare non licuit, aggressi fuerint. II. quod malum non radicatus ferro extirparint, (ignorantes Hipp. Aphorism. 13. sect. 12. quæ in morbis relinquuntur, recidivas facere consueverunt) sed potius arsenico periculoso retractusque uteri purgamentis exasperarint. III. quod petitam curationem Anatomia peritis (qui præmissis universalibus, tumores hand profunde radicatos citra vasorum lesionem aut recidivæ periculum excidere potuissent) non commiserint, excusantes se, Hipp. Aphor. 38. sect. 6. quibus occulti canceri sunt, non curare melius: curat enim citius intereunt, non curati verò longius vitam trahunt.

OBSERVATIO QUINQUAGESIMA QUINTA.

Cancer mammæ parvus & occultus medicamentis resolutus.

ANNO 1634. Mense Septembri, Barbara Hesperen villica Bermaringensis, mihi monstravit, in sinistra mamma tumorem, qui à suppressis mensibus subortus, nullis remediis, sed sola sectione extirpari posse videbatur. Habebat enim omnia canceri signa, duri-

tiem scilicet, dolorem acutum, rotunditatem, inæqualitatem, lividitatem, calorem, vasorumque nigricantium protuberantiam. Propositam chirurgiam patiens recusavit, cancerumque medicamentis externis attingere prohibuit Amatus Lusitanus. Nihilominus tamen quoniam

quoniam quosdam novi, qui selectorum remediorum usu, à canceris occultis fuerunt liberati, patienti exhibui potionem melanagogam:

℞. Confect. Hamech. ʒvj.
Extract. hell. nigr. ʒj.
Crem. Tartar. ʒss.
Decoct. fi. & fr. q. s. M.

& doloribus in dorso ingruentibus ʒvj. sanguinis, è vena saphena sinistri pedis, eduxi. Hoc factò, corpus ab humoribus atrabilariis quasi inunctum, decocto Magistrali Tabul. Ultima sub. litt. A. proposito expurgavi, deinde post exquisitam corporis expurgationem mamilla applicui ceratum Ioannis Prevotij:

℞. Farin. mil. ʒij.
Ol. ros. compl. in mortar. plumb. duct. ʒj.
Plumb. crud. pulv. ʒb.
Pulv. virg. aureæ
Sonch.

Solan. ana ʒij.

Cera nov. ʒxxij.

Resin. Pin. ʒx.

M. F. Ceratum,

quod, trimestri spatio, tumorem insensibiliter resoluit. Interim, cum menses per biennium suppressi, medicamentis exhibitis promoveri non potuissent, patienti in utraque femoris parte interna, inussi fonticulum; ea intentione, ut inter curandum materia peccans ad inferiora revelleretur, quos, tumore resolutò, per annum apertos detinuit, ne humores, in corpore denuò collecti, aliam partem vel externam vel internam offenderent. Anno elapso, mulier infelix, que sibi ipsi sanissima videbatur, fonticulos consolidavit, & exin de novo tumore in mamma dextra conqueri capit, quo, per ferrum, radicitus extirpato, repetiit decocti usum. & fonticulos renovavit, quos ad vita terminum conservare jussi: quod utrum fecerit, nescio.

OBSERVATIO QUINQUAGESIMA SEXTA.

Dolores cancri mitigantur.

Clarissima Petri Heilbronneri conjux, in dextra mamma habuit cancrum parvum & occultum, in sinistra magnum & exulceratum. Occultus, finito decocti magistralis usu, ceratum oxelaeum in mortario plumbeo circumductum minuit, exulcerati vero dolores atrocissimos praesentissimum cancri anodynum mixtura scilicet ex linimento simplici cerato oxelaeo & oleo myrtino ad obitum usque mitigavit. Eadem patienti singulis annis conquesta est de molestissima intertrigine iliū, quā causavit obesitas nimia. Huic enim inter deambulandum praesertim in aestate, sudante corpore, partes modo dictae fue-

runt collise, attrite, excoriatae, & inflammatae. Hanc excoriationem ipsa patientis crebra per diem lotionem aquae dulcis, in qua decoctae fuerat herba malva, & evaporis in dispersione pulveris, biduo spatio curavit.

℞. Flor. Balauſt.

Rosar. rubr.

Santal. rubr. ana ʒiij.

camphor. ʒjss. M. F. Pulvis.

qui etiam infantum phlogosin & excoriationem, ab acriusculo lacte proveniente quam citissime sanat.

OBSERVATIO QUINQUAGESIMA SEPTIMA.

Exulceratio pectoris, ejusque dolor fonticulo in femore mitigatus.

Nauta quidam octagenarius, conquestus est de insigni angustia, vehementissimoque dolore, ac pustulis in dextro pectoris latere subortis, quibus exulceratis dolor & angustia recessit. Patientis accersivit chirurgum, ipsumque etiam atque etiam rogavit, ut ulcuscula illa sibi satis molesta consolidaret. Ulceribus cicatrice denuò obductis, rediit dolor & angustia circa pectus, ita ut aeger multas septimanas insomnes habuerit. Rebus ita stantibus, in consilium vocatus interrogavi senem, an ulcera in pedibus diuturna habuerit? Adhuc respondit se, per integrum decennium, ulcus maximum in tibia dextra, sine motus impedimento, circumgestasse, & ab eo tempore, quo illud sanaretur, primo angustiam, secundo dolorem, tertio pustulas, & tandem pectoris ulcusculam percipisse. Ad humores igitur revellendos, in femore

tibia prius exulcerata fonticulum paravi instrumento Iulij Cesserij Placentini, cui altera die successit aliquulis inflammatio, cujus ratione patientem de recuperanda salute sperare jussi. Eschara ablata, fonticuloque suum officium faciente, dolor pectoris & respirandi difficultas paulatim remisit, ita ut aeger triginta dierum spatio à dictis symptomatibus liberrimus evaserit, & per multos abhinc dies senili gavisus sanitate, citra ullum obstaculum negotia sua obierit. Ex his chirurgica tyrones ut discant volo, quanto cum periculo ulcera diuturna, in senibus praesertim, consolidentur, & quanta cum utilitate fonticuli femoris parti domestica inurantur, si vel ex errore patientis aut chirurghi ejusmodi ulcera, quo totum corpus ab impuritatibus evacuant, cicatrice obducantur.

OBSERVATIO QUINQUAGESIMA OCTAVA.

Vulnus sclopeti in dorso,

ANNO 1644. die 27. Januarij, hora 3. post meridiem, Balchatharus Steiger rusticus Gegglingensis, cum uxorem suam Vlmā domum vehere voluisset, miles quidam, bene potus & remulentus, sclopetum ejaculavit, & unica vice non solum villanum, sed etiam ejus uxorem ita graviter laesi, ut Vlmam reduci fuerint coacti, ubi vulnera usque in sequentem diem obligavit chirurgus. Die 28. Januarii, propter insignem vulnorum dolorem, a molitore patientis, in subsidium vocatus, villanum tribus globulis laesum inveni, quorum primum circa suturam occipitis lambdoidem oblique inhefit. Secundus circa octavam thoracis costam fuit extractus: tertius vero, paulum supra os sacrum, ita fuit immersus, ut nullo modo extrahi potuisset. Ob id vulnus occipitis filamentis carptis nonnihil dilatavimus; vulnus autem thoracis, cum ferē nullius esset momenti, tractavimus ut simplex. Vulnus propē os sacrum, vehementissimeq; dolens, inflammationem adeo insignem causavit, ut etiam partes obscanas corripere. Huic, propter sanguinis affluxum, per siphonem injecimus albumen ovi spatula agitatam, pulveremq; adstringentem Galeni, ac Lapid. Chrysolit. præp. cum aqua Plantaginis. Revulsiois gratia adhibitum fuit Enema refrigerans, & emissus sanguis e vena brachii dextri mediana. Vespere ager sumit non solum aliquot cochlearia de aqua cordiali:

℞. Aq. ceras. nigr.
Pimpinell.
Ros. ana ʒj.
Cinam. ʒiij.
Spir. Cæphal. Anh. ʒiij.
Corall. rub. præp. ʒss.
Lapid. chrysol. præp. ʒss.
Manus Christi. perl. ʒiij.
M. ad vitrum.

verum etiam syrupum refrigerantem:

℞. Syrup. acetos. simp. ʒj.
Acetos. citr. ʒss.
Aq. Endiv. ʒij.
Nymph. ʒj.
Puly. Marg. præp. ʒss.
M. pro dosib. ʒ.

Villani conjux quinque globulis fuit laesa, quorum unus infra sinistram aurem intravit, & sub cute repens circa os inferioris maxilla exiit, secundus, tertius & quartus in dorso inter scapulas hefit, quintus vero intravit circa internam humeri partem, & exiit circa flexuram cubiti. Vulnera circa os maxilla, & inter scapulas, tractavimus ut simplicia, illud vero, quod erat in cubito, ut compositum. Itaque ob insignem totius brachij inflammationem, vulnere turundam sequenti digestivo:

℞. Resin. Tereb. lot. in aq. plantag. ʒj.
Olei lumbric. terrest. ʒss.
Vitell. ovi parum. M.
Pro digestivo.

oblinitas imposuimus, injecto prius per siphonem oleo violarum & lumbricorum terrestrium. desuper diapalma strictiori linteo inductum & linimento simplici obductum adhibuimus, & totum, apposito cataplasmate (quod constabat ex farina hordei & fabarum, Mica panis, oleo ros. Chamom. atq; lumb. terrest. & vino rubro.) brachium fascia obligavimus: His medicamentis usi sumus usque in septimum diem, quo decidit eschara; interim observata fuit optima viclus ratio, una cum preparantibus & alterantibus medicamentis.

Die 8. agrabene habuit, & dolor & inflammatio totius brachij cessavit. Hanc ob causam vulnerebus turundam linimento:

℞. Resin. Tereb. lot. in aq. plantag. ʒj.
Puly. myrrh.
Aloes ana ʒj.
Lapid. Chrysol. præp. ʒss.
Mell. ros. col. ʒss.
Bals. Peruvian. ʒss.
Syrup. de ros. sicc. q. s.

M. pro Linimento.

oblitas immiximus, & ceratum diapalma apposuimus, spongiamque in vino rubro expressam, fascia quod duobus capitibus pradita nonnihil expressit superligavimus. Vulnera simplicia jam ad cicatricem retenderunt. Die 14. tam vulnus brachij compositum, quam reliqua simplicia cicatricem habuerunt, & patientis feliciter restituta Gegglingam properavit.

Die 3. licet sinus agri in occipite major fuerit, quam n die præterito, illum tamen spongiola contorta magis dilatavimus, vulnus ob salorem eluentes decocto arvensio. Circa os sacrum inflammatio & dolor, beneficio cataplasmatum supra descripti, & repetito Enematis usq; remisit. Die 5. pus vulnere circa os sacrum insitit fuit album & coctum. Vulnus in occipite satis fuit profundum, & patientis conquestus est de insigni dolore capitis circa frontem. Die 7. tumor & dolor circa os sacrum omnino evanuit, & propter hamorrhagiam narium dolor circa frontem cessavit. Die octavo vulnere circa os sacrum turundam unguento, quod paratum fuit ex pulvere sequente:

℞. Lapid. Chrysol. præp.
Hæmatit.
Aloes.
Bol. arm. præp. ana ʒss.
M. F. Pulva

ʒj.

& al.

& albumine ovi subactio imbutam imposuimus, & Emplastrum albi cocti superligavimus. Die 9. dolor omnis intermisit, & pateriens tota nocte quiete dormivit: turundam breviorum vulneris circa os sacrum imposuimus, & ad latera spongiam vino rubro tepido expressam fasciâ expressivè superligavimus: Vulnus occipitis adhuc sinuosum existens absque dolore serosam materiam emisit.

Die 10. vulneratus dixit, se nocte placidè transegisse: vulnusque circa os sacrum bene habuit, pes enim album & coctum in paucissima quantitate generavit: Circa oculos ager sensit dolorem gravativum, quem post aliquot horas secuta est hemorrhagia narium, à qua gravitas illa iterum remisit: pateriensque hunc sanguinis fluxum sibi proprium esse dixit.

Die 11. vulnus circa os sacrum cicatrice fuit obdutum. Die 12. vulnus occipitis specillo obtuso exploravi, & oblique, inter cucularem & patientia musculum deorsum perveniens, praxi Chirurgo & vulnerato: vulnus hoc, ob insignem contusionem, adhuc esse periculosum. Cum iterum tota nocte placidè dormivisset. Die 13. propter milites in suis adibus hucmantes domum equitavit, sinu in in capite nondum consolidato. Interim Chirurgus singulis diebus ipsum visitavit, & sinum curavit. Post 10. dies Chirurgus à me, ut vulnerato prescriberem potionem medicam, petiit: prescripsi, à qua aliquot sedes habuit. Sequenti die Chirurgus iterum me accessit, dicens, cogi se sinum aperire, cuius operationis modum optime norit. Huius peractis, Die 28. Feb. sinum aperuit, sed quo scalpello nescio. Die 29. agrum invasit febris. Die 1. Martii pateriens sumsi Syrupum purgantem.

- ℞. Syrup. ros. fol. ʒjs.
de mann. ʒvj.
Extract. Rhab.
diacarth. ana ʒjs.
Mag. Tart. ʒj.
Aq. ceras. nig.
q. s. M.
F. Syrup. liquid.

à quo cum illum vomitu statim rejecerit, ne semel quidem sinit purgatus. Die 3. cum ager pejus haberet, Gegglingam vocatus inveni ipsum valde debilem, vulnus totum Erysipelate inflammatorio oblitum, sinumque in superficie vix ad tertiam partem à barbitonfore incisum, paulo enim inferius magnus sinus adhuc ipsum laetavit, quem scalpello intactum reliquit: pericranium à deo putrefactum erat, ut facile specillo obtuso à cranio potuisset separari. Obligato idoneis vulnere & refectis viribus, incisa fuit ejus lateris vena cephalica, ex qua sanguis fluxit serosus & semiputridus. Cum res ita sese haberent, suasi ut pateriens iterum in Civitatem lectica reberetur. Die 4. lectica in civitatem lati vulnus religavi, & inveni Erysipelas, quod non solum vulnus, verum etiam posteriorem & anteriorem capitis partem ita occupavit, ut pateriens, de dolore capitis vehementius conquerens, oculos nullo modo aperire poterit.

Die 5. ob insignem dolorem & calorem internus usus Enemate refrigerante;

- ℞. Radic. Acetof.
Alth. ana ʒʒ.
Herb. Nymph.
Violar.
Malv.
Bethon.
Flor. Cham. ana Mʒ.
Semin. lini ʒijj.
Citri.
Fenicul. ana. ʒj.
Uvar. pass. ʒʒ.
Coq. in f. q. aq. font.
Colatur. adde
Mell. ros. fol. ʒijj.
Ol. violar.
Chamomill. ana ʒjs.
M. pro Enemate.

Vesperis sumsi Syrupum refrigerantem. Die 6. noctem quietam habuit, & conquestus est de cardialgia, & magna virium debilitate, idcirco prescripsi:

- ℞. Conf. ros. vitriol.
violar. ana ʒj.
Conf. Alkerm. compl. ʒj.
Cortic. citr. cond. ʒij.
Syrup. acetof. citr. q. s.
M. F. Condit.

de quo sapius per diem paucillum sumsi. Vulnus fudit pus semicraentum, & pericranium apparuit semiputridum: quamvis autem vulnus hoc majorem dilatationem requisiverit, ratione sinus, propter virium tamen debilitatem illud dilatare non licuit. Interea angustiam pectoris & vigilias usus est emulsione:

- ℞. Sem. melon. ʒʒ.
papav. alb. ʒj.
Amygdal. dulc. ʒij.
Aq. ceras. nigr.
Nymph.
Frag. ana ʒijj.
F. Emulf. cui add.
Magist. Corall. rub. ʒjs.
Sacch. perlat. ʒʒ.
Misc. ad vitrum.

Die 7. ager melius habuit, totumque caput & facies detumuit; vulnus pus coctum fudit, & labia fuerunt sordida, quapropter ipsis adhibitum fuit unguentum Aegyptiacum compos. Cum pericranium adhuc esset semiputridum, imposuimus ipsi Syrupum de rosis siccis, cum spiritu vini mixtum. Ob sitim & capitis dolorem, pateriens admisit Enema hesternum.

Die 8. calor febrilis non nihil remisit, at quia ager conquestus est de dolore & incendio vulneris, circa vltimum, cicatrice jam jam obducti, usus est Enemate & Emulsionem melonum ordinariis, vulneri adhuc sordido adhibuimus unguentum Aegyptiacum compositum, & perieratio semipuerido syrupum de rosificis, cum spiritu vini permixtum, atque decocto nostro divino. Die 9. dixit, se sex horas dormivisse: Ex vulnere pus ad viriditatem tendens, in pauca quantitate, effluxit. Vespere bene habuit, & calor totus omnino remisit.

Die 10. vespere conquestus est de summo calore dorso, & vehementi dolore capitis, dicens, se non posse dormire propter somnia, quae ipsam terrent. Quapropter usus est Enemate suo ordinario, a quo deiecit ter materiam biliosam. Die 11. bene habuit, & totam noctem placide consumpsit. Die 12. 13. 14. & 15. recte habuit, & sinus internus parumpertus cocti generavit: Die 16. bene habuit, sed ob bilis in corpore abundantiam, usus est Syrupo sequenti:

R. Syrup. ros. sol. ꝑij.

Extr. Rhab. e. ꝑijij.

Diacarth. ꝑ.

Magist. Tarsar. ꝑ.

Aq. cerat. nigr. q. l. M.

Die 23. cum sinus inferior propter foramen superius nullo modo consolidari potuisset, suasi apertionem sinus, ut materia haberet exitum. Ab hac sectione, propter antecedentem frustra adhibitam, valde abhorruit. Quapropter vespere candellam ceream usque ad fundum sinus imposui, & per noctem reliqui: Mane extra axi candellam, & eius loco acum (Tab. XII. Fig. VIII.) qua ex una parte trahat funiculum (seu sectionem Fig. VII. Tab. VII. exarmatum) & ex altera acuta affixum habebat globulum cereum sinus fundo appositum, & eum ego incisio citissime perforavi, & funiculum in sinu, velut in seta ceo reliqui. Die 26. purgato iterum corpore, & secta vena mediana dextri brachij, patiens recte habuit, foramenque superius usque ad funiculum consolidatum fuit. Die 6. Aprilis optime habens, Alma discessit. Die octavo extractus est funiculus, & 10. vulnus cicatrice obductum.

OBSERVATIO QUINQUAGESIMA NONA.

Vulnus pectoris ex neglecta paracentesi lethale.

ANNO 1645. Die 20. Martij, hora 8. post meridiem, Juvenis quidam vulnus accepit in dorso angustissimum, duobus digitis transversis infra scapulam dextram, & quatuor a spina, in cavitate penetrans, quod Barbitoris, alias non imperitus (quem primo lationis quasi momento, accessit vulneratus) traxerat ac si vulnus simplex esset, & minime penetraret. Hinc sanguis, evasis intercostalibus incisus, defluxit in thoracis cavitatem, qui tantam causavit pectoris angustiam, ut parentes aegri etiam me vocari jusserint. Circa duodecimam noctis horam vulnus religavi, quod propter gladii qualitatem, situm thoracis mutatam, & apposita medicamenta constringentia, adeo angustum erat, ut neque specillo in cavitate pervenire, neque sanguinem sistentia, aut per siphonem injicere, aut sub turunda applicare, potuerim. Quapropter adstantibus patientis de vita periculum indicavi, & paracentesin in loco Hippocratico Tabul. XXXVII. Fig. II. A. sine mora administrandam proposui, qua materia, certam suffocationem minanti, pararetur exitus. Cum autem hanc absque dubio salutiferam, in hoc subjecto, chirurgiam parentes concedere noluisent, & materia, exhibitis diureticis, per vias urinarias tam subito expurgari minime valuisset, ager die sexta suffocatus obiit, qui forsitan dilatatione in principio non neglecta conservari potuisset, citra lationem partium intermaxum decumbens. Illi si namque fuerunt pulmones, quoniam ager nunquam expuit sanguinem. Non lasus esophagus, quia sine ulla difficultate cibum & potum deglu-

tivit. Non offensum cor: non venae cavae aut arteria magna: quoniam ager tam diu post acceptum vulnus non supervixisset, sed citius obiisset. Interea cordis capsula, quoniam cor humido suo privatim citissime desiccat. Non offensum diaphragma, ob absentiam eorum symptomatum, quae omnes chirurgi Scriptores ejusmodi vulnus comitari tradunt: sed ager conquestus est de sola pectoris angustia, quam induxit copiosa collectio sanguinis. Hic admittos volo chirurgi tyrones, ut ad vulnus pectoris curandum vocati, diligentissimi specillo inquirant (agropinus, si fieri potest, va figura in qua lasus fuit reposito) an illud thoracis cavum penetret, nec ne? Si penetrat, periculum pronuncient, & si angustum, consensu patientis & adstantium obtento, dilatent scalpello Tab. XXXVII. Fig. B. E. ut materia in thorace collecta vel sponte effluere, vel imposito canali Tab. XXXVII. Figur. IV. A. educi possit. Si vero latum, turunda, ob rationes modo dictas, immissa apertum conservent. Cum autem materia collecta neque per vulnus propter altiore affectu situm sponte expurgari, neque ob sui crassitatem per applicitum canalim extrahi, neque, ratione copiae, per vias urinarias expelli possit, statim dum scilicet vires agri adhuc constant, perforationem thoracis adhuc reliquam caute proponant, sive concedatur, sive recusetur, ne ipsis vel patientum, si ob affectus vehementiam moriantur, con sanguinei, vel si ipsi qui vulnus inflixerunt, negligentiae, aut occisionis crimen inferendi causam habeant.

Extirpatio Penis.

ANNO 1635. Mense Julio, civi cuidam Ulmano penem sphacelo corruptum, in consinio vivi, scalpello Tabul. XII. Fig. VI. abscondi, venas & arterias, ad mox sistendum sanguinem, ferramentis ignitis terigi, isque putredinis reliquum absumsi, donec patiens vim ignis perciperet. Operatione finita, & Syringa Tab. XII. F. XVI. meatu urinario imposta, loco adusto adhibui unguentum

Egyptiacum Masue, cum filamentis carptis, ad removendam escharam, qua ablata ulcus ceratum dixinum brevi consolidavit, & ager salvus evasit. Nova senicalum, cui ordinarius Nosocomij Patavini Chirurgus, penem, lue Venerea corruptum, pariter amputavit, ulcusq. convenientibus medicamentis applicatis, cicatrice obduxit.

OBSERVATIO SEXAGESIMA PRIMA.

Cancro ex obstructione Vesiculae felleae, & ductus bilarii incurabiles.

ANNO 1622. aperui cadaver Nobilis cujusdam Galli, qui atrocissimis intestini coli doloribus consumptus obiit, & inveni intestinum colon cancro occulto affectum, cujus causa, meo judicio fuit obstructio pori bilarii. Hic enim ea parte, qua duodeno inseritur, lapillo, pisum magnum adequante, adeo obstructus fuit, ut ne tantillum bilis per eum expurgari potuerit: hanc tamen bilis copiam natura non ad universum corporis habitum, ut plerumque solet, sed ad colon deposuit. Anno 1624. Die 24. Jan. in cadavere Dn. Catharinae Venetae, quam cancer uteri exulceratus e medio sustulit, reperi vesiculam felleam calculo instar crystalli pellucido, repletam & distentam, ut nihil quicquam bilis recipere apta fuerit. Nihilominus tamen natura bilem quotidie genitam, non ad corporis circumferentiam expulsi, sed ad uterum. Ex duabus hisce historiis etiam duo notanda videntur, quod ad obstructum porum bilarium, & cysticum, non semper sequatur icteritia, sed bilis aliquando expellatur vel ad

intestina, vel uterum, vel aliam partem nobilem, 2. Ictio, quam habuit Excellentiss. Spigelius super hac. Si Veneta & Gallo exortus fuisset cancer in mammis, aut artubus, ulcus, post radicale ferro resectionem, vix cicatrice potuisset obduci; vel eo curato, materia illa maligna invasisset partes principales, ægrisque, post tres vel quatuor annos, mortem intulisset. Ratio est in promptu, quia non potuit tolli causa, quæ fuit obstructio vesiculae felleae pertinax. Lienis observavi obstructionem in quadam muliere incurabilem, quaedam viveret, per aliquot annos passa est ulcus in pede dolorificum, quod, quotiescunque sanabatur, toties febrem quartanam induxit, donec humor, cujus collectio prohiberi non potuit, per inustum femori fonticulum quotidie evacuaretur, atque hac ratione, febris quartana, ut & ulceris in pede valde dolentis exortus prohiberetur.

OBSERVATIO SEXAGESIMA SECUNDA.

Ossis scapulae sinistrae corruptio.

ANNO 1632. Mense Martio curavi scapulam sinistram valde corruptam, filij Pratoris Burlensingenensis, injiciendo quotidie, per duo sinus foramina, turandis unguento de Bethonica illitis conservata, decoctum:

℞. Radic. Irid. Florent.
Aristoloch. rotund.
Consol. major, ana ʒj.
Herb. Veronic.
Pilosell.
Pimpinell.
Verben.
Vinc. per v.
Fragar. ana Mj.
Semin. plantag.

cichor. ana ʒss.

Aq. Font. lbvj.

Vin. alb. lbij.

coq. ad conf. tert. partis. colat.

adde Mell. ros. col. ʒiiij.

M. pro injectione.

donec scapula tam magnam ossis squamam separaret, quam mihi ob foraminum angustiam extrahere non licuit. Quapropter foraminum intersitium scalpello Tabul. XIV. Fig. II. vel III. intercidi, squamaque separata per volsellam exempta, sinus parietes apposita spongia nova, in vino rubro expressa, atque cataphracta Tab. ult. Litt. S. arte adhibita, ossi scapulae agglutinati.

OBSERVATIO SEXAGESIMA TERTIA.

Lapis citra meatus urinarii incisionem, vel specilli admotionem exemptus.

ANNO 1629. Mense Februario, Juvenis quidam Leipheimensis receptus fuit in Nosocomium Vlmense, laborans urinae incontinentia ex laceratione cervicis vesicae, à calculo unciarum sex pendente, quem insignis Augustandorū Lithotomus Angelus Marian. forcipe extraxit: Quonia vero affectus erat incurabilis, medicamentis, quae urinae acrimoniam mulcerent, & intertriginem partium prohiberent, instructus Vlmā discessit. Mense, ejusdem Anni, Majo, is ipse laboravit Ischaria ex calculo meatus urinarii obstruente, menumque consilium & quidem literis mandatū percipiens, manē & vespere, sumfit dosin sequentis Tulapi:

℞. Syrup. de Alch. Fernel. ꝑ̄iiii.
Aqua Malv. ꝑ̄viiij. M. pro duabus dosibus.

Et sapius insedit balneo ductum relaxante, donec calculus rotundus, instar silicis durus, & tres ferè drachmas ponderans, ad colicis orificium, ab urinā, protrusus, velle dentibus arripi, atque sic citra uretra incisionem (quam Sennert. insit. l. 5. part. 1. sect. 2. c. 13. ex Fabrit. Hildan. Tractatu de lithotomia vesicae c. 27. proponit) aut specilli Tab. XIV. Fig. VIII. operam, eximi potuerit.

OBSERVATIO SEXAGESIMA QUARTA.

Nervi punctim vulnerati,

IN nervis punctim & casim vulneratis, post universi corporis procurationem, Medicorum quidam prius incidunt cutim ad angulos rectos, ut sanies liberè exeat, & medicamenta topica ad puncturam usque nervi penetrant; Alij, facta cutis in angulos incisione, etiam nervum transversim dissecant bono successu, antequam remedia externè adhibent, ut humorum affluxus inhibeatur, qui dolorem auget, inflammationem efficit, ac convulsionis causa fit. Quia tamen hanc cutis incisionem, vel etiam nervi punctim lasi dissectionem, egrotantes raro vel nunquam concedunt, in Barbitorum gratiam

(qui non raro, dum venas phlebotomo incidunt, nervos vicinos, vel venis subjectos imprudenter laedunt.) topicum sapius expertum apponam.

℞. Euphorb. optim. ꝑj.
Resin. Tereb. ꝑ̄ss.
Cer. par. M. F. Ung.

extendatur super linteum, & calidè applicetur. Hoc solo, statim adhibito, plures ejusmodi puncturas curis sine curavi, ut testabitur Clariss. & Chariss. meus Affinis & Collega Dn. D. Johann. Sebastianus Bloßius, & Chirurgus Nicolaus Xante.

OBSERVATIO SEXAGESIMA QUINTA.

Gumma Gallicum chirurgia curatum.

Martinus Fischer conquestus est de Gallico sinistro pedis gummate, quod neque cura sudorifera, neque crato, Tab. XLIII. sub Lit. R. commendato, cedere voluit. Quapropter tibiae cariem caustico detexi, ipsamque scalpro, ad vivum usque detraxi. Operatione finita, ossi adposui pulverem exsiccatum, & filamenta arida, donec carne obduceretur. Vlcus tandem incarnantibus & epuloticis tractavi notissimis. Hac chirurgia, huius remediis ager felicissimè restitutus, per plures annos optime valuit, & postmodum violenta

morte vitam finit. Nonnunquam tanta luis est virulentia, ut ossa tibiae ad medullam usque corrodat, hincque scalprorum usus sufficiens non sit, sed praeter hac etiam requirantur vel modiolus, vel ferramenta ignita, ad eradendum vel consumendum cariei reliquum, quod Euphorbij prius pulvere insperso separari nequit. Huiusmodi virulentiam observavi Patavij in vetula quadam octogenaria, è cuius sinistra tibia saepe ossa ad indicis digiti magnitudinem accedentia Fabritius extraxit.

OBSERVATIO SEXAGESIMA SEXTA.

Meliccris in humero & genu.

ANNO 1629. Andreas Mönchmayer / Bizarius Vlmensis, conquestus est de molesta melicride in dextro humero, quam, preparato & purgato prius corpore, resolvi

apposito cerato diasinapios Tab. Vltima sub Lit. C. descripro. Huius quoque cerati peculiarem contra melicridas efficaciam, nuper experta est Waldburga Hegelerin, quae

meo consilio, meliceridi in dextro genu enata, & ovum anserinum sua magnitudine adæquanti applicuit idem eratum, quod mensis spatio tumorem, & quicquid pri-

mis diebus, ob neglecta Universalia, fuit attractum, in tege rediit.

OBSERVATIO SEXAGESIMA SEPTIMA.

Sterilitas ex male reposita hernia.

A Nabaptista in Moravia herniam intestinalem curantes, post reductionem intestini prolapsi foramen peritonæi testiculo obturant. Hunc autem curandi modum peritiores chirurgi minime laudant, tum quia testiculus si eo majus fuerit foramen, facile excluditur, ut æger antiquum obtineat, vel quia testiculus, si major fuerit foramine, coarctatus dolore afficitur, a quo vel

inflammatio, vel sterilitas, vel ipsa mors. Probe igitur observent chirurgi tyrones, ut in repositione intestini testiculum in seroto relinquunt, ne in foramen adactus doceat, & coitum prohibeat. Non enim quidam, qui ex hac unica causa sterile & rixosum habuerunt conjugium, ut & pistoris filium, qui quale habiturus sit conjugium, tempus edocebit.

OBSERVATIO SEXAGESIMA OCTAVA.

Erysipelata.

USU linimenti simplicis, nondum rancidi, & frequenter immutati (cujus descriptio videatur supra Observatione 52.) innumera extremorum erysipelata felicissime curavi, non neglectis tamen universalibus & refrigerantibus internis. In hujus linimenti

defectu nihil præstantius sum expertus, quam oleum amygd. dulcium recens, & ex aqua solatrii in phiola vitrea novies lotum, quo frigide inungitur pars affecta, donec illius calor vehemens minuatur. Alij commendant Balsamum Saturni oleo lini paratum, & sepius pluma illitum.

OBSERVATIO SEXAGESIMA NONA.

Vulnus sclopeti cum gangræna.

ANNO 1634. Johann. Philippus Schmid Praefectus Vigiliæ Ulmensis, in conspectu prope Nordlingam sauciatus fuit glançe sclopetaria humerum perforante, Ulmamque veniens incidit in manus chirurgi parum exercitati, qui vulneris orificia, non turandis, sed trajecto setone, citra totius procurationem, aperta detinuit, eoque tantos dolores excitavit, ut inflammationi succederet gangræna, cui, fortuna superveniens, statim remoto prius setone, applicui cataplasma ex farina malvarum & aqua rosacea confectum, & alio per clysterem lenitum recluso, è sinistro brachio, revulsione gratia, eduxi 5 viij. sanguinis, qui biliosus valde, & serosus fuit. Quapropter, altera die, gangræna remittente, æger

sumsit portionem hydrocholagogam, à qua decies deiecit: R. Syrup. ros. sol. ʒij. Extract. Rhab. ʒj. Cnicoph. ʒij. Mag. Tart. ʒb. Aq. Borræg. q. s. M. F. Potio.

Die tertio gangræna omnino evanuit: Reliquis diebus carnes circa vulnus putrescentes unguento Egyptico Hildani separavi, vulnusque tandem per secundam intentionem, mensis spatio, feliciter curavi. Miras hujus cataplasmatum vires, restitutus adhuc superstes, satis laudare non potest, eique brachij conservationem unice adscribit.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA.

Herpes miliaris & exedens.

ARIDA herpetis tam exedentis, quam miliaris ulcuscula, post totius corporis (per medicamentum cholagogum & refrigerantia repetitis vicibus assumpta) procurationem, & lotionem partis affectæ decocto, ex aqua dulci, malvarum, in plurimis, brevi temporis spatio, sanari præstantissimo Nicotiana cerato, cujus descriptionem, ex Hier. Fabric. ab Aquapend. pentateucho chirurgico, Tabula ultime sub littera C. inferni. Quodsi ulcuscula nimis in altum

persere, ceratum modo allegatum redigatur in formam Unguenti:

R. Cerati Citrin. ʒi. Olei myrch. q. s. M. F. Unguentum.

quod filamentis aridis inductum admoveatur, & apposito cerato de cerussa conservetur, ne decidat.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA PRIMA.

Erysipelas exulceratum.

ANNO 1645. Die 24. Augusti, Generosus Dn. Nicol. Joh. Chunrad. Dietrich; vulgò Sperrreiter dictus, conquestus est de erysipelate utriusque cruris exulcerato, summo pruritu, & acris materia per poros cutis effluxu. Cum autem affectus iste, ab effervescentia sanguinis, & abundantia bilis in toto dependeret, praemisso clystere laxativo & refrigerante:

℞. Specier. decoct. carm. ℥i.

Herb. violar. Mj.

coq. in f. q. aq. simpl.

Colatur. ℥ix. adde

Mell. ros. sol. ℥iij.

Flor. cass. rec. extr. ℥j.

Ol. violat. ℥ij. Misc.

per venam jecorariam ℥vi. sanguinis educi curavi, & ad temperandum calorem vesperi exhibui julepum.

℞. Brod. de rad. cich. condit. ℥viii.

Aq. cichor. q. s. M. pro duab. dosib.

Potus fuit aqua hordei Tinctura ros. permixta, & cibus refrigerans. Cruribus affectis chirurgus militaris sepius per noctem applicuit lintheum triplex in decocto sequenti calide expressum, ad mitigandum pruritum, & impediendum acris materiae affluxum:

℞. Herb. Malv. Mj.

Veronic. M8.

Alum. crud. pulv. ℥i.

coq. in f. q. aq. fluvial.

colatur. ferv. in olla.

Die 25. pruritus & acris per poros effluxus cessavit. Quapropter tibi exulceratis apposui Emplastrum de Saturno Myrsichti Linimento simplici permixtum, & lintheo ra-

ro inductum. Eger vero ad expurgandos humores serosos & biliosos habuit portionem sequentem:

℞. Syrup. ros. sol. ℥iij.

Extract. Rhab.

Diacarth. ana ℥ij.

Aq. Endiv. q. s.

M. F. Huustus.

à qua decies deiecit. Die 26. ob nimias animi commotiones crura invasit inflammatio vehemens, qua certissimam gangranam minata est. Ad eam igitur praevendam, expertissimum meum cataplasma (de quo observo. 69) calide adhibui, & quoties exiccabatur, aliud applicari jussi. Die 27. inflammatio remisit, & Die 28. cessavit: Quapropter ulceribus iterum adhibui mixturam;

℞. Empl. de Saturno Mynl.

Linim. simpl. ana part. æq.

M.

donec 9. Septembr. consolidarentur, & ager de nullo amplius vel dolore, vel calore conquereretur.

Die 12. ad praevendam recidivam, praescripsi vinum medicatum, a cuius usu felici, brachio dextro sondiculum inussi; & dentifricium Electuarium ordinavi, ad dentium radices obscurandas, eorumque sordes detergendas:

℞. Pulv. Porzellan. ℥iiij.

Ligno. aloes.

Santal. citrin. ana ℥j.

Mofch. ʒ8.

Rad. Ireos ℥iij.

Alum. crud. ℥ij.

Mellis ros. optim. de sp. ℥vii.

M. ad ignem in form. Electuar.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA SECUNDA.

Tumores oedematosi.

Nobilissimam calcis aquam, per aliquot dies usurpata, multos tumores oedematosos jam consistentes discussi. Sumitur autem frustulum calcis viva, ad quantitatem nucis juglandis, & in aquam ferventem immittitur, donec dissolvatur, quo facto calx cum aqua agitatur, & postea sponte residere sinitur. Hinc clarior aqua, per inclinationem, in aliud vas transfunditur, in qua spongia nova, & qua nitrosa qualitatis adhuc participat

exprimitur, calideque parvi affecta superligatur. Notandum vero, quod pars oleo amygdal. dulcium, vel æxungia porcina veteri, debeat inungi: facile enim fieri potest, ut portio quadam calcis, qua est acerrima & corrosiva, in aquam transfusam abierit, qua cum spongia applicata, erodere, partemque mordicare posset. Idem encomium meretur spongia in oxycrato madefacta, si oedema morbus vel in principio vel in augmento fuerit.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA TERTIA.

Vomitus sanguinis lethalis.

VIR 40. annorum temperamenti calidi & sicciconquestus est, quod ante quatuor menses febricitans magnam habuerit sanguinis vomitum, qui adhibitis in ex-

tremis frictionibus, & assumtis medicamentis, qua respiciébant hepatis calorem, cessavit. Nunc iterum, circa duodecimam noctis horam, evomit prius sanguinem, deinde

deinde canam. Huic exhibui pulverem in aqua plantaginis sequentem:

℞. Pulv. Radic. Pimpinell.
Consolid. major. ana ℥ij.
Misc. pro dosi.

Sequente die patienti cum iterum evomisset ℥. x. sanguinis, applicari iussi, artibus & vertici cucurbitulas sine scarificatione fixas, & clysterem domesticum infundi.

℞. Decoct. Mercurial. ℥x.
Mell. crud. ℥ij.
Elect. Lenitivi ℥j. M. F. Enema.

Tertio die conquestus est de oru amaro, & postea evomuit bilem in magna copia, & interrogatus, an nunquam ulcera in pedibus habuerit, respondit se in utraq;

tibia exulcerationes perpeffam, quæ medicamentis potius externis, quam internis curata fuerint. Post ulcerum consolidationem utrumque pedem infestavit Erysipelas, quod assumpto ligni decocto evanuit. Causa vomitus sanguinei procul omni dubio fuit ulcerum consolidatio, quare ad revellendos humores utroque femori quatuor digitis supra genu in ussiforiculum cauterio Placentini. In his enim meo iudicio consistebat conservatio vite patientis, alioquin breviperituri. His tamen fonticulis nulla supervenit febris, ut solet, nullaque inflammatio aut leve erysipelas, quæ significare potuissent materiam à centro ad circumferentiam & extremam revelli. Si horum morborum fonticulum nullus comitatur, signum est certissimum, materiam in corpore esse fixam, & agrum interiturum. Quinto die iterum evomuit sanguinem copiosum. Sexto convulsus obiit.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA QUARTA.

Hernia carnosa.

ANNO 1634., Mense Augusto. Generosus quidam Nobilis conquestus est de magna sinistri testiculi sarcocele, quam (premissis universalibus & bona victus ratione) sequenti emplastro, & pulvere radicum ononidis, quem Petrus Mathiolus comm. in Dioscorid. l. 2. c. 18. nobis commendat, insensibiliter resolvi.

℞. Gummi. Ammoniac.
Galban.
Bdell. ana ℥ss.
dissolutis in aceto adde
Adip. Anat. liquat. & col. ℥js.
Cera citrin. ℥ij.
Ol. lilior. albor.
Medull. Crur. bovis ana ℥x.
M. in form. Empl.

quod linteum inductum seroto applicetur & quarto quodam die renovetur.

Ononidis pulvis sata sumsi singulo mane ℥j. in haustu vini absynthites. Parti domestica dextri femoris, quatuor digitis supra genu, sibi inuri passus est fonticulum ad ærivanos humores, dictorumque prasidiõrum usum continuavit, ita ut quatuor mensium spatio pristina sanitatem consecutus fuerit. Anno 1641. in Xenodochium Ulmense receptus fuit Georgius Starex! Reichenbacherensis, qui iisdem remediis in simili casu felicissimè curatus fuit. Præter hos & plures alij beneficio solius huius pulveris, sensim & sensim convalescerunt, quorum tamen nomina, cum reliquis, qui in obscanis partibus laborarunt, quod eorum plurimi adhuc in vivis sint, lubent meritoque silentio involvo.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA QUINTA.

Fistula mammæ dextræ.

Villana quadam puerpera, ex concretionelactis in mamma dextra, passa est inflammationem, quæ nimis resolvablem indurata, adhibitis inconvenientibus remediis degeneravit primo in abscessum, & tandem in fistulam, cum callo, angusti orificij, profundam. Quapropter chirurgopatients ordinario consulutus, purgato per panchymagogon aliquod corpore, fistule orificium turundis, ex gentiana paratis, sufficienter dilataret, postea callum semel imposita turunda linea, & medicamento sequenti imbuta, consumeret:

℞. Mercur. præcip.
Alumin. ust.
Virid. æris.

Sal. Nitr. ana p. æqu.
Album. ovar. q. s.
M. F. Unguentum.

quod fistularum callos cito quidem, sed in partibus præcipuè nervosis, & exquisito sensu præditis non adeo jucundè & tutò extirpat. eoque consumptio ulcus Unguento Egypt. Mes. mundificaret, mundificatum unguento de Bethonica incarnaret, incarnatum cerato divino consolidaret, tumorisque duri reliquias cerato oxelao resolveret. Chirurgus dato consilio obtemperavit, & patiens exinde sanitatem exoptatissimam brevi recuperavit.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA SEXTA.

Recidiva hæmorrhoidum ex scammoniatis.

L Anus Ulmenfis, adhuc superstes, à diuturnis hæmorrhoidibus cannula & stylo Tab. XVI. Fig. III. & IK. tandem liberatus, toties recidivam passus est, quoties medicamentum purgans, quod ingredereatur vel folia senæ, vel scammonium, ore assumpsit. Qua-

propter ego, ut & Clariss. alij Medici, agrotanti interdiximus usum fennatorum & scammoniatorum, qui inde, acerbo ab hæmorrhoidum dolore per multos annos immunis, saluberrime vixit.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA SEPTIMA.

Anus non satis perforatus.

A NNO 1640. Jacobo Neubronneri Civi & Pannitionfori Ulmano natus est filius eam ano non satis perforato, sed adeo angusto, ut vix acicula communis cuspidem admitteret. Vocatus proposui chirurgiam Tabul. XLI. Fig. VI. depictam, quam parentes noluerunt concedere. Quapropter necessariam ani stricilissimi dilatationem tentavi penicillis ex radicibus gentiane paratis, quos oleo prius imbutos ani orificio imposui, ibique

reliqui, donec tumefacti anum sufficienter dilatarent. Modus cum radicibus procedendi videatur supra observatione. 49 & ratio deligandine turundæ decidant, Tab. XLI. Fig. VII. Novi obitetricem Patavinam, quæ anum totaliter occlusum acicula communi perforare, factumque foramen impositis ex gentiana turundis ampliare solita est.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA OCTAVA.

Fœtus mortui eductio.

CUM fœtus mortuus, remediis internè prius assumptis, quorum Tab. XLI. Fig. V. facta est mentio, expellinequit, commendatur suffumigium ex urvis putridis vulvæ aliquoties in die susceptum, cuius efficaciam admiratus sum Vna in honestissima quadam matrona adhuc superste, qua tum temporis libentius mori, quam tutissimam aut manus Chirurgi, aut uenci, aliorumve instrumentorum operam, mihi sapius visam

(quam tamen ipse in vivis, ut fatear id quod res est, nunquam adhibui) concedere voluisset. Factum tamen mortuum, ex cuius retentione parturientes occubuerunt, è tribus cadaveribus uenci Tab. XVII. Fig. IV. depictis, citra tantillam uteri & vaginæ lacerationem, integrè detraxi, in iusque observavi, quod vera sit illorum sententia, quæ ossa pubis in difficili partu à se invicem diduci scribunt.

OBSERVATIO SEPTUAGESIMA NONA.

Gonorrhœa virulenta.

Nobilis quidam Germanus, viginti annorum, temperamentum calidi & sicci, post tertium ab impuro concubitu diem, conqueri capit de gonorrhœa virulenta, pro cuius curatione corpus bolo, repetitis vicibus assumpto expurgavi:

℞. Terebinth. Vener. aq. malv. lot. ℥iiij.
Flor. cass. rec. extr. ʒvj.
Mercur. dulcif. gr. xiv.
M. c. sacch. & f. bolus.

Deinde, pro potu ordinario, prescripsi decoctum aliquod appropriatum:

℞. Hord. integr. p. i.
Semin. melon. par. contuf. ʒj.
Fol. Equiset M̄b.
Aq. fontan. ℔viiiij.
Bulliant ad consumptionem medietatis & in fine add. liquir. minut. incif. ʒi.

Pro lumborumque, ad vesperam, fervore mitigando, refrigerans seq. ordinavi:

℞. Cerat. Santal.
Ung. ros.
Comitiss. ana ʒvj.
Ol. nymph.
violar. ana ʒb.
Camph. pulv. ʒss. M. Pro Ung.

Et singulo mane tribus horis ante prandium, exhibui mixturam, quam Ioann. Petrus Faber commendat, ex succo limonum ʒi & spiritus camphoræ ʒi. Quibus remediis æger sexto curationis die citra injectiones (quos alii miro successu ex plantaginis succo, melle rosato, mercurio dulcificato, aloëque succotrino conficiunt) felicissime restitutus fuit. Aquâ ad Gonorrhœam Quercetani, præmissâ per Mercurialia expurgatione, per aliquot dies exhibita quàm plurimos curavi.

ARMAMENTARI CHIRURGICI
OBSERVATIO OCTOGESIMA.
Erosio ventriculi curata.

ANNO 1622, aperuit cadaver Monachi Patavini, qui doloribus colicis obijisse ferebatur, & in causam mortis investigans, reperi non modò ventriculi fundum phlegmone correptum, verum etiam ad mediam usque tunicam corrosam. In tali curanda ventriculi inflammatione & erosione, dixit Excell. Spigelius, quod nihil prastantius fuisset terrà sigillatà ore sapius assumptà, ut qua, ob visciditatem suam, ventriculi tunicis erosis

tenaciter adhereat (non aliter, quam ceratum diachalciteos inflammato pedi applicitum) erosiones excicet. Hujus effari dignitatem postea summa cum admiratione, vix expertus sum in enormibus ventriculi doloribus, qui neque assumptis, neq. adhibitis ullis remediis, mitigari poterunt, nisi terra sigillata, syrupo consolidida majoris attemperata.

OBSERVATIO OCTOGESIMA PRIMA.

Tibia corrupta.

ANNO 1634, die 8. Junij, Dn. Augustinus Mercurator Ulmensis, conqueritur de insigni exulceratione, doloreque magno dextra tibia, ac totius corporis atrophia. Inspecto ulcere non solum os tibia à superficie ad medullam usque corruptum, verum etiam inferius sibi la caput lasum invenimus, & communicatis consiliis clarissimor. & Excellentissimor virorum, Domini D. Gregorij Horstij, ac Domini D. Iohann. Reguli Villingeri statuimus, totum os tibiae removendum esse. Cum autem corporis ratione atrophia esset exangue, de inducenda ultimo cicatrice dubitavimus. Quamvis, ad petitionem Domini aegroti, abrasione & ustione, ad removendam cariem, periculum fecerimus, ob defectum tamen alimenti, quod ossa ex sanguine & medulla habent, omnia frustra tentavimus: os enim deorsum vel inustum, ob alimenti defectum nec carne tegi, neque squammas separare potest. Ob id unanimi consensu prorato habuimus, ut totam tibiae os corruptum, frustra haecenus abrasum & inustum excideretur. Praeparato igitur corpore die 6. Julij, secui cutim (crure prius secundum rectitudinem collocato, & ab adstantibus utrinque detento.) scalpello Tab. II. Fig. II. fere usq. ad inferiorem appendicem tibiae Tab. XXVII. Fig. I. & ostendi Dominis meis collegis & adstantibus tibiam valde corruptam, & dimidium caput sibi la patrefactum. Huic tibiae supercrevit cartilago quadam, ut os sub illa tanquam gladius in vagina (Tab. XXVII. Fig. I. Lit. A.) trahi posset; ob id vulnus filamentis conceptis, pulvere adstringente Galeni, & albumine ovi agitato obligavi. Die 7. Julij, subsistente sanguine vulnus religavi, & tibiam corruptam in sua vagina cartilaginea (quam modiolis Tab. II. Fig. III. & IV. bis vel ter ad corruptum usque os tibiae Tab. XXVII. Fig. I. Lit. B. perforavi, & postea foraminum interstitia forcipe Tab. IV. Fig. II. & Tabul. XX. Fig. I. excidi) monstravi. Hoc facto tibiam corruptam (Tab. XXVII. Fig. II.) extraxi, & caput sibi lae magis corrosam (Tab. XXVII. Fig. III.) vidi, & modiolis quoq. excidi, atq. hac ratione tibiam, à genu fere usque ad inferius caput, abstuli. Hoc peracto, utrique tibiae capiti pulverem (ex rad. Aristoloch. long. Ir. Flor. & Lapid. chrysoliti prap.) inspersi, deinde filamenta decerpta, ceratum diapalmae, spleniumq. ex vino rubro, oleoque rosarum expressum adhibui, crur fasciis decussatis (Tab. XXVII. Fig. I.) in cruce (Tab. XXIX. Fig. X.) obligavi, & in suum canalem (Tab. XXVI. Fig. III.) deposui. Die tertio post sectionem do-

lor aliquantulum remisit, & patiens ob constipationem divi usum est seq. Enemate refrigerante & humectante.

℞. Decoct. Acetof.

Mercurial.

Parietar.

Bori ag. & Sonch. ꝑ̄viii.

Mell. ros. sol. ꝑ̄iij.

Ol. viol. ꝑ̄ij. M. F. Clyst.

Videtur fuit tenuis & refrigerans, ex ptisana hordeacea, panatella, prunis, aqua hordei, & vino granatorum. Die 4. ob putredinem carnis ab osse relicta, vulnus decussato divino laevi, eoque eloto filamenta carpta digestivo:

℞. Refin. Terebinth. lot. in aq. plantag.

& scordij. ꝑ̄ß.

Puly. rad. trid. Fior.

Arist. long.

Scord. ana ꝑ̄j.

Thuris.

Aloes. ana ꝑ̄j.

Syrup. de ros. sic. q. s.

M. in form. digestiv.

Oblinita apposui, de super ceratum diapalmae, & fasciis decussatis adducendas.

Die quinto praescriptum sacculum purgantem:

℞. Lign. Lentiscin.

Rad. Acetof. ana ꝑ̄iij.

Sarapar. ꝑ̄vj.

Fol. sen. Alex. l. fl. ꝑ̄j.

Rad. mech. nigr. ꝑ̄ß.

Turbich.

Hermod. ana ꝑ̄j.

Semin. cartham. contus. ꝑ̄vj.

Anis.

Fenicul. ana ꝑ̄j.

Crem. Tarr. ꝑ̄ß.

Gingib.

Galang. ana ꝑ̄ß.

Incis. & cont. ad sacculum infunduntur in mensura aquae hordei, & fiat Claretum.

De hac infusione sumisit aeger alternis diebus tribus horis. ante prandium, ꝑ̄iij. Die 6. ab haustu clareti melius habuit patiens, & pede religato pus ad obedinem retendit, fetorq. ossis omnino remisit: quare vulnus, seu potius ulcus, quotidie modo dictis medicamentis obligavi, usq. ad diē 12.

Expurgato ab humoribus vitiosis corpore, die 43. præscripsi sequens decoctum:

℞. Rad. Sarsæp. ʒjss.
chin. ʒj.

Lign. sant. rubr. ʒʒ.

Cortic. Lign. Sanct. ʒj.

inf. l. a. in f. q. aq. font. & coq. ad consumptionem
tertiæ partis, in fine decoctionis adde

Uvar. passar. ʒj. col.

De hoc decocto mane & vesperi, quatuor horis antecibum, ʒiiii. sumsi. In prandio & cæna bibit secundum decoctum. Vulnus bene habuit, & in cavitate tibiae & capitis fibulae candelam ceream magnitudine unius digiti transmisimus: caro capit in extremitatibus tibiae tam inferius quam superius crescere rubra, & vulnus pus laudabile effundere. Die 15. 16. & 17. patiens pulchre habuit, & circa extremitatem cavitationis superiorem frustulum ossis nigrum & adhuc semiputridum volsella extracti. Die 20. alvus cita est Enemate, vulnus sudis pus coctum: extremitatibus tibiae, ad majorem exsiccationem, pulverem extrad. Arist. long. Irid. Florent. Scordio, Thur. & sach. albiss. ana partib. aequalib. adhibui. Capiti fibulae increvit caro rubra, & labiis ulceris, ad majorem exsiccationem, impostum fuit ceratum divinum. A decoctionis usu supra scripta patiens quidem bene habuit, & illa atrophia totius corporis non nihil remisit, nihilominus tamen alternis diebus, a die 24. usque ad 30. usus est clareto laxativo, & decocto chinae præscripto.

Die 31. ab inferiore tibia capite, nonnulla frustula ossis dentibus volsella extracti, foramini fibulae, ob exsiccationem carnis & vulnere undique filamenta carpta imposui: labiis vulneris ceratum divinum adhibui, totum crus cerato diachalciteos, fasciis decussatis, religavi, & pedem canali suo imposui. Vulnus his medicamentis tractatum fuit usque ad diem quadragesimum primum. A die 42. usque ad 50. aeger optime valuit, & tarsus metatarsus, ac digitos pedis huc & illuc movit: nam musculi pedem flectentes, ut tibialis anticus, peroneus secundus, eumque extendentes, ut Gasterocnemius internus & externus in prima sectione illasi manserunt: ne tamen aliquis miretur, & sine sulcamento impossibile fuisse putet, sciat, spatium hujus temporis callum genitum & fibulam tibiae sustentaculum fuisse. Die 60. in quiete noctem transiegit, & conquestus est de amaritudine oris, & pedis dolore, quapropter sumsi pulverem sequentem in jusculo cichorei alterato:

℞. Pulv. Rhab. el. ʒiijss.
Cinam. ʒʒ.
Crem. Tart. ʒj.
Misc.

à quo quinquies deiecit materiam biliosam. Vulnere re-

ligato recte patiens habuisset, nisi ossiculum quod natura separavit, cutimpupugisset: sed extracto ossiculo, plus quam bene valuit. Die 70. natura ex foramine fibulae exiguum ossiculum expulit, totumque foramen optima carne replevit. Capiti tam inferiori quam superiori tibiae caro rubicunda immasctur, & a lateribus inducit cicatrix.

Die 80. totum vulnus ad indicis digiti longitudinem cicatrice fuit obductum, & totus pes unacum digiti huc & illuc sine impedimento potuit moveri. Die 81. adhibuitum fuit sequens unguentum:

℞. Olei humbric. terrestr.

Chamomil. ana ʒʒ.

Unguent. her. vin. & Eva ana ʒj. M.

Die 84. curavimus fieri instrumentum ex lamina ferrea, quod superius spatula, inferius stapedis formam representavit. Hoc instrumento, quod gossipio & linco fuit subductum, tibia applicito, patiens gralle incumbens prima vice capit a mulari. Die 94. optime valuit, & gralla deposita, sinistra manu nixus sine impedimento domum exiit, vulnere ad pollicis magnitudinem adhuc aperto, & cicatrice nondum obducto, nihilominus tamen ob erysipelas, cui erat obnoxius, singulis mensibus sumsi pulverem Rhabarb. in jusculo radicum cichorei alterato:

℞. Pulv. Rhab. el. ʒj.

Gelapp. ʒj.

Crem. Tart. ʒʒ.

Misc.

Die 120. bene valuit, sed ob defatigationem pes Erysipelas contraxit: quod sumto pulvere Rhab. præscripto, & pedi Linimento simplici adhibito, quarto post die evanuit, & patiens iterum sine baculo ambulavit, & optime habuit usque in diem 200. quo cum for um pisces emptum peteret, nescio quo incessu callum tibiae fregit: inspecta fractura, vulnus adhuc apertum scalpello extra dolorem dilatavi, & inveni duas fissuras, inter quas particulam mediam, magnitudine unius digiti transversam (T. XXVII. Fig. V) fractam specillo huc & illuc movere potui. His rebus instantibus, cum nullus adesset dolor, & nulla inflammatio, modio fractam particulam perforavi, & interstitium instrumento (Tab. XX. Fig. 1.) secui, & frustulae extraxi: deinde utramque tibiae partem, tam inferiorem quam superiorem scalpro derasi, & pulv. Arist. Irid. Flor. partibus callosis imposui, vulnus cerato diachalciteos & fasciis decussatis obligavi, & pedem in suum canalem collocavi, ita ut, observata optima vietus ratione, & usu pulv. Rhab. iterum callus pedi inductus, & pristina sanitati restitutus fuerit, ut in Annum usq. 1645. quod hac scripsi, sine baculo ambulare potuerit.

ARMAMENTARIII CHIRURGICI,
OBSERVATIO OCTOGESIMA SECUNDA.

Excreſcentiæ carniū.

Excreſcentias carnis in ulceribus digitorum manus & pedis, citò conſumuntur pulvere cum filamentis carptis appoſito:

℞. Capit. Mort. Vitriol.

Spongiæ combuſt. ana ʒj.

M. F. Pulvis.

quibus conſumptis, ulcus cerati divini auxilio cicatricem acquirit. Adoleſcens octodecim annorum conqueſtus eſt de magna gingivæ ſuperioris excreſcentia, quam, poſt totius procurationem, filo tenui paulatim adſtriſto excidi. Ablata carne ager per oſtiduum ſingulo mane fricavit dentes pulvere Magiſtrali (cujus ʒj, addita ſuis ʒj) aluminis crudi.)

℞. Terræ porzell. ʒiiij.

Lign. aloes.

Santal. citrin. ana ʒj.

Mofch. ʒj.

Ireos. ʒj. M. F. P. dentific.

& lavit os ſeq. decreto:

℞. Alum Roche ʒij.

Balaufior.

Rofar. rubr.

Myrrill. ana p. s.

Bugul. ʒj.

Bulliant. in f. q. vini rubri Siptici ad tʒs. & colentur pro colluſione oris.

OBSERVATIO OCTOGESIMA TERTIA.

Perniones exulcerati.

Innumeros à pernionibus exulceratis curatos vidi, i-
pſusque permultos curavi linimento ſequenti, quod
Iohannes Prevotius, in ſua Medicina pauperum, me-
rito commendat:

℞. Fol. Tabac.

Cortic. med. ſamb. ana Mj.

Rad. aſphod. alb. minut. incif. ʒj.

Ol. communis. ℔j.

Coquantur lento igne, ad conſumptionem totius humiditatis, & facta ſorti expreſſione, adde:

℞. Thur. ſubtiliſſ. pulv. ʒʒ.

ceræ flav. ʒvj.

M. F. Linimentum

perniones narium, aurium, manuum & pedum exulceratos citiſſime ſanans.

OBSERVATIO OCTOGESIMA QUARTA.

Steatmata utriusque manus.

ANO 1621. Joanni, Fratris mei Martini filio, in externo ſiniſtra manus metacarpo, propè indicem exortum eſt tuberculum cuiſprimò, cum ganglij figuram referret, at ſine omniſtructu, arte ſuperligevit laminam plimbeam. Anno 1629. puer tempore Bachanalium ſudavit in Balneo publico, & veſperi domum veniens correptus eſt inſenti manu totius inflammatione, qua ſub cithida agni pelle efficaciter aliaſ reſolvente, ad ſuppurationem venit, & ſcalpellis T. b. XII. Fig. IV. operam requiſivit. Abſceſſu debite aperto, materia purulenta & ſebacea expurgata, vulnus per carnis generationem curavi. Autumno ejuſdem anni, alius tumor comparuit in eadem quicquid parte, ſed propè carpum, qui paulatim crevit, & reſolventibus tractatus, ſimiliter degeneravit in abſceſſum ferro incidendum, quo incifo, prodijt materia ex ſervo & pure pariter commixta, & vulnus medicamentis de inſarcolicis & epuloicis appoſitis brevi curatum fuit. Anno 1630. circa æquinoctium vernale, in utriusque manus metacarpo ſubortii ſunt tumores ſebacei, qui aſſumpto decocto ſudorifero, cujus baſis erat radix ſariçparilla, inſenſibiliter, & citra topicum,

fuerunt reſoluti. Anno 1631. tumores exorti ſunt in carpi & metacarpi utriusque lateris pluribus locis, qui in magnitudinem nucis juglandis excreſcentes, inflammationem cauſarunt, & abſceſſus, qui, ſcalpello facta via, materiam ſuperioribus ſimilem profuderunt. Anno 1632. tumores illi invaſerunt cubitum utrumque: quapropter demum ſuſſicuram ſudoriferam, à qua patiens ad ſudandum valde diſſicilis, plane abhorruit. Suppuratos igitur ferro incidi, materiaque ſenſibiliter educta, vulnera per duos meſes aperta detinui, impoſitu turundis, lavando interim manus quotidie per horam in aqua, ex puteo villa illius, propè Ulmam, Stribelinæ, calefacta easque ſpongiis madefactis involvendo, donec reliquiis diſceſſus membra affecta priſtinum robur acquirerent. Hac aqua puer, in cuius manibus extremis viginti quatuor abſceſſus ſcalpello allegato incidi plurimaque viſcicula corrupta Acantabolo exemi, ab ulteriore recidiva præſervatus, omnes manuum ſunctiones, citra ullum impedimentum, obiit. ſingulo trimeſtri pulverem phlegmogogum aſſumens.

OBSERVATIO OCTOGESIMA QUINTA.

Fractura femoris cum vulnere.

ANNO 1643. Die 22. Octobris, Ulma saccus tritico repletus ex altissimis adibus viri Nobilissimi Dn. Erhardi Schadaei decidit, prateruentis Catharinæ Beckhin | Giengenensis femur in medio fregit, ita ut inferior ossis pars per cutim prorumperet, & pateriens ob insipientem, cum femoris tum dorso, dolore animo delinqueret. Agra in Xenodochium delata, viribus per medicamenta interna & externa:

(R. Aq. ceras. nigr. ℥ijj.

Rosar.

Borrag. ana ℥j.

Cinam. ℥ij.

Spir. Cephal. Anhalt. ℥j.

Magist. corall. ℥j.

Man. christ. perlat. ℥℞.

M. ad virum, & sign.

Aqua corroborans.

℞. Aqua Odorif. Fuchsi ℥j.

ros. ℥℞.

Acet. rutac. ℥ij. M.

Pro aqua naribus & pulsibus admovenda.)

collectis, & facta femoris in diversa extensione T. XXVIII. Fig. IIX. partes fractas citra scalpri beneficium composui.

Fractura composita, ossi fracto admovi pulverem ex radicibus Iridis Florentina & Aristolochia rotunda; vulnere imposui turundam ex suppa cannabina consecratam & unguento stegnotico (quod paravi ex pulvere adstringente Galeni, & albumine ovi subacto) imbutam, ad sistendum sanguinis fluxum. Exterius femur obliquavi tribus fasciis & sufficienti spleniorum numero (vid. supra Tab. XXIX.) munitum in canalem deposui. Tab. XXVII. Membro bene composito; propter dolorem totius pedis affecti ac dorso, & imminens inflammationis periculum. Chirurgus Xenodochii patienti venam medianam sinistri brachii incidit, & ℥iij. sanguinis emisit. Die 2. & 3. conquesta est de dolore dorso & ardore urinae. Die 4. & 5. pateriens sine querelis ad interrogata respondit, sed quia corpus fuit consipatum, Medicus Xenodochii ordinarius praescripsit aliquot bolos ex elect. Lenitiv. ℥j. qui dum formabantur, menses fluere ceperunt. Die 6. 7. 8. & 9. nihil graviorum circa fracturam sensu doloris, delevissima saltem tussicula, & maximo ad partes obscenas pruritu, conquerens. Quapropter usa est saepius de die mixtura ex syrupo violarum, de liquiritia, & tinctura rosarum. Dorso & partibus obscenis prurientibus, post fomentationem ex aqua dulci, adhibui album coctum & linimentum simplex. Die 10. religatum femur, cerato diapalma perforato, tribus fasciis pertusis, & sufficienti spleniorum (fasciae prius ex vino rubro exprimeban-

tur) ac ferularum numero iterum involvitur; ut hac ratione vulnus, citra fasciarum solutionem urgente necessitate quovis die inspicere potuissem. Venter infans maxime fuit tumidus, & ab umbilico usque ad pubem valde durus, cui per triduum applicuicatus aplasma ex pavvere malva, mica panis, lacte & butyro non salito paratum. Die 14. tumor & durities infans ventris decrevit & remisit. Pateriens, ob abscessum in clunibus suppuratum, conquesta est de stranguria & atrocissimo dolore circa os sacrum. Die 20. rupto abscessu, & de cetero ulcere stranguria & dolor praedictus evanuit: sed quia ulcus clunium quotidianam requirerebat medelam, membrum fractum in sua quiete permanere minime potuit, usque in diem 30. quo pateriens bene habuit, plane de nihilo conquerens. Die 40. novus suboriebatur abscessus sub poplite, qui ad suppurationem vergens maxime doluit, ruptusque satidissimam materiam effudit. Qua de causa per siphonem injeci de coctum ex radicibus Iridis Florentina & Aristolochia rotunda, Herba scordij, Veronica, carduibenedicti, & melle rosato despumato, a quo dolor vehemens, & fator gravissimus, omnino cessavit. Fracturam iterum tractavi medicamentis ossi & vulnere convenientibus, Cerato diapalma, fenestrato fasciis, splenium oblongis, ac ferulis. Die 60. de tali antoque circa vulnus dolore punctorio conquesta est, ut praelachrymarum effusione vix loqui potuerit, dixitque se spectrum, quod in Xenodochio versari falso creditur, non solum per plures noctes vidisse, atque hinc totum corpus cum lectica tremuisse, & dolorem originem traxisse. Sed ego existimo, ortum esse dolorem partim ex ulcere clunium, quod quotidie debuit expurgari, & ob hanc rationem membrum fractum & compositum in quiete non permansit: partim, ob portionem ossis, quae in huiusmodi casibus, circa hoc tempus, solet abscedere. Die 18. Januarij. Anno 1643. conquesta est de acerbissimis doloribus circa vulnus femoris. Religata femore, inspectoque vulnere, specillo obtuso inveni frustulum ossis acutum, quod carnem perpetuo pupugit, & dolores acutissimos excitavit. Ideo statim vulnus scalpello sufficienter dilatavi, & Die 19. separatam ossis partem velsella dentibus arripui, & apprehensam extraxi. Tab. XXIX. Fig. IX. Die 20. totum crus minus erat, quam diebus praeteritis, & dolor pungitivus omnino intermisit. Post ossis abscessum femur ascia in crucem adducta Tab. XXIX. Fig. X. deligavi usque ad perfectam vulnere sanationem. Mense Februario, ulcere poplitis nondum consolidato, pateriens mediante instrumento ferreo claudicans ambulare cepit. Die 18. Martij 1645. abscessit ossis portio ad magnitudinem digiti annularis. Die 30. alvus cicatrice fuit obductum.

ARMAMENTARII CHIRURGICI,
OBSERVATIO OCTOGESIMA SEXTA.

Spina ventosa.

Excellentissimus Spigelius Monachus nidam Bononiensis, pollicem sinistra manus, spina ventosa corruptum, forfice Tab. XX. Fig. I. & Tab. XXXII. Fig. VIII. abscedit, manuique mutilata, ad sistendum sanguinem & prohibendam inflammationem, plagulas stegnotico

imbutas, & vesicam oxycrato expressam applicuit, cutitumque fasciis, ad flexuram usque involvit. Consistente sanguine, ulcus medicamento detergente mundificavit, & epulotico divino consolidavit.

OBSERVATIO OCTOGESIMA SEPTIMA.

Fractura cruris cum vulnere.

ANNO 1643. Die 5. Decembris hora septima, post meridiem, Matthæus Ritter junior, Ulma cecidit ex hypethrapensili, & fregit tibiam sinistram, spatio 4. digitorum transversorum supra caput inferius, cum vulnere, ossisq. denudatione & prominentia in partem anteriorem. Reposita per solam extensionem fractura, dolor antea vehementissimus statim remisit. Cruris itaque affectum & fractum tribus fasciis (Tabul. XXIX. E. F. G.) spleniisq. (eiusdem Tabula H. deligavi, & in canalem (Tab. XXVI. Fig. III.) ritè deposui. Inter deligandum patients, ob imminens animi deliquium, sapius cochlear aque corroborantis, quod constabat ex sequentibus, affumisi:

- ℞. Aq. Ceraf. nigr. ʒij.
Pimpinell.
Rosar. ana ʒj.
Cinam. ʒi.
Spir. Cephal. Anhalt. ʒʒ.
Pulv. Magist. Corall. rubr. ʒʒ.
Margar. præp. ʒj.
Lapid. Chrysol. præp. ʒʒ.
Manus Christ. perlat. ʒijj. misc. ad vitrum.

Die 6. Decemb. ob medicamentorum usum, dolor ex fractura omnino evanuit, & patientsque in quartum decimum diem bene habuit. Die 9. religato & inspecto vulnere nullum aderat inflammationis signum, nullusq. dolor: quapropter ossi tibia filamenta arida, labiis plaga digestivum:

- ℞. Resin. Therebint. lot. in aq. plantag. ʒʒ.
Pulv. rad. aristol. long.
Irid. Florent. ana ʒij.
Syrup. de ros. sic. ʒij.
Viteil. ovi q. s. misc.

desuper ceratam diapalma, fascias & splenia adhibui. Die 10. ager usus est Enemate laxativo, & abhinc usque in septimum decimum diem pulchre habuit.

Die 13. in religato vulnere pus bonum & coctum apparuit, nullusque dolor aut inflammatio, que alias huiusmodi fracturas concomitari solent, agrum affect: unde fracturam eiusdem medicamentis curavi, atq. crui cerato dicto fasciis, plagulis & serulis (quia timor inflammationis iam præterit.) Tab. XXIX. Fig. VI. deligatum, in canalem deposui. Die 16. iterum religato & inspecto

vulnere, omnia rectè habuerunt, nullum enim dolor ad fuit, tumor nullibi apparuit, & ex vulnere pus laudabile in parva quantitate emanavit: quapropter ossi à membrana sua detecto inspersi pulverem ex radicibus Aristolochia longa & Iridis Florentina, vulnere sarcoticum adhibui, & crus diapalma, fasciis, spleniis ferulisq. iterum involvi. Hoc die lusi chartis, canalem huc & illuc movit, atque totam tibiam in sinistram partem distorsit. Die 17. mane conquestus est de compressione canalis sub genu in parte exteriori, infra caput fibula. Inspecto crure extuberantiam aliquam animadverti, religato vulnere tuberculum terigi, & obliquam fibula fracturam inveni, quam procul dubio natura consolidasset, si tibiam semper immotam servasset ager.

Die 20. adhibui laminam ferream, ut extuberantiam fibula aliquantisper ad tibiam pelleret, quod etiam præstitit, sed frustulum ossis abscessurum esse prædixi. Fractura tibia, quæ bene habuit, pulverem Iridis Florentina cum filamentis carptis & aridis imposui, totumq. pedem cerato diapalma fasciis, spleniis ac ferulis obligatum in canalem deposui. Die 25. patients conqueritur de fractura fibula, quæ inspecta inveni ossiculam, quod cutim non nihil pupugit, unde ceratum, splenia & fascias, aliquantulum in dextram partem abduxi, ut dolor ex ossiculæ pungente remitteret. Die 6. Januarii Anno 1644. fractura tibia confirmari cepit, & fibula ossiculam in conspectum venit, cui pulverem Iridis Florentina & Aristolochia longa, cum filamentis decerptis, adhibui, atq. crui cerato diachalceos, spleniis, lamella ferrea, & fasciis obligavi, ut pes pristinam rectitudinem acquireret. Die 16. Januarii vulnere tibia applicui filamenta carptas ceratum diapalma, fascias, splenia & ferulas. Fractura fibulae pus album & coctum sudit, asperum ossiculum forcipe abstuli, & crus velut diebus præteritis obligavi. Die 26. fractura tibia fuit confirmata. Die 22. Februarii natura fibula separavit ossiculum, & substantiam carne jam obduxit, quapropter ulcus filamentis carptis, cerato divino, & fasciis laxè obligavi, partemq. affectam in canalem debite reposui. Die 23. ob excrescentiam carnis ulceri inspersi pulverem aluminisusti, quæ consumpta. Die 14. Martii aliud frustulum ossis extraxi, ulcus filamentis siccis & cerato divino tractavi, partemque integram, ut diebus præteritis obligatam deposui. Die 24. ob inordinatam victus rationem pus fuit viride, & ulcus fere

cus Jerspit: unde sequens vinum laxativum ordi-
navi:

℞. Radic. Gramin.
Irid. Flor. ana ʒjss.
Herb. Beton.
Veron.
Cent. min.
Borrag.
Absynth. ana p. ʒ.
Fol. sen. Alexand. s. ft. ʒj.
Rhab. elect. ʒij.
Agarie. troch. ʒij.
Hermodaçtilor.
Turbich. ana ʒjss.
Semin. carth. cont. ʒijss.

Sem. anil.
fenicul. ana ʒjss.
Crem. Tart. ʒij.
Gingib.
Galang. ana ʒj.

Incisa & contusa indantur sacco, qui in vini albi
Mensura j. infundatur: de hac infusione patiens al-
ternis diebus, duabus horis ante prandium, sumsit ʒijss.
Ab usu hujus vini medicati ager bene habuit, & ulcus
pus coctum, album ac minime fatidum generavit.
Die 14. Aprilis patiens optime habuit, atque ob vul-
nus cicatrice obductum pro illa opera subnixus ambulare
cepit. Die 4. Maij ager lassissimus crallam deposuit, &
minime claudicans incessit.

OBSERVATIO OCTOGESIMA OCTAVA.

Atheroma in femoris parte externa curatum.

Honestissima virgo Margaretha, cujus cognomen
honoris gratia silentio involvendum existimo, tri-
ginta annorum, temperamenti calidi & sicci, con-
gesta est undecim annos de tumore citra dolorem duro,
qui sua magnitudine ovum gallinaceum superavit, in fe-
moris dextri parte sylvestri inter musculum glutaeum ap-
pellatum & cutim exortus. Hic autem cum esset tumor
tunicatus, neque interius neque externis medicamentis
cedere vellet, facto prognostico, quod hujusmodi tumor
non nisi chirurgia feliciter curari queat, preparatum
ante corpus ab humoribus purgavi, & Anno 1641. die 26.
Maij, tumorem sequenti modo exemi. Primo cutim a-
tramento in cruce signavi, deinde atramento exicca-

to super lineam cutim in quatuor angulos rectos scalpello
Tab. II. Fig. 4. donec folli. ulus in conspectu veniret. Sectio-
ne folius cutis in cruce facta, & sanguine spongia non-
nihil detergo, quatuor cutis angulos, a subjecta tunica
paulatim specillo separavi usque ad basin, ubi erat vena
quam absidi, & tunicam tumoris integram velsella
extraxi: remoto circa lesionem folliculo vulneris labia
statim ad mutuum contactum adduxi, & albumen ovi
agitatum cum pulv. adstringente Galeni apposui. Obli-
gato vulnere, folliculum dissectui, & in eo materiam
pulticulam similem inveni. Die 28. Julij vulnus cica-
trice fuit obductum, & patiens pristina sanitati re-
stituta.

OBSERVATIO OCTOGESIMA NONA.

Vulnus carpi cum læsione arteriæ.

ANNO 1631. Mense Decemb. Johannes Moser Sartor
(anno ætatis 24.) temperamenti calidi & humidum, circa
carpum & radium sinistra manus, a discipulo suo adeo
vulneratus est cultro, ut non solum vena, sed etiam ar-
teria per transversum incisa fuisset, quam magnus san-
guinis fluxus, & alia seva symptomata, subsequerentur.
Hoc vulnus statim Chirurgus Nicolaus Xente juxta præ-
cepta chirurgica obligavit. Secundo die sanguis tam co-
piose effluxit, ut totum aegroti corpus, ob spirituum vita-
lium defectum, motibus convulsivis ageretur. Ad ve-
speram ipsi subducta fuit alvus, injecto clystere lenientes
a quo ter dejecit. Tertio die incisa fuit vena jecovaria
dextri brachij, & eductus sanguis ad ʒiv. Quarto dum
obligaretur vulnus, nihil sanguinis ex ipso manavit.
Quinto ob oris amaritudinem ager usus est sequenti syrupo
cathartico:

℞. Syrup. ros. sol. ʒijss.
Extr. Rhab. ʒj.
Diacarth. ʒjss.
Mag. Tartar. ʒs.
Aq. Cichorii q. s. M. F. Syrup. liquid.

a quo duas sedes habuit. Sexto die conquereretur de car-
dialgia & capitis vertigine, unde assumpsit syr. Acetos. ci-
tri. & Granat. dulcium vino granatorum, & Aq. Pim-
pibell. ac cerasorum permixtum; in liporhymia magnum
habuit levamen, ab usu vini granatorum. Septimo die
noctem inquietam habuit, dixit que se tota nocte per som-
num cum puero, qui ipsum sauciavit, pugnasse: & quod
majus est, conquestus est de sumptibus, & propter illos tam
melancholicus fuit, ut huc & illuc in hypocausto curre-
ret, a quo motu sanguis ebulliens ex arteria laesa, in o-
mnem dimensionem exsiliit, ut nullo modo sisti queat. I-
taque digitus compressi arteria, in media radij parte, ex-
traxi magnam sanguinis concreti copiam ex vulnere.
Tandem arteria sauciata spongiolam combustam, & pul-
verem lapid. chrysol. præp. arg. adstring. Gal. aspersam, &
albumine ovi agitato oblinitam imposui, conveniente
fascia vulnus obligavi, & instrumentum ex bractea con-
fectam Tab. XLIII. adhibui, quod obserari, & cochlea ar-
teriam comprimere citra incommodi metum possit.

Octavo & 9. die quia manus usque ad mediam cubi:
& radij partem inflammata erat, vesperi admisit Encma.
Deci-

Decimo die melius habuit, & pus flavum per fascias sudavit. Die 11. per totam noctem bene dormivit. Duodecimo die religato vulnere effluxit pus album, & vulnus latius apparuit, ob sanguinis concretæ extractionem (ut in aneurismate fieri solet.) & impositam spongiam. Tendines quoque perforantes in conspectum venerunt inflammati, & summo cum dolore ad puræ redinem tendentes. Vulnere igitur, citra spongiam extractionem, deterfo, arteria medicamenta prædicta imposui, vulnusque fasciis obligatum iterum instrumenti clavo obturavi.

Interim non neglecti fuerunt Syrup. refriger. & humectantes. Emulsiones ex Aq. & seminibus appropriatis, Magist. Coral. rub. & Syrup. violar. parata.

Die 13. & 14. aeger melius habuit, inflammatio nam-

que & dolor manus laesa aliquantulum remisit. Die 15. pus album de vulnere exiit, manus dolor remissior visus, & tumor ejusdem minor factus fuit, tendinesque calorem naturalem acquisiverunt. Die 16. Dimidiam spongiam, qua arteria incisa orificio adhaesit, partem vossellæ extracti, alteram vero reliqui ad foramen arteria; Die 17. extraxi reliquam spongiam partem, vulnere applicui modò dicta medicamenta, & ceratum citrinum linimento simplici obductum, carpo fasciis convenientibus obligato adhibui etiam instrumentum. Die 18. orificium arteria conglutinatum, & tendines carne solida coopertos reperi. Die 24. & plaga per ceratum divinum consolidata, patiens pristina sanitati restitutus fuit.

OBSERVATIO NONAGESIMA.

Concussio cerebri.

ANNO 1627. Mense Novembri, Iohannes Emlin / Oppingensis, agro Imensi, famulus cujusdam rusticus, temperamentis calidi & humidi, ante mensem in aedibus Marci Feyto fuit, in quibus mox loci juvencula, sive ancilla silam duxerunt, pensumque suum ab solverunt. Hic vero nosse Iohannes, tum temporis in illo hypocanto cum aliqua illarum juvenularum lasit, quod ipsi à reliquis presentibus interdictum fuit, ut nugæ relinqueret, fonsi werde ihm der Baum gesiet werden / cujus processus hic est: Detinent aliquem corpore inverfo, ut capite respiciat terram; pedibus vero suspendunt, & subito iterum remittunt, ut terra capite quatiatur: quod & perpetrarunt in hoc egroto, usque dum sanguis è naribus & auribus defluerit, atque humi prostratus mortui instar jacuit. Videntes prædicta juvencula dubium hunc actum, ipsum illico aqua frigida asperserunt, quo revocatur illius spiritus. Hic aqua perfusus, quasi à morte revocatus, surrexit, magnoque sinistri brachij, ac totius capitis dolore discessit. Secundo die, præsentem hoc capitis ac brachij dolore, aeger nihilominus frumentum ventilavit. Tertio & quarto pejus habuit, ita propter febrem & motus convulsivos lecto decumbere coactus fuerit. Sexto morbi die, curru petijt Oppingam. Septimo mater accessit Chirurgos. Decimo, 11. 12. 13. & 14. antedictis convulsivis motibus vexabatur. Die 15. mater decumbentis urinam transmisit Clariss. D.D. Klel. Steilio, Medico Geislingensium indefesso, qui præscripsit pulverem contraccasum, ad dissolvendum sanguinem grumosum, cum syrupo acetosa, acetositate citri & aqua pimpinella. Hinc mutus & surdus, usque ad vigesimum quartum diem, laboravit comate, de qua aphonis ita vaticinatus est Hipp. sect. 7. aph. 38. quibus occasione aliqua cerebri fuerit vehementer concussus, mutos protinus fieri necesse est. Loquendi audiendique impotentia supervenit Diarrhaea, quae per triduum durabat, ubi de novo loquentes alios audivit, & ipse loquens conquestus est de dolore vehementissimo sinistri brachij circa musculum deltoideum. Die vero 29. Inclita Reip. Ulmensis decreto con:alime Oppingam, ubi Iohannem inveni valde conqueventem de magno capitis dolore circa suturam sagit-

talem & coronalem, siti & febre insigni, ardore & nigredine linguae, totius brachij prædicti paralyti & tumore adematoso & scirrroso, qui circa musculum deltoideum ad suppurationem tendens agrum maxime torfit. Qua de causa statim revulsionis gratia præscripsi Enema sequens:

℞. Decoct. commun. pro clysterib. ʒi x.

Mell. ros. solut. ʒi j.

Elect. Diacathol. ʒi.

Ol. chamomill. ʒi. M. pro Clyst.

à quo aeger quinquies dejecit excrementa biliosa & pituitosa.

Capitis bregmati tumefacto applicui cataplasma digerens & roborans:

℞. Mic. panis domest. ʒiij.

Furf. Tritic.

Farin. hord. ana ʒij.

Pulv. Flor. ros.

Beton. ana ʒß.

Ol. rosat. ʒiij.

Vini rubr. q. s.

Salis commun. ʒi.

M. ad ignem in form. cataplasmi.

Scirrho adematoso brachij impositum fuit cataplasma, quod constabat ex

Panc domest.

Farin. fem. lin.

Herb. Malv.

Alch.

Lacte & Ol. chamom.

Pro siti usus est:

Syrupo Acetositat. citri.

Acetosæ simpl.

Granat. ana ʒij.

cum aq. hord.

mane & vesperi scyphum feri caprini depurati exhausit. Cibus fuit cremor hordei & panacella, quae conficitur ex micapanis, jusculo carnis, & butyro. Potus ad cibum fuit Aqua hordei. Suppurata, post aliquos dies, materia in brachio, quae facile ex tactu deprehendi potuit, abscessum inter musculum bicipitem & deltoideum scapello aperui, ex

rui, ex quo magna purulenta materia quantitas effluxit. Foramini inciso, ad mitigandum dolorem, turundam ovi vitello & albumine oblinitam imposui, & desuper Diachylon simplex adhibui, ad supparandas reliquias. Sequenti die religato vulnere: specilli globosa parte ulcus exploravi, & humeros corruptum inveni. Ideo foramen spongia contorta nonnihil dilatavi, & dilatato turundam digestivo:

℞. Tereb. lot. in aq. scord. ʒiij.
Ovi vitell. par.
Pulv. Arist. rot.
Irid. Flor. ana ʒʒ.
Mell. ros. col. q. s. Misc.

oblinitam imposui. Interea corpus aliquoties purgatum fuit, sacculo sequenti:

℞. Rad. polypod. querc. ʒij.
Irid. Flor.
Cichor. ana ʒiij.
Herb. agrimon.
Beton.
Veron.
Prunell.
Absynth. ana p. s.
Fol. sen. Alex. f. st. ʒjs.
Rhab. elect. ʒʒ.
Agaric. rec. troch. ʒiij.

Sem. cartham. excort. ʒʒ.
anif.
Fanicul. ana ʒjs.
Crem. Tart. ʒiijʒ.
Cinam.
Gingib. ana ʒjs.
Uvar. pass. ʒij.

Incis. & confusa ad sacculum, qui in fund. in ℞iij. aqua mulsæ, de qua alternis diebus sumpsit ʒiij duabus horis ante prandium. Pro maiore ossis exiccatione vulneri per spongem injeci decoctum divinum, pulverem aristolochia rotunda & Iridis Florentina. Exterius aliquoties brachio spongiam ex aqua salsa & vino rubro expressam superligavi:

Die vigesimo propter dolorem capitis usus est sequentibus catapotys:

℞. Mass. pilul. aur. ʒij.
Extract. coch. ʒj.
Mag. mech. nigr. gr. vij.
cum syrup. de beton.
F. Pilul. parv.
de aurentur.

ad quibus decies deiecit. Die 60. frustulum ossis protrusum, & vossella arreptum extraxi, ulcusq. postea cicatrice obduxi.

OBSERVATIO NONAGESIMA PRIMA.

Manus ob spinam ventosam amputata.

DUM Patavij studij Medicis operam dedi, & chirurgiam exercui, Nobilis quidam studiosus laboravit per aliquot menses ad emate manus sinistra, quod, post universalium usum, sub præstantissimis topicis nunquam diminui, sed tandem in vola exulcerari cepit. Quapropter adhibuimus in consilium Excellentissimum Spigelium, qui, postquam ulceris qualitatem specillo explorasset, & os corruptum tetigisset, statim tumorem vocavit spinam ventosam, qua malum est incurabile. & amputationem partis affectæ requirit. Provenit autem spina ventosa ab humore, qui occulta & insensa sua qua-

litate ossa primum circa omnem periostij lationem atque doloris sensum corrodit, deinde adema efficit minime dolens, & post aliquot menses partem exulcerat. Consensu agri obrento, manum extremam supra radij & cubiti appendices scalpello falcato ac ferra resecai (Tab. XXVII. Fig. XI. XIII. & XIV.) cubitoque splenis, vesica & fasciis (Tab. XXVIII. Fig. I. II. III. IV. V. & VI.) obligato, in parte amputata reperi ossa metacarpi quidem corrupta, sed periostio undiq. (præterquam in illo loco, ubi ulcus) adhuc connecta.

OBSERVATIO NONAGESIMA SECUNDA

Vulnus cubiti periculosum.

ANNO 1638. Die 24. Jun. in Festo Divi Iohannis Baptista, hora septima post meridiem, Nobilissimus Dn. Fridericus à Degenaw vulneratus est in duello, à Nobiliss. Dn. N. de Dettendorff duorum digitorum transversorum infra cubiti dextræ flexuram, totum brachium inter cubitum & radium perforante, atq. ladente venas & musculorum tendines cum insigni dolore, & sanguinis effluxu. Primo vulnus chirurgus non imperitus, Iohan. Georgius Pautler obligavit. Die secundo ante & post religationem f. scia nobiliss. patiens conquestus est de vehementissimo dolore circa foramen vulneris tam internum, quam externum, sicut in omnibus articulo-

rum vulneribus fieri solet. Ob id revulsioni gratia usus est sequenti Enemate:

℞. Decoct. emoll. ʒviiiij.
Elect. lenitiv. ʒj.
de succ. ros. ʒij.
Ol. chamomill.
viol. ana ʒjs.
M. F. Clyster.

ad quo duas sedes habuit. Tribus horis à rejecto clystere aperta fuit vena mediana brachij sinistri. Foraminibus vulneris exiguam ex linteo turundam medicamento oblinitam, cuius descriptio hac est, imposui:

℞. h

℞. Alc

℞. Aloes succotr.
Thur.
Bol. Armen.
Lapid. Hæmatit.
Chryl. præp. ana ꝑjss.
Terr. Lemniæ.
Tutiæ præp. ana ꝑij.
Sanguin. dracon. ꝑj.
Pulverisata misceantur cum albumine ovi sub-
actò in formam unguenti.

ac brachium oleo rosarum & lumbricorum terrestrium
calidè inunctum, splenio in vino rubro expresso, fasciæ
duobus capitibus obligavi. Denique unguentum defen-
sivum Fernelij (quod omnium optimum est) summo hume-
ro applicui, & duobus elapsis horis integrum brachium
poscâ irrigari curavi. Potus fuit Aqua hordei, vino gra-
natorum gratior redditus, cibus autem cremor hordei,
& gelatina expeditibus vitulinis. Tertio die melius ha-
buit ager, vulnusq; propter novam hæmorrhagiæ me-
tum, non fuit religatum, sed totum membrum postea ir-
rigatum, oleisque prædictis inunctum. Die quarto reli-
gavi fasciæ, turundam verò è vulnere non extraxi, sed
appositis filamentis carptis & unguento, quod constabat
ex albumine & vitello ovi, pulvereque supra præscripto
oblinitis, brachium inunxi, ipsiq; splenium in vi-
no austero expressum & fasciam adhibui. Vesperis be-
nè habuit ager, & pro cæna sumpsit cremorem hordei, &
Endiviam vino granatorum, oleoque communi condi-
tam. Dies, de nihilo conquestus est patiens, vulnus reli-
gavi & turundam extraxi. Sanguine subsistente aliam
turundam, eamque breviorè, vitello ovorum imbuta
& pulvere prædicto aspersam, foraminibus imposui, alæ
& summo humero defensivum applicui, brachiumque o-
leo inunctum, & splenio madefacto involutum fascia
duobus capitibus donata obligavi. Die 6. patiens, ob al-

vi constipationem, & dolorem circa flexuram cubiti as-
sumsit syrupum laxativum:

℞. Syrup. ros. sol. ꝑij.
Flor. casl. rec. extract. ꝑj.
Sem. citr. pulv. ꝑss.
Aq. cich. q. s. M.
F. Syrup. liquid.

A quo quinquies dejecit materiam biliosam & serosam.
Vulnus fuit tractatum veluti die præterito. Die 7. parum
puris cocti circa vulnus apparuit: quapropter unguento
sanguinem sistenti addidi dimidiam partem thuris pulve-
risati, ut vulnere caro increperet.

℞. Pulv. supra præscript.
Thuris. ana ꝑss.

Vitell. ovor. q. s.

M. F. Unguentum.

quo imbuatur turunda vulnere imponenda. A die 8. usq;
ad 10. ager perbelle habuit. Die 11. dixit se præteritâ no-
ctè nihil dormivisse, brachiumque propter insomniam
grave huc & illuc movisse, ita ut externum foramen a-
liquid sanguinis denno effudisset. Subsistente autem fir-
miter sanguine, vulnus tractavi ut die præterito, pa-
tientique ordinavi sequentem syrup. purgantem:

℞. Syrup. ros. iol. ꝑijss.

Extract. Rhab. ꝑjss.

Mag. Tart. ꝑj.

Aq. ceras. nigr. q. s.

M. F. Syrup. liquid.

Die 12. 13. & 14. ager optime dormivit, de nulloque am-
plius circa flexuram dolore conquestus est, & foramen il-
lud externum, quod ob nimium brachij motum sangui-
nem sunderet, generavit pus coctum. Die 16. loco turun-
dæ, foraminibus filamenta carpta & sicca apposui, splen-
iumq; novam & ex vino rubro calido expressam superli-
gavi fascia duobus capitibus prædita. Die 19. foramina
cicatrice obduxi.

OBSERVATIO NONAGESIMA TERTIA.

Excrecentia in femore magna.

Joanni Berber | Hamburgensi, militi Suecico circa vi-
gesimum quartum suæ ætatis annum, in dextris femo-
ris interna parte, exortum est tuberculum, quod
biennij spatio in tantum increvit, ut sua magnitudine fa-
cilimè tria capita humana aquaret, & ægri ingressum
impediret. Hanc excrecentiam empiricus quidam cau-
stico corrodit, ut materia exitum procuraret ulcus post-
modum epuloticis consolidaturus, sed cum nullam inve-
nisset materiam fluxuram, empiricus aufugit, & ægrum
omni auxilio desititum reliquit. Patiens Anno 1634. Ul-
mam venit ibique chirurgi Johann. Georgij Bauleri ope-
ram imploravit, qui cum nullis medicamentis ulcus fie-
dum consolidare potuisset, meo Georgij Riedlini consilio,
natam exulceratam & valde dolentem forfice apprehen-
dit, & canteris cultellaribus abscedit, escharaque abla-
ta ulcus cerato divino ad cicatricem pulcherrimam per-
tulit. vid. Tab. XXXV. Fig. II. fol. 43. Inspecta nata

refecta substantia, que omnino erat carnosâ suisque venis
& arteriis prædita, que solum ex patiente, an a natura
tam macilentus fuerit? hic respondit, se ante hujus nata
exortum & augmentum corpus habuisse mediocriter
crassum. Ex qua responsione sumpsit edocti, quod excre-
centia omne ferè alimentum, quo totum nutiri corpus
debuisset, per venas & arterias observatas attraxerit.
Restituto jamjam Ulma discessuro consului, ut moderato
victu uteretur, singulisque mensibus dorso sex cucur-
bitulas scarificatas adhiberet, donec corporis habitus pau-
latim iterum assuesceret sanguinem sibi assimilare, quem
natura prius ad nutritionem tumoris transmittere con-
suevit. Hoc consilium juvenis per semestre diligenter ob-
servavit, & post hæc incolonus vixit usq; ad Annum 1644
quo sub exercitu Bavarico militans me visitavit, & præ-
datis consiliis magnas retulit gratias.

OBSERVATIO NONAGESIMA QUARTA.

Vulnus sclopeti cum fractura tibiæ.

ANNO 1644. Die 31. May. hora 6. post meridiem Leonhardus Hensler Babulcus Ulmenfis, latus est plumbea sclopeti glante, qua non solum sinistram tibiam paulo infra genua fregit, ut os extra vulnus prominere, verum etiam cruris dextrum sine ossium latione perforavit. Rebus ita habentibus prima visitatione partibus affectis (ob medicamentorum aliorum defectum) sequentia fuerunt adhibita. Dextro cruris vulnere oleum violarum, albumine ovi mixtam, siphone injecti, turundas q. exiguas & eodem medicamento imbutas imposui, desuper ceratum diapalma, cataplasma (ex farina hordei & malvarum, mica panis, & lacte paratum) & fasciam duobus capitibus præditam adhibui. Sinistram deinde tibiam, quantum possibile fuit, composui & albumen ovi oleo violato concussim insudi, & foraminibus turundam ex filamentis aridis conioriam inmisit, desuper diapalma, atque prædictum cataplasma applicui, pedemque fasciis serratis (Tab. XXVII. Fig. 1. & Tab. XXVIII. Fig. X.) obligatum, in canalē rite deposui. Die 1. Junij, frustulum ossis, quod carnem & cutim pupugit, & ægrum tota nocte inquietum reddidit, foras (T. XX. Fig. 1.) abscidi osse abscisso, foraminum interstitium cutaneum stringoromo (Tab. XIV. Fig. II.) incidi, vulnusq. hac ratione dilatatum digestivo repleri:

℞. Resin. Terebinth. lot. in aq. Plantag. ʒiij
Olei lumbricor. terrest. ʒjs.
Nicell. ovin. i.
Mell. ros. col. q. s.
M. pro digestivo.
℞. radic. Aristol. rotund.
Iridis Florent. ana ʒj.
M. F. Pulvis.

Ossibus aspersis pulverem, filamenta arida apposui; carni vero digestivo oblita: deinde vulneris labia cerato diapalma obtexi, pedemque cataplasmate & fasciis serratis obligatum, denuo in suum canalē deposui. Interim patiens ob animi deliquium per intervalla sumpsit cochlear unum vel alteram sequentis aquæ cordialis:

℞. Aq. ceras. nigr. ʒij.
Borrag.
Rosarum ana ʒj.
Cinam. ʒij.
Spir. Cephal. Anhalt. ʒjs.
Mag. Corall. rubr. ʒij.
Man. Christ. perlat. ʒʒ.
Mise.

Ad extinguendam sitim præscripsi Syrupum refrigerantem:

℞. Syrup. Acetof. simpl. ʒij.
Granat. acid.
Acetosicat. citr. ana ʒjs.

quo miscuit aquam hordei pro potu ordinatam. Deinde propter præsentem dolorem, atq. inflammationem imminentem, usus est Enemate refrigerante & humectante: quo rejecto, Barbiton for venam medianam dextri brachij incidit, & sex uncias sanguinis emisit. Die 2. Junij, æger aliquantulum melius habuit. Die 3. Junij, cum præterita nocte ob aliud ossis frustulum, quod carnosas partes maxime pupugit, inquiete dormivisset, illud modiolus excidi, ossi reliquo pulverem præscriptum inspergens, & labiis digestivum apponens. Æger eodem die, ob constipationem ventris, & maximam humorum ad partes lasas decursam assumpsit potionem medicam:

℞. Syrup. ros. sol. ʒij.
Elect. Lenitiv. ʒvj.
de succ. ros. ʒjs.
Decoct. fl. & fr. q. s.
M. & P. sec. art. potio.

à qua quinquies defecit biliosa & serosa materia. Die 4. melius habuit, quam die præterito. Die 5. conquestus est de doloribus colicis, quare ipsi exhibui Ol. amygd. dulc. ʒijs. cum brodio florum chamomille, à quo dolor cessavit. Die 6. cum alvus denuo esset constipata, assumpsit potionem nuper præscriptam, à cuius operatione patiens optime dormivit. Die 7. post escharacatum, vulnus obligavi digestivo sine oleo, & loco cataplasmati, fere integrum cruris cerato diapalma perforato, & fasciis serratis involvi. Die 8. vulnerebus imposui sequens digestivum:

℞. Resin. Tereb. lot. in Aq. scord. ʒiij.
Pulv. radic. irid. Flor.
Aristoloch. rotund. ana ʒj.
Aloës.
Myrrh.
Thur. mascul.
Bol. armen. præp. ana ʒjs.
Balsam. Peruvian. ʒj.
Syrup. de ros. sicc. &
Mell. ros. col. ana q. s.
M. in torm. linimenti.

Die 9. patiens, quod pedes attinet, bene habuit, sed iterum conquestus est de dolore colico, qui, post spontaneam biliosa materia per alvum evacuationem, cessavit.

Propter vulneris fatorem siphone decoctum divinum injecti. Die 10. æger bene habuit, & vulnus tibiæ sinistrae sudit pus coctum, sub tibiæ fracta observavi particulam ossis putridam, quam decocto divino lavavi, & pulvere appropriato obtexi: dein vulnus linimento præscripto, & cerato diapalma obligavi. A die 15. æger bene habuit usque ad trigesimum, quo sinistra tibiæ os in superficie & externa sui parte sese desquamavit. Vulnus dextre tibiæ ad cicatricem tendit. Die 7. Julij, frustulum ossis separatim vossella extraxi. Vulnus tibiæ dextre cicatrice fuit obductum. Die 15. Propter inordinatam vi-

ione conquestus est de insigni dolore sinistri pedis, duorum transferorum digitorum supra genu. Religato vulnere, deprehendi abcessum; qui digitus pressus magnam puris quantitatem effudit. Die 26. patiens sumisit pulverem, propter amaritudinem oris:

℞. Rhab. elect. ʒi.
Mechoac. nigr. ʒi.
Crem. Tart. ʒʒ.
M. F. Pulvis.

à quo saepius deiecit materiam biliosam, & inde melius ha-

buit. Die 25. Augusti extraxi frustulum ossis, quod longitudinem digiti minimi aequaret. Die 14. Septemb. sub genu & circa anteriorem patella partem alius apparuit sinus, quem, cum per foramen superius expurgari non potuisset, instrumenti Tab. XIV. Fig. V. cuspide incerato perforavi, & evacuatam prius materiam spongia in vino expressa, fasciæque duobus capitibus agglutinavi. Post agglutinationem sinus, vulnus paucissimis diebus cerati divini operacatrice obduxi, ita ut patiens die 4. Octobr. sine grallis ambulare, & mense Decembri suo citra impedimentum officio fungi caperit.

OBSERVATIO NONAGESIMA QUINTA.

Fractura femoris.

ANNO 1644. Die 24. Decembris Joanni Kricinger caponi Grimmelsingeri, dum ligna ex sylvis veheret, plaustrum lignis onustum semur sinistrum cum vulnere fregit. Ager rheda delatus est Vnam, ubi chirurgi Ioh. Wittenrud & Georgius Wiedlen semur vulnerratum obligarunt. Die 27. ob maximum femoris dolorem atque inflammationem in subsidium vocatus, primo ad agrum ingressu quaesivi, utrum vulnus ab osse fracto, an verò à stipite proveniat. Patiens & chirurgi vulnus stipiti adscripserunt. Cum autem indicassem, hoc plurimum ad curationem femoris facere, & ex femoralibus addisci posse: si enim perforata fuerint, vulnus proficisci ab extra; sin minus, ab intra. In femoralibus autem nullum foramen invenire potuerunt, ex quibus clarum fiebat, vulnus à fracto femore fuisse instictum. Itaque femoris extensi fracturam composui, integrum semur tribus fasciis perforatis (at vulnus magnum quotidie expurgari possit) & medicamento idoneo (oleo scilicet rosarum, albumine ovi agitato, & aqua rosarum) ad inflammationem depellendam & dolorem nimium mitigandum insuccatis obligavi, & in suum canalem deposui. Die 28. ob inquietam noctem, & amaritudinem oris ager usus est syrupo liquido:

℞. Syrup. ros. fol. ʒij.
Extract. Rhab. ʒi. v.
Diacarth. ʒij.
Mag. Tart. ʒi.
Aq. cichor. q. s.
M. F. P. brevis.

à quo aliquoties deiecit materiam biliosam. Die 29. selecta fuit vena mediana sinistri brachij & educus sanguis ad ʒvii. Vesperipatens sumisit haustum emulsionis syrupo violaceo edulcorata. Illam noctem quietissime patiens transiegit, & inflammatio cum dolore cessavit. Curata inflammatione, calli generationem ligaturis, medicamentis externis, & convenienti victus ratione, procuravi: patiens tamen claudicat in hunc usque diem, quoniam naturam valde iratus pedem canali impositum in quiete nunquam destituit, sed hunc huc nunc illuc movit. Nec mirum est, quoniam, ut in fracturarum cura monui, adultiore in femore fracti, etiam si obedientissimi fuerint, rarissime (& quidem tunc, quando semur beneficio instrumenti glosocomi Galeni Tab. XXI. Fig. IV. servatur extantum, si non per totum curationis tempus, saltem, dum excrementa alvi deponit ager, aut ipsi sternitur lectus) citra claudicationem curantur.

OBSERVATIO NONAGESIMA SEXTA.

Tinea capitis, & cubitus convulsus.

Virgo quadam Vlmensis, anno suae aetatis duodecimo, ob consuetam hauriam hemorrhagiam suppressam, nimio mensium fluxu laboravit, eoque restricto de horrenda capitis tinea & molestissima sinistri cubiti convulsione (quem extendere minime potuit) valde conquesta est. Purgato igitur corpore per pilulas de nitro Tralliani repetitis vicibus assumptas, & promotis iterum

menstruis, caput in unxi quotidie semel linimento de amiantho (quod ex historia lapidum & gemmarum Anselmi Boëtij l. 2. c. 204. ipsius paravi) cubitum vero bis unguento Eruaseni polychresto Spizely, cuius descriptio videatur supra Tab. XLIII. fol. 63. quibus unguentis agra brevis felicissime curata fuit.

OBSERVATIO NONAGESIMA SEPTIMA.

Lepa Gracorum.

ANNO 1641. Die 17. Decembris ego & Clariss. D. D. Ioan. Regulus Villingen, charissimus meus affinis, nobilem quandam Vlmensem visitavimus, adeo miseram & aspe-

ctu horrendam, ut verbis sufficienter exprimi nequeat. Primo enim non potuit stare pedibus, nisi à duabus ancillis firmata: facie pallida, fronte rugosa & squamosa, oculis cor-

lis concavis, glabris superciliis, naribus internè à crustis totaliter obstructis, externè verò squamis obstitis; ore tumido & labiis lividis: inclinato capite, thorace incurvato, atrophiam laborante, & crassissimis crustis undique oblecto. Sub axillis non aderant pili. Sic quoque dispositum fuit abdomen, seu infimus venter. Artus etiam macilentissimi, squamis crustisque omninò cooperti. Apices digitorum, tam manuum quam pedum, nullum habuerunt sensum, propter insignem erosionem & crustarum crassitiam. Ultimò totum corpus fatidissimum spiravit odorem. His symptomatibus omnibus probe consideratis, affectum nobilem, non Elephantiasin, sed lepram Græcorum appellavimus, & de restitutione multum speravimus, propterea quod sumptus hic non deessent, neque etiam de obedientia patientis, quæ sanitatem avidè expetijt, quicquam dubitaretur. Quare ad purificandum sanguinem præscripsimus sequentem sacculum catharticum.

℞. Rad. Polyp. quere.

Enul. camp.

Cichor. ana ꝑ̄.

Herb. Fumar.

Veronic.

Borrag.

Scolopend.

Dentis Leon.

Beton. ana ꝑ̄. j.

Fol. sen. Alex. f. st. ꝑ̄.

Rhab. elect. ꝑ̄.

Agaric. troch. ꝑ̄.

Mechoac. nigr. ꝑ̄.

Rad. Helleb. nigr. ꝑ̄.

Semin. Carth. ꝑ̄.

Gingib.

Cinam. acut. ana ꝑ̄.

Incis. & contus. M. ad sacculum, qui per 24. horas infundatur in mensura majori Mellicratis, de quo postea sumat mane 2. horis ante prandium ꝑ̄. vij. per biduum: tertio die abstineat à medicamento purgante, & quatuor horis ante prandium, tribusq; ante cenam sumat portionem conditi (quod

℞. Conser. Borrac.

Enul. campan.

ana ꝑ̄. j.

Pul. marg. præp.

corall. rubr. præp. ana ꝑ̄.

Trochisc. de vip. ꝑ̄.

Syrup. corall. q. s. M. Pro Condit.)

& superbibat haustum seri lactis caprini optimè depurati. Post reiterationem sacculi purgantis, usa est balneo aque dulcis (herbis alterato v. gr. Fumar. Malv. Veronic. Enula Campan.) per horam; postea, desersoprius corpore, se ipsam inunxit sequenti unguento:

℞. Ung. Pomar. ꝑ̄.

Baliar. Peruv. ꝑ̄.

Flor. sulphur. ꝑ̄.

Olei Tart. ꝑ̄.

M. F. Ung.

Ab usu dictorum medicamentorum fætor ille magnus & pruritus totius corporis continuus aliquantulum remisit, & crusta ab apicibus digitorum deciderunt. Ad carnis nova generationem, quæ fuit erosa in apicibus, admovi unguentum ex cerato citrino & oleo myrrino confectum. Dorsum ancilla inaxerunt pinguedine viperina.

Pro potu ordinario bibit decoctum China. Hic posset aliquis objicere, hæc patientis laboravit atrophiam totius corporis, cur usa est carne viperina. Respondemus, morbi totius substantiæ cum non curetur nisi medicamentis tota substantia seu occulta qualitate agentibus. Lepra Græcorum est talis morbus, Ergo non curabitur, nisi medicamentis occulta proprietate pugnantibus, inter quæ caro viperina non infimum obtinet locum. Die 6. Jan. 1642. aperta fuit Vena communis sinistri brachij, & uncia quatuor emissa sanguinis, qui in superficie visus est albus, semiviridis, & putridus, in fundo verò nigerrimus & minime concretus. Addebat Barbitrisor, qui venam incidit, se magnum fetorem percepisse, dum sanguinem emitteret. Hisce peractis, tertia vult usa est sacculo laxativo, & condito, in quo trochiscorum de viperina carne quantitatem adauxi:

℞. Conser. Borrac. ꝑ̄.

Trochiscor. de vip. ꝑ̄.

Corall. rubr. præp.

Marg. præp. ana ꝑ̄.

Syr. corall. q. s. pro Condit.

quod materiam malignam à centro ad circumferentiam corporis efficacissimè expellit. Cum jam situs remississet, & ægra dormire incepisset, post assumptionem conditi non amplius bibit serum caprinum depuratum. Spatio quatuordecim dierum usa est sequentibus pilulis:

℞. Masf. pilul. aurear. ꝑ̄.

Extract. cochiar. ꝑ̄.

Mag. mech. nigr. gr. vij.

Extr. Helleb. nigr. ꝑ̄.

cum syrup. de beton.

F. pill. n°. xxj. deatrentur.

à quibus decies deiecit. Post repetitum pilularum usum, pili in superciliis, sub axillis, & in pube recrescere ceperunt. Rebus ita se habentibus, ob instans mensium tempus, patienti ulteriorem medicamentorum usum interdiximus, & consulimus, ut in posterum menses diminute fluentes, vel præter spem retardantes ꝑ̄. pilularum de Ammoniaco Magistratum promoveret.

℞. Extract. Aloes cum aq. End.

Gum. Ammon. aceto.

squllit. diss.

Myrrh. præp. ana ꝑ̄.

Mastich.

Spec. diatrion. sanctal. ana ꝑ̄.

Sal. Absynth. ꝑ̄.

Syrup. de succ. ros. q. s.

M. F. Massa.

Hæc remediis ægra nobilis pristina sanitati fuit restituta.

OBSERVATIO NONAGESIMA OCTAVA.

Inflammationes Erysipelatosæ & œdematosæ.

IN Inflammationibus Erysipelatosi simul, qua ut plurimum artus invadunt, & magnum sæpe tam Medicis quam Chirurgis negotium facessunt, nihil præstantius unquam expertus sum sequenti remedio, quod Excellentissimo Spigelio Chirurgus quidam Germanus, præsummo secreto, ut certe est, communicavit:

℞. Lixiv. ex ciner. sament. vit. mediocr. ℞j.
Nitr. ʒjs.

Salis commun. ʒj.

Aceti ex vino optim. ʒj.

F. Mixture.

qua, post universalem curam, splenio duplici tepidè excepta, locoque affecto, fasciis stricte superligata, spatio rrum dierum, vel ad summum quatuor, insignes tumores, qui etiam periculosum minantur gangranam, mirè discentit, atque absorbet.

OBSERVATIO NONAGESIMA NONA.

Ostitibæ corruptum & scalpris derafum.

Miles quidam Gallus, laboravit gonorrhœa virulenta, eaque intempestivè per injectiones suppressa, aliquando ex equo decidit in silices, & cras superficialiter excoriavit. Ulcusculum remediis vulgaribus tractatum malignitatem acquirit, & os tibiæ corrodit. His perceptis curam sudoriferam proposui, eaque finita crus secundum longitudinem scalpello incidi, vul-

nus segnoticis dilatavi, os scalpro derafum pulveribus cephalicis obtexi, ulcus unguento citrino (quod in ulceribus phagedenicis præstantissimum est, & mirè operatur) incarnavi, & cerato notissimo ad cicatricem perduxi. vid. Tab. XLIII. sub Litt. R. Observat. Martini Schmid, qui ejusmodi quoque cruris & ossis tibiæ corruptionem atq; deraisionem felici successu sustinuit.

OBSERVATIO CENTESIMA.

Lepra ex esu carniū leprofarum originem sumens.

ANNO 1637. tempore Autumnali, Plimensis Lanio, in medio ferme Viennensi itinere, à venefico quadam hospite, inque diversorio, demortui cujusdam leprosicarnibus coctus, mensaque appositis tractatus fuit, quarum esu tota ipsius sanguinea massa infecta, brevi temporis interstitio, proradici instar, malignas pustulas cum defadatione capitis imprimis, ad superficiem corporis expulit, & percepto rumore, quod scelesti ailla semina, obplura alia & varia delicta, publice flammis combusta fuerit, & alio usque patiens de sanitatis sua restitutione desperare coepit. Nihilominus tamen ne sibi ipsi deesse videatur, chirurgum alias exercitatum in consilium vocavit, qui re non satis ponderata, solum externum unguentum eundem, sed inani spe, restituere attentavit, usque dum, aliquoties in nostris observationibus citatum, Clarissimum Dominum meum Collegam, Doctorem Johannem Georgium Gockelium (ex cuius communicatione & hanc curationem habeo) summis precibus exoravit, ut hac in parte sibi gratificari, & extrema tentare vellet.

Hic pro sua humanitate, & agro & chirurgo, solidis rationibus demonstrans, absque jugi interiorum remedium usurpatione sanguinea massa per preparantia, purgantia & venæ sectionem exacta depuratione; communicatam Aënis atus mediantibus sudoriferis diffusionem; hepatis corroboracione, & vel tandem, exterriorum debita inunctione, huic, etsi nondum radica-

to malo, occurrere minimè posse. Quare carnario illi omnem in curando assiduitatem, & diligentiam promisit, modo patiens se in omnibus morigerum præstare velit, quod dum sanctè sponderet, curam sequenti methodo aggressus est.

I. Ordinata victus ratione, prescribendo videlicet cibos optimi nutrimenti, & a omni acredine destitutos, ut in morbi Gallici cura fieri debet; pro potu decoctum ligni Guajaci & Sassafras cum seminibus anisi & feniculi debite preparari curavit. Primo, ad iudorem movendum, retervato, altero vero tanquam debiliori ad situm compescendam concessit.

II. Corpus per biduum digestivo hoc ad expurgationem preparavit:

℞. Syrup. de duab. radic. ʒjs.

Mell. ros. col. ʒss.

Crem. Tart. pulverif. ʒjs.

Aq. Asparag.

Fumar. ana ʒij.

M. pro dosi una.

III. vitiosam ventriculi saberram, per sequent medicamentum, vino assumptum, removit,

℞. Mercur. opt. dulcif. ʒj.

Croc. metall. gr. ʒj.

Gutt. Gamand. gr. viij.

M. F. Pulvis.

IV. Hinc medianam dextri brachij primum aperi-
ri, detractis ʒv. sanguinis, iussit.

V. per aliquot dies concessa quiete, rursus ad corpo-
ris preparationem, quater in iusculo repetitam, accessit.

ʒ. Pulveris Tartari vitriol. ʒʒ.
dentur doses quatuor & quælibet ad singu-
larem chartam.

VI. Felicissime sanguinis mundificationem molitus
est per appositas pilulas:

ʒ. Panchymag. Croll. ʒij.
Mercur. dulcif. ʒj.
Gutt. Gamand. gr. viij.
cum aq. ceræ nigr.
Form. pilul. communes.
pro una dosi.

VII. Accessit ad sudorifera, ubi ager maxime obe-
diens quotidie in prioris decocti sassafras haustu, dosin se-
quentis hydrotici accepit:

ʒ. Sulphur. Aurat. diaphor. à gr. xij.
usque ad gr. xv. F. pulvis ad chartulam.

Quare, ad quatuor septimanas, tempore matuti-
no solum, in lecto per binas horas commorando, largissi-
mum sudorem movit, excepto septimo quovis die, in quo
superius notatas pilulas reiterando assumpsit.

VIII. Sinistri hinc lateris vena tacta sanguis emia-

nans priori longè purior inventus est. IX. Sordium recre-
menta laconico absterfa, & caput appropriatis, alterato
lixivio, mundificatum fuit.

ʒ. Radic. Bryon. ʒj.

Lapat. acut. ʒʒ.

Herr. Marrub.

Menth. Crisp.

Origan.

Bethon. ana Mʒ.

Flor. chamomill.

Rad. Asar. cum toto ana p. ij.

Agaric. crud. ʒʒ.

Crassiuncule l, a. concisa coquantur in lixivio
communi.

X. Remanentes quadam pustula, in quibusdam cor-
poris partibus & capite, depulsa, & omnia externa in-
quinamenta sequenti unguento in sine sublata fuerunt.

ʒ. Unguent. alb. camphor. ʒj.

Mercur. dulc. ʒij

Terendo probè M. ad vasculum.

Sic divino favore, patiens mihi maxime notus, de-
cem hebdomatibus felicissime restitutus, aliquandiu de-
coctum sassafras pro potu ordinario usurpavit, ita ut per
dies vita non amplius malum hoc repullulaverit.

INDEX OBSERVATIONUM.

A.			
A ngina periculosa curatio.	fol. 96.	Fistula thoracis subcutanea, acupertusa.	99
Anus non satis perforatus.	117	Fistula thoracis exedentibus curata.	101
Anthrax pestilentis ab interioribus revocatio.	11	Fistula mammae dextra.	116
Apoplexia fortis ex dentitione	89	Fatus mortui educio.	117
Atheroma in fronte excisum.	43	Fractura fibulae & tibiae cum deperditione substantiae.	28
Atheroma in femore separatum.	123	Fractura & depressio cranij, laminae exterioris sal- va.	37. & 79
C.		Fractura femoris cum vulnere.	121
Calvariae lamina, exteriori integra, interior fissa.	37	Fractura cruris cum vulnere.	123
Calvariae fissura capillaris, quam natura ampliavit.	33	G.	
Cancer labiorum per forcipem male abscissus.	81 A.	Gonorrhoea virulenta.	117
Cancer mamillae exulceratus felicissime resectus.	105	Gumma Gallicum chirurgia curatum.	113
Cancer mamillae occultus in puerpera male excisus.	107	Gutta serena seraceo depulsa.	91
Cancer mammae parvae & occultus pharmaca cura- tus.	107	Gutta serena incurabilis.	92
Cancer coli & uteri incurabilis.	112	H.	
Caruncula in meatu urinario extirpatio.	50	Haemorrhagia narium enormis.	35
Cataracta consummata depositio.	39	Haemorrhagia post evulsionem dentis.	35
Concussio cerebri.	124	Haemorrhoidum nimius fluxus chirurgia suppressus.	52
Contusio capitis puella topico curata.	36	Haemorrhoidum dolor recidivus ex usu sol. senae & scam- monij.	117
Contusio capitis centesimo die mortem inferens.	75	Hernia carnosae cura.	114
Contusio cerebri nona septimanae lethalis.	76	Herpes miliaris & exedens.	114
Contusio capitis, cum vertigine & Apoplexia.	78	I.	
Contusio capitis instante novilunio roribus convulsionem in- ducens.	80	Intertrigo iliium.	108
Contusio occipitis scalpris deversa.	93	Introcessio cranij & punctura durae matris interimens.	77
Convulsio oculi ex concussione cerebri	83	Introcessio cranij mollioris in adulta minime fissa.	92
Convulsio cubiti.	128	Inflammationes Erysipelatosa & aematosa.	130
Cubitus rigidus	63	L.	
Cubiti os corruptum.	16	Lapillus in meatu urinario citra scalpelli aut specilli ope- ram exemptus.	115
Crus ex ganglio in genu contractum.	82. C. & 63	Lepra Graecorum.	128
D.		Lepra ex esu carniū leprosarum.	134
Dolor dentium periodicus.	86. & 89	M.	
Dolor digiti majoris post abscissionem pedis	18	Meliceris in humero & genue soluta.	113
Dolor canceri mitigatus.	108	Manus ob spinam ventosam amputata.	125
Dolor. Ischiaticus fonticulo in sura curatus.	64 K.	N.	
E.		Nervi punctim vulnerati.	118
Enterocoeles expertissima cura.	3	O.	
Empyema thoracis apertione curatum.	99	Ozaena Gallica cum corruptione ossis.	47
Empyematis materia diureticis expurgata.	100. & 103	Ozaena Gallica citra corruptionem ossis.	47. & 91
Erosiones ventriculi curatae.	118	P.	
Erysipelata partium extremarum.	114	Partus tres monstruosi	60. & 51
Erysipelas utriusq. pedis exulceratum.	115	Palpebrae relaxatae propter glutinum contractio.	44
Excrecentia carnis in palato.	86	Palati citra malignitatem corruptio.	86
Excrecentia carnis in naribus Gallica.	91	Palatum virulentia Gallica aerosum.	8
Excrecentia carniū in digito.	120	Penis extirpatio.	112
Excrecentia in femore magna.	126	Perniones exulcerati.	120
Exulceratio pectoris fonticulo pedis curata.	108	Punctura cranij utramque laminam penetrans.	81
F.		S.	
Facies pulvere tormentario ambusta.	91	Scapula corruptio.	112
Fissura in cranio capillaris.	92	Scrofulae colli occupantes.	90
Fistula thoracis cum erosione claviculae.	93		Spina

INDEX OBSERVATIONUM.

Spina ventosa.	fol. 122 & 125	calvaria.	71
Steatomata utriusque manus.	120	Vulnus capitis os frontis dividens.	72
Sterilitas ex male reposita hernia.	114	Vulnus capitis cum fissura cranij maxima.	73 & 74
Sinus in femore, forcipe deceptoria, male incisus.	43. E.	Vulnus capitis cum incisione falcis lethale.	78
Sinus palati callosus.	86	Vulnus capitis 29. septimanaper trepani operam curatum	78
T.			
Tibia corrupta.	65. 118. & 130	Vulnus capitis ex potu vini lethale.	80
Tumor in collo pendulus fetaceo auricula inusto diminutus.	41	Vulnus capitis cum dedolatione cranij.	80
Tumor cum folliculo excisus in maxilla superiore.	84.	Vulnus capitis cum duobus fungis lethale.	81
& 87.		Vulnus carpi cum lésione arteria.	123
Tumores œdematosi.	115	Vulnus oculi ex infixo fusi aculeo.	82
Tinea capitis	128	Vulnus & fractura nasi.	83
V.			
Varicum sectio infelix.	65. O.	Vulnus sclopeti in maxilla inferiore.	88
Vertigo ex abscessu cerebri.	78	Vulnus sclopeti cum fractura pedis.	127
Vinculum lingua unguibus & phlebotomo periculosè disruptum.	89	Vulnus sclopeti in inguine & pene.	106
Umbilici prominentia monstruosa.	51	Vulnus sclopeti in dorso.	109
Vomitus sanguineus lethalis.	115	Vulnus sclopeti in humero cum gangrana.	114
Uvula corrupta amputatio.	6	Vulnus sepi transversi & ventriculi.	100
Vulnus capitis cum depressione & rima cranij.	69	Vulnus thoracis cum fractura costa.	94
Vulnus capitis cum inflammatione pericranij & fissura		Vulnus thoracis periculosum.	95
		Vulnus thoracis paracentesi requirens.	97
		Vulnera thoracis scalpello dilatata.	101
		Vulnus thoracis lethale.	111

INDEX RERUM.

A.		
Æ gilopis cura. Tab. 33. Fig. 3 & 5.	Ceratum citrinum. fol. 63.	
Ani inspectio. Tab. 41. Fig. 6.	Ceratum adgummata Gallica. fol. 66.	
Anus recens natorum oclusus perforatur. Tab. 41. Fig. 6.	Ceratum divinum. fol. 75.	
Ancyloblephari cura. Tab. 33. Fig. 2.	Ceratum Hipp. rosaceum. fol. 20.	
Apparatus ad vulnera capitis dilatanda. Tab. 30. & 31.	Ceratum axelaum. fol. 105.	
Apparatus ad cranium trepano perforandum. Tabul. 31. Fig. 1.	Clitoridis auct. diminutio. Tab. 41. Fig. 1.	
Apparatus ad parandum fonticulum in sutura coronali. Tab. 30. Fig. 1. & 7.	Clysterem ipse patiens applicat. Tab. 42. Fig. 8.	
Aqua calcis nobilissima. fol. 115.	Contusionum capitis variae species. fol. 36. 37. & 38.	
Aqua hordei Magistralis. fol. 96.	Contusio capitis sine laceratione cutis, introessione cranij & suspitione alicujus fissura. fol. 36.	
Aqua socialis. fol. 40.	Contusio capitis cum depressione, sed sine rima cranij, sub integra cute, in adultis. fol. 37.	
Ardor urina mitigatur. Tab. 40. Fig. 4.	Contusio capitis in adultis cum depressione cranij & fractura laminae interna, citra vulnus cutis, & rimam laminae externa. ibid.	
Arteria aspera perforatur. Tab. 34. Fig. 3. 4. 5.	Contra fissura cranij. fol. 38.	
Articuli elongatio. fol. 22.	Cranij per medullas perforatio. Tab. 31. Fig. 5.	
Ascia in circulum adducenda. Tab. 28. Fig. 10. in crure.	Cranij depressio elevatio. Tab. 32. Fig. 2. & 7.	
Ascia in circulum adducta. Tab. 27. Fig. 10.	Cranij fissi vel erosi derasio. Tab. 30. Fig. 10.	
Ascia in cruce adducenda. Tab. 27. Fig. 1.	Cruris fracti compositio. fol. 15.	
Ascia in cruce adducta. Tab. 28. Fig. 10. in femore.	Cruris fracti deligatio. Tab. 29.	
Astraguli luxati restitutio. Tab. 25. Fig. 1.	Cubiti luxati restitutio. Tab. 23. Fig. 2. & Tab. 24. Fig. 1.	
Atheromatis in fronte excisio. Tab. 35. Fig. 2. & 4.	D.	
C.		
Calculus in vesica exploratur. Tab. 40. Fig. 1 & 2.	Decoctum Diquinum. fol. 38.	
Calculus è meatu urinario eximitur. Tab. 40. Fig. 3.	Decoctum Magistr. fol. 61.	
Calli circa paries fractas generatio. fol. 25.	Dedolatio cranij. fol. 38.	
Caruncula meatus urinarij extirpatur. Tab. 40. Fig. 5.	Deligatio partis mutilata. Tab. 28. Fig. 1. 2. & 3.	
Cataplasma Escharoticum. fol. 12.	Dentium extractio. fol. 3.	
Cataplasma contra ophthalmias expertissimum. fol. 84.	Dentis cariosi adustio. Tab. 36. Fig. 1.	
Cataplasma ad gangranam mirabile. fol. 114.	Dentis buccam offendenti excisio. Tab. 36. Fig. 2.	
Ceratum constricivum. fol. 53.	Dentium constricivum diductio. Tab. 36. Fig. 6.	
Ceratum diasinapios. fol. 62.	Depressio cranij simplex sub integra cute in pueris. fol.	

E.

- Emplastrum ad hemorrhagiam narium. fol. 35
 Extensionis in fracturis & luxationibus requisita. fol. 18.
 & 23.
 Emplastrum ad hernias carnosas. fol. 116.
 Electuarium dentifricium. fol. 115.
 Electuarium ad scrofulas. fol. 90.
 Electuarium ad Hernias intestinales & umbilicales probatissimum. fol. 54.

F.

- Fascia fonticuli in capite. Tab. 30. F. 6. in brachio. fol. 64. H.
 in femore & sura fol. 66. K.
 Faucibus inhaerentium exemptio. Tab. 36. Fig. 9.
 Femoris luxati restitutio. Tab. 23. Fig. 4.
 Femoris fracti compositio. Tab. 26. Fig. 1.
 Ferularum qualitates. fol. 23.
 Ferula quando usurpanda. fol. 25.
 Figura media totius brachij & pedis. Tab. 26. Fig. 2. & 3.
 Fistula thoracis subter costas reptantis in fundo perforatio. Tab. 38. Fig. 5.
 Fistula thoracis externa inciditur. Tab. 39. Fig. 2.
 Fistularum ani cura penetrantium. fol. 53.
 Fistularum ani non penetrantium curatio. fol. 58.
 Fetus mortui extractio. Tab. 41. Fig. 3.
 Fonticuli in capite locus. Tab. 32. Fig. 2.
 Fonticuli in brachio locus. Tab. 43. F.
 Fonticuli in femore locus. Tab. 43. I.
 Fonticulus in sura. Tab. 43. K.
 Fracturarum generalis curatio. fol. 23.
 Fractura simplex, transversa & obliqua. ibidem.
 Fractura conformatio. fol. 23.
 Fractura reposita conservatio per deligationem. ibid.
 Fracti membri depositio. fol. 24.
 Fracta partis religatio. ibid.
 Fractura simplex asserata. fol. 28.
 Fractura cum vulnere simplici. fol. 26.
 Fractura cum vulnere & osse minime nudato, ossis tamen frustulum expectatur. fol. 27.
 Fractura eadē, in qua magna ossis portio abscisura est. fol. 27.
 Fractura cum vulnere & osse simpliciter nudato. fol. 28.
 Fractura cum vulnere & osse prominente. fol. 28.

G.

- Gargarismus ad anginam. fol. 90.
 Genu luxati restitutio. fol. 16.
 Globulorum vulnerebus extractio. Tab. 43. N.
 Gummata Gallica curandi modus. fol. 66.

H.

- Hernia intestinalis chirurgia Nursinorum. Tab. 40. à Fig. 3. usq. ad 14.
 Hernia intestinalis cura mitior. Tab. 39. Fig. 6. 7. & 8.
 Hernia umbilicalis chirurgia Celsi. Tab. 38. Fig. 7.
 Hernia umbilicalis cura mitior Fabricij. Tab. 38. Fig. 3. & Tab. 39. Fig. 1.
 Hemorrhoides tumentes manuali opera curantur. fol. 59.
 Hemorrhoidum nimium fluentium curatio. fol. 59.
 Hemorrhoides exulcerata samentis sanantur. fol. 60.
 Hymen integrum inciditur. Tab. 40. Fig. 15. & 16.
 Humeri prolapsi restitutio. Tab. 21. Fig. 7. & Tabul. 27. Fig. 3.
 Meri fracti compositio. Tab. 23. Fig. 1.

L.

- Juguli luxati restitutio. Tab. 24. Fig. 3.
 Intestini recti repositio. Tab. 41. Fig. 7.
 Injections aurium periculosa. Tab. 36. Fig. 5.
 Infundibili applicatio. Tab. 36. Fig. 3.
 Introcessio cranij cum rima in medio depressionis lata. fol. 38.
 Introcessio cranij cum rima in medio angusta. ibid.
 Introcessio cranij cum rima ad latus lata & angusta. ibid.
 Interstitium duorum foraminum ferrula versatili interceditur. Tab. 32. Fig. 1.

L.

- Linimentum ad carunculas in meatu urinario egregium. fol. 56.
 Linimentum ad ambusta. fol. 91.
 Linimentum simplex. fol. 105.
 Linimentum ad periones exulceratos. fol. 120.
 Luxationum cura generalis. fol. 18.
 Luxatio simplex. ibid.
 Luxatorum extensio. ibid.
 Luxatorum Repositio. fol. 19.
 Luxatorum deligatio. ibid.
 Luxatorum depositio. 20.
 Luxatorum religatio. ibid.
 Luxatio cum inflammatione. fol. 21.
 Luxatio cum vulnere & osse detecto. ibid.
 Luxatio cum convulsione. ibid.
 Luxatio cum callo. fol. 22.
 Luxatio recidivans. ibid.

M.

- Manu luxate restitutio. Tab. 24. Fig. 2.
 Mamma carcinomate affecta abscinditur. Tab. 38. Fig. 1.
 Matricis inspectio. Tab. 41. Fig. 4.
 Hic benevolum rectorem etiam atque etiam rogo, ut errorem, qui ex descriptione hujus figurae elucescit, amica mente corrigere velint.
 Maxilla inferioris depressio. Tab. 36. Fig. 7.

N.

- Narium, in ozana & post excisionem polypi, adustio. Tab. 37. Fig. 1.

O.

- Occipitis inustio. Tab. 34. Fig. 7.
 Oculi firmatur. Tab. 33. Fig. 6.
 Oleum Logadorum. fol. 90.
 Oris leporini correctio. Tab. 35. Fig. 8.
 Ora foraminis trepano, facti lavigantur. Tab. 31. Fig. 7.
 Officula cerebri membranas pangentia forcipibus abrumuntur. Tab. 32. Fig. 3. 4. 5. & 8.

P.

- Palpebra superioris relaxata curatio. Tab. 35. Fig. 3.
 Palpebra superioris contracta cura. Tab. 35. Fig. 4.
 Paracentesis abdominis. Tab. 39. Fig. 2. & 3.
 Paracentesis thoracis. Tab. 37. Fig. 2. 3. & 4.
 Papilla lactantium occulta provocantur. Tab. 37. Fig. 4.
 Penis oclusus perforatur. Tab. 40. Fig. 6.
 Pilula Herlicy ad dolorem dentium. fol. 89.
 Pilula, qua menses promovent. fol. 125.
 Pili oculos irritantes evelluntur. Tab. 35. Fig. 2.
 Polypi exciso. Tab. 33. Fig. 7.
 Prætygia cura. Tab. 35. Fig. 6.

